CATALOGVS
CODICVM LATINORVM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE

SVB AVSPICIIS

PETRI LEOPOLDI

REG. PRINC. HVNG. ET BOIOH. ARCH. AVSTR. M. E. D.

ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.

REGIVS BIBLIOTHECAE PRAEFECTVS

PARISIEN. ACAD. FVRFVRAT. FLOR. ETRVSCAE CORTON. SOCIVS

RECENSVIT ILLVSTRAVIT EDIDIT

TOMVS IV.

CONTINENS EXACTISSIMAM RECENSIONEM MSS. CODICVM CIRCITER DCC.
QVI OLIM IN FLORENTINO S. CRVCIS COENOBIO MINOR.
CONVENTVALIVM ADSERVABANTVR.

FLORENTIAE ANNO CIↃ. IↃ. CC. LXXVII.

PRAESIDIBVS ADNVENTIBVS.

AEQVO AC BENEVOLO LECTORI

ANGELVS MAR. BANDINIVS.

§. I. Non sum oblitus, Benevole Lector, in Praefatione superioris Voluminis promisisse, daturum me tibi Virorum Illustrium Clarissimae *Gaddiorum* Familiae Historiam, a quibus per quatuor ferme saecula summo studio, & magnificis sumptibus collecta fuerat magna vis Codicum Mss. quorum pars, eaque potior, in hoc *Mediceae Laurentianae* Bibliothecae Sacrarium *Francisci* Imperatoris, Magni Etruriae Ducis, responso translata fuit, quorum recensionem iam supra dedimus; reliqui vero una cum impressis, rarisque editionibus, in publicam *Magliabechianam* Bibliothecam commigrarunt. En igitur tibi morem gero, eorumque praeclara nomina, quibus potissimum haec tam rara Litteraria supellex debetur, sub oculis sisto.

§. II. Familiae *Gaddiae* origo, quidquid deliret *Iacobus Gaddius* (1), ducenda est a celebri illo *Gaddo* (2), *Cimabovis* alumno, qui sub Picturae incunabulis, Graecos primum Professores imitatus, mox paullatim artem expolivit, atque altius evexit; quin se etiam in Musivis operibus felici successu exercuit, quae adhuc in Templo Maiore, & in *S. Ioannis* Baptisterio Florentiae visuntur (3). Vixit *Gaddus* annos LXXIII. Obiit anno MCCCXII. & in Templo S. Crucis Ordinis Minorum *S. Francisci* sepultus est, ac sequenti Epigrammate cohonestatus (4): GADDVS PICTOR.

Hic manibus talis fuerat, quod forsan Apelles
Cessisset; quamvis Graecia sic tumeat.

§. III. *Thaddaeum* filium, paternae virtutis heredem, *Gaddus* reliquit, qui quum Pictor, & Architectus non obscuri nominis evasisset, plura tam Florentiae, quam Pisis, & alibi per Etruriam reliquit ingenii sui luculentissima monumenta, quae laudatus *Vasarius* suse persequitur (5). Prae reliquis autem egregiis eius Operibus, non est silentio praetereunda Turris Campanaria admirandae pulcritudinis Florentinae Maioris Ecclesiae, quae iuxta *Iotti* praeceptoris sui modulum ab eo aedificata est (6). *Dantis* studiosissimus fuit, unde Codices divini Poëmatis bene multos habuit summo in pretio, quos in postremo huius Catalogi Volumine inter Italicos recen- THADDAEVS PICTOR.

 fe-

(1) In libello rarissimo, cui titulus: *Trattato Istorico della Famiglia de' Gaddi dedicata all' Eminentissimo Sig. Cardinal Monti. In Padova per Paolo Frambotto MDCXLII* 4.

(2) *Vgolinus Verinus* de Illustratione Vrbis Florentiae Lib. II. editionis Parisiensis apud *Mamertum Patissonium* MDLXXXIII. 4. pag. 17. ita cecinit:

Quid sibi Cecropiae Syllanes Palladis arte
Egregios memorem? Iottus revocavit ab Orco
Picturam. Gaddus *tribuit sua nomina proli*
Clarus ut aeterno Fabius *cognomine pictor:*
Exstant plura huius templa exornata figuris.

Videndus *Philippus Baldinuccius Notizie de' Professori del Disegno da* Cimabue *in quà. Firenze per* Santi Franchi *MDCLXXXI* 4. pag. 40. *Antonius Maria Biscionius* in Originibus Florentinarum Familiarum Mss. in Bibliotheca Publica *Magliabechiana* Classe XXVI. Cod. chartac. in fol. num. 112 haec habet: I Gaddi *vengono da* Taddeo Gaddi *Pittore famoso. Successori a lui furono* Gianni, Niccolò, e Taddeo. *Il nome* Gaddo, *è scorciamento di nome di* Gherardo *propriamente, e così si chiamò* Gherardo della Gherardesca, Gaddo, *che fu quello che morì di fame con il Conte* Vgolino, *onde dice:*

Gaddo *mi si gettò disteso ai piedi &c.*

La loro Sepoltura non è in S. Croce alla Cappella de' Mellini, *come anno creduto molti; imperciocchè è del soprraddetto* Gherardo *di* Taddeo Gherardesca, *ma è in* S. Maria Novella *presso alla Porta del fianco verso la Piazza Vecchia, con la loro arme, e con il seguente Epitaffio:* Sepulcrum Angeli Zenobii Taddei de Gaddis & suorum. *Crebbe questa Famiglia per li due Cardinali* Angelo, e Niccolò. (legi debet *Niccolò, e Taddeo*) *e per gli altri onori. Mancò in* Luigi Gaddi, *nella di cui eredità, a tenore del Testamento del Cavalier* Niccolò Gaddi, *fu successore* Iacopo Pitti, *Nipote di questo Cavaliere, che presa l' eredità, per obbligo di Testamento, si nominò* de' Gaddi &c.

(3) De eius operibus, tam Florentiae, quam alibi exstantibus consulendus *Georgius Vasarius* cum novis additionibus Liburni MDCCLXVII. Tom. I. pag. 287. & seqq. & idem *Baldinuccius* loc. cit. Decennal. I. pag. 39.

(4) Apud *Vasarium* primae editionis Florentiae apud *Laur. Torrentinum* A. MDL. 4. pag. 135.

(5) Loc. cit. pag. 416. seqq. & pag. 427. notanda sunt haec eiusdem verba: *Nella medesima S. Maria* Novella *sopra il tramezzo della Chiesa fece ancora un* S. Geronimo *vestito da Cardinale, avendo egli divozione in quel Santo, e per protettore di sua Casa eleggendolo; e sotto esso poi* Agnolo *suo figliuolo.* *Morto* Taddeo, *fece fare a' discendenti una Sepoltura coperta con una lapide di marmo con l' arme de'* Gaddi. *A' quali discendenti* Geronimo *Cardinale, per la bontà di* Taddeo, *e per i meriti loro à impetrato da Dio gradi orrevolissimi nella Chiesa, Chericati di Camera, Vescovati, Cardinalati, Propositure, e Cavalieri onoratissimi; i quali tutti discesi di* Taddeo *in qualunque grado, anno sempre stimato, e favorito i begl' ingegni, inclinati alle cose della Scultura, e Pittura, e quelli con ogni sforzo loro aiutati &c.*

(6) *Philippus Villanius* in libro de famosis Civibus Flo-

fcbimus. Tandem anno L. aetatis fuae, vehementiffima febri percuffus, maxima bonarum artium iactura interiit, & in Templo S. Crucis Ordinis Minorum elatus eft. Eius Epitaphium adfert *Vafarius* (1), quod ita fe habet:

Hoc uno dici poterat Florentia felix
Vivente: at certa eft non potuiffe mori.

ANG ET IO. GADDIVS PICTORES. §. IV. Filios reliquit moriens *Thaddaeus*, *Angelum* videlicet, & *Ioannem*, quorum primus ab ineunte aetate praeclara dedit ingenii fui fpecimina, adeo ut patrem brevi fuperaffet, nifi Mercaturae deditus Picturam poftmodum neglexiffet. Eius tamen Picturas & Mufiva quaedam opera adhuc variis in locis exftantia recenfet diligentiffimus *Vafarius* (2), additque „ Si veggiono per le Chiefe molte Tavole di fua mano, e fimilmente nel Dominio fi riconofcono molte delle fue Opere, le quali furono lavorate da lui con molto fuo utile, febbene lavorava più per fare come i fuoi maggiori fatto aveano, che per voglia che ne aveffe, avendo egli indiritto l' animo alla mercanzia, che gli era di miglior utile, come fi vide quando i figliuoli non volendo più vivere da Dipintori, fi diedero del tutto alla mercatura, tenendo perciò cafa aperta in Venezia, infieme col padre, che da un certo tempo in là non lavorò, fe non per fuo piacere, ed in un certo modo per paffar tempo. In quefta guifa dunque, mediante i traffichi, e mediante l' arte fua, avendo *Agnolo* acquiftato grandiffime facultà, morì l'anno feffantatreefimo di fua vita, oppreffo da una febbre maligna, che in pochi giorni lo finì. „ Idem *Vafarius* (3) enumerat claros eius difcipulos, quos inter honoris cauffa nominandi funt *Antonius* Ferrarienfis, *Stephanus* Veronenfis, *Michaël* Mediolanenfis, *Ioannes Gaddius* Frater, ac *Cenninus*, e Colle Vallis Elfae oriundus, cuius Opus de Pictura, manu exaratum, adfervatur adhuc in Bibliotheca *Laurentiana* (4), fubiungitque: (5) „ I quali tutti difcepoli d' *Agnolo* gli fecero onore grandiffimo, ed egli fu da' figliuoli fuoi, ai quali (fi dice) lafciò il valore di cinquantamila fiorini, o più, feppellito in *S. Maria Novella* nella fepoltura, che egli medefimo aveva fatto per fe, e per i defcendenti, l'anno di noftra falute MCCCLXXXVII. „ Infcriptionem eius tumulo politam adfert *Vafarius* in prima editione Florentiae apud *Laurentium Torrentinum* MDL. 4. pag. 196 (6) quae eft huiufmodi: ANGELO TADDEI F. GADDIO INGENII ET PICTVRAE GLORIA HONORIBVS PROBITATISQVE EXTIMATIONE VERE MAGNO FILII MOESTISS. POSVERE.

FRANC. GADD. IVRIS CONS. § V. *Francifco Gaddio* pater fuit *Angelus* (7), *Nicolai* Cardinalis avus, fupremo Priorum Magiftratu tertium functus, mater *Elifabetha Adimaria*, avus item *Zenobius* ille, qui apud Venetam Rempublicam Legati munus tanta cum laude fuftinuit, ut ab *Andrea Contareno* Venetorum Duce A. MCCCLXXXI. (8) laudibus publice fuerit exornatus, quemadmodum ex ipfius Venetorum Ducis Epiftola ad Florentinos data, quam integram adferimus, manifeftum fit. Ea vero fequens eft: „ *Andreas Contarenus* Dei gratia Dux Venetiarum &c.

„ Magnificis, & potentibus Dominis, Dominis Prioribus Artium, Vexillifero Iuftitiae Populi, & Communis Florentiae Amicis dilectis falutem, & fincerae dilectionis affectum. Quam pleniffima relatione nobilis & fapientis viri *Andreae Gradonico* Ambafciatoris noftri a Veftra Magnitudine redeuntis; quin immo uberius per effectum, clariffime nobis innotuit perfectiffima amicitia, fincerif-

Florentinis Ms in Biblioth. *Gaddiana Laur.* ubi loquitur de Pictura, Florentinorum opera ab interitu retracta, & de *Iotti* difcipulis: Thaddaeus *infuper*, inquit Gaddius *aedifi in tanta arte depinxit. ut alter* Dinocrates, *vel* Vitruvius, *qui architecturae artem fcripferit videatur.*

(1) Loc. cit. pag. 428. & in prima editione. Florentiae apud *Laur. Torrentinum* MDL. 4. pag. 184.

(2) L. c. pag. 458

(3) L. c. pag. ead

(4) Plut. LXXVII. Cod. XXIV. In Nota n. 9. cit. edit. Liburnenfis *Vafarii*, ubi de *Cennini* Opere agitur, haec adnotantur: *'a fcriffe l'anno* MCCCXXXVII. *nelle prigioni delle Stinche dove fi mettono i debitori di debito Civile. Il* Vafari *ferive, che* Cennino *trattò del macinare i colori a olio, che da quello che poi racconta nella Vita di* Antonello da Meffina, *fembra cofa più modernamente ritrovata. Ma il* Baldinucci *Dec. VIII. del fecolo II. a carte 92. dimoftra, che al tempo, nel quale fcriffe il* Cennini, *quefto fegreto poteva effer giunto in Firenze.*

(5) L. c. pag. 460.

(6) Nefcio cur poftea omiffa fuerit in edit. *Iunctarum*; reftituitur autem in Liburnenfi per *Marcum Coltellinium* MDCCLXVII. 4. pag. 461.

(7) In calce Codicis membr. Plut. LXXXXI. fup. num 3 qui *Pindari Thebani* Epitomem *Homeri* Iliados continet, legitur: *Liber mei* Angeli Zenobii de Gaddis *de Florentia XXXIV.* & fic in aliis Codicibus eadem repetitur epigraphe, mutato tantum numero, quo Codices fuos defignabat. Ab eo inceptam fuiffe *Gaddianam* Bibliothecam adfirmat Cl. *Hieron. Tirabofchius Storia della Letteratura Italiana. Modena* MDCCLXXVI 4. Parte 3 pag. 108. & ante ipfum Cl. *Laur Mehus* in Vita *Ambrofii* Generalis Camald. Florentiae pag. CXC. CCXXXVII. CCLIV. CCLXXVI. CCCXXVII. CCCCXXXI.

(8) *Iac. Gaddius* in Tractatu Hift. fuae Familiae pag. 31. & in Elogiis hiftoricis pag. 201.

cerissima charitas, & cordialis affectus, quibus Magnificentia Vestra ex propria virtute afficitur ad nos, nostrumque Commune, quando in tanta alacritate animi, in tanta egregiorum consiliorum vestrorum solemnitate, & singulari benivolentia suscepistis eumdem, quando in tam excessiva liberalitate, vota nostra, nulla mora protracta, totaliter admisistis, effectum eorum duobus prudentissimis, & honorabilibus civibus vestris *Zenobio Thaddaei Gaddii*, & *Iuliano Bartholomaei* cum efficacissima diligentia committentes. Pro quibus omnibus propter gratiarum effectum, nos, Communitatemque nostram indissolubili vinculo perpetuo obligastis; ut numquam a nostris, & successorum nostrorum mentibus excident, sed memorabiliter renitescent ad tam floridae, tamque magnificae Civitatis vestrae laudem. Cuius honores, beneplacita, & exaltationem intendimus semper propria reputare, & ea mente, & opere efficaciter peroptare. Praefati autem Syndaci vestri intentiones vestras, & nostras cum solerti prudentia ac studiosa diligentia sunt valde laudabiliter exsequuti. Itaque apud Magnificentiam Vestram, & nos sunt dignissime commemorandi. Datum in nostro Ducali Palatio die X. Septembris quinta Indictione. (1) „

§. VI. Quantae virtutis vir esset *Franciscus*, a primis aetatis suae annis indicavit, qui liberalibus artibus institutus, adolescentiam ingressus, se viris ea tempestate doctissimis, ac praecipue summo Platonicorum Principi *Marsilio Ficino* instituendum tradidit, quem propterea idem *Ficinus* inter suos auditores adnumerat in Epistola ad *Martinum Uranium* Lib. XI. (2) suumque de eo iudicium sequenti Epistola quae non exstat inter editas (3) pronunciavit.

„ *Marsilius Ficinus* Domino *Francisco Gaddo* probo & docto viro S. P. D.

„ Desideravi saepius, doctissime *Gadde*, aliquid litterarum ad te scribere, sed quum nihil te dignum mihi succurreret, tacere malui, quam rusticum aliquid, atque illepidum ad urbanum, & lepidissimum virum scribere. Verum postquam huc, videndi gratia *Marsilium* nostrum venisti, tale nobis argumentum dedisti, ut non solum nunc ad te scribere potuerim, sed de te, & in posterum semper scripturus sim. Te enim non modo Leges doctum (ut putabam) verum etiam Medicinae, Astronomiaeque peritum esse animadverti. Nam de his omnibus tam subtiliter disputasti, ut non mihi solum, sed omnibus, qui interfuerunt admirationi fueris. Quare maximo apud eos haberis in precio, apud me vero tanto, ut immortale a superis munus accepisse affirmaturus sim, si tibi gratum aliquid efficere possim. Magis equidem, nisi adulationis vererer opinionem, tuis in laudibus abundarem. Verum opto aliquid contingere, ut id maledicis, detractoribusque invitis audentius facere queam. Bene vale, meque te ardenter amantem ama. Sexto decimo Kal. Octob. MCCCCXCVII. ex Agro Caregio (4). „

§. VIII. Iuri potissimum Civili incubuit *Franciscus*, tresque habuit uxores, unam ex *Adimaria*, alteram ex *Rodulphia*, ac tertiam denique ex *Guasconia* familia (5). Verum quum multis litteris, multoque usu tractandae Reipublicae, vir valde experiens, & gravissimus evasisset, non praetermisit, quum rogaretur a patria, suas ingenii vires communis utilitatis caussa explicare (6). Usus igitur civilium negotiorum, & nobilium artium scientia permultum in eo auctoritatis addiderunt; atque ex hisce rebus duabus, in eo splendor eiusmodi conflatus est, ut egregie domi forisque operam Reipublicae impenderet, multorumque in se benevolentiam conciliaret. Doctissimis siquidem littera-

(1) Hanc Epistolam *Iacobo Gaddio* a *Scipione Admirato* iuniore communicatam edidit, sed mendis obsitam, ut reliqua omnia, idem *Gaddius* in Elogiis Florentiae typis novis *Amatoris Massae* MDCXXXVII. 4. pag. 202. Scripta autem fuit post pacem inter Venetos ex una parte, & *Ludovicum*, Hungariae Regem, Aquileiensem Patriarcham, Ligures, & Carrariensem Paduae Principem ex altera, pacificatore, & arbitro *Amone Sabaudiense*. Vid. P. *Iustinian.* Hist. Lib. VI. *Sabellicum* in fine Lib. VII. Decadis II. Rerum Venetarum.

(2) Vid. *Io. Corsii* Commentarium de vita *Ficini*, nostra cura editum Pisis apud *Augustinum Pizzorno* MDCCLXXI. 8. pag. 59.

(3) In editione Operum Basileensi *Henricpetrina* anni MDLXXVI. fol. Tomis II.

(4) Hanc quoque Epistolam mendose adfert *Iacobus Gaddius* in Elog. pag. 217.

(5) *Iac. Gaddius* in Tract. Hist. suae Familiae pag. 32. & 33.

(6) In Archivo Reipublicae, vulgo *Riformagioni*, quatuor exstant Volumina; primum inscriptum *Istruzioni dal MCCCCLXXX. al MCCCCXCV*; secundum *Lettere dal MCCCCLXXV. al MCCCCXC.*; tertium *Lettere dal MCCCCLXXVIII. al MCCCCLXXXIII.*; quartum denique *Lettere MD.* in quibus Exemplaria plurima litterarum ad ipsum *Franciscum Gaddium* scriptarum nomine Florentinae Reip. occurrunt. Vide *Iulianum Riccium* in Prioriste Mss. *Orlandum Malavoltam* Histor. Part. III. & *Paullum Minium* Cap. *De' Fiorentini Illustri per consiglio*.

terarum occupationibus districtus (1), cum viris clarissimis *Marsilio*, ut iam diximus *Ficino* (2), *Christophoro Landino* (3), *Barptolemaeo Scala* (4) *Angelo Politiano* (5), *Hermolao Barbaro* (6), *Alexandro Braccio* (7), *Barptolemaeo Fontio* (8) familiaritate coniunctus est.

§. VIII. Non deerat interea gravibus Reipublicae negotiis, quamobrem missus est Legatus publico consilio, maximis de rebus, varias in regiones. Ac primo quidem ad *Ludovicum* Christianissimum Gallorum Regem (9), a quo tan-

(1) *Iac. Gaddius* in Tract. histor. pag. 33. subiungit: *Non tralascerò che Francesco viveva splendidamente, avendo in casa, oltre a molti e buoni Libri Mss. Toscani, Latini, e Greci; non poche armi, tappezzerie, e altre masserizie onorevoli; molte argenterie, e molti nobilissimi abiti per se, e per la sua moglie* Oretta Gualconi.

(2) Id eruitur ex Epist. penultima Lib. VIII quae ita habet: *Pauci negocia publica coniungunt cum studiis litterarum. Marsilius Ficinus* Francisco Gaddo *Flor. Senatus Oratori. Scribo ad* Hermolaum Barbarum, *probans eum, quod in civilibus turbulentisque negociis solitum capiat otium ad studia litterarum = Tu igitur, dilectissime* Francisce *noster*, Hermolaum Barbarum *imitatus, interim in legatione philosophari non desines. Salutabis, quando per negocia tibi licebit, illum, Marsilii Ficinique nomine; significabisque quantum nostri sumus utrique, tantum esse suos utrosque; quando vero utramque nomino,* Politianum *intelligi volo, indissolubile vinculum utriusque. Vale. XI. Octobris MCCCCLXXXVIII.*

(3) *Iac. Gaddius* in Elog. pag. 232.

(4) Ibid.

(5) Exstat hoc *Angeli Politiani* Distichon in *Gaddium* Operum edit. Basileensis apud *Nic. Episcopium* MDLIII. fol. pag. 591.

Delitiae, tibi, Roma suae; Florentia, Gaddi,
Datque suas: ob quem deliciosus homo es!

Idem *Politianus* Miscell. Cap. XLVI. ubi versum septimae *Iuvenalis* Poetae Satyrae interpretatur, subiungit: *Quare cacoethes legendum suspicamur = Quod item in vetusto Codice Langobardis exarato litteris reperimus, cuius mihi potestatem legendi fecit* Franciscus Gaddius, *Florentinus summi Magistratus a secretis, prudens, humanusque vir, nec litteris incultus.*

(6) Vid. Epist. *Politiani* ad *Hermolaum Barbarum*, & huius responsum ad *Politianum* Epist. Lib. I. Ep. XI. & XII.

(7) Inter Poëmata *Alexandri Braccii* Mss. in Biblioth. *Gaddiana Medicea* Codice XLI Plutei XCI. supra. pag. 75. legitur sequens Epistola: Alexandri Braccii *Epistola* Francisco Gaddio *Iurisconsulto, ac Secretario Florentino.*

Gaudeo quod ita scripseris ad Laurentium Medicem, Cammillam Saracinam *oculorum visum amisisse, ut spe non careat futurum esse quin illa possit aliquando videndi recuperare vim pristinam, quemadmodum etiam Soli defectum patienti evenit; qui sublato eclipsis incommodo, idem qui ante eclipsim fuerat, appareat, atque ad nos consuetum splendorem emittat. Non negaverim fuisse te optima ratione adductum, quum manifestum sit, Solem ipsum in defectu nil pati, sed nostrum fraudare adspectum, quum Luna Soli succedens, obiectu suo lumen eius ab oculis nostris repellat, & quamdiu Soli adversa sit, tamdiu ille patiatur eclipsim. Quum igitur Saracinae oculi eamdem vim cum Sole propter eorum claritatem, splendoremque habere videantur, ac iure Sol alter censeantur ab omnibus, fateri necesse est, Lunam, quo caelestem illam Solem, cuius soror est, ab ea iniuria, quam ab Sole hoc Senensi patiebatur, defenderet, opposuisse luci eius sese, atque adhuc circa defectum huiusmodi satagere, atque occupare Cammillae oculos, ac solitis radiis suis Urbem Senensem illustrare possit. Quod vero secundo loco a me scire desideras, an censeam fore ut* Thaddaeus *Medicus ille Mathematicus cura atque industria sua eclipsim huiusmodi ab Saracinae oculis expellere queat, hoc habeto, Deorum hoc esse opus, non hominum, ut iam Luna sic in huius Medici flammas exarserit, ut olim Endymionis amore perita fuisse perhibetur; & ita ob eius amorem sollicita, anxiaque reddatur zelotypo similis, ut moleste ferens quod* Thaddaeus *ipse corpus tam candidum, tam delicatum, tam denique pul-*

crum tangendi facultatem habeat, malit fraternae iniuriae oblivisci, quam suos amores alteri esse communes. Vale, meque tibi commenda, & perge ad me aliquando scribere, ut coepisti; cum enim quae mihi absenti gratior futura sit, facere nullam potes. Senis pridie Nonas Decembris MCCCCLXXXXI.

(8) Inter Epistolas Mss. *B. Fontii* in Bibliotheca *Capponia* nonnullae habentur ad *Franciscum Gaddium* exaratae. Vid. *Iac. Gaddii* Elog. pag. 232. In Epistola data mense Maii A. MCCCCLXXXVII. ipsum *Oratorem Florentinum apud Pontificem* compellat; in alia mense Aprili eiusdem anni exarata, eumdem exorat, ut *Cornelio Ioanni* Nepoti suo Ecclesiam S. *Laurentii* ad *Diacetum*, a *Catanei Diacetis* unanimi consensu ei destinatam, & in altera, ut S. *Ioannis* in *Valle Aceratae* Abbatiam D. *Mauro* Fratri, Monacho Camaldulensi obtineat.

(9) Id patet ex monumentis, quae heic proferimus.

Spectabili viro civi nostro charissimo Domino Francisco Gaddo *apud Christianissimum Regem Francorum.*

Priores Libertatis & Vexillifer Iustitiae } *Populi Flor.*

Spectabilis civis noster charisse. Diamo licenzia a M. Guidantonio Vespucci, *& mentre è stato costì non vi abbiamo altrimenti affaticato. Nella sua absenzia ne terrete adoisato il più che potrete delle cose di costà, come speriamo farete perfettamente per la prudentia vostra e diligentia. Vale. Ex Pal. nostro die 5. Aug. 1480.*

Barth. Scala.

Magnifico Oratori Flor. D. Francisco *de* Gaddia *civitati nostro charissimo apud Christianissimum Regem Francorum.*

Magnifice Orator noster dilectissime &c. Con questa sarà una Lettera alla Maestà del S. Re di credenzia in voi, perchè possiate comparire, come persona pubblica, per nostro honore. Et perchè meglio possiate fare, & procurare le cose della Città secondo le nostre commissioni, & secondo accaderà, & così vi abbiamo electo pel Commune Imbasciadore appresso a cotesto Cristianissimo Re con salario el dì di duc. due larghi. Confortiamvi a stare più honorevolmente che potete con questo salario. Et qui faremo pagare el salario nostro di due mesi, acciò cominciate a potervi mettere ad ordine; El vostro ufizio comincia questo dì 5. di Dic. & durerà per mesi dua absoluti, con auctorità della prorogazione ne' nostri Signori. Et così si prorogherà, secondo che accaderà. Presentata la lettera della credenzia alla Maestà del Re, ringrazierete la Maestà sua del suo continuo e perpetuo amore inverso la nostra Città, e della demostrazione ne fà in ogni cosa; & praesertim per quello ne scrivesti ha operato collo Illustrissimo D. Federigo, *& in ogni modo per queste eccitazioni delle cose nostre. Nella quale dispositione v'ingegnerete sempre mantenere la Maestà Sua, & continuamente implorerete e' consueti favori, tanto si habbi lo effecto di queste recitazioni. Delle cose seguite di quà, sappiamo* Lorenzo de Medici *v'informa a pieno; perciò per ora altrimenti non ci distenderemo; così delle cose seguite a Roma, come di Genova, e di Milano, alle sue Lettere ci referiamo. Voi atteto ad intendere delle cose di costà, & continuamente tenerci bene adoisati, & in grazia sempre della Maestà del Re, a chi raccomanderete la Città nostra, & il nostro popolo devotissimo & deditissimo della sua Cristianissima Maestà. Vale. Ex Palatio Flo. die 6. Decemb. MCCCCLXXX.*

Litterae vero credititiae, de quibus in superiori Epistola mentio fit, ita se habent:

Serenissime, & Christianissime Rex Pater & benefactor noster perpetue salutem. Reddet tibi has litteras nostras credititias Franciscus Gaddus, *nobilis civis*

anto in honore est habitus, ut ipsum Consiliarium suum, & Magistrum, ut vocant Requestarum declaraverit (1), eiusque opera *Franciscus* etiam *Sphortia* Dux Mediolani ad res gravissimas in illa Aula pertractandas usus fuerit (2); quibus feliciter gestis, anno MCCCCLXXXI. multa ingenii sui monumenta relinquens (3) in patriam

civis noster, quem nos iussimus nostro nomine esse, quum opus est apud Maiestatem tuam. Ex eo, ac longiores sumus, quae sint nostra mandata intelliges. Precamur tuam Maiestatem, ut eius dictis fidem adhibeas, ac si nos cum tua gloriosissima & Christianissima Maiestate loqueremur, cui nos, & Urbem, ac populum nostrum commendamus. Ex Palatio nostro die V. Dec. MCCCCLXXX.

(1) Id testantur ipsius Regis Litterae, quas hic libet integras edfere, nimirum: Ludovicus *Dei gratia Francorum Rex Universis praesentes litteras inspecturis salutem. Praecipua sollicitudine intendimus eas in Consiliis nostris evocare personas, quae & fama referente, & meritis incitantibus, nominis praestantiam sunt consequutae, ut & prudentium consiliis, & peritorum iudiciis nostra in melius dirigantur. Notum igitur facimus, quod nos audito fideli testimonio nobis facto de industria, discretione, scientia, litteratura, probitate, virtutum ac morum honestate dilecti nostri Magistri* Francisci Gaddi, *eamdem, iis de caussis, & aliis, ad hoc animum nostrum moventibus, in Consiliarium nostrum & Magistrum Requestarum Hospitii nostri retinuimus, & promovemus de gratia speciali per praesentes ad honores, praerogativas, libertates, immunitates, & praeeminentias ad dictum officium spectantes, & pertinentes. Quocirca dilecto & fideli Cancellario nostro, tenore praesentium praecipimus & mandamus, quatenus recepto ab eodem Magistro* Francisco Gaddi *iuramento in talibus praestari solito, ipsum ad Consilia nostra, & alia peragenda, cum aliis nostris consimilibus Consiliariis de cetero evocet, & admittat dictum in officium Magistri Requestarum in Cancellaria nostra, & alibi, ubicumque interierit, exercere permittat, praedictisque honoribus, praerogativis, libertatibus, immunitatibus, & praeeminentiis uti & gaudere faciat pacifice, & quiete, in cuius rei testimonium Sigillum nostrum praesentibus litteris duximus apponendum. Dat. apud Thouarcum de mense Iun. anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo I. & Regni nostri vigesimo primo.*

Discedens autem e Gallia hanc quoque a Rege Epistolam obtinuit, quam ex Gallico idiomate italice versam exhibet *Iac. Gaddius* in Elogiis Italico sermoni redditis ab Academicis *Svegliatis* Florentiae typis *Amadoris Massae* MDCXXXIX. 4. pag. 233. Indicaverat autem prius in editione Elogiorum Latina pag. 216

Ludovico *per la Dio Grazia Re di Francia. Carissimi, e grandi amici.* Francesco Gaddi, *ch' avete mandato di quà vostro Ambasciatore per vostri affari ci à detto, che gli avete scritto che el adimandasse congedo per ritornarsene di là. Del che siamo rimasti molto maravigliati, e non sappiamo che pensare che vi muova a ciò fare: eccetto che vi sia stato riferito che noi l'abbiamo poco grato. Ma per mettervi fuor di dubbio, Noi vi avvisiamo, e facciamo sapere ch' egli ci è gratissimo, e che non abbiamo veduto cosa che in lui non sia onestissima, e per la quale non doviamo esserne contenti. Sì che per le lodevoli virtù, quali abbiamo conosciuto essere nella di lui persona, l' abbiamo noi ritenuto nostro Consigliere, e Mastro delle Richieste di Casa nostra, e gli abbiamo dato tutto il carico degli affari d' Italia; & per ciò restiamo molto dispiacevoli della sua partenza, e gli abbiamo detto che se egli ritorna di quà, noi lo tratteremo bene, e faremogli buona ciera, & ancora gli abbiamo imposto di dirvi, che se c' è niente che possiamo fare per voi, lo faremo di buonissimo cuore. In Tourac li 16. Gennaio.*

Luigi

Berbisoil

Extra: *Alli nostri Carissimi, e grandi Amici, li Priori di Libertà, e Gonfaloniere di Giustizia del Popolo Fiorentino.*

(2) En ipsius Mediolanensis Ducis Litterae ad *Franciscum Gaddium*, dum in Aula Francorum Regis moram traheret, scriptae: I. *Spectabilis amice noster honorande. Mandamo alla Maestà de quello Cristianissimo Sig. Re lo egregio* Zoanne Ambrosio Venzago *nostro familiare per la casone, che da lui intenderete, che gli havemo commesso sia con voi, prima che se presenti alla Maestà del Sig. Re = & la commessione sua voglia el vostro parere, & ve recheda ad intervenire all' expositione sua. Ve preghamo per l' amor che portate al Magnifico* Lorenzo, *& per la confidentia, che la Sua Maestà ne ha dato de voi, lo quale ve havemo demonstrato per l' altre nostre, vogliate ben intendere questa nostro mandato, & consiliarlo, & adirizzarlo, come ve parerà essere più expediente & al proposito nostro; che facendo, come speramo in voi, ce obligarete in eterno, & ne troverete sempre ad ogni vostro piacere prontissimi. Ex arce Portae Iovis Mediolani die XXIX. Nov. MCCCCLXXX.*

Aloysius.

Lud. Maria Sphortia *Vicecomes de Aragonia, Dux Bari, ac Ducalis Dominii Locumtenens Generalis Spectabili amico nostro honorando* Francisco Gaddio *Civi Flor.*

II. *Spectabilis amice noster honorande. Con tanta affectione, deligentia, prudentia, & fede, havete ben exeguito & conducto ad termino el desiderio nostro, che non sapemo, con qual parole sufficientemente ringraziarvi. Magior obligo non ce poresti haver imposto; & potendovi dechiarare l' animo nostro con qualche digna recompensione, ve demostraremo apertamente tanto più grato esserne stata questa vostra ben oprare, quanto quello Cristianissimo Sig. Re excede di auctorità, di stato, & de gloria tutti li altri Principi Cristiani, & la gratia sua è da essere più avidamente ricercata & conservata. Quanto apertiene alla devotione & servitù nostra verso la Maestà del prefato Sig. Rè, non è che segli potesse agiungere, perchè oltra che la ne sia lassata hereditaria da la felice, & santa memoria dello Illustriss. quondam nostro Patre, noi ne la volesse levare, saria necessario ne levasse l' anima propria, nè altramente mai la lasseremo. Questo gli serà manifesto più per l' experientia, che per nostre parole. Così gli supplicarete in nostro nome, & ve affaticarete farliene profunda impressione, ricomandandome ad essa reverentemente. Ex Arce portae Iovis Mediolani XXII. Ianuarii MCCCCLXXXI.*

Ludovicus Sphortia *Vicecomes de Aragonia Dux Bari, & Ducalis Dominii Locumtenens Generalis.*

Aloysius.

(3) Testimonio esse possunt Litterae Cardinalis *Iuliani de Ruvere*, Savonensis, *Sixti* IV. Romani Pontificis *Raphaelis* fratris filii, quarum initium est:

Iulianus *miseratione divina Episcopus Sabiniensis S. R. E. Cardinalis S. Petri ad Vincula nuncupatus D. N. Papae Maior Poenitentiarius, in Franciae, ac nonnullis aliis Regnis, Provinciis & Dominiis Apostolicae Sedis Legatus Dilecto nobis in Christo* Francisco de Gaddis *Civi, & Oratori Florentino apud Chr. Francorum Regem, Sacri Palatii Lateranensis Comiti Palatino salutem in Domino. Sincerae devotionis affectus, quem ad Apostolicam Sedem, & Romanam Ecclesiam, quarum Legationis munere fungimur, gerere comprobasti, nisor, ac morum honestas, aliaque praeclara virtutum dona & merita, quae in te divina propagavit clementia, & quibus personam tuam fide dignorum testimoniis cognoscimus insignitam, nos inducunt ut personam tuam condignis dignitatum titulis, & gratiosis favoribus attollamus. Ut igitur in effectu percipias quod nobis suggerit nostrae mentis affectus, te pro eisdem meritis & virtutibus sale extollere &c.*

Datum Taronis anno MCCCCLXXXI.

ttiam rediit, & paullo post ad *Petrum Mariam Rubeum*, & ad Comitem *Amorattum* pro quibusdam negotiis ad Rempublicam spectantibus pertractandis missus est (1).

§. IX. Paucis elapsis mensibus, anno videlicet MCCCCLXXIII. quum ad *Alphonsum* II. Ducem Calabriae, *Ferdinandi* Siciliae Regis Primogenitum, & Vicarium Generalem esset Orator profecturus, Siciliae Rex hisce illum litteris est prosequutus:

Ferdinandus Dei gratia Rex Siciliae Ierus. &c. Quum magnificus vir *Franciscus de Gaddis* Excelsae Dominationis Florentinae Orator in praesentiarum proficiscatur ad Illustriss. Ducem Calabriae Primogenitum, ac Vicarium nostrum generalem, suae legationis munus apud eumdem Illustriss. Ducem obiturus, nomine dictae Excelsae Dominationis Florentinae, cupimus eidem Magnifico Oratori, eiusque omni comitivae, tam equestri, quam pedestri, nedum iter patere liberum, & tutum, undequaque ipsum transire contigerit, verum etiam eum ubique honorifice suscipi, & sibi provideri de stantiis eo dignis, cum omnibus rebus in ipsis necessariis; nec non de stramine necessario, & de guidis seu scorris, sibi forte necessariis, sine aliqua solutione, seu salario; propterea tenore praesentium, nostra ex certa scientia, deliberate, & consulto dicimus, committimus, & mandamus expresse omnibus, & quibuscumque Officialibus & subditis nostris maioribus & minoribus, pontium, platearum, ac passuum custodibus, exactoribus cuiuscumque dirictus, vectigalis, seu gabellae, in quavis huius Regni parte constitutis, & constituendis, ad quos, seu quem praesentes devenerint, & fuerint quomodolibet praesentatae, quatenus eumdem Magnificum Oratorem, eiusque comitivam omnem, tam equestrem, quam pedestrem, una cum sarcinis, seu carruaggiis, bulgiis, baligiis, & fardellis, ac omnibus aliis rebus, quas secum ducet, libere transire, stare, & permorari faciatis, nullum pro his exigendo dirictum, aut aliquam solutionem, ratione, seu caussa cuiuscumque vectigalis, datii, seu gabellae. Quin immo dicto Magnifico Oratori, & eius praedictae comitivae provideatis, & providere faciatis de dictis stantiis, & stramine, ac de guidis, seu scorris sibi necessariis, sine aliqua solutione, seu salario, ipsumque Magnificum Oratorem, eiusque comitivam, ut illum decet, honorifice ubique suscipiendo, & liberaliter tractando, quoniam sic nostrae mentis & voluntaris est, & contrarium non faciatis, quanto gratiam nostram caram habetis, iramque, & indignationem nostram, ac poenam duca-
torum

(1) Praestat hoc loco Litteras quasdam adferre Legationem hanc spectantes, quae sunt.

I. *Priores Libertatis, & Vexillifer Iustitiae Populi Flor. singulis, atque universis amicis, confoederatis, & benevolentibus nobis, in quos has nostrae litterae inciderint salutem. Quam in praesentia mittemus Dominum* Franciscum Gaddum, *nobilissimum Civem nostrum, ad Dominum* Petrum Mariam Rubeum, *& ad Comitem* Amoratum *pro nonnullis negotiis ad nostram Remp. spectantibus exsequendis, rogamus vos, ut eumdem D.* Franciscum *cum omni suo comitiva, tam equestri, quam pedestri usque ad numerum decem, omnibusque salmis, valisiis, arnesibus, & rebus suis omnibus, dum per loca ditionis vestrae transierit, in eundo, stando, indeque abeundo, ac ad eo redeundo, amice recipiatis, ac tractetis, sine ulla solutione pedagii, oneris, vel gabellae. Ac etiam rogamus, si a vobis petet salvumconductum, fosi tatem, & scortam, ut se salvum conferat, quo ire voluerit, ut ei libere concedatis. Id erit nobis vehementer gratum, & ingentis beneficii loco accipiemus. Ex Palatio nostro Die XXXI Maii MCCCCLXXXII.*

II. *Epistola Magnifici* Laurentii Medicei *ad* P. M. Rubeum.

Magnifice Domine. Venendo costà M. Francesco Gaddi *mandato da questa Signoria, amicissimo mio, gli è commesso riferisca ancora in mio nome alcune cose alla S. V. la quale io prego le voglia udire, & prestigli fede, come se a medesimamente parlassi, & a Lei mi raccomando. Flor. III. Iunii MCCCCLXXXII.*

V. O. Laurentius de Med.

III. *Priores Libertatis, & Vexillifer Iustitiae Populi Florent. Magnifico Oratori nostro charissimo Domino* Francisco de Gaddis.

Magnifice Orator noster. Bandinello *apportatore conferirà con voi la cagione, perche à mandato. In quello che accadesse lo consigliate, & favorite, perche lo ingiano, perche vieno habbi perfectione. Valete. Ex Palatio nostro Die XIII. Iunii MCCCCLXXXII.*

IV. Responsum *Francisco* nostro datum a *Petro de Rubeis* ita habet:

Magnifico ac praestanti Viro, tamquam fratri hon. D. Francisco *de* Gaddis *Oratori Floren.*

Magnifice ac praestantissime Vir, tamquam frater honorande. Vista la richiesta fattame per V. M. gli respondo che licet semper gratissima mi fusse non solamente oldere l'ambasiate della nostra Ill. & Exc. Republica, e Signoria de' Florentini, sed anche potere eseguire soi beneplaciti, nondimeno supplisco quella, e prego V. M. mi habbia mb excusato, se io non gli mando il salvo condotto, che me chiede, perche ritrovandosse quà intorno lo exercito Ducale a darme il guasto, me ritrovo tanto occupato in molte cose a mi importante, ch'io non hò il modo, nè il tempo congruo ad oldere tal cose ad essa. Ultrachè etiam io comprendo questa Ambasiata dovere essere de cose, che sono de tal natura, che a mi non spectia de impazarmene, nè dargli altramente orecchie. Bene valeat M. V. Ex Sancto Secundo X. Iunii MCCCCLXXXII.

Petrus Maria de Rubeis, *Comes Berceti, Sereniss. Domini Venetiar. Armor. Du.*

torum mille capitis non subire. Datum in Castello Novo Neapolis xxx. Octobris MCCCCLXXXII. =

Rex Ferdin.

Dominus Rex ma. mihi Antonello *de* Petratiis.

§. X. Litteras etiam, dum Neapoli moram traheret, a *Friderico* Regis filio propria manu exaratas accepit, quae sunt huiusmodi: = Sig. Embassadore. El mio Magerdomo darore di questa en Napoli li haio commesso alcune cose da referire de mia parte, ve prego li voliate dar fede como a me proprio, offerendone sempre al piacer vostro. Scritta de mia mano en campo appresso Mignano l'ultimo di Settembre. =

El vostro Enfante

Don Federigo *de* Aragona.

Extra: *Al mio multo caro & amato*

El S. Embassador Florentino.

Ad ipsum quoque Litteras dedit *Laurentius Mediceus*, in quarum una satis prolixa, & arcanis identidem perscripta litteris haec habet: „ con questa harete oltre alla lettera al Re, una alla Duchessa, & un altra al Sig Don Federico pure in credentia vostra sopra le cose dette di sopra. „

§. XI. Exstant etiam Litterae ad eum, ut alunt, Credentiales Decemvirûm Reipublicae Florentinae, quibus ei iniungitur, ut in Oratoris munere apud Regem permaneret, donec *Petrus Capponius*, qui adverso morbo conflictabatur convalesceret. Eae autem sunt: „ Magnifico Oratori Florentino Neapoli Domino *Francisco Gaddo* concivi nostro charissimo. Magnifice Orator &c. Per risposta delle vostre non ci occorre altro, che commendare la vostra diligentia. Vedrere per informazione delle cose di quà la lettera che scriviamo a *Piero Capponi*; al quale diamo arbitrio & libertà restarsi di costà, se vuole, che è quella cosa che più desideremo, ma non con detrimento della sanità sua, & tornarsi di quà, & ancora mutar aria in qualche luogo vicino, se così gli paressi il meglio. In ognuno di questi dua ultimi casi vogliamo che vi restiate costì appresso la Maestà del Re, e nella sua absentia suppliate il suo officio, & quando lui restassi di costà alla sua legazione, voi vogliamo che seguiate nella vostra Commissione, e siate sempre dove sarà la Excellentia del Duca di Calabria, o costì, o in Campo che habbia a essere, secondo quella commissione che vi fu data quì alla partita vostra, & con diligentia advisare di quello che ogni hora accaderà. Ex Palatio nostro die VIII. Septemb. MCCCCLXXXII. „

Decem } Civitatis Florentiae.
Baliae }

Quum igitur *Petrus Capponius* convaluisset, proficiscitur *Franciscus* ad Calabriae Ducem in castra adversus Pontificem reversum (fuerat enim cum Duce in exercitu, quem fudit *Robertus Malatesta* Pontificius Imperator) ad quem reditum, & apparatum bellicum, Ducem, Regemque ipsum semper excitarat *Franciscus*, necessarium fore diserte pronuncians ad existimationem vindicandam concordiae tractatus rescindere, magnoque impetu bellum redintegrare. Quapropter disertissimus *Iacobus Pontanus*, primus Ducis a Secretis, *Franciscum* amplexus, ipsum ob consilium sincere praebitum est exosculatus [1].

§. XII. Subsequenti anno MCCCCLXXXIII. Roma pertransiens, primum a *Sixto* IV. inde vero etiam ab *Innocentio* VIII. Pontificibus Maximis Mediolanum ire iussus est, ut subsidium triginta millium ducatorum super fructibus, & proventibus Beneficiorum Ecclesiasticorum in ditione Ducis Mediolani existentium pro publicis calamitatibus sublevandis exigeret, ut ex sequentibus Pontificiis Litteris apparet:

SIXTVS PAPA IV.

„ Vniversis & singulis praesentes litteras inspecturis salutem & Apostolicam Bened. Mittimus dilectum filium *Franciscum de Gaddis* Clericum Flor. praesentium latorem pro nonnullis nostris & Apostolicae Sedis negociis ad diversas

(1) Id adfirmat idem *Franciscus* in Libro Epistolarum ad Magn. *Laurentium Mediceum*, ad Decemviros, & Octoviros Praticae, & ad alios Proceres scriptarum.

versas partes (1), cui cupientes expeditum & liberum iter ubique patere, devotionem vestram hortamur in Domino, subditis vero nostris expresse praecipiendo mandamus, quatenus eumdem *Franciscum* cum comitiva, usque ad numerum sex, tam equestrium, quam pedestrium, nec non salmis, valisiis, bulgiis, & aliis tebus eorum, dummodo mercimonii caussa non deferantur, per omnia loca, pasus, portus, & pontes, tam vestros, quam nostros, absque aliqua solutione gabellae, fundinanis, pedagii, thelonii, aut cuiusvis alterius indicti, vel indicendi oneris, ire, redire, morari, & praticare libere & licite permittatis, & benigne pertractetis, deque secura scorta, & libero salvo conducto, si necessarium fuerit, & requirendum duxerit, provideatis, ita vos circa hoc gerendo, ut de promptitudine vestra iuxta ipsius *Francisci* relationem, apud nos commendari non immetito posiitis, praesentibus ad unum annum duraturis. Datum Romae apud Sanctum *Petrum* sub annulo Piscatoris die XXVIII. Maii MCCCCLXXXIII. Pont. nostri anno XII. „

§. XIII. Quum vero sequenti anno novis calamitatibus publicae res prementur, idem Pontifex *Franciscum* in Apostoliei Collectoris munere confirmat hisce ad ipsum Litteris datis:

SIXTUS PAPA IV.

„ Dilecte Fili, salutem & Apostolicam benedictionem. Imposuimus anno elapso subsidium triginta millium ducatorum super fructibus & proventibus Beneficiorum Ecclesiasticorum in Dominio Mediolanensi existentium pro sublevandis, tam nostris, quam Ducis Mediolani necessitatibus, quae quum nobis, & ipsi Duci non minores hoc anno, quam proxime elapso incumbant, & de tua probitate fideque specialem in Domino fiduciam geramus, committimus tibi & facultatem damus pro praesente anno subsidium triginta millium ducatorum huiusmodi in praefato Dominio imponendi & exigendi, iuxta, & secundum formam Bullae super ipso praeteriti anni subsidio emanatae, quam Bullam in pristinum quoad huius quoque anni subsidium exigendum, vigorem, & robur restituimus, & reponimus, & proinde eam valere volumus, ac si pro impositione & exactione subsidii praesentis anni illa emanasset. Datum Romae apud Sanctum *Petrum* sub annulo Piscatotis die prima Iunii MCCCCLXXXIV. Pontificatus nostri anno tertiodecimo. „

§. XIV Quum igitur maximam esset apud ipsum Mediolani Ducem existimationem adeptus (2) pluries Legati personam postero tempore sustinuit, ut ex documentis infra recitandis liquido patebit (3). Ea vero sunt:

1. Epi-

(1) Bulla, qua eum *Sixtus* IV. Nuncium declarat, eique facultates impertit pro Decimae exactione in ditione Ducis Mediolani, legitur in *Iac. Gaddii* Elogiis Hist. Mss. in Bibl *Magl.* Cl XXV. Cod. chart. in fol. autogr. num. 292. & in Elogiis impress. Flor. typis *Amatoris Massae* MDCXXXVII. pag. 204. seqq. Data autem est *apud S.* Petrum *anno Incarnationis Dominicae* MCCCCLXXXIII. *quinto Kal. Iunii Pont. nostri An. XII de Curia.*

(2) Testimonio sunt Litterae ipsius Mediolani Ducis, quibus illum abeuntem est prosequutus, quae sunt eiusmodi:

I. Ioannes Galeax Maria Sphortia Vicecomes, *Dux Mediolani &c. Papiae, Angleriaeque Comes, ac Genuae, & Cremonae Dominus. Reverendus Dominus* Franciscus Gaddius *diu apud nos resedit Apostolicus Collector & Commissarius, in quo munere vir tum prudentissimus atque integerrimus, tum dignitatis amplitudinisque nostrae studiosissimus atque observantissimus cognitus est; ita ut dignus esse videatur, quem diligamus. &, ubicumque fuerit, charum habeamus. Itaque quum in praesentiarum ex hac provincia decedens, ad Urbem proficiscatur, optamus iter &c. & subditis nostris stricte iniungimus quatenus praefatum Dominum* Franciscum, *cum sociis sex &c. denique ipsum comiter & honorifice excipiant. Sic eius virtuti & dignitati convenit &c.*

II *Sanctissime Pater & Clementissime Domine Domine mi singularissime. post pedum oscula beatorum, & humillimas commendationes. Quum venerabilis Dominus* Franciscus de Gaddis, *qui a Sanctissima fel. mem Papa* Sixto *Praedecessore Vestro constitutus Collector generalis fuerit, & deinde per Beatitudinem Vestram confirmatus, circa exactionem subsidiorum impositorum Clero universo Dominii huius mei, ad pedes ipsius Beatitudinis Vestrae nunc revertatur, ob factam sibi a munere eiusmodi revocationem; visum est mihi curam illi dare nonnulla S. V. nomine meo in rem eorumdem subsidiorum exponendi. Quare eam supplex & rogo & obsecro, ut expositioni ipsius Domini* Francisci *eam habere fidem dignetur, quam mihi ipsi, si coram alloquerer, haberet, ac deinde omnibus mature consideratis, ut pro summa ipsius sapientia semper solet, id efficere, quod iam de benignitate sua mihi plane spopondit.* Dat. *Mediolani die X. Februarii* MCCCCLXXXV.

B. S. V.

Humilis, & Devotus S. ac filius Io. Gal. M Sphortia Vicecomes *Dux Mediolani.*

B. Chalcus.

Extra: *Sanctissimo Patrum & clementissimo Domino meo Papae.*

(3) Vide *Ammiratum* Libro XXV ubi ait. *Si facea instanza da' Fiorentini, che* Francesco Gaddi, *loro Oratore, il quale era succeduto nell' Ambasciaria di Milano al* Rucellai *persuadesse* Lodovico Sforza *a mandare delle sue genti d' arme di quà per poter gli* Orsini *con più lor riputazione & sicurezza*

I. Epistola *Ioannis Galeazii* inscripta: *Magnifico & praestanti amico nostro honorando D* Francisco Gaddio *Excelsae Reip. Florentinae Oratori.*

„ *Ioannes Galeaz Maria Sphortia* Vicecomes, Dux Mediolani &c. Papiae, Angleriaeque Comes, ac Genuae, & Cremonae Dominus. Oratorio munere apud nos pro Excelsa Rep. Florentina perfunctus vir Magnificus D. *Franciscus* de *Gaddis* aliquandiu nobiscum versatus est, cuius praesentia, eloquio, & ceteris, quibus affatim pollet virtutibus mirificam cepimus voluptatem. Nunc autem evocatus ab eadem inclyta Republica quum repetere lares patrios constituerit, profectionem suam, & iter ubique tutum liberumque fore cupientes, Illustrissimos Dominos, Praeclaras Respublicas, fratres, amicos, & benevolos nostros, tam Ecclesiasticos, quam saeculares affectuose hortamur, & rogamus; Officialibus autem, gentibus armigeris, pedestribus, & equestribus, ac subditis quibuscumque nostris praecipimus expresse, atque mandamus, ut dictum Dominum *Franciscum* cum universa eius familia, cum suis armis, arnesiis, valisiis, libris, vestibus, impedimentis, capsis, rebus & bonis omnibus, eundo, stando, morando, & redeundo tam eques, quam pedes die noctuque, tam per terram, quam per aquam, per omnes passus, portus, pontes, civitates, oppida, villas, terras, & loca, tam nostra, quam aliena, tute, libere, & expeditissime, omnique impedimento reali, vel personali cessante, servatis tamen ordinibus nostris in facto pestilentiae editis, transire permittant, sibique assistant quibusvis honoribus & favoribus opportunis; praesentibus menses IV. proximos futuros valituris. Datum Mediolani sub fide nostri Sigilli die XXVII. Decembris MCCCCLXXXV. „

B. Chalcus.

(Locus Sigilli)

II. Litterae autem, ut aiunt Credititiae Reipublicae Florentinae sunt huiusmodi:

„ Illustrissime Princeps, frater, & amice noster charissime salutem. *Franciscus Gaddus* Secretarius noster reddet tibi has litteras credititias, & quae habet a nobis tibi coram explicabit. Ex Palatio nostro die III. Septembr. MCCCCLXXXVIII. „

Priores Libertatis & Vexillifer Iustitiae } Populi Flor

Extra:

„ Illustr. Principi & Excellentiss D. *Io. Gal. Mar. Sphortiae* Vicecomiti, Duci Mediolani, & Papiae, Angleriaeque Comiti, atque Ianuae, & Cremonae D. &c. Fratri & amico nostro char. „

III. In Publico Tabulario adservantur a *Barptolemaeo* Scala Reipublicae Florentinae a Secretis perscripta „ Mandata Domini *Francisci de Gaddis* Oratoris ad Illustrissimum Ducem Mediolani „ inter quae haec habentur: „ Ordinaoo

b 2 a *Fran-*

za sempre la guerra al Pratefice &c. Et Lib. XXVI. *Essendo da lui richiesti e mandar di nuovo alcuno lor Cittadino a* Virginio, *mandandovi egli da Capo Marino* Brancaccin. *dettero questa commessione a* Francesco Gaddi *Segretario della Repubblica, il quale & col* Brancaccio, *& col* Valori *usasse ogni opera di disporre* Virginio *all' accordo &c. Il Re* Ferdinando *dall'altro canto volendo dare al Papa ogni sodisfazione che fosse possibile; poichè si era accorto nè coll' Abate* Riggio, *nè col* Brancaccio *avere la durezza di* Virginio *potuto ammollire, deliberò mandarvi D.* Federigo *suo figliuolo.* Vide & *Iac. Gaddium* loc. cit pag 253.

In Bibliotheca publica *Magliabechiana* Cl. XXV. Cod. 389. chart. in 4. adservatur Liber autographus expensarum *Francisci Gaddii*, cum hoc titulo:

In questo libro si farà nota di tutte le spese occhorreranno nell' andata mia ad Milano allo Illustrissimo Sig. Duca, mandato dall' Excelsa S. di Firenze, & sarò compartito in questo forma:

Da carte 1. insino a c. 50. si faranno debiti, e crediti.

Da carte 50. a c. 70. si faranno diversi ricordi.

Da carte 70. insino a c. 96. si farà nota delle lettere si scriveranno.

Pag. 50. Inter alias supellectiles, quas secum advexerat, hosce libros enumerat:

Il Temistio.

Il Burleo.

Il Comento di S. Tommaso *sopra la Fisica.*

L' Euclide.

L' Etica coll' Argiropilo.

Pag. 51. *b.* legitur:

1488. *a dì III. di Settembre mi partì da Firenze con V. famigli, & sei cavalli, e con un mulo per il carriaggio.*

A dì XI. detto giunsi a Milano.

Pag. 70. *Appresso si farà ricordo & noteronno tutte le lettere si scriveranno di per dì, dove, ad chi, & donde.*

A dì VI. di Settembre da Bologna per il Grasso *Corriere.*

A Firenze a' Signori Otto di Pratica.

Al Magnifico Lorenzo.

A dì XI. di detto da Milano per Francesco del *Magno Cavallaro.*

A Firenze a' Signori Otto di Pratica.

Al Magnifico Lorenzo.

A Loretta *mia donna.*

Al Sig. Iacupo Ruffino.

A dì XIV. di detto per mano di Accerito Portinari.

A Firenze a' Signori Otto di Pratica.

Al Magnifico Lorenzo *&c.*

a *Francesco* i Signori, che si condolga col Duca della morte della Duchessa di Calabria *Ippolita Sforza &c.* „ Idem testantur: „ Adiunctiones factae commissionibus D. *Francisci de Gaddis* Oratoris ad Illustriss. Ducem Mediolani „ nec non hae Litterae Publicae Ducis Mediolani „ *Io. Galeaz &c.* Revertitur in patriam Magnificus Dominus *Franciscus Gaddi*, Civis, & Patritius Florentinus, qui his mensibus pro Excelsa Republica Flor. apud nos Oratorem egit. Cupimus &c. ut praefatum Oratorem cum omni eius familia ad numerum hominum XII. equitum, vel peditum, ac suis armis &c. Datum XXV. Nov. MCCCCLXXXVIII. „ Itemque *Commissione di M.* Francesco Gaddi *Oratore a Milano*, *deliberata a dì III. di Sept. MCCCCLXXXVIII.*

§. XV. Praeterea *Franciscum Gaddium* Florentina Respublica, & Magnificus *Laurentius Medices* elegerunt ad componenda dissidia, quae inter *Boccolinum* (1) & Romanam Ecclesiam, a qua ille defecerat, intercesserant, qua quidem in re naviter peragenda tantum laboris insumpsit, ut die VII. Augusti relicto Pisauro, afflicta valetudine Florentiam reverti coactus fuerit, ubi ineunte mense Novembris unus ex Octoviris belli, pacisque arbitris (2), & paullo post, videlicet mense Ianuario summi Magistratus a Secretis adlectus est. Nec praetereundum, ipsum pridem, anno videlicet MCCCCLXXXVII. ad *Innocentium* VIII. Summum Pontificem Legati personam cum dignitate sustinuisse (3).

§. XVI. Ad Rempublicam quoque Venetam anno MCCCCXCII. Orator eligitur ad procurandum, ut quae Florentinis mercatoribus fuerant ablata restituerentur. Litteras publicas habuit pro Ferrariensium Duce, ab ipso Florentinae Reip. nomine conveniendo. Onus etiam illi impositum est ab Octoviris Practicae sub die XXVI. Decembris, Bononiensium Magistratum, & Civitatis arbitrum *Ioannem Bentivolum* II. adeundi(4), nec non de negociis quibusdam cum *Boccolino*, Auximi arbitro, *Virginio Ursino*, aliisque Regulis, inter se odio, & capitali bello dissidentibus, agendi, quae quidem omnia ad exitum feliciter perduxit. Adest summi Magistratus Diploma, in quo haec leguntur verba: „ cum octo equis & ornamentis legationis suae *Franciscus Gaddus* Secretarius noster, quem modo mittimus Venetias &c. „ Decretum autem electionis est sub die XXVI. Augusti MD. „ Magnifici Domini &c. Elegerunt

(1) *Iac. Gaddius* l. c. Epistolam *Boccolini* citat inscriptam *Celeberrimo Iur. V. Doct. & tamquam patri hon. Domino* Francisco de Gaddis *de Florentia digniss. Oratori*. Ubi se subscribit: *Filius* Bocholinus Gonzonus *P. Auxi. Eques ac Armorum Ductor M. Pp.*

(2) Quae esset huiusmodi Magistratus auctoritas eruitur ex insequenti Epistola, quae exstat in Armario Publici Archivi signato L. 1480. Petrophilo Pandolfino *die* 2. *Maii* 1480. *Sereme &c. Habiamo creato un nuovo Magistrato di LXX & di questi facto deputazione di Octo sopra le cose externe & dello Stato, e quali haranno nelle mani le cose più secrete, chiamansi* Octoviri Practice R. P. *Quando ti accaderà qualche cosa più secreta potrai scrivere a questi Deputati, & il loro soprascritto sarà* Magnificis Octoviris P. R. F. *nell' altre cose tutte scriverai a noi, essendo mancato l' officio de' X. per beneficio della pace.*

(3) In Bibliotheca *Maglinbechiana* Cod Chart. in fol. min. Classe XXV nom. 188. exstat Liber autographus eiusdem *Francisci Gaddi* inscriptus: *Questo Libretto servirà in questa andata di Roma mandato da' nostri Magnifici Signori a Papa* Innocentio *VIII. & partì di Firenze adì IX. d' Aprile* 1487. *& sarà compartito decto Libretto, come appresso:*

Da carte 2. per insino a carte 40. si faranno debitori, & creditori.

Da carte 40. per insino ad carte 55. si faranno diversi ricordi.

Da carte 55. per insino ad carte 64 si farà nota di lettere si scriveranno.

In decto Libro a 41. *è uno ricordo che importa lo stato mio, & per questo è facta la presente nota.*

A carte 40 Ricordo, come questo dì IX. d' Aprile partimo di Firenze in lunedì mattina ad buona ora con VII. Cavalli, di che fu rogato Ser Francesco Ceonini *alla Porta a S* Piero Gattolini.

A dì XIII. di detto in Venerdì sera giugnemo in Roma.

Pag. 41. *b.* legitur 1487. *Appresso si faranno ricordi appartenenti al viaggio della Marca, cominciando questo dì XV. di Giugno.*

Pag. 43 *b* 1488. *Ricordo di una stima così indigrosso della valuta di quanto mi trovo di valsente questo dì primo di Settembre 1488. in Firenze &c.* Ibi pag. ead. *Et più mi trovo in volumi 153. di libri di diverse sorte legati, i quali mi stanno in più che fior.* 150.

(4) In eadem Biblioth. *Magliab.* Class. XXV. Cod. chart. in 4 num. 190. exstat Libellus item autographus inscriptus: *In questo Quadernaccio si farà nota di tutte spese, & altre cose apartenenti nell' andata a Vinegia mandato da mia Excelsi Signori ad quello Illustrissimo Dominio, & sarà diviso nell' infrascritto modo:*

Da carte 1. fino a cart. 20. saranno debitori & creditori.

Da carte 20. insino a carte 28. saranno diversi ricordi.

Da carte 28. insino al fine si farà nota di lettere si scriveranno.

Pag. 20. 1492. *Appresso si farà nota di diversi ricordi & primo.*

A dì XXVIII. di Dicembre in Venerdì mattina uscì di Firenze con VI. cavalli, & con un mula per il carriaggio, & con due garzoni a piè.

A dì XXX di decto giunsi in Bologna, & presentai le lettere al Reggimento, & a Messer Gio. Bentiveglio.

A dì primo di Gennaio giunsi in Ferrara, & visitai la Excellentia di Madonna, & presentai le lettere s' addirizavano al Duca per esser lui absente.

A dì II. di decto partì da Ferrara.

A dì IV. di decto in Venerdì mattina giunsi in Vinegia, & alloggiai con 5. famigli in casa Matteo Cini.

A dì V. di decto Sabato mattina mi presentai al Principe, & alla Signoria & presentate le lettere credentiali, exposi la mia commissione &c.

Pag. 28. 1492. *Nota di lettere si scriverranno.*

A dì XX. li Decemb. da Bologna.

A' Signori Otto di Pratica

Al Magnifico Piero de Medicis *&c.*

gerunt extraordinarie Oratorem ad Bononienses, & D. *Ioannem Bentivolum*, spectabilem Iurisconsultum Dominum *Franciscum Gaddum*, dederuntque illi in sua hac Legatione infrascripta mandata. „ Eadem die „ Commission data a M. *Francesco Gaddi*. Andrete a Bologna subito, & con ogni prestezza, dove presentatovi alla Magnificentia di M. *Giovanni* (1) con le lettere di credentia che havete da noi &c. „ Litterae autem sunt quae sequuntur: „ Magnifici Domini, Fratres, & Amici Charissimi. Mittimus ad Magnificentias Vestras spectabilem Iurisconsultum, & nobilissimum Civem nostrum D. *Franciscum Gaddum*, qui Oratoris munere apud eas fungatur, exponatque illis nostro nomine nonnulla, quae illi mandavimus, cui precamur fidem haberi certissimam, non secus, quam nobis. Ex Palatio nostro die XXXI. Aug. MD. „

Priores Libertatis, & Vexillifer Iustitiae } Populi Flor.

Extra:

„ Magnificis, & Potentibus D. Antianis, Consulibus, & Vexillifero Iustitiae, necnon sexdecim Reformatoribus Status libertatis Civitatis Bononiae, fratribus, & amicis nostris charissimis. „

§. XVII. Post annum MD. nullam aliam invenio de *Francisco* nostro fieri mentionem, qui maxima dum vixit pietate in patriam, amore in suos, benivolentia in alios, charitate in omnes excelluit, cunctis ideo hominibus, summis, mediocribus, infimis gratiosus, a suis Civibus, & a multis Italiae Civitatibus, Europaeque Principibus magnis honoribus insignitus. Numquam ei in difficillimis rebus consilium defuit, & in dubiis, atque asperis animus; fuit prudentissimus in consulendo, strenuissimus in agendo. Verum ei quum tam honesta, tam iusta, tam constans, tam laudabilis vita fuerit, communem tamen mortalium sortem effugere non potuit, qui moriens maximum sui desiderium reliquit (2).

§. XVIII. Nec praetereundus est *Ioannes Gaddius*, ut videtur *Francisci* frater, qui supremum Reipublicae Magistratum obtinuit Anno MCCCCLXXVII. Haec de eo memoriae prodidit *Iac. Gaddius* (3). „ *Giovanni* fu de' Signori nel MCCCCLXXVII. e dovette esser Capitano d'un armata in mare, poichè una persona degna di fede attesta di aver letto già in Casa una Lettera di uno de' *Pitti* ch' era allora d'uno ufizio, il quale da parte della Signoria ordinava a *Giovanni*, che conducesse alcune Galere ad un certo luogo, e che questo Capitanato di mare sia confermato dalle bussole, e carte da navigare di casa, oltre ad una medaglia molto bella, nella quale era *Giovanni* armato (4). Questa la vidi ancor io molti anni sono, e aggiungo, che *Giovanni* solo tra tutti gli uomini segnalati della Famiglia, è dipinto armato in un quadro, e così nell' albero. IOAN. GADD. CLASS. MARIT. PRAEF.

§ XIX. *Nicolaus Gaddius*, *Thaddaei* (5) filius, natus est Florentiae die XXV. Maii anno NICOL. GADD. CARD.

(1) Exstat Epistola Florentinae Reip. Procerum sub die VI. Sept. qua *Francisco Gaddio* iniungitur, ut gratias agat D. *Ioanni Bentivolo* ob operam praestitam ad pacanda Pistoriensium dissidia. Vid. *Iac. Gadd.* in Elog. pag. 237.

(2) *Franciscus Pona* in Elogiis Veronae impressis A. MDCXXIX 4 *Franciscum Gaddium* brevi, sed honorifico elogio honestavit pag XII., ut etiam *Franciscus Maria Gualterottus* Canonicus Florentinus, quod adfert *Iac Gaddius* in Elog. pag. 218 seqq. *Iulius Nigrius* in Histor. Florent Scriptor pag. 197. subiungit: *Vi sono di lui: Un Libro di Ricordi Ms. delle cose accadute a' giorni suoi nella sua Repubblica. Molte sue lettere Mss. si serbano nella Regale Biblioteca di Francia*. Videndae quoque sunt Epistolae plures ad ipsum exaratae, quae adservantur Florentiae in publico Tabulario, vulgo dicto *Le Riformagioni*, ab Anno MCCCCLXXV. ad MD. in tribus Voluminibus, necnon in altero, cui titulus: *Instrumenti* dal MCCCCLXXX al MCCCCXCV. Praeterea *Iac. Gaddius* in Elog. Mss. in Bibl. *Magliab.* Cl. XXV. autogr. in fol. num. 292 ubi de eodem *Francisco* loquitur, ait se Epistolas plures Pontificum, Regum, Cardinalium, Rerumpublicarum, Principum ad eumdem missas exscripsisse, quarum non paucas se inseruisse testatur in Tractatu Historico suae Familiae, quam patria lingua exaravit, sed nondum absolvit. Sed in citato pluries Tractatu Historico Patavii edito nullas certe ad *Franciscum* Epistolas in lucem extulit.

(3) Tract. Histor. pag. 34.

(4) Hoc numisma maximi moduli vidi nuper in Museo amplissimi Marchionis *Gabrielis Riccardi*, Ecclesiae Florentinae Subdecani. Ex una parte visitur *Io. Gaddius* galea armatus, adscripto nomine sic: IOANNES DE GHADDIS. In postica parte Aquila supra quercus ramum se sistit. & in fasciola quae supervolitat leguntur verba: TANT QVE IE VIVRAI.

(5) *Iacobus Gaddius* in cit. Tract. Historico pag. 34. *Taddeo sedendo nel MCCCCXCVI. de' Dieci, operò co' suoi Colleghi in modo, che la Repubblica coll' esercito racquistò molte Terre, e luoghi delle Colline di Pisa*. Ter Magistratum summum gessit *Thaddaeus*, de quo vide *Iac. Nardium*, & *Ben. Varchium* in Histor. Flor. *Iacobus* vero *Gaddius* in Elogiis Historicis pag. 252. ait exstare in Biblioth. *Gaddiana* eius Volumen Ms. in quo recensentur nomina eorum, qui summum in Rep. Magistratum obtinebant, vulgo *Prio-*

rista

anno MCCCCXC. (1) *Catharinae Mediceae* Galliarum Reginae consanguineus, cui *Leo* X. datis litteris, se in prima Cardinalium promorione *Nicolaum* sacra purpura donaturum promiserat. Hic ex Clerico Apostolicae Camerae (2), Litterarum Apostolicarum, ut vocant, Abbreviatore, & electo Firmano Episcopo, renuociatus est die III. Martii MDXXVII. S. *Theodori*, mox S. *Mariae* in *Dominica*, demum die XXIV. Iunii MDL. S. *Mariae* in *Via lata* Diaconus Cardinalis; quam Ecclesiam, quantumvis iam Presbyteris Cardinalibus esset adscriptus, obtinuit, onde a nonnullis S. *Mariae* in *Via lata* Presbyter Cardinalis nuncupatur. Praefuit anno MDXXI. die VI. Octobris Episcopus Ecclesiae Firmanae, *Leonis* X. Pont. Max. beneficio; nondum tamen auguratus, aliquot annos transegit, donec *Hadrianus* V. eamdem Ecclesiam a Legatorum Picentinae Provinciae potestate liberavit (3). Rexit etiam Abbas Coenobium S. *Leonardi* in Apulia, Episcopus Ecclesiam Sarlatensem in Gallia (4), & Archiepiscopus Cusentinam (5), aliisque Sacerdotiis in Italia, & in Gallia Transalpina, ut ea ferebant tempora, ditatus est.

§. XX. Vix Cardinalatus honore decoratus, post Romanam cladem, ac depopulationem, dimissumque Pontificem, inter obsides Caesarianis datus fuit, ut pactis induciis constantior fides servaretur. Hinc Neapolim ductus (6), dio in Arce Nova, velut in carcere sordidatus delituit. Romam reversus, ubique, & semper Pontificis *Clementis* fortunam sequutus est. Trucidato postmodum *Alexandro Mediceo* Anno MDXXXVII. iis Cardinalibus imprudenter adhaesit, qui contra *Cosmum Mediceum*, mox exspiraturam Florentinae Reipublicae libertatem seditiosis consiliis vindicare moliti sunt. Sed quum in irritum cecidissent conatus, una cum sociis, re infecta, in Vrbem remeavit; multo enim impar erat viribus, & artibus *Cosmi Medicei* primi Magni Etruriae Ducis, qui incredibili quadam calliditate elatos Florentinorum animos ita paullatim depressit, ut numquam attolli amplius potuerint (7).

§. XXI.

visto nuncupatum, cum eiusdem notis, duosque itidem Libros sub titulo: I. *Resoluzione di pratiche fatte dall' Officio de' Dieci di Libertà*. II *Pratiche dell' anno MCCCCXCVI.* in quo eligitur cum aliis Civibus ad perpendenda gravissima Reip negocia cum Pontifice, Rege Galliae, & Aurelianensium Duce. In Collectione Epistolarum, cui titulus: *Raccolta di Lettere sulla Pittura, Scultura, ed Architettura Roma per* Niccolò, e Marco Pagliarini MDCCLVII. seqq. Tomo III. pag. 223. sequentes duae Epistolae ad *Thaddaeum* afferuntur:

I. *Al Sig.* Taddeo Gaddi, *Roma*. *Onorato, a maggior mio. Ho ricevuta una vostra, per la quale mi avvisate, che io addomandi a* Rinieri *scudi quaranta di grossi, i quali subito che io li domandai, mi furono pagati, & di tutto avviso il Vescovo per una, che sia sotto questa, la quale vi prego, mandiate quanto più presto potete, e il simile voi mi raccomandate il libro del Vescovo; e a questo vi dico, che non bisogna, perchè per disagio che io abbia avuto, non è restato, che io non abbia fatto più, che non promissi al Vescovo; e questo fo, perchè voglio, che il Vescovo si possa chiamare di me benissimo servito, e anche perchè appartiene, e importa più a me, che a nessun altro. Non accade altro. Cristo felice vi conservi. Fatta pel vostro.*

Firenze 7. Febbraio 1483. Vante *miniatore del Vescovo di* Dolo.

II. *Onorato, a maggior mio. A questi dì è passato di qui* M. Francesco *nipote . . . . con una vostra Lettera ai* Rinieri, *per la quale, avvisate che mi sia pagato ducati* 25., *e che io debbo dare a detti il Messale del Vescovo, il quale io ero contento dare, obbligato per la somma de' detti* 25. *ducati, ed essi vogliono il libro libero, e che io me ne ispodesti in tutto, il che non mi pare onesto, avendo io ad avere in su detto libro più che CLX. ducati. Pregovi, essendo benissimo assicurato, che siate contento farmegli pagare, perchè ne farete piacere a M.* Francesco, *e io ve ne resterò obbligatissimo. E quando iscrivete in Brettagna al Vescovo, pregovi, che lo preghiate, che sia contento rimettere CXXV. ducati. Altro non accade. Cristo felice vi conservi.*

Firenze . . . . MCCCCLXXXIV. Vante *miniatore del Vescovo di* Dolo.

Hic *Vantes*, seu *Attavantes*, egregius pictor Codicum, memoratur a *Georgio Vasario* in Vita Beati Fratris *Angelici* Ord. Praedic. in fine vitae *Bartolommei della Gatta*, ac *Gherardi* Pictoris.

(1) Ita *Salvinus Salvinius* in Additionibus Mss. ad Histor. Florentinor. Scriptor. *Iulii Nigrii* in Biblioth. publica *Marucelliana*, additque in Baptismate ei *Zenobii* nomen fuisse inditum.

(2) *Iac. Gaddius* in cit. Elog Histor. pag. 249. & Tract Historic. pag. 44. *Franciscus Pona* in Elogiis pag. XV.

(3) Hoc Pontificium Diploma, datum Romae apud S. *Petrum* die XIII. Maii MDXXIII. adfertur a *Ferdinando Vghellio* Italiae Sacrae Tom. II. pag. 720. editionis Venetae apud *Sebastianum Coleti* MDCCXVII. fol.

(4) Sammartanus Galliae Christianae Tom. II. Parisiis typis Regiis MDCCXV. seqq fol. pag. 1524. refert, *Nicolaum* Cardinalem *Gaddium* sub *Paullo* III. SS. *Viti & Modesti* in Macello Martyrum Titulum obtinuisse, ac *Catharina Medicea* Galliarum Regina promovente, Ecclesiam Sarlatensem a *Francisco* I. Galliarum Rege adeptum fuisse, unde *Petrus Arretinus* sub die III. Maii MDXXXVII. Cardinalem *Gaddium* exorat, ut Beneficium Ecclesiasticum pro *Bartolommeo Vitali* obtineat, subiungens: *sicchè fatelo, Signore, se volete che Iddio vi provvegga in altra maniera che non vi à provveduto la Maestà Cristianissima. Io prego per un vostro servo, e per un mio parente &c.* Vid. *Lettere di Messer* Pietro Aretino *Parigi appresso* Matteo *il Maestro MDLIX. 8. Tom. I. pag.* 91. t.

(5) A *Clemente* VII. Cosentini Archiepiscopatus administrator perpetuus electus est die Ianuarii ultimo MDXXVIII. ubi sedit ad annum usque MDXXXV. quo *Thaddaeo* ex fratre nepoti cessit, teste *Iacobo Gaddio* in Elog. cit. pag. 249. Vide etiam *Ferd. Vghellium* loc. cit Tom. IX. pag. 260.

(6) Vid. *Iacobum Nardium Storie &c. Firenze per* Bartolommeo Sermartelli MDLXXXIV. pag. 334.

(7) *Nardius* l. c. *Scipio Ammiratus Istor. Fior.* Tom.

§ XXI. Ipsum, affabilitate, humanitate, atque omnium scientiarum genere praestantissimum suis in Epistolis Mss. vocat *Antonius Milesius* [1]. Legendus quoque *Franciscus Pona* in Elogiis, qui *Nicolai* virtutes stylo uberiore persequitur. Pessime tamen in suis Litteris illi dixit *Petrus Arretinus* [2], qui multos in eum aculeos immisit. Exstant huiusce Cardinalis litterae ad Cardinalem *Cybum* datae in commendationem Reipublicae Florentinae, easque invenies inter Epistolas Principum [3]. Eidem quoque litteras dedit *Nicolaus Ardinghellus* [4]. Ecclesiam S. *Mariae* in *Via lata* restauravit, exornavitque, et eius insignia ex marmore ibidem exstantia, omnibus indicio sunt. Firmanam vero Ecclesiam tametsi absens administrarit, in eam tamen omnia quae potuit ornamenta contulit, sive sacram spectes supellectilem, sive Palatii Episcopalis instaurationem, quam postea curis fessus, *Laurentio Lentio* Nobili Florentino [5] anno MDXLIV. cum regressu, resignavit [6]. Dominus Collisciputi, aliorumque oppidorum fuit. Pontificiis Comitiis interfuit, in quibus *Paullus* huius nominis III. renunciatus est Romanus Pontifex [7].

§. XXII. Luculentissimum de eius virtute testimonium dedit prae reliquis *Franciscus Asulanus* in Epistola Nuncupatoria, praemissa *Claudiani* Operibus, Venetiis impressis [8], quae ita se habet: „ *Franciscus Asulanus Nicolao de Gaddis* Florentino Episcopo Firmano dignissimo S. P. D. Quae antea ad nos constanti omnium sermone de humanitate, & prudentia tua adscrebantur, *Nicolae*, ea nos superioribus diebus, quum heic esses, agnovimus, atque ita probavimus, ut longe opinionem omnium, quae de tua virtute erat, vicisse videaris. Itaque tantum ad amorem, & meam in te observantiam accessit, ut vehementer cuperem aliquod meae in te voluntatis signum dare; id quod omnino mihi hoc tempore videbor consequutus, si eo abs te animo haec accipientur, quo a nobis dantur; ego enim quum maiora per hoc tempus, neque possim, neque audeam, quantum in me fuit, effeci, ut *Claud. Claudianus* quam emendatissimus in lucem prodiret, & sub tuo nomine legeretur. Is enim demum est Poeta, qui singulares, atque incredibiles virtutes tuas divino illo suo afflatu, & commode explicare, & ornate illustrare potuisset. Sed nos in primis illud, apud eos omnes, qui *Claudianum* aliquando in manus sument, testatum etiam atque etiam volumus, idcirco eum nos ita correctum, ac informatum tibi potissimum mittendum coras-

Tom. III. pag. 440. seqq. *Ioanne Bapt. Adriani* Histor. *Firenze appresso i Giunti* MDLXXXIII. fol. pag. 15. *Lodovico Guicciardini Commentari &c. In Venezia per Niccolò Bevilacqua* MDLXV. 4. pag. 16. *Aldus Mannuccius, Vita di Cosimo de' Medici Bologna* MDLXXXVI. fol. pag. 62. seqq. & fusius *Io. Baptista Cinius. Vita del Serenissimo Cosimo de' Medici &c. In Firenze per i Giunti* MDCXI. 4. pag. 18. seqq.

(1) Apud *Ciacconium* in Vitis Pont. & Card. Tom. III. pag. 482.

(2) Se in hunc Cardinalem infensissimum praebuit *Arretinus*. Vide Epistolarum ad *Arretinum* scriptarum Tom. II. pag. 206 207. apud Cl. *Ioannem Mar. Mazzuchellium*, *Vita di Pietro Aretino in Padova per Giuseppe Comino* MDCCXLI. 8. pag. 170. seqq. In Carmine ad Principem Salernitanum, quod legitur Libro III. *Opere Burlesche* pag. 14. ipsum fidei fractorem compellat *Arretinus* his verbis:

Illustrissimo Principe per Dio
Che voi fate un gran carico a voi stesso
A non vi ricordar del fatto mio.
Stà bene di mancar ciò che ha promesso
Al Cardinal de' Gaddi *verbi gratia,*
E non so ancora se gli fosse ammesso.

In alio Carmine ad Francorum Regem, quod ibidem exstat pag. 19. tali pacto in eumdem invehitur:

Se vaca Pieve, Commenda, o Badia.
Non l'abbia quelle bestie che non sanno
Il Pater noster, nè l'Ave Maria.
Io lo vò dir, s'ei l'ha per mal, suo danno:
Parvi che Gaddi, *pezzo da catena,*
Debba straccor sì grossa entrata l'anno?

Quum autem in suspicionem venisset *Arretinus*, *Ambrosium de Eusebiis*, familiarem suum, cc. nummorum aureorum, quos ad eum Galliae Rex dono miserat, in aula Cardinalis *Gaddii* ludendo iacturam fecisse, Epistolam ad ipsum felle plenam (Tom. II. pag. 304.) dare ausus est, quae incipit: *Egli mi è parso di non far motto prima che adesso della gran somma de' denari, che nel vostro alloggiamento si giocò il mio servitore, tenendoci voi le mani; cosa indegna a un barro, non che a un Cardinale &c.* Et paucis interiectis: *Non mi son potuto tenere di non far dell'ingiuria che mi avete fatto, la vendetta, che tosto si vedrà nelle stampe pubbliche.* Mox epistolam claudit ita: *giurandovi, che in me si desidera il grado che in voi si vitupera.* Constat tamen ex Epistolis ad *Arretinum* datis Tomo II. pag. 206. 207. *Ambrosium* praedictum in aedibus *Strozziorum*, praesente Cardinale *Gaddio*, qui eum a ludendo frustra revocare conatus fuerat, memoratae pecuniae iacturam fecisse.

(3) *Augustinus Oldoinus* in Athenaeo Romano Perusiae MDCLXXVI. 4. pag. 504. ait: *Exstant huiusce Cardinalis litterae ad Cardinalem Cybo datae in commendationem Reipublicae Florentinae inter Epistolas Principum pluries typis excusae.*

(4) Idem *Ciacconius* loc. cit.

(5) *Iacobus Gaddius* in Tractatu Histor. pag. 44. haec memoriae prodidit: *Essendo Vescovo di Fermo, fece il Palazzo che serve per gli Arcivescovi di tutto punto, quantunque esso autore non vi stesse, ma governasse quella Chiesa per un Suffraganeo, che fu il suo nipote, Monsignore Lenzi, tanto celebrato dal* Varchi, *e Prelato di molta qualità. Trovasi alla porta del Duomo, e nel soffitto dentro nella Chiesa; siccome nel Campanile, credesi esser la nostra Croce da persona degna di fede, & erudita, la quale scrive, che nella Vita del Cardinale del* Mondovì *si fa menzione, che questi si fu Mastro di Camera del* Card. Niccolò, *il quale gli predisse la dignità Cardinalizia.*

(6) *Ughellius* loc. cit.

(7) *Ciacconius* loc. cit. Tom. III. pag. 480. & 481.

(8) In aedibus *Aldi* & *Andreae Asulani* soceri, mense Martio MDXXIII.

curasse, quod in te virtutes illae omnes reperiuntur, atque excellunt, quas in gratiam ille Honorii, Stiliconis, Manlii, & ceterorum, carminibus suis expresserit. Itaque de te ipse nihil aliud dicam, nisi ut optimus, maximusque Deus faciat, ut eum brevi honoris gradum adipiscaris, in quo, & te ipso frui possis, & eam ceteris animi tui bonitatem praestare, quam a puero prae te tulisti, & nunc tantopere expetis. Vale, & me, & *Bernardinum Sandrum*, qui se tibi totum dedicavit, commendatos habeas. „

Exstat in Bibliotheca Publica *Magliabechiana* Codex chartaceus (1), in quo habetur *Cosmae Gaddii* Epistola inscripta „ Illustriss. & Reverendiss. Cardinali *Gaddo*, quae inc. „ Quod nihil ad te, Reverendissime Cardinalis, litterarum hactenus dederim, duo potissimum in caussa fuerunt, primum ingenii mei paucitas = quum iam quadriennium litteris Grammaticalibus elaboraverim, quam studendi potestatem Dominus meus *Simbaldus* mihi fecit, has ad te dare litterulas constitui · Ego apud *Nicolaum*, tuum ex fratre nepotem, adsidue sum &c. Florentiae pridie Cal. Aprilis MDLI. (2) „

§ XXIII. Anno M XLI. in Galliam se *Gaddius* contulit, ut Sarlatensem Ecclesiam, cuius Episcopatum iam inde ab anno MDXXXIII. obtinuerat, uti diximus, inviseret. Excipitur itaque die XXIII Aprilis, procedentibus obviam Consulibus, & Civibus usque ad fines Sarlatensis ditionis in Campo de *Roussia*; portamque *Lendrevillae* ingressus, ibi sub arcu triumphali iuramentum de more praestitit. Ecclesiam vero illam per *Ioannem Fabri* Episcopum utiensem Suffraganeum administravit, donec *Francisco de Senneterre* infulas cederet. Romam deinde reversus, electioni in Summum Pontificem *Iulii* III. interfuit anno MDL. (3). Tandem, quae rerum humanarum vicissitudo est, Florentiam quum advenisset, morbo correptus, diem clausit extremum anno aetatis suae LXI. die XVI. Ianuarii, ex *Contelorio* autem die XVII. Februarii anni MDLII. & in splendidissimo avito Sacello S. *Mariae Novellae* tumulatus fuit, in quo deinde *Nicolaus* nepos nobile illi sepulcrum construxir, hoc epitaphio exornatum:

NICOLAO GADDIO THADDAEI FILIO S. R. E. CARDINALI
DE REPVBLICA CHRISTIANA OPTIME MERITO
SEPVLCRVM HOC TANTO PATRVO DEBERI
NICOLAVS GADDIVS CENSVIT ANN. SAL. MDLXXVII.
VIXIT ANN. LX. MENS. VII. DIES XX.
OBIIT ANN. DOM. MDLII. XVII. KAL. FEBR.

IOAN. GAD. § XXIV. *Ioannes Gaddius Thaddaeo* patre, magnae in Republica auctoritatis viro, ut supra diximus, lucem adspexit Florentiae die XXII. Aprilis anno MCCCCXCII. A primis adolescentiae suae annis in studio virtutis, bonarumque litterarum adeo profecit, ut Romam profectus, Cubiculi Apostolici Clericus Decanus (4), ac Pontificius Commissarius fuerit renunciatus (5). Quum gravissima illi negocia componenda inter Pontificem, Francorum Regem, atque Aurelianensium Ducem fuissent a Florentina Republica imposita, haud facile dictu est qua dexteritate & gloria muneris sui partes expleverit. In difficillimis siquidem rebus

(1) Cl. VIII. num. 1284. in 8.

(2) In fine huius Codicis memorabilia quaedam eiusdem *Cosmae Gaddii* occurrunt, ex quibus haec pauca selegimus:

Ricordo come a dì 16. di Maggio 1549. il Rev. Messer Bernardetto *Vescovo d' Arezzo de'* Minorbetti *mi dette la prima Tonsura, & Ser* Piero *de'* Buonfanti *di Bibiena ne fu rogato, allora Notaro di detto Vescovo.*

Ricordo come a dì 12. di Novembre 1551. presi la tenuta della Pieve di S. Maria Novella *in Chianti rinunotiatami il Reverendiss. Card.* Gaddi, *& il Reverendiss.* Taden Gaddi *Arcivescovo di Cosenza, rogatone Ser* Michel *da Faiano Notare nello Arcivescovado di Firenze. & a di 9 di Ottobre 1552. s' era spedita la Bolla di detta Pieve &c.*

Ricordo come a dì 25. di Maggio il Rev. Lodovico *de'* Serristori *Vescovo Bitettense, Suffraganeo dell' Arcivescovo di Firenze, mi dette li quattro Ordini Minori, rogatone Ser* Iacopo *di* Niccolò Pagni *Notare Apostolico, & Imperiale in Firenze.*

Huius eiusdem *Cosmae* Epistolae, & Carmina quaedam Latina leguntur in Codice eiusdem *Magliabechianae* Bibliothecae Cl. VIII. chart. in 8. num. 1160. ubi in Epistola ad *Sinibaldum* patrem, qua ei de studiis suis rationem reddit, subiungit: *conveni D.* Thaddaeum Strozzium, *a quo intellexi fererem honeste, docte, atque forti viro nupsisse, ad quam etiam Poëma aliquod misi, qui aliquando de meo studio in litteris te certiorem reddet.*

(3) Vid. *Sammartan.* in Gallia Christiana Tom. II. pag. 1525. *Ciacconium* loc. cit. & *Iacobum Gaddium* in Elogio ipsi conscripto, & in notis pag. 261. 262.

(4) Ita se ipsum nuncupat in Praefatione Italicis Poëmatiis *Ludovici Martelli* a se editis praemissa, quae ita inscribitur: Gio. Gaddi *Cherico della Camera Apostolica a lo Illustrissimo e Reverendissimo Monsignore il Sig. Cardinale* (Ippolito) *de'* Medici *suo Signor suo Vsor.* editione Florentina apud *Bernardum Iuntam* MDXLVIII. 8.

(5) Vide *Guazzum*, *Nardium*, *& Varchium* in Historiis; quorum postremus Lib. IX. haec addit: *e nondimeno non vi mancano delle famiglie, le quali mettano tavola, & vivono splendidamente da Gentiluomini, come gli* Antinori, *i* Bartolini, *i* Buonromei, *i* Tornabuoni, *i* Pazzi, *i* Borgherini, *i* Gaddi, *i* Rucellai, *e tra'* Salviati Piero *d'* Alamanno *con alcuni altri.*

rebus adhibitus nihil habuit antiquius, quam ut candore, probitate, & comitate omnium sibi benevolentiam conciliaret.

§ XXV. In omnigena eruditione excolenda, & in lectissima sibi Codicum manu exaratorum, ac veterum editionum refertissima Bibliotheca comparanda (1) totus incubuit. Hinc factum est, ut Romae eius aedes positae in Via *Iulia*, in Regione Arenulae (2), Musarum, & bonarum artium domicilium ea tempestate dicerentur, & essent. Hinc *Ioannes Evangelista* non obscuri nominis poëta cecinit:

Principibus placui Gaddis, *sub numine in aula*
Vivere me quorum septima vidit hiems.

Annuis stipendiis doctos quosdam viros sibi devinxit, quos inter excelluit *Hannibal Carus*, quem sibi a secretis adsciverat, quique tum egregiis epistolis, tum carminibus elegantissimis *Ioannem* ipsum summopere celebravit (3). Maxima quoque inter ipsum, ac *Ludovicum Martellium* necessitudo intercessit (4), quumque Neapoli fuisset *Ludovicus* immatura morte praereptus, eius Italica Poëmatia studiose collegit, ac Cardinali *Hippolyto Mediceo* nuncupata, typis mandari curavit (5); inter quae pag. 65 in laudem *Gaddii* nostri sequens legitur:

Gaddo, *io men vò lontan da' patrii liti,*
Et da voi, mio sostegno, & mio consiglio;
Sol perchè in questo mio gravoso esiglio
Non sia chi mi consoli, o chi m' aiti.
Deh com' oggi siam noi da noi rapiti,
Io forse a morte, & voi certo a periglio,
Sovr' al Tebro, cui muove a far vermiglio
Gente, peggior ch' Antropofagi, & Sciti!
Ma posciachè 'l destin si fugge indarno,
Ciascun soffrisca umil, dovunche e' sia,
Fortuna, o buona, o rea ch' ella si mostri.
Voi se tornate mai vicino a l' Arno,
Et veggiate talor la Donna mia,
Mostratele il cor mio negli occhi vostri (6).

Eidem quoque *Gaddio* debemus *Cyri* Persarum Regis vitam, cuius manuscriptum Codicem possidebat, Italicae datam linguae ab *Iacobo* celeberrimi *Poggii* filio, quae cum ipsius *Gaddi* Praefatione in lucem prodiit (7). Auctor est *Ioannes Cinellius* (8) exstare in Bibliotheca *Strozziana* Florentiae eius Orationem manuscriptam, habitam in Nativitate S. *Andreae*.

§. XXVI. Inter Epistolas ad *Petrum Arretinum* scriptas, & Venetiis impressas anno MDLI. per *Franciscum Marcolinum* Foroiuliensem duae exstant *Ioannis Gaddii*, ex quibus eruitur, quanta inter utrosque consuetudo, & studiorum, ac poëmatum communicatio intercederet. Data est prima Romae die XV. Maii anno MDXXXVI. ingeniique, ac salium plena est; in altera *Arretino* gratias agit, quod ipsi dono miserit Numisma sui effigiem praeseferens. Inter eiusdem vero *Arretini* litteras (9) una exstat ad *Ioannem Gaddium*, ex qua constat ipsi *Gaddio Arretinum* misisse „ una tela d' oro tessuta di giallo = la quale è opera ricca, e bella; e si vorrebbe che non fosse bella, e ricca; sendo cosa di voi che siete ricco e bello. Ma dove se udì mai più, che uno apena vestitosi l' abito di Prelato cominci a dare, e non a torre? Io stupisco più di ciò, che di Messer *Giulio* de' *Medici*, diventato superbo Pontefice, di umile Cavaliere &c. Di Vinegia il VII. di Ottobre MDXXVIII. Prodierunt etiam *Nicolai Ma-*

(1) Exstant adhuc Codices aliquot eius nomine insigniti, ut Plut. LXXXIX. sup. membr. in fol. num. XLV. & num. XLIX. LI &c.

(2) *Iac. Gaddius* in Tract. Historico cit. pag. 40.

(3) *Gaddius* in Elog. Flor. typis *Amatoris Massae* MDCXXXVII. 4. pag. 250.

(4) *Iac. Gaddius* Parte II. de Scriptor. non Eccles. verbo *Martellius*.

(5) Prima horum Carminum editio facta est *In Roma per* Anton Blado d' Asola *nell' anno MDXXXIII.* 8. Hanc editionem rarissimam esse adfirmat *Apostolus Zenus* in Adnotationibus ad Bibliothecam Italicae Eloquentiae *Iusti Fontanini*, Venetiis MDCCLIV. 4. apud *Ioannem Baptistam Pasqualì* pag. 58. not. 2. ubi tamen perperam tradit *Ioannem Gaddium* fuisse postmodum Cardinalem.

(6) De hoc Carmine in Praefatione citatae editioni praemissa idem *Ioannes Gaddius* haec habet: *& un Sonetto che alli giorni passati mi venne alle mani scrittomi da lui (secondo che si può considerare) nel partirsi di Roma, dove poco avanti la rovina di quella ultimamente lo viddi per il quale V. Illustriss. & Reverendiss. Signoria potrà vedere quanto egli fusse presago & di quel flagello, & della sua corta vita &c.*

(7) Venetiis per *Gregorium* de *Gregoriis* MDXXIV. 8.

(8) *Toscana Letterata Ms.* in Bibliotheca *Magliabech.* Tomo I. pag. 739.

(9) *Lettere di* Pietro Aretino. *Parigi appresso Matteo il Maestro MDCIX. 8. Tomo I. pag. 14. t.*

chiavelli Sermones [1] Romae MDXXXI. quibus praecurrit *Bladi Afulani* Epiſtola ad *Ioannem Gaddium*, quae ita ſe habet:

Al Molto Reverendo Monſig. M. *Giovanni Gaddi* Cherico de la Camera Apoſtolica, Padrone, & Benefattore Oſſervan.

„ Conſiderando V. S. R. Monſig. mio la baſſezza de la mia povera fortuna, & la grandezza ſua, & de' ſuoi beneficì verſo di me, vedrà, che io non ho, con che altro poſſa in parte riconoſcerla di tanti obblighi, quanti io tengo con quella, che colla gratitudine de l' animo, & queſta con neſſuna altra coſa, che con i poveri ferruzzi de l' arte mia poterle dimoſtrare. Pertanto avendo io ſtampati gli Diſcorſi di M. *Nicolò Machiavelli* voſtro Fiorentino, ſopra la prima Deca di *T. Livio*, ho voluto quelli (o per dir meglio la mia fatica ſopra di quelli) indirizzarle, non già per pago di quanto le debbo, ma per pegno di quanto tenuto le ſono. Il quale obligo è tanto, che s'ei non ſupera la ſua liberalità, di certo la pareggia, ſendo vero che ad un povero debitore ſia aſſai ricchezza l' eſſer molto obligato. Et tanto più volentieri glie ne dedico, quanto più mi pare, che l' eccellenza di queſta materia ſia conforme a l' altezza de lo ſpirito ſuo; & quanto V. S. tiene in quell' opera aſſai maggior parte di me, ſendo ella ſtata tanto amica, quanto io intendo, de l' autore d' eſſa, & tanto affezionata de le coſe ſue; & di più ſendo tal libro uſcito di caſa ſua, & da gli uomini ſuoi mandato in luce, & con gran fatica corretto. Perciò che queſti Diſcorſi dopo la morte del padre loro, quaſi Pupilli rimaſi, & privi di quelli Tutori, a' quali egli come ſuoi figliuoli raccomandati, & indirizzati gli havea (avvegna che fuſſino da lui di tanta vertù, & prudenza laſciati ripieni, che poteſſino inſtruire i Prencipi, fondar le Republiche, mantener loro gli ordini, & accreſcer gl' Imperi) erano venuti nondimeno in l'arbitrio de pochi, i quali avari de la loro utilità, & invidioſi de l' altrui, a mal grado di loro, aſcoſi gli tenevano. Et altri, quaſi geloſi innamorati, le lor bellezze non moſtravano; altri a guiſa de la favoloſa Cornice, de le lor ſpoglie, come di proprie penne, ſi abbellivano, inſino a tanto che pervenuti ne la tutela di V. S. per induſtria de' ſuoi, liberati, & divulgati ſi ſono. Donde che non altrui, che V. S. & quelli riconoſcono per liberatori, & fautori, & a lei, come ſuoi Liberti, & Clientoli s'indirizzano. A quella dunque ne ſappino grado quelli, che li leggeranno, & de la mia fatica, & de l' opera de gli altri ſuoi, a lei medeſimamente (a cui dedicate ſi ſono) ne rendino grazie. Bene la priego, che ſi come per lei queſti Diſcorſi da gli occupatori liberati ſi ſono, così da calunniatori ſi difendino. Quanto a la ſcrittura io mi terrò ſempre giuſtificato con l' originale di propria mano de l' Autore, donde per beneficio di Monſig. Reverendiſſimo de' *Ridolfi*, Padron mio, ſi ſono fedeliſſimamente cavati. E ſe per riverenza di quello, ſi ſono ne lo ſtampare laſciate paſſare certe poche coſe, che forſe da troppo ſcrupoloſi profeſſori de la lingua non ſaranno accettate, non mi pare che ad un tanto uomo ſe ne debba riveder conto, ne la ſua lingua maſſime, & in quella di coſe sì minime. Io per me ho voluto in queſto eſſer più toſto aſſai fedele, che troppo diligente, & creder più a la ſua autorità, che al giudizio d' altrui. A V. S & a l' humanità de' benigni Lettori ſi conviene tener lui difeſo, & haver me per iſcuſato. Reſta che V. S. ſi degni accettar gratamente queſto picciolo ſegno de l' animo mio, & con eſſo la mia ſervitù, & me medeſimo (ſe degno ne ſono) ricevere nel numero de' ſuoi minimi ſervidori. A quella humilmente quanto più poſſo, di continuo mi raccomando. „
In Roma a dì XVIII. d' Ottobre MDXXXI.

Di V. S. R.

Humile Servidore
Antonio Blado d' Ajola Stampadore.

Anno

(1) Titulus eſt: *Diſcorſi di* Niccolò Machiavelli *Cittadino, & Segretario Fiorentino ſopra la prima Deca di* Tito Livio, *a* Zanobi Buondelmonti, *& a* Coſimo Rucellai. *Con gratie, & privilegi di N. S.* Clemente VII. *& altri Prencipi, che intra il termine di X. anni non ſi ſtampino, nè ſtampati ſi vendino, ſotto le pene, che in eſſi ſi contengono M.DXXXI.* 4. In fine. *ſtampati per* Antonio Blado d' Aſola.

Anno postero lucem etiam vidit eiusdem *Machiavelli* Princeps [1], cui praecurrit Epistola Nuncupatoria ad eumdem *Io. Gaddium*, quae talis est:

Al Molto Reverendo Monsignore Messer *Giovanni Gaddi*, Cherico de la Camera Apostolica, & Padron suo Osservandissimo.

„ Avendo noi, Reverendo Monsignore, dopo i Discorsi, & l'Istorie del vostro *Niccolò Machiavelli*, stampato ancora con alquante altre operette il suo Principe, & volendo quello, secondo il costume nostro, sotto il nome d'una qualche onorata persona pubblicare, ne occorse subito a la mente V. S. R. la quale (ancor che forse non ben degno della sua grandezza) lo piglierà nondimeno volentieri, & con quello animo, che io glie lo porgo; & lo difenderà da quegli, che per il soggetto suo lo vanno tutto il giorno lacerando sì aspramente; non sapendo, che quegli, che l'erbe, & le medicine insegnano, insegnano parimente ancora i veleni, solo acciocchè da quegli ci possiamo, cognoscenduli, guardare; nè s'accorgono anco, che egli non è arte, nè scienzia alcuna, la quale non si possa da quegli, che cattivi sono, usare malamente. Et chi dirà mai, che il ferro fusse trovato più tosto per ammazzare gli huomini, che per difendersi da gli animali? certo che io creda, niuno Per il che lasciando questi da una parte, & con quegli ch'anno più sincero giudizio parlando, dico, che & essi, & tutti quegli, che verranno, deono esser tenuti molto, & obbligati a V. S R. per la cortesia, & humanità, de la quale, & i Discorsi, & le Istorie da tanti tanto tempo desiderate, sono finalmente venute in luce: & per l'opera, & diligenza di quegli, che ella tanti, e sì eccellenti ha in casa, venute corrette, & emendate. Et in vero che se alcuno è, che in questa corrotta età a quello antico, & tanto lodato Mecenate agguagliar si possa, voi siete quel desso, il quale di tutte le virtù dilettandovi, di tutte avete cognizione, & a tutti i professori, & amatori di quelle sete non meno favorevole amico, che amicissimo fautore, & prontissimo donatore. Ma non è ora il tempo, ne si conviene a me dire de le innumerabili lode di Vostra Signoria; sol dirò io bene, che quanto a la memoria del *Machiavello* s'appartiene, egli vi è non meno obbligato per questa opera sola, che per l'altre due; conciosiachè di già sieno stati di quegli, che in buona parte tradottola nella lingua latina, l'abbino per sua mandata fuori in istampa, come facilmente potrà vedere chiunche, & quella già, & questa ora nuovamente a nome vostro stampata, ma più tempo ha composta, leggerà, la quale, se non sarà così pienamente corretta, sculine V. S. & per la brevità del tempo, & per la ignoranza degli Stampatori forestieri. A V. R. S. humilmente mi raccomando, & la prego quanto più posso, che accettando allegramente il dono da me offertole (qualunque egli si sia) accetti ancor me nel numero degli altri suoi Servidori, & amici, ai quali Dio la conservi lungo tempo felice, e le dia quel bene, che ella desidera maggiore. „

Di Firenze de li VIII. Maggio de l'Anno MDXXXII.

In Prooemio [2] Delectorum Virorum ad expurgandum ab omni suspectae Religionis labe *Ioannis Boccaccii* Decameron haec de *Ioannis Gaddii* textu traduntur: „ Di questi il primo si dice esser stato di Messer *Giovanni Gaddi*, molto virtuoso, e cortese Gentiluomo [3] „ sed fusius de eo Codice loquitur *Dominicus Maria Mannius* [4] his verbis: „ Nel quarto grado annoverano i Deputati stessi tre Testi insieme = Di questi il primo fu creduto essere stato di *Giovanni Gaddi*, virtuoso Gentiluomo, morto nel MDXLII. se non che i Deputati si protestano di non aver quel Testo veduto, bensì averne osservato uno, che con quello fu riscontrato da *Mattio*

c 2 *Fran-*

(1) *Iustus Fontaninius* Biblioteca dell' Eloquenza Italiana colle Annotazioni di *Apostolo Zeno* Venezia per *Gio. Batista Pasquali* MDCCLIII. 4. pag. 206. de prima *Machiavelli* Operum editione ita loquitur: *Le prose di* Niccolò Machiavelli *si videro la prima volta uscire dalla Stamperia Camerale di* Antonio Blado *da* Asola *in Roma MDXXXI. e MDXXXII.* 4. *con un Breve di privativa, concedute da* Clemente VII *e scritto da* Blosio Palladio. *Il* Blado *dedica i Discorsi del* Machiavelli *a Monsignore* Giovanni Gaddi, *Cherico di Camera, dicendo, che furono estratti dal proprio originale serbato dal Cardinale* Niccolò Ridolfi. *Il Principe fu da lui dedicato a* Filippo Strozzi, *e le Istorie prima dedicate dal Machiavelli stesso a* Clemente VII. *qui furono dedicate dal* Blado *a Monsignor* Gaddi.

(2) *Annotazioni e Discorsi sopra alcuni luoghi del Decameron di Messer* Giovanni Boccaccio, *fatte dalli molto Magnifici Signori Deputati dalle loro Altezze Serenissime sopra la correzione di esso* Boccaccio *stampato l'anno MDLXXIII. In Fiorenza nella Stamperia de'* Giunti *MDLXXIV.* 4. pag. 9 t

(3) Huius Codicis meminit etiam *Io. Cinellius* loc. cit.

(4) *Illustrazione Istorica del Boccaccio. In Firenze* MDCCXLII. 4. pag. 630.

Francesi, uomo assai noto pur oggi per le sue rime, non meno di quel, che si rendesse cognito in vita per essere stato Cortigiano di *Clemente VII.* e di *Paolo III.* Nel qual Testo riscontrato dal *Francesi*, questo parve a' Deputati d'avere trovato, che vi erano per entro mescolate di molte chiose, e di tali assai ben lunghe, quasi che chi le scrisse volesse scherzare, e far pruova, se sapesse motteggiare anch' egli. „

§. XXVII. At dum gravioribus studiis operam daret *Ioannes*, etiam leviora quaedam, honestam animi remissionem quaerens, minime negligebat. Idcirco quum egregios inter Sculptores illius aevi excelleret *Ioann s Franciscus Rustici*, lepidissimi ingenii vir, cum eo maxima utebatur *Gaddius* familiaritate, ut refert *Georgius Vasarius* in eiusdem *Rustici* Vita. Hic autem societatem quamdam instituerat selectorum amicorum, quos inter *Iulianus Medices*, *Ioannes Gaddius*, *Ludovicus Martellius* recensebantur, quorum singuli convivia per annum varia, & splendida, more veterum, exhibebant. „ Monsig. *Giovanni* (inquit *Vasarius*) rappresentò coll' aiuto di *Iacopo Sansovino*, d' *Andrea del Sarto*, e di *Gio. Francesco Rustichi* un *Tantalo* nell' Inferno, ebe diede mangiare a tutti gli uomini della compagnia, vestiti in abiti di diversi Dii, con tutto il rimanente della Favola, e con molte capricciose invenzioni di giardini, paradisi, fuochi lavorati, ed altre cose &c. (1) „. Dum autem esset Clericus Decanus Camerae Apostolicae, ac Pontificii Commissarii munere fungeretur, anno MDXXXVI. cura illi demandata est excipiendi *Carolum V.* Imperatorem, Tuneto capto, victoriis onustum, & ut triumphales arcus in eius honorem erigerentur, quod ipse quanta cum dignitate praestiterit, illius aevi Scriptores abunde testantur (2).

§. XXVIII. Sed viro longiore quidem vita digno importuna mors, quum annum aetatis ageret XLIX. Florentiae die XIX. Octobris anni MDXLII. & optimorum consiliorum studia, & paratae purpurae honorem intercepit. Gravem ex eius obitu iacturam nobilissimae artes sensere, ac veris propterea lacrymis sua aetas luxit. Demortui corpus consanguinei in majorum sepulcrum deportandum curarunt, ubi hac adposita inscriptione placidissime requiescit:

IOANNI GADDIO THADDAEI FILIO
CAMERAE APOSTOLICAE CLERICO DECANO
LITTERARVM ERVDITORVMQVE VIRORVM
INSIGNI PATROCINIO CLARO
AD NOMEN ET DIVTVRNAM MEMORIAM
NICOLAVS GADDIVS PATRVO DE SE
SVISQVE BENEMERITO P.
AN. MDLXXVII ORITVR AN.
MCDXCIII. VII. K. MAI. h. XIII.
OCCVBVIT MDXLII. XIV. k. NOVEM.

Tanti Praesulis interitum deflevit prae reliquis *Hannibal Carus* (3) Italico Epigrammate, quod inc.

Lasso quando fiori a l'ultima speme &c.

Multi praeterea honorifice de eo meminerunt, quos inter *Petrus Victorius* in suis ad *Ciceronis* Epistolas Emendationibus, Lugduni impressis anno MDXL. pag. 25. ubi duos adlegat Codices, *qui sunt optimi, ac liberalissimi hominis Ioannis Gaddii;* & *Benedictus Varchius* Italico Epigrammate, editionis Italicorum Epigrammatum vulgo *Sonetti* Florentiae apud *Laur. Torrentinum* MDLV. in 8 pag. 98

THADD. GADD. CARD. §. XXIX. *Thaddaeus Gaddius*, *Aloysii* (4) Riani Toparchae filius, ac *Nicolai*

(1) Vid. Iacobum Rillium *Notizie Letterarie Istoriche intorno agli Uomini Illustri dell' Accademia Fiorentina*. *Firenze per* Pietro Matini *MDXX.* in 4. pag. 62. seqq.

(2) Vid. Marcum Guazzum *Istorie di tutte le cose degne di memoria &c. In Venezia MDXL.* 4. pag. 144.

(3) *Rime del Commendatore* Annibal Caro. *In Venezia presso* Bernardo Giunti MDLXXXIV. 4. pag 68.

(4) De hoc *Aloysio Gaddio* haec habet *Iac. Gaddius* In cit. Tractatu Historico pag 35. Luigi *di* Taddeo *Domicello, e Barone Romano, di cui fanno onoratissima menzione alcuni Scrittori, tra' quali il* Sansovino *nell' Aggiunte all' Apologia del* Landino *scrive così: E dee tra questi aver luogo* Luigi Gaddi, *il quale ne' tempi di Papa* Leone *X. fattosi illustre nella Città di Roma, fece per rispetto del suo valore creare a Cardinale* Niccolò *suo fratello, e Chierico di Camera* Giovanni *suo fratello, e dopo lui fu parimente Cardinale* Taddeo *suo fratello. Fu uomo di gran faccende, comprò molte Castella nella Marcha per la sua ricchezza = Comprò* Luigi *il Castello di Riano colla sua Fortezza e Territorio; comprò il Casal Dragoncelli, e molte Castella nella Marca, come afferma il* Sansovino, *e conferma il Crescenzio nel secondo Volume della Nobiltà d' Italia. = Ebbe* Luigi *due mogli, cioè* Caterina Gomiel, *figliuola di* Francesco, *dal quale nel Testamento fu istituita erede universale, gli lasciò la sua Casa dove abitava, per un figlio di lei, che pigli il nome di Casa* Gomiel, *e la retroscritta* Claudia Savella &c.

solai Diaconi Cardinalis nepos, natus est Florentiae anno MDXX. Ingenio excelluit, & rerum usu praestantissimus memoriae hominum commendatur [1]. Castri Riani Principatum obtinuit, quod postea, ipso vita functo, *Petrus Donatus Caesius* Episcopus Narniensis, S. R. E. Cardinalis, pretio septuaginta millium nummorum aureorum sibi ab heredibus comparavit. Adolescens Patavii utrique Iuri operam dedit [2], & multa de Bonorum possessionibus theoremata publice discutienda exposuit, quae tam solida doctrina, vividoque adeo ingenio tutatus est in insigni clarissimorum virorum consessu, ut summi ordinis vir *Ioannes Salviatus*, Graece, & Latine doctissimus Cardinalis, ex hisce disputationibus, maxima quaeque de ipso *Thaddaeo*, plurimis adstantium vaticinium audientibus, praedicaret [3]. Vix decimumsextum aetatis suae annum egressus, Abbas renunciatus est S. *Leonardi* in Apulia, cedente Cardinale patruo. *Paulus* III. Cusentinum illi Sacerdotium die XXI. Iulii anno MDXXXV. detulit administrandum, quod deinde in titulum contulit, quum vigesimum septimum aetatis annum attigisset [4]. Anno postmodum MDXXXVII. in Florentinae Ecclesiae Archipresbyterum electus est, teste *Salvino Salvinio* [5], qui Florentinae Ecclesiae Canonicorum omnium monumenta collegit, & scriptis mandata posterorum memoriae transmisit. Anno tandem MDLVII. Idibus Martii Presbyter Cardinalis S. *Silvestri* in Campo Martio in tertia Cardinalium creatione [6] a *Paullo* IV. renunciatur. Interfuit Comitiis Pontificiis, in quibus summum Pontificatum obtinuit *Pius* IV.

§. XXX. Obiit in ea Italiae regione, quae Mari Adriatico contermina, Apulia dicitur, in Abbatia S. *Leonardi*, Ordinis Militum S. *Mariae* de Pruscia Theutonicorum, quae ipsi, dum vivebat, uti diximus, commendata fuerat [7], die Lunae XX. Decembris anno MDLXI. Pontificatus *Pii* IV. secundo, ex profluvio ventris, vomitu, & pituita, aetatis XLII. nondum expleto. Corpus ibi depositum, Florentiam postea translatum, in Ecclesia S. *Mariae Novellae* Ordinis Praedicatorum, in pulcherrimo suae familiae sacello conditum est, cum hoc sepulcrali titulo:

THADDAEO GADDIO ALOYSII FILIO S. R. E. PRESB. CARD.
QVEM OB EXIMIAS EIVS VIRTVTES PONTIFICES MAXIMI
CETERIQVE PRINCIPES MIRIFICE DILEXERVNT
MAXIMOSQVE ILLI HONORES HABVERVNT
NICOLAVS GADDIVS FRATRI PATRVELI AMANTISSIMO
BENEVOLENTIAE CAVSSA HOC SEPVLCRVM STATVIT
ANNO MDLXXVII.
VIXIT ANNOS XLI. MENSES XI.
OBIIT MDLXI. XI. KALEND. IANVAR.

§. XXXI. *Hieronymus Gaddius*, *Angeli* clarissimi Senatoris, ac *Isabellae Guicciar-* HIERONYMVS GADD.

(1) *Io. Ant. Petramellarius* in Continuatione ad Librum *Onuphrii Panvinii* de Summis Pontificibus, & S. R. E. Cardinalibus, Bononiae apud Heredes *Io. Rossii* MDXCIX. 4. pag. 93. hoc insigni elogio *Thaddaeum* cohonestavit, addiditque: *ut virum praestantiorem, pluribusque, aut maioribus animi bonis magis ornatum aetas illa saeculo habuerint neminem*. Vide etiam *Ciacconium* Tom. III. pag. 854. & *Iulium Nigrum Scrittori Fiorentini* pag. 508.

(2) *Iac. Gaddius* in Tract. Historico cit. pag. 40. *Studiò* Taddeo *Leggi in Padova, essendo Eletto di Cosenza, benchè giovanetto, come si cava dal Capardo, e dallo scrittore della Vita del Varchi, da una Lettera del Cardinal* Bembo *al Cardinal* Niccolò, *e da una a Messer* Alberto del Bene; *dal* Varchi *nell' Orazione funerale recitata nell' Accademia Fiorentina in lode del Cardinal* Bembo, *nella quale loda l' Arcivescovo di Cosenza, e Monsig. Eletto di Fermo* Lorenzo Lenzi. *Ma lodi non ordinarie attribuiscono a* Taddeo Don Gio. Batista Castaldo *nella Vita di* Paolo *IV.* = Antonio Possevini *nell' Istoria*, Pietramellara *Bolognese nell' Elogio, nel quale celebra* Taddeo *per uno dei maggiori, e più eccellenti personaggi stati in quei secoli; ma tralascio questi, e altri testimoni onoratissimi citati sotto l' Elogio Istorico di* Taddeo, *e così l' onoratissimo Elogio del medesimo fatto dal Pona nel suo Libro stampato molti anni sono. Fece nell' Arcivescovado di Cosenza un magnifico Palazzo, per quanto mi è stato riferito da persona degna di fede, siccome da altra persona simile sentii molt' anni sono, che il medesimo, o altri de' Gaddi congiuntissimi a* Taddeo, *fece un Palazzo riguardevolissimo in Riano.* = Taddeo *fu servito dal* Gallo, *che dipoi fu gran Cardinale, e comprò un Ducato, come scrive l' eruditissimo* Vghelli *nell' Aggiunta al* Ciacconio *con queste parole: „ A* Thaddaeo *Cardinale* Gaddio *receptus est in contubernium, & a secretis fuit, Ducatum trium Plebium in Mediolanensi ditione a* Philippo *II. Hispaniorum Rege emptum familiae suae dono dedit. Tandem Episcopus Cardinalis Ostiensis, Collegii sacri Princeps.* „

(3) Ita rem narrat *Franc. Pona* in Elogiis pag. XIX.

(4) *Vghellius* Italia Sacra Tom. IX. pag. 260. seqq. Inter Lusus Poëticos *Iacobi Gaddii* Venetiis typis *Leonardi* MDCLV. 8. pag. 23. Carmen legitur, cui titulus: *De* Thaddaeo Gaddio, *qui anno aetatis XVI. salutis MDXXXV Episcopus Cosentinus per resignationem* Nicolai *Card. patrui*.

(5) Eius vitam, inter alias Canonicorum Ecclesiae Florentinae, litteris se consignasse, ipsemet testis est *Salvinus Salvinius* in Additionibus Mss. ad Historiam Florentinorum Scriptorum *Iulii Nigrii* in Biblioth. *Marucelliana*, quas tabulario eiusdem Ecclesiae reponendas moriens reliquit.

(6) Io. *Ant. Petramellara* Bononiensis loc. cit.

(7) *Petramellara* loc. cit. pag. 94. & *Ciacconius* Tom. III. pag. 854.

ciardiniae nobilissimae feminae filius, Florentiae natus, suorum maiorum laudem generosa aemulatione consequutus est [1]. Primo enim aetatis suae flore nobilioribus litteris, ac potissimum Iurisprudentiae incubuit, tanta animi alacritate, ut, dummodo virtutem quaereret, nullum laborem, nullam molestiam, nullum incommodum recusaret. Christianae Philosophiae, & Sacrarum litterarum studium vehementer excoluit, curavitque, ut quae in eo optima sunt, optime dignosceret. Hinc factum est, ut quum generis nobilitatem sapientia exornasset, Archipresbyter Florentinus, & Apostolicae Sedis Commissarius ad *Nicolaum* Equitem creandum eligeretur. Mox ad Cortonenses infulas evectus est a *Pio* IV. Pontifice Maximo die XVI. Decembris anno MDLXII. [2]

§. XXXII. Non multo post *Cosmus* Magnus Etruriae Dux I. adeo *Hieronymi* sollertiam fidemque probavit, ut in Oratoris sui munere apud Tridentini Concilii Patres, *Ioanni Strozzae* ipsum suffecerit [3]. Quapropter in illo totius Christiani orbis Senatu talem se esse plane ostendit, qui pro maximis rebus explicandis tuto a Principibus posset adhiberi. Orationem habuit eo in consessu de pio sui Principis erga Apostolicam Sedem affectu, deque sincera erga ipsam Oecumenicam Synodum benevolentia & obsequio, cui de more, actis gratiis, est congrue responsum [4]. Hine iure merito de eo cecinit *Iacobus Gaddius*: [5]

De te quid scribam, Praesul praenobilis? alta
Munera, virtutem pectoris anne canam?

Con-

(1) *Iac. Gaddius in Tractatu Historico pag.* 41. Agnolo *Senatore, le cui figlie si congiunsero con gli* Strozzi, *cogli* Zati, *co'* Quaratesi. Girolamo *nato d'* Agnolo *Senatore, e d'* Isabella Guicciardini, *Arciprete di Firenze, Vescovo di Cortona, Imbasciatore, e Procuratore di* Cosimo Medici, *allora Duca di Firenze, e di Siena, nel Sacro Concilio di Trento, Prelato per degnità, e più per virtù ragguardevole, fu da non pochi celebrato con versi Toscani, e Latini. Ma la sua nobiltà, destrezza del negoziare, gravità di costumi, bontà, & erudizione, furono con amplissimo testimonio illustrate dal Duca nel Mandato e Lettere che dagli Atti del Concilio raccolte si pubblicarono alla luce* = *A* Girolamo, *mentre che era Arciprete di Firenze disegnò rifegnare l'Arcivescovado di Cosenza il Cardinale* Taddeo, *ma per la morte improvvisa non potette. Al medesimo (per quanto si cava da una Lettera del Cavalier* Gaddi *al Duca) l' Imbasciator Ducale dava favore, acciocchè ottenesse il Vescovado di Bisignano. Dilettavasi* Girolamo *delle Lettere, e dell' Accademie, come si argomenta dall' infrascritta Lettera, la quale come curiosa, e forse utile a qualche Accademico, copio qui:*

Reverendiss. Monsig. Sig. e Patron, e Sig. Nostro Osservantiss.

Deve sapere la S. V. Reverendiss. come a requisitione dell' Accademia, e per prieghi, e lettere che quella degnò di mandare l' anno passato al Capitolo Generale de' Canonici Regolari di San Salvatore, ci fu concesso il Rev. Don Gian Iacobo Cavalletti *nostro Academico per Lettore de le cose della Scrittura a servitio di questa Accademia, e sodisfattione della Città, & a compiacimento di V. S. R. Hora gli si fa intendere che havendo a' giorni passati il suo Vicario scritto a Roma con pretensione che il Concilio Sacro vietasse il leggere la Scrittura nell' Accademia come luogo profano, fu proibito dall' Illustrissimo, & Reverendiss* Alessandrino *al detto Padre, che più non dovesse leggere nell' Accademia, o in altro luogo privato, ma sì in ogni Chiesa pubblicamente, & di questo ne sono lettere del Procurator Generale di detta Congregatione scritte d' Ordine del Reverend. Card.* Alessandrino *in mano del Sig* Cavalier Passerini *Imbasciatore per l' Accademia volti appresso l' Illustrissimo e Reverendissimo Cardinale de* Medici *nostro Protettore. E perchè hoggi s' incominciasse a leggere seguitando l' ordine delle Pistole de S.* Paolo *nella Chiesa di* Santo Andrea, *la quale è dirimpetto alla Accademia come amorevoli figlioli, & Ser. di V. S. Reverendiss. siamo andati dal suo Vicario per impetrare licenza, che detto Padre* Cavalletto *legga, il quale valendosi del Sacro Concilio non ha voluto a modo alcuno che si legga, o valendosi leggere, voleva che questo Padre gli presentasse una licenza de' suoi superiori di poter leggere; & perchè quando egli fu mandato a prieghi di V. S. Reverendiss. in servitio dell' Accademia a Cortona il suo Generale non gli fece altra licenza se non quella che si contiene nella lettera che il Capitolo Generale rispose alla S. V. Reverend. parendoli che bastasse, mandando un suo pari di raccomandarlo al Vescovo della Città, dal quale con tanta istantia era stato chiesto alla sua Religione. Con questa la supplichiamo a voler restar servita di scriver, per quello che si manda a posta al suo Vicario, che non impedisca quella lettione, massimamente facendosi in una Chiesa dove converranno molti, dicendole appresso, che non vogli impedir così buon' opera, & travagliar l' Accademia, la quale di giorno in giorno ne va crescendo in riputatione, & spera molto bene dal favore della S V. Reverendiss. alla quale ci pare anco di dire che quello impedimento dà molto scandalo, & mala sodisfattione nel popolo, parendole male che si vieti una lettione Sacra in Chiesa per beneficio commune, & ci si aggiunge appresso, che da poi che il suo Vicario entrò nell' offitio, tuttavia ha aborrito il nome di quella Accademia, cosa, la quale si bene dispiace a tutti, nondimeno si comporta per la riverenza che si ha a V. S Reverendiss la bontà della quale è sommamente osservata da tutti noi. Aspettiamo risposta, & con ogni affetto, e di cuore ci le raccomandiamo, che N. S. Iddio le doni quanto ella desidera. Di Cortona il dì 18 di Marzo del MDLXV.*

Di V. S. Reverendiss.

Affetionatissimi Servitori.

Il Prin. & Consig de' Magistrati dell' Accad. de gli Humorosi di Cortona.

(2) Vid. *Ughellium* Ital. Sacr. Tom I. pag. 630.

(3) In Collectione Conciliorum *Labbeana* Venetiis apud *Seb Coleti* MDCCXXXIII. fol. pag. 198. sub anno MDLXIII. legitur: Hieronymus *de* Gaddis, *Florentinus, Episcopus Cortonensis Orator Excellentissimi Ducis Florentiae, missus in locum* Ioannis Strozzae.

(4) *Gadd.* in Elog. Historic. Florent. typis *Amatoris Massae* MDCXXXVII. 4 pag. 252.

(5) Ibid. pag. 253.

Concilio in summo, quo stabat summa sacrorum,
Gessisti Cosmi *Principis ipse vices.*
Nota tua est virtus mult s; clarescere nomen
Haud poterat coetu nobiliore tuum.

Reversus in patriam, Ecclesiam suam magna cum prudentiae laude administravit, Constitutionibus, & Legibus (1) pro eius reformatione conscriptis.

§. XXXIII. Inter Epi olas Pictoricas ab *oanne Bottario* Praesule collectas (2), una legitur (3) celeberrimi Pictoris, & Architecti *Georgii Vasarii*, quae sequens est:

Al Vescovo di Cortona Girolamo Gaddi. *A Cortona.*

„ M'è dolto fino all' anima sentite, che la S. V. Reverendissima sia andata a Cortona, e non si sia degnata venire alloggiare una sera meco in Arezzo, perchè arebbe vista una mia tavola, che ho fatta per me alla Cappella, e Altar maggiore della Pieve, con ornamenti, e spesa grande, come saprà da Messer *Michelagnolo Vrbani* pittore, e maestro di finestre, che ne darà pieno ragguaglio alla S. V. E perchè io lo amo per le bontà, e virtù sue, arò caro, che per essere delle vostre pecorelle lu amiate, e per mio mezzo lo conosciate, e gli facciate servizio, e favore ne' suoi bisogni, come gli faceste a me medesimo. E perchè mi basta averla salutata con questa mia, non le dirò altro, se non che Ella mi comandi. „

Di Arezzo alli XXVIII. di Marzo MDLXIV.

Giorgio Vasari Pittore, e Architetto.

§. XXXIV. Florentiae fato concessit anno MDLXXII. & in avito suorum sepulcro apud S. *Mariam Novellam* conditus est, posteritati eximio doctrinae (4) & probitatis relicto exemplo.

§. XXXV *Nicolaus Gaddius*, S. *Iacobi* Eques, ac Riani Dynasta (5), *Sinibaldi* Senatoris ad *Paullum* IV. Pontificem Maximum ablegati (6) filius, *Nicolai* NICOL. GADD. SENAT.
Cardinalis nepos, natus est Florentiae die XII Octobris MDXXXVII. Litterarum ac bonarum artium iam a prima aetate studiosissimus, aedes suas omnigenae eruditionis nutrices (7), Bibliotheca, Codicum Manuscriptorum & rarissimarum editionum copia referta, Museo, signis Etruscis (8), Graecis, & Romanis (9), marmoreis iconibus, inscriptionibus, sculptis caelatisque gemmis, veteribus numis, anaglyphis, pictu-

(1) *Vghell* Tom. cit. pag. 630. *Nigrius Scritt. Fior.* pag. 301

(2) Romae prodierunt apud *Nicolaum & Marcum Palearinos* MDCCLIX. in 4.

(3) Tom. III. pag. 177.

(4) Exstat eius Epistola ad *Hannibalem Carum*, quae impressa legitur a *Bartholomaeo Zucchio* in Libro, cui titulus: *Idea del Segretario*. *Venezia per* Piet Dusinelli *MDCXIV*. Vol. II. fol. *Benedictus Varchius* ei Italicum Carmen inscripsit, quod inc.

Signor mio socero, il meritar gli onori &c.

Et legitur in Libro inscripto: *Sonetti spirituali di Messer* Benedetto Varchi *con alcune risposte & proposte di diversi eccellentissimi ingegni nuovamente stampati. In Fiorenza nella Stamperia de'* Giunti MDLXXIII. 4. pag. 4. *Al Reverendissimo Monsig.* Giovanni (lege Girolamo) *Vescovo di Cortona*.

(5) Constat e publicis tabulis *Nicolaum* obtinuisse fere dimidium Castri & territorii Riani, ac postea ex testamento *Aloysii* Dynastam fuisse totius. Illud Cardinali *Caesio* (sic iubente *io* V. Pont.) certam accipiens pecuniam cessit. Exstat Instrumentum cessionis, scriptum a *Curtio Saccanio* Not. Capitolino apud *Iac. Gaddium* in Elogiis pag. 265 seqq.

(6) Electus fuit ad *Paullum* IV. P. M creatum A. MDLV. Orator, una cum aliis quinque Senatoribus, quorum nomina adfert idem *Gaddius* in Elogiis pag. 256. & in Tractatu Historico pag. 43 ubi subiungit: Sinibaldo *Senatore è menzionato nelle storie del* Nardi, *e* Varchi = *ebbe per moglie* Lucrezia Strozzi, *figliuola di* Matteo *Gonfaloniere nel MDXIX. e dipoi Senatore, e due figliuole, una moglie di* Lorenzo Bartolini. *Nipote, e quel che si fosse dell' Arcivescovo di Pisa, l' altro di* Iacopo Pitti, *l' Istorico, e Senatore*.

(7) *Franciscus Pona* in Elogiis pag. XXV. *Praeter egregias*, inquit, *Avorum aedes, aliam sibi domum construxit, in qua Pinacothecam pretiosioribus aere marmoribus, in speciem hominum factis, tabulisque raro stylo depictis; aere, per vetustatis artifices fusos gemmis rudibus & elaboratis instructissimam erat, & adhuc relicta* Gaddiae *posteritati exstat; Codicibus quoque Mss. vetustissimis, & antiquis Numismatis, quarum non minus cognitione, quam possessione* Nicolaus *gaudebat &c.* Describit deinde Sacellum *Gaddiorum* in aede S. *Mariae Novellae*, de quo inferius

(8) *Ant. Franc. Gorius* in Prolegomenis ad Inscriptiones antiquas in Etruriae Vrbibus exstantes Tomo I. pag. XXXIV. & in Praefatione Musei Etrusci Florentiae per *Caiet. Albizzinium* MDCCXXXVII. fol. Tomo I. pag XXII. Museum ac *Gaddianam* Bibliothecam multis affert laudibus. quod etiam ante ipsum fecerunt *Paullus Minius Difesa de' Fiorentini*, ubi de magnificentia loquitur, *Scipio Ammiratus* Tom. II. Opusc. pag. 506. *Michael Poccinatus* in Cat. Scriptor Flor. *Petrus Scriverius* in Libello, cui titulus *Resp Romana &c. Baccius Bandinellius* in descriptione Musei *Gaddiani* typis edita, & quam numquam vidi, *Bernardus Montfauconius* in Diario Italico pag 359.

(9) *Io. Lamius* Tomo V. pag 277. Operum *Meursii* Florentinae editionis in fol. ex Museo *Gaddiano* monumentum aere incisum adfert, in quo nova nupta insidens marmoreo simulacro repraesentatur.

picturis instruxit, ac regio prope sumptu exornavit. Plura quoque mirae vetustatis Aegyptia monumenta congessit, quorum aliqua aere vulgavit sculpta Vir Cl. *Ioannes Nardius*, Medicinae in Academia Pisana Professor, post eruditissimum commentarium (1) in Libros VI *Titi Lucretii Cari* (2) de Rerum Natura, ubi Aegyptias quoque plures antiquitates, quae suum insigne Museum locupletabant, vulgavit, quae postea alio migravere.

§. XXXVI. Sed de effusissima *Nicolai Gaddii* in bonas litteras excolendas, & promovendas voluntate audiamus *Iulianum Riccium*, qui in eo libro manu exarato, ubi Priorum Florentinae Reipublicae series continetur, vulgo *Priorista* nuncupato, haec memoriae hominum prodidit sempiternae: „ Messer *Niccolò* di *Sinibaldo*, Cavalier di S. *Iacopo MDLXXV*. Questo fu uomo di lettere, amatore delle antichità, e avendo molte facultà, e dilettandosi assai, gli riuscì mettere insieme molte medaglie, tronchi di statue, gioie rare, molti libri scritti a penna, e cose simili di pregio, e bellissime, e tutto ridusse in una sua Galleria, che così con voce Francese si chiamano oggi certi terrazzi, o logge in palco, alluminate da tutte le bande, eccetto che da Tramontana, la qual Galleria egli fabbricò sopra un suo Casino, che con questo vocabolo si chiamano le case, che nella Città da persone ricche sono abitate per diporto fuori della casa loro ordinaria. Sì il Casino predetto, come la Casa grande erono su la piazza, e vicini alla piazza detta di Madonna nel Quartiere di S. *Maria Novella*, dove per molti anni anno abitato li suo antenati, e sempre sono andati per quel Quartiere „. Nec pigeat Epistolam *Scipionis Admirati* de eo item perhonorifice loquentis adferre (1), quae ita se habet. „ Io ho a uto più volte voglia di scrivere a V. S. di questo Gentiluomo (intellige de *Nicolao Gaddio*) alcuna cosa, per mostrare, come in questa immobil pace d' Italia si possa vivere con splendore, oltre il cavalcare per la Città, & non mi è venuto mai fatto, talchè ora che me viene il taglio, non voglio perdere questa occasione. Questo Cavaliere deve avere da quattro, o cinque mila scudi d' entrata, & intorno a 40. o 50. mila di danari. Tiene la casa sua, secondo lo stato suo, fornita di Cavalli, & di Servidori, talchè in questa parte, secondo l' uso ordinario degli altri Cavalieri d' Italia egli harebbe soddisfatto interamente agli humori degli Uomini, & alla fortuna sua. Ma oda il resto: ha fatto una Cappella in una delle principali Chiese di questa Città per se, & per i suoi maggiori, de' quali sono due Cardinali del Ceppo suo, che si mo tra a' forestieri per una delle cose belle della Città, e se dicessi, che non è inferiore alla vostra di S. *Gio. Carbonara*, cognominata da' Marchesi di *Vico*, non mi discosterei dal vero; ma ella ha anche un altra qualità, che ad emulazione di lei ha partorito delle altre Cappelle, che per cose de' privati Gentiluomini, saranno delle più riguardevoli d' Italia, facendo avvertita V. S. che quando io fo questi accrescimenti, parlo per dire il vero, e non secondo un uso volgare degli uomini, che sono naturalmente avvezzi ad accrescere le cose. Mura in villa, & accresce un palazzo più ad uso di Città, che di villa. Nella Città, venti braccia discosto alla sua abitazione, ha un' altra Casa, con Orto, i quali luoghi tenuti da' grandi Cittadini per loro delizie, sono chiamati Casini. Nell' orto sono Semplici eccellentissimi, & rarissimi, non solo con spesa, e travaglio condotti da molte parti dell' Europa, ma anche di Egitto, e da altre parti remotissime da noi, nè per tutto ciò vi mancano de' Cedri, de' Limoni, e dell' altre cose di Napoli, tanto più commemorabili, quanto che per la minore dolcezza dell' aria, anno continuamente di molta diligenzia, anzi di molta accuratezza bisogno. Nell' una delle facce di detto Orto è una Galleria lunga parecchie braccia, da ciascun lato della quale sono sopra i piedestalli poste nobilissime statue di marmo, e sopra le statue collocati quadri di pittura di buoni maestri, con tanto ordine, & in tanto numero, che veramente dico a V. S. essere cosa molto maravigliosa, e molto degna di lode, non solo in un Cavalier privato, ma in qualsivoglia gran Principe. Io, se non per le cose che ho visto, almeno per quelle cose che ho letto non soglio troppo stupirmi delle cose, ma

(1) Edit. Florent. A. MDCLXX. 4. Tab. II. num. 2. 3. 4.
(2) Laudavit hoc Opus *Io. Ciampinius* in prima parte Veterum Monumentorum pag. 164. qui etiam ex *Nardii* Tabulis unam aeneam exhibuit, earumque delineationem ait a *Nardio* factam, iussu *Ferdinandi* II. M. E. D.
(1) Edita est Tomo II. Opusculorum Florentiae MDCXXXVII. 4. pag. 506. seqq.

ma avendo, non è molto veduto la Galleria, la quale è al piano dell' orto, condotto che fui negli appartamenti di sopra, rimasi confuso affatto, considerando quel che può fare l' amore, l' assiduità, e l' ingegno degli uomini e perchè io non verrei di ciò a fine per un pezzo, e molto mi dilungherei di quel che ho proposto di scriverle, basterà dirle che questa è una sala con due camere, e due studioli, con altri studioletti piccoli, e con alcune soffitte piene di tanti ornamenti di marmi, di getti, di bronzi, di dipinture, con tanti ripostì di cose antiche rarissime, d' arme, di misure, di pesi, e d' altre particolarità, che certo lo dico, come sono cose di grandissimo diletto a vederle, così sono di grandissima maraviglia, che uomo privato, benchè ricchissimo, che è ancor molto giovane, l' abbia potuto accozzare e mettere insieme; ma se a questo volessi anche aggiugnere i botreghini che tiene nella parte superiore della casa di diversi artefici, ma soprattutto di segatori, e di pulitori di pietre nobilissime, e di gioie, io non so se forse incominciassi a tor fede alle cose che ho detto, ma un altro di forse sarà questa mia materia particolare, poichè fra l' altre per la cognizione delle cose antiche si può imparare assai [1]. „

§ XXXVII. In collectione Epistolarum, studio & opera *Io. Bottarii* Romani Praesulis, quibus titulus: „ Raccolta di lettere sulla Pittura, Scultura, e Architettura. In Roma per *Niccolò* e *Marco Pagliarini* MDCCLV. seqq. 4. Tomo III. pag. 177. „ plures Epistolae occurrunt, a clarissimis bonarum artium Professoribus ad *Nicolaum* nostrum exaratae ab A. MDLXXI. ad Annum usque MDLXXXIII. ex quibus patet quanta aviditate conquireret excellentium Professorum picturas, delineationes, vetera marmorea monumenta, idola, thoreumata, numismata aurea, argentea, aerea, pretiosas gemmas, & raras, unde totius antiquitatis conservator, & vindex vulgo diceretur, & esset [2]. Quibus rebus factum est, ut apud exteras quoque gentes aeternum nomen adeptus, per omnium ora volitaret [3], quod apud Florentinos quosdam nobiles invidiam sibi conflavit, qui eius

d ex-

(1) Ipsemet *Iacobus Gaddius* in Tractatu Historico pag. 44. alia haec ad rem nostram litteris consignavit: *Niccolò Cavalier fu, come altri onorati personaggi ad altri Principi Ambasciadore del Granduca* Cosimo, *ai Duchi di Ferrara, e di Mantova, come scrive l'* Adriano *nelle storie* = *Fu con grandissima numero di servitori vestiti di ricchissimi vestimenti a livrea con altri Fiorentini ad accompagnare la Serenissima* D. Leonora de' Medici *a Mantova alle nozze. Fu Sig. di* Riano, *e di* Pian dell' Olmo, Cav. *di* S. Iacopo. *Teneva con splendore, e grandezza non usitata allora in Firenze molti servitori, e cavalli, e carrozze, e lettighe, fabbricavi nelle Ville, e nella Città. Fece la famosa* Cappella *in* S. Maria Novella, *e la Galleria cotanto celebrata da diversi Scrittori, alcuni de' quali sono citati puntualmente nelle Note istoriche, e massime dal* Ricci *nel Priorista, dove trattando del Senator* Gaddi, *mette il Cavaliere uomo di Lettere, amatore delle antichità, intelligentissimo di tutte l' arti del disegno, e ridusse nella sua Galleria infinite cose rare. Acquistò alcuni titoli gloriosi, cioè di Conservator di tutta la reverenda antiquità, come si legge nella Famiglia del Bene* Ms. *dell'* Ammirato, *di Padre d' ogni virtù, come* Pietro Vasari *canta in un Sonetto*

. . . . *onde il Mondo v' onora,*

E vi à d' ogni virtù Padre chiamato.

di Magnanimo, come le danno in una Dedicatoria del Mesado il Dottor Anton Capardo, *e* Baccio Bandinello *Gentiluomo, e letterato Fiorentino di grand' erudizione, e dottrina nella descrizion della Galleria stampata; di Protettor de' Letterati il Canonico* Gualterotti *nell' Elogio. Chi di Padre de' virtuosi, o della virtù, come sentii io già da eccellenti artefici affermare; siccome, che non vi era, nè è un suo pari in Firenze, che faceva a competenza col Granduca* Francesco *nel far studioli, e tavolini, e nel tenere le maestranze continue, e uomini eccellenti in casa per lavorar nella Galleria, e altrove. Aggiunse ancora già una volta il P.* Brignole *Domenicano, nobil Genovese, e credo parente stretto del Marchese* Brignola *scrittor famoso, che il Cavaliere era invidiato in Firenze da alcuni Nobili* = *Mi fu affermato e dal Cav.* Passignano, *e dall'* Empoli, *Pittori celebri, e informatissimi di casa nostra, che il Cavaliere dette in dono in una volta trecento scudi a un virtuoso, e che era buon uomo, e liberale. Ma della sua liberalità n' è testimonio il testamento in cui lasciò così splendidi legati, alla moglie, ai parenti, e alla sua numerosa, e onorevole servitù; onde non è maraviglia se aveva e in libri, e in lettere dell' Illustrissimo, titolo allora quasi a niuno particolare dato in Firenze, nè in Venezia, nè in altre Città simili. Gli Autori del Catalogo degli Scrittori, fatto più di cinquanta anni sono, nominano molte volte la Libreria* Gaddia, *e più volte dicono* Bibliotheca Illustrissimi Nicolai &c. *Delle lettere basterà citarne una di* Lucio Orsini *degl'* Orsini, *Signore di Fiano, la qual Terra ebbe poi il titolo di Ducato, scritta nel MDLXX. e stampata nelle Note istoriche per dimostrare con essa (oltre gli altri testimoni) che il Cav. era Signore di Riano. Ebbe questi, due mogli; la seconda fu* Marie Strozzi; *la prima* Emilia Ridolfi, *figliuola del Senator* Lorenzo, *nipote del Card.* Niccolò Ridolfi, *figlia di una sorella di* Pietro Strozzi, *il Gran Maresciallo, e di Liona Generale del Re di Francia, e per due versi parente della Regina, e dei Re di Francia, co' quali ebbe per questa via parentado* Simbaldo Gaddi *figliuolo dell'* Emilia, *e del Cavaliere* Niccolò = *Ma perchè più giustificatamente apparisca il parentado che aveva la* Ridolfa, *e* Simbaldo Gaddi, *che morì bambino, e fu fratel Cugino del Padre dello Scrittore* (Iacopo Gaddi) *porrò qui un albero fatto alla rovescia* = Luigi *del Senator* Agnolo (Gaddi). *Questi fu mandato con altri principalissimi Fiorentini, tra' quali erano* Filippo Salviati *e* Cosimo Pitti *ad accompagnare la Regina* Maria Medici *in Francia, sposata ad Enrico il Grande* = *Era stato fatto erede della maggior parte della roba del Cavaliere* Niccolò. *Prese per moglie* Lucrezia Ricasoli. *E non lasciando maschi, pervenne l' eredità col cognome della famiglia in* Cammillo *figlio di* Maddalena Gaddi, *e di* Iacopo Pitti, *Senatore, ed Istorico.*

(2) Vide *Petri Vasarii* Italicum Rhythmum, apud *Iac. Gaddium* in Elog. pag. 069 Extat etiam inter *Petri Gherardi* Poemata Florentiae apud *Cacolum Pecinnatum MDLXXI. 8. pag.* 110. *Carmen ad illustrem Equitem Nicolaum Gaddium.*

(3) Hinc *Franciscae Baldellinae* in Epistola, qua *Nicolao Gaddio* suam *Iosephi Flavii* versionem dedicavit

excelsum animum, existimationem, & egregias dotes oculo inretorto spectantes, livore tabescebant (1).

§. XXXVIII. Praefuit pro magno Etruriae Duce Academiae Pictorum, Statuariorum, Architectorum, quae iam ab anno MDLXIII. a *Cosimo I.* fundata fuerat (2). Quin etiam ferunt multa antiqua monumenta, dum Romae esset anno circiter MDLXX., pro Magno Etruriae Duce conquisivisse, ut celeberrimum *Mediceum* Cymeliarchium magis magisque ditaret (3), quumque Magno Duci eorum satis iam collegisse sibi videretur, cetera in sui privati Musei ornatum transtulisse.

§. XXXIX. Vxorem duxit *Aemiliam*, *Laurentii Rodulphii* Senatoris filiam, ac *Nicolai* Cardinalis neptem, ex qua *Sinibaldum*, *Lucretiam*, & *Mariam* suscepit filiolos, immatura morte, una cum matre praereptos, quorum interitus elegiaco Carmine *Iacobus Gaddius* deflevit (4). Ipsis autem hoc monumentum in postica *Gaddiani* sacelli ara positum po..eto fuit tempore:

D. O. M.
AEMILIAE RODVLFIAE CONIVGI CARISSIMAE
SINIBALDO ET LVCRETIAE FILIOLIS SVAVISSIMIS
IMPIO FATO EXTINCTIS NICOLAVS
GADDIVS MOESTISSIMVS M. P.
AEMILIA VIXIT ANN. XX. M. VII. D. XIX.
OBIIT XI. KAL. AN. MDLXIII.
SINIBALDVS VIXIT M. V. D. XXV. H. VI.
OB. PRID. KAL. APR. MDLXIV.
LVCRETIA VIX. ANN. X. M. VI. D. XIX. H. I.
OB. VIII ID. IAN. MDLXIX.

§. XL. Verum non tam cura litterarum, rerumque mortalium sollicitudo *Nicolai* animo insederat, ut ea, quae Religioni, ac Virtuti post obitum reservata sunt bona negligeret; immo futurae beataeque vitae spes eas alebat, excitabatque, ex quibus solent pia opera, & Christianae sapientiae fructus uberrimi promanare. Itaque praeter patrias aedes, ut iam vidimus, splendide auctas, & ornatas, Cameratam Villam (5) magnificentissimam, fere a fundamentis exstructam, & egregiis picturis nobilitatam, sacellum Florentiae in Templo *S. Mariae Novellae* plasticis caelaturis, raris marmoribus, lapidibus pretiosis, picturisque exquisitissimis mira arte variatum, in quo maiorum suorum cineres conderentur, *Ioanne Antonio Dosio* architecto usus (6), luxu incredibili dedicavit (7). Elegantissimas quoque inscriptiones addidit, a viro Cl. ut ferunt, *Marco Antonio Mureto* conscriptas (8), quasque iam suis in locis integra fide retulimus.

§. XLI. Legati personam apud Ferrariae, Mantuae, ac Sabaudiae Duces magna cum dignitate sustinuit (9), unde a *Francisco* Magno Etruriae Duce pro plurimis in se, & in patriam meritis ipsum in Senatorum albo describi mandavit (10). Quum vero anno MDLXXXIV. *Eleonora Medicea*, *Franc sci*, Magni Etruriae Ducis filia,

vit, quae prodiit cum hoc titulo: *Di Flavio Giuseppe della guerra de' Giudei Libri VII. &c. In Vinegia appresso Gio & Gio. Paolo Gioliti de' Ferrari* MDLXXXI. 4. haec habet: *Ella benissimo sa di quanto frutto sia agli uomini la lettura dell' Istorie; onde non occorre, che io voglio seco di questo ragionare, poiche sempre à nelle belle lettere, ne' nobili studi, e particolarmente in quello dell' Istoria, l' animo suo gentilissimo esercitato. Tutto questo mi è chiarissimo sì per l' onorata fama, che per tutto se n' è sparsa, e sì anche perchè ne' famihari ragionamenti, che spesso corrono tra'l nobile e virtuoso M* Francesco V.gnocci, *e me, mi è di tal maniera del nobile ingegno, del quale Ella è dalla natura dotata, delle degnissime parti, che l' adornano, e delle rare sue qualità informato, che m' infiammai d' un ardente desiderio di servirla, e d' onorarla in que' modi, che mi sono di farlo possibili &c.*

(1) *Ioc. Gaddius* in Elog. Hist. Flor. typis *Amatoris Massae* MDCXXXVII. pag. 256.

(2) Vid. Epist. *Baccii Valorii* ad *Io. Ant. Dosium* clari nominis Architectum inter Epistolas Pictoricas Tomo I. p.g 190

(3) Vide in cit. collect. Epistolarum Pictor. Tomo III. pag. 277. ipsius Card. *Medicei* Epistolam Equiti *Gaddio* Romam missam die XVI. Aug. MDLXX itemque pag. 283. aliam sub die XX. Maii MDLXXX. & *Io. Lamium* in vita *Richardii* Florentiae MDCCXLVIII. 8. pag. CXXVI.

(4) In Elog Historicis pag. 268.

(5) Vocatur volgo *alla fonte all' erta*. Haec anno MDCCLXXV. ab heredibus distracta fuit, unde nunc in potestatem transiit *Gondiae* Familiae. Adhuc tamen ibi variis in locis maioribus litteris sculptum *Nicolai* nomen inspicitur. In Ecclesia S. *Dominici* ad Fesulas tria exstant sacella a *Gaddiis* exstructa, & egregiis Pictorum tabulis nobilitata, de quibus egimus in Epistola IV. Fesulana Florentiae MDCCLXXVI. 4. pag. 15. seqq.

(6) Videnda est eiusdem *Dosii* de hoc sacello Epistola data die XXVIII. Octobr. MDLXXV. inter Epistolas Pictoricas Tomo III. pag. 208.

(7) Idem sacellum graphice describit *Iulianus Riccius* l. c. atque olim ad *Falconiam* familiam pertinuisse; nec sine multis laudibus memorant *Franciscus Bocchius Bellezze di Firenze*, & *Gaddius* in Elogiis pag. 256.

(8) *Iosephus Richa delle Chiese Fiorentine* Tomo III. Parte I pag. 70.

(9) *Gadd.* in Tract. Historico pag. 44. & in Corona Poetica. Bononiae typis *Iac. Montii* MDCXXXVII. 4. pag. 60. seqq.

(10) Vid. *Serie de' Senatori Fiorentini*. *Firenze per* Giuseppe Manni *MDCCXXII.* 4. pag. 40.

filia, *Vincentio Gonzagae*, Mantuae, & Montis Ferrati Principi nuptui danda esset (1), *Nicolaus* noster prae reliquis delectus est, qui sponsam, Mantuam usque deduceret.

§. XLII. Nec praetereunda sunt clarissimorum artificum nomina, cum quibus de omnigenae antiquitatis monumentis sibi comparandis *Nicolaus* per epistolas agebat. Ea vero sunt: *Franciscus Tertius* Pictor & Caelator Bergomas (2), *Marcellus Vennstus* (3), *Franciscus Ponte*, *Bassanus* vulgo nuncupatus (4), *Iacobus Valegius* (5), qui illustrium Pictorum formas undequaque conquirebat (6), *Hercules Bassus*, qui ut amico morem gereret quam maxime, addebat insuper tabulas pictas, ahenea simulacra, marmoreas protomas, numismata, & alia id genus pretiosa cymelia (7). Haec eadem summo itidem studio conquitebantur a *Fulvio Vrsino* (8), *Guillielmo Bos* (9), *Ioanne Antonio Dosio* celebri architecto (10), *Guillielmo Saugalletto* (11), *Felice Pinaricio* (12), *Iulio Caesare Velio* (13), *Dominico Compagnio* (14), *Georgio Hoefnaghel* (15).

§. XLIII. Nec solum scientias omnes, liberalesque artes incredibili amore prosequebatur, sed plantarum quoque, ac lapidum, ideoque naturalis historiae studiosissimus, hortum Botanicum suis in aedibus dedicavit, ut herbarum, fructuum, arborumque non vulgarium cognitionem facilius commodiusque adipisceretur. Quare de eius singulari circa exoticas quasque plantas, nostras in regiones invehendas studio consulendus est vir Cl. *Ioannes Targionius Tozzettius* in Praefatione ad Catalogum Plantarum Horti Florentini (16), ubi de *Casabona* verba facit.

§. XLIV. Sed dum de omni hominum genere optime meritus, non tam sanguinis claritate, quam virtute, & magnificentia in dies magis magisque clarescebat, repentino morbo correptus, die XIV. Iunii Anno MDXCI. pie religioseque decessit, sacris viris usque assistentibus, & aeternam requiem eius manibus a Dei misericordis numine deprecantibus. In D. *Mariae Novellae* Templum regio prorsus apparatu (17) elatus est, & in proprio sacello tumulatus, cuius laudes personabat ubique artificum, litteratorum, & inopum turba, quae illum tamquam patrem ac patronum misericordem ac liberalissimum praedicabat.

§. XLV. Praeter viros doctos, qui de eo honorifice meminerunt, & quorum testimonia iam retulimus, addendi sunt *Ioannes Bapt. Vbaldinius* (18), *Raphael Gualterottus* (19), *Franciscus Pona* in Elogiis, *Iacobus Gaddius* item in Elogiis pag. 255.

 Au-

(1) Quo adparatu, & luxu, quot spectaculis, ac ludis, qua publica laetitia hae nuptiae celebratae fuerint, secum ipsa capurace potest, quicumque *Mediceorum* Principum magnificentiam vel visu, vel aliorum relatu bene noverit. Videndus ea de re Libellus, cui titulus: *Descrizione delle pompe, e delle feste fatte nella venuta alla Città di Firenze del Serenissimo D.* Vincenzio Gonzaga *Principe di Mantova, e del Monferrato per la Serenissima D.* Leonora de' Medici *Principessa di Toscana sua Consorte. In Firenze nella Stamperia di* Bartolommeo Sermartelli MDLXXXIV. 4.

(2) In cit. Collect. Epistolar. Tomo III. pag. 178. legitur eius Epistola ad *Nic. Gaddium* dat. Romae VII. Aprilis MDLXXXIX.

(3) Ibid. pag. 179. Epist. datis XX. Martii MDLXXI.

(4) Ibid. pag. 180. Epist. dat. Venetiis XXV. Maii MDLXXXI.

(5) Ibid. Epp. datis Venetiis XXI. Ianuarii MDLXXV. & IX. April. MDLXXVII. Ad harum primam octavit in calce pag. 181. Cl. *Io. Battarius*. *Intorno al* 1640. *furono venduti per scudi* 3000. *in circa num.* 12. *grossi libri di disegni, che il Cav.* Niccolò Gaddi *aveva raccolti per ornamento della sua celebre Galleria, ad un Principe Tedesco.*

(6) Ibid. pag. 182. Epist. data Venetiis XXIV. Martii MDLXXVI.

(7) Ibid. pag. 185. seqq. Epistolis datis Bononiae die IV. Maii MDLXXIV.; pag. 189. & seqq. die XIV. Aug. eiusdem anni; die VIII Ianuarii MDLXXV.; die XX. Aug. MDLXXVII.; die XIII. Febr. MDLXXIX.; die XII. Iulii MDLXXX.; die XI. Ian. MDLXXXI.; die V. Ian. MDLXXXIII.; die XV. Novembr. eiusdem anni; die XXIX. Octobr. MDLXXXV.; & die XXX. Sept. MDLXXXVIII.

(8) Vid. Epist. *Giampieri* datam Romae XXVI. Sept. MDLXXII. in cit Collectione pag. 202. & aliam *Io. Ant. Dosii* ibid. pag. 213. dat. IV. Novembr. MDLXXV. ex quibus apparet marmorea quaedam vetera monumenta *Fulvium Vrsinum* ad *Nicolaum Gaddium* transmisisse.

(9) Epist. data Venetiis XXI. Iunii MDLXXVIII. ibid. pag. 203.

(10) Legendae sunt eius Epistolae ibid. a pag. 203. ad pag. 211. Scriptae autem sunt ab anno MDLXXIV. ad annum MDLXXIX.

(11) Epist. dat. XVIII. Febr. MDLXXV. ibid. pag. 214.

(12) Epist. dat. Bononiae mense Sept. MDLXXV. ibid. pag. 215.

(13) Epistolis dat. Bononiae VII Aug. MDLXXVIII & XXI. Aug. MDLXXXIII. ibid. pag. 215. seqq.

(14) Epist. datis Romae IV. April. MDLXXIV., IV. Febr. MDLXXV. & XXII. Iulii MDLXXX. ibid. pag. 218. seqq.

(15) Epist. sine loco dat. XII. Febr. MDLXXIX. ibid. pag. 220.

(16) Florentiae typis *Bernardi Paperini* MDCCXLVIII. fol. pag. XXI. seqq. Vide etiam *Io. Lamium* in vita *Richardii* Florentiae MDCCXLVIII. 8. pag. CLVII.

(17) In libro emortuali Ecclesiae *S. Mariae Novellae*, signato littera A. pag. 174. hoc monumentum legitur: *Il Sig. Cav.* Niccolò *di M.* Sinibaldo Gaddi *Fondatore della nuova, ricca, e bella Coppella de'* Gaddi *fu sepolto nelle detta il dì* 16. *di Giugno* 1591. *Si fecions solennissime Essequie con il Capella di San* Lorenzo. *Parata tutta la Chiesa suntuosamente a brana, con bellissime e ricche morte, con abbigliamenti di ammanti mesti, e funebri, con li loro metti, quasi che si dolessino della perdita di un tanto nomo, framezzate con Arme della Famiglia, non meno ricche, che belle, con moriane, e sua impresa: il qual parate girava tutta la Chiesa insieme con la Croce della cima delle tre navi, dove abbruciorno tra il mortorio, & ufizio intorno a cinque mila falcole, con cento falcolotti di libbre* 4. *l'uno. Si cavò del Popolo di S.* Lorenzo *con tutte le Religiani di Firenze, con il Capitolo del Duomo, e quello di San* Lorenzo *con* 32. *torcie alla Croce, a* 28. *al Carpa.*

(18) *Istoria della Casa* Vbaldini &c. *In Firenze per il* Sermartelli MDLXXXVIII.

(19) *Descrizione del regale apparato per le Nozze della Serenissima Madama* Cristina *di Lorena moglie del Serenissimo D.* Ferdinando Medici *III. Granduca di Toscana &c. In Firenze, e appresso* Antonio Padovani *MDLXXXIX.* 4.

Augustinus Caesareus in duabus Epistolis *Nicolao* datis, quibus suorum Carminum volumen, septemque Davidicos Psalmos a se Italicis carminibus redditos misit muneri; *Thomas Bracellius* in Epistola ad ipsum exarata, qua ei Principum Epistolas nuncupavit; *Gabriel Terrades* item in Dedicatione cuiusdam sui Operis, aliique quamplures, quorum nomina nimis longum esset percensere.

PITTIA FAMIL. IN GAD. ADSCITA.

§. XLVI. *Nicolaus* Eques ac Senator *Gaddius* quum ex *Aemilia Rodulphia* uxore liberos superstites non haberet, supremis tabulis declaravit, ut post eius obitum in hereditatem, & nomen *Gaddianae* Familiae adsciseeretur *Iacobus Francisci*, *Petri Antonii*, ex antiqua & opulenta olim *Pittiorum* gente progenitus (1), qui quum *Magdalenam*, *Sinibaldi* Senatoris *Gaddii* filiam natu maiorem, & supra memorati *Nicolai* sororem, in uxorem duxisset, ex ea *Camillum Iacobi*

IACOB. GADD.

Gaddii patrem, de quo nunc est agendum, suscepit (2). *Iacobus* igitur *Gaddius*, *Camilli* (3) Senatoris, & *Mariae Baccii Valorii*, item Senatoris, filius quum adolevisset, ut ingenio a natura donatus fuerat, prae ceteris disciplinis, Poësi, ac litteris, quae ab humanitate nomen acceperant, Florentiae diu magnoque cum fructu operam dedit sub *Barptolemaeo Gaddio* (4), & *Thoma Antonello* (5) exstinctae Societatis Iesu Professoribus, ac, prout ea infelix aetas ferebat, in utroque dicendi genere, ligata scilicet, ac soluta oratione facundus evasit (6). His feliciter emensis, mox Philosophicae facultati in eodem Florentino Collegio se totum tradidit (7),

§ XLVII.

(1) De eo fuse agit *Salvinus Salvinius*, *Fasti Consolari dell' Accademia Fiorentina*, *in Firenze* MDCCXVII. 4. pag. 195.

(2) Ita rem narrat *Franciscus Pona* in Elogiis pag. CXIV. ubi de *Iacobo Pittio* Senatore Florentino verba facit: *Ingenii acuminis, & litterarum ornamento non minus, quam avitae nobilitatis splendore enituit* Iacobus Pittius — *Conscribendi historiam ipsi potissimum cura fuit; per studiorum nempe otia clarescere gestiebat, decus addeat magnitudini natalium. Liberiore stylo, ingenioque acerrimo historiam elucubravit, id potissimum affectans, ut quo lapsus esset Iovius, aliquando mendax, ostenderet, & fucum veritati obductum a Guicciardinio plus affectui tribuente, quam veritati, dilueret, ut sincera fide Principum acta, & populorum poneret. Non tamen hoc redarguere scriptores professus est, sed aliquorum observatione patuit. Stylo* Tacitum *paene aequavit eleganti, Laconico. Consul fuit Florentinae Academiae, Reip. patriae Senator; neque cum a studiis avocare negotia potuere scribendo intentum. A cunabulis urbis exorsus, indeque brevissime externa pariter civiliaque bella summa cum fide est prosequutus. Scripsit etiam vitam* Antonii Iacominis *Praefecti exercituum amplissimi, quam antea scripserat* Iacobus Nordius; *longe tamen locupletiorem* Pittius *deprompsit. Dialogum quoque composuit, cui titulus* Apologia de' Cappucci. *Examen continet Historiarum* Guicciardinii, *ubi plurima illustrat obscura, & quo operae fuerit pretium ad fidei revocat candorem. Viguit suis temporibus Academia dicta vulgo* del Piano, *conventus scilicet nobilium iuvenum, cuius fuit* Iacobus *creatus summus Antistes. Eiusdem Academiae sub nomine Senatus, annalia scripsit fictis nominibus, plura evulgans, quae certis personis acciderant; quae omnia eius scripta adservantur archetypa in instructissima* Gaddiorum *Bibliotheca. Uxorem habuit* Magdalenam Gaddiam, Sinibaldi *Senatoris filiam, neptem, & patruelem sororem Cardinalium, ex qua plures suscepit filias, ac liberos: inter quos* Cosmus, *&* Camillus, *uterque Senatores, & Praefecti Pisarum, ille anno MDCVIII. & MDCIX. hic MDCXXIV. Inchoata autem vix Praefectura, obiit* Camillus, *qui* Gaddiam *in familiam, ex testamento* Nicolai *Equitis avunculi adoptione migraverat, ex quo* Iacobus Gaddius *est genitus.*

(3) Huius *Camilli* exstat in Bibliotheca *Magliab.* Codex chartac. in 4. Cl. XXVI. num. 106. cum hoc titulo: *Santo, e ristretto di famiglie Fiorentine venute su da l' anno MDXXXII. all' anno.....E del Senatore molto Illustre* Cammillo Gaddi, *&c.*

(4) In *Iacobi Gaddii* Poëticis Lusibus pag. 112. legitur: *a quo* (scilicet Barptolemaeo Gaddio) *Grammaticam, & elementa Poesis didici.* In Prolegomenis ad primum Volumen de Scriptoribus non Eccles. pag. VII. hanc brevem Epistolam sibi, iam puero missam adfert: *Dilectissime Puer. Acumen ingenii, quod in te suspicatus fueram, iam plane agnosco. Fac proficias, & maioribus digna, ad maiora perge, nec aetati inservias, qui ultra aetatem sapis. Vale, meque tuis commenda. De versibus quid dicam? Constant omnes, nisi primus, & tertius; relege, corrige, & iterum vale. Florent. Non. Decembr. MDCXIII.*

Tuus ex animo Doctor Stephanus de Castro.

(5) In Poëtica eiusdem *Gaddii* Corona, Bononiae typis *Iac. Mautii* MDCXXVII. 4. pag. 72. occurrit Epigramma ita inscriptum: *Carmen ad P.* Thomam Antonellum, *olim meum Praeceptorem Rhetoricae*, ubi in nota quadam marginali villam suam Cameratensem commemorat. In notis vero ad Corollarium Poeticum ipsum *Antonellum* nominans subiungit: *Hic Florentiae nunc Professor est Theologiae.* Et rursus Poëmatum Libro II. Patavii apud *Variscum Varisci* MDCXXVIII. 4. pag. 16. habetur Epigramma: *Ad P.* Thomam Antonelium, *olim meum Praeceptorem Rhetoricae, nunc Professorem Logicae Florentiae.* Praeterea ex Epp. Virorum Illustrium ad *Iac. Gaddium* Mss. in Bibl. *Magliab.* Cl. VIII Cod. 1280. eruitur eius iudicio, & quandoque etiam *Famiani Stradae* eiusdem Societatis lucubrationes suas corrigendas misisse. Epistola data est XXVIII. Aug. MDCXXVII.

(6) Vide quae de Dithyrambo quodam *Iacobi Gaddii*, adhuc iuvenis, *Io. Bapt. Donius* senserit in vita eiusdem *Donii* a nobis praemissa Epistolis Florentiae editis, typis Caesareis MDCCLV. fol. pag. XXXIX. sqq. Ipsemet *Iacobus* haec de se prodidit in Corollario Poëtico pag. 41. ubi de Hymno ad Christum Dominum agit pro *Ferdinandi* II. M. D. ac Florentinae urbis felicitate elucubrato: *Quodcumque*, inquit, *id sit Poëmation ab adolescente me scriptum, ut non pauci norunt, meam supra spem, ac votum, placuit egregiis aliquot ingeniis, cuius honorifice meminit* Franciscus Maria Gualterottus *Canonicus Florentinus in Epistola ad* Carolum Marmellum *Anno* MDCXXVIII. *&c.* Praeterea pag. 42. ubi de *Hieronymo Balbo* verba facit, subiungit: *de quo puer lusi disticho &c.* Exstat & pag. 48. *Descriptio castissimi & pulcherrimi Iuvenis ab adolescente me tot abhinc annis effusa, et alia non pauca huius voluminis bipartiti carmina, non veneitur ab iudicio solidioris aetatis.* Addit denique pag. 60. *Silvam ad fidicinem multis abhinc annis protuli ingenio indulgens pubescenti.* *Salvinus Salvinius* in Additionibus Mss. ad Histor. Florentinor. Scriptor. *Iulii Nigrii* Ms. in Biblioth. Publico *Marucelliana*, adnotavit: *Diceva il Senator* Segni, *che il nostro* Iacopo Gaddi *a' giovani che uscivano dalle Scuole predicava il buon gusto, e faceva loro, per quanto gli era possibile, disimparare il cattivo.*

(7) Libro II. Carminum *Iac. Gaddii* pag. 50. Epigram-

§. XLVII. Cum viris ea aetate clarissimis Epistolicum commercium excoluit [1], a quibus etiam pluribus elogiis mirifice est exornatus [2]. Ipse enim litterarum amore flagrantissimus, quantumvis opulenta domo, & peramplis divitiis, beatus, in deliciis mollem inertemque vitam transigere potuisset, primum Pisis, cuius urbis *Camillus* pater Praefecturam a Magno Etruriae Duce obtinuerat, studiis gravioribus incubuit; inde vero, quum ille iniquo fato praereptus esset [3], Bononiam [4], ac Venetias [5], mox in Patavinam se contulit Academiam [6], quibus in locis clarissimorum virorum disciplinae ita se totum tradidit, ut iuvenis iam, conquisitae scientiae, excultique ingenii specimina praeclarissima dederit [7].

§. XLVIII. In patriam reversus, nil aliud antiquius duxit, quam litteras, ac sapientiae cultores totis viribus promovere [8], Principes ipsos, e peregrinis quoque regionibus Florentiam adventantes, humanissime ac splendide excipere [9], litterariosque coetus, tam in Vrbe, quam in Cameratensi villa celebrare [10]. Academiam instituit propriis in aedibus lectissimorum primariae nobilitatis iuvenum, vulgo dictam *degli Svogliati* [11], qui se vel carminibus pangendis, vel historiis, & orationibus perscribendis certatim exercerent; unde in omnes Musarum cultores liberalis, quibuscumque se adeuntibus hospitia atque cibaria laute opipareque exhibebat. Philosophiae insuper, Theologiae, atque omnigenae eruditionis studiosus, ceterisque liberalibus disciplinis excultus, eruditos quosque sui saeculi viros ornavit, ac fovit.

§. XLIX. Qua de re audiendus est *Ioannes Cinellius* [12], qui haec memo-

gramma legitur tali inscriptum titulo: *De illustriss. Thoma Bonsio Patricio Florentino. Electo Biterrensi, in palaestra Logicae suae, dein Physicae mihi aemulo, atque terrarum amico primario, quum assertiones Logicas privatim tueretur Anno Domini MDCXXI. Florentiae.*

(1) Litterae plures Cl. Virorum autographae ad ipsum datae prostant in Biblioth. *Magliab.* tribus voluminibus in fol. Cl. VIII. num. 1279. 1280. & 1281., eorumque nomina occurrunt in Elogio *Iacobi Philippi Thommasini*, quod adfertur in calce Tract. Histor. pag. 54.

(2) Qui de *Gaddio* honorifice meminerunt, invenies apud *Iulium Nigrium Istoria degli Scrittori Fior.* pag. 336 seqq. & apud ipsummet *Gaddium* in cit. Tract. Hist. pag. 54. seqq.

(3) Libro II. Carminum pag. 90. legitur Distichon, cui titulus: *Ad me ipsum in obitu patris mei Camilli Senatoris Flor. ac Praefecti Pisarum.*

(4) Id paret ex Epistola *Nicolai Cinii* data die XVII. Ianuarii MDCXXVI. Ms. in Bibl. *Magliab.* Cl. VIII. Cod. 1282.

(5) Id testantur Epistolae plures ad Ipsum datae annis MDCXXVII. & XXVIII. in mox citata Collectione Ms.

(6) Ex Ep. *Iulii Strozzae* data Venetiis XXVII. Febr. MDCXXXII. in cit. Collectione.

(7) Id testantur Opera Poëtica, de quibus inferius.

(8) Hinc prae reliquis *Franciscus Pona* Medicinae Doctor *Gaddio* dicavit Opus suum, cui titulus: *Elogia* Francisci Ponae *utroque Latii stylo conscripta ad Illustriss.* D. Iacobum Gaddium *Patricium Florentinum. Veronae imprimebat Tamus MDCXXIX.* 4. pag. CLXVII. Frons libri eleganter incisa est ab H. *David*, exhibetque varia emblemata una cum stemmate Familiae *Gaddiae*, adscripta epigraphe inferius in duabus columnarum basibus GADDIAE IMMORTALITATI. Mox sequitur Epistola Nuncupatoria data Veronae Idibus Octobris MDCXXIX., in qua *Iacobum* Musarum praecipuum decus Auctor compellat. A Cl. *Niceronio Memoires pour servir a l'histoire des hommes illustres &c. Paris chez* Briasson 8. *Tomo* XLI. pag. 317. inter Opera eiusdem *Francisci Ponae* recensentur *Notae in Poemata selectiora* Iacobi Gaddii, *Venetiis* MDCXXXV. in 16. sub nomine *Euretae Misoscolos. Eusebius quoque Serrinius* eidem *Iacobo* Librum suum, cui titulus, *Otia Palladis*, *Florentiae MDCLI.* 4. luculento Elogio consecravit. Denique *Ioannes Cottunius* in Graecis Epigrammatis Paduae impressis per *Frambottum* MDCLIII. 4. pag. 53. ipsum Graeco Carmine cohonestavit. Videnda est Epistola *Danielis Heinsii* data Lugduni Batav. postridie Calendarum Decembr. A. MDCXLVIII. Ms. in Biblioth. *Magliab* Cl. VIII. num. 1281. & plurae aliae tum eiusdem *Heinsii*, tum *Io. Friderici Gronovii*, *Isaaci Vossii*, *Ezechielis Spanhemii*, in Syllog. Epistolarum *Burmanni* Leidae apud *Samuelem Luchtmans* MDCCXXVII. quinque Voluminibus in 4. ubi passim de *Gaddio* nostro fit mentio.

(9) Ipsemet *Gaddius* in Corollario Poetico pag. 53. varios commemorat Principes, quos ipse in magnificis propriis aedibus excepit, his verbis: *Fuere Card.* Mediceus *Epigrammate celebratus, huius frater Princeps* Laurentius, *una cum* Carolo *Lotharingio tunc Principe Vudemontis, nuper cum Principe* Ioanne Carolo *Nepote e* Cosmo II. *M. D. fratre;* Maria Magdalena *Archidux Austriaca, Soror* Ferdinandi II. *Caesaris, & e* Ferdinando I. *Magno Duce genitae* Maria, *&* Claudia, *quae tunc Principem Vrbinatum, deinde* Leopoldum *Archiducem Austriae coniugem habuit. Dux Ghisiae, filiusque Princeps Iainvillae. Et supra ceteros Praesules, atque Legatos,* Giliolus *Nuncius*, Criqueius, *Orator extra ordinem Regis Galliae ad summum Pontificem. De hac Hermathena scripsere nobiles Scriptores, sed praecipue* Iulianus Riccius *in Priorista, &* Scipio Ammiratus *historicus in Epistola &c.*

(10) Vid. *Nic. Heinsii* Ep. ad *Io. Baptist. Donium*, cit. Sylloge Epistolarum *Burmanni* Tomo III pag 199. Ipsemet *Gaddius* in notis ad Corollarium Poeticum pag. 60. *In uola (ait) Cameratae villae f[illegible] iratus herois Civilis delineavi simulacrum, hoc [illegible] exprimendum poemate, cui titulus:* Politus, [illegible] Respublica servata, *cui inchoato actum est praeclare, uti narro in Epigrammate ad* P. Vincentium Guinisium, *nunc a Secretis S. [illegible] M[illegible] est liber casu* Politus. In Poetica Corona pag. [illegible] Epigramma legitur: *De Cane matre, & Cane filio Cameratae* Gaddiae *custodibus.*

(11) Id testatur Abbas *Serrinius* in Elogio *Iacobi Pittii* relato in cit. Tractatu Historico de *Gaddia* Familia pag. 47. seqq. Hinc Pisis institutam fuisse hanc Academiam *Iacobus Morellius* in Catalogo Bibliothecae *Farsettiae* Venetiis apud *Fenzum* MDCCLXXI. 8. pag. 95. perperam adfirmat, ubi de *Chrysippi* Lydii Satyrico Ms. agit, subiungitque in eodem loc. *Gaddium* laudari.

(12) *Toscana Letterata* Ms. in Biblioth. *Magliab.* Cl. IX. num. 67. pag. 98. Sed melius *Gaddii* nostri indoles, eius vitae ac studiorum ratio ex sequenti Epistola (quae legitur in Libello minus obvio, cui titulus: *Poetici Lusus, vel Silvae, scilicet Carmina* Iacobi Gaddii. *Venetiis typis Leniani* MDCLV. 8

pag.

moriae prodidit: „ *Iacobo Gaddi* di singolare erudizione, nell' umane lettere versatissimo, e di esse vero amadore; talmentechè al solo nome di letterati, correva come da violenza sopraumana tirato ad incontrargli con carrozze, ossequi, & onori, non altrimenti che se tanti Re di corona fussero stati, e volendogli per suoi ospiti, non perdonava a spesa veruna, perlochè fu da' propri, come prodigo poco amato; tra gli uomini illustri della famosa Accademia degl' *Incogniti* (1) di Venezia annoverato, e sotto al suo ritratto, questo Disl con leggesi:

Quamvis & genere, & patria clarissimus iste,
Carmine clarescit nobiliore tamen.

Fu nominato dal *Nani* nella sua Storia per avere somministrato aiuti alla Repubblica di Venezia per la Guerra di Candia. Compose molte Opere, e molte più ne averebbe composte, se non fosse stato rattenuto il corso a quella penna infaticabile per mezzo di qualche disgusto studiosamente datogli per lo troppo amore delle lettere = Lasciò varie altre Opere abbozzate, e per sua disgrazia la virtù gli fù dannosa; avvenga che per gli atti splendidi e generosi che egli osava co' letterati forestieri che per Firenze passavano, gli patenti più propinqui per distoglierlo, gli dettero a credere che i Padroni Serenissimi non lo volevano vedere in Firenze; ond' Egli alle loro persuasioni prestando fede, come rispettosissimo agli suoi Principi, si ritirò in una villa, ove inutilmente visse molti anni, abbagliato da questa credenza; ed essi troncarono il volo alla fama di questo letterato, che averebbe senza dubbin illustrato con la quantità di sue Opere, e la Famiglia, e la Patria. Morì nel MDCLXVIII. in età assai avanzata (2), sempre ansioso di riveder la Città, avendo poco avanti la sua morte scrittone una lunghissima lettera al *Magliabechi*, per la quale bramava sapere s' era restituito alla grazia del Padrone Serenissimo. „

§. L. Anno tamen MDCLXXVII. vel saltem MDCLXXV. e vivis *Iac. Gaddium* excessisse, comperimus ex Epistola (3) *Nicolai Heinsii* ad *Georgium Graevium*, ubi ait „ Casum longe funestissimum nunc nuntio de excessu *Henrici Valesii*, quem *Emerigus Bigotius* ignorari a me noluit. Adderem & de morte *Iacobi Gaddii* Flo-

pag. 123.) ad *Nicolaum Heinsium* perscripta erui potest: *Iucundissima fuit mihi tua*, Nicolae *disertissime ac eruditissime*, *Epistola*, *humanitatis*, *et elegantiae plena* = *Publica vero caussa aequius*, & *generosius te impellet ad meam virtutem*, *Christianam & Politicam breviter significandam*. *Siquidem multis abhinc annis fere continenter meditor*, & *conor haud vulgaria conferre beneficia in Remp. Litterariam & Christianam*. *Testes esse possent non pauci Cardinales*, *aliaque Capita summa*, *inter quae* Urbanus *Pontifex*, *quibuscum egi de beneficio Italiae*, *ac Europae*, *deque concordia inter Principes firmanda*, *licet privatus essem vir*, & *a sola mente candida*, *integra*, *bonique publici studiosa moverer*, *procul relegata omni adsentatione*, *qui litteratos nonnullos*, *egregiosque scriptores iisdem Capitibus summis laudavi liberaliter*, & *aliquando defendi*. *Omitto recentem actionem piam*, & *magnanimam*, *quae celebrata fuit a sapientissimo atque*, *ac Serenissimo Duce*, *Senatuque Veneto*, *quam facile audivisti*. *Praeterea tot Illustres familias*, *urbes*, *provincias Europae liberaliter a me laudatas*. *Idem extuli*, *vel certe illustravi*, & *non raro defendi complures scriptores*, *profecto memorabiles*, *meis in libris editis*, *ac edendis*. *Historiis Italiae*, *praesertim Florentiae*, *multum lucem addidi*, *multa utrinsque decora e latentibus Auctoribus*, *vel tabulis excerpens*; *genera multa Elegiarum*, & *aliquod carminis iuvius*. *In multiplici Philosophia*, *praesertim politica*, *non paucas opiniones*, *divisiones*, & *animadversiones formavi*, *ac direxi ad bonum publicum*, *ac Religionis Christianae firmamentum*, *ad gentium*, & *Regnorum felicitatem*. *Indicavi quae deerant Professoribus publice interpretantibus Philosophiam* Aristotelis, & *modum perfectum huius interpretationis*. *Alibi posui nonnulla utilia discipulis*, & *Gymnasiis publicis ob commune bonum eruditorum*, & *civitatum*. *E Theologia Scholastica & Ethica exposui non pauca infirma*, *vel levia*, *ne dicam mera commenta*, & *nugas*, & *nulli sectae mancipatus*, *errores*, & *hallucinationes aliquot modeste notavi*, *ac reieci*, *in quas inciderant humana fragilitate*, *vel pertinacia studioque factionum Scholastici primarii*. *Haec in gratiam veritatis*, & *institiae*, *quarum studiosissimus propugnator*, *profligavi magnam infamiam falso iniustam nonnullis scriptoribus*, *geminaque Imperatori exercitaum praestantissimo*, *scilicet* Francisco Sphortiae *Duci Mediolani*, *ac* Philippo Scolario *Florentino Equiti ac Dynastae*. *Praeterea notas dedecorosissimas iunctus a non uno historico*, *quae ego bruguiar delere conatus sui*. *Verum fac nullas exstare mei virtutes*, *nullaque merita in Rempublicam Litterariam*, & *Christianam*; *amorem tamen ac defensionem*, & *laudem mihi conciliant*, *vel flagitant ab eruditis merito insignis meorum gentilium*, *qui de utraque Republica bene sunt meriti* = Carolus Strozza *Illustrissimus Patritius multos libros collegit*, *ac longe plures tabulas publicas excerpsit*. *Potes tu cum insigni litterato*, & *Poeta saue magno* Hieronymo Bartholomaeo, *qui rarum possidet*, *venire ad me hue die Sabbati proximi*, *non adipali*, *sed frugali*, *ut Philosophum decet*, *prandio excipiendus*. *Hic suum Poema*, & *Vitas Caesarum a* Messin *scriptas ferat*, *quaeso*, *secum*; *tu etiam tuum Panegyricum de praestantissima Heroina Sueciae Reginatrice*, *quam unice suspicio*, & *solo*, *ut legam haec vestra*, *vos mea nonnulla Carmina*. *Valete*; *dum scribis doctissime potes tuo me illi efficacissime commendes*. *Scribebam in Museo villae meae die XIII. Decembris an. MDCLII.* Ibidem adfertur etiam *Heinsii* Epistola, in qua de suis in *Ovidio* cum Codicibus Mss. conferendo occupationibus *Gaddium* suum certiorem reddit.

(1) *Salvinus Salvinius* in notis Mss. ad Historiam Florentinorum Scriptorum *Iulii Nigrii* haec habet: *Nelle Glorie degli Accademici Incogniti di Venezia*, *stampate in quella Città nel MDCXLVII. vi è l' Elogio di* Iacopo Gaddi *colle sue Opere*, *e col suo Ritratto in rame*.

(2) Errat forte *Cinellius*, *Iacobi* mortem ad annum MDCLXVIII. referens, quum ex *Heinsii* Ep. cuius locum paullo post adfecimus, multo longius vitam produxisse adpareat.

(3) Data Hagae Comitum prid. Kal. Iunii MDCLXXVI. In Sylloge Epistolarum P. *Burmanni* Tom. IV. pag. 411. Epist. 157.

Florentini, si hunc tibi cognitum fuisse scirem. Non multis ante obitum annis ruri latitabat, vino, ut ferebant, plus satis deditus, praeter morem Etruscum, sic ut sibi quoque viveret ignotus „ Non exiguum Librorum numerum in lucem extulit, quorum indicem damus.

I. Iacobi Gaddii *Patritii & Academici Florentini Poëmatum Libri duo. Patavii apud* Variscum Varisci *MDCXXVIII. superiorum permissu; ad instantiam* Paulli Frambotti 4. pag. 122. (1)

II. Iacobi Gaddii *Corollarium Poëticum, scilicet Poëmatia, Notae, Explicationes allegoricae olim conscriptae. Florentiae typis* Petri Nestei *ad signum Solis* MDCXXXVI. in 4. Constat paginis 117. (2),

III. *Poëtica* Iacobi Gaddii *Corona e selectis Poëmatiis, Notis, allegoriis contexta. Bononiae typis* Iac. Montii *MDCXXXVII.* 4. paginis 156. 1,

IV. *Elogiographus, scilicet Elogia Omnigena* Iacobi Gaddii *Academici Svogliati. In hoc volumine bipartito continentur. Diversorum scriptorum censurae; Compendiariae vitae heroum; Historicorum nonnulla errata corriguntur; Magistratuum nomina, munia, & auctoritas; Principum aliquorum tituli memorantur; Illustrium Familiarum, & Vrbium Elogia; Rerumpublicarum, Regum, Caesarum, Pontificum foedera, bella, & alia scitu digna, quae in Italia, & aliis Christiani Orbis Provinciis contigere, pleraque excerpta e probatis tabulis, aut Scriptorum monumentis, plerumque Mss. quorum fragmenta adposita sunt. Florentiae typis novis* Amatoris Massae, *& Soc. MDCXXXVIII* 4. Constat paginis 319. Praemittitur Monitum Typographi ad Lectorem tali pacto: *Auctor hic modestiae gratia non refert laudes tributas Elogiis a scriptoribus compluribus, sed ne modestia gratitudini officiat, grata commemoratione referentur nomina insigniorum laudantium. Fuerunt hi* C. Cremoninus, F. Quaerengus, D. Franciscus del Monaco, Iulius Strozza, Laur. Pignoria, *& alii, quorum Elogia, & Carmina sunt praefixa Poëmatiis, Patavii cusis, & Venetiis recusis. Praeterea* Franciscus Pona *in Elogiis, & Epistola Nuncupatoria*, D Ferdinandus Vghellus *in Opere* Ciacconiano, *& in Italia Sacra, quae nondum lucem adspexit*, Eureta Misoscolus (*scilicet* Franc. Pona) *in notis ad Poëmata*, Baccius Bandinellius *in descriptione Hermathenae* Gaddiae, *B.* Mariottus *in Vertumno, sive Elogiastico multoties, D.* Nicolaus Biccerus *in historiae Florentinae Praefatione, D.* Eusebius Sarrinus *in Elysiorum Libris. Praeterea Mss extant* Alexandri Adimarii *Sonectus de historicis Elogiis*, Leonis Allatii *Ode Graeca, & huius Latinum lemma, quam in Odem Latinam vertit* Franc. Saccus. *D.* Io. Ambrosii Personè *Elogium, & Epistola Latina*, Ioannis Ciampoli, *& aliorum litteratorum insignium, & altissimorum Capitum Epistolae Italicae.* Inde habentur *omissa, & emendata* in Indice. Tum alter eiusdem Operis titulus, & quidem huiusmodi: Iacobi Gaddii *Elogia historica, tum soluta, cum vincta numeris oratione perscripta, & notis illustrata. Florentiae typis* Amatoris Massae, *& Soc. MDCXXXVII.* (4), Post indicem rerum memorabilium, legitur Praefatio, quae inc. *Operae precium arbitror me facturum &c.* Mox = *Florentinorum virtute Militari, aut Civili, vel Principatu illustrium historica Elogia & Carmina notis illustrata. Elogium primum* Farinata Vbertus. *Vltimum* XXXVIII. Bonaccursius Pittius, cui subiicitur Carmen inscriptum: *Italicae Vrbes illustres histo-*

(1) Haec Carmina Venetiis recusa sunt anno MDCXXXV. in 16. cum notis, & Epistola *Euretae Misoscoli*, scilicet *Francisci Ponae*, ut ex Tract. Histor. eruitur pag. 51. & ex *Nicerонio* in Elogio *Ponae* Tomo XLI. pag. 317. Praecurrunt testimonia Clarorum Virorum in laudem Auctoris, & Monitum ad Lectores.

(2) Hoc Corollarium Poëticum habet post *Adlegationes, & Elogia Exemplaria, Cabalistica, Oratoria, Mixta, Sepulcralia. Florentiae typis* Petri Nestei *ad signum Solis MDCXXXVI.* Pleraque autem Carmina eadem sunt, ac ea quae in Poëmatum Libris duobus, de quibus supra, continentur, in principio tamen & in fine aliquantum diversa. Notas vero in hoc Poëticum Corollarium *Luciam Beatianam* conscripsisse testis est ipse *Iac. Gaddius* in Tract. Hist pag. 55.

(3) Eadem Carmina continet, quae sunt in Libris duobus Poëmatum, & in Corollario Poëtico, adpositis heic suis locis notis marginalibus, & additis quibusdam aliis Carminibus, nec non Paraphrasibus Italicis. In fine vero adiecta sunt Epigrammata quaedam, videlicet, pag. 144. *Ad* Victoriam Ruboream *Magnum Ducem Etruriae*. Pag 145. *Ad* Margaritam ab Austria. *Parmae, & Placentiae Ducem*. Pag. 152. *In mortem* Baccii Bandinelli *Academici & Scriptoris eruditi*. Pag 153. *De pulcherrima historia Belgica, quam nuper in lucem edidit, mihique dono misit Eminentiss., ac Reverendiss Card.* Bentivolus. Pag. 154 *De Serenis.* Carolo *primo Duce Mantuae, Montisferrati &c.* Pag. 155. *Ad* Leoneram Gonzagam *Austriam Augustam*.

(4) Hinc eruitur superiorem libri titulum, una cum monito, & correctionibus additum fuisse anno subsequenti, vulgato iam Volumine in praecedenti.

historicis Elogiis explicatae. Tandem addenda quaedam huic Volumini finem imponunt.

v. Iacobi Gaddii *Adloqutiones*, *&* *Elogia*, *Exemplaria*, *Cabalistica*, *Oratoria*, *Mixta*, *Sepulcralia*. *Florentiae typis* Nestei *ad signum Solis MDCXXXVII.* [1], Constant paginis 209. cum indice in fine nominum, quae Elogiis, & Adloqutionibus exornantur. Primum *Exemplariorum* incipit: *Quam falsi animi sint Philosophi quidam horridiores &c.* Vltimum *Sepulcralium* num. XIII. designatum, desinit in Disticho:

Qui totus poterat decorare trophaea Sesostris
Martia, dimidium cur tegit urna Ducis?

VI. *Elogi Storici in versi, e in prosa di* Iacopo Gaddi *tradotti da' Signori Accademici Svogliati. In Fiorenza nella Stamperia nuova d'* Amadore Massi, *e* Lor. Landi *MDCXXXIX.* 4. pag. 376. Praecedit typographi Monitum, ubi inter laudatores *Iacobi Gaddii*, adduntur iis, quos supra recensuimus in editione Latina Anni MDCXXXVIII. sequentes: *Vdenus Nisielus*, sive *Benedictus Florectus* Progymnasmatum Vol. V. *Paganinus Gaudentius* in Epigrammatibus, & in Charris Palantibus. Auctores autem Italicarum versionum sunt: I. *Alexander Adimarius*, II. *Hieronymus Barptolemaeus*, III. *Laelius Mancinius*, IV. *Alexander Pittius*, V. *Andreas Cavalcantes*, VI. *Benedictus Buommatteus*, VII. *Barptolemaeus Vecchius*, VIII. *Zenobius Hieronymus*, IX. *Nicolaus Strozzius* Canonicus Florentinus, X. Abbas D *Eusebius Sarrinus* Cisterciensis, XI. *Vincentius della Rena*, XII. *Felicianus Silvestrius*, XIII. *Iulius Pittius*, XIV. *Stephanus Piazza*, XV. *Bernardinus della Penna*, XVI. *Franciscus Rondinellius*, XVII. *Franciscus Rovaius*, XVIII. *Ristorus Antinorius*, XIX. *Ioannes Ambrosius Personè*, XX. *Philippus Capponius*, XXI. D. *Ioannes Baptista Manzinius* Commendatarius, XXII. *Laur. Ghirardellus*, XXIII. *Victorius della Rena*, XXIV. Addita sunt, & immutata quaedam prioris horum Elogiorum editionis Latinae.

VII. *Poëtici Lusus*, *vel Sylvae*, *scilicet Carmina* Iacobi Gaddii, *pleraque extemporalia*, *quibus adnectuntur aliquot Epistolae*, *ac Elogia nonnulla ad Illustriss. & Excellentiss. D. D.* Iulium Caesarem Gonzaghium *Nubilariae*, *Bagnolique Comitem*. *Venetiis MDCLV. typis* Lenianis 8. pag. 214. Epistola Nuncupatoria data est *Venetiis Kal. Febr. MDCLV.* nomine *Petri Caeserani*, & inc. Iacobus *ille* Gaddius *maiorum imaginibus praeclarus*, *propriis virtutibus illustris*, *Minervae*, *ac Musis charus*, *de Christiana ac politica doctrina optime meritus*, *censorioque calamo celebris lusit aliquando*, *sed gravitate decora &c.* Et post paullo: *Eius extemporales ad me pervenere hi Lusus*, *quos publici iuris facere decrevi*, *ne quos tantus vir laudavit privatim*, *publica luce carerent &c.* Inde sequitur Praefatio Auctoris ad Lectorem, quae incipit: *Hos Lusus Poëticos*, *at pudicos*, *&* *innoxios tibi dico*, *Lector* = *si tamen aliquando desiderabis maiorem aut gravitatem*, *aut sanctimoniam Poësis*, *legere poteris Poëmata nostra Patavii*, *&* *alibi excusa*, *aliosque Libros Carminum*, *Elogiis mixtos*, *praeter Moralia & pia Poëmatia*, *quae in Supplemento Apologetici*, *&* *in utroque Tomo de Scriptoribus edito*, *continentur*. = *Vtinam viveret* Vrbanus *Poëta*, *&* *Pontifex Maximus*, *qui mentis meae* (*absit verbo invidia*) *praestantiam testari posset*, *ut nonnulli Cardinales*, *aliique Proceres dignitate*, *aut virtute doctrinave praestantissimi* = *Vale*, *o Lector*, *&* *ignosce*, *si quid forsitan erroris videbitur in hisce carminibus tumultuariis*, *quae inter alieni odii ac malignitatis contagiosae turbines*, *inter procellas fortunae atrociter saevientis orta*, *mortem potius*, *quam vitam ducent absque fallaci spe immortalitatis* [2]. *Cecinit haec auctor ad aliquam delectationem*, *vel utilitatem eruditae iuventutis*, *&* *solamen aliquod calamitatum vix credibilium*, *quas diu sustinuit &c.*

VIII. *Trattato Istorico della famiglia de'* Gaddi *dedicato all' Eminentissimo Sig. Cardinale* Monti. *In Padova per* Paolo Frambotto MDCXLII. in 4. pag. 56. Post auctoris Epistolam Nuncupatoriam, sequuntur de more Cl. Virorum Elogia, ea-

que

(1) Eadem Elogia anno praecedenti ac typis iisdem impressa vidimus in 4. pag. 187. Desunt tamen heic in principio prima duo Exemplaria, & in fine loco Epitaphii *Antonii* I. *Acciaioli* Ducis II. Athenarum, num. XII. designati, in posteriori editione supra memorata titulus exhibetur sub num. XI. Sepulcralis *Francisci Venturae*, & XIII. innominati cuiusdam, omisso Epitaphio *Acciaioli*.

(2) In adversam sibi fortunam invehitur etiam in Epistola *ad eruditissimum celebremque Scriptorem* Guidubaldum Benamatum, *data ruri die X. Octobris MDCLIII.* inter Lusus Poëticos pag. 70.

que sunt: I. *Ioannis Cottunii*, II. *Politiani Mancinii*, III. *Hieronymi Mori* Patricii Firmani, Sacrae Theologiae, & Iuris utriusque Doctoris, IV. *Fortunii Liceti*. Adsertur in fine pag. 53. Elogium *Iac. Gaddii* a *Thommasinio* conscriptum, in quo longa *Gaddii* nostri amicorum series exhibetur.

IX. *Corona Elogiastica, e Poetica. In Fermo* MDCXLIII. 4. Memorat hanc Poëticam Coronam *Cinellius* l. c. nos tamen hanc non vidimus.

X. *De Scriptoribus non Ecclesiasticis, Graecis, Latinis, Italicis primorum gradnum, in quinque Theatris, scilicet Philosophico, Poëtico, Historico, Oratorio, Critico*, Iacobi Gaddii *Academici Svogliati Critico Historicum, & bipartitum Opus. In prima parte agitur de iis, qui Opera ediderunt ante annum salut MDL. duobus & amplius annorum millibus convolutis. Florentiae Typis* Amatoris Massae MDCXLVIII. in fol. pag. 284. Praecurrunt Auctoris correctiones, additiones, necnon iudicia XI Cl. Virorum de hoc Opere

XI. Iacobi Gaddii *de Scriptoribus Tomus secundus* (1). *In hoc haud pauca continentur ad Politicam, & Naturalem Philosophiam, ad Theologiam, tum Christianam, tum Ethnicam, ad Historiam multiplicem, cuius casus memorabiles referuntur, citatis Mss. quorum nonnulla multis ignota delitescunt; ad Criticam, & Poëticam artem spectantia; ita ut Opus curiosum & utile sit, non modo Philologis, sed etiam Philosophis, Theologis, & Concionatoribus. Lugduni ex Typographia* Ioan. Per. Chancel. *via Paradis, iuxta Divae Confortatricis MDCXLIX.* in fol. pag. 386. Praecedunt Auctoris Epistola Nuncupatoria *Ioanni*, & *Ioanni Francisco Picis, Mirandulanis*; & Cl. Virorum Elogia, scilicet: I. *F. I Hier.* B. C. II. *Laelii Mancinii* Iurisconsulti, III. Ignoti, IV. Comitis *Scioppii*, V. Fr. *Petri Iammy*, VI. *Beniamin Crause*. Habentur in fine Voluminis pag. 384. seqq. I. Epistola ad *Iacobum Gaddium* data a F. *Francisco Lanovio* ex Ordine Minimorum; II. *Iacobi Gaddii* Dissertatio, Quinam fuerint maximo ingenio inter Graecae, Latinaeque linguae Scriptores „ doctissimis ac eruditissimis in Academia Pisana Professoribus, *Barptolemaeo Vecchio, Gherardo Baldio, Donato Antellensi, Valerio Chimentello, Francisco Mariae Cessinio*: quorum sequuntur adprobationes, nec non *Francisci Bernardini Ferrarii*, Ambrosiani Collegii Doctoris, & Bibliothecarii, *Eusebii Sarrini* Cisterciensis Abbatis, *Francisci Caroli* a S. *Bernardo* Monasterii Beatae *Mariae Pacis* Prioris, Equitis *Leonardi Buini, Adami Ludovici a Rotenbano*, & *Iacobi Gothofredi* I. C. ex quarum postrema, in Galliam *Iacobum* profectum fuisse edocemur.

XII. Exstant in Bibliotheca *Magliabechiana Iacobi Gaddii* autographa Opera, pleraque tamen typis impressa, & in memoratis supra Operibus inserta, his praesignata titulis:

1. Iacobi Gaddii *triplex Opus, Historicum, in quo Elogia & Carmina historica notis illustrata; Oratorium, ubi Adloqutiones, & Elogia, Oratoria, Cabalistica, Sepulcralia, Exemplaria; Poëticum, scilicet Poëmatum Libri II. aucti, & emendati*. Cod. chartae. in fol. Cl. XXV. num. 294.

2. *Elogia, & Carmina historica*, praeviis Cl. Virorum de iisdem testimoniis fol. Ibid. num. 291.

3. *Elogia, & Carmina historica*, cum Elogiis in laudem Auctoris fol. Ibid. num. 292. Est uberior collectio, quam superior.

4. *Elogiorum prima tentamina* 4. Ibid. num. 293.

5. *Silva Politica* 4. Cl. XXX. num. 170.

6. *Carminum Libri II.* 4. Cl VII. num. 696.

7. *Poëticus Hortus, propriis, non alienis flosculis gemmatus* 4. Ibid. num. 297.

8. *Adversaria erudita* Vol. IV. 4. Cl. VIII. num. 1286. 1287. 1288 1289.

9. *Selva Politica, cioè Discorsi, Aforismi, e Dialoghi Politici* 4. Cl. XXX. num. 158.

10. *Carmina Latina*, praevio ad Lectores monito dat. Florentiae MDCXXV. 4. Cl. VII. num. 694.

 Alia

(1) *Gaspar Scioppius* Epistola data Patavii die XIV. Maii MDCXLIX. Ms. in Bibl. *Magliab.* Cl. VIII. Cod. 1281. Opus hoc de Graecis ac Latinis Scriptoribus probavit, eique nonnulla de Philologi, seu Critici officio, deque principatu humaniorum litterarum contulit, & cui Europae Nationi primas deberi censeat.

Alia haec addit Mss. *Cinellius Toscana Illustrata*, quae typis mandanda *Gaddius* paraverat:

11. *Politus, sive Respublica Liberata, Poëma heroicum* (1).

12. *Familiae Florentinae insignes*.

13 *Aerarium Eloquentiae*.

Adfirmat praeterea *Iulius Nigrius* Mss. exstare in *Gaddiana* Bibliotheca:

14. *Opus de Anima* imperfectum, ac praeterea:

15. *Dissertazione, colla quale si sforza provare, che la Fiorentina Repubblica anche al tempo del* Soderini, *fosse vera e ottima Repubblica, come egli fa menzione di questa sua Opera nella seconda Parte* de Scriptoribus non Eccles. *Verbo* Machiavellus.

16. *Dissertatiuncula in Opusculum* Procli Diadochi *de Sacrificio & Magia, Coronae Poëticae inserta*.

FAVOR GADD. IN LITTERAS EXTINCTVS. § LI. Tam illustris *Gaddiorum* familiae praeclarissimis rebus pro Litteraria Republica gestis permotus, haec breviter fideliterque descripsi, non alicuius gratiam benivolentiamque quaerens, sed veritatem sequutus, ea tantum mandando litteris, quae aut ipse accuratissime scripta legerim, aut a probatissimis auctoribus acceperim, ne eorum memoria aevo longiore intercideret, & ut tantis exemplis nostrorum civium animi, veterno quodam sopiti, ad bene de Republica merendum, & immortalem sibi gloriam comparandam, excitarentur. Post *Iacobi Gaddii* mortem, pretiosa veterum monumentorum, ac Codicum manu exaratorum supellex a tot viris illustribus per tria ferme saecula magnificis sumptibus comparata, in carcerem veluti detrusa, cum blattis tineisque colluctavit, & ad nostram usque aetatem inglorio pulvere sordidata delituit. Quapropter memini, in prima mea adolescentia audivisse me pluries Cl. *Hieronymum Lagomarsinium*, qui Codices *Ciceronianos* ubicumque exstantes, ut eos cum editis conferret, avidissime conquirebat, dicentem, sibi hos ne a limine quidem salutare licuisse. Ac revera quum per idem tempus in Museo, & Bibliotheca celeberrimi veterum monumentorum investigatoris *Antonii Francisci Gorii* adsiduus versarer, vidi *Gaddianos* aliquot Codices, inscriptiones veteres continentes, quos domestici cuiusdam ope, pecunia corrupti, in domum suam ipse asportaverat describendos. Tandem anno MDCCLV. Cucullato quodam BIBLIOTHECA GADD. DISTRAHITVR. callidissime rem procurante, vili quidem pretio distracta fuerat *Gaddiana* Bibliotheca in exteras regiones deportanda. Quod quum ego casu rescivissem, de hac maxima litterarum iactura, eo magis dolenda, quod ibidem non pauci Codices haberentur, quos deesse in publico Tabulario deprehenderam, cum Administro, qui pro Magno Etruriae Duce, eodemque Imperatore *Francisco* summae in Etruria rei praeerat, vehementer conquestus sum. Ille autem quum acerrimi esset ingenii, ac bonarum artium commoda, eodem quo sacratissimi negotia Principis animi ardore procuraret, Bibliothecae in capsis reconditae, iam iamque fugienti manum iniecit, eamque publicae retraxit utilitati. In tres igitur partes divisa, prima in *Laurentianam* Bibliothecam, altera in *Magliabechianam*, tertia denique in publicum Archivum reposita est.

§. LII. Sed antequam me ad S. *Crucis* Bibliothecae originem, ac progressum perquirendum convertam, nolo te lateat, Benevole Lector, non GEORG. VESP. CODD COLLECTOR. paucos, *Gaddianos* inter, ac *Mediceos* reperiri Codices, qui nomen praeseferunt Fratris *Georgii Antonii* Ser *Americi* filii *Vespuccii* de S. *Marci* Bibliotheca, itemque de altera ad S. *Reparatae* optime meriti, eo quod utramque plurimis suis Mss. Codicibus locupletaverit. Is, gesta Florentinae Ecclesiae Praepositura, in S. *Marci* Coenobio annos natus LXIV. die V. Iunii anno MCCCCXCVII. *Hieronymo Savanarolae* socium se, ac religiosae vitae discipulum adiunxit, ac tandem in Fesulano S. *Dominici* Coenobio die XVII. Aprilis MDXVIII. ut ex eiusdem Collegii Chronico eruitur, piissime decessit.

§. LIII. Fuit autem, *Americi* illius *Vespuccii*, qui quartae orbis terrarum parti, suis itineribus repertae atque lustratae, nomen dedit, propinquitate patruus, Grammatica institutione magister. *Americi* litterae, die IV. Septembris anno MDIV. Ulyssippone ad *Petrum Soderinum* perpetuum Reip. Florentinae Vexilliferum datae circumferuntur, quae typis non semel, & Florentiae, me curante, anno

(1) Haec tria Opuscula ipsemet *Iacobus Gaddius* memorat in Tract. Historic. pag. 55.

no MDCCXLIV. 4. impressae sunt, quibus litteris alia eiusdem *Americi*, *Laurentio Medici* inscripta Epistola, ex intervallo subiungitur. In iis igitur *Americi* ad *Soderinum* litteris haec non longe ab ipsarum initio legas: „ Mi rendo certo, che V. Mag. mi tiene nel numero de' suoi servidori; ricordandomi, come nel tempo della mia gioventù vi ero amico, & hora servidore, & andando ad udire e principii di Grammatica sotto la buona vita & doctrina del venerabile Religioso Frate di S. *Marco* fra *Giorgio Antonio Vespucci*, mio Cio [1], e consigli & doctrina del quale piacesse a Dio che io havessi seguitato &c. „

§ LIV. *Robertus Vbaldinus*, *Antonii* filius de *Galiano*, ab Anno MCCCCXC. Dominicanae familiae Monachus in Annalibus Conventus S. *Marci*, qui in Codice chartaceo Bibliothecae *Marcianae* adservantur [2] Parte III. haec habet: „ *Georgius Antonius* Ser *Amerigi* de *Vespucciis*, Praepositus Cathedralis Ecclesiae Florentinae, vir de integritate vitae, & morum in Vrbe Florentia semper, & a cunctis opinatissimus, litteris Latinis & Graecis ornatissimus, a quo bonae litterae & in Vrbe Florentia, & in tota paene Italia exceptae sunt. „ Praeclara de *Georgii* nostri in Codices studio refert, qui Annales *Vbaldini* continuavit [3] his verbis: „ Frater *Georgius Antonius Vespuccius*, qui Ecclesiae Cathedralis Florentinae Canonicus, & Praepositus fuerat, litteris Graecis & Latinis apprime eruditus, moribus vero ita institutus, ut specimen Civitatis & esset, & diceretur &c. Migravit e saeculo XVII. Aprilis MDXVIII. in Conventu Fesulano &c. Erudivit autem Pater hic iuventutem Florentinam, & praesertim Nobiles, non minus moribus, quam litteris Latinis & Graecis. Huius sunt in Bibliotheca Codices tum Graeci, tum Latini quamplurimi, quos vel ipse sibi scripserat, vel hinc inde conquisierat diligentissimus, & scrupulosissimus amator, ac servator cuiuscumque generis librorum, ut cui vita etiam ipsa chariores essent Codices, & litterae. „ Codices autem *Vespuccii* hanc notam ad calcem praeseferunt: *Liber Georgii Antonii Vespuccii*, sive *habitus a Fratre Georgio Antonio Vespuccio* 149?. Nonnullos quoque habuit *Georgius* a *Bartolemaeo* germano suo exaratos, in quorum fine: *Liber* Georgii Antonii Vespuccii καὶ τῶν φίλων, *quem scripsit* Bartolemaeus *frater*.

§ L . *Marcianae* vero Bibliothecae Ordinis Praedicatorum originem prodidit Cl. *Laur. Mehus* in Praefatione ad *Ambrosii* Camaldulensium Generalis Epistolas [4], & nuperrime *Hieronymus Tiraboschus* in historia Italicae Litteraturae MARC. BIBL. ORIGO.

c 2

(1) Voces quidem illae *mio Cio* absunt ab antiquissima editione, e qua superiora descripsi, cuiusque exemplar mihi olim Cl. *Bistonius* commodavit. Id *Boccii Valorii* fuit olim κτῆμα, cuius manu quaedam, in eo marginibus adrosis deperdita, restituta conspiciebantur; qui idem illa *mio Cio* sua manu ex alio aliquo exemplari, sive etiam ex autographo (quod facile potuit in eius manus, recentiori, venire) supplevit. Ac mihi quidem ipsa illa alterius illius vocis *Cio* pro *Zio* depravatio argumento est, fuisse utramque ex autographo translatam. Quum enim mendosa sit (quales plurimae in iisdem litteris occurrunt, ab homine Italo diu inter Hispanos versato inculcatae, quas neque satis Italicas possis dicere, neque plane Hispanicas) credibile non est, *Valorium*, nisi aliena religiose describentem, quidquam tam depravate scripsisse. Certe qui Latine easdem convertit, voces illas in suo exemplari repererat. Sic enim hunc locum interpretatus est: *Spero quod Tua Majestas me de clientulorum suorum numero non excludet, ubi recordabitur, quod olim mutuam habuerimus inter nos amicitiam, tempore iuventutis nostrae, quum Grammatices rudimenta imbibentes sub probata vita & doctrina venerabilis & religiosi Fratris de S.* Marco *Fr.* Georgii Antonii Vespucii, *avunculi mei, pariter militaremus, cuius avunculi vestigia utinam sequi potuissem &c.* Peccavit tamen interpres, quod *avunculum* dixit, quem *patruum* dicere debuisset. Constat enim, *Americi* patrem *Anastasium*, *Georgii* huius *Antonii* germanum fratrem fuisse. Peccavit iterum, quod & heic & alibi *Maiestatem* saepe compellat, quasi ad Regem datae essent hae litterae, quas & ad condiscipulum, & ad Florentinum hominem, civem suum, & ad Reip. Florentinae Gubernatorem ab *Americo* datas, si quis modo eas vel oscitanter pellegerit, manifestum est. Quum autem constet, eo quo scriptae sunt tempore, Reip. Florentinae regimen penes *Petrum Soderinum* fuisse, eumque *Georgio Antonio Vespuccio*, Grammatices artis doctore in adolescentia esse usum (quod *Iulianus Riccius*, praeter ceteros, scriptum reliquit) dubitare non possumus, quin ad eum, non ad ullum Regem, ab *Americo* sint datae. At mihi quidem facilius est divinare, cur Regi, quam cur *Renato* potissimum Regi eas Latinus interpres inscripserit. Nam quum frequens in iis sit compellatio illa *Vostra M. Vostra Ma. Vostra Mag* video potuisse hominem, non satis attentum, arbitrari, Regiam illam compellationem esse & *Vestram Maiestatem*, non, ut verum erat, *Vestram Magnificentiam* (qua compellatione praecellentes in Rep. viri afficiebantur) legendum, ac propterea ad Regem datas eas litteras censuisse. Sed, unde *Renatus*, Siciliae Rex, qui, ut alia omittam, amplius viginti annis ante, quam illa *Americus* scriberet, obierat, interpreti venire in mentem potuerit, suspicari non possum.

(2) Titulus est: *Annalia Conventus S. Marci de Florentia almi Praedic. Ordinis ab illius receptione, ab Anno videlicet MCCCCXXXV. per tempora sibi iugiter succedentia recuperata ex confusa vetustate anno Incar. Domin. MDIX. fol.*

(3) Annal. Part. IV.

(4) Pag. LXV. seqq.

turae (1), quibus haec pauca subiungenda sunt: *Zenobius Raphaëlis de Acciaiolis* (2) in Epistola ad *Leonem* X. Nuncupatoria praefixa Operi *Theodoriti de curandis Graecorum affectionibus*, edito Parisiis anno MDXIV. hac de re memoriae prodidir: „ Nunc quidem, quum mundi vanitatem pertaesus, Religionem cum priore vita commutavi, gentis vestrae beneficiis uumquam carui. Etenim in Coenobio D. *Marci*, quod Magnus *Cosmus* proavus tuus a fundamentis exstruxit, Deo iam annos aliquot famulatus, e publica gentis vestrae Bibliotheca, quam *Cosmus* ibi luculentam aperuit, & ex ea, quam iussu Patris tui (*Laurentii*) *Ioannes Lascaris*, generosus homo atque doctissimus, e Graeciae latebris Florentiam importavit, fructus maximos suavissimosque percepi „. Codicibus non Latinis modo, verum etiam Graecis instructam, & Graecos separatim a Latinis fuisse adservatos discimus ex *Hieronymi Savanarolae* Sermone XXII. de verbis *Amos*, editionis Venetae an. MDXIX. pag. 117. *b.* „ Hai tu mai, *inquit*, visto la nostra Libreria in Sancto *Marcho*? noi nhaviamo dua, una piccola, & una grande, quella piccola si chiama la Libreria Greca, & ha una finestra grande, dalla quale si vede Fiesole, & molto paese; & parmi qualche volta, che questa Libreria piccola mi figuri e libri de Sancti, chio tho decto: quellaltra Libreria, che è più obscura, figuri questo mondo „. Dicebat autem haec pro concione *Savanarola* Florentiae mense Martio an. MCCCCXCV. Bonitate, hoc est, antiquitate Codicum certasse eam cum illa, quam *Cosmus*, & *Laurentius Medices* in suis aedibus instructissimam collegerunt (quae deinde ad S. *Laurentii* translata est) testis est *Petrus Victorius* in adloquutione ad Lectorem post Castigationes in Libros Oratorios suos (3). *Seraphinus* vero *Razzius*, eiusdem *Savanarolae* institutorum sectator, rerumque ab illo gestarum scriptor, non modo Librorum utriusque linguae supellectilem Bibliothecae S. *Marci* commemorat, sed pretium etiam, quo ii steterant, indicavit, ubi, quae institutoris sui caedem consequuta sunt, in vita illius, quae Ms. circumfertur, Capite LXXXII. recenset his verbis: „ n Firenze poi successe una Signoria nemicissima a tal dottrina, la quale tolse a' Frati i libri della Libreria, così Greci, come Latini, ch' erano costati duemila dugento Ducati. „ Quo etiam ex testimonio intelligi licet, qua re fieri potuerit, ut tam multi in aliis cum publicis, tum privatis Bibliothecis, & praecipue in hac *Gaddiana* reperiantur libri, nomine *S. Marci de Florentia*, & *Georgii Ant. Vespuccii* designati, quorum ego non paucos etiam Romae vidisse memini. Nam omnes furto variis temporibus a singulis hominibus inde sublatos, & in honestissimorum, sive civium, sive Collegiorum Bibliothecas receptos, praesertim illis quodammodo clamantibus ad alios se dominos pertinere, credibile non est.

ABLATI COD. RESTITUTI. §. LVI. Quamvis autem a Reip. Florentinae Gubernatoribus ablatos, mulctae scilicet nomine, Libros tum Graecos, tum Latinos ex S. *Marci* Bibliotheca *Razzius* adfirmet, tamen quum plurimos adhuc in ea superesse videamus ex iis, quos vivente etiam tum *Savanarola* in eadem adservatos fuisse constat (quales sunt tum omnes, qui *Nicolai Niccoli* hereditate ad eam pervenerunt, tum aliqui, quos in ea *Politianus* inspexit, & in Miscellaneis suis saepe commemorat); necesse est, aut non omnes ex ea a Magistratibus fuisse ablatos, aut aliquos deinde, sive ab iisdem redditos, sive a privatis, in quorum manus, ac potestatem, instituta, ut opinor, auctione, aut alia aliqua ratione devenerant, antiquis possessoribus restitutos: quam quidem restitutionem in Pontificatus *Leonis* X. tempora referre commodissime possumus. Is enim de Bibliothecae a maioribus suis constitutae damnis atque iacturis certior factus, gravissimis propositis poenis edixit, ut in eam, ex

ea

(1) Tom. VI. Part. I. pag. 103. seqq.

(2) Vid. Tom. II. Script. Ord. Praed. PP. *Iac. Echard & Quetif* pag. 44 seqq.

(3) *Nec enim, inquit, aecaltis qaibusdam auxiliis usus sum, sed vetera exemplaria, quae mihi adiamenta fuerunt, semper omnibus in prompta fuere. Quaedam enim eorum sunt in nobili illa & numquam satis laudata* Mediceae *familiae Bibliotheca, quam amplissimi illi, ac sapientissimi viri* Cosmus, & Laurentius Medices, *plurimis e Graeciae ruinis, Italiaeque latebris, non sine ingenti labore & sumptu erutis libris, confecerant; quae etsi nondum explicata est, studiosorum commodis privatim servit. Reliqua vero in D.* Marci *altera, non minus priscis voluminibus referta, quae omnibus omni tempore patet.*

ea ablati Libri, referrentur, &, ne qui impune in posterum ex eadem auferrentur, Edicto publico cavit (1).

§. LVII. Ceterum librorum ex hac Bibliotheca distrahendorum, amittendorumque occasionem non modo illa Magistratuum, quam supra *Razzius* commemoravit, post necem *Savanarolae* mense Maio, anno MCCCCXCVIII. inlatam, in eius socios, ac sectatores animadversio praebuit; verum etiam eos commodandi exportandique faciliras iam ante adtulerat. Exstat in praesens in eadem Bibliotheca Codex in folio Parmae impressus, *ductu*, & *impensis* Stephani Coralli *Lugdunensis MCCCCLXXXVII.* omnia P. *Ovidii Nasonis* Opera, *Angeli Politiani* manu ex vetustis exemplaribus emendata, complectens. In primae adversae Metamorphoseon paginae ima ora hoc monumentum ante aliquot annos legi atque descripsi: „ Liber Conventus S. *Marci* de Florentia Ord. Praed. habitus a Syndicis die 19. Ianuarii 1497. pro compensatione librorum, qui commodati ab eodem Conventu fuerant D. *Angelo Politiano*; & in eius morte amissi sunt. In bancho 27. occidentis. „ Amissi fortasse fuerant illi ipsi, quos identidem in hoc eodem *Ovidiano* Codice *Politianus* significat, domumque suam ad S. *Paulli* (cuius aedis Praefecturam obtinuerat, quamque nunc Carmelitae Reformati incolunt) aut in Fesulanum tusculum adduxerat. „ Contulit, *inquit in monumento Libris Amorum tribus adscripto*, *Politianus* cum vetustis duobus exemplaribus, altero *Marciae* Bibliothecae, altero *Medicae*. Illud *a.* littera significatur, hoc littera *b.* 1493. die 27. Septembr. hora circiter tertia noctis in tusculo. „ Libris Tristium adscripsit: „ Contuli hos quinque Tristium Libros cum vetustis duobus Codicibus, se (corrige

(1) Edicti exemplum, parieti in ipso Bibliothecae aditu adfixum, huiusmodi est:

Dilecto Filio Vicario Generali Congregationis Thusciae Romanae Provinciae Ord. Praed. S. Marci vulgariter nuncupatae Leo PP. X.

Dilecte Fili, salutem & Apostolicam Benedictionem. Quum non sine animi nostri displicentia nuper acceperimus, quosdam istbic, propriae salutis immemores, ex Bibliotheca vestri Monasterii S. Marci Ordinis vestri, per Antecessores, ac Progenitores nostros magnifica impensa constructa & ornata, Codices nonnullos, seu Libros, etiam ex pretiosis quandoque ac singularibus, ibidem sub catenis contentis, & conservatis, ac ex eisdem aliquoties quinterniones dissutos, gladioque praecisos, & chartas, vel partem earum per se, vel alios furtive, ac nimis callide abstulisse, & asportasse; frequenterque contingere, ut inde attentent similiter asportare; in praeiudicium grave nimis & damnum studii Fratrum, & Monasterii, & Ordinis vestri, totiusque Reip. Florentiae, ac dedecus nostrum, & antiquorum familiae nostrae de Medicis, Conventus vestri, & Librariae vestrae auctricis & protectricis, & contra bonos mores: volentes obviare praemissis, & ne similia in posterum committantur providere, ac studiis Fratrum vestrorum consulere, qui erga Nos, Sanctamque Sedem nostram pia semper obsequia praestant; motu proprio, & ex certa scientia, & ex plenitudine potestatis, omnes & singulos Christi fideles, cuiuscumque status & conditionis existant, etiam in maxima dignitate constitutos, tam praesentes, quam futuros, primo in virtute obedientiae, ac secundo sub poena excommunicationis latae sententiae, quam in eos, & eorum quemlibet, nunc, pro trina canonica monitione praemissa, ferimus in bis scriptis, praecipimus, & mandamus, quatenus infra tres dies a praesentium notitia, suprascripta ablata restituant, seu restitui faciant cum effectu; non obstante forsan absolutione, siqua fuisset obtenta, seu extorta a quibuscumque iuris ignaris Confessoribus, vel Poenitentiariis, Ministris, seu Confessoribus, Apostolicis Executoribus, etiam tam Hospitalis S. Spiritus, quam alise quibuscumque etiam Fabricae S. Petri de Urbe; quum nostrae intentionis fuerit, & sit sub quibusvis clausulis etiam fortioribus & efficacioribus nullo modo comprehensum fuisse, nec in futurum comprehendi absolutionis beneficium ab eiusmodi sacrilegiis & furtis, nisi restitutione peracta, vel cautione praestita; atque in futurum firmius, & securius iidem Codices in Bibliotheca praefata serventur, nec talia perpetrentur, motu & scientia consimili, ac sub eisdem monitione & poena, praecipimus, & mandamus omnibus, & singulis Christifidelibus, etiam quocumque privilegio fultis, & quacumque resplendentibus dignitate, tam praesentibus, quam futuris, quatenus sub praefata excommunicationis latae sententiae poena, quam contrafacientes ipso facto incurrant, nec absolutionis beneficium a quocumque, nisi a Summo Pontifice, vel a te, aut successoribus tuis, & cui duxeritis committendum, nisi postquam integraliter restituerint cum effectu, ac de ipsa restitutione constiterit, & nisi in mortis articulo praestita cautione, aliquo modo valeant obtinere, nec etiam a Poenitentiariis & Apostolicis Commissariis, etiam pro causis, de quibus supra, de praedicto Conventu S. Marci, aut de Bibliotheca praedicta Codices, seu Libros quoscumque integros, seu partem illorum, aliquo modo extrahere, asportare, amovere, furtive tenere, aut, te invito, contrectare, nec tibi, aut fratribus tuis praefati Conventus occultare sub quovis praetexta, vel causa, seu occasione, aut quaesito colore, nisi forte de voluntate Praesidentis ipsius Conventus quandoque a Custodibus eorumdem librorum ad tempus commodato acceperint, aut recepissent aliquem, seu aliquos eorum, & tunc etiam restituant eos tempore debito. Quod si postquam requisiti fuerint, pertinaciter detineant eos, contra voluntatem tuam, aut Fratrum tuorum, nec reddere velint eos, suprascriptam excommunicationis sententiam ipso facto incurrant: volentes, ut hoc nostrum indultum, & mandatum per te Vicarium Generalem praedictam, vel tuos S. Marci Fratres in Civitate Florentiae publicetur, & ad petitionem tuam per quoscumque Rectores Parochialium Ecclesiarum, & Verbi Dei Praedicatores in Ecclesiis dictae Civitatis, ac alios, per quos duxeris opportunum; & quod tenor, seu eiusdem tenoris summarium, ne transgressores de ipsa valeant ignorantiam allegare, semper in valvis praefatae Bibliothecae detineatur affixum, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, privilegiis, & indultis, ac litteris Apostolicis, nec non commissionibus pro Fabrica S. Petri de Urbe concessis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die IX. Iulii MDXIX. Pontificatus nostri anno VII.

Evangelista.

rige *sed*) vetustiore nonnihil altero ex D. *Marci* Florentina Bibliotheca, quod (corrige *quem*) *a.* littera indicat, altero autem non perinde vetusto ex *Medica* Libraria, quod (corrige *qui*) *b.* littera significatur. Ubi uterque congruit Codex, nihil apponimus signi. Observavi autem, quod soleo, ut de meo nihil adiicerem, utque, ne illa quidem interdum omitterem, quae mendosa esse liquebat, die 27. Iulii 1493. in *Pauli*, adiutoribus *Nicholao Baldella*, & *Roberto Minutio* familiaribus. *Angelus Politianus*. „ Denique in calce Libelli de Nuce sic notavit: „ Contuli cum exemplari ex D. *Marci* Bibliotheca Libellum hunc de Nuce die 21. Iulii 1493. „ Hos igitur Ms. Codices, ex S. *Marci* Bibliotheca *Politiano* commodatos, & eius morte, quae insequente anno MCCCCXCIV, contigit fortasse amissos, cum laudata *Ovidii* Operum Parmensi editione, aliquot post annis commutatos possumus suspicari.

NICOLAUS NICCOLUS. § LVIII. Atque haec quidem de S. *Marci* Bibliotheca, ad quam nonnulli *Medicei*, & *Gaddiani* Codices, quos iam recensuimus pertinuerunt dicta sufficiant. Nunc de *Nicolao Niccolo* aliquid attingamus, ita tamen, ut eamdem Bibliothecam respicientes ab ea non prorsus discessisse videamur. Trium auctorum sane idoneorum, de *Niccolo* testimonia recitabo, *Poggii*, *Politiani*, *Victorii*. Ac *Poggius* quidem in Laudatione eius funebri: „ Quod autem, *inquit*, egregiam laudem meretur, summam operam curamque adhibuit ad pervestigandos auctores, qui culpa temporum perierant. Qua in re vere possumus dicere, omnes libros fere, qui noviter, tum ab aliis reperti sunt, tum a me ipso, qui integrum *Quintilianum*, *Ciceronis* nostri Orationes, *Silium Italicum*, *Nonium Marcellum*, *Lucretii* partem, permultosque praeterea e Germanorum, Gallorumque ergastulis mea diligentia eripui, atque in lucem extuli, *Nicolai* huius suasu, impulsu, cohortatione & paene verborum molestia esse litteris Latinis restitutos &c. „ Sed qui totum cognoscere hominem volet, integram *Poggii* Orationem legat. Nos, nonnisi pauca quaedam, ne sit plane lectoribus nostris ignotus, ex omnibus libamus, eaque ipsa ad studium, quod habuit, librorum conquirendorum, atque adeo exscribendorum, quod mox audiemus, pertinentia. *Politianus* igitur Capite Miscellaneorum XXXV haec habet: „ Sed his omissis, illud utique acrius inspiciendum est apud *Columellam*, Libro X. Capite autem III. ubi de apibus agitur, bis *Homerum* citari pro *Euhemero* in pervulgatis Codicibus; quod & vetustissimus indicat Liber de privata Familiae *Medicae* Bibliotheca, litteris Langobardis exaratus, & item alter e publica eiusdem Gentis, quem de vetusto exemplari *Nicolaus Niccolus*, vir doctus & diligens, sua manu perscripserit (sic). „ Iterum Capite eorumdem Miscellaneorum XLI. „ In Codice, *ait*, Gelliano ex Bibliotheca publica *Medicae* Familiae, quem vir haud indoctus, ut tum ferebant tempora, sed diligens tamen in primis *Nicolaus Niccolus* ex vetustissimo exemplari fideliter pro suo more descripserit (sic). „ Si quis in hos *Politiani* locos aliosque eiusdem Operis, Capite praesertim LVII. LIX. & LXXVII rerum ac temporum ignarus inciderit, putabit publicam *Medicae* Familiae Bibliothecam appellari, hanc, quae nunc Florentiae ad S. *Laurentii* paret, & *Mediceo-Laurentiana* vulgo nuncupatur; sed est longe secus. Nam *Mediceo-Laurentiana* multis post *Politiani* aetatem annis, nec nisi Pontifice Maximo *Clemente* VII aperta ac dedicata est, ut ex tabula marmorea incisa ianuaeque imposita, quam protulimus in Praefatione ad Tomum I. Codicum Graecorum pag. XIV. apertissime patet. Neque eam tamen ipse *Clemens* ita perfecit, ut non amplificati absolutique operis gloriam alteri e sua gente reliquerit. „ A *Clemente* namque VII (hisce verbis *Petrus Victorius Cosmum Medicem*, tum, hoc est idibus Septembris A. MDXLVII. Florentinorum Ducem, suis litteris compellat) magnifice inceptam Bibliothecam, inchoatam tamen imperfectamque relictam, absolvis ac magnis sumptibus aedificas, nec ornamentis tantum ipsius pompaeque indulges, verum etiam illam sedulo supples, accurata Librorum conquisitione, congerisque illuc omnes, qui ad te, amatorem summum ipsorum, ab iis, qui tibi gratificari cupiunt deferuntur „. Absolutum tandem est opus quatuor & viginti annis, postquam haec scripserat *Victorius*, ut docet apposita intus inscriptio Anni MDLXXI., a me iam in citata Praefatione relata.

§. LIX.

§. LIX. Quam igitur publicam *Medicae* Familiae Bibliothecam, tam multis locis *Politianus* appellavit? Eam nempe ipsam, in qua iamdiu, ut ita loquar, versamur, S. *Marci* Bibliothecam. Nonne *Zenobium Acciaiolum*, item publicam gentis *Medicae* appellantem eamdem, haud ita pridem audivimus? PUBLIC. GENTIS MEDIC. BIBL.
„ In Coenobio, *ait*, D. *Marci* = e publica gentis vestrae Bibliotheca, quam *Cosmus* ibi luculentam aperuit &c. „ Praeterea quos Codices *Politianus* e publica *Medicae* gentis Bibliotheca producit, ii in *Marciana*, aut exstant adhuc, aut certe *Victorii* aetate reperiebantur, qui eorum plerosque ab se ibidem inspectos saepe commemorat. In Castigationibus quidem Epistolarum ad *Tironem* de antiqua millenarii numeri nota disputans: „ Neque solum, *inquit*, in his videmus Epistolarum antiquis libris hoc semper servatum esse, sed etiam in *Livianis* quibusdam vetustissimis exemplaribus, quae in D. *Marci* Bibliotheca servantur: quod idem & *M. Varronis* in eadem Bibliotheca mirae antiquitatis Codex tenet, & *Columellae*, non negligenter scriptus a *Nicolao Niccolo*, Liber, quem olim *Politianus* viderat & laudat. „ Laudat autem eum Librum *Politianus* Capite, ut supra vidimus, Miscellaneorum quinto & trigesimo, in quo *Columellae* hunc ipsum a *Niccolo* descriptum Codicem publicae *Medicae* gentis Bibliothecae adscribit. *Varronis* autem mirae antiquitatis Codex, a *Victorio* commemoratus, ille ipse est, quem venerandae vetustatis *Varronis* exemplar e publica gentis *Medicae* Bibliotheca eodem XXXV. Miscellaneorum Capite *Politianus* dicit: ut omnino publicam *Medicae* familiae Bibliothecam non aliam, quam *Marcianam*, fuisse confitendum sit. Ex privata autem eiusdem familiae Bibliotheca haec altera, deinde publica ad S. *Laurentii* exstitit, quam a *Clemente* VII. inchoatam, a *Cosmo* I. absolutam, *Mediceo-Laurentianam* appellamus. Verum vero vetus illa S. *Marci* Bibliotheca, *Mediceo-Marciana*, ac publica esse desierit, dubitantes quosdam, aientes alios, alios negantes audivi. Ego privatam reor: attamen publicam studiosi omnes, Patrum, qui ei praesunt, humanitate semper experti sunt. Nunc reliqua de *Nicolao Niccolo* videamus; de quo illa sunt apud *Victorium* in Praefatione suarum ad *Columellam* Castigationum: „ Nec nulla, nec multa in *Columella* emendavi; neque enim tantum studium in eo restituendo, quantum in superioribus duobus auctoribus (*Catone* videlicet, & *Varrone*) posui. Neque tamen non conatus sum aliquid ei opis diligentia mea afferre. Quae variaverim maioris momenti, heic adnotata erunt, quorum autem Codicum auxilio id fecerim, nunc declarabo. Duos enim habui quorum alter in D. *Marci* Bibliotheca servatur, alter ab Augustinianae familiae sodalibus, qui Divi *Galli* appellantur, possidetur. Priorem illum *Nicolaus Niccolus*, doctus & accuratus vir, sua manu exaravit, &, quemadmodum suspicor, e bono & vetusto exemplari exscripsit. Habuit enim ille magnam librorum copiam, & non paucos etiam veteres auctores suo labore & opera descripsit. Hae enim erant deliciae ipsius, & in iis se rebus oblectabat. Copiosus autem homo, & locuples, summa in hoc studio cura posita, magnam supellectilem librorum sibi comparavit, quos postea omnes *Marcianae* sodalitati testamento legavit. Omnibus igitur, quam potuit, modis studiosis litterarum prodesse voluit. Nam, dum vixit, totum paene in Libris emendis patrimonium effudit, & moriens, ut eorum usibus paterent, in publico loco ipsos collocavit, curaeque honestissimorum ac diligentissimorum hominum mandavit &c. „

§. LX. Sed iam tempus est, ut de Codicibus etiam, qui in praesenti Volumine recensentur breviter pauca perstringamus. Habes igitur primo Codices XIV. qui pertinebant ad Franciscanos, ut vocant, Reformatos Montis Politiani, A. MDCCLVIII. *Francisci* Imperatoris iussu in hoc *Mediceum* Sacrarium translatos. Quum enim ditissimam Bibliothecam Codicum Mss a *Roberto* S. R. E. Cardinale (1), & *Guidone* (2) *Nobiliis* studiose collectam, ipsisque datam muneri dis- CODD. BIBL. MONT. POLIT.

(1) Huius doctissimi Card. Vaticanae Bibliothecae Praefecti, qui vixit annos XVII. dies XII. horas XVI obiitque XV. Kal. Febr. anno MDLIX vitam Italice edidit Abbas *Iulius Bartoloccius*, Romae per Nic. Ang. Tinassium MDCLXXV. 4.

(2) Hic *Guido Nobilius*, cuius nomen in Codicibus legitur, ille est fortasse, de quo *Spinellius Benciius Storia della Città di Montepulciano*, Fiorenza nella Stamperia del Massi, e Landi MDCXLI. 4. pag. 133. haec habet: *Servì al medesimo Papa*, (Gregorio XIII.) *per Camerier secreto il Sig.* Guido de' Nobili, *Zio da parte di Madre di* Costanzo Sforza, *Duchessa di Sora, moglie di* Iacomo Buoncompagno, *Al suddetto conferì il Papa l' Abbadia di Val di Tolle in Lombardia, che à iurisdizione ancora in temporale in alcuni luoghi, e borghi di quella vallata.*

ORIGO BIBL. SANCT. CRUCIS.

distraherent, hos paucos Codices a communi naufragio ereptos in hunc tutissimum locum providentissimus Princeps inferri mandavit. Accedunt Codices circiter DC. celeberrimae S. *Crucis* Bibliothecae [1], *Petri Leopoldi* Magni Ducis nostri iussu in *Laurentianam* translatae. Huius originem a primis repetendam esse Patribus ex monumento anni MCCXLVI. Fratris *Guidonis* de *Fraxia*, quod iam protulimus [2] liquido patet. Paullo post, Codices in eamdem contulit Fr. *Barptolemaeus* Florentinus [1], qui anno MCCLXXXIV. Quaesitoris munus in patria obtinuit. Huic aequalis fuit Fr. *Andreas* de Florentia, de *Mozzis* scilicet, qui domum reversus, eamdem Fidei procurationem gessit anno MCCCI.

§. LXI. Illa eadem floruere aetate tres alii non obscuri nominis Minoritae, *Henricus* nempe de *Circulis*, *Guicciardinus* de *S. Geminiano*, & *Philippus* de *Perusio*, qui suos ibi Codices reliquere, unde eorum in exemplis legi ur

(1) Nominem latet in omnibus fere Monasteriis saeculo potissimum XIII. commune studium viguisse, ut quae essent maiori Religione culta, uberrimam Mss. segetem possiderent. Hinc prae reliquis S. Crucis Coenobium excelluit, cuius Bibliotheca omnium ditissima eo tempestate habebatur. Iam ab anno MCCCLXVII de eius conservatione provisum fuit sequenti Diplomate, quod mihi Cl. *Mebus* communicavit:

In Nomine Domini Amen. Haec sunt, quae ego Frater Bernardus Minister Fratrum Minorum Provinciae Tusciae mando ab omnibus Fratribus, quantum ad libros Armarii, & Sacristiae Florentini Conventus praesentes, & futuros per sanctam obedientiam inviolabiliter observari.

In primis quod nullus liber, quocumque titulo censeatur, Sacristiae, & Armarii, vel Conventus vendatur, vel subpignoretur intus, vel extra, seu ad vitam alicui assignetur, vel quomodolibet distrahatur, sine mea licentia speciali & semper cum consilio, & assensu Custodis, & Guardiani, & omnium Discretorum, qui communiter fuerint pro consiliis assignati, prius ab Armarista, vel Sacrista informatione accepta

Item quod nullus liber Armarii, vel Sacristiae extra Conventum, vel Ordinem alicui commodetur, sine mea licentia speciali, vel saltem sine consilio & assensu Praelatorum, & omnium Discretorum, nisi talis casus occurrat, quod sine scandalo decenter declinari non possit; & tunc semper primitus in utroque casu assignato pro memoriali Armaristae, seu Sacristae aequivalenti a requirente, vel alio pro eodem. Quem Librum sic praestitum, Armarista, seu Sacrista, sollicite opportuno tempore requirere teneatur, & semper talis accommodatio registretur.

Item quod Frater vadens extra Conventum ultra tres dies alicubi moraturus, resignet Armaristae, & non alteri libros Armarii, si quos habet. Alias contrarium faciens, post reditum suum per tres menses privetur libris Armarii, & nihilominus puniatur de inobedientia per aliquem Praelatorum. Nec liber aliquis per aliquem subditum, vel Praelatum commodetur alicui, nisi per Armaristam, vel saltem ex scitu, & conscientia Armaristae, per quem quod commodabitur, sollicite registretur, & statuto tempore requiratur.

Item quod libri, qui Fratribus ad studium commodantur, semper de quindena in quindenam, vel ad tardius omni mense per dispositionem Guardiani ad pulsationem campanellae Armaristae fideliter resignentur, & qui contrarium fecerit, sequenti die in prandio a vino abstinere firmiter teneatur, & nihilominus per mensem libris Armarii sit privatus.

Item quod libri Armario deputati, & qui deputabuntur in posterum, sine morae dispendio eidem Armaristae fideliter assignentur, & per ipsum in Registro cum aliis conscribantur. Et quicumque habet ex libris Armarii inscio Armarista, vel qui habet ad vitam aliquem, vel aliquos assignatos, vel alios ad Armarium, vel Conventum, seu Sacristiam quomodolibet pertinentes, eosdem Armaristae, vel Sacristae resignare, seu notificare infra octo dies, priusquam ipsorum istorum notitia pervenerit ad eumdem, firmiter teneatur. Et ut hoc evidentius fiat, Armarista sit semper unus ex illis, qui libros Fratrum decedentium cum Praelatis, vel aliis ad hoc specialiter deputatis videre, & registrare habuerint, ut cognoscat, & summat, qui ad Armarium revolvantur. Nec libri decedentium sine Ministri, & Discretorum consilio dispensentur, nec etiam distrahantur, & quidquid de eis factum fuerit, registretur.

Item quod omnes Fratres de Custodia Florentina, & extra Custodiam, qui habent libros Armarii ad vitam, teneantur semel in anno Custodi, Guardiano, & Armaristae praesentialiter demonstrare. Et qui contrarium fecerit, ipsis libris privetur, & ad Armarium revertantur.

Insuper quia interdum ex eo, quod libri Conventui relinquuntur, Fratres illos distrahunt, & communibus usibus applicant distinguentes inter Armarium, & Conventum, quum ipsum librorum nomen se declaret ad Armarium librorum, & studium pertinere, & hanc intentionem esse testantis, praecipio firmiter tales libros Armario applicari, non obstante quod dicantur relinqui Conventui, nulla de Armario habita mentione. Quia vero interdum multiplicantur iidem libri, & aliqui magis utiles frequenter occurrunt; placet mihi, quod fieri possit commutatio in utilitatem duntaxat de Discretorum omnium consilio, & assensu, & nihilominus Ministro consulto. Et quia frequens Armaristae mutatio utilitati, & custodiae debitae Armarii, & praedictis ordinationibus plurimum obesse discernitur; volo, quod nec institui possit Armarista sine mea licentia speciali, & semper de consilio Praelatorum, & Discretorum Florentini Conventus.

Insuper libri Novitiorum usibus deputati, sive sint pro Divinis Officiis, sive sint aedificationis, ac devotionis ad mores, similiter a Magistro Novitiorum resignentur ad partem, & nihilominus ad partem ab Armarista cum aliis registrentur, ne sic de facili amittantur, vel etiam distrahantur.

Praedicta ergo omnia, sicut in principio continetur, mando etiam in fine per obedientiam, sicut superius continetur, firmiter observari, & quod per eamdem obedientiam teneantur Consulentes fideliter, affectu quocumque postposito, quum super aliquo praemissorum fuerint requisiti, consilium exhibere, & quod omnia circa praedicta habita consilia, & consulentium, sive dissuadentium nomina registrentur.

Hanc vero Litteram Armarista sollicitus sit servare, & volo, quod semper intra quindenam, vel ad tardius unum mensem legatur Fratribus in communi. Datum Florentiae die 11. Mensis Augusti An. Domini MCCCLXVII

Ego Frater Franciscus de Emporio Minister Tusciae omnia suprascripta approbo, & confirmo, & mando per sanctam obedientiam ipsa inviolabiliter observari. Actum Florentiae die 11. Augusti An. Domini MCCCLXVII.

Ego Frater Bernardus praedictus secunda vice Minister Tusciae existens hanc Litteram approbo, & confirmo, & mando ab omnibus, ut praedicitur, inviolabiliter observari.

Ego Frater Baptista Minister Tusciae confirmo suprascripta.

(2) Plut. I. Partis sin. num. I. fol. huius Voluminis pag. 22.

(3) Plut. XVII. Partis dextr. num. VIII. Ibid. pag. 519.

gitur [1]: „ Istud Volumen dedit Frater *Henricus* de *Circulis* Fratribus Minoribus Florentini Conventus anno Domini MCCLXXXV. &c. „ vel ita: [2] „ Fuit olim deputatus ad usum Reverendi Patris Fratris *Philippi* de *Perusio*, qui fuit Minister Tusciae multis annis; & socius Fratris *Bonaventurae* de *Balneo Regis*; tandem senex; & plenus dierum mortuus est in senectute bona in Conventu Florentino &c.; „ sive [3] „ Istum librum emit Frater *Guicciardinus* de Sancto *Geminiano*, & est sibi deputatus ad usum in vita sua, & post mortem debet redire ad Conventum Florentinum. „

§. LXII. Horum exempla sunt sequuti duo itidem Florentini, *Ambrosius* scilicet, & *Illuminatus* de *Caponsaccis*, quorum talis occurrit memoria [4]: „ Anno praedicto, scilicet MCCCV. erat Minister Tusciae Frater *Antonius* de *Arretio*: Custos Florentinus Frater *Illuminatus* de *Caponsaccis*: Guardianus Barbarini Frater *Ambrosius* subditus de Florentia, de populo Sancti *Iacobi* inter Foveas. „ His accensendi *Marcus Riccius*, & *Accursius Bonfantinus*, quorum postremus A. MCCCXXVII. ab *Ioanne* XXII. Inquisitor ad Patarenorum haeresim e Florentina ditione eliminandam delectus est.

§. LXIII. Proximi aetate fuerunt *Bonus* de *Lignaria*; & *Bernardus* de *Riccomannis*. In ipsorum Codicibus [5] ita adnotatum legitur: „ Nunc ego Frater *Bernardus* de *Riccomannis* de Florentia rogo cunctos mihi succedentes; habituros usum huius Libri, scilicet Quarti *Bonaventurae*; ne hunc titulum deleant. Addant suum titulum, si voluerint, sine deletione praesentis, & sciant succedentes, quod hic Liber fuit Fratris *Boni* de *Lignaria*, qui diu demoratus fuit Barbarini, & tenuit hunc Librum multo tempore, & emit satis care, sicut aliqualiter potest legi superius in titulo raso. Postmodum praedictus Frater *Bonus* de *Lignaria* defunctus est Barbarini anno Domini MCCCXXXII. in Octava S. *Laurentii*, & postmodum Custos, qui tunc erat Custos Florentinus, scilicet Fr. *Michael Corda* de *Aretio*, concessit mihi Fratri *Bernardo* de *Riccomannis* hunc Librum assignanti sibi pro eodem, pro debitis Custodiae unum aureum. Iste Liber est ad usum Fratris *Boni* de *Lignaria* Florentiae &c. „ Symbolam quoque suam contulit anno MCCCXXXIX. *Gerardus* de *Leonardis* de Florentia, unde talis in quodam Codice [6] exstat memoria: „ Istam Postillam super Epistolam ad Romanos editam a Fratre *Alexandro*, Sacrae Theologiae Doctore, & Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum dedit Armario Florentini Conventus Frater *Gerardus* de *Leonardis* de Florentia, quando ivit Romam Inquisitor haereticae pravitatis anno Domini MCCCXXXIX. „

§. LXIV. A tam laudabili consilio non abhorruere *Blasius*, *Ioannes Franciscus*, & *Ioannes Fantinus*, eiusdem Coenobii alumni, ut patet ex sequenti monumento [7]: „ Iste Quartus *Bonaventurae* est deputatus ad usum Fratris *Blasii* de S. *Georgio* de Florentia, qui fuit sibi adsignatus ad vitam a Consilio Florentino; tempore Guardianiae Fratris *Francisci Cerrae*, existente Custode Fratre *Ioanne Chalvagi*, Lectore vero Castri Florentini ipso Fratre *Blasio*, anno Domini MCCCL. tempore Iubilaei: Haec autem scripsit Frater *Blasius* praedictus anno Domini MCCCLII. in Castro Florentino, praesente Fratre *Iacobo Nuti*, Lectore Topicae ibidem, die VI. Novembris, & sequenti die ivit Volaterras praedictus Frater *Blasius*, ubi erat positus Lector per Fratrem *Guillelmum Farinerii* de Conventu Gordonii, Provinciae Aquitaniae, Generalem Ministrum. „ De *Fantino* vero haec habes [8]: „ Ista Postilla est ad usum Fratris *Ioannis Fantini* Ordinis Minorum Provinciae Tusciae, quem habuit ad vitam a Conventu Florentino de licentia Ministri, & Consilio Discretorum Florentini Conventus die III. Decembris MCCCLVIII. „

§ LXV. Aliorum etiam liberalitate aucta est Bibliotheca, nimirum Fr. *Bernardi* de *Guasconibus*, cuius in Codicibus legitur: „ Ad usum Fr. *Bernardi* de *Guasconibus* „ tum Fr. *Ludovici* de *Nerlis*, cuius haec exstat epigraphe [9]:

(1) Plut. III. Part. dextr. num. V. ibid. pag. 341. & Plut. VII. eiusdem Part. num. IX. ibid. pag. 371.
(2) Plut. XIII. Partis dextrae num. IX. ibid. pag. 418.
(3) Plut. XXXI. Partis sin. num. IX. ibid. pag. 270.
(4) Plut. XXVII. Partis dextr. num. II. vid. pag. 727.
(5) Plut. XXVII. Partis dextrae num. II.
(6) Plut. XXIV. Part. dextr. Cod. XI. huius Voluminis pag. 682.
(7) Plut. XXVI. Partis dextrae num. II.
(8) Plut. XXIV. Partis dextrae num. IX ibid. pag. 683.
(9) Plut. XXXVI. Partis dextrae Cod. XI. ibid. pag. 757.

Iste Liber est ad usum Fr. *Ludovici* de *Nerlis*, quem emit Parisius, dum ibidem studens existeret anno Domini MCCCLXXII. „ ac tandem Fr. *Iacobi Fei*, Theologi Florentini, qui anno MCCCCII. Quaesitoris fidei officium in patria exercebat. Huius mentionem, praeter alios, facit *Franciscus Cionaccius* in Historia Florentinae Ecclesiae Ms. in Bibliotheca Publica *Magliabechiana* (1). In Codice itaque illo (2), qui continet Compilationem quamdam diversorum articulorum recollectorum a diversis Doctoribus in Vniversitate Oxoniae, legitur: „ Fuit scriptum per me Fratrem *Iacobum Fey* de Florentia, Ordinis Fratrum Minorum, in Conventu Oxoniae anno Domini MCCCXCIII. die sequenti festum Quadraginta Martyrum, ad laudem Domini Nostri Iesu Christi. Amen. „

FR. THEDALDUS DE CASA. §. LXVI. His autem, aliisque exemplis *Thedaldus* de *Casa* mirifice incensus, ad eamdem Bibliothecam magis magisque locupletandam totus incubuit. Patre usus est *Octaviano*, ut ex hoc monumento in Codice (3) adposito eruitur: „ Iste Liber est ad usum Fratris *Thedaldi* Ser *Octaviani* &c. „ Natus autem est in Pulicciano, agri Mugellani oppido, unde in *Macrobii* Codice (4) notatum lego: „ In isto Libro, qui est ad usum Fratris *Thedaldi*, *Octaviani* de Pulicciano &c. (5) „ Hinc factum est, ut *Thedaldus* de Mucello quandoque nuncupetur. Ad Minorum Ordinem se contulit, ubi multis est auctus honoribus (6). De Calavoniae Ministerio quod gessit, monumentum habes in fine cuiusdam Codicis (7) „ & quidem ita: „ Hunc Librum mutuavit mihi Frater *Thedaldus* de *Casa* Minister Calavoniae &c. „ Primum etiam gradum in officio fidei Quaesitoris vice duplici obtinuit (8), quo quidem in munere eos consectando, qui *Clementis* Pseudopontificis partibus adhaeserant, in id potissimum incubuit, ne in Capite Ecclesiae colendo, suorum civium animi dissociarentur.

§. LXVII. Nec minus profanis, quam sacris litteris ingenium suum excoluit. Graecae siquidem linguae non ignarus fuit, cuius elementa a *Leontio Pilato* fortasse acceperat. Leguntur enim in Codice excerpta (9) Odysseae Homericae, quam Latine *Leontius* traduxit, a *Thedaldi* manu exarata. Ad *Emmanuelis* quoque *Chrysolorae* ludum accessisse (10) crediderim; ideoque eidem, veluti Graecarum litterarum studioso, nescio quis *Aristeam* de LXX. Interpretibus a se Latine conversum nuncupavit (11).

§. LXVIII. Verum, ut posteris, famaeque suae totius consuleret, sedulam dedit operam in conficiendis manu sua pluribus, tam veterum, quam recentiorum scriptorum exemplis, quae in adornando hoc Catalogo passim observavimus. Ac primo quidem dici vix potest quam bene de Operibus *Petrarchae* meruerit. Concesserat ea de re Patavium Anno MCCCLXXVIII. (12), ut ibi tam chari capitis exemplaria, nocturna diurnaque manu versaret, fideliterque describeret. Exstat adhuc *Thedaldi* autographum (13), varia continens *Petrarchae* Opera, quae a Poëtae archetypo Patavii descripserat. Anno postero Florentiam rediisse deprehendimus ex *Coluccii Salutati* Epistola, data die XIII. Iunii MCCCLXXIX. ad *Lombardum* a *Serico* Patavinum, eumdemque *Petrarchae* discipulum,

(1) Tomo I. ad annum MCCCCII. Class. XXXVII. Cod. XLVIII. chart. in fol.

(2) Plut. XVII. Partis sin. num. X. huius Voluminis pag. 510.

(3) Plut. XXVII. Part. sin. num. IX. ibid. pag. 205.

(4) Plut. XXIV. Partis sin. num. IX. ibid. pag. 176.

(5) Fratrem habuit *Tinum* Notarium Florentinum, cuius nomen occurrit ad calcem veterum chartarum Saeculi XIV. Inter Codices Bibl. *Magliab.* Class. XXV. num. XIX. chartac. in fol. Italicum exstat Chronicon ab anonymo ea aetate contextum, in quo memoriae proditum est, die 1. Maii anno MCCCLXXIX. *Tinum Octaviani* filium de *Casa*, Mucellanum hominem, Notarii munere functum fuisse penes illos, qui Florentini Imperii Summae praeerant.

(6) *Lucas Waddingus* in Annalibus Minorum Lugd. MDCXLII. fol. Tom. V. pag. 67. Cap. XXI. quum ad annum MCCCCIX. scripsisset Fr. *Thedaldum* de *Casa* IV. Nonas Octobres Pisis institutum fuisse ab *Alexandro* V. *Sedis Apostolicae Sacellarium*, id tantum adiigit, fuisse scilicet *virum timoratum*, *& pium*, *qui in Monasteriis Ordinis consenuerat*. Pontificium vero Diploma adfertur in nova Annalium editione, cura *Iosephi Mariae Fonsecae*, Romae typis *Rochi Bernabò* MDCCXXXIV. fol. Tomo IX. pag. 508.

(7) Plut. XXVIII. Partis sin. num. I. huius Voluminis pag. 207.

(8) Primum A. MCCCLXXX mense Iulio.

(9) Plut. XXI. Partis sin. num. VIII. ibid. pag. 160.

(10) Exstant quaedam Graecorum studiorum primitiae sub eodem *Emmanuele* ineunte Saeculo XV. confectae, de quibus *Thedaldus* exemplum manu sua sumpsit Plut. XXV. Part. sin. num. IX. ibid. pag. 188. § II. seqq. Graeca verba sua manu *Thedaldus* addidit duobus Codicibus, *Senecae* videlicet Plut. XXIV. Partis sin. num. IV. ibid. pag. 174. ac *Svetonii* Plut. XX. eiusdem Partis num. III. ibid. pag. 147.

(11) Plut. XXV. Partis sin. num. IX. ibid. pag. 188. § I.

(12) Eodem anno Mediolanum se contulit, ut ibi quoque veteres sibi Codices compararet. Vid. Plut. XXI. Partis dextr. Cod. II. ibidem pag. 589. & Plut. VI. eiusdem Partis Cod. II. ibid. pag. 724.

(13) Plut. XXVI. Part. sinistrae Cod. IX. ibid. pag. 196.

lum, atque praeconem [1]. Eo ipso anno ad reliquos *Petrarchae* Libros exscribendos se totum convertit; unde ad calcem Libri IV. Invectivarum contra Medicum [2] notatum comperi „ Scriptum per manum Fratris *Thedaldi* de Mucello, Ordinis Minorum, Florentiae MCCCLXXIX. sexta die Octobris. „ Sed nil *Thedaldo* gloriosius, quam Africae a *Petrarcha* infectae, & ab eo correctae memoria. Constat enim hoc celeberrimum Poëma, auctore superstite, nondum fuisse explicitum, ideoque ab eo minime in vulgus editum; praeter illud quatuor ac triginta versuum specimen, quod *Barbato* Sulmonensi Neapoli dederat [3]. *Petrarcha* igitur e vivis erepto, quum rerum suarum ministri, consilii inopes, vel de corrigenda, vel simul cum pluribus aliis Libellis Africa incendio delenda cogitarent [4], *Coluccius Salutatus* [5], *Benvenutus* de *Imola*, & omnium maxime *Ioannes Boccaccius* [6] de Poëmate illo aeternitati consecrando deliberarunt; hinc tantorum virorum auctoritate factum est, ut Africam *Boccaccii* iudicio committendam se Florentiam transmissurum promiserit *Franciscus* de *Brossano* [7], praecipuus *Boccaccii* cultor. Sed quum *Boccaccio* iam decedenti fidem *Franciscus* minime praestitisset, *Salutato* venit in mentem exemplum illud exposcere [8], quod *Boccaccio* indulgens, idem *Franciscus* curaverat transcribendum. Illud igitur nactus *per fidelissimum, nobilemque meritis, & sanguine virum* [9], Nicolaum *puta* Niccolum, Patavio reducem, v. Kal. Februarias A. MCCCLXXV. Africam primus omnium Florentiam intulit [10]. Quid autem de ea facere moliretur, paucis adverte: „ Certe cogitabam (scribit [11] ille *Francisco* de *Brossano*) revidere Librum, & si quid, ut scribis, vel absonum, vel contra metrorum regulam intolerabile deprehendissem, curiosius elimare, & sicut *Naso* finxit in *Aeneida*, singulos Libros paucis versiculis, quasi in argumenti formam brevissime resumere, & exinde pluribus sumptis exemplis, & per me ipsum correctis, & diligenter revisis, unum ad Bononiense Gymnasium, unum Parisius, unum in Angliam cum mea Epistola de Libri laudibus destinare, & unum in Florentia ponere in loco celebri, ut per omnes mundi plagas tantum Opus, tantique Vatis nomen splendidissimum volitaret &c. „ [12] Ac re quidem vera prostat etiam nunc in *Mediceo* sacrario Codex ille [13], quo ad tollenda menda usus fuit *Salutatus* [14], adbibitis etiam, & in societatem laboris sibi adiunctis clarissimis aetatis suae viris, ac potissimum *Thedaldo*, homine bonis artibus erudito, cuius propterea in eodem *Mediceo* exemplo adparent notae, & illae quidem criticae, simulque metricae [15], quae *Petrarchae* supplent carmina, & metra corrigunt.

§ LXIX. Ad exscribenda praeterea *Io. Boccaccii* aequalis sui egregia monumenta [16], convertit operam *Thedaldus*, ita tamen, ut vetustioris quoque aetatis scriptores minime negligeret; quapropter ope *Nicolai Niccoli* quum vetustissimum illum *Apuleii* Codicem [17], qui nunc in *Medicea* adservatur Bibliotheca [18] obtinuisset, illud confecit exemplum, quod heic habemus [19], infectum tamen, & in calce mutilum, unde in margine adnotavit: *Non complevi, quia corruptum exemplar, nec intelligebam.*

§. LXX. In Codicibus etiam tam veteris, quam novi foederis describendis,

& il-

(1) Plut. XC. Sup. Cod. XLI. Catal. Tom. III. pag 567. §. XXXV.

(2) Plut. XXVI. Partis sin. Cod. VIII. huius Voluminis pag. 191. § II

(3) Leguntur *Coluccii Salutati* de Africa in turbam danda Carmina exhortatoria; de quibus vid. cit. Cl. *Mehus* in *Ambrosii* Vita pag. CCCXI seqq

(4) Vid. Part. II Epp *Coluccii* curante *Ios. Rigaccio* Florentiae MDCCXLII. 8. pag. 34. seq. & pag. 41. seq.

(5) Ibid. pag. 37. & 42.

(6) Consule cit. *Ambrosii* Vitam pag. CCV.

(7) Vid. cit. Part. II. Epp. *Coluccii* pag. 36.

(8) Vid. cit. Part. II. Epp. *Coluccii* pag. 49.

(9) Vid. *Coluccii* Epp. ex recensione *Laurentii Mehus* Part. I. pag. 136. & curante *Rigaccio* Part. II. pag. 79.

(10) In cit. *Ambrosii* Vita pag. CCLV.

(11) *Coluccii* Epp. Part. I. pag. 137. ex recensione *Laur. Mehus*. & curante *Rigaccio* Part. II. pag. 80.

(12) Verum lacunam, & quam in Africae apographo indidem deplorat *Coluccius* Part. I. Epp. pag 138. seq. & Part. II. pag. 81. a *Francisco* de *Brossano* sequenti tempore receperit, non est compertum. quamquam ob caussam etiam addubito, an ille ad B... Angliae, Galliaeque Academias Africae a se ... transmiserit exemplum.

(13) Plut. XXXIII. Cod. XXXV Catalogi Tom. II. pag. 131.

(14) Huius rei certa sunt indicia *Coluccii* ..., glossae metricae, ac pauci isti *versiculi*, qui in singulorum Librorum limine *singulos libros, quasi in argumenti formam brevissime recolligunt*.

(15) Lib. V. pag 61. 73. Lib. VII. pag. 1.. &c.

(16) In his ponendus est Libellus de Casibus Virorum Illustrium Plut. XXVI. Part sin. num. VI huius Voluminis pag. 192. quem vide in fine; necnon pars Operis de Genealogia Deorum Plut. XXVI. Part. sin num. VII ibid. pag. 193.

(17) Vid. Prooem. ad Vitam *Lapi* de *Castiglionchio*.

(18) Plut. LXVIII. num. II. Catalogi Tom. II. pag. 834.

(19) Plut. XXIV. Part. sin. num. XI. huius Voluminis pag. 177.

& illustrandis multum industriae ac laboris impendit. Exstat Postilla super *Ioannis* Evangelio [1], eius manu anno MCCCLVII. scripta, cuius in tegmine habetur: „ Iste Liber, sive ista Postilla satis bona est ad usum Fratris *Thedaldi* de Mucello, quam suis tribus digitis non modico labore conscripsit in paucis diebus, in loco Nemorum anno Domini MCCCLVII. „ In calce vero: „ De manu Fr. *Thedaldi*. „ Post nec ita multo: „ Scriptum est hoc Opus sub anno Domini MCCCLVII. & in vigilia Sancti *Thomae* Apostoli completum in Nemore de Mucello, in loco Fratrum Minorum. „ Scripsit etiam alteram illam *Nicolai* de *Lyra* ad universos Veteris Testamenti Libros, eamque explevit tertium post annum, quam fuerat exorsus, quaeque in duos tributa Codices adhuc superest. Horum in primo [2] legitur ad calcem *Tobiae*: „ Explicit Postilla super Librum *Tobiae*, edita a Fratre *Nicolao* de *Lyra* Sacrae Theologiae Doctore, de Ordine Fratrum Minorum, scripta Florentiae per manum Fratris *Thedaldi* de Mucello, eiusdem Ordinis, MCCCLXXXII. die XVII. Februarii, Indictione quinta. „ In fine *Iudith*; „ Explicit Postilla Fratris *Nicolai* de *Lyra* super Librum *Iudith*, de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctoris, quam Florentiae scripsit Frater *Thedaldus* de Mucello, eiusdem Ordinis MCCCLXXXII. de mense Februarii. Rogate Deum pro eo &c. „ Ad *Machabaeorum* calcem: „ Explicit Postilla super secundum Librum *Machabaeorum*, edita a Fratre *Nicolao* de *Lyra*, de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Venerabili Doctore. Scriptum Florentiae per Fratrem *Thedaldum*, eiusdem Ordinis, MCCCLXXXV. IV. Iulii. „ In altero vero Codice [3] indidem membranaceo ad *Isaiae* terminum: „ Scriptum Florentiae per Fratrem *Thedaldum*, eiusdem Ordinis Professorem, anno Domini MCCCLXXXIV. die XXIX. Martii completum. „ Eo autem in loco, ubi *Baruch* explicit, insequens legitur versiculus:

Quam tribus in digitis depinxit chela Thedaldi.

ubi vero finit *Ezechiel*;

Pollice quam fesso scriba Thedaldus *arat*.

Tandem in *Malachiae* calce: „ Completum Florentiae super totum Testamentum Vetus anno Domini MCCCLXXXVI. quinta die Aprilis per Fratrem *Thedaldum* de Mucello, Ordinis Minorum. Amen. „

§. LXXI. At non solum veteres, recentesque Auctores exscripsit, sed etiam eorum recensuit Opera, suisque notulis illustravit. Quae in utroque *Petrarchae de Remediis utriusque fortunae* Libro persequutus sit, Cl. *Laur. Mehus* [4] latissime explicavit. Chronicon insuper illud, conscriptum ab *Adamo*, Clerico Claromontani Episcopi, animadversionibus suis nobilitavit [5], eiusque in calce conquerens de tertia, quae deficit, Parte: *deficiuntque* (ait) *multa pulcra*, *& utilia*. In alio quoque Codice [6] occurrit *Statii* exemplum *Thedaldi* notulis, iisque uberrimis explicatum, quas inter libro secundo, ac decimo citatur *Ioannes Boccaccius* his verbis: „ Dominus *Ioannes Buccaccius* de Florentia in Libro rhythmico vulgari, qui intitulatur lo *Theseo*, sic ait: Quod *Theseus* Dux Athenarum &c. „ Alio insuper singulari beneficio, tam sacras, quam profanas litteras *Thedaldus* adfecit; ut enim mos gereretur *Ioanni* XXII. Romano Pontifici, Librorum omnium studioso, eodemque tempore *Ludovici* Bavari obtrectatori acerrimo, excogitatae paullo ante fuerant tabulae quaedam, sive summulae, & ad posteros traductae Pontifices, quae Auctorum flores excerperent, ac breviter exhiberent [7]. Has igitur plurimas confecit *Thedaldus*, quae passim in hisce Codicibus occurrunt. Prae reliquis versatum a me est Compendium historiarum Romanarum, post excidium Troiae, & a condita Urbe usque ad *Diocletianum* Augustum, editum & compilatum a Magistro *Benvenuto* de *Imola*, alio nomine *Romuleon* appellatum, cuius in calce legitur Tabula, quae hisce absolvitur verbis [8] „ Ista tabula est manu Fratris *Thedaldi*. „

Tum

(1) Plut. X Part. dextr. num. VIII ibid. pag. 411.
(2) Plut. VI. Part. dextr. Cod. III. ibid. pag. 725.
(3) Plut. VI. Partis dextrae Cod. IV. ibid.
(4) In Vita *Ambrosii* Camald. pag. CCXXXV. seqq.
(5) Plut. XXI. Part. sin. Cod. VIII. huius Voluminis pag. 160.
(6) Plut. XVIII. Partis sin. Cod. IV. ibid. pag. 132.
(7) Rem aperit *Petrarcha* Libro II. Rer. Memor. Cap. V. pag. 429. edit. Basil. MDLXXXI. fol. quem vide.
(8) Plut. XXI. Part. sin. num. X. huius Voluminis pag. 162.

Tum alieno ſequitur calamo: „ Nota etiam, quod in iſto Libro multa ſunt falſa, & incorrepta, vitio ſcriptorum, quod Frater *Thedaldus* non tantum vixit, quoad potuiſſet corrigere &c. „ Omnium optima eſt altera, qua Codicem [1] nobilitavit, qui *Beati Iſidori* Etymologias continet, cuius in termino talis eſt ſententia: „ Explicit Tabula ſuper *Iſidori* Etymologias, ſcripta per Fratrem *Thedaldum* de Mucello Florentiae MCCCLXXXIV. XX. Octobris. „ In alio Codice [2], qui Poſtillam ad Propheras *Hieremiam*, & *Ezechielem* comprehendit, a Fratre conſcriptam *Guerrito*, adſuta in limine eſt a *Thedaldo* tabula, cuius in fine: „ Explicit Tabula, quam percurrendo potius, quam ſtudendo hunc librum compoſui; ideo non eſt univerſalis de omnibus notabilibus contentis in eodem Libro MCCCLXXXVI. Frater *Thedaldus*, Ordinis Minorum. „ Quantam vero Codicum vim ipſe congeſſerit, facile poteſt intelligi ex notula, quam ad illum *Petrarchae* locum in altero *Secreti* Libro [3] „ Credo quod praeclarum aeſtimas purpureis ſtratis oblitum mori, ſepulcro iacere marmoreo, linquere ſucceſſoribus de opulenta hereditate certamen &c. „ idem adſcripſit; ita enim ad oram Codicis hiſce verbis reſpondentem legitur [4]: „ Nota de libris tuis, Frater *Thedalde*. „ Quibus ex verbis coniicere poſſumus, nondum deliberaſſe, cui tot litterarias opes hereditate relinqueret.

§. LXXII. Tot igitur in Litteras ſacras, & profanas meritis clarus quum conſenuiſſet *Thedaldus*, mirum non eſt; ſi *Alexander* V. Pont. Max. ipſum in ſuum, ac Sanctae Sedis Apoſtolicae, ut vocant, Sacellarium adlegerit. ut patet ex Pontificio Diplomate [5], quod heic proferimus: „ Dilecto Filio *Thedaldo* della *Caſa*, Ordinis Minorum. Quum in memoriam venimus eorum hominum, qui in ſancta quaque Religione diebus noſtris cum egregia laude diutius obſervati ſunt, non inter poſtremos tua devotio nobis occurrit. Sicut enim accepimus, tu zelo verae ſalutis ardens, blanditiis ſaeculi huius omiſsis, iunior clauſtra ſubiiſti; aetate deinde maturiori omnia rite perficiens, quae ad Religionis tuae decus, immo ad tuum ipſum accederent, in eis conſtantiſsimo animo permanſiſti. Nunc vero quum ſenium ipſum tuum quietem videtur optare, circa ea ita te geris avide, ſollicite, atque magnifice, nunc cultui divino vacando, nunc lectioni ſacrae invigilando, nunc verbo, & exemplo firmando lubricos, exhortando ſtabiles, ut cum ipſa ſenectute adoleviſſe ſimul amor tuae perſeverantiae videatur. Quae omnia quamquam apud quoſcumque verae rationi innitantur, quoniam non qui caeperit, ſed qui perſeveraverit, ſalvus eſt; tamen conſolationem non modicam nobis praebent, noſque incitant, ut illa tibi libentiſsime concedamus, per quae non ſaeculum fugax, non anguſtias huius vitae, non labores inanes mediteris, ſed animam tuam vero bono, hoc eſt Redemptori noſtro Ieſu valeas vendicare. Vnde volentes te fieri participem quorumdam Sedis Apoſtolicae munerum, te in Capellanum noſtrum, & dictae Sedis aſſumimus, & omnia tibi merita, quae huiuſmodi Capellanis ad animae ſalutem per Praedeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & dictam Sedem indulta ſunt, plenius elargimur. Vtque etiam uberius charitatis noſtrae affectum adeſſe tibi cum Deo noſcas, ut Confeſſor, quem duxeris eligendum, tibi in ſinceritate fidei, unitate Sanctae Romanae Eccleſiae, & obedientia perſiſtenti, plenam remiſſionem omnium peccatorum tuorum in mortis articulo concedere valeat, indulgemus. Nulli ergo &c. Datum Piſis IV. Nonas Octobris Pontificatus noſtri anno I. „

§. LXXIII. Aequalem habebat Fr. *Matthaeum*, *Guidonis* filium, qui in primis omnium Fratrum calamo doctus, ſcribendi negotio ſe dederat, cuius manu non pauca ſunt in hac Bibliotheca confecta exempla. Adſervatur in Codice *Mediceae* Bibliothecae [6] Legenda antiqua Beati *Franciſci*, cuius in calce: „ Expliciunt Chronicae Ordinis Minorum. Iſte Libellus ſcriptus eſt ſub anno Domini MCCCLXXXI XVII. die menſis Februarii per manus Fratris *Matthaei*. „ Huius intima familiaritate quum uteretur *Thedaldus*, multa ei officia praeſtitit, ac Codices, quibus indigeret liberaliter indulgebat; quapropter ad calcem unius [7], qui multa continet *Petrarchae* Opuſcula, *Thedaldi* ſcripta manu, legitur:

(1) Plut. XXVII. Part. ſin. Cod IX. ibid. pag. 203.
(2) Plut. IX. Part. dextr. num. VI. ibid. pag. 352. §. IV.
(3) Plut. XXVI. Part. ſin. num. IX. ibid. pag. 196. §. VII.
(4) Pag. Codicis 104.
(5) Hoc Diploma enunciavimus ſupra pag. XLII. not. 6.
(6) Plut. XX. Cod. VII. Catal. Tom. I. pag. 618.
(7) Plut. XXVI. Partis ſin. Cod. IX. huius Voluminis pag. 196.

tur ; „ Iste (Liber) est ad usum Fratris *Matthaei Guidonis*. „ Suos insuper Codices concesserat *Matthaeo*, quoad ille vixisset, unde illo in Codice, de quo supra egimus *Thedaldi* manu expresso, Postillamque super *Ioannis* Evangelium continente, talis exstat memoria : „ Iste Liber est ad usum Fratris *Matthaei Guidonis* in vita sua. „ Praeterea haec *Thedaldum* inter ac *Matthaeum* conditio intercesserat, ut qui ex iis superstes esset, illius exempla reciperet, qui prior diem suum obiisset. Huc illa pertinent verba Codicis illius (1), qui varia continet *Petrarchae* Opuscula, quorum in calce habetur : „ Liber iste Domini *Francisci Petrarchae* de Vita Solitaria, Invectivarum in Medicum, de Remediis utriusque fortunae, & quibusdam aliis, est ad usum Fratrum *Matthaei Guidonis*, & *Thedaldi*, remansurus cuique eorum superviventi. Scriptum IX. Decembris MCCCXCIII. „ (2) Sed quum Deus Optimus Maximus *Thedaldum Matthaeo Guidoni* superstitem esse voluisset, de Codicum suorum thesauro, in duas tributo partes, Sanctae Crucis Bibliothecae dicando, sedulo cogitavit. Primum itaque donum in annum incidit MCCCCVI. unde in ipsorum plerisque legitur ; „ Iste Liber fuit ad usum Fratris *Thedaldi* de *Casa*, quem vivens adsignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus MCCCCVI. Sequutum est alterum anno MCCCCX. illorumque Codicum in calce haec sunt scripta : „ Iste Liber fuit Fratris *Thedaldi* de *Casa*, quem donavit Conventui anno Domini MCCCCX die XIV. Decembris. „ Interdum quoque ; „ Iste Liber fuit ad usum Fratris *Thedaldi* de *Casa*, quem vivens adsignavit Armario Florentini Conventus anno Domini MCCCCX. die XIV. Decembris. „

§. LXXIV. Nonnulli tamen *Thedaldi* Codices alienati fuere. Vnus in his (3), ab eodem scriptus, reconditur in *Medicea*, cuius in calce haec sunt notata ; *Ad usum Fratris* Thedaldi *de Mucello*. Plura autem continet, quae pertinent cum ad acerbam illam obtrectationem, quae *Thedaldi* saeculo inter *Ludovicum* Bavarum, ac *Ioannem* XXII. Romanorum Pontificem intercesserat, tum ad alterum dissensionis globum *de Christi paupertate*, qui multa mala, universae intulit Ecclesiae (4).

§. LXXV. Fratrum vero *Thedaldi*, atque *Matthaei* Codicibus accesserunt etiam illi, qui eidem *Thedaldo* dati fuerant muneri. Relatum namque lego in Codice quodam (5) : „ Nota, quod anno Domini MCCCLXXXIII. die XVI. Iulii Ser *Dominicus Allegri* (6), sanus mente, licet corpore languens &c. mihi Fratri *Thedaldo* donavit, & libere largitus est hunc Librum Concordiae *Ioachim* Veteris & Novi Testamenti &c. „ *Naddus* praeterea *Matthaei* filius *de Lanciano* (7) Codices suos *Thedaldo* obtulit, cuius quidem muneris talis exstat memoria (8) : „ Iste Liber est ad usum Fratris *Thedaldi*, quem dedit Ser *Naddus* de *Lanciano* anno Domini MCCCLXXX. &c. „ Ipsum quoque eadem auxit liberalitate *Vivianus* de *Franchis* de *Sambuco*, *Nerei* senioris filius, civis, ac Notarius Florentinus, idemque Reformationum, ut vocant, Scriba (9), cuius hoc monumentum superest in fine cuiusdam Codicis (10) : „ Liber Ser *Viviani Nerii*, quem emit a Magistro *Antonio* de Ordine Fratrum Servorum florenis quinque, die XIII. Septembris MCCCXCVIII „ Pari Codicum munere *Thedaldum* adfecerunt *Villani* duo, *Philippus* scilicet iunior, atque *Franciscus*. In limine antiquissimi Codicis (11), qui continet *Expositionem Evangeliorum Venerabilis* Brunonis *Episcopi*, legitur : „ Iste Liber fuit ad usum Fratris *Thedaldi* de *Casa*, quem sibi dedit Dominus *Franciscus* de *Villanis* de Florentia, & quem ipse vivens adsignavit Armario Fratrum Minorum Florentini

Con-

(1) Plut. XXV. Part. sin. num VIII. ibid. pag. 194. § VI.

(2) Hi autem diei annique numeri, vel ad id sunt tempus referendi, quo illa eadem inter utrumque sancita fuit conditio, vel quo exemplum longo forte scriptum spatio expletum est.

(3) Plut. XVII. Cod. XXIX Catal. Tom. I. pag. 352.

(4) De hac controversia, iam increpente, callidissime conlecit *Armannius* Iudex de Bononia in ea, quam confecit, Italiae *Fiorita* pag. 25. Cod. 495. Chartac. fol. Bibl. quondam *Gaddianae*, nunc *Magliab.* Class. XXIII. num. 73. *Ma ora si comincia la gran male, perchè la quistione, se Cristo ebbe proprio, colle altre, che dopo questa deono apparire, metteranno tra' Cristiani gran divisione &c.*

(5) Plut. VIII. Partis dextr. num. X. huius Voluminis pag. 382.

(6) Notarii officio apud Florentinos Dominos fungebatur sub annis MCCCLXV & MCCCLXXX

(7) Notarius fuit Dominorum Florentinae Reipublicae A. MCCCCV. ac pridem quum *Thedaldus* Quaesitor fidei factus esset, *Naddum* S. Officii Notarium elegit die XI. Iulii MCCCXC.

(8) Plut. XXVIII. Partis dextr. Cod. XI. huius Voluminis pag. 695.

(9) Eius de vita, scriptisque agit Cl. *Mehus* in Vita *Ambrosii* pag. CCCXVII. seqq.

(10) Plut. VII. Partis sin. Cod. IX. huius Voluminis pag. 74

(11) Plut. XXX. Partis sin. Cod. III. ibid. pag. 247.

Conventus MCCCCVI „ In eiusdem vero exempli calce : „ Iste Liber est ad usum Fratris *Thedaldi*, post cuius mortem remanere debet Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus, & fuit Domini *Philippi* de *Villanis* de Florentia, sub tali conditione dicto Fratri *Thedaldo* concessus ab eodem „ Habes heic *Villanos* duos, *Franciscum* scilicet, atque *Philippum*, ni forte primo loco *Franciscus* sit litura tollendus. In altero eiusdem Bibliothecae Codice [2], legitur in calce Fratris *Thedaldi* manu : „ Liber est Domini *Philippi Villani*, & vult, quod post mortem meam sit in Armario Florentini Conventus. „ Nec praetermittendus in his est ille [3], qui continet *Innocentii* III Romani Pontificis Sermones, in quo adscriptum est : *Sermones* Innocentii *Tertii Papae ad usum Fratris* Thedaldi. *Dedit sibi Dominus* Philippus *de* Villanis. Manet autem opinio, plures *Philippi* Codices in hanc S. *Crucis* Bibliothecam fuisse inlatos. Omnium longe praeclarissimum est illud *Dantis* exemplum *Philippi* manu exaratum, cuius notatur in termino, *Philippum Villanum* complurium annorum spatio Perusinorum fuisse Cancellarium [3].

§. LXXVI. Huic autem S. *Crucis* Bibliothecae tali modo a priscis Coenobii Patribus constitutae, atque adeo a *Thedaldo* nobilitatae, magna quoque postero tempore manuscriptorum facta est accessio. *Nicolaus* enim *Spinellius*, qui ad Minorum societatem transierat, in eaque Florentini Inquisitoris munere A. MCCCCVL fuerat decoratus, de illa optime meruit. Exstant adhuc *Nicolai* Codices, in quibus legitur : *ad usum Fratris* Nicolai *de* Spinellis, sive : *ad usum Magistri* Nicolai *de* Spinellis, *ex Ordine Minorum*, *quem emit Paduae ibidem tunc Lector Regens*, *anno primo*. Interdum quoque : *Est* (Liber) *Armarii Florentini Conventus*, *Ordinis Minorum*, *qui fuit de eleemosynis Magistri* Nicolai *de* Spinellis [4].

§. LXXVII. Pari officio laudandus est Fr. *Franciscus* de *Foraboschis*, cuius est inscriptio : „ Ad usum fuit Fratris *Francisci* de *Foraboschis*, qui pertinet Armario Florentini Conventus S. Crucis, Ordinis Minorum. „ In *Boëthii* vero Codice [5] „ Ego Frater *Franciscus* de *Foraboschis* hunc librum audivi a D. Magistro *Francisco* de *Alumna* [6] anno Domini MCCCCXXV. „

§. LXXVIII. A *Leone* praeterea de *Prato*, *Francisci* filio, eodemque Legum prudente nonnulli Codices dati sunt muneri, unde in exemplo [7], quod tres continet eiusdem *Leonis* Sermones de Beato *Francisco*, exstat in fine : „ Hic Liber est Conventus Fratrum S. *Crucis* de Florentia, donatus illis a Domino *Leone* de *Prato* auctore Libri, anno MCCCCLIII die secunda Maii, in vigilia S. *Crucis* &c.

§. LXXIX. Huic accedit Fr. *Iacobus Blade*, cuius est talis memoria [8] : „ Iste Liber fuit ad usum Rev. Magistri *Iacobi Georgii*, Domini *Iacobi Blade*, qui pertinet Armario Conventus S. *Crucis* de Florentia Ordinis Fratrum Minorum. Obiit praedictus Magister *Iacobus* XXIII. mensis Septembris MCCCCLXII. „

§. LXXX In primis autem ad hanc Bibliothecam locupletandam Saec. XV. Codices adtulit Fr. *Sebastianus*, *Ioannis* filius de *Bucellis*, Florentinus, e Minorum Ordine, qui Armarista Florentini Conventus, sive a Bibliotheca fuerat. Huius in Mss. plerumque legitur : „ Iste Liber fuit ad usum Fratris *Sebastiani* de *Bucellis*, qui pertinet Armario Conventus S. *Crucis* de Florentia, Ordinis Fratrum Minorum. „ Interdum etiam : „ Iste Liber est Armarii Conventus Florentini, quem Frater *Sebastianus Ioannis* de *Bucellis* de Flo-

(1) Plut. IX. Partis dextrae Cod. VI. ibid. pag. 192, §. IV.

(2) Plut. XXIII. Part. dextr. Cod. VII. ibid. pag 663.

(3) Haec de *Philippo Villano*, *Coluccius Salutatus* in Epistola ad *Dominicum*, *Baudini* filium, Grammaticum, eumdemque Rhetorem Arretinum (ex Cod. *Gad. Med* Plut. XC Sup. num. XLI. pag. 64. Ep. XII *Exigit &c.*) *Nunc autem te exoro, postquam de* Quintiliani *spe decidi, nisi quatenus ex indulgentia pendebit optimi Fratris mei Domini* Philippi Villani *honorabilis Cancellarii Perusini, si quis peregrinus auctor apud te est, me conscium facias*.

(4) Compertum est, magnas pecunias ex eleemosynis a Fratribus fuisse collatas ad Codices comparandos, unde in optimo *Mediceae* Bibliothecae Codice (Plut. XXIX. num. VIII. in 4. maiori, Catalogi Tom. II. pag. 9. & seqq.) qui varia continet, iacent sine titulo versus rhythmici, quibus auctor insectatur eos, qui sacra procurant, atque in his *Gregorium IX.* Romanum Pontificem, quem liberius iusto *Dominicanae* Familiae alumnis indulsisse contendit. Has igitur inter eiusdem Stationes, haec pag. Codicis 61. *b.* effudit anonymus :

Nam sibi vestibus faciunt usuras,
Et id, quod adquiritur per falsas mensuras,
Inde Libros construunt, & magnas structuras,
Sed propter haec animae non sanant figuras &c.

(5) Plut. XXV. Partis sin. Cod. II. huius Voluminis pag. 180.

(6) Ita enim videtur potius legendum, quam *de Calina*, uti loco citato retulimus.

(7) Plut. XXXI. Partis sin. Cod. VI. ibidem pag. 366. §. III.

(8) Plut. VIII. Partis dextr. Cod. I. ibid. pag. 174.

Florentia adsignavit Conventui, dum viveret. Praesentem Librum emit a Domino *Nicolao* Canonico Arretino, ducatis quinque aureis cum dimidio &c. „ Sive: „ Iste (*Liber*) est Armarii Florentini Conventus S. *Crucis*, Ordinis Fratrum Minorum, quem emit Fr. *Bastianus* de *Bucellis* a Fr. *Iacobo Morelli*, pretio ducatorum novem, & grossorum quatuor &c. „ Anni quandoque notam, quo illorum donatio facta est, aliquot *Bucelli* Codices praeseferunt: Namque ad unius calcem legitur (1): „ Iste Liber est ad usum Fratris *Sebastiani Ioannis* de *Bucellis* de Florentia, Ordinis Minorum, quem emit a *Ioanne* Domini *Laurentii* de *Redulfis*, ducatos tres cum dimidio, assignavitque Armario Florentini Conventus anno Domini MCCCCXLIV. die XX. Ianuarii. „ Nonnullis etiam ipsum emptionis annum addidit *Bucellius*. In primo enim cuiusdam exempli (2) limine, quod *Aegidii* super *Aristotelis* Rhetoricam Commentarium continet, relatum lego: „ Praesentem Librum, videlicet *Aegidium* super Rhetoricam *Aristotelis* adsignavit Frater *Sebastianus* de *Bucellis* de Florentia Armario Conventus Florentini, dum viveret, quem emit duobus ducatis aureis de suis eleemosynis anno Domini MCCCCXLIX. „ E vivis autem excessisse *Bucellium* mense Maio anno MCCCCLXVI. patet ex alio Codice (3), cuius in limine haec leguntur: „ Iste Liber fuit ad usum Fr. *Sebastiani* de *Bucellis*, qui pertinet Armario Florentini Conventus S. *Crucis*, Ordinis Fratrum Minorum, qui bonus Pater debitum humanae conditionis exsolvit XI. mensis Maii MCCCCLXVI. cuius benedicta anima requiescat in pace. Amen. „

§. LXXXI. Memoratu quoque digna est Fr. *Bernardini Barduccii* liberalitas, qui Dialogum confecit *De laudibus Castitatis, atque Virginitatis* (4). Hoc Exemplar (5), in cuius calce habetur: „ Finit Opusculum editum, atque completum per me Dei gratia Fratrem *Bernardinum* Florentinum, Ordinis Minorum, anno Domini millesimo CCCCLXXI. Kalendis Augusti „ huic Bibliothecae dono dederat ipse auctor, ibique inglorio pulvere sordidatum versarunt *Antonius Magliabechius*, & *Io. Cinellius* (6), qui Codicem a *Magliabechio* perceptum habuit (7).

§. LXXXII. Ad hos tamen singulos, quos hucusque recensuimus adcessere complures alii, quibus sunt accepti alii huius Bibliothecae Codices referendi. Scriptum namque in quibusdam est: „ Assignavit Societas Horti S. *Michaëlis* Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus; (8) „ in aliis: „ Assignaverunt Capitanei Horti S. *Michaëlis* Armario Florentino Ordinis Fratrum Minorum. „ Reliquos nullo temporum discrimine nunc accipe, *Cosmum* nempe *Mediceum* Patriae Patrem, *Ioannem* filium, *Hieronymum Machiavellum*, plurimosque praeterea S. *Crucis* alumnos, *Benedictum* puta de *Cavalcantibus*, *Bindellum* de *Vicedominis*, *Nicolaum Caccinium*, *Bonaventuram Alberti* filium, *Petrum* de S. *Ambrosio*, *Bonaunum* Flor. *Andream Ursii* de Florentia, *Iacobum* de *Cyprianis*, *Philippum* de S *Trinitate*, *Iacobum* Ser *Puccii*, *Nereum* de *Cursu*, *Alexandrum* de S. *Lucia*, *Zenobium* de Florentia, *Leonardum* de Florentia, *Ioannem* de *Spinellis*, *Andream* de *Manfriano*, *Paullum* de Etroria, *Iacobum Nuti* de Florentia, *Angelum* de *Gherardis*, *Franciscum Chappuccii* de S. *Remigio* Florentinum, *Guidonem Dulcis*, *Andream Christophori* filium Senensem, *Ioanninum Iusti* de Florentia, aliosque, quorum nomina in Codicum recensione fideliter praenotavimus.

§. LXXXIII. Accidit interea, ut *Michaël*, *Guardini* filius, opulentissimam hereditatem Collegio Mercatorum Urbis Florentiae reliquerit, ea conditione adposita, ut in usus publicos erogaretur. Quum igitur ea aetate magna esset Codicum manu exaratorum penuria, eosque immodicis sumptibus ditissimi tantum homines sibi conquirerent, ut facilior via virtutem adsequendi bonarum litterarum studiosis pateret, statutum prudenti consilio fuit, ut

am-

(1) Plut. XXXIV. Partis sin. Cod. IV. ibid. pag. 304.

(2) Plut. XVI. Partis sin. Cod. VIII. ibid. pag. 120.

(3) Plut. XXIV. Partis dextr. Cod. VIII. ibid. pag. 681.

(4) Dialogus est inter *Franciscum* S. R. E. Cardin. *Roboreum*, postea *Xistum* IV. Rom. Pont. *Georgium Ant. Americi Vespuccium*, & *Christophorum Calcinnum*, qui quidem duo Religiosae alicui Familiae nomen dare concupierant.

(5) Plut. XXV. Partis sin. Cod. VII. ibid. pag. 187.

(6) Vid. Clas. IX. Bibl. *Magl.* Cod. XXXIX. chart. in fol. pag 19. & pag. 36. *b*.

(7) Ibid Clas. X Cod. VI. chart. in fol.

(8) Plut. XXXIII. Partis dextrae Cod. III. huius Voluminis pag. 729.

ampliſſimum Conclave in Coenobio S. *Crucis* aedificaretur, in quo Codices hucuſque a Minoritis, quorum nomina ſupra recitavimus, ſtudioſe collecti, aliique undequaque magnificis ſumptibus conquiſiti, veluti in tutiſſimo ſactario repoſiti, publicae inſervirent utilitati. Anno igitur MCCCCXXVII. in LXXII. Pluteis (1) recooditi fuerunt Codices ſeptingenti & amplius, catenis ligati ferreis, eademque propemodum ratione diſpoſiti, qua nunc Medicei Codices in hac *Laurentiana* Bibliotheca adſervantur. Ex Memorabilibus eiuſdem Magiſtratus, qui Mercaturae praeerat eruimus Libro ſignato littera *C*, huc illatos fuiſse Codices *Nicolai Niccoli*, viri celeberrimi; quod tamen ſecus evenisſe conſtat, quum in Clauſtro Monachorum D. *Dominici* Florentiae ad S. *Marcum*, *Coſmo Mediceo* Patriae Patre rem procurante, repoſiti fuerint (2).

§ LXXXIV. Tot igitur Codicum acceſſione factum eſt, ut Saeculo quinto ac decimo una omnium celeberrima S. *Crucis* Bibliotheca praedicaretur, & eſset. *Benedictus Deius*, ea aetate ſummis functus honoribus, qui ſuorum temporum hiſtoriam (3) Italico conſcripſit idiomate, illam compellat: *Vna magna, e degna Libreria, e di Greco, e Ebraico, e Caldeo, e Turcheſco, e Latino, e in Volgare, e d' ogni, e qualunque coſa poteſſi addimandare* (4). *Ambroſius Traverſarius*, Camaldulenſium Generalis, vir doctiſſimus, eamdem memorat in Epiſtola XVIII. Libri VIII. Epp. quae eſt ad *Nicolaum Niccolum* (5), ubi haec habet: „ Peto autem, ut Volumen unum *Chryſoſtomi* ex his, quae ſunt Conventus S. *Crucis*, in quo, niſi fallor, quaedam Opuſcula *Ephraem* Syri habentur de laudibus *Ioſeph*, ad me mittas &c „

§ LXXXV. Tanta autem erat Florentinae Reipublicae cura de eius conſervatione, ut eam quotannis Mercatorum Magiſtratus ſoleret inviſere; unde in eiuſdem Memorabilium Libro relatum legimus: *Nell' anno MDV. furono rubati ſei Libri della detta Libreria de' migliori; però con licenza del Miniſtro della Provincia di Toſcana ſi fa metter prigione nelle Stinche Frate* Aleſsandro Gorini, *che ſi ſoſpettava che li aveſſi tolti, e mandati a Roma. Si caſſa il Cuſtode, e ſi ſoſpendono le limoſine dell' Infermeria, e Libreria &c.* & infra: *il ſuddetto Frate reſtituì i detti Libri, che aveva mandati a Roma al Card.* Grimani *&c. e il dì 8. Luglio 1506. fu ordinato ſcarcerarſi il detto Frate*.

§. LXXXVI. Toto Saeculo XVI. & XVII. haec pretioſa litteraria ſupellex ſordidata delituit, unde nullam de ea fieri video mentionem in Sylloge Epiſtolarum a viris clariſſimis ſcriptarum, curante *Petro Burmanno*, impreſſa quinque Voluminibus in 4. ubi plures doctorum virorum Epiſtolae afferuntur, qui Florentinos Codices viderunt, & excuſſerunt. Vnus *Io. Mabillonius*, vir Cl. in Itinere Italico Pariſiis apud *Io. Montalant* MDCCXXIV. 4. Tomo I. pag. 161. *nulla*, inquit, *poſt* Laurentianam *Bibliotheca Florentiae libris vetuſtis magis referta eſt, quam Bibliotheca S.* Crucis. Hanc eamdem Bibliothecam non bene novit, dum Florentiae verſaretur celeberrimus *Bernardus* de *Montfaucon*, qui in Diario Italico Pariſiis impreſſo apud *Io. Aniſſon* MDCCII. 4. pag. 354. ſatis ieiune adfirmat, quod *in Bibliotheca* (S. Crucis) *bene multi Codices ſunt; ſed plerique recentes, atque ad Scholaſticam ſpectant. Monſtrant ibidem Operum S.* Bonaventurae *Codicem, ipſius, ut aiunt manu conſcriptum*.

§. LXXXVII. Noſtra tantum aetate ſub feliciſſimo *Franciſci* Imperatoris, Magni Ducis noſtri Regno actum eſt de Codicum S. *Crucis* Catalogo conficiendo, & litterariae Reipublicae bono in lucem emittendo. Quapropter, ut

(1) Errat *Ioſeph Richa Notizie Iſtoriche delle Chieſe Fiorentine Quartier S. Croce* Tom I. pag. 119. dum in LX. Pluteis diſpoſitam fuiſſe Bibliothecam adfirmat his verbis: *N' è da tralaſciarſi una Libreria ricca di rariſſimi Libri, tutti in cartapecora, diſtribuiti in LX. Banchi, eſſendo ſtata fabbricata da* Michelo *della Famiglia de'* Guardini, *l' arme del quale è ſcolpita nell' architrave della porta, inſieme coll' arme dell' Vniverſità de' Mercatanti, al di cui governo fu la Libreria raccomandata dal ſuddetto* Michele.

(2) Quum ſexcenta & amplius Volumina moriens reliquiſſet *Nicolaus Niccolus*, in loco publico ſtudioſorum utilitati reponenda, arbitrio XVI. Nobilium Civium, ut *Robertus Vbaldinius* in Annalibus Mss. Conventus S. *Marci* fuſe perſequitur, *Coſmi Medicei*, unius ex ſexdecim illis Viris, liberalitate factum eſt, ut in Bibliothecam D. *Marci* inferrentur. Vide Cl. *Mehus* Praefat. ad *Ambroſii* Camald. Epp. pag. LXIV ſeqq.

(3) Eius Hiſtoria proſtat adhuc inedita in Bibliotheca *Magliab.* Claſs. XXV. Cod. LX. fol. ubi pag. 35. ad calcem capitis: *El Duomo de' Frati di S. Franceſco di Firenze S. Croce &c.* legitur quod mox protulimus.

(4) Nulla nec Graeca, nec Hebraica, nec Chaldaica, neque Turcica Codicum exempla ibi umquam fuiſſe conſtat.

(5) Edit. Flor. col. 381.

ut bene memini, id onus, decreto Consulum Collegii Mercatorum, Viro celeberrimo *Antonio Francisco Gorio*, cuius Museum, ac lectissimam Bibliothecam iam inde ab anno aetatis meae XI frequenter adire consueveram, impositum fuit. Sed quum totus ille esset in Etruscorum monumentis indagandis & illustrandis, primos tantum Codices vix a limine salutavit, quos etiam in domum suam die XXIII. Aprilis anni MDCCXXXVIII. adsportandos obtinuerat. Viro itaque aliunde occupatissimo, die III Maii anni insequentis, suffectus fuit Cl. *Laurentius Mehus*, veterum Codicum acerrimus perscrutator, qui tamen purum titolorum Indicem contexuit, usus ut plurimum antiqua illa indicatione, erroribus obsita, quae in cuiuscumque Codicis tegmine adscripta legitur. Hic in tabulario Collegii Mercatorum praedicti repositus fuit, cuius apographum in *Mediceam* hanc Bibliothecam una cum ipsis Codicibus transferri curavi. Ea autem, quae ad historiam litterariam pertinent, ad quod unum intendebat, diligenti examine est perscrutatus, ut Praefationem suam *Ambrosii* Camaldulensium Generalis Epistolis praemissam magis magisque ditaret (1). Nec praetereundus est *Hieronymus Lagomarsinius*, humaniorum litterarum praeceptor olim meus, qui eiusdem Bibliothecae Codices aliquot, *Ciceronis* Opera continentes, anno MDCCXL. prout autographa ipsius praesefert adnotatio, diligentissime contulit. Codices etiam non paucos evolvit Vir Cl. *Franciscus Antonius Zacharias* in Excursu Litterario per Italiam, Venetiis typis *Remondinianis* MDCCLIV. 4. pag. 221. seqq. & rursus in Itinere Litterario per Italiam, item Venetiis per *Sebastianum Coleti* MDCCLXII. 4. pag. 95. seqq.

§. LXXXVIII. Tandem *Petri Leopoldi*, Magni Ducis nostri, providentissimi Principis, responso, anno MDCCLXVI. sub die XV. Octobris S. *Crucis* Bibliotheca, in hoc *Mediceum* Sacrarium translata est, ut bonarum litterarum studiosis, & eruditis advenis commodius pateret. Huc etiam ex Regio Palatio adsportari iussit ingentem Orientalium Codicum (2) thesaurum, a *Mediceis* Principibus magnifico sumptu comparatum, ut reliquis eiusdem generis Codicibus, qui iam ibidem adservabantur accederent.

§. LXXXIX. Haec ego, Benevole Lector, in rusculo meo Fesulano autumno potissimum proxime praeterveсto in vigiliis nocturnis fideli calamo litteris consignabam. Illuc enim sub vesperam me singulis ferme diebus conferre soleo, ubi summa fruens quiete, & animi tranquillitate, omius villici servitio contentus, saluberrimo aëre, locique deliciis & amoenitate captus & inlectus, eas paro lucubrationes, quae paucorum librorum ope adornari possunt.

§. XC. Neque alia eodem tempore illic defuerunt honesta animi relaxamenta, quae me, adventante hieme, ad laborem hunc meum persequendum alacriorem redderent, & vehementioribus gloriae stimulis concitarent. Magnificam siquidem *Vitelliae* Familiae Villam, quae meae proxima est, obtinuit vir excellentissimus *Angelus Tavantius*, Magni Ducis nostri ab intimis Consiliis, & supremus Oeconomicis Etruriae rebus Praefectus, qui quum rerum agendarum peritiam, consiliique maturitatem longo rerum usu comprobatam cum summa morum integritate, & in Principem fide coniunxerit, & a prima sua iuventute Latinis & Italicis litteris, cultiorique Iurisprudentiae sedulam operam impenderit, dici vix potest, quam mirifice ex eius erudita ac iucundissima consuetudine sim recreatus.

§. XCI. Sub anni exitum, die videlicet XXXI. mensis Decembris, aliud accidit, quod summo me gaudio cumulavit. Dum enim in *Medicea* Bibliotheca totus essem in hoc Volumine adornando & typis committendo, circa meridiem, adlatus mihi est laetissimus nuntius adesse virum praecellentissimum *Iosephum Mogninum*, Silvae Floridae Comitem, eumdem illum, quem paucis ante annis exceperam, ac sublimi praeditum ingenio suspexeram, quum ad *Clementem* XIV. Pontificem undequaque Maximum a *Carolo* III. potentissimo Hispaniarum Rege, ut Christianae Reipublicae pacem perpetuo firmaret, plena cum potestate missus, Florentia pertransisset. Is igitur incredibili dexteritate, ac prudentia, qua de instantibus, ut est de *Themistocle* praedicatum, verissime iu-

(1) Florentiae prodierunt typis Caesaris MDCCLIX. in fol.

(2) Catalogum Orientalium Codicum tam Bibliothecae *Palatinae*, quam *Laurentianae* vulgavit Cl. *Stephanus Evodius Assemannus* Archiep. Apamene Florentiae ex Typographio *Albizzeniano* MDCCXLII. fol.

iudicare solet, & ex praeteritis solertissime coniecturam capere futurorum, Sacerdotii & Imperii discrimina mirifice conciliavit, & opus illud, aleae plenum periculosae, cunctis Saeculis memorandum, ad optatum finem perduxit; ex quo factum est, ut tanti viri virtute perspecta Hispaniarum Rex invictissimus, ad Religionis patrocinium & incrementum, ad Hispanae gentis salutem, ad litterarum & bonarum artium amplificationem & decus, ad humani generis delicias divinitus datus, nuper ad sui primi Administri, & intimi Consiliarii dignitatem ipsum evexerit. Multa ultro citroque de optimis artibus & disciplinis promovendis exornandisque contulimus, unde facile sit divinare, eius auspiciis, auctoritate, & nomine, quod sub celeberrimo Cardinale *Francisco Ximenio* olim contigisse non ignoramus, omnem Graecam & Romanam potissimum sapientiam in orbis conspectum, celebritatemque venturam. Illo certe duce, quam semper ingeniis dives, frequens Academiis, felix studiis, ingruentibus etiam ipsis belli calamitatibus, Hispania extiterit, luce clarius patescet.

§. XCII. Paucis post diebus, scilicet die VIII. Ianuarii ad vesperam *Mediceum* hoc Sacrarium ingressus est Serenissimus Hassiae Landgravius *Fridericus*, cuius bellicam virtutem, animi magnitudinem, & in bonis artibus excolendis studium, nihil opus est ut pluribus verbis commemorem. Haec nolui te ignorare, benevole Lector, quum nullum sit iucundius animi oblectamentum, quam memoria gestarum rerum; brevia siquidem sunt praesentia, & caduca; futura nulli mortalium explorata; sola quae praeterierunt memoratu digna, non sine magna utilitate repetuntur. Interim vale, & postremum Operis mei Volumen, in quo Italici Codices recensentur, cum indice in fine, tam Operum, quae describuntur, quam Auctorum, qui memorantur uberrimo, propediem exspecta. Ante omnia curabo, & totis enitar viribus, ut ex antiqua bonae fidei formula, dolus malus omnis absit, & me non gloriolae, aut turpi lucro, sed utilitati publicae semper consuluisse pateat.

Datum Florentiae ex Medicea Bibliotheca die XXIV. Iulii CIↃ. IↃ. CC. LXXVII.

BIBLIOTHECAE GADDIANAE

PLVTEVS LXXXXI. INFER.

CONTINENS LATINOS CODD. MSS. XIII. EDITOS IV.

CODEX I.

P. VIRGILII AENEIS.

I. pag. 1. P. Virgilii Maronis Aeneidos Libri XII. praeviis ad singulos argumentis decastichis, quae alibi etiam occurrunt sub nomine Ovidii; primo vero Libro aliud etiam dodecastichon praemittitur, omnium simul duodecim Librorum argumenta comprehendens, ac praeterea quatuor ii versiculi: *Ille ego qui quondam &c.* In fine rubrica adscriptum est: *Explicit Liber Publii Maronis XII. & ultimus, scriptus per manus Ioannis Horusen Monasterien. familiaris Domini G. de Montepolitiano.* In huius autem postremae paginae aversa parte Epistola legitur Italico sermone conscripta, qua patrem rogat filius, cuius nomen erasum est, ut sibi comparet Tullii Officiorum Libros, & de Oratore, data Monte Politiano die xix. Iulii. Ante initium Epistolae litteris grandioribus adscriptum est: *Questo libro è di Ascanio.*

II. pag. 211. *b.* Hieronymi (Aliotti) Arretini Epistola clarissimo, & disertissimo Poggio, cui praecurrit sequens Prologus: *Leonardus Arretinus scripserat contra optimum & prudentissimum virum Barptolemaeum Politianum Secretarium Apostolicum iam vita functum, ut apparet in volumine Epistolarum ipsius Leonardi. Eam epistolam quum Hieronymus Arretinus legeret, permotus rei indignitate ac turpitudine scripsit contra Leonardum, suppresso tamen eius nomine. Scripsit autem ad Poggium virum doctissimum & disertissimum, curia Eugenii Pontificis demorante Florentiae. Poggius ipsum Hieronymi epistolam legendam obtulit Aurispae, Cincio, Blondo, Carolo Arretino, doctissimis viris & Secretariis Apostolicis, qui omnes dignis conviciis Leonardum affectum fuisse, cum risu, & ioco asseverabant, ob convicia, & maledicta, quae falso & iniuste in Barptolemaeum Politianum defunctum impegerat.* Epistola autem ita inscribitur, & inc. *Hieronymus Arretinus clarissimo & disertissimo Poggio. Vt facile conicies ex consuetudine mea, quae mihi tecum intercedet frequentissima, si voles, sum ex ingenio verecundior atque subtimidus.* Des. *opinione tua ullo tempore frustraberis. Vale felix, colendissime Pater, ac Domine. MCCCCXXXIX.* Edita haec est Epistola inter Hieronymi Aliotti Arretini Ordinis S. Benedicti, Abbatis Monasterii SS. Florae & Lucillae, Epistolae, & Opuscula, Arretii typis Mich. Bellotti MDCCLXIX. 4. Tom. I. pag. 25.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XV. nitidissimus, in cuius secundae paginae margine gentis Nobiliae stemma depictum est, adscriptis litteris *G. N.* scilicet *Guidi Nobilius*, cuius nomen in calce primae paginae scriptum est. Constat foliis 213. Notandum hunc, & insequentes tredecim Codices pertinuisse olim ad Franciscanus, ut vocant Reformatos Montis Politiani, qui ditissimam Mss. Codicum Bibliothecam olim possidebant, hosque superstites iussu Francisci Imperatoris semper Augusti in Mediceum hoc saerarium fuisse repositos mense Augusti MDCCLVIII.

CICERONIS TVSCVL. QVAEST.

M. T. Ciceronis Tusculanarum Quaestionum Libri quinque, ubi notandum, propter initialis litterae Libri tertii abscissionem, scripturae, quae in aversa paginae parte continebatur, partem excidisse. *Cod. II.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XV. elegantissimae scripturae, cum pictura in

in principio aurata, & colorata, & item mate possessoria, initialibus reliquorum Librorum eleganter illuminatis, & Graecis vocibus rubricatis & maiuscula littera, suis locis adiectis. Constat foliis 148.

CICERONIS PHILIPPICAE.

Cod. III. M. T. Ciceronis Philippicarum Libri XIII. qui quoad initium & finem concordant cum iis, quos exhibet Codex VI. Plut. XLVIII. Catalogi Tomo II. pag. 428. §. III. excepto Libro V. qui ita desinit: *quod profecto & pietate vestra, & tanta concordia consequemur, aut quidvis potius quam serviatis. Aliae nationes servitutem pati possunt, Populi Romani res est propria libertas*. Adsunt in margine correctiones perquam bonae, & crebrae, nec non Summaria diligentissime exarata

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus coloratis. Constat foliis 105.

CICERO DE FINIB. BONOR. ET MALOR.

Cod. IV. M. T. Ciceronis de Finibus Bonorum & Malorum Libri V. anepigraphi, ubi Graeca desunt verba, spatio vacuo ad ea supplenda relicto.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auro variisque coloribus eleganter illuminatis; cuius tamen primae paginae inferior margo recisus est itemque initialis littera Libri III. ex quo fato scriptura etiam aversae paginae deperiit. Constat foliis 128.

CICERONIS TVSCVL. QVAEST.

Cod. V. M. T. Ciceronis Tusculanarum Quaestionum Libri V. typis impressi, in quorum calce legitur: *Marci Tullii Ciceronis Tusculanarum Quaestionum finis: impressarum Venetiis per Nicolaum Iensum Gallicum MCCCCLXXII. Nicolao Trono Duce Venetiarum inclyto*.

Codex membranac. impressus ut supra, cum initialibus eleganti pictura exornatis, in quo tamen desideratur prima pagina, eo quod pictura forte esset decorata, cum notulis & correctionibus quibusdam marginalibus. Constat foliis 84.

COLVMELLA DE RE RVSTICA.

Cod. VI. L. Iunii Moderati Columbellae (*sic*) Rei Rusticae Libri XIII. in quorum fine legitur rubrica: *Liber Iunii Moderati Columellae Rei Rusticae tredecimus feliciter explicit*: tum alia sequebantur, sed recisa pagina perierunt. Concordant cum Codice XIX. Plutei LIII. Tomo II pag. 615. §. I. qui quidem Codex exhibet editionem Regiensem anni MCCCCLXXXII. in fol. In tegumento huius Codicis adscriptum est: *Iste Liber est ad usum Fratrum Divi Francisci in Diva Maria*; & paullo infra; *Iste Liber est mei Raphaëlis de Begliarmiais*.

Codex membr. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum Summariis in margine rubricatis, initialibus Librorum eleganter illuminatis, pictura in principio, & stemmate possessoris. Constat foliis 237.

POMPONII MELAE COSMOGRAPHIA.

Cod. VII. POmponii Melae de Cosmographia Libri III. ut in edit. Lugd. Batav. apud Iordanum Luchtmans MDCLXXXV. in 8. &c. quam citavimus in Codice XVIII. Plutei XXX. Catalogi Tomo II. pag 77. § II. Praemittuntur in hoc Anonymi Prolegomena quaedam in totius Operis illustrationem, in quibus citantur *Homerus Plato in Phaedone, Ptolemaeus in Cosmographia translata de Graeco in Latinum Florentiae Anno Domini MCCCCVI. Lactantius Libro III. Instit. Augustinus de Civitate Dei Libro XVI. Cap. IX. & S. Hieronymus in Ep. ad Rusticum*. Inc. *Pomponius Mela situm orbis describens, Opus, ut ait, impeditum minimeque facundiae capax, illud tam facunde & succincte describit, ut nullus, arbitror, praecipue tantam rerum multitudinem describere potuisset*. Des. *& ita totus ille Oceanus Meridionalis, qui est ultra aequinoctialem, est navigabilis, & per consequens habitabilis ab hominibus, propter quos omnia fecit Deus benedictus in saecula saeculorum. Ut autem praemissa ad oculum videantur, illa, ut potuimus subiecimus in figura sequenti*, quae tamen recisa est. Pag 4 ita loquitur de Antipodibus: *Ex praemissis potest responderi ad quaestionem de Antipodibus, quos iste vocat Antictones, & dico cum correctione tantorum doctorum, Antipodes esse, non per modum, quem supponit Augustinus, quod Oceanus sit medius inter nos, & ipsos; propter quem dicit illos non esse; sed dico quod supposita figura terrae sphaerica illi qui habitant in ultimis partibus Occidentis, supposita etiam figura sphaerica caeli, & aëris, & terra in media sita, & quod secundum Platonem in Phaedone circa finem, & alios, quidquid elongatur a caelo, & tendit ad centrum, descendit, & e contra. Per quod respondetur ad argumentum Lactantii, qui dicit, si essent Antipodes, haberent pedes ad caelum, sicut nos capita; & ad rationem Augustini, qui dicit illos Antipodes non potuisse ex Adam, neque ex Noë, & filiis eius provenire, respondetur, quia de Oriente ad Occidentem est planus, & faci-*

lus

lis trausitus, quantum ad situm terrae, nisi malitia, vel diversitas gentium impediret, & pauci tantu terrarum spatia peragraverunt, & si qui sint, scriptum forte non reperitur, sed est valde possibile. Plurum enim est de Portugallia, quae est ad remotiorem, & ultimum Oceanum Occidentis, ire usque ad Ierusalem, in Mesopotamium per Syriam, inde in Chaldaeum, inde in Persidem, in quibus sunt Euphrates, & Tygris, inde transire Indum, & Indium usque ad Oceanum orientalem, & Insulam Taprobanam, quae est in Oceano orientali ad meridiem; illuc enim appropinquavit Alexander, & a parte meridionali; a parte autem septentrionali, & incipit in Occidente in angulo Africae, ubi nostrum mare intrat Oceanum, vel secundum istius opinionem exit de Oceano, & describit primo littora, & terras, & provincias adiacentes, & gentes, & mores a parte Africae, & transcurrit per Africam littora, & interiora terrarum versus Orientem usque ad Syriam, in quo spatio Mauritania, Numidia, Africa specialis, in qua Carthago, Cyrene, & ibi finit Africa, & incipit Asia, in Nilo fluvio Aegyptus, Arabia ad rubrum mare Arabiae &c.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, eum initialibus auratis & coloratis. Constat foliis 60.

CICERO DE ORATORE, BRVTVS, ET ORATOR.

Cod. VIII. I. pag. 1. M. Tullii Ciceronis de Oratore Libri III. Quum prima fortasse pagina, pictura esset insignita, tota recisa est; unde Liber I. incipit a verbis . . . . *rorum hominum scientium rerum gestorum, vel utilitate, vel magnitudine metiri vellet &c.*

II. pag. 150. Eiusdem Brutus.

III. pag. 209. Eiusdem Orator. Ex pagina 231. plusquam dimidia para fuit impia manu recisa.

Codex membranae Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus. eum initialibus Librorum auro, variisque coloribus eleganter depictis. Constat foliis 253.

P. TERENTII COMOEDIAE.

Cod. IX. P. Terentii Comoediae VI. eum Epitaphio Poëtae in principio, videlicet:

I. pag. 1. Andria.
II. pag. 20. *b.* Eunuchus.
III. pag. 41. *b.* Heautontimorumenos.
IV. pag. 61. *b.* Adelphi.
V. pag. 80. Hecyra.
VI. pag. 95. *b.* Phormio. In fine legitur: *Explicit sextu & ultimo Comoedia Phormio. Altitonanti laus.*

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auratis & coloratis, in cuius prima pagina stemma gentilitium gentis Nobiliae apparet, & inferius nomen possessoris, qui fuit *Guido Nobilius*. Constat foliis 112.

P. PAPINII STATII THEBAIS, ET ACHILLEIS.

Cod. X. I. pag. 1. Codex est anepigraphus, sed continet P. Papinii Statii Thebaidos Libros XII. praeviis in singulos argumentis metricis. Primo vero praemittuntur etiam dodecastiche duo, omnium simul Librorum argumenta totidem monostichia exprimentia. Primum dodecastichon inc.

Solvitur in primo &c.

Secundum inc.

Associat profugum &c.

ut alibi. Succedit deinde Introductio primi Libri versibus sex, quae inc.

Pignora devovit pater, alternantur in aula &c.

Notandum inter pag. 8. & 9. insertam fuisse vacuam paginam ad supplendum Libri I. defectum, scilicet a versu 436. exclusive usque ad vers. 502. In fine legitur: *Surculi Statii Papinii Tholosani Poëtae clarissimi Thebaidos Liber per me Iohannem Bertum de Foroiulii scripturae finem assumpsit millesimo quadringentesimo quarto anno Domini fluente, mensis Augusti luce decimanona, dum Bononiae in domo spectabilium militum Domini Melchionis, & Barptolomei de Mazolis de Bononia permanerem. Centum & octuaginta septem totius Libri computationes annumerantur. Gratias & laudes tibi refero, Iesu Christe. Amen.*

II. pag. 146. Eiusdem Achilleidos Libri V. quorum postremus desinit in versu:

Narrabor famulis, aut dissimulata latebo.

qui in Corpore omnium Poëtarum Londinensi apud Isaacum Vaillant MDCCXXI. fol. Tom. II. pag. 1105. est versus 274.

In tegumento ligneo adscriptum est: *Die XXXI. Maii MCCCCLVIII. Statius Thebaidos, & Achilleidos, quem emi ego Rinaldus olim Bertini de Pandozzis de Civitate Castelli a Fratre Francisco del Fiurinaio de Cortona, & solvi, ut patet &c.*

Codex chartae. Ms. in fol. Saec. XV. ineuntis, diligenter exaratus, & cum rudi pictura calamo delineata in principio. Constat foliis 160.

PLAVTI COMOEDIAE.

Cod. XI. PLauti Sarsinatis Poëtae conspicui Comoediae XVI. videlicet:

I. Amphitryo.
II. pag. 21. *b.* Asinaria.

III. pag. 39. *b.* Aulularia, quae desinit in Scena I. Actus V. & in verbis, *numquam hinc feres a me.*

IV. pag. 56. Captivi, quae desinit in versu: *retinendoque lassum me reddiderunt*, qui est versus 4. Scenae secundae Actus III.

V. pag. 68. Bacchidea. Incipit a versu *quid si hoc potis est at taceas, ego loquar?* qui est primus Scenae secundae Actus I.

VI. pag. 87. *b.* Mostellaria.

VII. pag. 108. Menaecnmi.

VIII. pag. 127. *b.* Miles gloriosus.

IX pag. 154. Mercator.

X. pag. 170. *b.* Pseudolus.

XI. pag. 194. Poenulus.

XII. pag. 217. Persa.

XIII. pag. 23. Rudens.

XIV. pag. 254. *b.* Sticus.

XV. pag. 267. Trinummus.

XVI pag. 288. *b.* Truculentus. In fine maioribus rubris litteris legitur: *Plauti Poëtae conspicui Sarsinatis Truculentus explicit.* In principio legitur Epitaphium, quod sibi Ipse Poëta composuit, quodque a M. Vartone in Libro de Poësia positum affert Gellius.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, cum scholiis aliquot marginalibus, titulis, & initialibus Comoediarum rubricatis, necnon stemmate Nobiliae gentis in prima pagina, & pictura in principio semirecisa; in altera autem pagina legitur *Gaddo Nobilius.* Constat foliis 304.

Q. HORATII CARMINA.

Cod. XII. I. pag. 1. Q. Horatii Flacci Carminum Libri IV.

II. pag. 69. *b.* Epodon Liber.

III. pag. 84. *b.* Carmen Saeculare.

IV. pag. 86. Sermonum, sive Satyrarum Libri II. Post versum 32. Satyrae II. Libri II. Codicis pag. 113. *b.* usque ad pag. 128. magna est paginarum confusio ob male ligatum antiquitus Codicem; nos tamen notulis in infimo margine adpositis omnia in suas sedes restituimus: comperimus autem deesse omnino duo folia, in quorum altero excidit a versu 297. Satyrae II. usque ad versum 13. Satyrae III. inclusive; in altero vero a versu 94. Satyrae V. usque ad versum 26. Satyrae VI. item inclusive: mirum tamen est, quod loco istorum, duo alia folia sunt inserta, fragmenta quaedam Libri I. Carminum eiusdem Horatii continentia, non iam ex suis sedibus avulsa, sed heic iterum repetita. Notandum praeterea est Satyram X. Libri I. octo versibus (1) in principio longiorem esse, quam in editione; sic enim inc.

Lucili, quam sis mendosus, teste Catone
Defensore tuo, pervincam, qui male factos
Emendare parat versus. Hoc lenius ille,
Quo melior vir est (2), *longe subtilior ille,*
Qui multum puer, & loris, & funibus udis
Exhortatus (3) *ut esset opem qui ferre poëtis*
Antiquis posset contra fastidia nostra,
Grammaticorum equitum doctissimus. Ut redeam illuc,
Nempe incomposito &c.

Codex chartac. Ms. in 8. maiori Saec. XV. cum initiali Codicis littera eleganter illuminata, in quo nulli neque Librorum, neque Carminum tituli sunt. Constat foliis 137.

CICERONIS DE AMICITIA, DE SENECTUTE, ET PARADOXA.

I. pag. 1. M. Tullii Ciceronis de Amicitia Liber. Cod. XIII.

II. pag. 33. Eiusdem de Senectute Liber.

III. pag. 55. Eiusdem Paradoxa.

Codex chartac. Ms. in 8. maiori Saec. XIV. exeuntis. Constat foliis 66.

CICERONIS DE SENECTUTE, DE AMICITIA, PARADOXA, ET SOMNIUM SCIP.

I. pag. 1. M. Tullii Ciceronis de Senectute Liber. Cod. XIV.

II. pag. 48. Eiusdem de Amicitia Liber.

III. pag. 99. Eiusdem Paradoxa.

IV. pag. 122. *b.* Eiusdem de Somnio Scipionis.

Codex membranac. Ms. in 8. min. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auratis & coloratis. Summariis in margine rubricatis, & Graecis verbis suis locis rubrica item redditis, in cuius prima pagina, praeter stemma gentilitium, legitur *Gaddo Nobilius.* Constat foliis 134.

PANDECTAE A POLITIANO CONLATAE TOM. I.

Pandectarum Tomus primus a Libro I. usque ad XXIV. Liber primus, praemisso titulo rubricato: *In nomine Domini Iesu Christi* (4) *Imperator Iustinianus Caesar Flavius Alamannicus Gotticus Francus* (5) *Germanicus* Cod. XV.

(1) Hi versus huic Sermoni in quibusdam Mss. praefixi, spurii sunt, ut adnotatur in notis ad Horat. curante Ludovico Desprez ad hunc locum.

(2) Edit. *Est quo vir melior.*

(3) Edit. *Exoratus.*

(4) Haec prima verba lineola expuncta sunt.

(5) Correctum est manu Angeli Politiani *Francicus.*

cus Atticus (1) *Africus Vandalicus* (2) *pius felix inclytus victor ac triumphator semper Augustus Theophilo & (3) Dorotheo (4) viris illustribus & (5) antecessoribus & Salaminio viro disertissimo salutem. Omnem totius* (6) *Reipu. nostrae sanctionem &c.* Liber XXIV. desinit in Titulo *de divortiis* (7), cuius ultima verba Vlpiani haec sunt: *Etsi concubinam sibi adhibuerit: idem erit probandum.* Io fine legitur: *Ad laudem eius, qui est trinus, & unus. Explicit Liber secundae partis Digesti veteris, Domini Iustiniani Principis sacratissimi, maxima cura atque diligentia Venetiis impressus arte, & impensis Andreae Papiensis anno Domini MCCCCLXXXVI. die IX. Octobris.* Tum sequuntur rubricae, & registrum voluminis, in cuius calce Angelus Politianus adnotavit: *Contuleram cum Pisana littera eGo AnGelus Politianus die XIX. Iulii MCCCCXC. hora ½ noctis.*

Σημείωσαι. *In exemplari archetypo nomina numerorum semper sunt litteris scripta communibus: non quibus numeri notari solent, praeterquam ubi numerus est Librorum notatus. Ac fere semper vicensimo. tricensimo &c. similiter per n litteram scriptum invenies. Quando deletur littera superpungitur sic a· b· Quando vero dictiones, tum veluti superne concludunt sic ârma virûmque: haec enim pro deletis habenda. Nullae sunt in toto libro compendiariae notae: tantumque in extremis versibus m nota exprimitur sic: VERGILIV̄. PETRV̄. Est pluribus locis vetustis litteris emendatus Liber: quae emendatio vera est, & compar scriptori. Graeca sine ullis accentibus sunt. Citat hanc litteram Accursius, & alii vetustiores. Mihi eius Libri facta est legendi potestas, opera Laurentii Medices magni viri: cum scilicet alioquin velut in sacrario servetur a Magistratu summo Florentino, nec nisi ad facula perquam raro ostendatur. Vale qui legis.*

In folio, quod cum ligneo Codicis tegumento conglutinatum est in principio, legitur manu Politiani hoc Boethii excerptum ex Libro III. de Philosophiea Consolatione: *Neru Senecam familiarem, praeceptoremque suum ad eligendae mortis coëgit arbitrium. Papinianum diu inter aulicos potentem, militum gladiis Antoninus obiecit. Atqui uterque potentiae suae renuntiare voluerant, quorum etiam Seneca opes suas tradere Neroni, seque in otium conferre conatus est; sed dum ruituras moles ipsa trahit, neuter quod voluit effecit.* In primis deinde quinque foliis Politianus idem manu propria exscripsit Epigramma Graecum, quod inc.

Βίβλον Ἰουστινιανὸς ἄναξ τεχνήσατο τήνδε &c.

nec non *de Conceptione Digestorum* sanctionem (8), quae inc. *Imperator Caesar Flavius Iustinianus felix inclutus & triumfator* (sic) *semper Augustus Triboniano quaestori suo salutem. Deo auctore nostrum gubernante imperium, quod nobis a caelesti maiestate traditum est, & bella feliciter peragimus & pacem decoramus, & statuum Reipublicae ius tentamus.* Des. *ut Codex consummatus, & in quinquaginta libros digestus, nobis offeratur in maximam & aeternam rei memoriam, Deique omnipotentis providentiae argumentum, nostrique imperii, vestrique ministerii gloriam.*

℞ *Data octavo decimo Calendis Ianuariis, Lampridio, & Oreste viris clarissimis Consulibus.*

Feliciter.

Heic in margine adnotatum est: *Post hanc Epistolam sequitur altera, cuius est principium:* Omnem Reip. &c. *dein tertia, cuius principium:* Tanta circa nos &c.

Tum sequitur: *Rubrica de confirmatione digestorum.*

℞ *In nomine Domini Dei nostri Ihesu Christi Imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamanicus Gotticus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Vandalicus Africus pius felix inclutus victor, ac triumphator semper Augustus ad senatum & omnes populos.*

Tanta circa nos divinae humanitatis est providentia, ut semper aeternis liberalitatibus nos sustentare dignetur. Des. *curae autem erit tribus excelsis Praefectis Praetoriis, tam Orientalibus, quam Illuricis, necnon Libycis per suas auctoritates, omnibus qui suae iurisdictioni suppositi sunt, eas manifestari. Data XVII. Calendis Februariis Iustiniano Domino nostro ter Consule.*

Paullo post initium huius Constitutionis in margine adparet parva crux, his verbis adscriptis: *ubi hoc ponimus signi erant in exemplari verba quaedam dimidiata in marginibus.* Ad finem haec alia sunt lineolis inclusa: *hoec quoque erant in margine mutilata.*

Tendentes
omnibus con
sive quae post
emerserint
in iudiciis.

Codex chartac. impressus ut supra in fol. maiori, binis columnis, Gothico, ut aiunt charactere, cum correctionibus interlinearibus, & animadversionibus marginalibus Angeli Politiani. Constat foliis 317.

PANDECTARVM TOMVS II.

PAndectarum Tomus II. continens a Libro XXIV. usque ad XXXVIII. Initium fit a Titulo: *Soluto matrimonio quemadmodum dos* (9) *petatur*, qui inc. *Vulpianus. Dotis* (10) *causa semper & ubique praecipua est.* *Cod. XVI.*

nam

(1) Corr. *Anticus*.
(2) Corr. *Alamanicus Vandalicus Africus*.
(3) Expunctum *&*.
(4) Additum *Theodoro, Isidoro, & Anatolio, & Thalleleo, & Cratino*.
(5) Expunctum *&*.
(6) Expunctum *totius*.
(7) Additum *& repudiis*.
(8) Vid. Politiani Epistolam Libri XI. Epistolar. ultimam ad Ludovicum Bolognimium.
(9) Corr. *dos quemadmodum*.
(10) Corr. *Dotium*.

nam & reipublicae (1) *interest dotes mulieribus conservare*. Desinit in Titulo: *Ad Senatusconsultum Tertulianum* (2), & in lege Pomponii, cuius ultima verba sunt: *vel etiam quod* (3) *filius eius qui in hostium potestate erat postliminio non sit reversus*. Deinde legitur: *Infortiati Venetiis impressi arte & diligentia Ioannis & Gregorii fratrum Forliviensium. hic finis est. Anno ab Incarnatione Domini MCCCCLXXXV. XV. Novembris* (4). Tum sequitur registrum Operis, & typographi insigne rubrica expressum, adscriptis litteris Z. G.

Heic quoque in primo Codicis tegumento adscriptae sunt quae sequuntur Politiani animadversiones: *Haec in Pandectis ita sunt semper notata, quare a libro XXXIII. non laboravi in emendandis. Titius. epistula. condicio. intellego. deminuo. desino. quidquid. adscribo. omitto. cottidie. Maevius. negotia. orglego. adsidue. optulit. respondit semper legas, ubi non supra scribatur i. sunt enim respondi. pretium. exstitis. exsequi. vindico. adsentio. exstinguo. Macius. adquiro. adicio. coicio. &c. adrogo. Ofilius. Cascellius. vilicus. reciperare. atquin. petit pro petiit. petisset. adfinis. adfero. & semper d ante f. peremo. postumus. optines. nubserit. scribjeris. plerumque sic. adcresco. multare. anulus. idcirco. adfinis. summovere sedecim. septicia. utrubique. adpono. adulescens. aestimo. adrogo. adfrunio. perisse. obisse. & cet. uno i valetudo. afuit. adfectus. Aufidius. adstringo. adgnosco. adsidro. querellae. adsigno. caelum. paene. faenus. poena.* Inde in octo foliis idem exscripsit Politianus Graecas Modestini Leges de *Excusationibus* (5), quae in hac editione desiderabantur, in quarum calce subiunxit: *Primum Volumen Pandectarum continet Libros XXIX. a XXX. incipit secundum Sed ante XXX. est quinquesimo, qui ut mihi videtur, statui debuit in principio, sed haec puto bibliopolae culpa. In prima paginae fronte omnia sunt pene deleta*. Sequitur deinde Iustiniani Constitutio ita inscripta: ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΗΜΩΝ Αυτοκρατωρ ϗ Καισαρ Φλ' Ιουςινιανος Αλαμαννικος Γοτθικος Φραγγικος Γερμανικος Αντικος Αλανικος, Βανδαλικος Αφρικανος ευσεβης ευτυχης ενδοξος νικητης τροπαιουχος αει σεβαςος Αυγουςος τη μεγαλη βουλη ϗ τω δημω ϗ πασαις ταις της οικουμενης ημων πολεσιν. Tum spatio vacuo (6) unius circiter paginae relicto, initium Constitutionis fit a verbis . . . . . . περ ἀμφω παρακελευσθήματα &c. Des. ἀπαραλόγιςον γνῶσιν. *Data XVII. Kalendas Ianuarios Domino nostro Iustiniano perpetuo Augusto III. Consule*. Alio deinde spatio vacuo interiecto duorum pollicum haec leguntur: ἐξ ὅσων ἀρχαίων ϗ τῶν ὑπ' αὐτῶν γενομένων βιβλίων σύγκειται τὸ παρὸν τῶν digeston, ἤτοι τοῦ πανδέκτου τοῦ βασιλέως Ἰουςινιανοῦ σύνταγμα. Tum index occurrit veterum Iurisconsultorum (7), ex quorum Operibus Pandectae conflatae fuerunt, in cuius calce legitur: εχωει ςιχ ςλ: *Hunc usque est in Pandectis ante Librum XXX. vitio bibliopolae; nam certe poni hoc in principio debuerat*.

Codex chartac. impressus, ut supra, binis columnis, in folio maiori. Constat foliis 255.

PANDECTARVM TOMVS III.

PAndectarum tertia pars, cui praecurrit titulus rubricatus ita: *Domini Iustiniani sacratissimi Principis perpetui semper Augusti iuris enucleati ex omni veteri iure collecti Digestorum seu Pandectarum explicit Liber XXXVIII.* (8) *Incipit Liber XXXIX. de operis novi nunciatione. Rub. Vulpianus* (9). *Hoc edicto permittitur* (10), *ut sive iure, sive iniuria opus fieret*. Desinit in Titulo *de regulis iuris* (11) & in Lege Pauli cuius ultima verba sunt: *servus Reipu. caussa abesse non potest*. In fine impressionis nota ita habet: *Digesti novi opus praeclarissimum solerti cura ac diligentia correctum & emendatum. Hic finis est. Mira arte Venetiis impressum impensis Bernardini de Novaria, & Antonii de Stanchis de Valentia. Anno MCCCCLXXXV. die vero undecimo mensis Maii*. Tum sequitur registrum chartarum. In huius tertii Voluminis calce ita Politianus adnotavit: *Implevi hanc emendationem, diligentissime collatis Pandectarum libris archetypis: qui in Florentina Curia religiosissime adservantur: anno salutis MCCCCXC. Augusti mensis die XXIX. quae festa Municipio nostro, & so-* Cod. XVII.

(1) Expunctum *vel*.
(2) Correct. *Tertyllianum & Orphitianum*.
(3) Corr. *quod etiam*
(4) Hac editione usum fuisse Politianum *Venetiis per Iohannem & Gregorium fratres Forlivienses A. MCCCLXXXV.* vulgata, fidem facit Ludovici Bolognini adnotatio: *illud Politiani fuit impressum die XI. Meii MCCCCLXXXV. & sic patet: Infortiatum vero die X.* (legendum XV.) *Novembris MCCCCLXXXV.* quam huic editioni adscriptam, Bononiae, in aede S. Dominici, inter libros Bolognini, vidit Brenemannus, ut ipse testatur in Historia Pandectarum Traiecti ad Rhenum apud Guilelmum Vande Water MDCCXXII. 4. Lib. III. Cap. IV. pag. 263. not. (5). & Lib. IV. Cap. I. pag. 313.
(5) Titulus est *Liber XXVII. Rub. de Excusationibus*.
(6) E regione huius lacunae adscriptum est in margine *evoluta*.
(7) Exstat Epistola Politiani ad Iacobum Modestum Pratensem, quae est ultima Libri V. Epp. eius elegans praefatio. & Epistolarum omnium doctissima, qua Iurisconsultorum veterum, quorum sunt ipsa verba in Pandectis Iustiniani obvia, accuratum indicem texit. & de his memorabilia multa profert, ipsosque Pandectarum libros, &, ut vocantur, Titulos indicat, ubi nomina illorum leguntur, & verba cuiusque in formam legis abierunt. In qua quid praestitum sit a Politiano, vel eorum scripta docent, qui postea in simili scribendi argumento vires periclitati sunt; quorum nonnulli, etsi leviores quosdam in ea errores notarunt, quales sunt, quos invenisse sibi visus est Augustinus Lib. I. Emend. Cap. IV. necnon Laur. Theod. Gronovius in Hist. Pand. et Auth. Iur. Civ. Cap. XXIV. pag. 129 hi ipsi tamen laudibus suis defraudare laborem ipsum non sunt ausi.
(8) Hucusque tribus lineis transversum ductis expunctus est titulus.
(9) Corr. *Vlpianus*.
(10) Corr. *promittitur*.
(11) Expunct. *de regulis iuris* corr. *de diversis regulis iuris antiqui Rub.*

& solemnis est Baptistae Iohannis decollatione: hora XXI. adiutore Petro Mattheo Vberto Florentino familiari, & studioso meo, in ipsa Florentina Curia.

AnGelus Politianus Laurentii Medicis alumnus & cliens.

Θεῷ χάριν.

Haec eadem tertia pars Pandectarum, diversae tamen impressionis, a Libro XXXIX. ad L. correctionibus iisdem ac notulis distincta manu Angeli Politiani exstat etiam Romae in Bibliotheca Cl. Equitis Francisci Victorii, amici, quum in vivis esset mei. Huius impressionis nota sequens est: *Digesti Novi Opus praeclarissimum solerti cura emendatam, operaque ac impensa Bernardini Stagnini de Tridino de Monte Ferrato Venetiis impressum feliciter explicit MCCCCXCIV. Laus Deo finis.* Epigraphe vero emendationis, ipsius Politiani autographa, quae post registrum Operis, ac typographi signum rubricatum sequitur, supra relatae simillima est, ita enim habet: *Implevi hanc emendationem diligentissime collatis Pandectarum Libris archetypis; qui in Florentina Curia religiosissime adservantur: Anno salutis MCCCCXC . . . .* (1) *Augusti mensis die XXIX. quae festa Municipio nostro & solemnis est Baptistae Iohannis decollatione, hora XI. adiutore Petro Mattheo Vberto Florentino familiari ac studioso meo. In ipsa Florentina Curia.*

AnGelus Politianus Laurentii Medicis alumnus & cliens.

Hinc eruitur praeter exemplar Pandectarum impressum annis MCCCCLXXXV. & MCCCCLXXXVI. a nobis repertum, & huc usque descriptum, alterum etiam, quod octo post annis in lucem prodiit, vel sibi, vel, ut amico morem gereret, ad fidem archetypi restituisse collationibus suis ex antiquiori illo exemplari in hoc recentius ad verbum translatis; quumque deprehendisset annum collationis suae cum anno editionis minime convenire, ideo spatium illud vacuum post notas numericas MCCCCXC. reliquisse credibile est.

Codex chartac. impressus, ut supra, binis columnis in fol. maiori. Constat foliis 267.

Praestat nunc, in gratiam eruditae Iurisprudentiae studiosorum, aliquid obiter dicere de meritis Angeli Politiani, non tam in Pandectis ad pristinam fidem, & integritatem restituendis, quam in universa elegantiori Iurisprudentia instauranda, & pro viribus promovenda. Hic igitur acerrimi iudicii maximaeque diligentiae vir (iisdem ferme utor verbis Henrici (2) Brencmanni) qui diluculo resurgentis eruditionis exortus est, non solum Graecis Latinisque litteris magnam lucem adtulit, verum omnibus, qui ius civile postmodum illustrarunt, facem praetulit (3). Illustrasset etiam proculdubio maiorem in modum, nisi, festinante fato, Musis. Themidique adhuc iuvenis ereptus esset. Is certe artem iuris criticam in Italia videtur promovisse; quin etiam inter publicas privatasque occupationes, quibus distrahebatur, tot ac tanta praestitit, ut fidem revera superent. Ad intima Reipublicae scraria admissus, inter alia venerandae antiquitatis monumenta, praestantissimum Pandectarum Codicem, Pisanum olim, tunc Florentinum, intueri, manibus tractare, eodem ut suo uti, inque eius lectione dies noctesque integras consumere, prohibente id nemine, potuit. *Hunc enim Codicis legendi ac versandi per otium soli sibi copiam factam; hunc ipsum Codicem inspicere, rimarique omnia & olfacere, quaeque vellet excerpere diligenter, & cum vulgatis exemplaribus comparare* sibi uni licuisse summopere gloriatur (4). Hoc beneficium Laurentio Medici acceptum refert his verbis (5): *tribuit enim hoc mihi Laurentius ille Medices, vir optimus ac sapientissimus, fore illud aliquando arbitratus, ut opera, labore, industriaque nostra magna inde omnino utilitas eliceretur.*

Praeterea Graecorum, quae in Pandectis occurrunt, versionem parabat (6). Commentarios itidem in Ius meditabatur, *quibus in integrum corrupta diu lectio restitueretur, & linguae Latinae vis, quae tota paene in Legibus est, explicaretur* (7). Huius autem consilii sui rationem reddit his verbis (8): *Deprehendi multa novis in codicibus vitia, multa in interpretibus; quoniam videlicet inerudito nati saeculo, cum Latinitatis ipsius imperiti fuerunt, tum Graecam linguam penitus ignoraverunt; multae vero sunt ibi leges Graecis editae verbis, quas aut omiserunt iuniores, aut in Latinum sermonem pessime converterunt. Quapropter operae precium me facturum credidi, si commentarios aliquos evigilarem &c.* (9) Hinc factum est, ut a cultioribus Iurisprudentiae stu-

(1) Haec eadem lacuna est in Exemplari.

(2) In Libro, cui titulus: *Historia Pandectarum, seu fatum Exemplaris Florentini. Traiecti ad Rhenum apud Guilielmum Vande Water MDCCXXII.* 4. Lib. IV. Cap. I. pag. 306.

(3) De maximis Politiani meritis in Ius Civile fuse edisserit Fridericus Otto Menckenius in *Historia vitae Angeli Politiani &c. Lipsiae in officina Gleditschiana MDCCXXXVI.* 4. pag. 298. seqq.

(4) Miscell. Cap. XLI. & in Epistola ad Marquardum Breisacium Epistolar. Lib. X. num. 4. Vid. Petrum Crinitum de Honesta Disciplina Cap. III.

(5) In cit. Ep. ad Breisacium.

(6) Vid. eius Epp. Lib. V. Epist. ultimam ad Iacobum Modestum Pratensem in fine, & Augustinum Libr. II. Emend. Cap. I.

(7) Vid. Ep. cit. ad Breisacium.

(8) Ibid.

(9) Ad hanc ne Politiani collationem pertinuerit quaternio, in quem Budaeus incidit, an ad separatas illius in Ius Civile animadversiones, mihi non constat. De his sane parum benigne loquitur Guillielmus Budaeus Annotat. prior. in Pand. ad L. Praus 30. *Quum aliquando apud Petrum Crinitum Florentinum essemus = inter contrectandos nonnullos eius libros, in quaternionem incidimus, manu Politiani scriptum, in quo adnotationes paucula erant, confusa, ut videbatur, obscuritate congestae, ut si forte intercidereut, a nullo legi possent; sic enim erat ingenium hominis; plerasque tamen frigidas scrupulositatis & contemnendas.* Quantum ab hoc testimonio distant alia clarorum virorum iudicia! adeo ut facile appareat, in simultate cum Politiano fuisse Budaeum, teste Brencmanno l. c. pag. 314.

studiosis in Legibus interpretandis consuleretur, cuius quidem rei, praeter multa exempla, quae adferre possem ex sequenti Epistola Iacobi Modesti Pratensis ad Politianum scripta manifestum erit, quae quum ignota fuerit scriptori de vita Politiani, a nobis profertur: *Salve Numen meum. Recepi me superioribus diebus in Musaeum cuiusdam iuvenis non inerudití, certe mei amantissimi, atque ibi inter confabulandum occurrit forte fortuna oculis Persii libellus, litteris Longobardis inscriptus, quem ego ut vidi, statim ad te destinavi, eumque admodum cupide, admodumque curiose habendum curavi. Quid multa? Is tandem, quae sua est liberalitas, mihi tradidit hac tamen conditione, ut Miscellanea tua compensationis loco sibi traderentur. Eum nunc eadem, qua acceperam lege, ad te mitto, placiturum, ut existimo, tibi, amatori vetustatis. Ego vero duo a te sum petiturus; utrumque tamen studio conficies. Primum est in Lib. XLII. Digest. in tit. De privilegiis creditorum in L. antepenultima, quae incipit* Anthyocensium Celesyriae civitatis. *Quisnam sit ordo huius legis, & an sit mendosa, & quomodo in Pandectis exscripta sit? Alterum est, ut ad nos mittas, quod sponte promiseras; scis enim quantopere id ipsum concupierim, & supplex miles petierim, & adhuc multo ardentius, & cupio, & peto. Effice igitur, vir doctissime, ut voto fruamur. Quod si contigerit, sublimi feriam vertice sydera. Vale, o & praesidium, & dulce decus meum. Pisis die XII. Februarii MCCCCXC.*

Sed insignem tanti viri laudatorem Antonium Augustinum audiamus (1): *Quis*, inquit, *Angelus Politianus fuerit, quo ingenio, qua eruditione, ignorat, ut opinor, nemo: quantum vero ei Iuris civilis amatores debeamus, non multis compertum est. Quotus enim quisque existimat nos praeter unum atque alterum locum, quos in Epistolis, & Miscellaneis emendavit, ei acceptos ferre oportere? Sed mihi multo facilius esse videtur ea loca enumerare, quae Politianus, aut qui a Politiano acceperunt, non restituerunt, quam quae eius caussa emendata sunt. Nam ut illa omittam, auctor omnium ab eo excitatos ad Iuris civilis instaurationem, Institutionumque Theophili eum primum fuisse praeconem; quidquid Bologninus, & eum meliore ingenio sequuti Alciatus, & Haloander restituerunt, ex Politiani libris acceptum est. Non scrutor quantum Crinitus, Baifius, Budaeus in c. fenus 30. D. de legib. atque alii, si qui sunt, ex Politiani obscuris, ut ipsi aiunt, notis profecerint. Ego me non pauca intellexisse profiteor, dum Medicea liberalitate Florentinas Pandectas perlegi. Neque eo tantum libro usus sum, sed & Angeli Politiani, & Laelii Taurelli IC. libris, quibus, quum alicubi haerebam, ducibus usus sum, quum errabam, admonitoribus. In his Politiani libris in margine quaedam scripta reperi, quae ei legenti, ut fit, in mentem veniebant.*

Usus est Politianus ad notandas Florentini Codicis varietates, non ad integras Pandectas describendas, quod sibi persuaserant nonnulli, editione supra descripta, ut proinde erraverit Petrus Bembus, dum nomine Leonis X. Summi Pontificis ita scribit:

Leo X. Pontif. Max.
Florentinis.

Valde mihi opus est eis libris, quos Angelus Politianus a pervetustis illis, qui a vobis publice asservantur, Iustinianarum Legum & Digestorum Libris, quos Pandectas vocant, sua ipse manu descripsit. Qui quoniam apud vos sunt, vos hortor, ut eos Laurentio Medici, fratris mei filio, mihi mittendos dari subcuretis. Eos vobis, quum usus fuero, statim remittam. Dat. XV. Kal. Iul. anno tertio. Roma (2).

Minus itaque recte Pontificis mentem Bembus explicavit. Politianus siquidem non descripsit, sed contulit Florentinas Pandectas. Sed quomodocumque se res habeat, probabile admodum videtur eas ad Pontificem Florentinos misisse, & inter reliquos Mediceae Bibliothecae Codices, quae tunc temporis Romam translata fuerat, vel inopina ipsius Pontificis morte, vel alia de caussa remansisse; quumque demum Clementis VII. Pontificis iussu eadem Medicea Bibliotheca civibus suis redderetur, ac in claustro Laurentianae Basilicae reponeretur, Politianeas quoque Collationes una cum aliis Codicibus eodem advectas fuisse. Illud certum est, quod antequam Romam mitterentur Politianeae Collationes, eas heic vidit Ludovicus Bologninius, seu Bononiensis, & in Bononiensi Academia Iuris Civilis Professor, qui ad illustrandum Ius Civile plus studii, & boni conatus, quam iudicii, & elegantioris doctrinae attulit. Ita enim industriam eius in Epistola ad eum (3) Politianus indicat: *Vellem, Ludovice, vir clarissime, ceteris quoque iureconsultis, quae tibi est corrigendis restituendisque legibus in veram, atque eam ipsam lectionem, qua ab Imperatore Iustiniano publicatae sunt, & olim fuisses, & nunc esses, diligentia. Non enim nos puderet multorum, quae tum ridicule, tum perperam leguntur in legibus, sed emaculata omnia, & vera haberentur.* Is itaque, sordibus suis Romanas leges purgaturus, idque cum primis agens, ut integerrimum aliquando, ipsius opera, Pandectarum opus legeretur, non viventis tantum Politiani labore, & consilio usus est in conferendis Pandectis Florentinis, quod patet ex litteris Politiani ad Bologninium modo recitatis, quibus integra lex quarta tituli de verborum obligationibus ex Florentino Codice transcripta continetur, sed quum Florentinae Rotae Auditor annis MDI. & MDII. huc advenisset, mortui etiam integros Col-

(1) Lib. IV. Emend. Cap. 14. & alibi passim.
(2) Petri Bembi Epistolarum nomine Leonis X. scriptarum Lib. X. Ep. XXXVIII.
(3) Epistolar. Lib. XI. Ep. XXV.

Collationum libros descripsit, utpote quibus carere non posset, novam Pandectarum editionem paraturus. Sed dolendum est valde, non venisse hos libros in manus doctiores, & eiusmodi rebus tractandis magis adsuetas. Nam, quum in scribendo utplurimum Politianus, compendii ergo, notas quasdam adhibuisset, peregrinas lectoribus harum rerum imperitis, Bologninius ille, ut erat hebeti ingenio, mentem Politiani parum feliciter interdum est adsequutus, & in transcribendo errores, saepe admodum ridiculos commisit, ut Brencmannus (1), & Menckenius (2) luce clarius demonstrarunt. Ex hoc autem Bologninii apographo variae Pandectarum editiones profluxerunt, quae ab iisdem diligentissime recensentur (3).

Petrus autem Victorius vir celeberrimus in suis ad Columellam Castigationibus in extremo (4) eas se Florentiae anno circiter MDXL. (5) pertractasse adfirmat. *Non exemplar ipsum semper consului* (intelligit de Archetypo Palatino) *sed habui excusos formis libros, quos cum antiquis illis Angelus Politianus studiose olim contulerat, eosque, quantum mihi commodum fuit, pertractavi. Illi enim quoque publici sunt. Eruditissimi igitur viri labor magno me labore levavit; qui quidem, ut erat diligens, & accuratus, hac librorum collatione mirifice delectabatur, & ita posse bonos auctores multis maculis purgari, vere existimabat. Quaecumque itaque in priscis exemplaribus inveniebat, in impressis sedulo adnotabat. Quod si diutius ille vixisset, & quae mente destinaverat, perficere potuisset, opera, sedulitasque ipsius magnos studiosis litterarum fructus attulisset, multosque, qui postea huic muneri corrigendorum librorum necessario incubuerunt, magna prorsus molestia liberasset. Sed ea nunc omnia incohata, imperfectaque iacent. Raro enim ille, quid sentiret, ostendebat, sed veterum tantum scripturam cum fide in hos Codices transferebat, commodius, ut opinor, tempus exspectans, quo posset de his rebus mature diiudicare. Mors tamen eum praevenit, nec quae cogitaverat ad exitum perducere potuit. Libri vero obitu ipsius dissipati sunt, paucique e magno numero inveniuntur. Si quis autem propter acumen ingenii, & variam Latinorum Graecorumque scriptorum lectionem, hoc praeclare facere potuit, ille ut opinor, fuit.*

Per eadem ferme tempora Antonius Augustinus, Archiepiscopus Tarraconensis, Florentiam venit adhuc iuvenis, una cum Ioanne Metello Sequano (6), novamque Romanarum Legum, ac praecipue Pandectarum, ad fidem Florentini exemplaris, editionem cudere alta mente revolvens, a Cosmo I. Magno Etruriae Duce veniam impetravit videndi, & examinandi Codices Laurentianos, eos potissimum, qui ad Ius Civile, & Canonicum pertinent, in quibus volutandis trium mensium spatium insumpsit (7). *Itaque* (inquit in Procemio Libri I. Emendationum ad Michaëlem Maium Procancellarium magnus ille vir) *quum didicissem optimam Iuris Civilis partem ex nobilissimis illis libris, qui Florentiae nunc sunt, patrum nostrorum memoria fuerant Pisis, exscriptam esse; quum primum per ceterarum partium iuris studia licuit, a Cosmo Medice, Tuscorum Duce humanissimo, impetravi per Ioannem Lunam, civem meum, virum ob rei militaris peritiam, integerrimam fidem, generis nobilitatem, morum comitatem, Caesari, Etruriaeque toti valde charum, ut mihi, & Ioanni Metello Sequano, adolescenti, moribus, & ingenio praeclaris, tamdiu illis libris uti liceret, quamdiu nostrorum librorum emendationi operam dare voluimus.* Praecipuam tamen curam Augustinus intendit in perpendendo Archetypo Palatino, eoque cum Politianeis Collationibus diligentissime conferendo. Unde subiungit (8): *Attuleramus nobiscum exemplum quoddam eius Constitutionis ex nostri Doctoris* (Alciati videlicet) *exemplo exscriptum, sed id nos ea parte nihil iuvit; neque etiam aliud Politiani, ex quo Alciatinum sumptum fuit, excepta illa priori parte, quam existimamus, aut Politiani tempore, aut nostro effictam esse.* Usus est etiam Augustinus Politianeis Collationibus, ex quibus Alciati editio profluxit, ad nexus verborum, & litteras sevi diuturnitate detritas, ac fere consumptas, vel a male peritis censoribus deletas, aut male correctas, facilius eruendas. *Ad has difficultates* (inquit) (9) *Angeli Politiani libros adhibuimus, qui primus nostrorum hominum errorem cognoscens, illos libros cum suis contulit.* Praeterea ex iisdem descripsit Graecas Modestini leges de Excusationibus (10), una cum nonnullis Politiani notulis (11), ut adfirmat in cit. Praefatione ad Mich. Maium.

(1) Lib. IV. Cap. II. pag. 317. seqq.

(2) In Vita Polit. pag. 310. seqq.

(3) ll. cc.

(4) Hoc Opusculum prodiit sub titulo: *Petri Victorii explicationes suarum in Catonem, Varronem, & Columellam Castigationum. Parisiis ex officina Rob. Stephani MDXLIII*

(5) Quum dicat Victorius: *illi enim* (scilicet Politiani Pandectarum libri) *quoque publici sunt*, conjicі posse videtur exstitisse in Florentina Medicea ad D. Laurentii Bibliotheca.

(6) Pancirolus de Claris Legum Interpretibus Libro II. Cap. CLXXXVIII.

(7) Anno circiter MDXLII. Florentiam venit, ubi per tres menses substitit, ut testatur Augustinus in Procemio ad Lib. I. Emend.

(8) Emend. Lib. III. Cap. III. & Lib. IV. Cap. penult.

(9) In cit. Procemio ad Mich. Maium, & Menckenius in Vita Polit. pag. 313. *Quum totus esset Florentiae Augustinus in describendo perfectissimo illo iuris Civilis monumento, nec, sicubi difficultates illi in legendo vetustas scripturae obiiceret, suo satis ingenio confideret, prae ceteris ad Politiani libros, quorum usus tunc erat publicus, tamquam ad Oraculum confugit.*

(10) Lib. IV. Emend. Cap. 14. & ad Modestinum Lib. singul. Excusat. §. Grammatici *Haloander* ... *pro* ... *scripsit; sed minime mirum est, quum Ludovici Bononiensis, cuius libris usus est, nescio, qua negligentia haec Modestini capita, descripta e Politiani libro, ut cetera, non sint.*

(11) Ant. Augustinus Libr. IV. Emend. Cap. 14. *In his Politiani libris in margine quaedam scripta reperi, quae ei legenti, ut fit, in mentem venerant.* Specimina quaedam harum adnotationum dedimus in Italica Dissertatione nostra de Politianeis Pandectis pag. XXXVIII. seqq.

Tandem Laelius Taurellius Fanensis, celeberrimus Iurisconsultus, Senator, & Cosmi I. Magni Etruriae Ducis Auditor, in edendis Florentinis Pandectis per decem annos, eiusdem Principis iussu (1), plurimum insudavit. Prodiit haec elegantissima Florentini Codicis editio sub nomine filii Francisci Florentiae typis Laurentii Torrentini A. MDLIII. nec exiguum ex Collationibus Politianeis fructum tulit (2). Docemur id a filio Francisco, cuius in Praefatione, Pandectis praemissa, verba sunt haec: *Politiani libros, quos vir ille doctissimus sua manu ex horum ipsorum evolutione reconcinnaverat totos contulimus.* Ex cit. Antonii Augustini Praefatione in Librum III Emend. ad Michaëlem Maium deprehendimus, has Politianeas Collationes fuisse in manibus eiusdem Taurellii iam tum quum is Florentiam perrexerat: *Multum*, inquit, *Laelio Taurellio nostro debetur, qui hoc unum curat, ut in omnium manus venire possint*; & paullo post: *cuius Libris qui aut cum his, aut eodem tempore eduntur, hos volo iudices non satis plenos existimari*; & in Prooemio ad Librum I. Emendationum subiungit: *usus sum & iudicio, & ingenio, praeclaris & libris Laelii Taurellii Fanensis, doctissimi & integerrimi viri, cuius hac eadem in re optime positi labores maximum propediem Iuris Civilis studiosis lumen praestabunt.*

Post Augustini & Taurellii aetatem Politianeae Collationes in abscondito latuerunt. Hinc postquam ab Henrico Brencmanno, & Ioanne Friderico Menckenio quam diligentissime in publicis & privatis Florentinorum Bibliothecis frustra fuerunt perquisitae, eas demum tamquam deperditas conclamarunt. *Diu hi libri a Politiano collati*, inquit Menckenius (3), *publicis usibus patuerunt, & religiose custoditi sunt in Bibliotheca Medicea, ubi visos sibi & inspectos testatur Petrus Victorius in Castigat. in Columellam &c. de Re Rustica pag. 70. = At successu temporis perdidit insigne hoc decus Laurentiana Bibliotheca* (4); *certe investiganti Brencmanno non ostendit, de quo dolet ipse in Histor. Pandect. Lib IV. Cap. 1. pag.* 312. qui quidem Menckenius pag. 314. & seqq. fusius in huiusce thesauri fures invehitur, tantamque iacturam acerbissime conqueritur.

Ex his, quae hoc usque praefati sumus conücere possumus, Politianeas Pandectas misisse Florentinos Leoni X. Pontifici Maximo; a Clemente VII. Pontifice item Maximo fuisse eas, una cum Medicea Bibliotheca, in claustro Basilicae Laurentianae repositas A. MDXXVII. (5); ibi eas consuluisse anno circiter MDXLII. viros celeberrimos Petrum Victorium, & Antonium Augustinum; commodatas postmodum fuisse Laelio Taurellio, ut novam adornaret Pandectarum editionem, quae Florentiae prodiit A. MDLIII. ac tandem a Taurellii heredibus Donato forte Antellensi (6), qui erat ab intimis Consiliis Status Ferdinandi primi, & Cosmae II. fuisse redditas, ut eas in Laorentianam Bibliothecam reponendas curaret, quod revera secus evenit; compertum enim a nobis est ex hereditate Familiae Antellensis extinctae anno MDCCXXXIV. dispersas fuisse; quae quum in manus propolae cuiusdam devenissent, easque ille salsamentario ad tunicas caseo, & scombris faciendas vendere cogitaret, forte accidit, ut in Caninium quemdam non ignobilem iurisconsultum per viam incideret, cui quum ea volumina ostendisset viso ille nomine Politiani, fatum Codicis omnino ignorans, perquam exiguo pretio sibi eadem comparavit. Dum autem anno MDCCLX. ipsum Caninium domi adiissem, ut eius Libros inviserem, casu tantum thesaurum, de quo quidquid Brencmannus, & Menckenius scripserant non ignorabam reperi, & ab oblivione & interitu vindicavi. Libello siquidem supplici certiorem ea de re reddidi Sacram Caesaream Maiestatem Francisci Imperatoris semper Augusti, atque ut Politianeae Pandectae, quae forte ad Mediceam Bibliothecam pertinuerant, eidem redderentur sedulo curavi, edita Dissertatione sub titulo: *Ragionamento Istorico sopra le Collazioni delle Fiorentine Pandette fatte da Angelo Poliziano sotto gli auspicj del Magnifico Lorenzo de' Medici ora ritrovate, e restituite al pubblico, a cui una volta appartenevano &c. Livorno per Gio. Paolo Fantechi MDCCLXII.* 4.

CA-

(1) In Praefatione ad Librum III. Emend. ad Michaelem Maium id adfirmat Augustinus his verbis: *Maximas igitur gratias agere Cosmo Medici Duci oportet, qui in maiorum suorum institutis perseverans, nostram scientiam tam praeclare iuvat, ut reprehendere videatur suorum civium avaritiam, qui tales libros obsolescere & oblitterari paterentur. Multum Laelio Taurellio nostro debetur, qui hoc unum curat, ut in omnium manus* (Pandectae) *venire possint.*

(2) Maxima pars eius gloriae, quae ex splendida & emendatissima hac Pandectarum editione parta est Taurellio, Politiano est referenda. Vid. Brencmannum Hist. Pand. Lib. IV. Cap. V pag. 154. & Simleewium Hist. Iuris Rom. pag. 710. Graeca recensuit Petrus Victorius, ut patet ex eius Vita a nobis conscripta, & praemissa Cl. Italor. & Germanor. Epistolis ad P. Victorium Florentiae MDCCLVIII. 4. Tom. I. pag. XLIV.

(3) Loc. cit. pag. 318.

(4) In primo Bibliothecae indiculo a Senatore Baccio Valorio, ac Francisco Rondinello Regiae Bibliothecae Praefectis anno MDLXXIX. adornato, hae Politianeae Pandectae minime notatae sunt. Nil aliud dicit Victorius, quam *illi enim* (scilicet Libri Pandectarum) *quoque publici sunt*. An haec verba ad Bibliothecam Mediceam tantum referenda sint, alii inquirant.

(5) Medicea Bibliotheca, quae Romam translata fuerat, ut videre est in Praefatione nostra ad Tomum I. Catalogi Codicum Graecor. pag. XIII. Florentiam rediit anno MDXXIII. & in aedibus Medicum delituit usque ad annum MDXXVII. quo tempore translata fuit in claustrum Laurentianae Basilicae, ut ex diario eruitur, quod exstat in Archivo eiusdem Basilicae, signato littera C n. 100. pag. 140. t.

(6) Ortus est Donatus Bartolomaei filius Antellensis die XIX. Februarii A. MDXXXIX. Decessit die XXII. Maii MDCXVII. Vid. Mannium in serie Flor. Senator.

CATALOGVS CODICVM
BIBLIOTHECAE SANCTAE CRVCIS
PETRI LEOPOLDI M. E. D.
I V S S V
IN LAVRENTIANAM TRANSLATAE
DIE XVI. OCTOBRIS CIↃ. IↃ. CC. LXVI.

PLVTEVS I. PARTIS SINISTRAE

CODEX I.

DECRETVM GRATIANI CVM EXPOSITIONE BARPTOL. BRIXIENSIS ET ALIORVM.

DEcretum Gratiani cum Expositione Barptolemaei Brixiensis (1), & aliorum, praevio brevi Prologo, qui ita se habet: *Quoniam novis supervenientibus caussis, novis est remediis succurrendum, idcirco ego Barptolemaeus Brixiensis, confidens de magnificentia Creatoris, Apparatum Decretorum duxi in melius reformandum, non detrahendo alicui, nec attribuendo mihi glossas, quas non feci, sed supplendo defectum solammodo, ubi correctio necessaria videbatur, vel propter subtractionem Decretalium, & diminutionem earumdem, vel propter iura, quae supervenerant de novo: interdum etiam solutiones interposui, quae praetermissae fuerant a Ioanne, ad honorem Omnipotentis Dei, & Ecclesiae Romanae, & ad utilitatem omnium studentium in Iure Canonico*. Expositio inc. *Humanum genus &c. Tractaturus Gratianus de Iure Canonico primo incipit a simplicioribus, & dignioribus &c.* Definit Decretum in Dist. V. & in verbis Cap. XL. *nisi quod viderit patrem facientem*. Ultima Commentarii verba sunt: *Facientem &c. Saepe solet similis filius esse patri; item & magistro discipulus. XXIV. quaestione 1. Quam beatissimus* (2). *Ac*. Concordat tam Decretum, quam Expositio cum editione, quam in privata nostra Bibliotheca habemus, in cuius calce legitur: *Exactum divinis auspiciis Decretum summa cum diligentia Venetiis impressum cura impensisque Magistri Petri Cremonensis, dicti Veronensis de Plasiis, enucleatiusque emendatum anno ab Incarnatione Domini MCCCCLXXXIII. die XXV. Ianuarii, regnantibus sanctissimo in Christo Patre Sixto Quarto Pontifice Maximo, nec non & Ioanne Mocenigo inclyto Venetorum Principe Illustrissimo*, in 4. Notandum in calce huius magnae molis Voluminis (teste Laurentio Mehus in Praef. ad Epp. Ambrosii Camald. pag. cccxxxix.) adscriptum fuisse monumentum quod sequitur: *Istum librum emit Frater Guido de Fraxia tunc temporis Guardianus Florentinus anno Domini millesimo CCXLVI. Fuit autem emptus pro libris XIX. Pisanorum & dimidia ab Vgone Florentino filio. Instrumentum vero factum fuit inde a Domino Bono de Arlotto Benevenni de Arlotto recipienti procuratorio nomine pro Domino Episcopo Ostiensi* (Raynaldo scilicet Anagnino Gregorii IX. fratris filio, ac postea Alexandro IV.) *ad usum, & utilitatem Fratrum Minorum Conventus Florentini. Qui hunc librum alienaverit, vel titulum istum deleverit anathema sit*. Quod tamen in restaurando postmodum Codice, bibliopegi incuria, qui ultimum abscidit folium, deperditum est.

Codex membranac. Ms. in fol. maximo Saec. XIII. binis columnis, diligenter exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus tam Librorum, quam Capitum diversimode figuratis. Constat foliis scriptis 360.

(1) Barptolemaeus Brixiensis fuit Iuris Consultus, & Iuris Canonici Professor, charus S. Dominico, & apud Gregorium IX. gratiosus; diem obiit A. MCCL. aetatis LXXXIV. Vid. Maurum Sartium de Cl. Archigymnasii Bon. Prof. Bononiae typis Laelii a Vulpe MDCCLXIX. fol. pag. 339

(2) In edit. Veneta A. MDXCI. 4. post verba *quam beatissimus* adiicitur *Ioannes*.

BONIFACII PAPAE SEXTVS DECRETAL. CVM COMMENT. IO. ANDR.

Cod. II. BOnifacii Papae VIII. Liber fextus Decretalium cum Commentario Ioannis Andreae (1). Textus inc. *Bonifacius Epifcopus, fervus fervorum Dei, dilectis filiis Doctoribus & fcholaribus univerfis Bononiae commorantibus falutem & Apoftolicam benedictionem. Sacrofanctae Romanae Ecclefiae &c.* Comm. inc. *Quia praepofterus eft ordo prius humano fubfidia petere, ut illis deficientibus, divini favoris gratia poftuletur.* Textus definit in Titulo *De regulis iuris*, & in verbis: *certum eft quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem*. Vltima verba Expofitionis pertinentia ad Caput penultimum *De verborum fignificatione*, haec funt: *ficut iudex propter propria negotia differre & dimittere poteft caufam ff. de iudic. L. 11. fi longius. Io. An.* In fine rubrica adnotatum eft: *Explicit Liber VI. Decretalium Domini Bonifacii Papae VIII.* Prodiit Venetiis MDLXXXI. una cum Novellis, feu Clementinis, quae infra occurrunt.

In prima pagina legitur: *Ifte liber eft Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Sextus Decretalium. Num.* 416.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis diligenter exaratus, cum titulis & initialibus Librorum, & Capitum rubricatis, & diverfimode coloratis, & indiculo Titulorum in principio, alia, fed antiqua manu. Conftat foliis fcriptis 107.

CLEMENTIS PAPAE V. DECRETALES CVM GLOSSIS IO. ANDREAE.

Cod. III. CLementinae cum gloffis Ioannis Doctoris Bononienfis (2). Textus inc. *Ioannes Epifcopus, fervus fervorum Dei, dilectis filiis Doctoribus, & fcholaribus univerfis Avinioni commorantibus falutem & Apoftolicam benedictionem. Quoniam nulla iuris fanctio.* Gloffae inc. *Ioannes &c. Gratiofum hoc nomen per interpretationes, derivationes, vel etymologias extollere, non eft meum.* Textus definit in Libro V. Tit. XI. *De verborum fignificatione*, Capite I. & in verbis: *vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem attentare praefumpferit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Paulli Apoftolorum eius, fe noverit incurfurum. Deo gratias. Amen* (3). Gloffae def. *Natura vero naturans, quum ad illam redibimus, per interceffionem Virginis gloriofae, nos colloces cum electis. Amen. Io. An. Explicit Apparatus Domini Ioannis Andreae excellentiffimi Doctoris Decretorum &c. Deo gratias. Amen.*

In prima Codicis pagina legitur: *Ifte liber eft Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum. Clementinae cum Apparatu Ioannis Andreae. Num.* 417.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis diligenter exaratus, cum titulis & initialibus Capitum coloratis, & pictura in principio, quae Pontificem mitra rotunda redimitum, & in cathedra in medio Cardinalium fedentem exhibet, qui duo volumina claufa duobus ante fe Profefforibus genuflexis tradit. Conftat foliis fcriptis 52.

LECTVRA CIONIS SVPER DECRET. GRATIANI.

LEctura Cionis fuper Decretum Gratiani, praevio Prologo, cuius initium eft: *Ad decorem fponfae, ideft Ecclefiae, poft legem naturalem fequuta eft Mofaica, inde Prophetica, poftea Evangelica, exinde Apoftolica.* Def. *pertineant, & referantur.* Lectura inc. *Humanum &c. Tractaturus Magifter Gratianus de Iure Canonico, incipit ab altiori, fcilicet a Iure naturali, quod antiquius eft tempore, & excellentia, aut dignitate.* Definit in Capite CXL. Dift. V. Decreti Part. III. & in verbis: *aliud eft procedere &c. ideft ab alio dicitur procedere a Filio, & ab alio dicitur procedere a Filio* (fic) *quam quum dicitur procedere a Patre.* Tum fubiicitur hic verficulus: Cod. IV.

> *Scribere qui nefcit nullum putat effe laborem.*

Explicit Titulus de Confecratione. Sit laus & gloria Chrifto.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum, Lectura Cionis fuper Decretum. Num.* 418.

In ultima tandem pagina haec alia funt adnotata: *Ifte liber eft deputatus ad ufum Fratris Andreae de Florentia Ordinis Minorum, poft cuius mortem pertinet ad Conventum Florentinum eiufdem Ordinis. Si quis furatus fuerit anathema fit. Amen amen.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis diligenter exaratus, cum initialibus diverfimode coloratis, & notulis quibufdam in margine eiufdem manus. Conftat foliis fcriptis 416.

LECTVRA SVPER DECRET. D. GVIDONIS DE BAYSIO.

LEctura fuper Decretum Domini Guidonis de Bayfio (4) Praecurrit Epiftola nun- Cod. V.

(1) Florentinis accenfet Iulius Niger pag. 263. Obiit Bononiae MCCCXLVIII. die VII. Iulii.

(2) Vid. Sartium l. c. Tom. I P. I. pag. 320.

(3) Haec ultima verba ob evanidos characteres vix legi poffunt.

(4) Hic Guido, apud Trithemium de Bayfo, & apud Cangium rectius de Bayfio, five Bayfius, Patricius Regienfis, Canonec Bononiae circiter an. MCCLXXX. in- ter-

nuncupatoria: *Reverendo viro Domino Ricardo de Monte Nigro Praeposita Remensi, in Bononiensi Studio commoranti, Guido de Baysio, Reginus Canonicus vocatus, in Bononia Decretorum Minister, optatam in Christo salutem. Iuxta Beatum Ambrosium omnis ratio supernae scientiae, vel terrenae creaturae in eo est, qui est earum caput & auctor*, Des. *inter quos in futura iudicio vos requiram. Amen, hoc est, verum est, sive erit, ut de Con. Di. II. revera in fine*. Post expositionem Rubricae, Lectura incipit: *Humanum genus &c. Magister Gratianus intendens providere statui universalis Ecclesiae, compilavit hoc Opus de quodam magno opere Decretorum, in quo erant omnia Concilia, & Canones Apostolorum, de quo habetur XIX. Di. C. 1.* Desinit in Caus. XXI. Quaest. VI. & in verbis: *vel aliter expedivit magister. Finitur Lectura super Decreto Domini Guidonis de Abaysio. Deo gratias*. Haec Lectura in Decretum cum Tractatu de Poenit. & cum Rosario primo vulgata est Romae Ao. MCCCCLXXVII. *per Ven. virum D. Simonem Nicolai de Luca, cuius nomine & auctoritate D. Nicodemus de Cardelia opus illud rexit & gubernavit*. Tum leguntur versus, qui adferuntur a Fabricio loc. cit. in Additione Io. Dominici Mansi. Vid. Sartium l. c. Tom. I. Part. I. pag. 406.

In prima Codicis pagina legitur manu antiqua: *Lectura super Decretum Domini Guidonis de Baysio. Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Num. 419.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis, optime servatus, cum initialibus diversimode colotatis. Constat foliis scriptis 125.

BERNARDI PARMEN. CASVS DECRETAL.

Cod. VI. I. pag. 1. CAsus Decretalium Magistri Bernardi Parmensis Doctoris Decretorum, Canonici Bononiensis (1), ad honorem summae Trinitatis, & individuae Vnitatis, cum glossis aliquot marginalibus, & cum Prooemio, quod inc. *Rex pacificus &c. Praemissa salutatione, sic pone casum in ista Constitutione. Rex pacificus, idest Dominus noster Iesus Christus pia sua miseratione ab initio mundi disposuit, seu praevidit subditos suos fore pudicos, pacificos, & modestos*. Des. *ne aliquis praesumat aliam facere compilationem, sine licentia Sedis Apostolicae speciali*. Caput I. *De summa Trinitate & fide Catholica* inc. *Firmiter credimus &c. Nota quod post symbolum Apostolorum, quod dicitur Credo in Deum, quatuor Concilia prodiga fuerunt olim a Sanctis Patribus*. Vltimum Caput *De regulis iuris*, des. *& ideo ab aliis Ecclesiis est prohibendum. No. regulas huius tituli notabiliter notandas*.

II. pag. 101. Eiusdem Casus Novatum Decretalium (Innocentii IV.) Caput I. *De rescriptis* inc. *Quum in multis &c. Olim ante istam Constitutionem per clausulam illam generalem quidam alii &c.* Caput ultimom *De verborum significatione* des. *tamen per declarationem hanc nolumus aliis defensionibus, seu iuribus partium derogari*. Tum subiicitur: *Expliciunt Casus Novarum Decr.*

In Codicis tegumento legitur: *Iste liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Casus Bernardi super Decretalibus.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 104.

MANFREDI DE ARZAGO TAB. SVPER DECRET.

Et Magistri Ioannis de Deo Concordantiae Decretorum.

I. pag. 1. MAnfredi de Arzago, Vicarii Domini Archiepiscopi Mediolanensis, Tabula super Decretom & Decretales, in qua flores Canonicarum Legum tam ex textu, quam ex glossis excerptos, per Titulos digessit. Praecorrit brevissimus Prologus, qui inc. *Quum omnium habere memoriam sit potius Divinitatis, quam mortalitatis*. Des. *alioquin totum opus legere non omittat, quod non erit difficile propter operis brevitatem &c.* Tum sequitur Caput primum *De Summa Trinitate & Fide Catholica*, quod inc. *Quot modis fides accipiatur no. de fide ca. & summa Tr. C. I.* Des. *sponsus a. verbum g. voluntas a.* Cod. VII.

II. pag. 114. Magistri Ioannis de Deo (2) Concordantiae Decretorum cum Titulis Decretalium. Inc. *Liber Decretorum distinctus est in tres partes*. Des. *ubi de ista mihi plene est notum. Expliciunt Concordantiae Decretorum cum Titulis Decretalium a Magistro Ioanne de Deo compositae in civitate Bononiensi*.

Animadvertendum est pag. 29. in vacuo spatio adscriptam fuisse Tabulam Paschalem, quae incipit ab A. CCCXII. (subintellige tamen post M.) & progreditur usque ad annum MCCCXL.

In prima pagina notatum est: *Iste liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Mi-*

terpretatus est; ex Canonico deinde S. Victoris Bonon. Archidiaconi dignitatem obtinuit. Summi quoque Pontificis Capellanum & litterarum contradictarum Auditorem fuisse, adfirmat, ex fide Guidi Pancirolt, Fabric. Bibl. Med. Tom. III. pag. 129.

(1) Iacet Bernardus Bottonus Parmensis, de quo Pancirolus Lib. III. Cap. VIII. Praeter Apparatum super Decretales, scripsit etiam Casus super easdem; *unde Innocentio IV fuit contemporaneus, & sub ipso Apparatum fecit*, verba sunt Ptolemaei Lucensis Hist. Eccl. Lib. XXII. Cap. XII. Quare duo Opera Canonica plane inter se diversa scripsisse Bernardus iste censendus est, quod non satis distinguitur a Pancirolo loco supra cit.

(2) ICtus Bononiensis, patria Vlyssiponensis, qui anno MCCXLVII. scripsit Poenitentiale, & alia, de quibus Oudinus Tomo III. pag. 178. & Nicolaus Antonius Lib. VIII. Biblioth. Veteris Hisp. Cap. III. Tomo II. pag. 45. Hanc autem Concordantiam, seu Tabulam Decreti & Decretalium memorat Trithemius Cap. 452.

Minorum. Tabula super Decretum, & Decretales. Num. 421.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 119.

FR. PETRI QVESVEL DIRECTORIA IVRIS.

Cod. VIII. SVmma, quae vocatur Directoria Iuris in foro conscientiae, vel iudiciali compo'sita a Fratre Petro Quesvel de Ordine Fratrum Minorum (1). Praecurrit Prooemium, quod inc. *Si quis ignorat ignorabitur* 1. *Cor. XIV. &c. Haec verba ponuntur Distin. XXXVIII. C. quin ea.* Def. *ut plena veritas habeatur* Titulus primus Libri I. *De Summa Trinitate* inc. *Dignus es Domine aperire librum & solvere signacula eius.* Titulus LII. Libri IV. *De confirmatione, utiliter, vel inutiliter* def. *ego enim rogatus a pluribus praesens Opus compilavi; licet multa habuerim contraria propter infirmitates, & alia, ac me distraxerint ardua negotia & diversa, adiutorio tamen illius in quem speravi, meritis Beatae Mariae Virginis, ac beati Francisci cursum operis consummavi, a quo exspecto mihi praemium reddi, cui laus est & gloria per omnia saecula saeculorum. Amen. Finit Directorium iuris. Deo gratias.* Notandum in fine libri secundi adscribi:

Vinum scriptori debes bonus Iacobita.

Nomen scriptoris Henricus & cetera Celileke volunt (sic).

In fine subiungitur duplex Tabula, prima generalis, & altera specialis, super quatuor Libros praedicti Directorii Iuris. Scripsit hoc Opus Fr. Petrus Quesvel Libris IV. stylo, praeter Iuristarum consuetudinem, eleganti, teste Waddingo pag. 288. qui illud evolvit in Biblioth. Vaticana & Franciscanorum Toletana. De aliis Codd. vid. Oudinum Tomo III. pag. 1168.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Directoria Iuris in foro conscientiae, & iudiciali Fratris Quesvel Ordinis Minorum. Num.* 422. In calce vero ultimae paginae legitur: *Directorium Iuris, olim Magistri Bernardi, nunc autem est armarii Florentini Conventus.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. exeuntis, binis columnis diligentissime exaratus, cum titulis rubricatis & initialibus Librorum, auro, variisque coloribus illuminatis, & cum pictura in principio, quae auctorem Franciscana veste, qua Minoritae de Observantia utuntur, indutum, & barbatum in cathedra sedentem exhibet, librum apertum praeseferentem, cui adstat ingens discipulorum turba, quae attente praeceptoris lectionem excipit. Constat foliis scriptis 262.

HENRICI CARD. OSTIENSIS SVMMA SVPER DECRETAL.

SVmma super Decretales compilata a Domino Archiepiscopo Ebredunensi (2) cum glossis. Incipit Lib. III. *Intelligite insipientes in clero, quoniam si iuste iudicaveritis, vosmetipsos non decipietis, sed honestate vitae vocabitis.* Definit in Libro V. in Capite *De regulis iuris*, & in verbis: *ego enim, licet multa habuerim contraria, ac me distraxerint alia negotia ardua & diversa, adiutorio tamen illius, in quem semper speravi in omnibus suffultus, vim mihi intuli, opus quasi desperatum, & nimis difficile, quin immo insufficientiae meae impossibile, quod in minori inceperam, & demum incendio amiseram, in maiori constitutus officio renovavi cursum operis, & consummavi, fidem servavi, non ego autem, sed gratia Dei mecum; de reliquo reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi in illa die iustus iudex, cui est honor, & laus, & gloria per omnia saecula saeculorum. Amen. Benedictus idem Dominus meus Iesus Christus, qui est benedictus per aeternum saecula saeculorum. Amen. Eidem gratias & laudes per infinita saecula saeculorum. Amen.* Tum distichon in laudem Operis: *Cod. IX.*

Monstrans obscuras Iuris dissolvere curas,
Extricat antiquas haec nova Summa tricas.

Pro summa summo sit Regi gloria summo. Explicit Summa super Decretales compilata a Domino Archiepiscopo Ebredunensi. Deo gratias. Amen.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Lectura, sive Summa super Decretales composita a Domino Archiepiscopo Ebredunensi. Num.* 423.

Cod. membr. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis diligentissime exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, & pictura in principio aurata & colorata, quae totum marginem ambit, & cum stemmate familiae cuiusdam. Constat foliis scriptis 258.

DECRETALES CVM GLOSSIS ANONYMI.

I. pag. 1. GRegorii IX. Decretalium Libri V. (3) cum Glossis. Textus *Cod. X.*

(1) Hic Frater Petrus Quesvel, fuit Anglus, Theologus, & IC. Ord. Minor. in Coenobio Norvicensi, ac floruit Saec. XIV. exeunte.

(2) Segusii in Pedemonto natus est Henricus, ob Episcopatum Ostiensem, quem ab Vrbano IV. obtinuit, Ostiensis nomine notissimus. Creatus fuit Archiepiscopus Ebredunensis anno circiter MCCL. De eo plura habes apud Sartium loc. cit. pag 360. seqq. ubi animadvertit hanc Summam, opus, omnium, quae in Iure Canonico prodierunt laudatissimum, numquam satis emendatam in lucem prodiisse.

(3) Haec est Decretalium Collectio a Raymundo de Pennafort Gregorii IX. Capellano, & Poenitentiario, iussu eiusdem Pontificis lucubrata, de qua videnda est Praefatio in eius Summam Veronae MDCCXLIV. fol. §. III.

xtus incipit: *Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Doctoribus & scholaribus universis Bononiae commorantibus salutem & Apostolicam benedictionem. Rex pacificus pia miseratione disposuit.* Des. *ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur.* Concordant cum editis in Corpore Iuris Canonici edito a Petro Pithoeo &c. Augustae Taurin. MDCCXLVI. fol. Tom. II. a pag. 1. usque ad pag. 311. Glossae inc. *Gregorius. In huius Libri principio quinque praecipue sunt praenotanda, videlicet, quae sit intentio, quae materia, quae utilitas.* Des. *alias enim nullum iuramentum, nulla pactio, vel obligatio illicita in spiritualibus debet intervenire; & si intervenisset, nullam obligationem de facto, vel iure inducit, supra de pactis, pactiones.* Concordant hae Glossae in Gregorii IX. Decretales cum editione Veneta A. MDXCI. 4. in quarum fine subscribitur *Ber.*

II. pag. 299. Decretales novae Domini Innocentii IV. (1) Textus inc. *Innocentius IV. in Concilio Lugdunı. Innocentius Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Universitatis Magistrorum & scholarium Bononiae commorantibus salutem & Apostolicam benedictionem. Quum nuper in Concilio Lugdun. quasdam Constitutiones super certis articulis duximus promulgandas &c.* Caput I. *De rescriptis* inc. *Quum in multis Iuris articulis infinitas reprobetur.* Glossa inc. *Quam infinitas. Non quod infinitas in multis articulis reprobatur, quam obscuritatem & confusionem frequenter inducit.* Textus des. in Capite *De verborum significatione*, & in verbis: *nolumus aliis defensionibus, seu iuribus partium derogari. Expliciunt Decretales Innocentii quarti.* Glossa des. *& idem de aliis quae non sunt expressa in privilegio. B.*

III. pag. 313. Gregorii Papae X. Decretales novissimae sine scholiis. Inc. *In nomine Domini amen. Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Universitatis Magistrorum, & scholarium Bonon. salutem & Ap. benedictionem. Quum nuper in generali Concilio Lugdunensi, & post quasdam Constitutiones super certis articulis duxerimus promulgandas &c.* Caput I. *De summa Trinitate, & fide Catholica* inc. *Gregorius X. in generali Concilio Lugdunensi. Fidelis ac devota professio.* Caput ultimum *De sententia excommunicationis* des. *ab ea non possunt per Sedem Ap. absolutionis beneficium obtinere. Datae Lugduni Kal. Novembris Pontif. nostri anno tertio. Expliciunt Decretales novissimae.*

In primo folio legitur: *Iste liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum. Decretales cum Glossis. Num. 415.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum indice rubricarum in principio, initialibus Capitum auratis & coloratis, & picturis initio singulorum Librorum ab aliquo antiquitatis cultore perpendendis, quarum prima Pontificem mitra rotunda caput redimitum, & veste alba indutum, cum pluviali, suas Decretales adstanti cuidam cucullato ante se genuflexo tradentem exhibet. Constat foliis scriptis 320.

P L V T E V S II. S I N.

CONTINENS LATINOS CODD. MSS. II.

C O D E X VIII.

EVANG. S. MATTHAEI CVM GLOSSIS.

EVangelium Sancti Matthaei cum glossis marginalibus, & interlinearibus, & praevio Prologo, cuius initium: *Ex Iudaea, sicut in ordine primus ponitur &c.* Textus Evangelii inc. *Liber generationis Iesu Christi &c.* Glossa in Prologum inc. *Quum multi scripsisse Evangelia leguntur, soli quatuor Evangelistae, Matthaeus, Marcus, Lucas, Ioannes apud maiores nostros pondus auctoritatis comprobati sunt obtinere, secundum figuras quatuor animalium, quae ostensae sunt Ezechieli in sua visione &c.* In textum Evangelii inc. *Matthaeus ab initio Evangelii sui, Lucas non ab initio, sed a baptismo Christi generationes narrat. Iesus Hebraice, Soter Graece, Salvator Latine.* Textus des. *& ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi.* Glossa des. *quod Apostolis per successiones uni-*

(1) Constitutiones Innocentii IV. Cl. Io. Dominicus Mansius Archiep. Lucanus vulgavit in Conciliorum Supplemento Tomo II. a pag. 1071. ad pag. 1098.

universali Ecclesiae promittit. Nota quod usque in finem saeculi non sunt defuturi qui divina mansione sunt digni. In ultimis duobus foliis, ex alio fortasse Codice in hunc translatis, & cum hoc compactis leguntur duo Sermones, quorum primus acephalus incipit a verbis . . . . . *scientia sua mirabilis facta est, & mirabilis videtur mihi &c.* Des. *sed sanctis ad monitionibus, & Dei praeceptis obediatis, quatenus cum eo vivere valeatis, ipso adiuvante &c.* Alter in illa Evangelii verba: *Dixit Petrus ad Iesum: Ecce nos reliquimus &c.* Inc. *In dimissione omnium tria notanda sunt, ut videlicet primo relinquat homo ea quae sunt extra se &c.* Des. *ut ab eo perfectionem mentis accipere, atque praemium aeternae vitae eam factis mereamur habere, ipso auxiliante &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. ineuntis, in cuius tegmine legitur: *Iste Matthaeus glossatus est armarii Fratrum Minorum Florentini Conventus.* Constat foliis scriptis 96.

ARIST. QVAEDAM LOGICA
EX VETERI VERSIONE.

I. pag. 1. ARistotelis Topicorum Libri VIII. ut in Cod. LXXVI. Plut. LXXXIX. super. Catalogi Tom. III. pag. 339. §. VII. ubi Librorum numeratio nulla erat. Cod. IX.

II. pag. 83. Eiusdem de Sophisticis Elenchis Libri II. Ibid. §. VIII. ubi finis imperfectus; heic autem Liber secundus des. *de inventis autem multas habere grates.*

III. pag. 109. Eiusdem Priorum Syllogismorum Resolutoriorum Libri II. Ibid. §. IX. ubi in fine pro voce *figurati* legendum est *signum.*

IV. pag. 160 Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. § XI.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. cum scholiis marginalibus & interlinearibus, & cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 196.

PLVTEVS III. SIN.

CONTINENS LATINOS CODD. MSS. X.

CODEX I.

COMPENDIVM DECRETOR. RVBRICAE COD. QVAEDAM SVMMA DE SACRAM. MAG. LANDVLPHI SVPER IV. SENT.

I. pag. 1. COmpendium super toto Corpore Decretorum. Inc. *Liber Decretorum distinctus est in tres partes, quarum prima vocatur Distinctiones, secunda Caussae, tertia de Consecratione.* Des. *& determinat librum in duobus capitulis de Spiritu Sancto.* Tum legitur: *Explicit Compendium super toto Corpore Decretorum.*

II. pag. 3. *b.* Rubricae Decretalium (1) & Clementinarum; pag. 5. Rubricae Codicis, Digesti Veteris, & Novi Institutionum, Authenticorum, Collationis X. de Constitutione Feudorum, & Librorum X. XI. & XII. Codicis, in quarum fine legitur: *Expliciunt Rubricae totius Corporis Iuris Civilis.*

III. pag. 12. Quaedam Summa de Sacramentis abstracta de Libro, qui vocatur *Directorium Iuris*, ut in Codice VIII. Plut. I. sin. supra pag. 27. ubi auctoris nomen, scilicet Fr. Petri Quesvel, praefertur. Heic autem desinit in Capite CXXXVI. inscripto *de Incestu*, & in verbis: *Item adulterium committit, quia sponsam alterius corrumpit; item sacrilegium, quia res est sacra, ut in C. virginibus.* Tum adiicitur pag. 172. *b.* Tabula quam accuratissima Canonum, de quibus agitur, iuxta materias disposita.

IV. pag. 205. Lectura Magistri Landulphi super quartum Sententiarum (2). Inc. *Fundamentum primum iaspis, secundum sapphirus*

(1) Decretorum, & Decretalium Rubricae habebantur etiam in Codice VII. Plut. I. sin. supra pag. 26. §. II. sub titulo *Ioannis de Deo Concordantiae Decretorum cum titulis Decretalium*, ac uberius aliquanto digestae.

(2) Is est Landenulphus Caracciolus, Scoti Auditor, Ord. Minor. ex Episcopo Stabiarum Archiep. Amalphitanus in Regno Neapolitano ab A. MCCCXXX ad MCCCLI.

rus &c. Des. *quam glorioʃa dicta ʃunt de te civitas, in qua ipʃe regnat per ʃaecula cuncta, ad quam etiam ipʃe nos perducat, cuius regnum, & imperium ʃine ʃine permanet per infinita ʃaecula ʃaeculorum. Amen. Explicit Lectura Magiʃtri Landulphi ʃuper quartum Sententiarum.* Cui ʃubiicitur Tabula Librorum & Capitum totius Operis.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Compendium ʃuper toto Corpore Decretorum. Tabula Rubricarum totius Iuris Canonici & Civilis. Summa de Sacramentis abʃtracta ex Libro . qui vocatur Directoriam Iuris. Landulphus ʃuper quartum Sententiarum. Num.* 433.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. exeuntis, binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Conʃtat foliis ʃcriptis 245.

PETRI QVESVEL DIRECTORIA IVRIS.

Cod. II. SVmma, quae vocatur Directoria Iuris in foro conʃcientiae & iudiciali, compoʃita a Fratre Petro Queʃvel de Ordine Fratrum Minorum, ex iuribus Doctorum, & ʃententiis diverʃorum, ut in Cod. VIII. Plut. I. ʃupra pag. 27. Heic tamen praeponitur tabula Capitum totius Operis, ac pag. 4. hoc monumentum legitur: *Iʃtud Directorium Iuris emit Frater Biadellus de Vicedomini de pecunia quorumdam defunctorum, pro quorum animabus voluit, quod poʃt mortem ʃuam in armario poneretur, & inde in aeternum non dimoveretur, ut patet in Inventario Armarii antiquo.* In fine Excerptum legitur *ex Lib. VI. de Regulis Iuris Bonifacii VIII.* & tabula horarum ʃingulorum menʃium.

In primo folio adʃcriptum eʃt: *Iʃte liber eʃt Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Directorium utriuʃque Iuris. Num.* 432.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, Conʃtat foliis ʃcripris 428.

MAG. BERNARDI CASVS SVPER DECRET. ANONYMI OPVSCVLVM DE ORDINE IVDICIOR.

Cod. III. I. pag. 1. CAʃus Magiʃtri Bernardi ʃuper Decretalibus, cum brevi Prologo, ut in Cod. VI. Plut. I. ʃupra pag. 25. §. I.

II pag. 106. Eiuʃdem Caʃus Decretalium Novarum (Innocentii IV.) Ibid. §. II. ʃed heic dimidia ferme parte breviores; deʃinunt enim in verbis: *iniuʃta dicitur, ubi admonitio non praeceʃʃit. etiam ʃi cauʃʃa ʃubeʃʃet ʃ. e. ʃacro* . . . . . . ʃpatio duorum foliorum vacuo ad reliqua ʃupplenda relicto.

III. pag. 109. Summarium Decretalium Novarum Gregorii Papae IX. auctore Anonymo, valde accuratum.

IV. pag. 126. Sequitur alia manu pars Ritualis, in qua agitur de benedictione candelarum in die Purificationis B. Mariae.

V. pag. 128. Anonymi Libellus de Ordine Iudiciorum iuxta formam Canonum, & conʃuetudinem Romanae Curiae, in partes tres diviʃus, in quarum prima agitur de his, quae litis conteʃtarionem praecedunt, in ʃecunda de his, quae conteʃtationem ʃequuntur in cauʃʃa, & in tertia de ʃententia diffinitiva, & his quae eamdem ʃequuntur. Praeit autem Prologus, qui inc. *Sedulis adhortationibus veʃtris, Reverendiʃʃime Socie . Domine Praepoʃite digniʃʃime, Reverende amice cariʃʃime, plurimum adhortatus, Opus aggredior, mihi nempe difficile, ʃed vobis, & aliis non modice fructuoʃum.* Des. *ut expulʃa omni caligine caecitatis alterius in lucem ambulent congaudentes.* Caput I. *De iudicibus Ordinariis* inc. *Quidam fructus divinus eʃt iuʃtitiam ʃaepe ʃaepius recenʃeri.* Caput ultimum inʃcriptum: *Qualiter & quando poʃt ʃententiam diffinitivam debeat & valeat appellari, & qualiter ab interlocutoria appelletur,* des. *cetera de hac materia dic, ut expreʃʃe notatum invenies. in c. t. in libello Magiʃtri Tancredi.*

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Caʃus Bernardi ʃuper Decretales. Num.* 431.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus diverʃimode coloratis. Conʃtat foliis ʃcriptis 133.

GREGORII IX. ET INNOCENTII IV. DECRETALES.

Cod. IV. I. p. 1. D. Gregorii Papae IX. Decretalium Libri V. praevia compilatione, quas incipit *Gregorius Epiʃcopus &c. Rex Pacificus &c.* ut in Codice X. Plutei I. ʃupra pag. 28. §. I.

II. pag. 113. *b.* Sequuntur, veluti eiuʃdem Libri V. mantiʃʃa, Conʃtitutiones novae Innocentii IV. ut ibid. pag. 29. §. II.

III. pag. 118. *b.* Aliae Conʃtitutiones noviʃʃimae Gregorii X. ut ibid. pag. 30. §. III. Sed heic ʃtatim incipiunt a Cap. I. *De Summa Trinitate &c.* & a verbis: *Fideli ac devota profeʃʃione &c.*

In primo folio legitur: *Iʃte liber eʃt Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Decretales ʃine gloʃʃa. Num.* 430.

Codex membranaceus Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus C ru-

Cat. Lat. Codd. Tom. IV.

MCCCLI. de quo Waddingus in Annal. Tomo III. Scripʃit prae reliquis Commentarios in quatuor Libros Sententiarum, unde fallitur Oudinus, qui eos tribuit Landulpho Sagaci Tom. III. pag. 756.

rubrieatis & coloratis, & indice in principio alia manu, Constat foliis scriptis 121.

GVIDO DE BAYSIO APPARATVS VI. DECRETAL.

Cod. V. APparatus Sexti Libri Decretalium compositus a Domino Guidone de Baysio (1) Auditore Domini Papae, Archidiacono Bononiensi. Prooemium inc. *Venerabilibus & discretis viris Doctoribus Vniversitatis scholarium Bononiae degentium, fratribus & amicis charissimis Guido de Baysio Bononiensis Archidiaconus, Domini Papae Capellanus, nunc ipsius litterarum contradictarum Auditor salutem in eo, qui unicuique tribuit iuxta votum. Vestris devictus precibus & amore.* Des. *o Apostolorum princeps perficere digneris leviter inchoatum* . . . . . . *hoc est tata eius de C. distinct. 11. revera in fine*. Apparatus inc. *Bonifacius. De Bonifacio habentur*. Des. *ob hoc non carent vigore privilegii, cum tuae fratres iure intelliguntur servi &c. Explicit Apparatus Sexti Libri Decretalium Domini Archidiaconi Bononiensis, Deo gratias.*

In primo folio notatum est; *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Apparatus Archidiaconi super sexto Decretalium. Num.* 429.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum correctionibus & glossis marginalibus. & cum initialibus, & titulis coloratis, & rubricatis. Constat foliis scriptis 146.

BERNARDI PRAEP. PAPIENSIS BREVIARIVM, INNOC. III. CONSTITVTIONES.

Cod. VI. I. p. 1. BReviarium Extra Bernardi Praepositi Papiensis cum glossis marginalibus uberrimis veterum Iuris Canonici interpretum, in libros quinque divisum. Lib. I. inc. *Venite, & discite, filii hominum, & nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate, at ostendatis vos diligere iustitiam, qui iudicatis terram.* Glossa inc. *Formavit Dominus hominem ad imaginem & similitudinem suam.* Textus definit in titulo *De regulis iuris*, & in verbis: *Si lupus oves commissas, & pastor nescit*. Glossa vero: *Generale est, ut qui dolum allegat, ipsum probet ff. de probat. l. quorum C. qui dolum. Explicit Apparatus. Deo gratias*. Exstat in antiquis Collectionibus Decretalium cum Antonii Augustini Episcopi Ilerdensis, & Iac. Cuiacii notis Parisiis ex officina Nivelliana MDCIX. a pag. 1. ad p. 149. Ipse autem auctor, qui diem extremam obiit A. MCCXIII. *Breviarium Extravagantium* inscripsit, quippe quod in ea collegit, non tam recentiorum, quam antiquorum Pontificum, atque Conciliorum Decretales, nec non veterum Patrum sententias, quae a Gratiano praetermissae, extra eius Decretum vagabantur, unde haec Compilatio appendix quaedam Gratiani esse videtur.

II. pag. 96. Innocentii III. quinque Partes Novellarum. Primae Partis Titulus primus, qui inscribitur: *De Fide Catholica & Summa Trinitate*, inc. *Firmiter credimus & simpliciter confitemur*. Prima glossa est ad Caput *De Haereticis*, & inc. *Si persistant in contumacia &c. alioquin non essent tradendi iudici saeculari, vel relinquendi*. Quintae Partis Caput ultimum *De subsidio Terrae Sanctae*, des. *universalis Synodus orationum, & beneficiorum suorum suffragium impertitur, ut eis digna proficiat ad salutem*. Vltima, & unica glossa ad istud Caput est: *Haec est quaedam dispositio temporalis, & ideo eam non raro glossare*. Haec Collectio solum continet illos Canones, quos Innocentius Papa III. condidit in Concilio Lateranensi, de qua verba facit vir clariss. Antonius Augustinus in aureo Opusculo de quinque veteribus Collectionibus Decretalium Epistolarum, quod praemisit antiquarum Decretalium Collectionibus.

III. pag. 108. Alia multo uberior Collectio Constitutionum eiusdem Innocentii Papae III. in Libros V. divisa cum scholiis, in Codice tamen anepigrapha. Liber I. inc. *Innocentius &c. Firmiter credimus & simpliciter confitemur*. Scholia inc. *Fides enim simplicibus verbis est proponenda*. Liber V. definit in Tit. XL. Cap. XXVII. & in verbis: *ut commissa defleas, & flenda ulterius non committas*. Scholia definunt: *magis rigide cum eo agitur quoest. de falsariis ad falsariorum*. Haec est secunda Collectio Decretalium Innocentii III post Concilium Lateranense compilata, quae continet non solum Canones eiusdem Concilii, sed etiam reliquas Decretales, quas post primam collectionem ediderat idem Innocentius Pontifex. Exstat autem in cit. Collectione a pag. 739. ad pag. 796. quemadmodum etiam Glossae, seu scholia ibid. a pag. 797. ad pag. 843. Hisce autem scholiis, plerisque subscribitur *Io.* & nonnullis *P.*

In primis duobus foliis, quae ex alio Codice abscissa pro huius custodia compacta heic fuere, Capita quaedam Canonica adscripta sunt; & in ultimo habentur tres Innocentii III. Extravagantes; prima est acephala, & des. *qui velit. & possit haereticam confundere pravitatem*. Altera integra inc. *Petrus Diaconus & Monachus S. Ioannis de Pinita, sua nobis insinuatione &c.* Tertia mutila in fine inscrib. *Abbati S. Trinitatis de Malebora.* & inc. *Significasti nobis per suas literas, quod quum quidam malefieus &c.* Tum legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Breviarium Bernardi.*

Co-

(1) De eo Fabricius Bibl. Med. Tom. III. pag. 129.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 137.

R. GOFFREDI DE TRANO SVMMA SVPER DECRETAL.

Cod. VII. SVmma Domini R. Goffredi de Trano (1) facta super Rubricis Decretalium, & in Libros V. divisa. Prooemium inc. *Glossarum diversitas intelligentiam textus nonnumquam obtenebrat*. Des. *si quid in hoc dixero, quod videatur contrarium veritati, peritiorum correctioni subiicio, & expono. Nam si quid aliter sapitis, haec vobis Dominus revelavit, & qualis ego sum in scriptis aliorum, tales alios esse volo intellectores meorum*. Libri I. Rubrica prima *De Summa Trinitate & Fide Catholica* inc. *Post Prooemium, in quo breviter edocemus, qualiter haec nova compilatio facta sit, veteri dissoluta*. Libri V. Caput ultimum inscriptum *De regulis iuris* des. *considero, quod non omnes, qui Summam habituri sunt, habent Apparatum, & propterea malui repeti, quam deesse. Explicit Liber Summae Goffredi. Deo gratias.*

Finito libro referamus gratias Christo.

Vna cum Codicis tegumento compactum legitur Pontificium Diploma, cuius hoc initium: *Gregorius* (scil. X.) *Episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Abbati Monasterii Sanctae Mariae Florentin. salutem & Apostolicam ben. Sub religionis habitu vacantibus piae vitae studio ita debemus esse propitii, ut in divinis beneplacitis exsequendis malignorum non possint obstacula impedire. Quum itaque dilecti filii Abbas & Conventus Monasterii Vallis Vmbrosae ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis Fesulanae Dioec. sicut accepimus, a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, super possessionibus, & aliis bonis suis iniurias, & molestias multiplices patiantur, Nos eorumdem Abbatis, & Conventus providere quieti, & molestatorum ipsorum insolentiis obviare volentes, discretioni tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eisdem Abbati, & Conventui praesidio efficacis defensionis assistens, non permittas ipsos contra indulta privilegiorum Sedis Apostolicae ab aliquibus indebite molestari &c. Datum Lugduni Kal. Maii Pontificatus nostri anno tertio.*

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Summa Goffredi super Decretales. Num. 427.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 104.

FRATRIS MARTINI POLONI TAB. SVPER DECRETO.

TAbula super Decreto & Decretalibus compilata a Fratre Martino Domini Papae Poenitentiario (2), praevio Prologo, cuius initium est: *Inter alia quae ad fidelium Christi doctrinam scripta sunt*, Finis: *a prima littera inchoatus usque ad extremam litteram alphabeti deduxi, ipso iuvante, qui est principium, & finis, qui est benedictus in saecula saeculorum. Amen.* Tabula inc. *Aaron. Quod Aaron sacerdotium approbatum Di. XXII. sacrosancta.* Desinit in voce *Zinzania*, & in verbis: *quod diabolus, tamquam inimicus homo dicitur superseminare zinzaniam, quando inter Cardinales discordiam facit ex. l. 1. VI. de elect. licet.* Hic index, seu Tabula, seu etiam quo prodiit titulo, *Margarita Decreti*, in qua auctor tam Decreti, quam Decretalium dictiones cum earum significatione per ordinem litterarum digessit, lucem adspexit Argentinae MCCCCLXXXVI. fol. & alibi pluries. Cod. VIII.

Subiicitur pag. 218. *Forma Decreti*, quae inc. *Forma Decreti super electione per formam compromissi taliter potest formari &c.*

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Min. Martiniana super Decretum & Decretales. Num. 426.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 218.

GREGORII IX. DECRET. NOVAE.

D. Gregorii Papae IX. Decretales Novae, cum scholiis, & glossis varia, sed antiqua manu, ut in Cod. X. Pl. I. supra pag. 28. §. I. In fine legitur: *MCCXXXIX. Bergognonus Notarius dictus de Caronno scripsit hoc. Deo gratias. Expliciunt Decretales Novae. Amen.* Codicem claudunt versiculi bene multi Librorum Decretalium summam exhibentes. Inc. Cod. IX.

Pars prior Officia parat, Ecclesiaeque Ministros,
Altera pars Testes, & cetera Iudiciorum &c.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis accuratissime exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, ac cum rudi pictura in principio, quae

 Pon-

(1) Floruit Saeculo XIII. & fuit Papae Subdiaconus & Capellanus. Prodiit autem haec Summa Venetiis A. MCCCCXCI. per Bernardinum de Tridino de Monte Ferrato. Vid. Mansium in Addition. ad Fabricii Biblioth. Med. Tom. III. pag. 67. Consule Cl. Sartium de claris Archigymnasii Bon. Prof. Tom. I. Part. I. pag. 341. ubi ipsum S. R. E. Cardinalem fuisse contendit.

(2) Martinus Polonus fuit Clementis IV. Gregorii X. Innocentii V. Ioannis XXI. & Nicolai I. Poenitentiarius, & Capellanus, de quo vid. Quetifum & Echardum inter Script. Ord. Praedic. Tom. I. pag. 362.

Pontificem in cathedra sedentem cum mitra desuper aperta, & infulis, & dictantem cuidam adstanti repraesentat. Constat foliis scriptis 200.

GRATIANI DECRETVM CVM EXPOSITIONE.

Cod. X. DEcretum Gratiani cum Expositione Bartolemaei Brixiensis, praevio brevi Prologo, ut in Codice I. Plut. I. supra pag. 21.

In primo folio occurrit epigraphe: *Hoc Decretum est Armarii Conventus Sanctae Crucis de Florentia, & fuit bonae memoriae Fratris Thedaldi della Chasa. Decretum. N. 424.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis diligentissime exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 569.

PLVTEVS IV. SIN.

CONTINENS LATINOS CODD. MSS. X.

CODEX I.

GRATIANI DECRETVM.

COncordia discordantium Canonum, seu Decretum Gratiani, ut in Cod. I. Pl. I. supra pag. 21. Heic tamen scholia sunt diversa, & pag. insuper 280. figura quaedam satis curiosa Cognationum gradus exhibens depicta est. Scholia inc. *Ordinaturus Magister Gratianus Decretum ipsa, altius ingreditur a divisione iuris, quod in duo dividitur; primo in ius videlicet naturale, & consuetudinis &c.* In fine sunt admodum rara, ac subiiciuntur Capita duo, scilicet I. *Iuramentum quod violenter fit, non cogitur quis observare.* II. *Non potest quis satisfacere de uno peccato, quin de omnibus.* Tandem Codicem claudit tabula quaestionum quae in ipso continentur.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Decretum postillatum. Num. 434.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & initio Librorum, & Titulorum picturis quibusdam rudi pennicillo, & calamo delineatis. Constat foliis scriptis 308.

BERNARDI PRAEP. PAPIENS. BREVIAR. GREGORII IX. ET INNOC. III. DECRETALES.

Cod. II. I. pag. 1. COdex est anepigraphus, sed continet primo Breviarium Bernardi Praepositi Papiensis, ut in Cod. VI. Pl. III. supra p. 35. §. I. item cum scholiis. In aversa primae paginae parte occurrunt in margine, antiqua item manu descriptae, positiones quaedam caussarum Ecclesiasticarum Dioecesis Florentinae.

II. pag. 79. D. Gregorii Papae IX. Decretalium Libri V. cum scholiis, ut puto, Tancredi Archidiaconi Bononiensis, qui floruit A. MCCXX. Liber I. inc. *Clemens III. Anconitano Episcopo pars C. significavit. Praeterea de lege illa, vel errore, quem cives tuos asseris statuisse.* Liber V. des. *sicut ipse Archiepiscopus statuit, & praecepit.* In cit. Collect. Ant. Augustini a pag. 150. ad pag. 225. & est secunda Collectio, sive Liber secundus Decretalium collectus per Libros V. ab Ioanne Vallensi. Glossa inc. *Hoc capitulum decisum est ab eo l. de Iudaeis significavit.* Des. *summus vero interpres Deus est, qui gratiam interpretandi, cui vult in Spiritu Sancto, Apostolo testante, concedit, cui gloriam & honorem referimus per infinita saeculorum saecula. Amen.*

III. pag. 130. Innocentii III. Decretales Libris V. (1). Praecedit Prologus, qui inc. *Innocentius Episcopus, servus servorum Dei, universis Magistris & scholaribus Bononiae commorantibus salutem & Apostolicam benedictionem. Devotioni vestrae, insinuatione praesentium, innotescat.* Des. *tam in iudiciis, quam in scholis.* Libri primi Titulus primus *De Constitutionibus*, inc. *Idem Senonen. Archiepiscopo, & Episcopo Trecen. Quum omnes unum corpus simus in Christo &c.* Liber quintus est im-

(1) Haec est prima Collectio Decretalium Innocentii III. quae inter antiquas Decretalium Collectiones est Collectio III. & Liber III. dicitur.

imperfectus, & definit in Titulo *De novi operis nunciatione*, & in verbis: *de communi fratrum n. con. f. t. per A. f. m. & in vir. obe. d f. prae. qua. omni* . . . . . In cit. Antiquis Collectionibus Ant. Augustini a pag. 226. ad pag. 413. cit. Tituli linea 10. quare postremi octo desiderantur Tituli. Glossae, seu potius Introductio in ipsas Glossas ita habet: *Post compilationem Decretorum factam a Gratiano, multae a Romana Curia Decretales Epistolae manaverunt, quas Magister Bernardus, tunc Praepositus, postmodum Episcopus Papiensis, ad studentium utilitatem sub competentibus titulis compilavit, quaedam antiqua iura interserendo, & vocatur Compilatio prima. Post illarum compilationem quaedam aliae Decretales a diversis Apostolicis emanaverant, quas Magister Gilbertus adinstar primae Compilationis sub titulis collocavit. Post illum vero Magister Alanus suam Compilationem effecit. Tandem Magister Bernardus Compostellanus Archidiaconus, in Romana Curia moram faciens aliquantam, de Registris Domini Innocentii Papae unam fecit Decretalium Compilationem, quam Bononiae studentes Romanam Compilationem aliquanto tempore vocaverunt. Verum quia in ipsa Compilatione quaedam reperiebantur Decretales, quas Romana Curia refutavat; sicut hodie quaedam sunt in secundis, quas Curia ipsa non recipit; idcirco felicis recordationis Dominus Innocentius Papa III. suas Decretales usque ad annum XII. editas per Magistrum Petrum Beneventanum Notarium suum in praesenti opere compilatas, Bononiae studentibus destinavit. Post illarum receptionem, Magister Ioannes Galensis Decretales omnium Apostolicorum, qui praecesserunt Innocentium, de dictis Compilationibus Giliberti, & Alani extrahens, quamdam Compilationem ordinavit, quae hodie mediae, sive secundae Decretales dicuntur; super quorum expositionibus plures Doctores Bononiae studentes Glossas plurimas, varias, & diversas posuerunt, & Apparatus plures super eas scripserunt; & quia de dictis Apparatibus, opiniones studentium erant diversae, sententiaeque confusae, idcirco ego Tancredus Bononiensis Canonicus, qualiscumque Decretorum Magister, ad multam instantiam sociorum meorum meliora, & utiliora de dictis Apparatibus colligens, ex ingenio meo quaedam interserendo, sicut & signis glossularum singularium demonstratur, primas, & secundas Decretales, prout melius potui, glossulavi; sed super praesenti tertia Compilatione non Apparatum feci, sed audiendo, atque legendo quaedam in libro notavi, quae scholares quidam absque conscientia mea de libro meo extraxerunt, & pro Apparatu tertiorum illum mihi intitulaverunt. Nunc autem docendi officio ad multorum instantiam reassumpto, praesentem tertiam Compilationem cum diligentia, Domino favente, glossabo, & Constitutiones Concilii proxime celebrati, & iura a Domino Innocentio Papa III. post XII. annum edita, tam in Apparatibus a me factis, quam in hoc, quem ordinare dispono diligentissime collocabo T.* Glossa I. in illas voces tituli *servus servorum Dei &c.* inc. *quia qui maior est inter vos sit minister vester &c.* Finem non damus, quum, uti diximus, Liber quintus fine careat. Hinc patet, quod Pancirolum latuit aliosque multos, qui de Tancredo Archidiacono Bononiense scripserunt, concinnasse illum Glossas in primam, & secundam Collectionem antiquarum Decretalium, decerptis ad eam rem ex aliorum Commentariis, quae utiliora sibi visa sunt, & multis etiam ex suo penu depromptis: in tertiam vero Collectionem primo quidem Glossas ad eum modum, quo de prima & secunda dictum est, congessisse, quas eius auditores, eo inscio, in unum corpus redactas, sub eius nomine in lucem emiserunt; deinde vero Commentariis perpetuis eamdem Collectionem illustrasse, prolatis in eam rem Constitutionibus Concilii Lateranensis III. per eos dies celebrati, & Decretalibus Innocentii III. post annum duodecimum editis; quoniam quae prioribus annis duodecim editae ab Innocentio fuerant, in tertia ipsa Collectione continebantur. Quale istud sit, iam ab ipso in relata Praef. (1) ad tertiam Decretalium Collectionem a se illustratam audivimus.

IV. pag. 238. Sequitur eiusdem Innocentii III. Decretalium Collectio secunda, quae inter antiquas Collectiones Decretalium est Collectio IV. sive Liber IV. eademque est ac illa, quam recensuimus Plut. III. Cod. VI. supra p. 36. §. III. In hoc tamen inter se differunt hi duo Codices, quod exemplum prioris Codicis continet non solum Rescripta Papae Innocentii, sed etiam Constitutiones, quas edidit idem Pontifex in Concilio Lateranensi; at in hoc posteriore Codice eiusdem Pontificis Rescripta tantum continentur, & Constitutiones ab eodem editae in Concilio Lateranensi suis quaeque locis tantummodo indicantur, integrae tamen habentur separatim in sequenti §. V. Divisa autem est haec quarta Collectio, ut aliae tres, in Libros V. & incipit a Tit. *De Rescriptis*, cuius prima verba sunt: *Quum contingat interdum, quod laici ad Monasteria convolantes &c.* Definit in Tit. *De verborum significatione*, & in verbis; *& flenda alterius non committat*. In dictis Ant. Augustini Collection. a pag. 741. ad pag. 796. Prima Glossa in vocem *saltem obedire* dicti Tituli *De Rescriptis* est: *Eadem quaestio proponitur supra e. ad haec lib. 1.* Vltima in ultimi Tituli vocem *poenitentium* ita habet: *magis rigide cum eo agit. Supra de falsariis ad falsariorum. Io.* (a) Tum sequitur alia manu tabula Rubricarum.

V. pag. 254. Constitutiones Concilii Lateranensis secundi ab Innocentio Papa tertio ee-

(1) Edidit hanc Praefationem Bosquetus in adnotatis ad Epistolam Innocentii III. LXXI. Libri I. & Sartius de Cl. Archigymnasii Bon. Profess. Tom. I. Part. II. pag. 31.

(a) Hae Glossae, seu scholia concordant cum iis, quae adfert laudatus Antonius Augustinus in cit. Antiq. Collect. in calce a pag. 797. ad pag. 843.

celebrati sine titulo. Prima Constitutio *De Fide Catholica & Summa Trinitate* inc. *Firmiter credimus, & simpliciter confitemur*. Glossa inc. *Fides enim simplicibus verbis est proponenda & praedicanda, ut XXIII. di. qui Episcopus*. Ultima Constitutio *De Iudaeis* desf. *quum minus malum exsistat viam Domini non cognoscere, quam post agnitam retroire*. *Expliciunt Constitutiones Concilii Lateranensis secundi*. Glossa ultima desf. *idem esset, si contractus esset conditionali conditione, ut XLV. D. de Iudaeis*. Haec quoque Collectio dividitur in partes V. & continet Constitutiones editas ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, praetermissis Rescriptis, sive Decretalibus, quas condidit idem Pontifex. Tandem pro huiusce Voluminis complemento in ultimo folio arbor Cognationis occurrit diligentissime delineata, cum uberrima item glossa.

In prima pagina legitur: *Iste liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Decretales sigillatae. Num. 435*. In calce vero paginae 50. notatum est: *Questo libro è di Maestro Iacopo da Pisa*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis cum titulis rubricatis, & initialibus coluratis. Constat foliis scriptis 265.

GREGORII IX. DECRETALES CUM SCHOLIIS &c.

Cod. III. I. pag. 1. D. Gregorii Papae IX. Decretalium Libri V. cum glossis perpetuis, ut in Cod. X. Plutei I. supra pag. 28. §. I.

II. pag. 188. Anonymi Tractatus anepigraphus theologicus, sive Summa de Deo, & de veritate Fidei Catholicae. Inc. *Fides est, sicut dicit Apostolus, substantia rerum sperandarum argumentum non apparentium; sicut enim vera dilectione diligitur Deus propter se ipsum super omnia, ita vera fide acquiescitur primae veritati super omnia propter se*. Desf. *quia in primo hoc verbum est significat tempus, in conclusione vero determinate*.

III. pag. 212. Anonymi aliud Opusculum acephalum theologico-scholasticum, in quo agitur de fruitione, quod incipit a verbis: *Usus Dei, aut est bonus, & sic bonum & licitum est Deo uti* Desf. *sic sunt creaturae alio modo*. In principio huius fragmenti manu antiqua, sed diversa adscriptum est: *Iste sexternus cum sequenti folio videtur esse alterius Operis, quam Summa*.

In calce Gregorii Decretalium haec nota adponitur: *Iste liber est deputatus ad usum Fratris Bonanni . . . . . . de Ordine Fratrum Minorum, quem librum dedit Frater Geraldus Fratrum Minorum Generalis Minister F. R. . . . eiusdem Ordinis & Conventus ad eius usum in vita sua quando dictus Frater Bonannus migravit ad Dominum*. In fine vero totius Codicis haec alia: *Istae res sunt ad usum Fratris Accursii de Bonfantinis*; & paullo inferius: *Iste liber est Conventus S. Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Decretales glossatae. Num. 436*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & litteris initialibus pictis, & indiculo Capitum in principio, Constat foliis scriptis 225.

DECRETA EX SS. PATRIBUS.

COdex est initio mutilus, in quo continentur varia Decreta ex Sanctis Patribus, Conciliis, & Bullis Summorum Pontificum, quae propter Codicis mutilationem initio carent. Prima verba sunt . . . . . *pa facto conventu, nos ex aliis Episcopis, Presbyteris, vel Diaconibus, sed ex eis utique, qui rum venerabilis Papa Formosa per annorum spatia communicaverant, & in sacris ministeriis participes fuerant, more erenentae bestiae*. Caput primum integrum, & num. xxi. designatum inscribitur: *Quia plurimi sacerdotum depositi fuerunt, & postmodum reconciliati. Iasensor*; & inc. *Si sale quid ad lapsorum reconciliationem pertinet, exemplis confirma*. Ultimum Caput: *Ut laici ad officium in Presbyterium non intrent*, desf. *quamobrem laicis non liceat in eo loco, ubi sacerdotes consistunt, & Presbyterium nuncupant stare; reliqui vero clerici consistant. ut libere atque honorifice possint sacra mysteria celebrari*. Cui subiungitur praesens Caput anepigraphum: *Nulli liceat uno tempore duas uxores habere, vel concubinas, quia quum domui non sit lucrum, animae vero maximum est detrimentum; nam sicut Christus castum observat Ecclesiam, ita vir castum debet custodire coniugium*. Cod. IV.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minor. Sententiae antiquae. Num. 437*.

Codex membranac. Ms in 4 paene quadrato Saec. XI cum titulis & initialibus rubricatis & grandiori littera exaratis. Constat foliis scriptis 96.

CASUS DECRETORUM A BENINCASA COMPOSITI.

I. pag. 1. CAsus Decretorum, quondam a Benincasa (Senensi) compositi, & in melius reformati, emendati, & suppleti a Barptolemaeo Brixiensi inter studentes Bononiae minimo (1). Prologus inc. *Quoniam suffraganitibus antiquorum laboribus iuniores possunt interdum perspicacius intueri, & quia per continuum exercitium scientia recipit incrementum, & semper in melius restore-* Cod. V.

(1) Vid. Sartium de Cl. Archigymnasii Bonon. Prof. Tomo I. Part. I. pag. 315.

rescis, idcirco ego Barptolemaeus Brixiensis inter Studentes Bononiae minimus, Casus Decretorum, quondam a Benincasa compositos, pro modulo scientiae meae duxi in melius reformandos; nam ubi corrupti fuerunt scriptorum vitio, eos diligenter correxi; ubi defectum patiebantur, supplevi, vel litteram plenius comprehendendo, vel casus ponendo, ubi positi non fuerant, quum hoc necessarium videbatur. Des. *nec in positione Casus dices, ubi prima pars incipiat, vel secunda.* Casus incipiunt; *Humanum genus &c. Casus iste sic ponitur: dicitur enim hic quod duo sunt instrumenta, per quae genus humanum regitur & gubernatur.* Des. *tertio dicit, quod Spiritus Sanctus non potest aliquid audire a Filio, quod ipse nesciat.*

II. pag. 79. *b.* Historiae Casuum Decretorum, eiusdem Barptolemaei Brixiensis, cum brevissimo Prologo, qui inc. *Licet merita scientiae non respondeant, nec opus aliquod sufficiant adimplere; ego tamen Barptolemaeus Brixiensis divina gratia ministrante &c.* Inc. *Testamentum hunc* (sic) *pollutum &c. Legitur in Levitico: si sit, inquit Dominus, inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egrediatur extra castra &c.* Des. *celebritatem primi mensis &c. Sic legitur in Exodo: Dominus praecepit, ut mensis ille primus haberetur, qui mensis apud Hebraeos Nisan appellatur, apud nos vero Aprilis.* Tum versiculus:

Finito libro sit laus, & gloria Christo. Deo gratias. Amen.

In ultima pagina, alia sed antiqua manu adscripta est Bulla quaedam Ioannis Papae in favorem Ecclesiae Patriarchalis Gradensis, quae ita incipit; *Ioannes Episcopus servus servorum Dei Venerabili Fratri Dominico* (1) *Patriarchae Gradensi salutem & Apostolicam benedictionem. Ad haec dispositione divina universali gregi Dominico praesidemus, ut opportuna singulis provisionis auxilia fidelis servitutis iniunctae providentia pro tempore dispensantes, eorum praesertim necessitatibus consulamus. = Attendentes igitur quod Ecclesia Gradensis, licet adeo sit magnum & honorabile membrum universalis Ecclesiae, ut Patriarchatus honore & titulo meruerit insigniri, tamen redditus & proventus sufficientes non habet, nec facultates tantae dignitatis culmini competentes, quodque ex praedictis redditibus & proventibus nequis iuxta tui status decentiam commode sustentari; nosque propter hoc circa eamdem Ecclesiam, & personam tuam piae gerentes charitatis affectum, digneque volentes, ut eiusdem Patriarchatus inopia per Apostolici favoris auxilium relevetur, ac, quod absit, tam insignem Ecclesiam necessariorum defectus notabilis inhonoret, Plebem seu Ecclesiam Sancti Barptolemaei de Venetiis Castellan. Dioec. in dicto Patriarchatu Gradensi constitutam cum omnibus iuribus, praeeminentiis suis Patriarchali mensae tuae, & successorum tuorum Patriarcharum Gradensium, qui erunt pro tempore, ac Ecclesiae Gradensi, de fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica in perpetuum annectimus & unimus &c. Datum Avinion. Kal. Aprilis Pontificatus nostri anno X.*

In prima pagina notatum est: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Bartolomaeus Brixiensis super Decretum. Num.* 438.

Codex membranac. Ms. in fol. maior. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, & icone Pontificis cuiusdam in prima littera, cum mitra in capite bifarism divisa. Constat foliis scriptis 86.

MAG. BERNARDI CASVS SVPER DECRETALIBVS.

CAsus Magistri Bernardi super Decretalibus, ut in Cod. VI. Plutei I. supra pag. 25. § I. *Cod. VI.*

In prima pagina legitur Prophetia quaedam de motibus Regni Siciliae, quae inc. *Hoc continetur in Sibyllario. Surget Aquila in Sicilia, quasi ex nihilo, habens unum caput &c.* Inde sequitur alia manu Index Rubricarum totius Operis, cui subiiciuntur versiculi quidam de argumentis singulorum Librorum, quorum primus est:

Pars prior Officia notat, Ecclesiaeque ministros &c.

Tandem legitur: *Iste liber est ad usum Fratris Iacobi de Ensanctis* (2). *Casus Bernardi. Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Num.* 439.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 125.

GOFFREDI DE TRANO SVMMA, TANCREDI LIB. IVDICIAR.

I. pag. 1. SVmma super titulos Decretalium composita a Magistro Goffredo Card. de Trano (3) Domini Papae Subdiacono & Capellano cum Prooemio, ut in Codice VII. Pl. III. supra pag. 37. *Cod. VII.*

II. pag. 168. Libellus Iudiciarius quondam a Tancredo compositus, & reformatus a Barptolemaeo Brixiensi (4), praevio brevi Prologo, qui inc. *Quoniam ad imitationem maio-*

(1) Hic Dominicus Episcopus Torcellanus, ad Gradensem Ecclesiam translatus est ab Ioanne XXII. XVII. Kal. Febr. A. MCCCXVIII. Anno vero MCCCXXVI. impetravit unionem Ecclesiae S. Barptolemaei de Venetiis, de qua vide Vghellium Ital. Sacr. Tomo V pag. 1146.

(2) Nota quod aliud erat antiquius nomen, postea erasum, ut supra relato locus fieret, itemque erasi fuerunt duo alii versus, qui subsequebantur.

(3) Goffredus iste de Trano electus fuit Cardinalis Tit. SS. Sergii & Bacchi ab Innocentio IV. anno MCCXLIV. Vid. Ciacconium Tom. II. pag. 132.

(4) Hunc memorat Libellum laudatus Sartius l. c. Tomo I. Part. I. pag. 341. Guido vero Pancirolus de Clar. Legum Interpret. Lib. III. Cap. IV. haec habet: Opu-

maiorum in minimis immiuet correctio facienda, ideirco ego Barptolemaeus Brixiensis Libellam Iudiciarium, quondam a Tancredo compositum, duxi pro viribus reformandum. Des. *in quarta de sententiis, & sententiarum exeqantionibus, appellationibus, & restitutione in integrum.* Libri primi Caput primum *De Iudicibus Ordinariis* inc. *Iudicum alii sunt ordinarii, alii delegati, alii arbitrarii.* Libri III. Caput ultimum *De restitutione &c.* des. *breviter dixisse sufficiat. Explicit Liber tertius.*

III. pag. 193. Anonymi Breviarium ad omnes materias in Iure Canonico inveniendas, cum brevissimo Prologo, qui inc. *Verborum superficie penitus resecata &c.* Rubrica prima *De Iure Canonico* inc. *Quot modis Ius naturale accipitur.* Rubrica ultima *De Ecclesiis consecrandis* des. *item quantum extendatur privilegium immunitatis, & utrum ipso iure sint excommunicati transgressores e. q. omnis &c. Sicut.* Tum subiicitur: *Explicit Breviarium ad omnes materias in Iure Canonico inveniendas.*

In Codicis tegumento adscriptus est index Rubricarum, & in sequenti pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Summa Goffredi super Decretales. Num.* 440.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis diligenter exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 200.

MAG. GOFFREDI DE TRANO SVPER DECRETALIBVS.

Cod. VIII. SVmma Magistri Goffredi de Trano Domini Papae Subdiaconi & Capellani super Decretalibus, praevia Capitum tabula, alia manu, ut in Codice VII. Plutei III. supra pag. 37. Legitur ad calcem:

Opere finito sit laus & gloria Christo,
Gloria sit Christo, de cuius munere sisto.

In tegumento legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Summa Goffredi super Decretales. Num.* 441.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis accuratissime exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 134.

M. DE FANO SVMMA DECRETALIVM NOVAR. POSTILLAE SVPER IOB, ET APOCALYPSIM.

I. pag. 1. DEcretalium Novarum Summa in titulos singulariter compilata a M. de Fano (1). Praecurrit brevissimus Prologus, qui inc. *Venerabili Patri & Domino Aldebrando gratia Dei Forensiden. Episcopo M. de Fano reverentiam & salutem. Pauperum indigentia & simplicium vota requirunt &c.* Summa inc. *Rex Pacificus &c. Effrenata cupiditas est sui prodiga, pacis aemula, mater litium.* Des. *pro spiritualibus homagium quis facere non cogatur.* Cod. IX.

II. pag. 46. Postillae super Iob. Inc. *Dicitur in Psalmo: Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuae laetificaverunt animam meam. In hac auct. tangitur materia Libri Iob.* Des. *& IV. lac. ubi loquitur de sapientia quae desursum est, dicitur plena misericordiae & fructibus bonis.*

In pagina, quae hoc Opusculum praecedit vacua adscriptum est manu antiqua: *Istud Opusculum spectat ad Conventum Floren. Ordinis Minor. deputatum ad usum Fratris Illuminati de Caponsacces eiusdem Ordinis.* In altera autem, ubi dicti Opusculi initium occurrit legitur: *Iste Liber post obitum Fratris Apoleuaris est armarii Florentini Conventus Ordinis Minorum.*

III. pag. 108. Postillae super Apocalypsim. Inc. *II. Corinth. 3. Nos omnes revelata facie gloriam speculantes. Litteraliter distinguit de manifestatione eorum, quae dicuntur in nova, & in lege veteri,* Des. *cum omnibus vobis amen. Explicit Liber Apocalypsis.*

In suprema huius Opusculi primae paginae ora iterum notatum est: *Iste Liber post obitum Fratris Apoleuaris est Armarii Florentini Conventus.*

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum,*
Tabula super Decretales.
Postillae super Iob.
Postillae super Apocalypsim. Num. 442.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. & XIV. binis columnis, triplici manu, & perversis litteris exaratus. Constat foliis scriptis 136.

ANONYMI SVMMA DIVERSORVM DOCTORVM.

HVic Codici, qui Capita multa Iuris Canonici, Civilis, Publici, Criminalis, con- Cod. X.

Opusculum compendioso titulo inscriptum, ubi de Ordine Iudiciorum tractat, in quatuor Libros distinctum elaborate composuit (Magister Tancredus). *Id postea a Barptolemaeo Brixiensi, non paucis, ut scripta erant, relictis, in aliam formam versum fuit; sed illud Baldo vulgo adscribitur.*

(1) Hic forte est Martinus de Fano, qui floruit Bononiae tempore Iacobi Balduini, & Accursii gli floreris anno circiter MCCXL. de quo videndus laudatus Sartius de Cl. Archigymnasii Bonon. Professoribus Tomo I. P. I. pag. 132. seqq. a quo tamen nulla de hac Summa mentio fit.

continet praemittitur insequens titulus: *Summa diversorum Doctorum Ecclesiasticorum, & Canonum, & alia bona.* Caput I. inc. *Filii fructum paternae emptionis reportare non possunt, quod non a crimine excusentur.* Desinit in Capite *De rectificatione eiusdem* num. CXLVIII. & in verbis: *& adipes, ac medullae, quum ex eis emplastrum fit, mollificant.* Post medium ferme Codicem agitur de re vestiaria, & aedificatoria, tam sacra, quam profana; tum de repositoriis, & operatoriis, clausuris, tentoriis, sepulturis, de fabricis lignariis, & ferrariis, de vasis escariis, de armis, & re bellica, de navalibus praeliis, de arte theatrica, de circo, de ludis scenicis, de agricultura, de venatione, de metallis, ac tandem de re medica, & medicinis, & operationibus quibusdam chirurgicis.

In pagina, quae pro Codicis custodia apposita fuerat, & nupero tempore ab imperito bibliopego sublata est, haec notula (1) legebatur: *Iste liber fuit ad usum Fratris Sebastiani Ioannis de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. grandiori, at breviata littera, & difficili lectu exaratus, cum titulis Librorum, & Capitum auratis & coloratis. Constat foliis scriptis 220.

PLVTEVS V. SIN. CONTINENS LATINOS CODD. MSS. XI.

CODEX I.

HENRICI CARD. HOSTIENSIS APPARATVS SVPER DECRETALES.

LEctura, sive Apparatus Hostiensis (2) super Decretales a Sampsone de Calvomonte separatim edita, additis quibusdam utilibus ex ingenio suo novisque iuribus sexti Libri allegatis (3). Praecurrit brevis Prologus, qui inc. *In nomine Domini Amen. Licet Lectura Domini Hostiensis multa bona plurimasque subtilitates contineat; quia tamen glossas B. & Domini Innoc. recitative includit, sicque illam verbis copiosam, & nimium sumptuosam pauperes habere nequeunt, divitesque dispendia, & confusione turbant, nihil vel modicum proficiunt ... ideirco ego Sampson de Calvomonte in Basuicyo Legum Professor Lingon. Dioec. ac Illustris Regis Franciae Clericus licet modicam scientiam habeam, in iure tamen Canonico & Civili experientiam aliqualem, de divino confisus suffragio, omissis glossis Bernardi, & Domini Innocentii, quas in uno loco habere sufficiat, pro utilitate studentium dicta Domini Hostiensis de suo Apparatu perfecte extracta, quibusdam utilibus exiguo meo additis ingenio, novisque iuribus sexti Libri, ut opus est, allegatis, ad partem separatam ponere destinavi; in quo quidem opusculo multa continentur salubria, uberes fructus, Deo propitio, in domo Domini allatura. In hoc autem Opere multos labores sustinui, noctes, & dies insomnes transivi &c.* Lectura inc. *Vicarius Regis pacifici ad communem utilitatem, & maxime studentium, quinque compilationes Extravagantium in unum reducere intendit.* Desinit in Capite *De verborum significatione*, & in verbis: *tale praeceptum iudicis non est sententia C. de* (sic)

In primo Codicis folio: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum. Lectura super Decretales. Num. 445.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 316.

GREGORII IX. DECRETAL. A RAYM. DE PENNAFORT COLLECTAE.

DEcretales Gregorii IX. per Raymundum Poenitentiarium & Capellanum suum in ordinem redactae, praevia Librorum, & Titulorum tabula, ut in Cod. X. Plut. I supra pag. 28. §. I. Heic tamen nullae sunt glossae. In fine Libri V. hi versiculi leguntur: Cod. II.

Finito libro referamus gratias Christo.
Qui scripsit scribat, semper cum Domino vivat,
Vivat in caelis Lanfrancus de Pancis de Cremona in nomine felix.

Actus est A. D. MCCLVIII. Indictione prima, Die Mercurii XVI. intrant. Ianuar. Inferius alia occurrebat epigraphe, postmodum deleta; ex nonnullis tamen litterarum vestigiis haec eruimus: *Iste liber est . . . . . . Cecchi Notarii . . . . de Cort. . . . . quem emit a Ser Guidone . . . . . . olim Francisci Vannis de Arretia pro pretio sex florenorum . . . . sub anno Domini millesimo CCCXVII. die VIII. mensis Februarii, qui liber est de XXVIII. quaternion.*

(1) Id eruitur ex schedis Mss. Laur. Mehus.
(2) Vid. Pancirolum Lib. III. Cap. XIII.
(3) Exstat Ms. in Biblioth. S. Benigni Divionensis, & S. Victoris Paris. teste Fabric. Biblioth. Med. Tom. VI. pag. 147. qui ita hoc Opus inscribit: *Sampsonis de Calvomonte Abbreviatio Summae Hostiensis in Decretales.*

In ultima pagina alis antiqua manu notantur, I. Casus, in quibus electio est ipso iure nulla, versibus quibusdam comprehensi, quarum subiicitur declaratio; II. Articuli Fidei XIV. septem nimirum spectantes ad Divinitatem, & septem spectantes ad Humanitatem Christi; III. De poenis infligendis illi, qui aliquem percusserit, vel vulneraverit; IV. Notitia de septem, qui Imperatoris electioni debent interesse.

Tandem notandum est pro Codicis tegumento adsutum fuisse folium, postremos XXI. versus continens Metamorphoseon Ovidii, hac adposita subscriptione; *Explicit Liber P. O. N. Metamorphoseos, Deo gratias.*

Marmoreae gentis me scripsit dextra Bonomi,
Cui sit vita, quies animae post fata perennis,
Qui scripsit scribat semper cum Domino vivat,
Vivat in caelis Ciebinus de Iustis in nomine felix;
Qui me furatur, vel reddat, vel suspendatur.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum figura in principio, Gregorium IX. Pont. & sacram Teadem exhibente, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 316.

BENINCASAE CASVS DECRETORVM.

Cod. III. CAsus Decretorum quondam a Benincasa compositi, in melius reformati, emendati, & suppleti a Bartolomaeo Brixiensi, ut in Cod. V. Plut. IV. supra pag. 44. §. I. Tum subditur: *Expliciunt Casus Decretorum. Sit benedictus Deus in saecula saeculorum, & cuius est hic liber cum honore vivat spatio centum annorum. Amen.*

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum, Lectura Bartolomaei Brixiensis. Num. 427.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, difficili charactere exaratus, Constat foliis scriptis 55.

PETRI SAMPSONIS LECTVRA SVPER DECRETALES.

Cod. IV. I. pag. 1. LEctura Magistri Petri (de Sampsone, qui anno MCCXL. floruit) (1) super Libros quinque Decretalium. Inc. *Gregorius &c. Idest Rex pacificus, Padicos, verbo scilicet & moribus, Ineffrenata, idest freno &c. Dic. quae sit longa consuetudo per totum, & est alia ratio circa ea quae fiunt extra iudicium, ut in electione. P.* (2) Subiiciuntur citationes quaedam Canonum; inde legitur: *Explicit Liber quintus.*

II. pag. 80. Eiusdem Opus super Novis Decretis (3). Inc. *Quum in multis generalem &c. Bene dixit, quia praeter illos quatuor conveniri possunt omnes expressi &c.* Desinit imperfecte in verbis: *& certe male remedium poterit adhibere, quia potest deesse iudici Domine....*

In primo folio legitur; *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Lectura Magistri Petri super Libros Decretalium. Num. 448.*

In alia vero charta pro Codicis tegumento alligata leguntur Constitutiones quaedam Honorii Papae III. quarum prima inc. *Super speculam Domini &c.* cum scholiis amplissimis marginalibus, & arbore quadam Cognationis, item glossata.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, Constat foliis scriptis 81.

APPARATVS DECRETALIVM.

Cod. VI. APparatus Decretalium, seu potius Glossae perpetuae in Decretalium Gregorii IX. Libros V. quae quoad initium, & finem concordant cum iis, quas recensuimus in Codice X. Plutei I. supra pag. 28. §. I. Praevia heic est Librorum, & Capitum tabula.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Apparatus Decretalium. Num. 450.*

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 517.

CANONICAE SANCTIONES EX DIVERSIS PATRIBVS.

Cod. VII. COllectanea ex Operibus SS. Patrum, ut Augustini, Ambrosii, Gregorii, Isidori, Leonis Papae, Nicolai Papae, Rabani, Zachariae, Hieronymi, Innocentii, Eugenii, Alexandri Secundi &c. & ex Conciliis de diversis Canonicis sanctionibus, videlicet de Trinitate, de Angelis, de Homine facto ad imaginem & similitudinem Dei, de Baptismo, de Peccato, de Coniugio, de laude Charitatis, de Poenitentia, de Ecclesiis, de falsis Testibus, de Iuramento & Periurio &c. Inc.

(1) Vid. Sartium l. c. pag. 366. ubi notat Lecturam Petri de Sampsone in libris haberi, quos A. MCCLXXXIX. scholares quidam Bononiae creditoribus suis oppignorarunt.

(2) Scilicet *Petrus de Sampsone*. In fine Codicis Vaticani huic nostro similis ita subscribitur: *P. Samp. MCCLXVII. Expliciunt Distinctiones Mag. Petri de Sampsone.*

(3) Innuitur a Sartio ex Catalogo Cervotti Accursii, qui exstat in Memorabilibus Communis Bononiae ad A. MCCLXXIII.

inc. *Augustinus de Trinitate. Ad iustitiam credere debemus corde, & confiteri ore. quia & in Patre totus est Filius, & totus in Filio Pater.* Des. *primo quidem compunctio, deinde devotio, tertio poenitentiae labor, quarto pietatis opus, quinto orationis studium, sexto otium contemplationis, septimo plenitudo dilectionis.*

In prima pagina notatum est: *Iste liber est armaris Florentini Conventus Ordinis Minorum. Sententiae antiquae. Num.* 449.

In primo Codicis tegumento manu antiqua adscribitur modus conficiendi bonum atramentum, in altero vero post superstitiosa quaedam adscribitur ratio conficiendi pillulas probatissimas pro dolore capitis, vertigine, scotomia, & oculorum caligine.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. ineuntis, binis columnis, diligenter exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis & initialibus quibusdam auratis & coloratis. Constat foliis scriptis 113.

M. DE FANO REPERTORIVM IN IVRE CANONICO.

Cod. VIII. Repertorium in Iure Canonico, seu potius Decretalium Novarum Summa a M. de Fano compilata cum brevi Prologo ad Aldobrandum Episcopum, ut in Cod. IX. Plut. IV. supra pag 48. §. I.

In primo folio adscriptum est: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Repertorium in Iure Canonico. Num.* 452.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. Constat foliis scriptis 67.

GOFFREDI SVMMA.

Cod. IX. SVmma Magistri Goffredi de Trano Cardinalis super Rubricis Decretalium, ut in Codice VII. Plutei III. supra pag. 37. In fine legitur:

Gloria sit Christo, de cuius munere fisto. Amen.

Codex membranac. Ms. in 4. minori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 222.

ANONYMI TRACTATVS IVRIDICVS, ET SVMMA COD. IVSTINIANI.

Cod. X. I. pag. 1. TRactatus Iuridicus initio & fine mutilus. Primum Caput integrum inscribitur *De restitutionibus in integrum*, & inc. *Negotia quae ab alio geruntur, rata habere cogimur, quia interdum evenit, quod ea quae a nobismetipsis geruntur, non solum rata habere non cogimur, sed etiam per restitutionem infringere conamur.* Caput ultimum, *Familiae erciscundae*, desinit in verbis: *si corporalis res est; sed commode dividi non . . . .*

II. pag. 9. Summa Codicis Iustiniani. Inc. *Quum multae essent partes iuris civilis, quae confusione per diversa volumina positae fuerant, Iustinianus volens eas in unum congregare.* Des. *in quo numero sunt, quibus aqua & ignis perpetuo interdicitur. Finit.*

Pro Codicis tegumento usus est Librarius duobus foliis, in quibus descriptae sunt vitae quorumdam Romanorum Pontificum, Agapiti nimirum, Silverii, Severini, Theodori, Eugenii, Agathonis, & aliorum etiam, quorum nomina ob recisam Codicis oram una cum magna parte vitarum ipsorum exciderunt. Ex antiqua autem indicatione Codicis eruitur, initio fuisse olim adnexas Langobardorum Leges cum scholiis interlinearibus, & marginalibus, quae postea avulsae fuere, quibuscum excidit etiam primum folium Tractatus Iuridici, quod paullo ante recensuimus.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 61.

ANDREAE DE BARVLO COMMENT. SVPER CODIC. ET AVTHENTIC.

I. pag. 1. COmmentum Domini Andreae de Barulo (1) super tribus Libris Codicis, nimirum decimo, undecimo, & duodecimo, Rubrica prima *De iure Fisci* inc. *Si prius. Lex ista tribus modis potest intelligi; duobus modis quod Fiscus agit contra donatarium &c.* Rubrica ultima *Publicae laetitiae vel Consulum nunciatores &c.* des. *nota, quod pari poena punitur accipiens sponte, & exigens ab invitis. Andreas.* Vidit lucem Venetiis, ut habet Sartius l. c. *Cod. XI.*

II. pag. 61. Eiusdem Commentum super Libro Authenticorum, Rubrica prima, quae est veluti Prologus, & inscribitur *De emendatione Codicis, & secunda eius emendatione*, inc. *Liber iste, quem donante Domino lecturi sumus dudum Liber Novellarum dicebatur.* Rubrica ultima *De Collatoribus & aliis Capitulis*, des. *item ex eo quod est i. e. §. interdicimus autem sanctis Episcopis sumitur, quod est. C. super l. generaliter.* Ignotum Sartio l. c.

In prima pagina Codicis legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Commentum Domini Andreae de Barulo super tribus libris Codicis, & super Libro Authenticorum. Num.* 455.

In ultima autem pagina recentiore manu adscriptum est Privilegium Roberti Siciliae Regis in favorem Vrbis Neapolitanae, quo concedit, *quod de criminalibus, vel civilibus*

(1) Legum Professor illustris, sed Panciroli ignotus, non tamen Cl. Sartio l. c. pag. 193. quem vide.

caussis, quas inter ipsius taatum Neapolitanos Cives mutuo, sive alterutrum verti contigerit, Regentes Curiae Vicariae Regni, & ipsius Curiae Iudices, ordinarie, vel extraordinarie non cognoscant, sed Capitanei Civitatis ipsius caussis Criminales, & Buiuli ac Iudices ngnates Civitatis eiusdem Civiles, prout ad eoram spectat officium, vadiant & iustitia mediante, decidant. Datum Neapoli per N. D. Ioba. &c. Anno Domini MCCCXVI. die XVIII Februarii XIV. Ind. Regnorum nostrorum anno septimo.

Codex membran. Ms. in fol. Saec. XIII. binia columnis cum titulis rubricatis, & initialibua coloratis. Constat foliis scriptis 78.

LECTVRA SVPER DIGESTVM VETVS, ET INFORTIATVM, DYNI TRACTATVS.

Cod. XII. I. pag. 1. LEctura super Digestum Vetua continens Libros XXIV. Rubrica prima, *De Iustitia & Iure* inc. *Iura sanguinis nullo iure civili dirimi possunt.* Vltima *De donationibus inter virum & uxorem* des. *illa non sint uxoris, sed heredis mariti, quasi maritus illa numqaam a se abdicaverit. ar. dictae l id vestimeatum ll. Resp. Ho. G Ju. Dy. Byz.*

II. pag. 29. *b.* Lectura super Infortiatum. Rubrica prima, *Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.* inc. *Entraneus heres mariti non habet coërcitionem morum quoadum uxoris defancti.* Vltima rubrica *Ad Senatusconsultum Tertullianam, & Orsicinaum* des. *quamdiu valere possit testamentum, tamdiu legitimus non admittitur. ff. de reg. iur. L. quamdiu.*

III. pag. 35. *b.* Lectura super Digestum Novum. Rubrica prima *De operis novi nunciatione*, inc. *Numquid nuncians novum opus tenetur in ipsa denunciatione exprimere caussam denunciationis?* Rubrica ultima *De Popularibus Actionibus* des. *si non per collusionem actum sit. ff. de iur. iu. l. eum qui §. in popularibus,*

IV. pag. 47. Tractatua anepigraphus, sed ut ex fine eruitur, Dyni de Muselo (1) de Excussione. Inc. *Quoniam Tractatus Excussionis frequens est, & quotidie in iudiciis occurrit.* Des. *ut in auth. de fideiuss. § 1. C. de pignoribus auth. hoc si debitor. Dynus de Muselo.*

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minoram. Lectura super Librum Institutionum. Num. 456.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis. & duplici manu exaratus. Constat foliis scriptia 47.

PLVTEVS VI SIN. CONTINENS LAT. CODD MSS. X.

C O D E X I.

DIGESTVM NOVVM A LIB. XXXIX. AD L. CVM SCHOLIIS.

DIgestum Novum (2), sive Pandectarum Libri a XXXIX ad L. cum scholiis & glossis uberrimis antiqua & varia manu, quarum pleraeque occurrunt in antiqua Pandectarum editione Venera arte & diligentia Ioannis, & Gregorii Furlivien. An. ab Incarnatione Domini MCCCCLXXXV. XV. Novembris tribus in fol. voluminibua. Glossa prima inc. *Sed quum septem sint partes Digestorum & VI. inc. S. de Bo. Pos. &c* Vltima des. *si communis error interveniat ut s. de officio Praetorum l. Barbarius. Accursius.*

In prima pagina adnotatum est: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Digestum Novum glossatum. Num.* 458. In calce vero ultimae paginae post varia iuridica a possessore Codicis adnotata, evanescentibus litteris haec epigraphe occurrit: *Anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo septimo die VII. Iulii ego Stephaaus de Albizolis pigaoravi Tadeo Domini Albizi hunc ff. novum pro n . . . . . .*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis. & initialibus coloratia. Constat foliia scriptia 229.

DIGESTVM NOVVM A LIB. XXXIX. AD L. CVM SCHOLIIS.

Cod. II. DIgestum Novum, sive Pandectarum Libri a XXXIX ad L. cum scholiis & glossis uberrimis antiqua, & varia manu, ut in Codice superiori.

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum. Digestum Novum. Num.* 459.

Codex membranac Ms in fol. Saec. XIII. binia columnis, litteris scholiorum, praesertim in principio valde detritis, cum indice rubricarum in fine, ac titulis & initialibua coloratia. Constat foliis scriptis 196.

DI-

(1) De eo pluribus agit Sartius loc. cit. p. 233. seqq

(2) Digestum Vetus, ut & Novum huius Biblioth. Ms. memorat Brenemannus Hist. Pand. Traiecti ad Rhenum apud Gul. Vande-Water 4. pag. 259.

DIGESTVM VETVS A LIB I. AD XXIV. CVM SCHOLIIS.

Cod. III. DIgestum Vetus (1), sive Pandectarum Libri a I. usque ad XXIV. cum scholiis & glossis, ut in editione Veneta art. & impensis Andreae Papiensis anno Domini MCCCCLXXXVI. die IX. Octobr. Glossa prima inc. *Imperator est qui imperat subditis, sic dicitur Iustinianus a patre Iustino, ut Instit. de Dona. §. est & aliud*. Glossa ultima des. *quia constante matrimonio eam habere non licet ut C. de concub. l. 1. Accursius*.

In prima pagina legitur: *Iste liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Digestum Vetus. Num.* 460.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis & coloratis. Constat foliis scriptis 281.

IVSTINIANI CODEX REP. PRAEL. CVM NOTIS ACCVRSII.

Cod. IV. COdex Iustiniani repetitae praelectionis, cum scholiis, cui praecurrunt Constitutiones, I. *Ut nemo de ea* (scilicet de Summa Trinitate & Fide Catholica) *tractare audeat*, II. *De Iustinianeo Codice confirmando*, III. *De Iustinianei Codicis emendatione*. Scholion primum ad prima verba Codicis est: *De iustitia tractaturus, de eius parte praecipua quidem tractat, idest Religione; Religionis est autem principium Fides, & hanc praemittit*. Ultimum des. *in adventitiis, non solum in castrensi & quasi, salvo tamen usufr. patris, ut s. de bonis ma. l. 11. Accursius*.

In calce ultimae paginae legitur: *Messer Agolante Dotoro in Decreti Calon. di Pistoia*. In primis duabus paginis, & in ultima variae occurrunt legales disceptationes, & allegationes.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 339.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. V. COdex Domini Iustiniani repetitae praelectionis, ut in Codice superiore. Heic tamen multo uberiora sunt scholia, & diversa, sed antiqua manu exarata.

In calce ultimae paginae adscriptum est: *In nomine Domini amen. M. trecentesimo decimoctavo, die XIV. Augusti fuerunt facta sponsalia inter A. . . . .* & in infimo eiusdem aversae paginae margine: *Ser Maffeo da Prato*.

In tegumento autem notata sunt haec: *Da Messer Girolamo Machiavelli in scambio d'uno paro di Decretali vecchie per mezzo degli Otto di Balia*. Item: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Liber Codicis*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum scholiis variis in locis vetustate detritis, indice Rubricarum in principio, ac titulis & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 202.

ANON. LECTVRA SVPER LIBROS IX. COD., IO. MONACHI, ET IO. ANDR. QVAEDAM.

I. pag. 1. LEctura super Libros novem priores Codicis, praevio Rubricarum, seu Titulorum Librorum XII. ipsius Codicis indice. Inc. *Signo venerabilis Crucis praeposito, prout decet, & moris est, ait t. de Off. p. us. l. in nomine Domini in aut. de armis circa princ. coll. VI. resecatis praefationibus consuetis, quae parum aut nihil conferunt*. Des. *ubi rite fuerit iudicata, & ideo non videtur confiteri ff. de re iudi. L. 1. & ff. de reg. iur. L. res iudicata*. Tum subditur: *Ibi finitur Sententia noni Libri Codicis*. Sequebatur autem satis longa subscriptio, quae deinde omnino erasa est. Cod. VI.

II. p. 344. Apparatus Ioannis Monachi (2) super Capitulo *in generali*. Inc. *In generali concessione non veniunt*. Des. *per instantias supra positas probatur*. In fine alia antiqua manu legitur: *Explicit utilissimus Apparatus super Decretali in generali concessione de regul. iuris Lib. VI. secundum famosissimum Decretorum Doctorem Dominum Io. Monachum*. In principio autem eadem manus adnotaverat: *Decretalis ista fuit glossata per Dominum Io. Monachum Decretorum Doctorem, ubi habes utilissimam materiam de Protestatione*.

III. pag. 346. Distinctio Domini Ioannis Andreae super Protestationis materia. Inc. *Quum m. quum quaeritur an protestatio iuvet*. Des. *in generali Lib. VI*. Tum alia manu: *Explicit distinctio notabilis super materia Protestationum super quadam extraordinaria apostilla secundum illustrem virum & ducem Doctorum Dominum Ioannem Andreae de Bononia Decretorum Doctorem famosissimum*.

In

(1) Versavit hunc Codicem Laurentius Theodorus Ioannis Friderici filius Gronovius, ut constat ex Cap. XXI. pag. 58. Libelli ab eo editi, inscriptique: *Laurentii Theodori Io. Fr. F. Gronovii Emendationes Pandectarum iuxta Florentinum Exemplar examinatae. Lugduni Batav. apud Danielem a Gaesbeeck MDCLXXXV. in 8.*

(2) Forte est Io. Monachus Dioecesis Ambianensis, inde Episcopus Meldensis, & ab A. MCCXCIV. Cardinalis, fundator Collegii sui nominis Parisiis, le Moyne, qui obiit Avenione anno MCCCXIII. die XXII. Aug. scripsitque Commentaria in Sextum Decretal. Vid. Sammarthanos Tomo III. pag. 701. seqq.

In tegumento Codicis: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Lectura super novem Libros Codicis. Num.* 463.

Codex membranac. Ms. in fol maiori Saec. XIII. binis columnis. Constat foliis scriptis 346.

IVSTINIANI INSTITVT. ET AVTHENTICAE.

Cod. VII. I. pag. 1. IMperatoris Caesaris Flavii Iustiniani Institutionum (1), sive Elementorum Iuris Civilis Libri IV. in quorum fine conclusiones quaedam iuridicae subnotantur.

II. pag. 43. Eiusdem Authenticae, seu Novellae Constitutiones. Prima, *Si heres legata solvere noluerit, de heredibus & lege Falcidia*, inc. *Occupatis nobis circa totias Reipublicae curas*. Vltima est Constitutio CXXIII. Collat. IX. Tit. VI. & definit in verbis: *tua igitur gloria, quae per praesentem legem in perpetuam valituram nostra tranquillitas sanxit per omnia custodiri provideat*, ut in Tom. II. Corporis Iuris Civilis Iustinianei Augustae Taurin. MDCCLVII. 4. a pag. 881. ad pag. 1147. Tum pag. 140. alia subiicitur anepigrapha Constitutio, quae inc. *Idem A egenis pp. Nos quidem sufficienter civiles administrationes circa Pontificem doces in provinciis constituentes desuper ipsa loca vicarium*. Des. *secundum quam subiecta est a nobis descriptio*.

In primo folio adscriptum est: *Iste Liber est Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum. Liber Novellarum Institutionum. Num.* 464.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 140.

ROFFREDI BENEVENTANI DE ORDINE IVDICIORVM.

Cod. VIII. LIbellus de Ordine Iudiciorum compositus a Roffredo Beneventano (2) Iuris Civilis Professore, in quo Opere continetur qualiter concipiantur Libelli, & fiant Confessiones, & de natura cuiuslibet actionis poterunt prudentes invenire. Prooemium inc. *Si considerarem ingenium & scientiae propriae facultatem, ego Roffredus Beneventanus Iuris Civilis Professor ad petitionem & instantiam sociorum meorum Nobilium de partibus Thusciae, quum essem in civitate cuntalissima nobili Aretina, ausus sum componere &c.* Des. *sciet etiam cetera iudicii pertractare*. Liber inc. *Tractaturi ergo de Libellis, & Ordine Iudiciario*. Des. *& multo plura sunt addita per studium & sollicitudinem praesens Opusculum componentis. Deo gratias. Amen. Explicit Opus Libellorum Roffridi de Benevento in Iure Civili. Deo gratias. Amen*. Tum rubrica: *Explicit secunda pars, seu totus Liber Libelli Roffridi de Benevento in Iure Civili. Benedicamus Domino, Deo dicamus gratias. Amen.*

Initio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Summa Roffredi. Num.* 465. Tam in primis duabus, quam in ultima pagina, immo & in ipso Codicis tegumento alia manu variae legales sanctiones, praecipue ad regnum Neapolitanum pertinentes adscribuntur.

Codex membranac. Ms in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 301.

GVILIEL. DVRANDI REPERTORIVM.

REpertorium Magistri Guilielmi Durandi (3), cum Epistola dedicatoria ita inscripta: *Reverendo in Christo Patri ac Domino Matthaeo (4) Dei gratia Sanctae Mariae in Porticu Diacono Cardinali Guil. Durantis Domini Papae Subdiaconus & Capellanus utriusque hominis sospitatem*. Inc. *Protoplasti rubigine humana contaminata conditio*. Des. *& quia ordo nostrae reparationis a fide sumpsit exordium, de ea igitur praemittamus*. Rubrica prima *De Summa Trinitate, & Fide Catholica* inc. *Quid sit fides*. Rubrica ultima *De initiis, & effectu eorum, & de fine*, des. *ponens initium laudabileque medium, finem feliciter consummavit, ut de. III. di. I. nullus Episcopus. Explicit Repertorium Magistri Guillielmi Duranti. Deo gratias*. Tum adiiciuntur hi versiculi: Cod. IX.

Quae pridem plura sunt sparsim tradita iura,

Haec nunc scriptura facili monstrat tibi cura.

(1) Versavit hunc Codicem Laurentius Theodorus Io. Friderici filius Gronovius, ut patet ex Cap. XXI. pag. 58. Lib III supra memorati.

(2) Hic est Roffredus Epiphanius de Benevento, ad quem exstat Friderici II. Imperatoris Epistola scripta a Petro de Vineis Epp Lib. III. num 21. pag. 520. edit. Basil. anni MDCCXL. 8. ut ostendit Clar. Ioannes de Vita in Thesauro Antiquitatum Beneventanarum Tom. II. Dissert. VI Cap. VII. pag. 462. seqq. Bononiae autem docuit anno MCCXV. post Aretii, ac tandem in Aula Friderici II. Iudex primarius fuit. Vid. Sartium l. c. pag. 118. seqq. qui subiungit pag. 124. inter eius scripta maxime praestare Librum de Ordine Iudiciario. Est in octo partes distributus, in quibus omnia diligentissime assequitur, quae ad Ordinem Iudiciarium pertinent; & quia formulas Libellorum tradit, quorum usus esse potest in omni Iudiciali actione, hinc factum est, ut passim istud Roffredi Opus *de Libellis* appelletur, aut etiam *Roffredi Libellus* ab antiquis Iurisconsultis dicatur. Codicem Ms Bibliothecae Collegii Hispanorum ad Divi Clementis memorat nostro huic simillem idem Sartius.

(3) Episcopus Mimatensis fuit, & videtur in lucem editus A. MCCXXXVII. Obiit Kal Nov. MCCXCVI. ut videre est apud Sartium pag. 386. seqq. Hoc autem Repertorium, sive Breviarium aureum super Corpus Iuris Canonici Libris V. prodiit Venetiis MCCCCLXXXV. & MCCCCXCVI. Lugduni MDXVI. & MDLI. & Francofurti MDXCII. Vide de eo plura apud Fabric. Bibl. med. & inf. Latin. Tom. II. pag. 68. seqq.

(4) Est Matthaeus Rubeus de Vrsinis creatus Cardinalis ab Vrbano IV. anno MCCLXII.

Sequitur deinde tabula Rubricarum, qua expleta, evanescentibus litteris legitur: *Anno millesimo CCCLIII. Ind. IX. Nicoluccius Ventura, Ponte S. Susannae, & Parrochiae S. Gorgonii, vendidit dictum librum Domino Guelfo Iudici &c. pro precio V. florenorum, praesentibus Iustino Martini, & Franco, & Mino Fatii testibus. Ser Nardus Domini Campi de Florentia Notarius.*

In prima pagina vacua legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Repertorium Magistri Guillielmi Durantis. Num.* 466. Tum a capite: *Ad usum Magistri N. de Spinellis.*

Codex membran. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 87.

NOTABILIA EXCERPTA EX ARISTOTELE, SENECA, OROSIO, VALERIO MAXIMO, IVSTINO &c. IVSTINIANI INST. ET AVTH.

Cod. X. I. pag. 1. NOtabilia excerpta ex Aristotelis Ethicorum Libris. Inc. *Differentia inter actum & factum, vocabulo praxis IV. &c.* Des. *principes enim multos possunt beneficare, duces exercitus, rectores omnes, qui talia possent. Explicit de Lib. Eth.*

II. pag. 20. *b.* Notabilia ex Epistolis Senecae, & aliis eiusdem Operibus. Inc. *Molestum est, inquis, carere assuetis voluptatibus.* Des. *adversis rebus gaudent magni viri, non aliter quam fortes milites belli triumpho.*

III. pag. 51. Tabula rerum notabilium, quae in Libris Orosii occurrunt, in cuius calce notatur alia, sed antiqua manu: *Ista tabula inferius habetur completa, quae est Orosii.*

IV. pag. 52. Tabula rerum notabilium in Libros Historiarum Valerii Maximi.

V. pag. 65. Tabula super Libros Iustini Abbreviatoris Trogi Pompeii.

VI. pag. 72. Tabula completa rerum notabilium historiarum Orosii.

VII. pag. 78. Tabula rerum notabilium Solini.

VIII. pag. 84. Tabula rerum notabilium Macrobii.

IX. pag. 86. Iustiniani Imperatoris Institutionum Libri IV. cum scholiis marginalibus, & glossis interlinearibus, praesertim in primis sex paginis.

X. pag. 134. Eiusdem Authenticae, cum scholiis marginalibus, & glossis interlinearibus tantum in principio. Desinunt autem in Collat. IV. Tit. I. de Nuptiis Novel. XXII. Cap. XLIV. & in verbis: *Nisi tantum modus sacerdotis advenient alteri personarum praebent perceptionem utpote* . . . . quae in cit. edit. Augustae Taurin. incidunt in pag. 961. lin. 11.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Lectura in Civili. Num.* 467.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, varia manu. Constat foliis scriptis 157.

PLVTEVS VII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

C O D E X I.

BVRCHARDI COLLECTIO CANONVM.

BRucardi Episcopi solo nomine Wormaciensis Collectio Canonum in Libros XX. divisa. Praecurrit *Praefatiuncula* (1) *istius Libri*, ita inscripta: *Brunicboni fideli suo, eiusdem videlicet sedis Praeposito, in Christo Domino salutem*, Inc. *Multis iam saepe diebus.* Des. *bene valeas, & in sacris orationibus tuis mei peccatoris memoriam deprecor ut habeas*. In hac Praefatione inter verba *& siquis diligens lector eos subtiliter perscrutatus fuerit, multas utilitates nostri ministerii in eis invenerit*; & alia: *Unde, fratres, si regentibus plebes suas ex his omnibus unum defuerit, quomodo eas instruere & docere poterint?* (2) inferuntur Summaria rerum, quibus de agitur in singulis XX. Libris, in quos totum Burchardi Opus dividitur. Tum sequuntur Capitula Libri I. quorum primum inscriptum, *Quod in novo testamento post Christum Dominum nostrum a Petro Sacerdotalis coeperit Ordo*, inc. *In novo autem testamento &c.* ut in dicta editione, cum qua concordat usque ad finem Libri III. ibi enim post Capitis CCXLI. *De illis, qui dum suae proprietatis locu alicubi dare voluerint &c.* ultima verba, *& ipse ad emendationem Ecclesiastica coërceatur censura*, in quibus editio desinit, sequitur in Codice Caput inscriptum: *Or-*

(1) Ita dicitur in Codice.
(2) Hic locus respondet alteri edito hisce verbis: *ita ut quisquis eos diligenter legerit fructum non vulgarem sentiet se brevi consequi posse; perutilem quidem in docenda plebe, firmum autem propter scripturarum auctoritatem, honestum tamquam studio, & diligentia acquisitum &c.* quae habentur in Praefatione editionis Coloniensis MDXLVIII. fol. pag. 2. lin. 6. & seqq., unde apparet quam diversa sit lectio Codicis ab edita.

Ordo in Ecclesia qualiter ab Episcopo Synodus agatur, & inc. *Hora diei primo ante solis ortum &c.* Ex Libro X. desiderantur in Codice Capitula a num. XLII. usque ad num. XLVII. inclusive. Inter pag. 121. & 122. defectus occurrit quatuor paginarum, totidem enim vacuae ad illum supplendum insertae sunt; in quo quidem defectu excidit finis Libri XVII. & initium Libri XVIII. Ille igitur definit in Capite LVI. *de Sodomitico peccato*, & in verbis: *cum coinquinamento sive amplexu X. superpositio* . . . . . . (edit. cit. pag. 180. col. 2. lin. 4.) hic vero incipit a verbis . . . . . . *positis per presbyteros pura inquirenda est confessio peccatorum &c.* quae pertinent ad Cap. XIV. *De infirmis in periculo mortis constitutis &c.* (edit. pag. 184. t. col. 1. lin. 22.) Libro XIX. nullus praemittitur Capitum elenchus. idemque Liber definit in Capite CVIII. *de eadem re* (1) & in verbis: *bonae autem cogitationes semper a Deo sunt*. (edit. pag. 215. lin. 14.) Liber tandem XX. concordat cum editione usque ad totum ferme Caput LVII. inscriptum: *Quod sacra oblatio post mortem animabus prodesse possit &c.* quod in Codice absolvitur in verbis: *qua ex re quantum prosit animabus immolatio sacrae oblationis ostenditur, quando hanc & ipsi mortuorum* . . . . (edit. pag. 230. t. col. 1. lin. 6.) Deinde in Codice alia satis multa sequuntur Canonicas sanctiones continentia. & desumpta ex Pio Romanae Vrbis Archiepiscopo de clericorum erga suum Episcopum inobedientia; ex Augustino de moribus Christianorum; ex Gregorio in Vita Patrum de sacrificio pro mortuis; ex Hieronymo, quod Ecclesiae non sint spoliandae; ex Gregorio de Decimis in Lege, de iure sepulturae &c.; ex Hieronymo Epist, ad Damasum Papam de panibus, & aliis altaris oblationibus; ex Decretis Leonis Papae, quod non habeantur Episcopi, quos nec clerus, nec populus elegit &c.; ex Decretis Caelestini & Ormisdae PP. de eadem re; iterum ex Registro Gregorii Papae, & ex Pelagio Papa ad Opilionem defensorem. Inter haec autem pag. 152. habetur Damasi Papae Epistola Aurelio Archiepiscopo (2); pag. 153, Liber S. Ambrosii de vita & ordinatione clericorum, qui inc. *Siquis frater oraculum reminiscatur*. Des. *ut eis una mecum tribuas caelorum regna. quae sanctis in fine saeculorum dare promisisti perpetua. Amen.* Tum pag. 154. *b.* Epistola Leonis Papae ad Mauros Episcopos LII. (3); item pag. 156. Epistola Praeceptorum S. Clementis Papae missa Iaco-

co-

(1) Nimirum *Quod diabolus internas cogitationes animae non videat, sed ex motu corporis intelligat*. qui est titulus Capitis praecedentis.

(2) Hanc Damasi Epistolam ex Isidori Promptuario profert Harduinus (T. I. Conc. p. 759.) tanquam apocrypham; sed ubi in Harduini exemplo legitur *Data XVI. Kal. Iunii Gratiano & Cyricio VV CC. Consulibus*, Codex noster habet *XVI. Kal. Ianuarii Gratiano, & Siricio VV CC. Coss.* Monet autem scite Harduinus, Gratianum, & Cyricium Consules non esse in fastis; verum facile amanuensis vitio *Equitii*, qui anno CCCCLXXIV cum Gratiano Consulatum gessit, corrumpi nomen facile potuisse.

(3) Haec Epistola in editis apud Quesnellum inscribitur *ad Episcopos Africanos Provinciae Mauritaniae Caesariensis* quodque praestantius est, non illa interpolata exhibetur in Codice hoc, quemadmodum apud Harduinum (Tom. I. Concil. col. 1771. seqq.) legitur, aliosque Conciliorum Collectores, sed ferme uti a Quesnello est evulgata. Contendat qui voluerit Quesnellianam editionem cum variis, quas subiicio, lectionibus Codicis nostri ab Harduini exemplo.

Harduini editio.	Codex Ms.
ad nos commeantium sermo perferret.	*fama narraret.*
studeremus.	*studuerimus.*
proficiscenti a nobis.	omittit.
delegantes	*innungeretur.*
qui secundum scripta, quae per ipsum ad vos direximus.	*perscripsimus quid.*
notitiae nostrae.	omittit.
plebes.	*plebs.*
habeantur.	*habeatur.*
nunc.	omittit.
non offendat.	*non offendit.*
quis erga dissimulare.	*quis igitur dissimulare.*
nescit coniugio.	*nesciunt coniugii.*
matrimoniorum castimoniam.	*matrimoniorum privilegia.*
omnis gradus . . . . . debent	*omnes gradus . . . . . debeant.*
differit.	*dixit.*
discernitur.	*dividitur.*
Ecclesiastica disciplina.	*obedientia.*
purgentur.	*purgemus.*
ultra competens proferatur.	*digna districtione moveamur.*
si fuerit vestra iudicio confutatus.	omittit.
ad nos celatum est.	omittit.
duorum simul.	*simul duorum.*
statutum est, ne primum, vel secundum, aut tertium in Ecclesia gradum.	*constitutum est, ne primum, vel secundum in Ecclesia gradum, aut tertium.*
patimur esse veniale.	*veniabile est.*
fas erit amplius.	*amplius patiemur.*
cum itaque usque *Donatum autem.*	omittit.
Salicinensem.	*Sciaceosem.*
volumus gregi.	*gregi volumus.*
Tiberiano.	*Liberiano.*
si quae vero aliae usque ad finem.	omittit; addit autem, quae Harduinus secerat num. 11. *cum itaque* usque *ultione plectamus*, omissis tamen his verbis *fere . . . . per David fratrem, & coepiscopum nostrum, qui & Sacerdotii merito nobis est probatus, & moribus . . . . fratres*, atque his aliis *contentionem . . . . parentis* sic correctis: *concertationem . . . . serviatis.*

cobo fratri Domini. Tum pag. 161. Sequuntur Excerpta ex Historia tripertita Socratis, & ex historia Sozomeni; pag. 162. ex Libro Athanasii de satisfactione fugae; pag. 163. ex Theodorito; pag. ead. *b.* iterum ex Socrate; pag. 165. *b.* ex Epistola Innocentii Papae, & ex Concilio Chalcedonense. Vltimum tandem excerptum est ex Epist. Leonis Papae IX. ad Petrum Damianum.

Burchardus Wormatiensis Episcopus, hoc ingens Canonum volumen, quod a nomine ipsius *Burchardus* denominatur multo studio composuit; quum enim, ut in Praefatione testatur, in sua Dioecesi Canones & poenitentium iura ita confusa, immo discrepantia videret, ut aut ex toto neglecta, aut omni paene auctoritate destituta, vel modice in Ecclesiastica disciplina institutis apparerent, rogatu Brunichonis Praepositi Ecclesiae Wormatiensis, caepit congerere & digerere Iura Ecclesiastica, ut ita utilitati suae Ecclesiae provideret. Fontes insuper indicat, ex quibus collectionem hanc adornavit, ut videre est apud Oudinum de Script. Eccles. Tom. II. pag. 525. qui etiam Summaria XX. Librorum, quibus constat tota Collectio in medium profert. Opus Decretorum Burchardi editum est primum Parisiis A. MCCCCXCIX. & iterum Coloniae Agrippinae A. MDXLVIII. 8. & denique Parisiis A. MDXLIX.

Codex membranae. Ms. in fol. maiori ferme quadrato Saec. XI binis columnis diligentissime exaratus, cum titulis & initialibus plerisque rubricatis. Constat foliis scriptis 165.

CONSTITVTIONES CONTRA HAERETICOS.

Cod. II. CONstitutiones diversorum Pontificum contra Haereticos, & de Officio Inquisitorum Haereticae pravitatis, praevio Summario, quod priora integra octo folia complectitur. Hoc autem ordine Constitutiones prodeuntur:

I. pag. 9. Clemens (IV.) Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis, Potestatibus, sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis salutem & Apostolicam benedictionem. Inc. *Ad exstirpanda de medio populi Christiani haereticae pravitatis zizania.* Des. *ne possiat per falsarios in aliquo violari. Data Perusii tertio Nonas Novembris Pont. nostri anno primo.* Innuitur huius Constitutionis initium in Bullario Magno opera & studio Caroli Cocquelines Romae per Hier. Mainardum MDCCXL. fol. Tom. III. Part. I. pag. 437. Integra autem adfertur inter Innocentii IV. Constitutiones Tom. cit. a pag. 324. ad pag. 327.

II. pag. 24 *b.* Clemens Episcopus &c. (1) Inc. *Quum adversus haereticam pravitatem quondam Fridericus, olim Romanorum Imperator, nunc in Ecclesiae Romanae devotione persistens promulgaverit Paduae quasdam Leges &c.* Des. *ab eis omne ius legitimum abdicamus. Data Perusii secundo Kal. Novembr. Pont. nostri Ann. I.* Ibid. a pag. 295. ad pag. 298. sub nomine Innocentii IV.

III. pag. 33. Clemens Episcopus &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in administratione Romana deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum deputandis salut. & Ap. Ben. Inc. *Licet ex omnibus, qui Christiana Religione censentur teneamur ex officii nostri debito extirpare letiferam pestem haereticae pravitatis.* Des. *& constitutione de duabus diaetis edita in Concilio generali. Data Perusii XV. Kal. Octobris Pont. nostri ann primo* Ibid. a pag. 404. ad pag. 406. sub nomine Vrbani IV. datum Viterbii XIII. Kal. April. Pont. An. I.

IV. pag. 40. Alexander (IV.) Episcopus &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in partibus Italiae praesentibus & futuris &c. Inc. *Quod super nonnullis quaestionum articulis.* Des. *proficiat animarum. Data Anagniae IV. Idus Ian. Pont nostri ann. VI.* Ibid. pag. 389. Dat. Viterbii V. Kal. Octobr. Pont. Anno IV.

V. pag. 45. *b.* Clemens (IV.) Episcopus &c. dilectis filiis Fratribus Praedicatorum & Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis per Italiam &c. Inc. *Ad exstirpanda de medio populi Christiani haereticae pravitatis zizania, quae abundantius solito succreverunt.* Des. *& constitutione de duabus diaetis edita in Concilio Generali. Data Perusii XV. Kal. Febr. Pont. nostri ann. I.* Ibid. pag. 449.

VI. pag. 47. Clemens (IV.) Episcopus &c. dilecto filio Ministro Provinciali Fratrum Ordinis Minorum in administratione Romana &c. Inc. *Licet ex omnibus mundi partibus* (2). Des. *concedimus tenore praesentium facultatem. Data Perusii V. Kal. Octobris Pont. nostri anno I.*

VII. pag. 48. *b.* Alexander (IV.) Episcopus &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe, ac eius provincia sal. &c. Inc. *Vt negotium fidei valeatis libentius promovere.* Des. *se noverit incursurum. Data Laterani III. Non. Mart. Pont. nostri anno II.* Ibid. pag. 408. sub nomine Vrbani IV. Dat. apud Montem Flasconem XI. Non. Aug Pont. An I.

VIII. pag. 49. Alexander &c. dilectis filiis Fra-

(1) Directio eadem ac superior; praemittitur autem rubrica: *Constitutiones Imperiales.*

(2) Licet initium concordet cum Constitutione illa, quam recensuimus supra §. III. ab ipsa tamen in progressu diversa est, ut patet etiam ex ipsius inscriptione.

Fratribus Ordinis Minor. Inquisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe, ac in administratione ipsius praesentibus & futuris &c. Inc. *Exortis in agro fidei Christianae per partes Italiae abundantius solita haereticae pestis zizaniis &c.* Def. *Data Viterbii VI. Kal. Octobr. Pont. nostri anno IV.* Ibid. pag. 392. Data Anagnae XVII. Kal. Dec. Pont. an. IV.

IX. pag. 51. Alexander &c. dilectis filiis Fratribus Ord. Minor. Inquisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe, & administratione ipsius &c. Inc. *Ne Inquisitionis negotium &c.* Def. *Dat. Viterbii VI. Kal. Octobr. Pont. nostri anno IV.* Ibid. pag. 408. sub nomine Vrbani IV. Data apud Montem Flasconem II. Non. Aug Pont. an. I.

X. pag. 52. Alexander &c. iisdem. Inc. *Super eo quod scriptum legitur.* Def. *Eucharistia deneganda. Dat. Viterbii VI. Kal. Octobr. Pont. nostri anno IV.*

XI. pag. ead. *b.* Alexander &c. iisdem. Inc. *Quaesivistis, an alicuius regni.* Def. *permissam. Data Laterani III. Kal. Martii Pont. nostri anno VII.*

XII. pag. 53. *b.* Alexander &c. iisdem. Inc. *Ad audientiam nostram perveniat.* Def. *vel differri. Dat. Laterani XII. Kal. Martii Pont. nostri an. VII.* Ibid. pag. 393. Dat. Anagnae XIII Kal. Febr. Pont. an. VI.

XIII. pag. 54. *b.* Alexander &c. universis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis, & in posterum deputandis &c. Inc. *Catholicae fidei negotium.* Def. *sua potestas. Dat. Laterani III. Kal. Martii Pont. nostri anno VII.* Ibid pag. 395. Data Later. III. Id. Decembr. Pont. An. VI.

XIV. pag. 56. Alexander &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe. & administratione ipsius &c. Inc. *Super exstirpatione haereticae pravitatis.* Def. *computatio exponatur. Dat. Anagnae Id. Nov. Pont. nostri anno IV.* Ibid. pag. 391.

XV. pag. 57. Alexander &c. iisdem (1). Inc. *Notati & suspecti de haeretica pravitate.* Def. *brachii saecularis. Dat. Anagnae X. Kal. Martii Pont. nostri anno VII.*

XVI. pag. 58. Alexander &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis electis Abbatibus. Prioribus, Ministris, Guardianis, & aliis Ecclesiarum Praelatis &c. per Italiam constitutis &c. Inc. *Exortis in agro fidei Christianae per partes Italiae* Def. *percelleret disciplina. Dat. Anagnae Id. Septembr. Pont. nostri anno V.* Ibid. pag. 392. Dat. Anagnae XVII. Kal. Decembr. Pont. Ann. IV.

XVII. pag. 59. Alexander &c. dilectis filiis Provinciali, Ministro, ac ceteris Custodibus, & Guardianis, eorumque Vicariis Ordinis Minorum in Vrbe, & in administratione ipsius &c. Inc. *Ne catholicae fidei negotium.* Def. *suscipiat incrementum. Dat. Anagnae Id. Februarii Pont. nostri anno VII.*

(1) Adest lacuna inter titulum, & initium.

XVIII. pag. 60. Alexander &c. universis Christifidelibus &c. Inc. *Noverit Vniversitas vestra.* Def. *constitit veritatis. Dat. Anagnae Id. Novembris Pont. nostri anno IV.* Ibid. pag. 345. sub nomine Innocentii IV. Dat. Anagnae XVII. Kal. Iul. Pont. An. XI.

XIX. pag. 62. *b.* Gregorius (X.) &c. dilectis filiis Fratribus Praedicatorum & Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis auctoritate Sedis Apostolicae deputatis &c. Inc. *Turbato corde audivimus.* Def. *auxilia brachii saecularis. Dat. Lugduni Kal. Mart. Pont. anno II.* Ibid. Tom. III. P. II. pag. 11.

XX. pag. 63. Nicolaus (III.) &c. dilecto filio Fratri Simbaldo de Lacu Ordinis Fratrum Minorum Inquisitori haereticae pravitatis in Romana Provincia a Sede Apostolica deputato &c. Inc. *Qui cuncta solus ordinant.* Def. *dixeritis faciendum. Dat. Romae apud S. Petrum VIII. Idus Maii Pont. nostri anno II.*

XXI. pag. 70. *b.* Alexander (IV.) &c dilectis filiis Fratri Andreae Ordinis Minorum & aliis Inquisitoribus haereticae pravitatis in Romana Provincia & administratione beati Francisci &c. Inc. *Inter alia, quae nobis.* Def. *concedimus facultatem. Dat. Anagnae Non. Maii Pont. nostri anno VI.*

XXII. pag. 72. *b.* Alexander &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in Provincia Thusciae &c. Inc. *Ne commissae vobis contra haereticos Inquisitionis officium.* Def. *edita in Concilio Generali. Dat. Laterani VI. Idus Februarii Pont. nostri anno VII.*

XXIII. pag. 74. *b.* Alexander &c. Provinciali Ministro ac ceteris Custodibus & Guardianis, eorumque Vicariis Ordinis Minorum &c. Inc. *Ne Catholicae fidei negotium.* Def. *suscipiat incrementum. Dat. Laterani VII. Id. Februarii Pont. nostri anno VII.* Eadem Constitutio ac superior in §. XVII.

XXIV. pag. 75. Alexander &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe &c. Inc. *Ex parte vestra fuit propositum.* Def. *prae ceteris negociis procedendum. Dat. Laterani III. Idus . . . Pont. nostri anno VII.*

XXV. pag. 76. *b.* Innocentius (IV.) &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus haereticae pravitatis praesentibus & futuris in Vrbe Thusciis, Patrimonio beati Petri, Ducatu Spoletan. &c. Inc. *Vt commissum vobis Inquisitionis officium.* Def. *plena fides & auctoritas habeatur. Data Anagnae XI. Kal. Iulii Pont. nostri anno XI. in cuius rei testimonium praesentes litteras sigilli nostri appensione munimus. Data apud Vrbem Veterem Id. Novembr. Pont. Domini Martini PP. III. anno I.* Tum sequitur absque ullo titulo Constitutio, quae inc. *Iubemus etiam ne Praelati, Barones, Milites.* Def. *prout Praelati dixerint.*

XXVI. pag. 79. Alexander (IV.) &c. dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum Inqui-

quisitoribus haereticae pravitatis in Vrbe &c. Inc. *Consuluit nos discretia vestra*. Des. *dicere praesumantur. Dat. Laterani V. Id. Febraar. Pont. nostri an. VII.*

XXVII. pag. 80. Sequitur sine ullo titulo modus procedendi contra haereticos. Inc. *Quoniam illis, qui sponte redeant infra tempus gratiae promittitur & observatur impunitas mortis*. Des. *& in personis & in bonis damnatorum*.

XXVIII. pag. 101. Gregorii Dei gratia Narbonensis Archiepiscopi, aliorumque Praelatorum Provinciae Narbonensis Constitutio contra haereticos habita apud Bucerum in Provinciali Concilio &c. Inc. *Devotis precibus annuentes libenter*. Des. *per hoc possit veritas declarari*.

XXIX. pag. 110. *b*. Modus procedendi ab Inquisitoribus contra haereticos. Inc. *In nomine Domini amen. Anno eiusdem MCCLXX. Apostolica Sede vacante post obitum Sanctissimi Patris Domini Clementis PP. IV. Indictione XIII. die X. Mensis Aug. nos Frater S. de Lucu Ordinis Minorum Inquisitor haereticae pravitatis in Romana Provincia, auctoritate Sedis Apostolicae constitutas universis in Christo fidelibus declaramus, quod talis citatus pro crimine haereseas ad praesentiam nostram accedens exstitit &c.* Des. *& eos punire secundum Constitutiones & Canones sanctos*.

XXX. pag. 214. Summarium Constitutionum diversorum Pontificum de eodem argumento. Prima inscribitur: *Constitutio Alexandri super quibusdam interrogationibus*. Vltima *Privilegium Innocentii, in quo continetur, quod Inquisitores liberam habeant potestatem interpretandi, vel declarandi cum consilio Dioecesanorum, vel Vicariorum eius &c.* Vltima verba sunt: *quod etiam sabbato circa vesperas teneantur visitare Ecclesias, & qui dicantur dies festivi*. In fine videtur aliquid desiderari.

In prima pagina notatum est: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minorum. Pontificale de Ordinibus Pontific. in celebratione Missae. Num.* 469. Inferius rubrica correctum est: *Summa de Officio Inquisitoris*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis binis columnis grandiori littera exaratus, cum stemmate duplici in principio, initialibus auratis & coloratis, & titulis rubricatis. Constat foliis scriptis 223.

GVILIELMI DVRANDI RATIONALE DIVINOR. OFFICIOR.

Cod. III. GVillielmi Durandi, licet nomen non appareat, Rationale Divinorum Officiorum Libris VIII. Prooemium inc. *Quaecumque in Ecclesiasticis Officiis ac ornamentis consistant, divinis plena sunt signis, atque mysteriis*. Des. *in octava de Computo & Calendario*. Liber primus inc. *In hac ergo prima huius Operis parte, de quibusdam generalibus tractare providimus, videlicet de Ecclesia, & eius partibus*. Liber VIII. des. *hic enim tam ex diversis aliorum libellis & commentariis, more mellificantis apis, quam ex his quae mihi divina gratia propinavit fructuose collegi, & hanc doctrinam interno fluente nectare, velut favum mellis, in divinis Officiis speculari volentibus, divino suffultus praesidio, propinavi; hanc solam apud homines ex ingenti perpesso labore mercedem exspectans, at apud misericordissimum iudicem pro peccatis meis devotas orationes effundant*. Vt in Speculo Iuris totam veluti Iuris molem strictim ornateque collegit Guilielmus Durandus, sic in Rationali Divinorum Officiorum, quae ad Ecclesiastica munera, & Divina Officia pertinent, diligenter exponit; unde hic Liber, non minus olim necessarius existimabatur rerum Ecclesiasticarum studiosis, quam Speculum Iuris iis, qui Iurisprudentiae studia sequebantur. Saepissime typis excusum est, ut hinc etiam adpareat, quanto olim in pretio fuerit. Omnium rarissima est editio facta Moguntiae anno MCCCCLIX.

In Codicis tegumento sequens occurrit monitum: *Duodecim libros, super Ioannem Beatus Cyrillus Alexandrinus Patriarcha composuit, sed a quarto ad nonum, quatuor libri negligentia Graecorum deficiunt. Sciendum autem, quod ipse capitula quaedam inter expositiones interiecit, atque ut facilius invenirentur notavit, quorum tabula haec est &c.* Tum sequitur Tabula, quam praetermittimus; & paullo inferius: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum. Rationale Divinorum Officiorum. Num.* 470.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis exaratus, cum titulis, & initialibus rubricatis, & recentiori manu variis in locis suppletus, in cuius prima pagina depictus est Episcopus quidam librum prae manibus sustinens, & mitra caput redimitus, nimbo circumfuso. Constat foliis scriptis 231.

SICHARDI MITRALIS.

Cod. IV. MItralis de Officiis, editus a Sicardo (1) Cremonensi Episcopo, cum Prologo, qui inc. *Qui necessarios suos ad coenam invitare voluerit*. Des. *fit utilis charitati*. Caput primum *De institutione Ecclesiae* inc. *In Ecclesiis benedicite Deo Domino de fontibus Israël*. Caput ultimum anepigraphum des. *languidus enim homo descendens de Ierusalem in Iericho, incidens in latrones*. Oudinus de Script. Eccles. Tom. III. pag. 89. eius tantum recenset Chronicon a creatione Mundi ad An-

(1) Dicitur etiam Siccardus, vel Sighardus, qui fuit electus anno MCLXXXV. Episcopus Cremonensis, & biennium Legatus Apostolicus per Insubriam.

Annum Christi MCCXXI. inclusive, in quo agit de vita & actibus Romanorum Pontificum, quodque edidit Muratorius inter Rerum Italic. Scriptor. Tomo VII. pag. 523. illudque cum Mitrale confundit. Recte autem indicatur a Cl. Sartio pag. 284. & quidem his verbis: *Muratorius magnopere errat, quum Sicardi librum, qui Mitralis nomine celebrabatur, Chronicum quoddam fuisse dicit. Vel ipsa Mitralis appellatio repugnat, & infelices Muratorii coniecturas evertit. Est Mitralis Liber Sicardi, ei similis, quem postea edidit Guilielmus Durantis* Rationale Divinorum Officiorum *ab eo appellatus. Eum vidimus in perantiquo. Codice Vaticano, cuius specimen in Appendice exhibemus.* Citat hunc Codicem Cl. Franciscus Antonius Zaccaria Excurs. Litter. per Italiam pag. 221. eumque perperam ponit sub Pluteo VI. num. CCCCLXXI.

Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Liber Mitralis Ricardi (sic) *Cremonensis. Num.* 471.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 58.

PONTIFICALE.

Cod. V.

HVius Romani Pontificalis praecipua Capita sunt ea, quae sequuntur:

I. pag. 1. Ordo septem Ecclesiasticorum graduum, & in gradibus ordinandi, scilicet ante omnia clericum faciendi.

II. pag. 23. Ordo consecrandi Episcopum.

III. pag. 47. Ordo qualiter Romanus Pontifex apud Basilicam Beati Petri Apostoli debeat ordinari.

IV. pag. 50. Ordo coronandi Imperatorem, seu Reginam &c.

V. pag. 69. Benedictio Abbatis, vel Abbatissae.

VI. pag. 72. Ordo ad Monachum faciendum.

VII. pag. 75. *b.* Ordo ad Virginem benedicendam.

VIII. pag. 85. Ordo ad benedicendum vel Ecclesiam, vel Altare, vel supellectiles sacras; nec non ad Ecclesiae quovis modo violatae reconciliationem.

IX. pag. 178. Ordo ad visitandum, communicandum, & ungendum infirmum; ac tandem pag. 200. Ordo sepeliendi Clericos Romanae fraternitatis &c. Ex hoc autem Capite excerpta quaedam, utpote singularia, ac lectoribus rerum Ecclesiasticarum studiosis non ingrata, adfert Ioannes Mabillonius in suo Museo Italico Tom. I. Part. I. pag. 162. qui Codicem hunc non inter infimos huius Bibliothecae censendum arbitratur.

In Codicis tegmine legitur: *Iste Liber est Armarii Florentini Conventus Ord. Minor. Pontificale. Num.* 472. In ultima quoque pagina haec alia occurrunt: *Istud Pontificale pertinet ad Sacristiam Florent. Convent. Fratrum Minorum, deputatum ad usum Fratri Illuminato de Caponsacchis eiusdem Ordinis.* Tum sequitur Alphabetum Graecum litteris maiusculis expressum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. grandiori littera diligenter exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, ac notis musicis instructus. Constat foliis scriptis 226.

FR. IO. DE FRIBVRGO SVMMA CONFESSORVM.

I. pag. 1. SVmma Confessorum Fratris Ioannis (1) Ordinis Praedicatorum in quatuor Libros distributa, praevia Tabula, sed alia manu exarata. Praecurrit hoc monitum: *Nota quod Lector iste Ioannes ante compilationem huius Summae Confessorum fecerat tabulam super Summam Raymundi, & Apparatum eius, verificationem quoque, seu declarationem plurium, quae in ipsa Summa & glossa ipsius habentur, nec non & quemdam libellum specialem de Quaestionibus Casualibus, cui libello hunc Prologum praeposuit, & quia de prioribus iis Opusculis mentio fit in sequenti Prologo, ideo ad intellectum illius Prologi, hunc illi indicavit praeponendum.* Praefatio inc. *Quoniam dubiorum nova quotidie difficultas emergit casuum.* Des. *melius quam verbis lector poterit informari.* Tum sequitur alter Prologus, qui inc. *Saluti animarum & proximorum utilitati secundum Ordinis mei professionem fraterna charitate proficere cupiens.* Des. *quae adiunctae sunt suis principalibus titulis supponendo.* Inde occurrunt Tituli singulorum Librorum. Liber I. inc. *Quoniam inter Ecclesiastica crimina, Simoniaca haeresis obtinet primum locum.* Liber IV. des. *prout eis videbitur opportunum. Gratias ago Domino nostro Iesu Christo, qui collectionis meae laborem & animarum salutem tam de poenitentiis, quam de matrimoniis hic conclusit, cui est honor in saecula saeculorum. Amen.* Tum rubrica: *Explicit Tractatus de matrimonio, & finitur per consequens quasi in quatuor Libros distincta Summa Confessorum.* Cod. VI.

II. pag. 193. *b.* Paragraphi Summae Fratris Raymundi per numerum, secundum quem ut plurimum in hac Summa Confessorum eorumdem fit assignatio.

III. pag. 196. *b.* Compendiosa collectio quorumdam Statutorum ex Sexto Decretalium addita ad Summam Confessorum. Inc. *Ne libri, qui de Summa Confessorum iam scri-*

pti

(1) Fr. Ioannes Lector, hoc enim agnomen ipse effectavit, qui ab aliis de Friburgo vulgo, vel Vriburgo, ut plerumque scribunt Germani, nuncupatur, Friburgi Brisgoiae clara Dioecesis Basileensis Civitate & arce munitissima natus est, & Dominicanum amplexus est Institutum Saec. XIII.; scripsit prae reliquis hanc Summam, de qua consulendus Quetif Script. Ord. Praedic. Tom. I. pag. 524.

pii erant appositione Statutorum a Domino Bonifacio summo Pontifice nuper in sexto suo Libro Decretalium collectorum, & de novo editorum destruerentur. Des. *contra legis nisitur voluntatem*.

IV. pag. 203. *b*. Tabula copiosissima alphabeti ordine digesta super Summam Confessorum.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum. Summa Confessorum Fratris Ioannis Ordinis Praedicatorum*. *Num*. 473.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum icone auctoris in littera initiali, reliquis autem tam Librorum quam Capitum diversimode coloratis & figuratis. Constat foliis scriptis 233.

RAYMVNDI DE PENNAFORT SVMMA.

Cod. VII. SVmma Magistri Raymundi (de Pennafort) Fratris Ordinis Praedicatorum, quondam Domini Papae Poenitentiarii, Libris IV. Prooemium inc. *Quoniam, ut ait Hieronymus, secunda post naufragium tabula &c*. Des. *charitate fraterna corrigas & emendes*. Libri I. Caput I. *De Simonia* inc. *Quoniam inter crimina Ecclesiastica Simoniaca haeresis obtinet primum locum*. Liber IV. des. *praeterea illud est notandum, quod maritus in reddenda dote impensas necessarias & utiles in rebus dotalibus factas, puta, quia domum refecis, potest retinere, ut ff. de impensis in rebus dotalibus factis L. 1. voluptarias vero perdis, sicut ibi dicitur*. Concordat cum editione Veronensi, curante P. Honorato Vincentio Laget Ord. Praed. anni MDCCXLIV. ex typographia Seminarii apud Augustinum Carattonium fol.

In Codicis tegumento legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Summa Raymundi*. *Num*. 474. In altera autem pagina leguntur *Capitula contra Patarenos edita*, quae incipiunt: *Excommunicamus & anathematizamus universos haereticos Catharos, Patarenos, pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosepinos, Arnaldistas, Speronistas, & aliis quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas &c*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. exeuntis binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 108.

FR. MONALDI SVMMA CASVVM &c.

Cod. VIII. I. pag. 1. SVmma generalis Casuum compilata a Fratre Monaldo de Ordine Fratrum Minorum, alphabeti ordine digesta, ac praevia tabula. Prologus inc. *Quoniam ignorans ignorabitur, sicut ait Paullus egregius praedicator*. Des. *& diligenti sollicitudine corrigas & emendes*. Caput I. *Quis possit esse Abbas*, inc. *Abbas debet esse vel fieri sacerdos*. Opus des. *ita quod divina gratia, & Canonici iuris scientia plenius illustrati, quasi stellae, in perpetuas aeternitates, cum his qui ad iustitiam multos erudiunt, in caelesti gloria perenniter fulgeamus. Amen. Explicit Summa Monaldi*. Hic Monaldus fuit Iustinopolitanus, Dalmata, Ord. Minorum, defunctus anno circiter MCCCXL. Scripsit hanc Summam Casuum conscientiae, sive Summam Iuris Canonici, idem enim Opus est, quae ab ipso *Monaldina*, atque *Aurea* consuevit appellari. Prodiit autem Lugduni MDXVI. 8. Vid. Fabric. Bibl. Med. Tom. V. pag. 85.

II. pag. 260. Quaestiones quaedam, quarum prima inscribitur *Societas mercatoris*, & inc. *Nunc videndi sunt quidam casus, in quibus secundum quosdam potest quis dare pecuniam suam, & licite recipere in lucrum &c*.

III. p. 267. Quaedam extracta ex Libris Fratris Riccardi de Mediavilla Ordinis Minorum.

IV. pag. 360. *b*. Summaria Privilegiorum a Romanis Pontificibus Fratribus Minoritis concessorum.

V. pag. 361. *b*. Tandem redeunt aliae quaestiones, quarum prima: *Quaeritur an mercatores possint licite plus recipere de eadem mercatione ab illo, qui non potest statim solvere, quam ab illo qui statim solvit &c*. quibus subscribitur *Frater Clarus*.

VI. pag. 362. *b*. Casus Fratris Clari de Sexto Ordinis Minorum.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Summa Monaldi*. *Num*. 475.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, glossis, & additionibus marginalibus, & cum icone auctoris barbati in littera initiali. Constat foliis scriptis 263.

BARPTOLEMAEI DE S. CONCORDIO SVMMA.

Cod. IX. SVmma alphabeti ordine disposita, quae dicitur Bartoluzi, sive Fratris Barptolemaei de Pisis Ordinis Praedicatorum, cum Prooemio, quod inc. *Quoniam, ut ait Gregorius super Ezechielem*. Des. *pium postulo correctorem*. Summa inc. *Abbas. Abbas in suo Monasterio conferre potest suis subditis primam tonsuram*. Des. *si vero aliquis doleret de bono alterius, in quantum alter excedit ipsum in bonis, tunc est invidia, ut supra Invidia §. 2*. Tum rubrica: *Explicit Summa Fratris Barptolemaei de Pisis Ordinis Praedicatorum, quae dicitur Maestruzzi. Deo gratias. Amen*. Inter hanc rubricam, & finem Operis iam relatum, legitur recentiori manu adscriptum: *Liber Ser Viviani Nerii* (1), *quem emit a magi-*

(1) De hoc Ser Viviano Nerii (sc. filio) pluribus agit Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrosii Camaldul. Generalis pag. CCCXVIII. ubi hanc ipsam subscriptionem adfert.

gistro Antonio de Ordine Fratrum Servorum floreaos quaque die XIII. Septembris MCCCXCVIII.

Barptolemaeus de S. Concordio Pisanus Ord. Praedic. ac Decretor. Doctor, hanc Summam absolvit Pisis anno MCCCXXXVIII. quae ab eo dicta est *Bartholina*, vel *Pisanella*, & *Magistruccia*. Sine anni & temporis nota prodiit sub incunabulis typographiae, & Parisiis A. MCCCCLXX. & alibi pluries. Vid. Iac. Quetif Tomo I. pag. 623. ubi etiam varios huiusce Operis Mss. Codices in Bibliothecis delitescentes enumerat.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum. Summa Poenitentiae per Magistrum Barptolemaei de Pisis. Num. 476.*

Codex membranae. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum litteris initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 163.

RAYMVNDI DE PENNAFORT
S V M M A.

Cod. X. SVmma Magistri Raymundi (de Pennafort) Libris IV. ut in Codice VII. huius Plutei supra pag. 73. Heic quoque praecurrit Prologus, ac Libris singulis Index Capitum. Praeterea adsunt in margine scholia uberrima, eadem antiqua manu. In fine legitur:

Sit tibi laus Christe, quoniam liber explicit iste.
Qui scripsit scribat, semper cum Domino vivat,
Manus scriptoris salvetur omnibus horis,
Vivat in caelis cum Christo Ventura fidelis.
Deo gratias. Amen.

Tandem sequitur Tabula accuratissima totius Operis. in cuius calce legitur: *qui scripsit hunc librum collocetur in Paradisum.*

In prima pagina adscriptum est: *Ista Summa est concessa ad usum Fratri* ..... (1) *Florentino, dum vivit, & extracta fuit de Armario Florentino, & ideo post mortem eius ibidem debet reponi.*

Ista Summa est Fratrum Minorum Conventus Flor. Summa Raymundi de Casibus. Num. 93. & paullo infra: *Num.* 477.

Codex membranae. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. exeuntis binis columnis, diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 242.

WILLELMI ALTISIODORENSIS
S V M M A.

SVmma Magistri Willelmi Altisiodorensis Libris IV. cum Procemio, quod inc. *Fides est substantia rerum sperandarum.* Des. *propter praedictam ordinem.* Libri I. Caput I. *De rebus divinis* inc. *Volentes autem ostendere in rationibus res divinas.* Caput ultimum Libri IV. *De die iudicii* des. *nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit, quae praeparavit Dominus iis qui diligunt illum. Illa gaudia nobis praestare dignetur Iesus Christus &c. Explicit Summa Magistri Guillelmi Altisiodorensis.* Tum versiculi: Cod. XI.

Finito libro referamus gratia (sic) *Christo.*
Qui scripsit scribat, semper cum Domino vivat,
Vivat in caelis Bonus Cambius in nomine felix.
Qui scripsit hunc librum anima eius portetur in Paradisum.

Magister Guilelmus Altisiodorensis, Archidiaconus Bellovacensis, Theologus Parisiensis, defunctus Romae anno MCCXXX. teste Alberico pag. 538. Chronici, ubi laudat hanc Summam Theologicam, quae lucem adspexit Parisiis MD.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum. Summa Magistri Gulielmi Altisiodorensis. Num. 478.*

Codex membranae. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 232.

PLVTEVS VIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. V.

C O D E X I.

FR. IOAN. SVMMA, DYNI DVBIA DISPVTATA.

SVmma Confessorum Fratris Ioannis Ordinis Praedicatorum, cum Summariis & indicibus in fine, etiam ex Sexto Decretalium, ut in Cod. VI. Plutei superioris.

Partim in ipso Codicis tegumento, partim in aliis duobus foliis in fine legitur: *Scriptum, seu Dubia disputata per Magistrum Dynum de Florentia* (2) *in civitate Senarum anno primo studii generalis.* In

(1) Erasum omnino nomen.

(2) Is est, ut puto, Dinus, sive Dynus de Rosonibus, a patria Mugello, agri Florentini Oppido, Mugellanus, qui Bononiae exstinctus est A. MCCCIII. Vid. Pancirolum Lib. II. Cap. XLV. Nigrium pag. 147 & Sartium Tom. I. P. I. pag. 233. seqq. apud quos tamen nulla de his Dubiis fit mentio.

In ultima tandem pagina haec alia legas: *Ista Summa Confessorum est Armarii Conventus Flor. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, ab eadem manu ac superior Plut. VII. Cod. VI. descriptus. Constat foliis scriptis 283.

ANON. QVINTA PARS SVMMAE, ET TRACTATVS DE MATERIIS PRAEDICABILIBVS.

Cod. II. I. pag. 1. QVinta pars Summae de septem Donis. Inc. *Quinta pars huius Operis est de eis quae pertinent ad quintum Spiritus Sancti Donum Consilii. per quod ordinatur materia huius quintae partis, quae sunt virtutes Cardinales.* Des. *impudentissime mihi arrogo, vel gloriam sine victoria, vel victoriam sine pugna. Explicit.*

II. pag. 103. Tractatus de diversis materiis praedicabilibus ordinatis, vel distinctis in septem partes, secundum septem Dona Spiritus Sancti, vel eorum effectus, currens per distinctiones materiarum, per caussas & effectus, refertus auctoritatibus, & rationibus, & exemplis diversis ad aedificationem pertinentibus animarum. Prologus inc. *Quoniam multi mirabiliter, subtiliter, & utiliter elaboraverunt auctores.* Des. *quae audivimus utilia esse animarum aedificationi & praedicationi.* Opus inc. *Et quia septem sunt Dona Spiritus Sancti.* Des. *qui subtrahit aliquid a patre suo, vel a matre dicens hoc non est peccatum, pars homicidae est.* Tum subiicitur: *Ibi finit secundus Liber de Donis;* & paullo infra: *In isto Volumine tractatur de tribus Donis, scilicet de Dono Consilii, de Dono Timoris, de Dono Pietatis.*

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Quinta pars Summae de septem Donis. Num.* 483.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 185.

FR. MONALDI SVMMA.

Cod. III. SVmma Fratris Monaldi de Ordine Fratrum Minorum, ut in Cod. VIII. Plutei superioris §. I.

In prima pagina habetur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor. Summa Monaldi. Num.* 484.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum pictura in principio, & icone auctoris. Constat foliis scriptis 184.

FR. RAYMVNDI SVMMA.

Cod. VI. FRatris Raymundi Ordinis Praedicatorum Summa, cum uberrimis notis marginalibus, ut in Cod. VII. Plutei superioris.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Armarii Florentini Conventus Ordinis Minorum Fratrum. Summa Fratris Raymundi Ord. Praedicatorum. Num.* 487.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 137.

GVILLIELMI PERALDI SVMMA DE VIRTVTIBVS ET VITIIS.

Cod. VII. SVmma de Vitiis, & Virtutibus in duas partes divisa. Partis primae, in qua agitur de Vitiis, Prologus inc. *Dicturi de singulis vitiis, ut opportunitas se offert.* Des. *ordinem non habens.* Caput I. *De vitio gulae, & iis quae faciunt ad detestandam*, inc. *Hoc ordine dicemus de vitio gulae: proponemus ea, quae faciunt ad detestationem huius vitii.* Caput ultimum *De indiscreta taciturnitate* des. *ultimo ad commendationem silentii potest valere illud sapientis, loquutum esse aliquando poenituit, tacere vero numquam. Explicit de linguae. Christo gloria, qui est benedictus in saecula.*

II. pag. 83. Parti secundae, in qua de Virtutibus agitur, praeit Summarium, ac Prologus, qui inc. *Quam circa utilia studere debeamus.* Des. *de beatitudinibus.* Caput primum *De Virtute in communi*, inc. *Si separaveris pretiosum a vili.* Caput ultimum *De patientia persecutionum* des. *quibus obligaverunt parentes nostri caelestem hereditatem. Benedictus Dominus qui incoepit & complevit. Amen.* Auctor huius Summae est F. Guillelmus Peraldus, seu Peraltus Ordinis Praedicatorum, qui obiit anno circiter MCCLXXV. ut habet Quetif in Scriptor. Ord. Praedic. Tom. I. pag. 132. seqq. ubi de hoc Opere, variisque eiusdem Mss. Codicibus fusius agit.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Summa de Vitiis & Virtutibus. Num.* 488. In Codicis vero tegumento alia haec notata sunt: *Hic Vitiorum Virtutumque liber est mei Ser Pacis Nerii de Monteficalli, quem concessi Lectoribus maxima cum iucunditate.*

Codex membranac. Ms. in fol Saec. XIV. binis columnis, cum pictura in principio satis rudi, titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 206.

PLVTEVS IX. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

C O D E X I.

RAYNERII DE PISIS PRIMA PARS SVMMAE.

MAgistri Raynerii de Pisis prima Pars Summae, incipiens a littera A, & progrediens usque ad litteram H, & vocem *Haeresis*. Post Capitum Tabulam, inc. *Absolutio. Circa absolutionem quatuor per ordinem sunt notanda*. Desinit in Capite inscripto *Nota quod circa haeresim considerare debemus reatum supplicii*, & in verbis: *sunt ob eis bona omnia auferenda. Haec Raymundus in Summa Lib. I. Cap. V. de Haereticis. Explicit prima Pars Raynerianae. Deo gratias. Amen.* Raynerius a Rivalto, quod Castellum est in Collibus Pisanis, unde Pisanus vulgo, vel de Pisis dictus est, Ordinis Praedicatorum, qui vixit Saeculo XIV. obiitque ann. MCCCLI. celebris est hoc Opere, quod in aliquibus editionibus *Pantheologia*, in aliis *Summa* (1) inscribitur, in quo, quae ad Theologiam pertinent, ordine alphabetico pertractantur, quodque anno MCCCXXXIII. incepit. Raynerium hunc Pantheologiae auctorem, eumdem esse cum Raynerio Granchi, vel de Grancis, Pisano item Ordinis Praedicatorum, & Saeculi XIV. scriptore, qui composuit de Praeliis Thusciae Libros VIII. carmine admodum obscuro, & impolito, sed historiarum studiosis non inutili, coniicit Muratorius, qui Poëma hoc Tomo XI. Script. Rer. Ital. pag. 283. seqq. in lucem dedit, liberum tamen cuivis iudicium merito relinquit. Vnumtamen ab altero distinguunt Iac. Quetif, & Echard in Script. Ord. Praedic. qui de primo agunt in Tomo I. pag. 635. & de altero, Tomo II. pag. 819. Quod vero ad primi Summam, qua de agimus, attinet, recte ipsi admonent loc. cit. purum hoc Opus, & quale ab auctore prodiit iam haberi non posse, nisi ex Codicibus Mss. qui plurimi extant, quum ita utile visum fuerit, ut statim ac lucem vidit, eius exempla sibi describi curarint eruditi, & a nata typographia pluries praelum subierit, novis identidem additionibus locupletata; quare mirum non est, si cum editione Lugdunensi anni MDCLXX. fol. tribus voluminibus, quam prae manibus habuimus, minime concordet; quum singulorum Capitum materiae in Codice brevius, quam in editione pertractentur.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XV. nitidissimus, cum perpulcra pictura in principio, auro variisque coloribus distincta, Initialibus coloratis, & effigie auctoris in littera initiali. Constat foliis scriptis 193.

RAYNERII DE PISIS SECVNDA PARS SVMMAE.

MAgistri Raynerii Pisani secunda Pars Summae, a littera H usque ad litteram O, cum indice Capitum in principio. Inc. *Habitus. Circa habitum vel ornatum nota, quod in habitu vel vestitu, & in aliis rebus exterioribus*. Desinit in Capite *Quod otium est caussa vel occasio multorum, immo quasi omnium peccatorum*, & in verbis: *nec ageates in posterum, nec sibi providentes; hoc dicit Hugo ibid.* Cod. II.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XV. binis columnis, nitidissimus, cum pictura in principio aurata, & icone auctoris in littera initiali. Constat foliis scriptis 131.

RAYNERII DE PISIS TERTIA PARS SVMMAE.

MAgistri Raynerii de Pisis tertia Pars Summae a littera P usque ad litteram Z. Caput primum inscriptum. *Quod peccatum definitur a beato Thoma convenienter, ut patet*. inc. *Peccatum &c. Circa Peccatum in communi consideranda sunt quatuor*. Caput ultimum *Quod quidam zelus est bonus, & quidam malus*, desinit: *& per alia in locis suis. Laus Deo. Amen. Explicit ultimum Volumen Repertorii compilati per Venerabilem Magistrum Raynerium de Pisis sacrae paginae Professorem, Ordinis Fratrum Praedicatorum*. Tum sequitur Capitum tabula. Cod. III.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Min. Tertia Pars Summae Magistri Raynerii Pisani. Num. 491.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XV. binis columnis, nitidissimus, cum pictura in principio, & icone auctoris, necnon initialibus diversimode coloratis. Constat foliis scriptis 114.

(1) Hoc nimirum titulo inscriptum fuisse ab auctore suo Mss. Codices testantur,

FR.

FR. ANTONINI ARCH. FLOR. PRIMA PARS SVMMAE.

Cod. IV. FRatris Antonini Archiepiscopi Florentini prima Pars Summae, cum Prooemio, quod inc. *Quam magnificata sunt opera tua, Domine*. Des. *non caravi geminare*. Tum se quitur huius primae Partis Titulorum, & Capitum elenchus. Tituli primi *De anima in communi* Caput I. inscribitur *De animae similitudine ad Deum*, & inc. *Venite, & audite &c.* Tituli XX. & ultimi *de Regalis laris* Caput unicum, des. *vel dic, quod quando e minus caussa cessat impulsiva finalis efficiens & occasionalis, tunc cessat constitutio. Amen.* Vt in edit. Veronensi typis Seminarii MDCCXL. fol. Part. I a pag. 1. usque ad pag. 902. sed post verba, *& hoc ideo quia inseparabilia sunt opus bonum, & caeteria mortalis, ad hoc ut sit meritoriam*, in quibus desinit editio, in Codice sequitur expositio ad ea verba *Cessante causa cessat effectus*, quae definit in verbis, quae mox retulimus. Tum subiicitur: *Ego presbyter Lottas de Buncosit hanc praesatam primam Partem scripsi ac die prima mensis Novembris explevi MCCCCLXXI. Laus Deo*.

Liber Conventus Sanctae Crucis de Florent. Ord. Minor. Prima Pars Summae Fratris Antonini Archiep. Flor. Num. 492.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. binis columnis, nitidissimus, cum initialibus coloratis. eleganti pictura in principio auro distincta, & icone auctoris cum mitra, & nimbo in capite. Constat foliis scriptis 205.

FR. ANTONINI ARCH. FLOR. SECVNDA PARS SVMMAE.

Cod. V. FRatris Antonini Reverendiss. Archiepiscopi Florentini secunda Pars Summae, cum Prologo, qui inc. *Tu contribulasti capita draconum*. Des. *& confregit in aquis gratiae suae*. Prologum sequitur Titulorum index. Tituli I. *De Avaritia* Caput I. *De Avaritia per modum praedicationis*. inc. *Filii hominum usquequo gravi corde*. Tituli XII. *De Infidelitate* Caput ultimum *De fato*, des. *cel omnia ex necessitate evenire, vel non omnia fasse divinae Providentiae, quae omnia falsa sunt. Finit. Laus Deo*. In cit. edit. Veronensi Tom. II. a pag. 1. ad pag. 1200.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Secunda pars Fratris Antonini Archiep. Florentini. Num.* 493.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. binis columnis, ab eadem manu ac superior diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 320.

FR. ANTONINI ARCH. FLOR. TERTIA PARS SVMMAE.

Cod. VI. FRatris Antonini de Florentia Ordinis Praedicatorum Reverendiss. Archiepiscopi Florentini tertia pars Summae, praevia Capitum tabula. Prologus, qui in Codice inscribitur *Caput primum per modum sermonis*, inc. *Astitit Regina a dextris tuis*. Des. *& de horum singulis dicendum est, ab inferioribus inchoando*. Tituli primi Caput I. *De matrimonio per modum sermonis* inc. *Beatus es, & bene tibi erit*. Tituli XXXII. *De statu comprehensoram* Caput X. *De Confessoribus in quadruplici genere*, des. *quatuam nemo operari potest, scil. cet meritorie lo.* 9. Vt in cit edit. Tom. III. a pag. 1. usque ad pag. 1614. ubi notandum in postremis Capitibus ordinem esse aliquantum immutatum. Qui enim in Codice est Titulus XXX. de *Poena Purgatorii*. in editione est XXXII. Titulus XXXI. *De statu Comprehensorum in communi* in Codice, est XXX. in editione cuius quidem Tituli Caput I. in Codice inscribitur *De Visitatione divinae Essentiae & de Trinitate*, & inc. *Viderunt ingressus tuos Deus &c.* quod in editione est Caput II. quare desideratur in Codice Caput I. Denique Titulus XXXII. in Codice, item inscriptus *De statu Comprehensorum*, in editione est XXXI.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Tertia pars Summae Fratris Antonini Archiep. Flor. Num.* 494.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. binis columnis nitidissimus, ab eadem manu ac duo superiores diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 358.

FR. GVILLELMI SVMMA DE VIRTVTIB. ET VITIIS.

Cod. VIII. I. pag. 1. SVmma de Virtutibus edita a Frate Guillelmo de Ordine Fratrum Praedicatorum, cum Summario, ac Prologo, ut in Cod. VII. Plutei superioris pag. 78. §. II.

II. pag. 263. Eiusdem Summa de septem Vitiis Capitalibus, item praevio summario, ut in dicto Codice I. §. I.

In fine legitur: *Explicit Summa Vitiorum edita a Fratre Guilhelmo de Ordine Fratrum Praedicatorum*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, diligenter exaratus, cum initialibus coloratis. & titulis rubricatis. Constat foliis scriptis 457.

SVMMA DE VIRTVTIB. ET TRACTAT. DE VITIIS.

Cod. IX. I. pag. 1. SVmma de Virtutibus & Vitiis, ut in Codice VIII. superiori; heic autem secundae Parti, in qua agitur de Vitiis, praefixus legitur hic versiculus:

Sit mihi porrectu Superis inceptio recta.

In fine legitur: *Explicit Summa de Virtutibus, & de Vitiis . . . . .* (1) *deputata ad usum . . . . . .* (2)

II. pag. 266. Sequitur alia manu Tabula uberrima ad inveniendum quidquid continetur in praedicta Summa, in cuius calce occurrunt hi alii versiculi valde rudes:

Tu quicumque leges fundes pro me Deo (sic)
Et Christi matri, quae parcat huic suo fratri,
Et pro me scriptor (sic) *quod Deus mihi parcat.*

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minor. Summa de virtutibus. Num.* 497.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titolis rubricaris, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 325.

BARPTOLEMAEI DE PISIS SVMMA DE CASIBVS CONSC.

SVmma de Casibus Conscientiae secundum compilationem Fratris Barptolemaei de Pisis Ordinis Praedicatorum, praevia rerum notabilium tabula per alphabetum, ut in Cod. IX. Pl. VII. supra pag. 74. Heic in calce legitur: *Consummatum fuit hoc Opus in Civitate Pisana anno Domini MCCCXXXVIII. de mense Decembris tempore sanctissimi Patris Domini Benedicti Papae XII. Explicit. Deo gratias. Amen.* Cod. X.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum. Summa de Casibus Fratris Barptolemaei de Pisis. Num.* 498.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 261.

PLVTEVS X. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VI.

C O D E X II.

WILLELMI ALTISIODORENSIS SVMMA.

SVmma Magistri Willelmi Altisiodorensis Libris IV. cum Prooemio, ut in Cod. XI. Plut. VII. supra pag. 76. In fine post scholia quaedam legitur: *Ista est Summa magistri Guillelmi Altisiodorensis, quam assignaverunt Capitanei Horti Sancti Michael. Armario Florentino Ord. Minor.* Et inferius: *M. Guill. Ducerne cest laucteur qui le fist.*

In prima pagina: *Lib. Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum. Summa Magistri Guillelmi Altisiodorensis. Num.* 501.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 213.

MAG. ALBERTI SVMMA.

Cod. IV. SVmma Magistri Alberti Libris IV. inc. *Fides est substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium.* Def. *& ubbi oculus non vidit, nec auris audivit, quae praeparavit Dominus iis, qui diligunt illum. Illa gaudia nobis praestare dignetur, qui cum Patre &c.* Sequitur in fine Index Capitum.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Summa Magistri Alberti. Num.* 504. In ultima vero haec alia notata sunt: *Summa Magistri Alberti in Theologia spectat ad Armarium Florent. Ord. Minorum, deputata ad usum Fratri Illuminato eiusdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 94.

WILLELMI ALTISIODOR. SVMMA.

SVmma Magistri Willelmi Altisiodorensis Libris IV. cum Prooemio, ut in Cod. XI. Plut. VII. supra pag. 76. Praecurrunt Ca- Cod. V.

(1) Erasa est scriptura.
(2) Heic quoque nomen erasum est.

Capita & Summaria singulorum Librorum.

In prima pagina legitur *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minor. Summa Guillelmi Antisiodorensis. Num.* 505.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis. & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 392.

FR. MONALDI SVMMA.

Cod. VI. SVmma Fr. Monaldi, praevia Capitum tabula, & cum additionibus ex variis Doctoribus, varia manu, ut in Cod, VIII. Plut. VII. supra pag. 73.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, initialibus coloratis, & scholiis aliquot marginalibus, antiquitus num. 566. designatus, Constat foliis scriptis 386.

MAG. RAYMVNDI SVMMA.

Cod. VII. SVmma Magistri Raymundi (de Pennafort) Libris IV. cum Prooemio, quod inscribitur *De animae iudicio & casibus poenitentiae*, ut in Codice VII. Plut. VII. supra pag. 73. In hoc autem Codice totum Opus uberrimis marginalibus adnotationibus instructum est, & post finem in dicto Codice relatum, clausulam illam habet, quae legitur in citata editione pag. 536. col. 2. a verbis: *Licet autem &c.* Scholia vero marginalia videntur ut plurimum convenire cum iis. quae in dicta editione habentur Summae intermixta, & cursivo, ut aiunt, charactere, ut ab ipso textu distinguantur, impressa. In fine distichon sequens legitur rubrica exaratum:

Finis Raymundus; iis qui sua dicta tenebunt,
Nec caro, nec mundus, nec Daemonis arma nocebunt.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum duabus picturis in principio, quarum prima auctorem scribentem exhibet, altera Franciscanum quemdam manum capiti imponentem cuidam iuveni ante se genuflexo. Constat foliis scriptis 158.

VITAE SS. PATRVM EREMITARVM AVCTORIBVS DIVERSIS.

Cod. IX. I. pag. 1. VIta S. Paulli Eremitae, edita a S. Hieronymo, cum Praefatione, ut in Cod. XVI. Plut. XIX. Catalogi Tom. I. pag. 553. §. I.

II. pag. 4. Vita B. Antonii, cum Prologo. Ibid. §. II. Heic tamen post verba *corruptionis artifices*, in quibus desinit in dicto Codice, subiungitur: *Igitur Beatus Antonius XVI. Kal. Februarias recessit e saeculo. & vivet semper cum Domino in saecula saeculorum. Amen.*

III. pag. 25. Vita S. Hilarionis, cum Prologo. Ibid. pag. 554. §. III.

IV. pag. 32. *b.* Vita Monachi Captivi, cum Prologo, qui cum Vita ipsa coniungitur Ibid. §. IV.

V. pag. 36. Vita Frontonis Abbatis cum brevissimo Prologo, qui inc. *Ad aedificationem itaque vestram.* Des. *ut salvi sitis.* Vita inc. *Erat quidam senex Monachus a prima aetate Deo devotus, nomine Frontonius.* Des. *benedictus Deus, qui opuscula peccatoris adimplet, & quidquid pro aedificatione eius, ipso donante adgredimur, sua sanctificatione consummat. Amen.* Diversa est ab ea, quae legitur in Vitis Patrum Rosweidi, Antuerpiae MDCXV. fol. pag. 238. & seqq.

VI. pag. 38. Vita S. Ioannis, cum Prologo, qui inc. *Benedictus Deus &c.* (1)

VII. pag 46. *b.* De Apollonio.

VIII. pag. 50. De Ammone.

IX. pag 51. De Comprete (2).

X. pag 53. *b.* De Abbate Syro.

XI. pag. 54. *b.* De Heleno.

XII. pag. 55. *b.* De Helia.

XIII. pag. 56. De Eulogio.

XIV. pag. ead. De Apellem.

XV. pag. 57. De Paphnutio.

XVI. pag. 58. *b.* De Isidori Monasterio.

XVII. pag. 59. De Serapione.

XVIII. pag. ead. *b.* De Apollonio.

XIX. pag. 60. De Dioscoro Presbytero.

XX. pag. ead. *b.* Vita Monachorum ex Nitriae regione.

XXI. pag. 64. De Ammone.

XXII. pag. ead. *b.* De Paullo simplice.

XXIII. pag. 65. *b.* De Piamone.

XXIV. pag. 66. De Ioanne.

XXV. pag. ead. *b.* De Hor Abbate.

XXVI. pag. 67. *b.* De Ammone.

XXVII. pag. ead. De Beno.

XXVIII. pag. ead. De Theone.

XXIX. pag. 68. De Oxyrincho.

XXX. pag. ead. *b.* De Abbate Macario Alexandrino.

XXXI. pag. 72. De Moyse.

XXXII. pag. 73. *b.* De Valente.

XXXIII. pag. 74. De Martino Monacho. Inc. *Sed & de famulo Dei Martino referimus. Soror namque eius &c.* Des. *ut ulterius numquam venirent ad eum.*

XXXIV. pag. ead. De Sancto Macario Aegyptio. Inc. *De magnis, & praecipuis Sanctis, ac beatis viris Macariis multa incredibilia piget me dicere.* Des. *& post haec sumens senex caput illud, sepelivit ipsum.*

F 2 XXXV.

(1) Hae Vitae usque ad §. XXXII. inclusive progrediuntur eodem ordine cum illis praedicti Codicis XVI. a pag. 554. §. V. usque ad pag. 555. §. XXXII. quare ea quae in illius recensione adnotavimus, ad hunc etiam pertinere intelligas.

(2) In dicto Codice *Coprete*.

XXXV. pag. 80. De Abbate Antonio. Inc. *Quodam tempore quidam duo philosophi audientes famam beati Antonii perrexerunt ad eum.* Def. *nisi pro te ipso sollicitus fueris, & poposceris a Deo.*

XXXVI. pag. 82. De Arsenio. Inc. *Abbas Arsenius quum adhuc saecularis in Palatio moraretur.* Def. *quia erat vir bonus, & plenus fide & Spiritu Sancto.*

XXXVII. pag. 84. De Abbate Pastore. Inc. *Quum Abbas Pastor esset in congregatione audiens de Abbate Nestore.* Def. *curavit eum, ac reddidit patri sanum.*

XXXVIII. pag. 85. *b.* De Abbate Bessarione. Inc. *Abbas Bessarion quum ambularet cum discipulo suo per eremum.* Def. *& sanus effectus est ex illa hora.* Initium huius Vitae, seu narrationis usque ad verba *recesserunt de loco illo*, habes apud Rosweidum loc. cit. pag. 528. col. 2. §. CXCIV.

XXXIX. pag. 86. De Abbate Pemen. Inc. *Interrogavit quidam frater Abbatem Pemenem dicens: quid est, quod in Evangelio dicitur; Maiorem hac charitatem &c.* Def. *& continuo adhaesit ei spiritus malignus, & suffocavit eam.* Quamvis in titulo unius Abbatis Pemen nomen occurrat, in progressu tamen narrationis aliorum etiam Seniorum & Abbatum dicta, ac facta referuntur.

XL. pag. 95. *b.* Dicta Sanctae Syncleticae. Inc. *Dixit sancta Syncletica, sicut magno, & forti medicamine aegritudo, ita aegritudine corporis vitia reciduntur.* Def. *& abstine te a vitio, & tunc mens tua pacifica erit, & quieta.* Tum rubrica adiicitur: *Explicit Liber primus de vita Sanctorum Patrum.* Hic quoque non Syncleticae tantum dicta, quemadmodum habet titulus, sed aliorum etiam plurimorum Seniorum sententias in hac longissima enarratione scias contineri.

XLI. pag. 129. Liber secundus. Inc. *Sunt praeterea quaedam in ipso Aegyptiorum habitu, non tantum ad curam corporis, quantum ad morum formulam congruentia.* Def. *at ille cognovit, quia iusta sunt iudicia Dei.*

XLII. pag. 166. *b.* Vita, & conversatio S. Macarii Romani. Inc. *Gloria, & magnificentia Deo soli benignissimo.* Def. *qui trinus in personis, ac una Deitate dominatur, & ubique regnat Deus &c.* Apud Rosweidum loc. cit. a pag. 224. ad pag. 231.

XLIII. pag. 172. Vita Sancti Abrahae a Sancto Effrem supple (*edita*). Inc. *Fratres mei, cupio vobis enarrare conversationem bonam &c.* Def. *& dignare me benedicere cum omnibus qui placuerunt ante te, quoniam te decet gloria, & adoratio, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum &c.* Sunt duae Vitae, S. Abrahae nimirum Eremitae, & S. Mariae eius neptis, simul coniunctae, quae apud Rosweidum occurrunt seiunctim, prima nimirum a pag. 144. usque ad pag. 150. altera a pag. 368. ad pag. 373.

XLIV. pag. 181. *b.* Vita Sancti Basilii cum Prologo, qui inc. *Postquam Lucifer ille procax de caelesti gloria demissus est.* Def. *gloria concors, maiestas similis per omnia saecula saeculorum.* Vita inc. *Basilius igitur in civitate Cappadociae, ex Christianissimis atque Deo dignis parentibus.* Def. *quos per cooperationem Sancti Spiritus scripserat libros ad gloriam, & laudem Domini nostri Iesu Christi &c.* Diversa est ab illa, quae est apud Rosweidum loc. cit. pag. 151. seqq. auctore Amphilochio Iconii Episcopo.

XLV. pag. 196. Enarratio Leontii Episcopi Neapoleos Cypriorum Insulae de vita & actione Sancti Patris nostri Ioannis Archiepiscopi Alexandrini, in Capita LV. distributa, cum Praefatione ad Dominum Nicolaum Sanctissimum Papam, ut in Codice XXXIII. Plutei XVII. Catalogi Tomo I. pag. 358. §. IV. In calce vero legitur eadem subscriptio rubrica exarata, quam ex dicto Codice retulimus pag. 359.

XLVI. pag. 221. Legenda pulcherrima (1) de quadam sanctissima muliere. Inc. *Narravit quidam senex, quod erat quaedam provecta aetate.* Def. *ut possimus beati fieri, ipso adiuvante, qui vivit &c.*

XLVII. pag. 222. Vita Euphrosynae Virginis, ut in praefato Codice XVI. Plutei XIX. Catalogi Tom. cit. pag. 555. §. XXXVI.

XLVIII. pag. 226. Vita Beatae Odiliae (2) Virginis, cuius transitus colitur die passionis Sanctae Luciae. Inc. *Temporibus igitur Childerici Imperatoris erat quidam Dux illustris nomine Adalricus.* Def. *& ut ita dixerim, vitam melius mutavit Idib. Decembris, regnante Domino nostro &c.*

XLIX. pag. 231. *b.* Vita Sanctae Euphraxiae Virginis. Inc. *In diebus Theodosii Imperatoris piissimi fuit vir quidam in regia civitate senator, nomine Antigonus.* Def. *ut & nos ita Angelorum conversationem mereamur, ut & gaudium per magnum regem fruamur Salvatorem Dominum Iesum Christum &c.* Apud Rosweidum loc. cit. a pag. 351. ad p. 361. auctore incerto.

L. pag. 240. *b.* Vita Sanctae Pelagiae. Inc. *Magnas semper Domino gratias referre debemus.* Def. *cum qua nos omnipotens Deus faciat invenire misericordiam in illa die, quoniam ipsi est honor &c.* Ibid. a pag. 376. ad pag. 380. auctore Iacobo Diacono.

LI. pag. 244. *b.* Actus, sive poenitentia Beatae Thaysis, cum Praefatione, quae inscribitur, & inc. *Domino charissimo mihi fratri Pastori Abbati Dionysius. Sanctae Thaysiae, quondam meretricis mirabilem poenitentiam.* Def. *sed ut convertatur, & vivat. Ora pro me, venerabilis frater.* Vita inc. *Salutis humanae aeterni regis aditus poenitentibus patet.* Def. *& pausavit in pace, Domini protegente pietate.* Ibid. pag. 374. sed sine Praefatione, & aliquan-

(1) Ita in Codice inscribitur, nullo proprio nomine apposito, in indiculo Codici praefixo.
(2) In dicto indiculo scribitur *Odelia*.

quanto brevior in principio, quam in Codice.

LII. pag. 245. *b.* Vita, vel acta Sanctae Mariae Aegyptiacae, cum Prologo, qui inc. *Secretum Regis occultare bonum est*. Def. *tempus ergo fuerant illius tuitiure narrationem*. Vita inc. *Fuit quidam senex in Palaestinae monasteriis, vir vita, & verbo decoratus*. Def. *& repletus desideriis, voluntate de hoc migravit saeculo*. Ibid. a pag. 382. ad pag. 392. auctore Sophronio Hierosol. Episcopo, sed admodum diversa.

LIII. pag. 253. *b.* Vita Sanctae Mariae Virginis, ut in dicto Codice XVI. Plut. XIX. Catalogi Tomo cit. pag. 555. §. XXXVII.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum. Vitae Patrum Sanctorum. Num.* 509.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, grandiori littera exaratus, cum initialibus, & titulis rubricatis. Constat foliis scriptis 255.

PLVTEVS XI. SIN. CONTINENS LATINOS CODD. MSS. IX.

C O D E X I.

PORPHYRII ISAG. ET ARIST. LOGICA EX VETERI TRANSLAT.

I. pag. 1. PORPHYRII Isagoge, seu Introductio in quinque Voces Aristotelis, ut in Codice XIV. Plutei LXXI. Catalogi Tomo super. pag. 5. §. IV.

II. pag. 11. *b.* Aristotelis Praedicamentorum Liber. Ibid. §. I.

III. pag. 28. *b.* Eiusdem Perihermeneias Libri II. ut in Cod. LXXXVI. Plut. LXXXIX. sup. Catalogi Tom. cit. pag. 339. §. III. ubi unicus tantum Liber est.

IV. pag. 38. *b.* Fragmentum Libri I. Topicorum Boëthii. Inc. *Omnis ratio differendi*. Desinit in verbis: *addita igitur dubitatione* . . . .

V. pag. 42. Aristotelis Liber sex Principiorum, ut in cit. Cod. LXXVI. pag. cit. §. IV. In fine legitur versiculus:

Finis adest Operis, mercedem posco laboris.

VI. pag. 50. Eiusdem Topicorum syllogismorum Libri VIII. Ibid. §. VII. ubi unicus tantum Liber est.

VII. pag. 117. *b.* Eiusdem Elenchorum. Libri II. Primus inc. *De sophisticis autem Elenchis*. Ultimus def. *de inventis autem multas habere grates*. Ibid. §. VIII. ubi in fine mutili sunt.

VIII. pag. 137. Eiusdem Priorum Syllogismorum Resolutoriorum Libri II. ut ibid. §. IX.

IX. pag. 192. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. ut ibid. §. XI. Interim notandum Logica haec Aristotelis Opera uberrimis scholiis marginalibus, & glossis interlinearibus varia manu esse referta.

In Codicis tegmine legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Textus Logicae Aristotelis. Num.* 510. Inde sequitur arbor Porphyrii.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. cum initialibus figuratis, & pictura in principio, quae Porphyrium forte docentem exhibet. Constat foliis scriptis 228.

PORPHYRII ISAG. ET ARIST. QVAEDAM EX VET. TRANSL.

I. pag. 1. PORPHYRII Isagoge, ut in Codice superiori §. I. *Cod. II.*

II. pag. 9. Aristotelis Praedicamentorum Liber. Ibid. §. II.

III. pag. 25. Eiusdem Perihermeneias Liber. Ibid. §. III. ubi in duos Libros divisus est.

IV. pag. 34. *b* Eiusdem Liber sex Principiorum. Ibid. §. V. heic tamen in fine mutilus est; desunt enim postremi versus circiter decem.

V. pag. 43. Eiusdem Topicorum Libri VIII. Ibid. §. VI.

VI. pag. 115. *b.* Eiusdem Priorum Resolutoriorum Libri II. Ibid. §. VIII.

VII. pag. 166. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid §. IX.

VIII. pag. 202. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII. In hoc autem Codice scholia pauca occurrunt, eaque in principio tantum.

In Codicis tegmine legitur: *Ista Loica est ad usum Guidonis Dulcis de Florentia Ord. Minor.* In altera autem pagina occurrit versio Epistolae Ovidianae I. Heroidum, cui praecedit Prologus, cuius initium est:

Caro meo Sere del Lovidio buono,
Che fece de le donne epistolare
Per comendar le buone, e per mondare
Quelle che fan de lor gir mal resuono &c.

Tandem in altera, quae subsequitur pagina: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Floren-*

rentia Ord. Minorum. Loica Aristotelis, scilicet Ars Vetus & Nova. Num. 511.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum scholiis marginalibus & interlinearibus, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 225.

PORPHYRII ISAG. ET ARIST. QVAEDAM EX VET. TRANSL. BOETHII LIB. DIVISION. ET TOPICA.

Cod. III. I. pag. 1. PORphyrii Isagoge, ut in Cod. I. huius Plutei §. I.

II. pag. 10. *b.* Aristotelis Liber Praedicamentorum. Ibid. §. II.

III. pag. 27. Eiusdem Perihermeneias Liber. Ibid. §. III.

IV. pag. 36. *b.* Eiusdem Liber sex Principiorum. Ibid. §. V.

V. pag. 44. *b.* Boëthii Liber Divisionum, ut in Codice XIV. Plutei LXXI. Catalogi Tomo super. pag. 5. §. III.

VI. pag. 56. Eiusdem Topicorum Libri IV. ut in Codice LXXVI Plutei LXXXIX. sup. Catalogi Tom. cit. pag. 339. §. VI. sed finis in hoc ab illo diversus ita habet: *quos in Aristotelis Topica a nobis translata conscripsimus. expeditum est.*

VII. pag. 90. Aristotelis Topicorum Libri VIII. ut in dicto Cod. I. huius Plutei §. VI.

VIII. p. 169. Eiusdem de Sophisticis Elenchis Libri II. Ibid. §. VII.

IX. pag. 195. Eiusdem Priorum Resolutoriorum Libri II. Ibid. §. VIII.

X. pag. 247. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX. Adsunt in margine adnotationes antiqua manu satis frequentes, necnon glossae interlineares.

In primo folio legitur: *Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Textus Logicae Aristotelis. Num.* 513.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus Librorum auratis & coloratis. Constat foliis scriptis 236.

ARISTOTELIS QVAEDAM EX VET. TRANSLAT.

Cod. IV. I. pag. 1. ARistotelis Topicorum Libri VIII. ut in Cod. I. huius Plutei §. VI.

II. pag. 67. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX.

III. pag. 87. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII.

IV. pag. 101. Eiusdem Priorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. VIII. Hic quoque Codex variis in principio marginalibus scholiis adspersus est.

In prima pagina legitur: *Logica Aristotelis. Liber Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor. Num.* 512.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. & XIV. varia manu, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 139.

PORPHYRII ISAG. ET ARIST. QVAEDAM. BOETHII LIB. DIVISION.

Cod. V. I. pag. 1. POrphyrii Isagoge, ut in Cod. I. huius Plutei §. I.

II. pag. 7. Aristotelis Praedicamenta. Ibid. §. II.

III. pag. 19. Eiusdem Liber sex Principiorum. Ibid. §. V.

IV. pag. 25. *b.* Eiusdem Perihermeneias Libri II. Ibid. §. III.

V. pag. 34. *b.* Boëthii Liber Divisionum, ut in Cod. III. huius Plutei §. V.

VI. pag. 43. Aristotelis Topicorum Libri VIII. ut in dicto Cod. I. §. VI.

VII. pag. 87. Eiusdem Priorum Resolutoriorum Libri II. Ibid. §. VIII.

VIII. pag. 122. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX.

IX. pag. 149. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII.

X. pag. 164. *b.* Scholia quaedam in Aristotelem. Inc. *Sapiens, idest Aristoteles, ubi dialecticam incipit, dixit, quod scientia cuiusque rei quae inquiritur, cadit, vel continetur sub philosophia &c.* Huiusmodi autem scholiis, margini tamen appositis, totus fere scatet Codex.

Codex membranac. Ms in 4. min. Saec. XIII. cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 166.

ARISTOT. QVAEDAM EX VETERI TRANSLAT.

Cod. VI. I. pag. 1. ARistotelis Elenchorum Libri II. ut in Codice I. huius Plutei §. VII.

II. pag. 16. *b.* Eiusdem Topicorum Libri VIII. Ibid. §. VI.

III. pag. 63. Eiusdem Priorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. VIII.

IV. pag. 101. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX. In hoc Codice occurrunt paucissima scholia, & ea tantum in principio, ac manu diversa.

Codex membr. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus Librorum auratis & coloratis. Constat foliis scriptis 124.

PORPHYRII ISAGOGE. ET ARIST. QVAEDAM EX VET. TRANSLAT.

Cod. VII. I. pag. 1. POrphyrii Isagoge, ut in Cod. I. huius Plutei §. I.

II. pag.

II. pag. 5. *b.* Aristotelis Praedicamentorum Liber. Ibid. §. II.

III. pag. 14. Eiusdem Perihermeneias Libri II. Ibid. §. III.

IV. pag. 19. *b.* Eiusdem Liber sex Principiorum. Ibid. §. V.

V. pag. 24. Eiusdem Topicorum Libri VIII. Ibid. §. VI.

VI. pag. 61. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII.

VII. pag. 73. Eiusdem Analyticorum Priorum Libri II. Ibid. §. VIII.

VIII. pag. 100. *b.* Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX.

In primo folio legitur: *Liber iste est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Min. Textus Logicae Aristotelis. Num.* 517.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. exeuntis, cum scholiis marginalibus, & interlinearibus, varia manu. Constat foliis scriptis 116.

BOETHII LIB. DIVISION. ET TOPIC. ARIST. QVAEDAM EX VET. TRANSLAT.

Cod. IX. I. pag. 1. BOëthii Topicorum Libri IV. ut in Cod. III. huius Plutei §. VI.

II. pag. 14. Eiusdem Liber Divisionum. Ibid. §. V.

III. pag. 21. *b.* Aristotelis Topicorum Libri VIII. ut in Cod. I. huius Plutei §. VI.

IV. pag. 78. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII.

V. pag. 97. Eiusdem Priorum Resolutoriorum Libri II. Ibid. §. VIII.

In eadem legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Iacobi Fey de Florentia Ord. Minorum, quem emit a Fratre Dominico de Luca eiusdem O dinis.* In primo autem folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor. &c. Num.* 518.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. cum scholiis marginalibus & interlinearibus, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 134.

ARISTOT. QVAEDAM EX VET. TRANSLAT.

I. pag. 1. ARistotelis Topicorum Libri VIII. ut in Cod. I. huius Plutei §. VI. Cod. X.

II. pag. 40. Eiusdem Priorum resolutoriorum Libri II Ibid. §. VIII.

III. pag. 70. Eiusdem Posteriorum Analyticorum Libri II. Ibid. §. IX.

IV pag. 89. Eiusdem Elenchorum Libri II. Ibid. §. VII.

In primo folio legitur: *Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor. Ars nova Arist. S. Topicorum, Priorum Analyticorum, Posteriorum Analyticorum, Elenchorum. Num.* 519.

Codex membranae. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. cum icone Aristotelis in principio, & picturis quibusdam monstruosis initio singulorum Librorum, inter quas praecipue est observanda ea, quae occurrit pag. 10. quae saltantem quemdam iuvenem exhibet ad sonitum instrumenti cuiusdam, quod constat tribus tantum chordis. Constat foliis scriptis 100.

PLVTEVS XII. SIN CONTINENS LAT. CODD. MSS. VIII.

CODEX II.

GVILL. ANGLICI LOGICA, BVRLAEY DE SVPPOS. GVALTERII QVAEDAM.

I. pag. 1. VEnerabilis Fratris Guillelmi Anglici Ocham Logica Libris VI. Praecedit Index Capitum singulorum Librorum, & Praefationes duae. Prima inc. *Quum magnos veri tatis sectatoribus afferat fructus sermocinalis scientia.* Des. *sed cunctis prodesse cupiens. est ita dicens.* Altera, quae inscribitur *Epistola*, inc. *Dudum me frater, & amice charissime tuis litteris studebas inducere.* Des. *tum philosophica, quum theologica declarando.* Logicae Liber I. inc. *Omnes Logicae tractatores intendunt adstruere.* Liber VI. des. *& haec de fallaciis dicta sufficiant. Et hic concluditur Summa huius sexti Libri Loicalis, secundum venerabilem virum Magistrum Guillelmum Anglicum.* Guillelmus Occamus, sive Ochamus, Ord. Minorum, Ioannis Duns, sive Scoti discipulus, atque inde oppugnator subtilis, claruit circa Annum Christi MCCCXXX. obiitque Monachii die x. Aprilis MCCCXLVII. Eius *Summa totius Logicae* edita est Venetiis MDVIII. 4. MDXCI. 4. Oxon. MDCLXXV. 8. & *Maior Summa Logica* Venetiis MDXXXII.

II. pag. 167. Magistri Gualterii de Bourlaey (1) Tractatus de suppositionibus. Inc. *Sup-*

(1) De eo quaedam attigimus Catalogi Tomo super. pag. 7. not. 2. ubi pag. 8. alia eiusdem Opuscula Logica recensuimus. Eius Scriptorum Catalogus longus exstat apud Lelandum Cap. CCCLXXVIII. Pitseum pag. 435. & Baleum V. 42.

Suppositis significatis terminorum incomplexorum, in hoc Tractatu intendo perscrutari de quibusdam proprietatibus terminorum. Des. *sicut in simplicibus cathegoricis dem esse &c.* Tum rubrica: *Explicit Tractatus de suppositionibus Magistri Gaulterii de Bourley ad laudem Fratris Venerabilis Bertardi de Provincia, de quo potest sic dici. Versus.*

Nescio, nec valeo mentis conamine toto
Laudes Bertardi fratris monstrare profundi,
Prudens hic, castus, spernens contagia fastus,
Moribus insistit, vitiis pravisque resistit.
Qui sine fine manet rex Christus in arce polorum,
Hunc vitiis liberet, tribuens sibi gaudia florum.

De Fratre Bernardo. Tum sequuntur exempla octo modorum Syllogismorum.

III. pag. ead. *b.* Eiusdem consequentiae, Inc. *Quia in sermocinationibus probando, & improbando consequentiis utimur.* Des. *quia non valet obiectio.*

IV. pag. 212. Eiusdem propositiones, seu regulae super totum librum Priorum universales & bonae. Inc. *Quaecumque uni & eidem sunt eadem, inter se sunt eadem &c.*

In prima pagina legitur: *Liber Conventus &c. Logica Occham, Num.* 524. In aversa autem pagina adscriptum est: *Iste Liber est ad usum Fratris Iovannici de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.* Tandem in ultima pagina legitur: *Loica est ad usum Fratris Iohannis Iusti de Florentia Ordinis S. Francisci, quam emit 6. florenis, studens in Loicalibus apud Cortonam.*

Si quis eamdem furatur, reddat, vel moriatur.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, perplexo charactere & breviato exaratus, cum titulis rubricatis. Constat foliis scriptis 213.

MAG. PETRI DE ALVERNIA QVAESTIONES IN VNIVERSAM LOGICAM VETEREM &c.

Cod. III. I. pag. 1. MAgistri Petri de Alvernia (1) Commentarius in Librum Porphyrii. Inc. *Circa librum Porphyrii quaedam primo quaerenda sunt in generali, deinde in speciali.* Des. *potest tamen intelligi sine nigredine, quamvis sit niger.*

II. pag. 3. *b.* Eiusdem Quaestiones Praedicamentorum Aristotelis. Inc. *Aequivoca dicuntur &c. Circa Librum Praedicamentorum quaedam quaeruntur in generali.* Des. *neque universale, neque particulare. Expliciunt Quaestiones Magistri Petri de Alvernia super Arte veteri Aristotelis.*

III. pag. 8. *b.* Eiusdem Quaestiones super Librum Perihermenias. Inc. *Primum oportet constituere &c. Convenienter quaeritur circa Librum Perihermeneias &c.* Des. *& sic apparet solutio ad argumenta.* Tum subiicitur: *Expliciunt Quaestiones magistri Petri de Alvernia super Arte Veteri Aristotelis.*

IV. pag. 12. *b.* Eiusdem Quaestiones super Librum sex Principiorum. Inc. *Forma est compositioni adveniens simplici &c. Circa istum Librum prius quaeritur, utrum Logica sit scientia.* Des. *sed sub esse spirituali.*

V. pag. 16. Eiusdem Quaestiones super Libro (seu potius Libri VIII.) Topicorum. Inc *Quoniam honorandi viri, videlicet patres nostri venerandi primi philosophantes.* Des. *sed bene servabit positionem suam.*

VI. pag. 28. Eiusdem Quaestiones super Libros II. Posteriorum Analyticorum. Inc. *Omnis doctrina, & omnis disciplina &c. Sicut ait Aristoteles p. & X. Ethicorum felicitas hominis est operatio perfecta hominis secundum virtutem.* Des. *procedant enim suis viis.* Tum inferius: *Expliciunt Quaestiones super Libro Posteriorum compilatae a Magistro Petro de Ybernia.*

VII. pag. 39. Eiusdem Quaestiones super Librum Elenchorum. Inc. *De sophisticis autem Elenchis &c. Circa principium huius Libri plura possunt quaeri; & quia de non ente non est quaestio, ideo primo quaeram utrum syllogismus sophisticus sit ens.* Des. *& haec de fallaciis dicta sufficiant.* Heic quoque subditur: *Expliciunt Quaestiones Magistri Petri de Ybernia super Libro Elenchorum.*

VIII. pag. 50. Eiusdem Quaestiones super Libros II. Priorum. Inc. *Primum quidem oportet dicere. Circa librum Priorum primo quaeruntur quaedam communia.* Des. *quia in se habent principia cognitionis ipsorum, ut ipsos terminos.*

IX. p. 61. Tractatus anepigraphus (forte eiusdem) cuius initium est: *Incipiamus cum auxilio Dei tractare de generatione syllogismorum.* Des. *vel per ad impossibile deductionem.*

X. pag. 62. Tractatus anepigraphus, seu sophismata varia disputata a Magistro Petro de Alvernia, Boecio de Dacia, Magistro Bono Daco, & Magistro Nicolao (2) de Normandia. Horum initium est: *Omnis homo de necessitate est animal. Circa istud de sophismata quatuor quaeruntur; primum est de veritate huius &c.* Finis: *ad aliud etiam patet, quod nec simpliciter conceduntur restrictiones, nec simpliciter negantur, sed secundum viam praedictam; igitur &c.*

In

(1) Petrus de Alvernia Gallus ab ea Regni provincia, in qua natus est nuncupatus, vir fuit Saeculo XIII. in Academia Parisiensi Clarissimus, S. Thomae auditor, certe eius doctrinae fautor ac sectator studiosissimus, de quo vide Iac. Quetif, & Echardum inter Script. Ord. Praedicat. Tom. I pag. 489. scripsit praeter alia multa, super totam Logicam veterem.

(2) Forte est Nicolaus de Lyra Normannus, inter Franciscanos nomen professus suum circa A. MCCXCI. Vid. Fabric. Biblioth. Med. Tom. V. pag. 114.

In primo folio perperam adscriptum legitur: *Iste Liber &c. Occham*. *Num.* 525.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, breviato & perplexo charactere exaratus, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 77.

GVILL. OCHAM LOGICA.

Cod. IV. MAgistri Featris Guillielmi Anglici de Ocham, Ordinis Fratrum Minorum, Logica, cum indice Capitum in principio, & Praefatione unica, quae habetur secundo loco in Cod. II. huius Plutei §. I. In fine diversa est ab illa dicti Codicis II. nam definit heic in Capite *de Insolubilibus*, quod in illo est ultimum Libri IV. & heic ultimum Tractatus VI. Partis III. & in verbis: *nisi propter istius Summae complementum, & ne ista pars Loycae totaliter dimitteretur intacta* (1). Tum legitur: *Explicit VI. & ultimus Tractatus tertiae Partis Loycae Ocham, & consequenter tertia Pars. Deo dicamus gratias*. Et paullo infra: *Explicit Loyca, sive Summa Loycae composita a Magistro Guilliel-mo Anglico de Ocham, Ordinis Fratrum Minorum. Benedicamus semper Domino. Deo gratias*. Occurrit tandem scholion, quod, ut ibi adnotatur, non pertinet ad hoc Opus.

Ante initium Operis rubrica legitur: *Ista est Loyca eximii magnificique Doctoris Fratris G. Ocham Minor. Ordinis*. *Num.* 526.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 116.

ALBERTI LOGICA.

Cod. VI. MAgistri Alberti de Saxonia (2) Logica. Inc. *Intentionis praesentis est primo tractare, tam de terminis primae, quam secundae intentionis*. Des. *potest diligens scholaris videre quid sit dictum circa alias duas, scilicet obligationem, seu dubitationem, & circa utramque. Explicit Loyca Alberti ad usum Fratris Petri de Castro Sancti Ioannis Ordinis Minorum*.

In peimo folio legitur: *Iste Liber &c. Loica Alberti*. *Num.* 528. & in eius aversa parte leguntur variae significationes vocum *Hesperus*, & *Vespee*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & breviatis litteris exaratus. Constat foliis scriptis 69.

ARISTOTELIS OPERA VARIA PHILOSOPHICA EX VETERI VERSIONE.

I. pag. 1. GEnus & Vita Aristotelis Philosophi Inc. *Aristoteles Philosophus de gente quidem fuit Macedo, de patria vero Stagiritanus*. Des. *proprium autem fuit Philosophiae Aristotelis non discedere a manifestis, post demonstrationes & multorum testimonia ferre*. Cod. VII.

II. pag. 3. Aristotelis Metaphysicorum Libri XII. ut in Codice III. Plutei LXXXIV. Catalogi Tomo superiore pag. 237. §. I. ubi sunt Libri XIV. heic enim desiderantue Libri duo postremi. Praemittitue autem Libro I. sequens monitum rubrica exaratum: *Hunc librum primum* Omnes homines natura scire &c. *Andronicus Hemippus* (sic) *ignorant; neque enim ipsius memoriam faciunt omnino in enumeratione Librorum Aristotelis. Nicolaus autem in Theorica Metaphysicae Aristotelis memoratur ipsius, dicens eum esse Theophrasti; & stylus eius in Graeco non assimilatur stylo Aristotelis. Quia tamen vulgus habet eum pro libro Aristotelis, & Olympiodorus in Commento super Gorgiam Platonis inducit quaedam verba ipsius, tamquam sint Aristotelis, nolumus eum a Metaphysica Aristotelis hic deesse*.

III. pag. 76. Eiusdem Ethicorum Libri X. ut in Codice XIII. Plutei LXXIX. Catalogi Tom. cit. pag. 174.

IV. pag. 143. Eiusdem Politicorum Libri VIII. Primus inc. *Quoniam omnem civitatem videmus communitatem quamdam existentem, & omnem communitatem boni alicuius gratia institutam*. Vltimus des. *quod medium, & quod possibile, & quod decens*. Tum subiungitur ab eadem manu: *Reliqua huius Operis in Graeco nondum inveni*.

V. pag. 259. Eiusdem de Caussis Liber, ut in Codice III. Plut. LXXXIV. Catalogi Tom. cit. pag. 238. §. XVII. Tum subditur: *Explicit Liber de Caussis, quem Conradus Napragarius scripsit*. Adsunt autem marginales, & interlineares, sed non multum frequentes adnotationes.

In prima pagina legitur adscriprum: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus MCCCCVI*. *Num.* 529.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. cum picturis ad initium singulorum Operum, auro, variisque coloeibus, sed rudi pennicillo delineatis, & cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 266.

(1) In dicto Codice II. incidunt in pag. 93.
(2) Augustinianus circa annum MCCCLXXXII. de quo vid. Fabric. Bibl. Med. Tom. I. pag. 49.

ARISTOT. ETHICA, POLITICA, ET OECONOMICA L. ARRETINO INTERPR.

Cod. VIII. I. pag. 1. ARistotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri X. Leonardo Arretino interprete, cum Praefatione, quae inscribitur: *Praemissio quaedam ad evidentiam novae translationis*, & Epistola Nuncupatoria ad Martinum PP. V. ut in Codice V. Plutei LXXIX. Catalogi Tom cit. pag. 172. ubi Epistola Nuncupatoria Praefationem praecedebat. Subiungitur heic in calce ultimi Libri: *Explicit Liber X. & ultimus Ethicorum Aristotelis. Leonardus Arretinus ex Graeco in Latinum transtulit.*

II. pag. 86. Eiusdem Politicorum Libri VIII. eodem Leonardo interprete, praevia Epistola Nuncupatoria ad Eugenium PP. IV. & Praefatione, ut in Codice XVII. Plutei LXXIX. Catalogi Tom. cit. pag. 177. §. III.

III. pag. 186. Eiusdem Oeconomicorum Libri II. eodem Leonardo interprete, cum Prooemio ad Cosmum Medicem, ut in Codice XII. Plutei LXXVII. Tomo cit. pag. 136. § II.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bacellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Fratrum Minorum. Num.* 530.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. supra quam dici possit elegantissimus, cum initialibus Librorum auro variisque coloribus eleganter illuminatis. Constat foliis scriptis 191.

ARISTOT. ETHICA EX VETERI VERSIONE.

Cod. IX. ARistotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri X. (1) ut in Codice VII. huius Plutei § III. in quorum calce legitur: *Ad usum Magistri N. de Spinellis.*

In prima pagina: *Liber Conventus Sanctae Crucis &c. Num. 531. Ethica Aristotelis secundum translationem antiquam.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori, Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initiali littera aurata & colorata, & cum scholiis marginalibus & interlinearibus alia manu. Constat foliis scriptis 71.

BURLAEI COMMENT. IN POLITICA ARIST.

Cod. XII. BUrlaei Commentarius in priores VII. Libros Politicorum Aristotelis, quorum postremus etiam in fine videtur mutilus. Praecedit autem singulis Libris Summarium Quaestionum, quae in ipsis pertractantur. Commentarius in primum inc. *Subiectum libri Politicorum est civitas, in qua pro materia est multitudo hominum sufficiens ad omnia exercenda, quae ad vitam requiruntur &c.* Commentarius in Librum VII. definit, ut videtur imperfecte in verbis: *sed horum corpora pigrius disponi, ne per laboris continuationem distrahantur* . . . . ac propterea in ea, quae subsequitur pagina vacua, antiqua manus adnotavit. *Assi a mettere qui di rieto uno quinterno biancho.* Inter alios huius Scriptoris Commentarios, & Quaestiones in Aristotelem, hunc quoque memorat Fabricius Biblioth. Med. Tom. I. pag. 306. col. 2.

In prima pagina legitur: *Liber Conventus S. Crucis &c. Burleo super Libros Politicorum Arist. Num.* 534.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, breviato charactere exaratus, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 84.

PLUTEUS XIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

CODEX I.

FR. AUGUSTINI DE ROMA SUPER I. ETHICOR. ARIST.

COmmentum Magistri Augustini (2) de Roma. Ordinis Fratrum Eremitarum super primo Ethicorum Aristotelis. Inc. *Omnis ars, & omnis doctrina &c. Beatus Augustinus octavo Libro de Civitate Dei refert, Philosophum, universam Philosophiam divisisse in tres partes, scilicet in Moralem, quam appellavit Ethicam; Naturalem, quam appellavit Physicam; Rationalem, quam appellavit Loycam &c.* Des. *habitam autem laudabiles virtu-*

(1) Conicit Leonardus Arretinus in Prooemio ad Ethicam Aristotelis, a se Latine traductam, Auctorem veteris interpretationis fuisse fratrem nescio quem Ordinis Praedicatorum.

(2) De hoc Augustino de Favaronibus Romano quaedam attigimus Catalogi huius Latin. Codd Tom. I. pag. 117. not. 1.

tutes dicimus, idest de numero habituum illos habitus dicimus virtutes esse, qui sunt laudabiles. Et sic finitur Summa primi Libri Ethicorum Aristotelis a Rever. Doctore Magistro Augustino de Roma Ordinis Sancti Augustini, dum legebat in Vniversitate Florentiae sub annis Domini nostri Iesu Christi MCCCCXVI. quem ego Federicus Lodovici de Folchis ad scribendam, sive copiandum duxi, propter mei ruditatem abluendam. Si ergo lector, quicumque lector, in ipso adinveneris errorem quemdam, me culpabilem redde primitus, secundario exemplum, nam fuit breviaturis satis obscurum, deinde ipsum corrige. Amen. Salus sit nobis. Nullam de hoc Commentario mentionem facit Fabricius Biblioth. Med. Tom. I. pag. 150. col. a. ubi paucia de ipso auctore agit.

In prima pagina; *Commentum Magistri Augustini de Roma super I. Ethicorum. Num. 537.*

Codex chartae. Ms. in 4. maiori Saec. XV. binis columnis. Constat foliis scriptis 88.

FR. AVGVSTINI DE ROMA SVPER SECVNDO ETHIC. ARIST.

Cod. II. COmmentum Magistri Augustini de Roma Ordinis Fratrum Eremitarum super secundo Ethicorum Aristotelis. Inc. *Duplici autem virtute exsistente &c. Post Tractatum de Felicitate, sequitur Tractatus de Virtutibus, quibus tendimus ad ipsum felicitatem.* Des. *rectores puniunt subditos ignorantes aliquid eorum, quae in legibus mandantur, & ideo oportet ea scire, & non sunt difficilia, sicut quaedam subtilia iuris, quae reservantur multum peritis.* Quatuordecim subsequuntur paginae vacuae, ad supplendum fortasse reliquum Commentarii ab amanuense relictae.

In prima pagina legitur: *Commentum Magistri Augustini de Roma in secundo Ethicor. Arist. Num. 536. Nicolaus de Spinellis.*

Codex chartae. Ms. in 4. maiori Saec. XV. ab eadem manu, qua superior exaratus. Constat foliis scriptis 86.

FR. GERARDI ODONIS SVPER LIBROS ETHIC.

Cod. III. FRatris Gerardi Odonis de Ord. Minorum (1) scriptum super Librum Ethicorum, seu potius super Libros X. Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum. Praecurrunt Prolegomena quaedam, quorum initium est: *Quid est virtus, scrutamur, ut boni efficiamur, ait Aristoteles secundo Ethicorum &c.* Finis vero: *animas instruens artibus & doctrinis.* Commentarius in Librum I. inc. *Omnis ars, & omnis doctrina &c. Hunc Libro suo Aristoteles praemittit proemium, & sibi subdit tractatum.* In Librum X. des. *dicamus igitur incipientes; quoniam omnem civitatem videmus communitatem quamdam exsistentem, & omnem communitatem boni alicuius gratia institutum; haec enim littera continuatur illi, & ita factum est, at non incipit Liber Politicorum. Explicit Liber Ethicorum, cuius expositionem & sententiam aliqualiter consummavimus, praestante Domino, qui operatur omnia in omnibus, cui est honor & gloria in saecula saeculorum. Amen.* Et paullo inferius: *Explicit Sententia & Expositio cum quaestionibus super librum Ethicorum Aristotelis edita a Fratre Gerardo Odonis de Ordine Minor.* Tum subiicitur in fine ab alia manu tabula quaestionum. Teste Fabricio Bibl. Med. Tom. III. pag. 43. col. 1. exstat horum Commentariorum in X. Libros Moralium ad Nicomachum editio Veneta anni 1500. a quibus etiam *Doctoris Moralis* cognomen videtur tulisse, quod ei apud Waddingum tribuitur pag. 145.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Nicolai Caccini de Florentia Ordinis Fratrum Minor. qui pertinet Conventui Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum. Scriptum Magistri Gerardi Odon. super Libris Ethicor. Num. 535.*

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, ac prima inaurata. Constat foliis scriptis 262.

ARISTOT. DE CAELO ET MVNDO, DE PROPRIET. ELEM. &c. EX VETERI INTERPRET.

Cod. IV. I. pag. 1. ARistotelis de Caelo & Mundo Libri IV. Primus inc. *Summa cognitionis naturae & scientiae ipsam significantis.* Vltimus des. *est ergo sermo noster in hoc libro, & venimus super intentionem nostram in eo. Explicit Liber de Caelo & Mundo Ar.* Diversa est haec vetus interpretatio ab illa, quam exhibebat Codex III. Plut. LXXXIV. §. III cuius recensionem vide Catalogi Tomo superiore pag. 237.

II. pag. 61. Eiusdem Liber de Proprietatibus Elementorum Ibid. pag. 238. §. XV. Heic autem imperfectus est, & desinit in verbis: *non dimisimus narrationem plurium regionum, quia vidimus, quod in eis, quae ostendimus est sufficientia ad . . . .*

III. pag. 69. Eiusdem de Generatione & Corruptione Libri II. Ibid. pag. 237. §. IV. ubi pro verbis *non generatorum*, legendum *natura generatorum*.

G 2 IV. pag.

(1) Gerardus Odonis, sive Oddonis Ruthenensis Gallus, de Castro Rodulphi, Ord. Minor. & ab A. MCCCXXIX. Minister Generalis, & Patriarcha Antiochenus, defunctus Catanae in Sicilia A. MCCCXLIX.

IV, pag. 92. Eiusdem de Anima Libri III. Ibid. §. V.

V. pag. 128. Eiusdem de Sensu & Sensato Liber. Ibid. §. VI.

VI. pag. 139. Eiusdem de Memoria & Reminiscentia Liber. Ibid. pag. 238. §. VII.

VII. pag. 143. Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VIII.

VIII. pag. 154. Eiusdem Liber de Inspiratione & Expiratione, & de Caussis mortis & vitae, & de Iuventute & Senectute. Inc. *De iuventute autem & senectate, & vita, & morte dicendam est, aanc simul aatem & de respiratione aecessarium est fortassis eoassat dicere.* Des. *qaaliter uatem, & quomodo crescant secandum buae modum, magis diceadam est.* In edit. Paris. Graec. Lat. curante Guilielmo Du Val MDCXIX. fol. Tom. I. a pag. 714. ad pag. 718.

IX. pag. 156. Eiusdem de Inspiratione & Expiratione. Inc. *De Inspiratione enim paaci quidem aliqui.* Des. *qaae qaidem ab aliis dicta sunt, de eo quod est respirare buiasmodi, & tales difficultates babent.* Ibid. a pag. 718. ad pag. 723. ubi desinit Caput VII.

X. pag. 159. Eiusdem de Caussis mortis & vitae Liber. Inc. *Quoniam quidem autem dictum est prius, qaod vivere, & aaimae babitas cam calore aliquo est &c.* Des. *quaado aoa amplius possant movere, finiunt respirantes. Generatio qaidem igitar est prima participorio ia calore vegetativae animae, vita, mausio buias.* Ibid. a pag. 723. Cap. VIII. ad pag. 730. ubi incipit Caput XVIII.

XI. pag. 163. *b.* Eiusdem Liber de Iuventute & Senectute. Inc. *Iaventas vero est primae temperaatiae partis augmentam, senium aatem buius decrementam.* Des. *perficiunt sese ia principia medicorum.* Ibid. a pag. 730. paullo post initium Capitis XVIII. usque ad pag. 732. Quae a §. VIII. hucusque recensuimus, habentur in dicto Codice III. sub unico tantum Capite X. quod est *de Morte & Vita* comprehensa, & quidem lectionis aliquantum diversae, ac praeterea in fine sex circiter versibus breviora.

XII. pag. 165. Eiusdem de Morte & Vita Liber, inc. *De eo autem quod est esse, alia quidem longae vitae, alio vero brevis vitae, & de vitae tota longitudiae, & brevitate coasiderandam.* Des. *boc quoque aovam, illad vero vetas, parum aatem est aliqua differentia in eo qaod est, semper sic esse loagioris vitae.* Ibid. §. IX. sub titulo *De Loagitudiae, & Brevitate Vitae*, item aliquantum diversus.

XIII. pag. 167. *b.* Eiusdem Liber de Differentia Spiritus & animae inc. *Interrogasti me, bonores te Deas, de differentia inter spiritam & animam.* Des. *& det tibi fatara* (1) *in boc saeculo & in futaro.* Ibid. pag. 239. § XXIII. aliquantum diversus.

XIV. pag. 174. *b.* Eiusdem de Vegetabilibus, & Plantis Libri duo, cum Prologo interpretis, qui inc. *Tria, ut ait Empedocles, ia tota rerum varietate praecipue excellentissimum divinae munificentiae donum, Philosophiam scilicet, extollunt magaifice.* Des. *atteatas scilicet inspicias.* In hoc autem Prologo adserit se hosce Libros ex Arabico in Latinum sermonem transtulisse. Liber primus inc. *Vita in animalibas, & plantis inventa est.* Secundus des. *vinceatque calor & siccitas, & erit fructas amaras.* Ibid. pag. 239. §. XXII. ubi Prologus cum ipso Opere coniunctus est.

XV. pag. 189. Eiusdem Methaurorum (seu potius Meteorologicorum) Libri IV. Primus inc. *Postqaam processit rememoratio nostra de rebus naturalibas primis, & stellis ordiaantibas mundum.* Quartus des. *boc autem per liquefactionem noa fit, sed accidunt ei ex boc res quaedam extraneae.* Tum subditur: *Explicit Liber quartus Methaurorum.* Ibid. pag. 238. §. XXI. sed admodum diversa est interpretatio; ac praeterea in fine diversa, quia post verba: *& ad ultimam constantia, vel de homine planta, necnon cetera huius*, in quibus desinit in dicto Codice, in hoc subsequuntur alia, quae tria circiter folia complectuntur, & inc. *Terra pura lapis non fit, quia commatationem aon facit &c.* Finem vero iam dedimus.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Nicholai Cuccius de Flor. Ord. Minor. Textus Philosophiae Arist. Num. 538.* cum indiculo eorum, quae in hoc Codice habentur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, & cum scholiis aliquot ad marginem, & inter lineas. Constat foliis scriptis 225.

ARIST. PHILOSOPHICA QVAEDAM EX VETERI INTERPRETATIONE.

I. pag. 1. ARistotelis Physicorum Libri VIII. ut in cit. Codice III. Plut. LXXXIV. Catalogi Tomo super. pag. 237. §. II. *Cod. V.*

II. pag. 54. Eiusdem de Caelo & Mundo Libri IV. ut in Cod. IV. huius Plut. §. I.

III. pag. 103. Eiusdem de Anima Libri III. Ibid. § IV.

IV. pag. 124. *b.* Eiusdem de Memoria & Reminiscentia Liber. Ibid. §. VI.

V. pag. 128. Eiusdem de Generatione & Corruptione Libri II. Ibid. § III.

VI. pag. 142. Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VII.

VII. pag. 149. *b.* Eiusdem de Morte & Vita Liber. Ibid. §. XII.

VIII. pag. 151. Eiusdem de Differentia Spiritus & Animae Liber. Ibid. § XIII.

IX. pag. 156. Eiusdem de Sensu & Sensato Liber. Ibid. §. V.

X pag. 163. Eiusdem de Vegetabilibus Libri II. Ibid. §. XIV.

XI. p.

(1) Sic est in Codice, sed legendum *fortunam*.

XI. pag. 174. Eiusdem Metheororum Libri IV. Ibid. §. XV.

In primo folio legitur: *Frater Petrus Iohannis habuit mutuo hunc textum Philosophiae ab Armarista Conventus Flor. videlicet Fratre S. de Bucellis. Num.* 539. Tum sequitur indiculus eorum, quae in Codice continentur.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum scholiis marginalibus & interlinearibus, varia manu, necnon rudi pictura in principio, quae Aristotelem docentem exhibet. Constat foliis scriptis 203.

ARIST. PHILOSOPHICA QVAEDAM, ET RHETORICA EX VETERI VERSIONE.

Cod. VI. I. pag. 1. ARistotelis Metaphysicorum Libri XIV. ut in dicto Codice III. Plut. LXXXIV. Catalogi Tomo super. pag. 237. §. I. Tum subiicitur in fine: *Explicit Liber Metaphysicorum Aristotelis secundum novam translationem.*

II. pag. 75. *b.* Eiusdem Tractatus, seu Epistola ad Magnum Alexandrum de Diaeta, seu conservatione humani corporis, *quam* (1) *Ioannes Hispaniensis inventam T. Hispanorum Reginae transmisit*, postquam illam ex Arabico in Latinum convertit. Praecedit ipsius interpretis Epistola eidem *T. Hispanorum Reginae* inscripta, quae inc. *Quum de salutate corporis tractaremus olim.* Des. *quae vsitari non possunt*. Aristotelis Epistola inc. *Oportet ergo, Alexander, quum a somno surrexeris, modicum ambulare*. Des. *a cuius* (sc. Decembris) *medio, asque ad medietatem Martii hiems finitur*. Haec Aristotelis Epistola occurrit etiam in Cod. LXXVI. Plut. LXXXIX. sup. Catalogi Tom. III. pag. 339. §. X. sed in fine admodum diversa.

III. pag. 77. Eiusdem Ethicorum ad Nicomachum Libri X. ut in Codice VII. Plutei super. pag. 98. § III. Heic tamen ob defectum Codicis inter pag. 124. & 125. Liber X. in fine mutilus desinit in verbis: *considerantem autem diligenter accidentia in unoquoque propter experientiam, quemadmodum & medi . . . .*

IV. pag. 125. Eiusdem Politicorum Libri VIII. ut in dicto Codice VII. §. IV. Heic tamen ob praedictum defectum, in principio mutili sunt, ac desideratur totus Liber primus, & magna pars secundi, qui incipit a verbis . . . . *para nunc autem quod & circa aliam politeiam legislator videtur faciens &c.* In calce legitur, ut in dicto Codice: *Reliqua huius Operis in Graeco nondum inveni.*

V. pag. 173. Eiusdem Oeconomicorum Libri II. Primus inc. *Oeconomica & Politica differt, non solum tantum tamquam domus, & civitas*. Secundus des. *& multum ad suam uxorem, & filios, & parentes.*

VI. pag. 177. Eiusdem Magnorum Moralium Liber primus, & initium secundi. Ille inc. *Quoniam eligimus dicere de moralibus, primum utique erit considerandum, mores cuius sunt partes*. Hic desinit in verbis: *sed si ipsi bonum, non non quando, & qualiter . . . .* quae pertinent ad Caput IV.

VII. pag. 189. Eiusdem Rhetoricorum Libri IV. (2) Primus inc. *Rhetorica assecutiva dialecticae est; ambae enim de talibus quibusdam sunt*. Vltimus des. *quatenus epilogus, sed non oratio sit. Dixi, audistis, habete, iudicate*. Tum subiicitur: *Explicit Rhetorica Aristotelis translata de Graeco in Latinum.*

VIII. pag. 231. *b.* Eiusdem de Mundo Liber. Inc. *Multoties mihi, o Alexander, vere Philosophia visa est utilitas quaedam divina & felix.* Des. *beatus autem felix ex principio confestim particeps erit*. Diversa est ab alia, item veteri interpretatione, quae habetur in Codice III. Plutei LXXXIV. Catalogi Tom. super. pag. 238. §. XVIII.

IX. pag. 238. Eiusdem fragmentum Libri de coloribus. Inc. *Simplices colorum sunt, quaecumque elementis consequuntur*. Des. *& puniceus, & albus, & aliorum unusquisque, & secundum magis, & minus . . . .* quae pertinent ad Cap. III.

X. pag. 239. Eiusdem de Inundatione Nili Liber, ut in dicto Cod. III. Plut. LXXXIV. loc. cit. pag. 238. § XIII. Sequuntur in fine scholia quaedam, alia manu, in Libros Ethicorum.

In prima pagina inter alias epigraphas postea erasas, haec una superest: *Iste Liber fuit emtus a matre magistri Iohannis de Tasso pretio Florenorum trium per Fratrem Monaldum Guardianum Florentini Conventus pro Armario dicti Conventus anno Domini MCCCXIX.* In ultimae vero paginae aversa parte legitur: *Fratris Lopi, & Fratris Thedici Fabei de Florentia de Ord. Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. diligenter exaratus, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 241.

ARISTOTELIS QVAEDAM CVM COMMENT. FR. AVGVSTINI DE ROMA.

I. pag. 1. ARistotelis de Caelo & Mundo Libri IV. cum perpetuo Commentario Magistri Augustini de Favaronibus Ord. Eremit. S. Augustini. Textus Philosophi concordat cum Codice IV. huius Plutei supra pag. 102. §. I. Commentarius inc. *In Libro praecedenti, qui intitulatur de Physico Auditu egit Aristoteles de corpore mobili simpliciter, in hoc autem Libro, qui intitulatur de Caelo, & Mundo, agit de corpore mobili concreto &c.* Des. *& ex eis &c. consequen-* Cod. VII.

(1) Verba sunt ipsius Codicis.
(2) Ita quidem in Codice dividuntur, sed iidem sunt, qui in editionibus III. numerantur.

gacater epilogat, & patet, & hoc est, iam ergo declaravimat. Tum legitur: *Completus est Liber de Caelo & Mundo. Amen. Finitae sunt rationes Magistri A. super Librum de Caelo & Mundo.*

II. pag. 75. Eiusdem Metaphysicorum Libri XI. cum Commentario forte eiusdem, Primus Liber inc. *Omnes homines natura scire desideraat; signum autem est sensuum delectatio; propter enim utilitatem, propter se ipsos diliguntur, & maxime aliorum,* Liber XI. des. *medietas enim est aliquando sanitas, & simplere est, non ponere contrariam boni & intellectas:* quae tameo verba non ad Librum XI. pertinent, sed ad Librum XIV iuxta supra citatam editionem Parisiensem. Notandum igitur est in hoc Codice Librorum II. III. & partis Libri IV. duplicem haberi translationem; nam post verba: *quare necesse est ipsis dicere, quod nullius erit haias ratio, sed omnia secundum accideas; hoc enim diffiaiuatur substantia & accideas,* quae pertinent ad Cap. IV. Libri IV. (edit. cit. pag. 875. vers. 6.) subiungi ab eadem manu: *Explicit Metaphysica vetas;* tum pag. 99. sequi Librum II. *Metaphysicae,* ut ibi dicitur, *Novae,* cuius initium est: *Consideratio quidem in veritate difficilis est uno modo, & facilis alio, & signum eius est, quod nullus hominum potuit pervenire in ipsam, secundum quod oportet &c.* (1) ac progredi reliquos Libros eodem ordine cum editione usque ad totum Librum X. ac dein de omissis XI. XII. & XIII. continuari Librum XIV. qui in Codice inscribitur XI. cuius postrema verba, quae retulimus spectant ad Caput X. dicti Libri XIV. & incidunt in cit. edit. pag. 1005. vers. 34. adiecto in fine: *Explicit undecimus Metaphysicae Aristotelis.* Commentarius in hosce Libros inc. *Divisio istius libri sic potest artificialiter colligi.* Des. *quia impossibile est bonum ponere esse principium, non ponendo suum contrarium esse principium.* Tum versiculus;

Explicit ista nota, capiat scriptor sua tota.

III. pag. 191. Eiusdem Meteororum Libri IV. item cum Commentariis. Textus Aristotelis concordat cum Codice IV. huius Plutei §. XV. Commentarius inc. *In hoc Libro est intentio de corpore morali ecatracto.* Des. *& dicunt istam abstractionem esse possibilem.* In calce legitur: *Iste Liber est Fratris Cahai. Num. 541.*

Codex membranac. Ms in fol. min. Saec. XIII. exeuntis. cum titulis rubricatis & initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 243.

ARISTOT. PHILOSOPHICA QVAEDAM EX VETERI VERS.

Cod. VIII. I. pag. 1. ARistotelis Physicorum Libri VIII. ut in Cod. V. huius Plutei §. I.

(1) In prima versione ita legitur: *De veritate consideratio, partim quidem difficilis, partim vero facilis est. Signum autem est neque digne nullum posse contingere ipsam &c.*

II. pag. 91. Eiusdem de Caelo & Mundo Libri IV. ibid. §. II.

III. pag. 141. Eiusdem de Generatione & Corruptione Libri II Ibid. §. V.

IV. pag. 169. Eiusdem Meraurorum (seu potius Meteororum) Libri IV. ut in Codice III. Plutei LXXXIV. Catalogi Tom. III. pag. 238. §. XXI.

V. pag. 225. Eiusdem de Anima Libri III. ut in dicto Cod. V. huius Plutei §. III.

VI. pag. 258. Eiusdem de Sensu & Sensato Liber. Ibid. §. IX.

VII. pag. 270. *b.* Eiusdem de Memoria & Reminiscentia. Ibid. §. IV.

VIII. pag. 274. *b.* Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VI.

IX. pag. 283. *b.* Eiusdem de Divinatione Liber. Inc. *De Divinatione vera, quae in somnis fit, & dicitur accidere in somnis.* Des. *& de ea, quae in somnis est divinatione dictum est.*

X. pag. 285. *b.* Eiusdem de Motu Animalium. Inc. *De motu autem eo, qui animalium quaecumque quidem circa unumquodque genus ipsorum existunt.* Des. *& communi motu, diximus caussas. Reliquum autem de generatione dicere.*

XI. p. 292. Eiusdem de Caussa longitudinis & brevitatis vitae Liber, ut in dicto Cod. III. Plutei LXXXIV. Tom. cit. pag. 238. §. IX.

XII. pag. 295. Eiusdem de Iuventute & Senectute (2). Inc. *De iuventute autem & senectute, & vita, & morte nunc dicendum, similiter autem & de respiratione necessarium forte caussas dicere.* Des. *de sanitate autem & aegritudine, non solum est medici, sed & naturalis usus addicere caussas, qua autem differant, & qua differentia considerant, non oportet latere.*

XIII. pag. 307. Eiusdem de Gressu Animalium Liber. loc cit. Cod. III. Plut. LXXXIV. Tom. cit. pag. 238. §. XIV. ubi *De Motu Animalium* inscribitur.

XIV. pag. 316. Eiusdem de Spiritu, & Respiratione Liber. Inc. *De Respiratione enim aliqui quidem pauci.* Des. *de vita quidem igitur, & morte. & de cognatis huius speculationis fere dictum est de omnibus.* Habebatur etiam supra in §. XII. coniunctus cum Libro *de Iuventute & Senectute;* heic tamen in fine tribus circiter versibus brevior est.

XV. pag. 325. Eiusdem Liber de Naturis & Proprietatibus Elementorum, ut in cit. Cod. III. Plut. LXXXIV. Tom. cit. pag. 238. §. XV.

XVI. pag. 335. Eiusdem de Vegetabilibus & Plantis Libri II. cum Prologo, ut in Cod. IV. huius Plutei supra pag. 103. §. XIV.

XVII. pag. 350. Eiusdem de Morte & Vita Liber. Inc. *Quoniam autem dictum est prius,*

(2) In edit. cit. inscribitur *De Iuventute & Senectute, Vita & Morte, & de Respiratione Liber,* & in fine quinque versibus longior est.

prius, quod vivere, & animae habitus cum calidітate quadam est. Des. *de vita quidem igitur, & morte, & de cognatis huius speculationis fere dictum est de omnibus*. Est pars Libri *de Spiritu & Respiratione*, de quo supra §. XIV. & incipit a Capite VIII. (edit. cit. Tom. I. pag. 723.

In ultima pagina legitur: *Iste Liber est ad usum Armarii Conventus Florentini, & est Philosophia Aristotelis tota, excepta Metaphysica. Deo gratias &c. Num. 542.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. diligentissime exaratus, cum indiculo, & glossis in principio. Constat foliis scriptis 356.

ARIST. DE ANIMALIBVS INTERPRETE MICHAELE SCOTO.

Cod. IX. I. pag. 1. ARistotelis de Animalibus Libri XIX. translati de Arabico in Latinum a Magistro (1) Michaële (scilicet Scoto Imp. Friderici II. Archiatro) Praecedit brevis Prologus, qui inc. *In nomine Domini nostri Iesu Christi Omnipotentis misericordis, & pii, translatio tractatus primi Libri, quem composuit Aristoteles, In cognitione naturarum animalium &c.* Liber I. inscriptus *De Partibus Animalium*, inc. *Quaedam partes corporum Animalium dicuntur non compositae, & sunt partes, quae partiuntur in partes similes*. Liber ultimus des. *sed accidentium, quae accidunt, non ex necessitate, sed propter aliquid, scilicet propter caussam finalem, & propter causam moventem*. Tum rubrica: *Completus est Liber Aristotelis de Animalibus translatus a Magistro Michaële in Tolleto de Arabico in Latinum, & hic Liber scriptus est sub anno Domini MCCLXVI. die Iovis, XXIV. Septembr. R. Deo gratias*. Versio ista complectitur eos omnes Libros, qui in cit. editione sunt, de Historia Animalium Libri X.; de partibus Animalium, & earum Caussis IV., & de eorumdem Generatione V.

II. pag. 57. Eiusdem Michaëlis Scoti Abbreviatio Avicennae super Librum (seu potius Libros XIX.) Aristotelis de Animalibus. Praecedit hanc brevissima adloquutio: *Frederice Domine mundi, Romanorum Imperator suscipe devote hunc laborem Michaëlis Scoti, ut sit gratia capiti tuo, & torques collo tuo*. Liber I. inc. *Et animalium quaedam communicant in membris, sicut equus, & homo in nervo, & in carne*. Vltimus des. *sed de dentium utilitatibus iam scis ex alio loco*. Tum rubrica: *Expletus est Liber Avicennae de Animalibus scriptus per Magistrum Henrigum Colloniensem ad exemplar magnifici Imperatoris Domini Frederigi aput Messinam civitatem Apuleae, ubi Dominus Imperator eidem Magistro hunc Librum praemissum commendavit. Anno Domini MCCXXXII. in vigilia beati Laurentii. Lotentari medici Imperialis. Iste vero Liber completus est sub anno Domini MCCLXVI. die Sabbati quartodecimo Novembris*, Tum versiculi:

E te nata poena, finito nunc Avicena,
Libro Cesareo, gloria summa Deo.

III. pag. 89. Aristotelis de Partibus Animalium Libri IV. eodem Michaële Scoto interprete. Liber I. inc. *Circa omnem theoriam & methodum, similiter viliorem & honorabiliorem, duo videntur modi habitus esse*. Liber IV. des. *his autem determinatis, deinceps est ea, quae circa generationem ipsorum, pertransire*. Tum rubrica: *Completus est Liber de Partibus Animalium Aristotelis sub anno Domini MCCLXVI. die Dominico, nono Maii, sub laude Dei, & eius auxilio, cuius nomen sit benedictum in saecula saeculorum. Amen*. Haec versio diversa est ab illa, quae habebatur supra in hoc ipso Codice §. I. Libri enim, qui ibi numero XI. XII. XIII, & XIV. designabantur, quatuor hisce respondent; versio autem diversa; nam ibi ex Arabico, hoic vero de Graeco in Latinum sunt traducti.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis & titulis rubricatis. antiquitus num. 545. notatus. Constat foliis scriptis 99.

ARIST. DE NAT. ANIMAL. INTERPRETE MICHAELE SCOTO.

Cod. X. ARistotelis de Natura Animalium Libri XIX. interprete Michaële Scoto, ut in Cod. superiori §. I. In fine legitur: *Completus est Liber Aristotelis de Animalibus secundum extractionem magistri Michaëlis Scoti*.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori, Saec. XIII. binis columnis, minuto charactere exaratus, cum titulis, & initialibus rubricatis, antiquitus num. 544. designatus. Constat foliis scriptis 82.

ARIST. METAPHYSICA, DE CAVSSIS, ET ETHICA.

Cod. XI. I. pag. 1. ARistotelis Metaphysicorum Libri XIV. ut in Codice VI. huius Plutei § I. Heic tamen, tam in hosce, quam in sequentes Libros glossae quaedam interlineares & marginales occurrunt.

II. pag. 92 Eiusdem de Caussis Liber, ut in Cod. VII. Plut. XII. supra pag. 98. §. V. In fine nomen furte possessoris his verbis in-

(1) Is est Michaël cognomento Scotus, patria Anglus, Dunelmensis, Mathematicus & Astronomus, Friderico II. imperante clarus, qui obiit A. MCCXCI. Inter libros Mss. Caroli de Montchal, Labbeus pag. 203. Bibl. Novae Mss. hosce Libros XIX. Aristotelis ex Arabico in Latinum translatos a Michaële Scoto commemorat, quem ob hanc ipsam operam in libris Philosophi positam, laudat Rogerius Baco Libro de Linguarum utilitate.

indicatur: *Antonius de Massa Massa, & Magister in Theologia, quod ad te?*

III. pag. 103. Eiusdem Ethicorum Libri X. ut in Cod. VII. eiusdem Plut. XII. supra pag. cit. §. III.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, num. 546. antiquitus designatus. Constat foliis scriptis 179.

ARISTOTELIS QVAEDAM PHILOSOPHICA.

Cod. XII. I. pag. 1. ARistotelis de Anima Libri III. ut in Codice IV. huius Plutei supra pag. 103. §. IV.

II. pag. 23. Eiusdem de Generatione & Corruptione Libri II. Ibid. §. III.

III. pag. 39. Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VII.

IV. pag. 49. *b.* Eiusdem Metaphysicorum Libri duo priores integri, & initium tertii, qui desinit in verbis: *& plurimam habet dubitationem, utrum unum, & quod est, non quidam alterum sit, quemadmodum Pythagorici & Plato dixerunt* . . . . . quae incidunt in cit. edit. Tom. II. pag. 859. vers. 48.

V. pag. 61. Eiusdem de Vegetabilibus Libri II. cum Prologo, ut in dicto Codice IV. huius Plutei supra pag. 103. §. XIV.

VI. pag. 72. *b.* Isaac de Elementis Liber. Inc. *Aristoteles in plerisque libris* (1) *diffinit elementum, dicens: elementum est id, ex quo generatione prima aliquid generatur*. Des. *sed aggregatio unitatis decies est eius forma & complementum; denarius igitur non est elementum.*

VII. pag. 85. Aristotelis de Physico Auditu, seu Physicorum Libri VIII. ut in Cod. V. huius Plutei supra pag. 104. § I. In fine legitur: *Explicit octavus Liber Physicorum, scriptus per manus Fratris Riccardi de Pedemonte Corbino anno Domini MCCCLX. si ita est.*

VIII. pag. 141. *b.* Eiusdem Ethica vetus, seu potius Ethicorum ad Nicomachum Liber II. & III. imperfectus in fine. Ille inc. *Duplici autem virtute exsistente, hac quidem intellectuali, hac quidem consuetudinali; ea quidem, quae intellectualis est multum ex doctrina habet &c.* Hic autem desinit in verbis: *nullus enim desiderat incontinens esse; nomen autem incontinentiae, & ad puerilia transferimus peccata* . . . quae in cit. edit. incidunt in Tom. II. pag. 42. vers. 38.

IX. pag. 155. Eiusdem Meteororum Libri IV. ut in Codice IV. huius Plutei supra pag. 104. §. XV.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIV. cum initialibus coloratis, ut plurimum tamen Operum titulis destitutus, num. 543. notatus. Constat foliis scriptis 192.

PLVTEVS XIV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. III.

CODEX I.

ARISTOTELIS QVAEDAM.

I. pag. 1. ARistotelis Physicorum Libri VIII. ut in Codice V. Plutei XIII. supra pag. 104. §. I.

II. pag. 59. *b.* Eiusdem Vegetabilium Libri II. cum Prologo interpretis, ut in Cod. IV. eiusdem Plutei supra pag. 103. §. XIV.

III. pag. 72. Eiusdem de Anima Libri III. Ibid. pag. cit. §. IV.

IV. p. 96. *b.* Eiusdem de Memoria & Reminiscentia Liber. Ibid. §. VI.

V. pag. 99. *b.* Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VII.

VI. pag. 108. Eiusdem de Differentia Spiritus & Animae Liber, ut in Codice III. Plutei LXXXIV. Catalogi Tomo super. pag. 239. §. XXIII.

VII. pag. 112. *b.* Eiusdem de Morte & Vita Liber, ut in dicto Cod. IV. Plutei XIII. supra pag. 103. §. XII.

VIII. pag. 114. Eiusdem de Sensu & Sensato Liber. Ibid. §. V.

IX. pag. 122. Eiusdem de Generatione & Corruptione Libri II. Ibid. §. III.

X. pag. 140. Eiusdem de Caelo, & Mundo Libri IV. Ibid. §. I.

XI. pag. 188. Eiusdem Meteororum Libri IV. Ibid. §. XV.

XII. pag. 220. Eiusdem de Caussis Liber, cum Commentario, seu potius Anonymi Commentarius in Librum de Caussis, prima enim tantummodo verba cuiusque Capitis, quae sunt XXXII. adferuntur, iisque expositio subiicitur. Haec igitur inc. *Quid est causa, quare universalis prima agit in causatum causae secundae, antequam agat in ipsum causa universalis secunda, quae sequitur ipsam*. Des. *faciens acquirere non acquisitum, sicut ostendimus*. Tum subiicitur: *Completus est Sermo de*

(1) Vide Io. Christophorum Wolfium in Biblioth. Hebraea, Hamburgi apud Christianum Liebezeit MDCCXV. 4. Tom. I. pag. 667.

de Caussis, Textus, & Commentum. Vt io dicto Cod. III. Plutei LXXXIV. §. XVII. ubi tamen non aoimadvertimus diserimen textus a Commentario.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. biois columnis, cum scholiis marginalibus, & ioterlinearibus, & ioitialibus coloratis, nec non eum pictura in principio, quae Aristotelem docentem exhibet. Constat foliis scriptis 123.

ARIST. METAPHYSICA.

Cod. II. ARistotelis Metaphysicorum Libri XII. ut in Cod. VII. Plut. XII. supra pag. 98. §. II.

Codex membran. Ms. io 4. maiori Saec. XIII. cum amplissimo Commentario in primis duabus paginis. Constat foliis scriptis 84.

M. T. CIC. ORATIONES.

Cod. IX. MArci Tulli Ciceronis Orationes, cum indiee earumdem in principio, rubrica exarato. Orationes autem hoc ordine prorediuntur:

I. pag. 1. Pro Lucio Flacco.
II. pag. 13. Pro Q. Ligario.
III. pag. 17. Pro Rege Deiotaro.
IV. pag. 22. Pro P. Sylla.
V. pag. 32. Pro P. Quiotio.
VI. pag. 41. *b.* Pro Cn. Plancio.
VII. pag. 54. *b.* Pro Sexto Roscio.
VIII. pag. 69. *b.* Pro A. Cluentio Habito.
IX. pag. 94. Pro L. Muraena.
X. pag. 107. Pro M. Coelio.
XI. p. 117. Pro P. Aooio Milone. Prope finem huiua Oratioois laeunae quaedam occurrunt.
XII. pag. 128. Pro Cn. Pompeio.
XIII. pag. 136. *b.* Pro se, ne eat in exsilium.
XIV. pag. 138. *b.* Ad Seoatum, gratias agens de reditu suo.
XV. pag. 143. *b.* Ad Populum, gratias agens de reditu suo.
XVI. pag. 146. *b.* De Provinciis Consularibus.
XVII. pag. 152. Pro Lucio Cornelio Balbo.
XVIII. pag. 158. *b.* Pro Marco Marcello.
XIX. pag. 161. *b.* Pro A. Licioio Archia poëta.
XX. pag. 164. *b.* In Vatinium testem Iovectiva.
XXI. pag. 167. *b.* de Haruspieum Responsis in Clodium.
XXII. pag. 176. Pro A. Caecina.
XXIII. pag. 187. *b.* De Agraria Lege contra Rullum Tr. Pl. Io fine legitur: *M. Tullii Ciceronis in Senatu Kal. Ian. de Agraria lege contra Rullum Liber primus explicit.*
XXIV. pag. 190. Contra Rullum Liber secundus.
XXV. pag. 202. Io Consulatu ad Populum contra Legem Agrariam.
XXVI. pag. 203. *b.* Io L. Pisonem Invectiva.
XXVII. pag. 216. Pro C. Rabirio Postumo.
XXVIII. pag. 221. Pro C. Rabirio perduellionis. Haec quoque adest prope finem lacuna.
XXIX. pag. 223. *b.* Pro Roscio Comoedo.
XXX. pag. 231. Crispi Sallustii in M. Tullium Ciceronem Invectiva.
XXXI. pag. 232. M. T. Ciceronis in Crispum Sallustium Invectiva.
XXXII. pag. 234. In L. Catilinam Invectivarum Libri IV.

In fine legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Fratrum Minorum.*

Codex membr. Ms. in fol. min. Saec. XV. nitidissimus, eum initialibus auratis & coloratis, pictura io priocipio, quae totum complectitur marginem, & ieooe forte Ciceronis in littera initiali. Erat quoque stemma gentilitium, postea recisum; num. 649. olim designatus. Coostat foliis scriptis 249.

PLVTEVS XV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. III.

CODEX I.

ARISTOTELIS PHYSICA.

I. pag. 1. ARistotelis Physicorum Libri VIII. ut in Codice V. Plutei XIII. §. I.

II. pag. 60. Eiusdem de Caelo & Mundo Libri IV. ut in Cod. IV. Plutei XIII. §. I.

III. pag. 110. Eiusdem do Generatione & Corruptione Libri II. Ibid. §. III.

IV. pag. 127. *b.* Eiusdem Meteororum Libri IV. Ibid. §. XV.

V. p. 157. *b.* Eiusdem de Aoima Libri III. Ibid. §. IV.

VI, pag. 180. *b.* Eiusdem de Morte & Vita Liber, Ibid. §. XII.

VII, pag. 182. Eiusdem de Memoria & Reminiscentia Liber, Ibid. §. VI.

VIII. pag. 185. *b.* Eiusdem de Somno & Vigilia Liber. Ibid. §. VII.

IX. pag. 194. Eiusdem de Sensu & Sensato Liber. Ibid. §. V.

X. pag. 202. *b.* Eiusdem de Differentia Spiritus & Animae Liber. Ibid. §. XIII.

XI. pag. 208. Eiusdem de Vegetabilibus & Plantis Libri II. Ibid. §. XIV.

In suprema primae paginae ora scriptum est: *Isti Libri Naturales sunt ad usum Fratris Barptolemaei de Sancto Remigio de Florentia, de Ordine Fratrum Minorum*. In ultimo autem folio alia haec invenies: *Anno Domini MCCC-LXXVI, XI. mensis Ianuarii Fratres de Conventu Sor . . . . . . remiserant studentes propter charestiam*.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. cum scholiis marginalibus, & interlinearibus, varia manu, & cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 221.

ALBERTI MAGNI DE ANIMALIBVS LIBRI XXVI.

Cod. VII.

ALberti Magni de Animalibus Libri XXVI. ut in Cod. XVIII. Plutei LXXXIV. Catal. Tom. super. pag. 250. Heic autem praeit Capitum tabula.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, binis columnis, cum initialibus Librorum, auro, variisque coloribus eleganter illuminatis, & pictura in principio, quae Albertum Magnum cum mitra in capite bifariam divisa repraesentat, volumen prae manibus gestantem, & Dominicana veste indutum, num. 567. designatum. Constat foliis scriptis 305.

ARISTOTELIS DE SECRETIS SECRETORVM LIBER

Interpr. Philippo Clerico, & alia; Boëthii Liber de Vnitate, & Algazelis Liber de Scientia Divina & Naturali.

Cod. IX.

I. pag. 1. ARistotelis Liber de Secretis Secretorum, sive de Regimine Principum, vel Regum, vel Dominorum ad Alexandrum Regem, praevia Epistola nuncupatoria traductoris Philippi Clerici ad Guidonem de Valentia, Tripolitanae Civitatis Pontificem, Capitum elencho, & duobus Prologis, ut in Codice II. Plutei LXXXIII. Catalogi Tomo super. pag. 205. Finis tamen huius cum illo non concordat, quia post verba: *declina semper ad meliorem, & probabiliorem partem*, in quibus hic desinit, in illo sequitur enumeratio, & cursus caelestium Signorum. His autem verbis clauditur Liber: *Completus est Tractatus de signis, & moribus naturalibus hominum ad Regem magnificum Alexandrum, qui dominatus fuit toti orbi, dictusque Monarcha in Septentrione*.

II. pag. 15. Eiusdem de Bona Fortuna Liber, ut in Cod. III. Plutei LXXXIV. Catal. Tom. cit. pag. 238. §. XI. Heic autem dividitur in duo Capita; primum inscribitur *De Bona Fortuna translat. de secundo Magnorum Moralium*; alterum *Ex octavo Ethicorum Eudimon*.

III. pag. 16. Eiusdem de Lineia Liber. Ibid. §. XII.

IV. pag. 17. *b.* Eiusdem de Inundatione Nili Liber. Ibid. §. XIII. sed heic in fine mutilus, desinit enim in verbis: *quam praedicti assignant, divinamus prius. Nunc autem* . . . . desiderantur autem triginta circiter versus.

V. pag. 18. *b.* Eiusdem de Morte & Vita Liber. Inc. *De eo quidem quod est haec quidem esse longae vitae animalium*. Des. *fere dictum est de omnibus*. Tum repetitur titulus; *Explicit Liber de Morte & Vita*. In dicto Codice habetur sub §. IX. & X.

VI. pag. 23. Eiusdem de Physionomia Liber, seu potius fragmentum. Ibid. pag. 239. §. XXIV. Heic autem desinit imperfecte in verbis: *quoniam enim ea quae videntur in corporibus dicuntur* . . . . . .

VII. pag. 25. Eiusdem de Mundo Liber. Ibid. pag. 238. §. XVIII.

VIII. pag. 28. *b* Sibyllina Oracula. Inc. *Exquiritis a me, o illustrissima turba Danaûm, quatenus Graios eventus, Phrygiasque minas in scriptis referam*. Des. *quintaedecimae diei est: omnes morientes, praeter eos, qui in hora sepulcrorum erunt, ut surgant cum aliis longe ante defunctis*. Tam in principio, quam in fine huius Libelli titulus erasus fuit; habentur autem in ipsum glossae quaedam interlineares, & scholia marginalia. Aliud Exemplar huius Vaticinii occurrit etiam in Codice XVI. Plutei LIII. Catal. Tom. II. pag. 612. § I. sed in fine diversum.

IX. pag. 30. *b.* Anonymi Liber de Natura. Inc. *Natura multis modis dicitur; nam aliquando sumitur in designatione cuiuslibet entis, & tunc sic definitur*. Des. *non omne motum est aliud a movente*. Tam hic, quam sequentes quatuor Tractatus, auctoris nomine destituti, videntur Commentarii quidam in Aristotelem.

X. pag. 32. *b.* De Sensu & Sensato Liber. Inc. *Virtutes quaedam sunt sensibiles, quaedam sunt necessariae in esse animales, & quaedam sunt propter melius*. Des. *quapropter figitur in adspectu earum, quapropter difficile omittit eas*.

XI. pag. 36. De Somno & Vigilia Liber. Inc. *Vt cum iam diximus de hac virtute, dicendum est de somno & vigilia, & primo utram approprientur animae, vel corpori, aut utrique*. Des. *& de caussis accidentium suorum dictum est*.

XII. pag. 38. De Morte & Vita Liber. Inc. *Et ia hoc Tractata perscrutemar de causfis longitadinis, & brevitatis vitae. Dicamus ergo, quod concessum est hic, esse caassas uataraies.* Des. *maltitado eaim saaguiais accidit in auimalibas ex abaadauiia calidi & humidi. Dictum est igitur de caussis longitudinis, & brevitatis vitae secundum nostrum posse & intellectum.*

XIII. pag. 39. Liber de Substanria Orbis. Inc. *In hoc tractatu iateadimus perscratari de rebus, ex quibus componitur corpus caeleste; declaratam est enim corpus caeleste compoui ex naturis duabas, quae saat corpora geaerabilia, & corruptibilia.* Des. *& est permaaeas per se, qaia permanentia est privatio motas, & privatio non accidit nisi quia cares agente motum. Et scias quod haec qaaestio est valde boaa.* Citatur passim in hoc Tractatu Aristoteles.

XIV. pag. 43. Boëthii de Vnitate & Vno Liber, ut in Codice XII. Plutei LXXXIV. Catalogi Tom. III. pag. 245. §. IV. ubi pro *quae* legendum *qua*.

XV. pag. 44. Algazelis Liber de Scientia Divina, & Naturali io quinque Tractatus divisus. Inc. *Vsus fuis apud Philosophos praeponere nataralem scientiam; aot autem eligimas praeponere divinam, eo qaod magis necessaria est, & maioris diversitatis est.* Des. *hoc igitar est qaod uos volumus inducere de scientiis Philosophorum laicis, divinis, & naturalibus.*

In principio est prolixa adnotatio manu diversa, sed antiqua, qua ostenditur Opus de Secretis Secretorum Aristoteli perperam adscribi.

Codex membranac. Ms. In fol. Saec. XIII. binis columnis, optime servatus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, necnon raris aliquot scholiis, & cum indiculo in principio, num. 566. notatus. Constat foliis scriptis 77.

PLVTEVS XVI. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VII.

CODEX II.

ALBERTI MAGNI QVAESTIONES DE HOMINE, ET LIB. DE CREATVRIS.

I. pag. 1. CLarissimi Philosophi Alberti Magni Commentatoris Latini summi Ordinis Praedicatorum Quaestiones de Homine, Capitibus CCL. praevia tabula. Caput I. *Vtram primam disputandam sit de substantia animae, qaam de partibus eius*, inc. *Consequenter videadum est de Homiae, de quo primo qaarrendam est secundum statum eias ia se ipso.* Vltimum: *Vtram omnia sint ordinata*, des. *sed bene iufluit sine tertia, & sic de aliis. Et haec de Creaturis dicta sufficiant.*

II. pag. 146. Eiusdem Liber de Creaturis, in quo primo quaeritur de creatione, secundo de creatis, cum indice Capitum in principio Codicis. Inc. *Quaeritur de creaturis, & primo quaeritar de creatione, secundo de creatis. Circa creationem octo qaaeruntar.* Des. *sed horum amplior ratio habebitar in Tractata de Praeceptis. Explicit. Deo gratias.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, cum pictura in principio, & icone auctoris Dominicana veste induti, cum pallio & mitra in capite, ac librum ostendentis, cum initialibus item coloratis, ab eadem manu ac Codex VII. Plut. XV. exaratus. Constat foliis scriptis 234.

AEGIDIVS COLVMNA ROMANV SVPER POSTER. ARIST.

SCriptum super Libros Posteriorum Aristotelis editum a Fratre Aegidio Romano Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, praevia Epistola Nuncupatoria, & Prologo. Epistola ita inscribitur & inc. *Venerabili viro & Anglorum spectabili prosapia ortando Domino Stephaaa de Maubey Frater Aegidias Romanus Ordiais Fratrum Eremitarum S. Augustiai salatem in eo, qui est fons sapientiae in excelsis. Ia secundo Rhetoricoram Philosophas voleas de nobilitate aliqualem notitiam tradere.* Des. *prout excellens vestra geaerositas postalavit.* Prologus inc. *Philosophus ia tertio de Aaima volens osteadere modum cognosceadi iatellectas nostri.* Des. *per ea quae consequenter ia Librorum principiis traduntur.* Commentarius inc. *His visis, ad intellectam dictoram quaedam commaaia dabitabimus.* Des. *ia ergo sit omnium meoram laboram praemium, ta ultima mea merces, qai cum Patre, & Spiritu Sancto &c. Explicit Summa Libri Posteriorum edita a Fratre Aegidio Romano Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustiai.* Sequebatur deinde scriptoris fortasse nota, quae nunc omnino est erasa. Tandem Codicem claudit Capitum tabula. Non recensetur hic Com- Cod. IV.

 men-

mentarius a Caveo in Hist. Litterar. Basileae per Io. Rodulph. Imhoff MDCCXLV. Tom. I. pag. 340. neque a Fabric. in Bibl. Med. ubi de eo loquitur. Forte unum est ex plurimis iis Operibus, quae variis in Bibliothecis delitescere adbuc adfirmat Iosephus Pamphilus in Chronic. Ord. Eremit. S. August. pag. 42. seqq.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum antiqua pictura in principio, ubi icones duas videre est, quarum una auctorem cum mitra & baculo, & Augustinianorum cuculla, altera Franciscanum quemdam manibus iunctis repraesentat, num. 571. notatus. Constat foliis scriptis 158.

AEGIDIVS DE ROMA SVPER LIBROS ELENCHOR. ARIST.

Cod. VI. AEgidii de Roma Scriptum super Libros Elenchorum, praevia Epistola Nuncupatoria *Ex illustri prosapia oriundo D. Philippo filio praeclari ac venerabilis Comitis Flandrensis*. quae inc. *Naturae sagacitas ex eius operatione dignoscitur*. Des. *componam, ut vestra generositas postulavit*. Opus inc. *Alpharabius in Loica sua volens quamdam notitiam tradere*. Des. *& in hoc terminatur sententia libri Elenchorum, in quo traditur notitia rationum & obliquantium sophistarum. Laus sit ipsi Christo, quum sit ars rectissima Omnipotentis atque sapientis Dei per ipsum tamquam per summe rectum omne obliquum cognoscitur. Qui cum Patre &c. Explicit sententia super Libro Elenchorum edita a Fratre Aegidio de Roma Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini. Deo gratias*. Tum legebatur ab eadem manu apposita notula; *Iste Liber est Fratris* . . . . . . reliqua erasa sunt. Haec Expositio una cum Augustini de Biella Tractatu de Medio Demonstrationis in defensionem Aegidii, prodiit Venetiis A. MD.

Codex membranac. Ms in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 572. notatus. Constat foliis scriptis 66.

AEGIDIVS DE ROMA SVPER LIBROS RHETOR. ARIST.

Cod. VIII. AEgidii de Roma Scriptum super III. Libros Rhetoricorum Aristotelis, cum brevi Prologo, qui inc. *Quia qualis unusquisque est, talis sibi finis videtur*. Des. *aggrediar postulata*. Liber I. inc. *Sicut scribitur in III. Libro Artis Rhetoricae, cuius expositionem intendimus*. Liber III. des. *iudicante secundum eam. Et sic finit sententia super Librum Rhetoricorum* . . . . . (1) *Laus sit ipsi Christo &c.* Haec versio, seu Expositio Rhetoricorum Aristotelis cum declaratione Alpharabii lucem adspexit Venetiis A. MDXV.

In prima pagina legitur: *Praesentem librum, videlicet Aegidium super Rhetoricam Aristotelis, assignavit Fr. Sebastianus de Bucellis de Florentia armario Conventus Florentini, dum viveret, quem emit duobus ducatis aureis de suis eleemosynis anno Domini MCCCCXLIX.* Eademque epigraphe etiam in fine Codicis repetitur.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & cum scholiis marginalibus, praecipue in ultimis quatuor paginis, quae vacuae supererant, alia manu, num. 576. notatus. Constat foliis scriptis 118.

AEGIDII DE REGIM. PRINC. ET D. THOMAE LIB. DE RATION. FIDEI CATHOL.

I. pag. 1. FRatris Aegidii Romani de Regimine Principum Libri III. Cod. IX.
praevia singulis Capitum tabula & Epistola Nuncupatoria in principio, ut in Codice VII. Plutei LXXIX. Catalogi Tom. III. pag. 161.

II. pag. 96. Fratris Thomae de Aquino Ordinis Fratrum Praedicatorum Liber de Rationibus Fidei Catholicae, seu brevis declaratio quorumdam articulorum Fidei, quos impugnant Graeci, & Armeni, & Saraceni, ad Cantorem Antiochenum (2). Caput I. *Quae sit auctoris intentio*, inc. *Beatus Petrus Apostolus, qui promissionem accepit a Domino*. Definit in Capite inscripto: *Qualiter sit accipiendum quod dicitur Verbum Dei esse passum & mortuum, quod ex hoc nullum inconveniens sequitur*. & in verbis: *& probatissimum genus mortis elegit*.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Armarii Conventus Florentini, quem Frater Sebastianus Ioannis de Bucellis de Florentia assignavit Conventui, dum viveret. Praesentem Librum emit a Domino Nicolao Canonico Arretino ducatis quinque aureis cum dimidio. Continet autem Aegidium de Regimine Principum, & Librum de Rationibus Fidei Sancti Thomae.* Eadem inscriptio adfertur etiam in fine primi Tractatus.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, num. 577. notatus. Constat foliis scriptis 98.

ALIVD EXEMPLAR.

AEgidii de Roma de Regimine Principum Libri III. cum Epistola Nuncupatoria, & praevia singulis Capitum tabula, ut in Cod. X.

(1) Alia sequebantur omnino erasa.
(2) Vid. Quetifum Tom. I. pag. 332. n. 3.

Cod. superiore, Subiiciuntur Praecepta positiva, & secundae tabulae veteris Testamenti, quibus expletis legitur: *Exscriptus fuit hic Liber sub anno Domini MCCCXVIII. apud Burgum.*

In prima pagina adnotatum est: *Ad usum fuit Fratris Francisci de Furaboschis, qui pertinet Armario Florentini Conventus Sanctae Crucis Ord. Minor.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 574. notatus. Constat foliis scriptis 113.

AEGIDII DE REGIM. PRINC. CASSIODORI VARIARVM LIBRI XII. &c.

Cod. XI. I. pag. 1. AEgidii Romani Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini de Regimine Principum Libri III. ut in Codicibus superioribus.

II. pag. 98. Magni Aurelii Cassiodori Senatoris, viri Clarissimi & Illustris, Exquaestoris Palatii, Exconsulis Ordinarii, Exmagistri Officii, Praepositi Officiorum, atque Patricii, Variarum Libri XII. cum Prologo. Horum nos Epistolas, Formulas, Edicta, & alia omnia, quocumque denotentur titulo, quoad initium & finem conferentes cum editione Ioannis Garetii Monachi Ord. S. Benedicti de Congregatione S. Mauri Venetiis typis Antonii Groppi MDCCXXIX. fol. Tom. I. a pag. 1. usque ad pag. 187. omnia inter se convenire comperimus; in titulis tantum nonnulla discrimina occurrerunt, quae heic per ordinem duximus subiicienda.

Editio,	Codex,
Libri I. Ep. II. *Theonio viro sublimi.*	*Theonio viro Senatori.*
Ep. VI. *Agapito Praefecto urbis.*	*Agapito viro illustri Pontifici,*
Ep. VII. *Felici viro clarissimo.*	*Felici viro consulari.*
Ep. XIV. *Fausto Praefecto Praetorio.*	*Fausto Praeposito.*
Ep. XVIII. *Domitiano & Vvilias.*	*Domitiano & Valiae* (1),
Ep. XXVII. *Fausto Praefecto Praetorio.*	*Fausto Praeposito* (2).
Ep. XXX. *Senatui urbis Romae.*	*Populo Romano.*
Ep. XXXI. *Populo Romano.*	*Senatui urbis Romae,*
Ep. XXXII. *Agapito viro illustri.*	*Populo Romano.*
Ep. XXXIII. *Agapito . . . . Praefecto urbis.*	*Agapito . . . . . Pontifici.*
Ep. XXXIV. *Fausto Praefecto Praetorii.*	*Agapito viro illustri Pontifici,*
Ep. XXXIX. *Festo . . . . .*	*Fausto . . . . . .*
Ep. XL. *Assuin viro illustri Comiti.*	*Asuin viro illustri Patricio.*
Ep. XLI. *Agapito . . . . . Praefecto urbis.*	*Agapito . . . . . Pontifici.*
Ep. XLII. *Artemidoro . . . . Praefecto urbis.*	*Artemidoro . . . . Pontifici,*
Ep. XLIV. *Populo urbis Romae.*	*Senatui urbis Romae.*
Libri II. Ep. IV. *Ecdicio viro honesto.*	*Ileodictio viro honesto.*
Ep. VII. *Sunae viro Comiti.*	*Sunae viro illustri Comiti,*
Ep. XI. *Provino viro &c.*	*Provido viro &c.*
Ep. XVIII. *Gudilae Episcopo.*	*Gudilae Ep.*
Ep. XXVIII. *Stephano viro Senatori Comiti primi Ordinis & Exprincipi nostri Officii.*	Omittit verba *primi ordinis &c.* eaque adiungit titulo Epistolae sequentis.
Ep. XXX. *Fausto Praefecto Praetorio.*	*Fausto Praeposito.*
Ep. XXXI. *Dromonariis.*	*Dromanariis.*
Ep. XXXIV. *Artemidoro.*	*Archimedero.*
Ep. XXXVII. *Fausto Praefecto Praetorio.*	*Fausto Praeposito,* & sic in Ep. XXXVIII.
Ep. XXXIX. *Aloysio Architecto.*	*Aloise Archietro.*
Liber III. Ep. II. *Gundibado Regi Burgundionum.*	*Gundibaldo Regi Burgundiorum,*
Ep. IX. *Possessoribus . . . . Aestunis consistentibus.*	*Possessoribus . . . . Extimi existentibus,*
Ep. X. *Festo.*	*Fausto.*
Ep. XVI. *Gemello.*	*Gegello.*
Ep. XX. *Grimoadae Saioni, & Ferrocincto apparitori.*	*Trivalae Saioni, & Ferro cincto apparitoribus.*
Ep. XXII. *Artemidoro.*	*Archimedoro,*
Ep. XXVI. *Osuni.*	*Osam.*
Lib. IV. Ep. III. *Senario viro illustri Comiti.*	*Senario . . . . Comiti privatarum.*
Ep. IX. *Osuin.*	*Osium.*
Ep. XII. *Merabado.*	*Merabado.*

Ep. Ge.

(1) Heic notandum ab Epistola XXI. huius primi Libri incipere brevia quaedam argumenta singulis Epistolis apposita, quae usque ad finem, paucis exceptis, progrediuntur.

(2) Animadvertendum est etiam, ubicumque in edit. legitur *Praefecto Praetorio*, in Cod. haberi *Praeposito*; quod semel monuisse satis fuerit.

Editio.	Codex.
Ep. xx. *Geberic.*	*Geberio.*
Ep. xxiv. *Elpidio.*	*Elpido.*
Ep. xxv. *Argolico . . . . Praefecto urbis.*	*Argolico . . . Pontifici*, & sic in Ep. xxix. seq.
Ep. xxvi. *Vniversis Massiliae constitutis.*	*Vniversis Assilia constitutis.*
Ep. xxvii. *Tezutzat.*	*Terzuzar.*
Ep. xl. *Actoribus Probini.*	*Actoribus Probini vel Plinii.*
Ep. xlii. *Argolico Praefecto Vrbis.*	*Argolico Pontifici.*
Ep. xlvi. *Marabado.*	*Mirabado.*
Lib. V. Ep. i. *Regi Vandalorum.*	*Regi Vuariorum.*
Ep. v. *Manilae . . . .*	*Manulae . . . .*
Ep. vii. *Ioanni viro clarissimo, Arcario.*	*Ioanni viro Consulari.*
Ep. xii. *Theodabado.*	*Theodobado.*
Ep. xiii. *Eutropio & Acretio.*	*Eutropio* omisso *& Acretio*,
Ep. xv. *Vniversis . . . . Suavia.*	*Vniversis . . . . Suevia.*
Ep. xviii. *Vitaliae viro illustri Comiti patrimonii.*	*Viulae Comiti Patrimonii*,
Ep. xxi. *Capuano viro Senatori.*	*Capuano viro sublimi.*
Ep. xxv. *Bacaudae.*	*Racaudae.*
Ep. xxvii. *Goduin.*	*Gudium.*
Ep. xxx. *Gadui.*	*Gudium.*
Ep. xxxiii. *Vuilitanebo.*	*Vialichanco.*
Ep. xxxv. *Laviris.*	*Liris.*
Ep. xxxix. *Ampelio & Liveriae.*	*Ampelio & Litrait*,
Lib. VI. Formula xiii. *Magistri Scrinii.*	*De referendis in Senatu*,
Formula xiv. *De referendis in Senatu.*	*Magistri Scrinii.*
Lib. VII. Formula xvi. *Comitivae Insulae Curritanae.*	*De Comite Insulae Taritanae.*
Formula xxiv. *Principis Dalmatiarum.*	*Ad commendandos Comiti Principes.*
Formula xxv. *Ad commendandos Comiti Principes.*	*Comitivae.*
Formula xxvii. *Honoratis possessoribus, & curialibus.*	*Bonorum possessionum*,
Formula xliii. *Probatoriae chartariorum.*	*Probatoriae calcariorum.*
Lib. VIII. Ep. ix. *Tulum viro.*	*Laliam vel Tuliai viro.*
Ep. xviii. *Felici viro illustri quaestori.*	*Fideli viro Quaestori.*
Ep. xxiii. *Bergantino viro illustri Comiti patrimonii.*	*Bergamo viro Comiti Patriciae.*
Ep. xxv. *Ioanni viro Illustri.*	*Ioanni viro Senatori.*
Ep. xxvii. *Dumerit . . . Comitiaco.*	*Dumedisb . . . Comitiano*,
Ep. xxviii. *Cunigasto.*	*Cungasto.*
Ep. xxx. *Genesio . . . . spectabili.*	*Genesio . . . Senatori.*
Ep. xxxi. *Severo . . . spectabili.*	*Severo . . . Senatori*, & sic in Ep. xxxii. & xxxiii.
Lib. IX. Ep. viii. *Osuin.*	*Osium.*
Ep. xi. *Gildiae.*	*Gudilae*, & sic in Ep. xiv.
Ep. xvi. *Salventio.*	*Salventio*, & sic in Ep. xvii.
Ep. xxii. *Paulino.*	*Salvino.*
Lib. X. Ep. i. . . . *Amalasuntha.*	. . . . *Amalathuinta*, & sic in Ep. iii.
Ep. viii. *Amalasuntha.*	*Amalasuintha*, & sic in Ep. x.
Ep. xviii. *Senatui urbis Romae.*	*Iustiniano Augusto.*
Ep. xix. *Iustiniano Imperatori.*	*Senatui urbis Romae.*
Ep. xx. *Theodorae Augustae Gudelina Regina.*	*Iustiniano Augusto Theodahadus Rex*,
Ep. xxiii. . . . . *Gudelina Regina.*	. . . . *Theodahadus Rex.*
Ep. xxiv. *Iustiniano Imperatori.*	*Theodorae Augustae.*
Ep. xxix. *Vuisavfiado.*	*Vinsivado.*
Libri XI. Ep. xi. *Edictum de pretiis.*	*Edictum de prediis.*
Ep. xiv. *Gaudioso.*	*Studioso.*
Ep. xxxvii. *Lucino viro clarissimo, Cancellario . . . .*	*Luciao vicecancellario . . . . .*
Ep. xxxviii. *Ioanni Canonicario Thusciae.*	Deest haec inscriptio, & ponitur tantum argumentum, quod est *De inventione chartarum.*
Ep. xxxix. *Vitaliano viro clarissimo, Cancellario . . .*	*Vitaliano vicecancellario . . . .*
Lib. XII. Ep. xi. *Petro viro clarissimo erogatori . . . .*	*Petro* v.c. *erogatori.*

Ep. *Ma-*

Editio.

Ep. xv. *Maximo viro clarissimo, Cancellario Lucaniae.*

Ep. xvii. *Ioanni Siliquatario Ravennati Senator.*

Ep. xviii. *Constantiniano.*

In fine huius Libri sequuntur Epistolae IV. quarum prima inscrib. *Sidonius Eleutherio suo.* Altera: *Sidonius Agricolae suo.* Tertia: *Epistola de forma Theoderici Regis.* Quarta: *Epistola de actionibus eius diurnis*, ut in Cod. XI. Plutei XLV. Catalogi Tom. II. pag. 344. §. II. Tandem ante tituli repetitionem in calce totius recensiti Operis appositam legitur: *Liber Colucii Pierii de Salutatis.*

III. pag. 188. *b.* Innocentii Papae III. Epistola missa Ottoni Imperatori, qui exstitit inobediens Ecclesiae. Inc. *Quamvis ad regimen Apostolicae Sedis.* Des. *nos quidem non poterimus evitare, si in tam diu duraveris pravitate, quin te mucrone anathematis feriamus.*

IV. pag. 189. Epistola, quam Dominus Papa misit in Franciam Domino Archiepiscopo Rotomagensi, & Suffraganeis suis, quando Dominus Ludovicus Rex Franciae cum populo Christiano passus fuit conflictum apud Mansuram. Inc. *Propinatum nuper ab Oriente dirae amaritudinis calicem cum lacrymis haurientes.* Des. *nostram & Apostolicae Sedis gratiam obtineatis plenius & favorem.*

V. pag. 190. Epistola missa per Dominum Papam Reginae Franciae, quando Dominus Ludovicus Rex Franciae passus fuit conflictum apud Mansuram. Inc. *Tibi maestae, nos tristes pagina lugubri tristitiam destinamus.* Des. *ut non tardet super his misericorditer providere, ac in illatae adversitatis consolationis medelam apponere opportunae.*

Codex.

Maximo Cancellario nunc Lucaniae.

Iohanni ligautario Ravennati Athalaricus Rex.

Constantino.

VI. pag. ead. *b.* Epistola missa per Dominum Papam Regi Franciae, quando idem Rex eum Christianitate captus fuit a Saracenis apud Mansuram. Inc. *Gustasti plurimum, charissime fili, de amaritudinis calice.* Des. *a quibus audire velis & intendere benignitatis tuae clementia consueta, quae per eos tibi proponenda providimus una voce. Datum Lugduni tertio Idus Augusti Pontificatus nostri anno VIII.*

VII. pag. 191. *b.* Expositio Salutationis Angelicae. Inc. *Ave Maria &c. Haec est salutatio Gabrielis Archangeli ad Mariam Virginem. Exponitur sic. O Maria, quae plenitudinem gratiae in te habes &c.* Des. *ut digni simus hunc fructum recipere benedictum, quod ipse praestare digneur, qui vivit &c.*

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucelli, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, diligenter exaratus, & non inelegantibus picturis in principio Operum Aegidii, & Cassiodori decoratus, in quibus illum Philippo primogenito Regia Francorum, hunc nescio cui Regi volumina sistentes sua videre est; praeterea primae paginae infimam oram, Mariae Virginis ab Angelo annunciatae exornat imago; tum singulorum Librorum initiales litterae sunt illuminatae, num. 578. notatus. Constat foliis scriptis 192.

PLVTEVS XVII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VI.

C O D E X I.

HENRICI DE GANDAVO QVODLIBETA.

HEnrici de Gandavo (1) Quodlibeta XV. Primum inc. *Quaerebantur in nostra disputatione generali quasi 47. quaedam circa pertinentia ad primum principium &c.* Vltimum des. *melius autem quod in iis facimus invenire non possumus, quam orationes ad Dominum Deum nostrum, ut misereatur nostri. Amen.* Tum sequitur tabula Quaestionum, quas unumquodque continet ex quindecim Quodlibetis. Haec autem Theologica Quodlibeta, sive Quaestiones Parisiis disputatae in IV. Libros Sententiarum, editae fuere apud Badium Paris. MDXVIII.

In ultimo folio legitur: *Istud Quodlibet Henrici de Gandavo assignavit Societas Horti Sancti Michaëlis Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus Librorum auratis & coloratis, num. 580. notatus. Constat foliis scriptis 372.

FR.

(1) Henricus Goedhals (Bonicollius) Gandavensis, vel Mudanus etiam, a Muda, Gandavi Suburbio, Doctor Parisiensis, Archidiaconus Tornacensis, & inter scholasticos Doctoris solemnis titulo celebratus, obiit Tornaci A. MCCXCIII. die VIII. Sept.

FR. IACOBI DE VITERBIO.

Cod. II. Fratris Iacobi de Viterbio Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini Parisiensis (1) Quodlibeta II. Primum inc. *In disputatione de Quolibet praehabita, quaesita sunt in universo viginti duo*. Alterum desi. *quarumcumque una Religio ab alia secundum perfectionem in infinitum non excedatur. Explicit secundum Quodlibet. Deo gratias. Amen.*

Explicit Liber totus, qui scripsit sit benedictus.

Explicit hoc totum, Magister, da mihi potum.

Explicit secundum Quodlibet Magistri Iacobi de Viterbio Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini Doctoris & Magistri in facultate Theologica Par. Sequitur deinde ab alia manu index quaestionum in unoquoque Quodlibeto contentarum. Inter huius Iacobi Scripta memorantur a Trithemio C. 534. Quodlibeta IV. Parisiis disputata. Vid. Fabric. Biblioth. Med. Tom. IV. pag. 22.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus litteris coloratis, num. 581. designatus. Constat foliis scriptis 95.

ANON. QUAESTIONES DISPUTATAE, ET QUODLIBETA TRIA.

Cod. VI. I. pag. 1. Anonymi Quaestiones disputatae numero XLVI. Prima inc. *Quaeritur utrum Deus sit summe simplex? Videtur quod non, quia compositum nobilius est quam simplex, ut probabo*. Ultima desi. *quae autem de ista quaestione dicta sunt, sine temeraria assertione dicta sunt. Expliciunt Quaestiones secundae partis, seu de Homine.*

II. pag. 144. Anonymi Quodlibeta III. quorum primum continet Quaestiones XXII. secundum Quaestiones XXXI. tertium Quaestiones XXVIII. Primum inc. *In nostra disputatione de Quolibet, quaedam fuerunt de Deo, quaedam de Creaturis*. Ultimum desi. *si in aliqua Quaestionum mearum inveniretur aliquid corrigendum, vel obscurum, postquam mihi est ostensum, paratus essem corrigenda corrigere, & obscura explanare prout scirem & possem. Expliciunt*. Tum sequitur accuratissima tabula omnium Quaestionum, quae in hoc Volumine continentur.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, num. 585. notatus. Constat foliis scriptis 200.

ANONYMI QUAESTIONES DISPUTATAE.

Cod. VII. Anonymi Quaestiones disputatae. Inc. *Quaeritur utrum gaudium accidentale Beatorum continuetur in aeternum uniformiter, vel discontinuetur, vel remittatur*. Desi. *& non sequetur aliquod inconveniens, ipse enim insufficienter ostendit in argumento.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 586. designatus. Constat foliis scriptis 187.

ANONYMI TRACTATUS VARII.

Cod. VIII. I. pag. 1. Anonymi Tractatus de Numeris. Post brevissimam introductionem, quae inc. *Omnia, Domine Iesu, recte sapientia, numero, mensura, & pondere disposuisti &c.* Caput I. inc. *Tractant quidem mundi sapientes de numeris, Metaphysicus, Arithmeticus, Geometra, & Musicus*. Caput ultimum desi. *contra scripturas nemo Christianus, contra Ecclesiam nemo pacificus senserit. Explicit.*

II. pag. 8. Explanatio in illa Evangelii verba: *Ego sum lux mundi, qui sequitur me &c.* Inc. *Ratione ab intellectu inventa, & experientia in sensu facta perpendimus, quod ubi actionis difficultas non retrahit, obiecti suavitas attrahit*. Desi. *vel minor, cum est remotior ab oculo, quam res ipsa fuerit.*

III. pag. 30. *b*. Explanatio in illa Evangelii verba: *Simile est regnum caelorum homini qui seminat bonum semen in agro suo. Matth. 14.* & in alia: *detinebant illum, ne discederet ab eis &c.* Inc. *Istud verbum ultimum scribitur Luc. 14. ubi notatur, quod inter omnia officia Hierarchia nobilis: suum officium est evangelizare regnum Dei*. Desi. *a quo supplicio nos liberatos perducat Filius Dei ad regnum caelorum, quod nobis praestare dignetur &c.*

IV. pag. 35. Tractatus varii Theologico-Morales sine ullo titulo. Inc. *Dicit Augustinus primo de Libero Arbitrio, quod docti & studiosi quanto remotiores sunt a labe terrena, tanto magis & numerum & sapientiam cum ipsa virtute contuentur*. Desi. *item hostis huius fortiter cavenda est & repellenda tentatio, quia non dimittet unumquemque nostrum tentare, qui illum tentavit, qui erat virtute potentior, artis pugnae peritior, spiritualibus armis munitior, & non cecidit vulneratus, sicut primus homo*. Agitur autem, praeter varias SS. PP. sententias explicatas, de munditia cordis, de con-

(1) Cognominatus est *Doctor speculativus*, & ex Beneventano Archiepiscopus Neapolitanus ab A. MCCCII. ad A. MCCCVIII. Vid. Ughellum Tomo VI. pag. 119. & Tom. VIII. pag. 143.

confcientiae puritate, de mifericordiae exhibitione, de poenitentia, de bona converfatione, de patientia, de gula, de extremo iudicio, de virtute fortitudinis &c.

V. pag. 71. Anonymi Quaeftiones Theologicae difputatae. Prima eft, *utrum poffit intelligi Hypoftafis Divina omni proprietate perfonali circumfcripta?* Solutio inc. *Quod fic videtur, quia dicit Auguftinus VII. de Trinit. fi Pater non eft aliquid ad feipfum &c.* Vltima, *Vtrum damnati, fi daretur eis optio, mallent actuali electione omnino non effe, quam fic effe?* Solutio def. *& ideo praemiat, & fic glorificat fine omni triftitia, fed non punit fine omni delectatione.* Tum verficuli:

Finito Libro fit laus & gloria Chrifto.
Qui fcripfit fcribat & longo tempore vivat.

Omnis qui furatus fuerit illum librum anathema fit, quoniam qui non cognofcit ea quae . . . . . Io his autem verbis abfolvitur pagina.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis. num. 587. defignatus. Conftat foliis fcriptis 176.

ANONYMI COMPILATIO DIVERSORVM ARGVMENTORVM &c.

Cod. X. ANonymi Compilatio diverforum argumentorum recollectorum a diverfis auctoribus, praevio indice materiarum per alphabetum (1). Inc. *Factum effe certum de excellentia alicuius.* Def. *fed iftud eget inquifitione maiori, quam caufa brevitatis omittam, ut dictis finem imponam. Explicit Compilatio quaedam diverforum argumentorum recollectorum a diverfis doctoribus in Univerfitate Oxoniae, ordinata fatis pulcre per Reverendum Fratrem* . . . . . . (2) *Sacrae Theologiae Magiftrum eiufdem Univerfitatis de Ordine Carmelitarum, fcripta per me F. I. Fey de Florentia Ordinis Fratrum Minorum in Conventu Oxoniae anno Domini MCCCXCIII. die fequenti feftum 40. Martyrum ad laudem Domini noftri Iefu Chrifti. Amen.*

Cod. membr. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, binis columnis, intricatiffimae fcripturae, num. 590. defignatus. Conftat foliis fcriptis 113.

PLVTEVS XVIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

CODEX I.

ARZATZELIS ALMANACH.

ARzatzelis Almanach perpetuum. Inc. *Quia omnes homines naturaliter fcire defiderant, & maxime res occultas.* Def. *a principio eclipfis ufque in finem eius. Explicit doctrina Canonum fuper Almanach perpetuum omnium planetarum.* Tum fequuntur Tabulae ufque ad finem Codicis. Anonymi Liber, feu fcriptum fuper Librum Tabulae Aftronomicae, feu fiderum Arzatzelis Philofophi occurrit in Codice VI. Plut. XXIX. Catalogi Tom. II. pag. 8. quem vide.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, diligenter exaratus, cum titulis rubricatis, num. 591. notatus. Conftat foliis fcriptis 60.

ANON. THEORICA PLANET. THEBITH. ET ARZATZELIS ASTRONOMICA QVAEDAM.

Cod. II. I. pag. 1. THeorica Planetarum. Inc. *Circulus eccentricus, vel egreffae cufpidis, vel egredientis centri dicitur.* Def. *& non corporaliter.* Tum fubditur: *Explicit Theorica Planetarum.*

II. pag. 7. *b.* Liber Thebith Rencorah (3) de motu octavae fperae. Inc. *Imaginabor fperam aequatoris.* Def. *in linea numeri. Explicit Liber Thebith de motu octavae fphaerae, cuius motus figura defignatur in hoc folio.* Inde fequitur figura.

III. pag. 11. Sequuntur Tabulae plures, quarum primae infcribuntur:

I. *Tabula inventionis temporis Domini noftri Iefu Chrifti.*

II. *Tabula inventionis temporis Arabum,*

III. *Tabula inventionis temporis Alexandri Regis Graecorum.*

IV. *Tabula inventionis temporis Gezdagirt Regis Perfarum &c.*

IV. pag. 89. Canones Arzatzelis fuper tabulas Toletanas. Inc. *Quoniam cuiufque acceffionis, temporis metitur fpatium, caeleftium motuum doctrinam quaerentibus, eius primo ratio occurrit inveftiganda.* Def. 90. *graduum.*

(1) Hunc Codicem memorat Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrofii Camald. pag. CCCXLI.
(2) Nomen erafum eft.

(3) De eo aliquid attigimus Catalogi Tom. II. pag. 5. not. 2.

V. pag. 115. Almanach praefati Iudaei de Monte Pefulano perpetuum, ut in Codice fuperiore, ubi dicitur *Arzatzelis*. Tum fubditur: *Explicit doctrina in Almanaccuta perpetuam*. Inde fequuntur tabulae plures ufque ad finem Codicis.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, cum initialibus aliquot auratis & coloratis, titulis rubricatis. num. 592. defignatus. Conftat foliis fcriptis 178.

ALGORISMVS, ET IO. DE SACROBOSCO TRACTATVS VARII.

Cod. III. I. pag. 1. ALgorifmus, five ratio numerandi, ut in Codice XV. Plutei XXIX. Catalogi Tom. II. pag. 34 §. I.

II. pag. 8. *b.* Magiftri Ioannis de Sacrobofco Tractatus de Sphaera, ut in Codice XXXVIII. Plutei XXIX. ibid. pag. 54. §. I.

III. pag. 25. *b.* Eiufdem Computus. Inc. *Computus eft fcientia confiderans tempora ex Solis & Lunae motibus*. Def.

Ecclefiae Chrifti quod nos hinc fructificemus.

Explicit Computus Magiftri Ioannis de Sacrobofco.

IV. pag. 51. Canon in Kalendarium Lincolnienfis. Inc. *Ad habendam notitiam huius Kalendarii fciendum, quod 19. litterae alphabeti &c.* (1) Inde fequuntur Tabulae duodecim Menfium.

V. pag. 59. Tractatus Quadrantis fecundum modernos. Inc. *Geometricae duae funt partes, theorica & practica*. Def. *& productam dabit capacitatem*. *Explicit Tractatus Quadrantis*, cui adiiciuntur Tabulae quaedam.

VI. pag. 68. *b.* Tractatus Aftrolabii. Inc. *Scito, quod Aftrolabium eft nomen Graecum, cuius interpretatio eft acceptio ftellarum*. Def. *talis eft comparatio ftaturae tuae ad planiciem*. *Explicit Practica Aftrolabii*.

VII. pag. 90. Theorica planetarum, & primo de theorica motus Solis & circuli eius. Inc. *Circulus eccentricus vel egreffae cufpidis, vel egredientis centri dicitur*. Def. *confiderato titulo aggregati, aut refidui*. Habetur etiam in Codice fuperiore §. I. fed heic in fine longior Tractatus.

VIII. pag. 101. *b.* Liber Thebit Benecorath filii Chore de motu octavae fphaerae, ut ibid. §. II.

IX. pag. 106. *b.* Eiufdem Liber de iis quae indigent expofitione, antequam legatur Almageftum. Inc. *Aequator diei eft circulus maior, qui defcribitur fuper duos polos*. Def. *aut propinqui oppofitioni Solis, erunt tunc retrogradi*. *Explicit Thebit*.

X. pag. 111. *b.* Eiufdem de recta imaginatione Sphaerae Caeleftis, ut in Codice III.

(1) Occurrit etiam in Codice XXIV. Plutei XXX. Catalogi Tom. II. pag. 81. §. VII De hoc auctore aliquid attigimus ibid. pag. 57. not. 2.

Plut. XXIX. Catalogi Tom. cit. pag. 6. §. V.

XI. pag. 114. Eiufdem de quantitatibus Stellarum. Inc. *Ptolemaeus & alii fapientes pofuerunt corpus Terrae*. Def. *ficut poteft videri in fphaera*.

Codex membranac. Ms. In 4. min. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum figuris mathematicis & aftronomicis, haud ineleganter delineatis, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, in cuius prima pagina adeft indiculus eorum, quae in Codice continentur, & tabula ftellarum fixarum fecundum diftantiam earum ab ecliptica Solis, num. 593. notatus. Conftat foliis fcriptis 116.

STATII THEBAIS.

STatii Papinii Surculi de Nervona, five Tholofa digniffime laureati Thebaidos Libri XII. ad Domitianum Imperatorem, praevio fingulis argumento metrico, ut in Codice I Plutei XXXVIII. Catalogi Tomo II pag. 259. §. I. Adfunt marginales & interlineares notulae Fratris Thedaldi de Cafa, qui totius etiam Codicis videtur fcriptor, quique nomen fuum ita in fine prodit: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Thedaldi de Cafa, quem vivens affignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus MCCCCVI.* Cod. IV.

Codex partim membranac. (2) partim chartac. in fol. min. Saec. XV. ineuntis, figuris monftruofis ad fingulos Libros ornatus, & cum icone Statii in principio, Imperatori opus fuum offerentis, num. 662. defignatus. Conftat foliis fcriptis 115.

ANONYMI TABVLAE ASTRON.

TAbulae Aftronomicae Anonymi. In Codicis tegumento legitur *Prophetia Merlini*, quae inc. *Poft Galli fugam in Galliam, fuperbit civitas nomine fui fluminis appellata, obfidetur, tota Liguria fremit, defloratur in Thufcia proles laefae matris &c.* Cod. V.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. cum titulis rubricatis, num. 594. notatus. Conftat foliis fcriptis 69.

GERLANDI, BALDOVINI, BEDAE, IO. THEBIT VARIA.

I. pag. 1. CAlendarium Aftronomicum duodecim Menfium, praevio monito. Cod. VI.

II. pag. 9. *b.* Gerlandi Tabulae duae, quarum

(2) Erafa in membrana antiquiore fcriptura, haec nova fuperinducta eft.

rum una inscribitur: *Hoec est Tabula principalis, per quam fit Tabula Ceret Paschalis*; altera: *Contratabula*. Tum pag. 10. *b.* subiicitur compositio istarum Tabularum, & primo *principalis*, quae inc. *Ad compositionem Tabulae principalis Gerlandi, & Cycli Solaris*. Des. *litteram Dominicalem reperies*.

III. pag. 11. *b.* Tractatus Computi manualis Magistri Baldovioi de Mardochio contioens tria Capitula. Primum inc. *Ad habendum in manu prompte in quo die mensis sit*. Vltimum des. *in alio anno quolibet Christi dato*.

IV. pag. 17. *b.* Compositio Tabularum Sinigonis. Inc. *Sinigonis duae Tabulae subscriptae sic formantur*. Des. *usque ad adventum Domini, & haec de Tabulis Suigonis* (sic) *sufficiant*.

V. pag. 19. Modus componendi Tabulam Bedae Presbyteri. Inc. *Tabula Bedae sic componitur. Ponantur in superiori parte transversaliter &c.* Tum subiicitur ipsa Tabula.

VI. pag. 20. Algorismus, ut in Cod. III. huius Plutei §. I.

VII. pag. 29. Computus Magistri Ioaonis. Ibid. §. III.

VIII. pag. 59. *b.* Tractatus Quadraotis. Ibid. §. V.

IX. pag. 69. Theorica Planetarum, & primo de Theoriea motus Solis &c. Ibid. §. VII.

X. pag. 79. *b.* Liber Thebit de motu octavae Sphaerae. Ibid. §. IX.

XI. pag. 85. Eiusdem Liber de iis, quae indigent expositione, antequam legatur Almagestum. Ibid. §. X.

XII. pag. 89. *b.* Eiusdem de Imaginatione Sphaerae & Circulorum eius diversorum. Ibid. §. XI.

XIII. pag. 92. *b.* Eiusdem de Quantitatibus Stellarum & Planetarum. Ibid. §. XII. Finis tamen diversus, desinit enim: *modicum remansit*.

XIV. pag. 94. Sequuntur alia manu:

I. *Tabula stellarum fixarum, quae ponuntur in Astrolabio, cum gradibus quibus caelum mediant, & cum distantia earum linea*.

II. *Tabula Magistri Petri de Dacia ad sciendum in quo signo sit Luna, & quolibet die anni a media nocte sui incepto*.

III. *Canon ad sciendum dispositionem Tabulae Gerlandi principalis &c.*

In principio Codicis alia item manu occurrit *Ars Cylindri*, & *Horologium itinerantium, sive viatorum*.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, initialibus coloratis, & figuris mathematicis haud ineleganter depictis, num. 595. notatus. Constat foliis scriptis 96.

ELBVLKASSEM ELMVTHAR TACVINVM SANITATIS.

Tacuinum Sanitatis in medicina ad narrandum sex res necessarias, & in narratione iuvamenti ciborum, & potuum, & indumentorum, & nocumentis ipsorum, & in remotione nocumentorum, iuxta consilia meliorum ex antiquis. Composuit autem hunc librum Elbulkasem Elmuthar filius Dahabdim filii Buttilan medici de Beraldach. Praecedit Prologus, qui inc. *Tacuinum sanitatis de sex rebus quae sunt necessariae cuilibet homini*. Des. *quae narrabimus in ultimo huius libri cum auxilio Altissimi*. Tum subiicitur Tabula Rubricarum, quae continentur in XL. paginis, quae totum Opus complectuntur, & materiarum index alphabeti ordine dispositus. Rubrica prima, seu Caput primum inscribitur: *De fructibus recentibus & eorum speciebus*. Vltimum *De mutatione aëris per tempora, & regiones, & de corruptione aëris, & medicamento contra venena*. Illud inc. *Canones quibus noscuntur naturae ciborum &c.* Hoc vero des. *rogamus igitur Deum, ut perducat nos ad viam congruitatis, & quod praebeat nobis intellectum habendi notitiam glorificandi & laudandi eum, sicut pertinet maiestati suae*. Inde declarantur nomina auctorum, quorum testimonia adferuntur. Concordat cum editione Argentoratensi apud Io. Schottum MDXXXI. fol. a pag. 5. ad pag. 118. ubi varias lectiones Codicem inter ac editum animadvertimus. In calce Codicis scriptor ita se rubrica prodit: *Et ego Falivacius de Monterapoli hoc Opus Altissimi adiutorio scripsi. Deo gratias*. Cod. VII.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, cum titulis & initialibus rubricatis, & coloratis, ac monstruosa pictura in principio, num. 596. designatus. Constat foliis scriptis 42.

AVICENNAE PRACTICA.

Practica Avicennae in decem partes distributa, praevia singulis Capitum tabula, ex translatione Constantini Africani Montis Cassinensis Monachi de Arabico in Latinum. Partis primae Caput I. *De dispositione regendorum sanorum* inc. *Quia in prima particula nostri Libri Pantegni, quae Theorica nuncupatur, diximus rationabiliter, quantum oportet medicum scire ac intelligere*. Partis decimae Caput ultimum *De vinis & aquis conficiendis* des. *cum opus fuerit, palatum & uvam linies, ante gargarizandum. Explicit decima particula Practicae Pantegni, qui dicitur regularis dispositio Haly filii Abae*. Tum sequuntur synonyma Herbarum ordine alpha- Cod. VIII.

 be-

betico dispofita, item ex Conftantini translatione de Arabico in Latinum. Inc. *Antimifia, ideft matricaria. Acoflia, ideft Sucus prunellarum agreftium &c.* Tandem occurrunt verficuli:

Finito Libro fit laus & gloria Chrifto.
Qui fcribi fecit beaefaciat Deus ei. Amen.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 597. defignatus. Conftat foliis fcriptis 90.

BARPTOLEMAEI ANGLICI DE PROPRIETATIBVS RERVM.

Cod. IX. FRatris Barptolemaei Anglici, licet nomen non appareat, Opus de Proprietatibus Rerum in Libros XIX. divifum; in hoc tamen Codice definit in Libro XVIII. Primus Liber inc. *Quam proprietates rerum fequuntur fubftantias, fecundum difpofitionem & ordinem fubftantiarum.* Liber XVIII. def. *venenum viperae fanare confuevit. Explicit XVIII. Liber de natura beftiarum.* Barptolemaeus Anglicus de Glanvilla Ord. Min. anno circiter MCCCLX. auctor eft huius Operis impreffi Argentinae MCCCCLXXXVIII. & alibi. Vide Fabric. Bibl. Med. Tom. I. pag. 179.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. cum initialibus coloratis, num. 598. notatus. Conftat foliis fcriptis 210.

FL. IOSEPHI ANTIQVIT. IVDAICAE, ET DE VETVSTATE IVDAEOR.

I. pag. 1. FLavii Iofephi Antiquitatum Iudaicarum Libri XX. praevia fingulis Capitum tabula, & Prologo in principio, ut in Codice II. Plutei LXVI. Catalogi Tom. II. pag. 783. §. I. Cod. X.

II. pag. 349. Eiufdem de vetuftate Iudaeorum Libri II. ut ibid. §. II.

In primo folio legitur: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Sebaftiani de Bucellis, qui pertinet Armaria Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms in fol. maiori Saec. XV. fupra quam dici poffit elegantiffimus, cum initialibus Librorum auro variifque coloribus eleganter illuminatis, & cum icone auctoris in littera initiali, num. 599. notatus. Conftat foliis fcriptis 372.

PLVTEVS XIX. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

C O D E X I.

FL. IOSEPHI ANTIQ. IVDAICAE, ET DE VETVST. IVDAEOR.

I. pag. 1. FLavii Iofephi Antiquitatum Iudaicarum Libri XX. praevia fingulis Capitum tabula, & Praefatione, ut in Codice II. Plutei LXVI. Catal. Tom. II. pag. 783. § I.

II. pag. 210. Eiufdem de vetuftate Iudaeorum Libri II. ut in cit. Cod. § II. In calce poftremi Libri legitur: *Explicit Liber fecundus Flavii Iofephi de vetuftate Iudaeorum.*

Codex membran. Mf. in fol. maiori Saec. XI. binis columnis, cum initialibus pictis, & titulis rubricatis, ab alia manu, fed antiqua in fine fuppletus, num. 599. defignatus. Conftat foliis fcriptis 224.

FL. IOSEPHI DE BELLO IVDAICO.

Cod. II. FLavii Iofephi de Bello Iudaico Libri VII. cum Prologo, ut in Codice VI. Plutei LXVI. Catal. Tom. II. pag. 785. § II.

In primo folio legitur: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Thedaldi de Cafa, quem vivens affignavit Armario Florentini Conventus anno Domini MCCCCX. die XIV. Decembris.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. binis columnis, Saec. XV. ineuntis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 601. notatus. Conftat foliis fcriptis 132.

EGESIPPVS DE EXCIDIO HIEROSOL.

Cod. III. EGefippi de Excidio Hierofolymitano Libri V. anepigraphi, cum Prologo, ut in Codice I. Plutei LXVI. Catal. Tomo II. pag. 781. §. II.

In prima pagina adnotatum eft: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Sebaftiani de Bucellis, qui pertinet Armaria Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4 Saec. XV. ele-

gantissimus, cum initialibus auratis & coloratis. Constat foliis scriptis 219.

FL. IOSEPHI DE CAPTIVIT. IVD. ET DE VETVSTATE IVD.

Cod. IV. I. pag. 1. FLavii Iosephi disertissimi historiographi de Captivitate Iudaica, in quo septem continentur Libri, ut in Cod. II. huius Plutei. In fine legitur: *Explicit Liber septimus Flavii Iosephi de Captivitate Iudaica IX. Kal. Novembris MCCCCLV. die Veneris de sero per NB. Finis.*

II. pag. 203. Eiusdem de Vetustate Iudaeorum Libri II. ut in Cod. I. huius Plutei §. II. Heic tamen praemittitur D. Hieronymi testimonium de Iosepho.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum.*

Codex membranaceus Ms. in fol Saec. XV. elegantissimus, cum initialibus auratis & coloratis, & Summariis aliquot marginalibus, num. 600. notatus. Constat foliis scriptis 234.

EVSEBII HIST. ECCLES. RVFINO INTERPRETE, ET CHRONICA MARTINIANA.

Cod. V. I. pag. 1. EVsebii Caesariensis Episcopi Historia Ecclesiastica Libris XI. a Rufino Presbytero e Graeco in Latinum traducta, cum ipsius Rufini Praefatione. ut in Codice XII. Plutei LXVII. Catalogi Tom. II. pag. 823. §. I.

II. pag. 75. *b.* Hymnus ad Deiparam, & Iesum versibus xcvi. Inc.

Quid miraris, si Maria dominatur omnibus,
Ex qua nata est Sophia repromissa Patribus,
Quae lucerna, lux, & via est peregrinantibus?
Semper ergo benedicta sit Regina Virginum,
Veste Solis ens amicta, ferens ventre Dominum;
Nulla talis est confecta pro salute hominum.

Des.

Sit post Christum laus Mariae singulari Virgini,
Stellae clarae, matri piae, genitrici Domini,
Per quam salus nostrae viae patet omni homini.

III. pag. 77. Chronica Martiniana, seu Martini Poloni Ord. Praedicatorum, cui praemittitur Notitia Ecclesiarum Vrbis, & Episcopatuum Orbis Christiani. Concordat quoad Prooemium, Prolegomena, & initium utriusque Chronici, Pontificum scilicet, & Imperatorum, cum Codice XLVIII. Plutei LXV. Catalogi Tom. II. pag. 766. Finis vero diversus; Chronicon enim Pontificum desinit in Nicolao III. qui ibi dicitur sedisse annos III. & Chronicon Imperatorum desinit in Frederico II. cuius ultima verba sunt: *Rex etiam Navarrae, qui infirmus de Africa processerat in Siciliam veniens, est defunctus.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, duplici manu exaratus, num. 603. notatus. Constat foliis scriptis 118.

EVSEBIVS DE TEMPORIBVS CVM ADDITIONIBVS HIERONYMI ET PROSPERI.

Cod. VI. COdex est anepigraphus, sed continet Eusebii Chronicon, seu Opus de Temporibus, a D. Hieronymo Latine redditum, & cum Additionibus eiusdem Hieronymi, & Prosperi. Praecedit autem obtestatio exscriptoris, & Hieronymi Epistola ad Vincentium & Galienum, ut in Codice XI. Plutei LXVII. Catalogi Tom. II. pag 821. §. I. cum quo mirifice omnia quoad initium & finem concordant. Hunc Codicem, quoad Prosperi Chronicon, perpendit clariss. vir Franciscus Antonius Zacharia (1) in Excurs. Litter. per Italiam Venet. MDCCLIV. 4. Vol. I. pag. 223. seqq. & ex eo lectiones aliquot a Vallarsiana inter S. Hieronymi Opera editione, quacum Codicem contulit, discrepantes, adscribit, Consulatus omnes adiiciens, ut eas facile quis invenire possit. Has igitur varinates, utpote e Codice optimae notae desumptas, hoc loco subiicere operaepretium duximus (2). Ita igitur habent;

Vallarsii editio.	*Codex Ms.*
Secuta sunt.	Consecuta sint.
Concremato, Romanorum XLI. Gratianus cum fratre Valentiniano.	Concremato; Gratianus cum fratre Valentiniano XLI.
	Ausonio, & Olybrio.
Et ei.	Eique,
Lon-	*Omit-*

(1) Male tamen indicatur, tamquam ad Pluteum XVIII. pertinens, & numero ccxxi. notatus. Saeculo deinde XIII. ad quod refertur, multo est recentior.

(2) Id nos eo libentius fecimus, quia Codicis lectionem in aliquibus locis a laudato Zacharia secus ac revera est, exhibitam fuisse comperimus.

Vallarsii editio.	*Codex Ms.*
Longobardi *usque* agnoscitur.	*Omittit.*
Gratiano V. & Theodosio.	
Ambrosius pro Catholica fide multa subliniter scripsit.	Pro Catholica fide multa sublimiter Ambrosius scribit.
Theodosius *usque* esse negantem.	*Omittit.*
Evagrio & Eucherio Coss.	*Siagrio, & Eleuterio.* (Codex semper omittit *Coss.* nisi aliter monuero.)
Gregorius *usque* obiit.	*Omittit.*
Antonio, & Syagrio Coss.	*Antonino, & Siagrio.*
XV. quo fuerat susceptus, die.	XV. die. quo fuerat susceptus.
Merobaude II. & Saturnino.	
Petronius *usque* moritur.	*Omittit.*
Ricimere, & Clearcho Coss.	*Ricomede, & Clearco.*
Syricius XXXVI.	XXXVI. Sericus.
Arcadio, & Bautone.	
Toro iam mundo clarus habitat in Bethleem.	In Bethleem toto iam mundo clarus habitabat.
Honorio Nepote, & Evodio.	
Valentiniano III. & Eutropio.	
Theodosio II. & Cynegio.	
Interfectus est.	Est interfectus.
Timasio & Promoto.	
Longobardi usque XXXIII.	*Omittit.*
Valentiniano IV. & Neoterio Coss.	*Valentiniano IV. & Neotheorio Coss.*
Signum *usque* recondit.	*Omittit.*
Titiano & Symmacho.	
Eugenius *usque* usurpavit.	*Omittit.*
Arcadio II. & Rufino.	
Ductus.	Perductus.
Exitu.	Exercitu.
Regnat cum Arcadio.	Cum Arcadio regnat.
Theodosio III. & Abundantio.	
Honorium *usque* factae sunt.	*Omittit.*
Arcadio III. & Honorio.	
Olybrio, & Censorino.	*Olybrio, & Probino.*
Eugenium.	Eugenium tyrannum.
Poeta.	Insignis poeta.
Regnat.	Regnavit.
Arcadio IV. & Honorio III.	
Terraemotus *ad* claret.	*Omittit.*
Caesario, & Attico.	
Flacilla *ad* insignis.	*Omittit.*
Honorio IV. & Eutychiano Coss.	*Honorio IV. & Eutitiano.*
Anastasius XXXVII. Romanae.	Romanae Ecclesiae episcopatum XXXVII.
Ecclesiae episcopatum tenet annos III. dies XXI.	Tenet Anastasius A. III. diebus XXII.
Mallio Theodoro V. C. Cos.	Mallio, & Theodoro II. Cos.
Stilicone, & Aureliano.	
Vincentio & Fravitta Coss.	*Vincentio, & Fabritio.*
Pars eorum.	Pars.
Arcadio V. & Honorio V.	
Pugnarum est.	Pugnatum.
Innocentius XXXVIII. Romanae Ecclesiae praeest episcopus.	Romanae Ecclesiae XXXVIII. praeest Episcopus Innocentius.
Theodosio Augusto, & Rumorido.	
Eudoxiae *ad* posita est.	*Omittit.*
Honorio VI. & Aristeneto Coss.	*Honorio VI. & Aristoneto Cons.*
Eudoxia *ad* clausit.	*Omittit.*
Stilicone II. & Anthemio.	
Arcadio VI. & Probo.	
Honorio VII. Theodosio II.	
Ex infima *ad* nominis.	*Omittit.*

Bas-

Vallarsii editio.	*Codex Ms.*
Basso & Philippo.	
Honorio VIII. & Theodosio III.	
Occupaverunt.	Occuparunt.
Flavio Varrone V. C. Conf.	
Orbis quondam victrix.	Omittit.
Quod &	Quod in
Theodosio Augusto IV. Consulatu suo.	
Honorio IX. & Theodosio V. Coss.	
Caussa fuit.	Materia fuit.
Luciano V. CL. Coss.	
Iovinus.	Lavinus.
In Gallia.	In Gallias.
Exeruit.	Exerit.
Constantio V. C. Consule.	*Constantio vero Conf.*
In Gallia.	In Galliis.
Honorio X. & Theodosio VI.	
Ad Hispaniam.	Ad Hispanias.
Theodosio VII. & Palladio.	
Reddidit.	Reddit.
Zosimus xxxix. Romanae Ecclesiae Episcopatum suscipit.	Romanae Ecclesiae Episcopatum xxxix. suscipit Zosimus.
Diebus VIII.	Diebus IX.
A Pontifice.	A Papa.
Honorio XI. & Constantio II.	
Triumphans Romam.	Romam triumphans.
Honorio XII. & Theodosio VIII.	
Pelagianis devotissime.	Devotissime Pelagianis.
CCXVII.	CCXIV.
Sexto Nonas Iulias.	Omittit.
Bonifacius *ad* diebus VI.	Omittit.
Maximo & Plinta.	
Constantius.	Romae XL. Episcopatum agit Bonifacius A. III. mens. VIII. dieb. VI. Constantius.
Ei	Eidem.
Aquitania secunda.	Aquitanica.
Agricola & Eustathio.	
Honorio XIII. & Theodosio IX.	
Mariniano, & Asclepiodoto.	
Caelestinus XLI. Romanae Ecclesiae praesidet Episcopus.	Romanae Ecclesiae XLI. praesidet Episcopus Caelestinus.
Praefuit.	Praeerat.
Theodosius regnavit.	Regnavit Theodosius.
Castino, & Victore.	
Theodosio XI. & Valentiniano.	
Assumere.	Praesumere.
Arelas.	Arehila.
Theodosio XII. & Valentiniano Augusto II.	
Hierio, & Ardabure.	
Cum Bonifacium.	Dum Bonifacium.
Obsiderent.	Obsident.
Transiit.	Transit.
Felice, & Tauro.	
Non Deum.	Non etiam Deum.
Florentio, & Dionysio.	
Factus est. Agricola.	Factus est ex agricola.
Episcopi Pelagiani.	Pelagiani Episcopi.
Insimulatione.	Insinuatione.
Actione.	Ad actionem.
Theodosio XIII. & Valentiniano III.	
Et Grumnitum.	Egrunnitum.
Basso & Antiocho.	
Aetio & Valerio.	
Superasset.	Superavisset.

Theo-

Vallarsi editio.	*Codex Ms.*
Theodosio XIV. & Maximo.	
Maxima *ad* habetur.	*Omittit.*
Aspare, & Areobinda.	
Theodosio XV. & Valentiniano IV.	
Per trigetium.	Per trigentium.
III Idus Februarii Hippone.	Hippone III. Idus Februarias.
Isidoro, & Senatore.	
Sedibus vicina suis.	Vicina sedibus suis.
Vertit.	Verterit.
Implevit.	Impleverit.
Aetio II. & Sigisvulto.	
Piraticam barbarorum.	Piraticum barbarum.
Eutychius.	Eutitius.
Eutychii.	Euticii.
Nec ideo, ut apparet.	Ideo, ut apparet, non.
Theodosio XVI. & Fausto.	
Theodosio XVII. & Festo.	
Auxiliantibus.	Auxiliantibus.
Atelenensis.	Hecclanensis.
De reiectione.	Defectione.
Fidelis.	Fidelis, &.
Habetur.	Habebatur.
Vadibus.	Vasis.
DXXCV. alias DXXCIII.	DLXXXV.
Valentiniano V. Augusto, & Anathelio Coss.	*Valentiniano Augusto V. & Anathelio.*
Gratia.	*Omittit.*
Adductus.	Abductus.
Barbaros.	Barbarum.
Cyro V. C. Consule.	*Cyro vero Consule.*
Areobinda & Anaxilla.	Ariobindo & Aysila.
Dioscoro & Eudoxio Coss.	*Dyoscoro, & Leudosio Con.*
De populatione.	Populatione.
Partium.	Provinciarum.
Etiam aliis.	Etiam ab aliis.
Maximo II. & Paterno Coss.	*Maximo II. & Paterio Con.*
Turpitudinem.	Turpitudines.
Patefactum est.	Patefactum sit.
Industriam.	Industria.
Imitati.	Mutati.
Theodosio XVIII. & Albino.	
Bledam.	Blebam.
Valentiniano VI. & Nomo.	
	Hic finit Prosper post Hieronymum.

Interim monendus est Lector in hoc Codice annos mundi adscriptos esse margini, Consulibus nempe Antonio, & Syagrio annos ̅V̅o̅l̅x̅x., Consulibus Arcadio II. & Rufino annos Mundi ̅V̅o̅l̅x̅x̅x. & sic deinceps in singula decennia, quamobrem Coss. Maximo II. & Paterno, seu, ut habet Codex, Paterio, notantur anni mundi ̅V̅o̅c̅x̅x̅x.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, nitidissimus, cum titulis rubricatis, num. 604. notatus. Constat foliis scriptis 75.

T. LIVII DECAS I. III. ET INITIVM IV.

Cod. VII. I. pag. 1. Titi Livii Patavini ab Vrbe condita Libri X. seu Decas prima, ut in Codice I. Plutei LXIII. Catalogi Tom. II. pag. 685. Heic autem ad calcem legitur sequens monitum ab alia, ut videtur manu adiectum: *Inter decem praecedentes, & decem sequentes Libros, debent esse decem alii Libri, & forte XX. de hoc eodem bello Sanatico, quod duravit fere per centum annos, ex quibus restant adhuc prope quinquaginta. Item de primo bello Punico, quod successit Sanatico, & duravit annis XXIII. Item de gestis aliorum XXIII. annorum, qui fluxerunt inter praedictum primum bellum Punicum, & secundum, de quo agitur in istis decem Libris sequentibus. Et sic desunt hic Historiae nonaginta sex annorum, vel circa. Et quod ita sit, collige ex his, quae leguntur supra Libro VII. ab urbe condita* Cap. Maiora iam hinc bella, *& Libro X. Cap.* Superstes etiam nunc, *& sequentibus. Et infra Lib. III. de Bello Punico Cap.* Hostes Populi Romani Hannibal, *&*

Li-

Libro X. ad finem Cap. Ita dimissi, & *in Proemio Libri primi de Bello Macedonica.*

II. pag. 118. Eiusdem de secundo Bello Punico, seu Decas tertia, praevia Capitum tabula, ut in Cod. III. Plutei LXIII. loc. cit. pag. 686.

III. pag. 238. Eiusdem de Bello Macedonico, seu Decadis quartae Libri duo priores tantummodo, quorum secundus est imperfectus, desinit enim in verbis: *neque ego Cbium expugnavi, sed . . . .* quae paullo ante finem occurrunt.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum Summariis, & correctionibus aliquot marginalibus, num. 605. notatus. Constat foliis scriptis 254.

T. LIVII DECAS III.

Cod. III. Titi Livii Patavini Historiographi excellentissimi de secundo Bello Punico Libri X. seu Decas III. ut in Codice superiore §. II.

In fine legitur: *Explicit decimus & ultimus Liber tertiae Decbae Livii. Deo gratias. Amen. Finita die XXIII. Martii MCCCCLV. Iterum Deo gratias. Amen.* In primo autem folio haec alia adscripta sunt: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus Librorum, & Capitum auro, variisque coloribus luculenter depictis, num. 606. notatus. Constat foliis scriptis 199.

L. ANNAEI FLORI, SEXTI RVFI, ET IVSTINI EPITOMAE.

I. pag. 1. L. Veii Annaei Flori Epitoma de Tito Livio, ut in Cod. XII. Plutei LXIII. Catalogi Tom. II. pag. 690. § II. Cod. IX.

II. pag. 57. *b.* Alia Epitoma Titi Livii ab Vrbe condita, auctore Sexto Rufo, licet in Codice nomen non adpareat, ut in Cod. IX. Plutei LXIII. Catalogi Tom. cit. pag. 689. §. II. Heic tamen post verba *plures bonores dedit*, in quibus desinit in dicto Codice IX. subsequitur Caput inscriptum *Bellum Etruscum, Samniticum, Gallicum,* quod inc. *Hactenus Populo Romano cum singulis gentium &c.* Des. *in v ctoriae pretium redegit.*

III. pag. 103. Pompeii Trogi Abbreviario, seu potius Iustini Epitoma Historiarum Pompeii Trogi Libris XLIV. praevio Prologo, ut in Codice XI. Plutei LXVI. Catalogi Tom. cit. pag. 787.

In primo folio scriptum est: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auraris & coloratis, & elegantissima pictura in principio, cum correctionibus, & additionibus in Trogum Pompeium, num. 607. notatus. Constat foliis scriptis 238.

PLVTEVS XX. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

CODEX I.

PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIA.

Caii Plinii Secundi Naturalis Historiae Libri XXXVII. praevia exactissima tabula Capitum singulorum Librorum, tribus argumentis, & Summariis praedictorum Librorum, quae omnia in prioribus XVIII. Codicis foliis comprehenduntur. A folio XIX. incipit Plinii Praefatio ad Vespasianum Imperatorem. Concordant omnia cum Codice III. Plutei LXXXII. Catalogi Tomo superiore pag. 188. Finis tamen totius Operis in hoc est duobus versibus brevior, desinit enim in verbis: *Experimenta pluribus modis constant, primum pondere,* adscripto in margine ab alia manu: *deficit.* Tum subiicitur: *Gaii Plinii S. N. Lib. XXXVII. & ultimus eorum qui continentur Librorum explicit feliciter.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XV. mirae pulcritudinis & elegantiae, cum initialibus Capitum, & Summariis in margine rubricatis, initialibus vero Librorum auro, variisque coloribus mirifice illuminatis; & cum pulcherrima pictura in principio, quae totum ferme marginem implet, ubi titulus Operis aureis litteris totus est exaratus, num. 609. designatus. Constat foliis scriptis 406.

PAVLLVS OROSIVS, SOLINVS, ET EVTROPIVS.

Cod. II. I. pag. 1. PAulli Orosii Historiarum antiquarum, sive Romanorum adversus Paganos Libri VII. ut in Codice XXXV. Plutei LXV. Catalogi Tom II. pag. 756. §. XIV. Heic singuli Libri in Capita dividuntur, quorum Summaria rubrica sunt exarata.

II. pag. 56. C. Iulii Solini, sive Grammatici, Polyhistor ab ipso editus, & recognitus de posito orbis terrarum, & de singulis mirabilibus, quae in mundo habentur. Praecedit Epistola anepigrapha, quae in editione alias citata inscribitur *Autio suo*; tum Capitum Tabula, & alter Prologus, ut in Cod. XIX. Plutei LXVI. Catalogi Tom. cit. pag. 791. §. VI.

III. pag. 81. Historiae Romanae Libri XV. quorum primi X. sunt Eutropii, alii quinque sunt Paulli Diaconi, quorum quintus est imperfectus, & desinit in Capite de Imperatore Licerio, & in verbis: *bifarie per Alaricum ac Fridigernum divisi decreverunt, ut utramque rempublicam, idest Fridigernus* .... Habes integrum hoc Opus in Codice XXXV. Plutei LXV. Catalogi Tom. cit. pag. 755. §. XIII.

Codex membranac. Ms. in fol. max. Saec. XI. ineuntis, binis columnis, optimae notae, cum initialibus Librorum, & Capitum, & titulis rubricatis; & cum glossis marginalibus, quae videntur manu Fr. Thedaldi de Casa, in quo puncta tantummodo, eaque frequentissima, pro virgulis adhibentur, num. 610. notatus. Constat foliis scriptis 104.

SVETONII VITAE XII. CAESARVM.

Cod. III. CAii Svetonii Tranquilli de Vita duodecim Caesarum Libri XII. ut alibi. Tum subiiciuntur versus de eorumdem vita, longitudine regni eorum, & de finibus eorum, quos alibi notavimus, quique in hoc Codice nomen Sidonii praeseferunt. Adsunt scholia brevia Fratris Thedaldi de Casa (1), & Graeca verba, quae in textu maioribus litteris, & parum castigate conscripta adferuntur, in margine manu forte eiusdem Thedaldi quam correctissime Graece & Latine repetuntur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, & quandoque figuratis, num. 611. designatus. Constat foliis scriptis 112.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. IV. SVetonii Tranquilli Vitae XII. Caesarum, ut in Codice superiore; heic tamen sunt anepigraphae, & spatia ad Graeca verba supplenda relicta sunt.

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XV. mirae pulcritudinis, cum initialibus auraris & coloraris, num. 612. antiquitus notatus. Constat foliis scriptis 131.

PLVTARCHI VITAE QVAEDAM, ET LEONARDI ARRETINI CICERO NOVVS.

Cod. V. PLutarchi Vitae XI. a variis auctoribus e Graeco in Latinum translatae, & quidem hoc ordine:

I. pag. 1. Demosthenis Vita Leonardo Arretino interprete, ut in Codice XXVII. Plutei LXV. Catalogi Tom. II. pag. 747. §. XII.

II. pag. 11. Ciceronis Vita per eumdem Leonardum traducta (2) cum Prologo ad Nicolaum Niccolum, ut in Codice I. Plutei LII. Catalogi Tom. cit. pag. 541. §. I.

III. pag. 33. M. Antonii Vita per eumdem traducta cum Prologo ad Coluccium Salutatum, ut in Codice X. eiusdem Plutei loc. cit. pag. 553. §. II.

IV. pag. 70. *b*. Pyrrhi Vita per eumdem traducta, ut in Codice XXVI. Plutei LXV. loc. cit. pag. 745. §. XXIV.

V. pag. 90. Paulli Aemilii Vita eodem interprete, ut in dicto Codice loc. cit. pag. 744 §. XXI.

VI. pag. 106. Tiberii & Caii Gracchorum Vitae, eodem interprete, ut ibid. pag. 745. §. XXIII.

VII. pag. 122. Q. Sertorii Vita eodem interprete, cum Prologo ad Antonium Luscum, ut in Codice XXVII. eiusdem Plutei loc. cit. pag. 746. § IV.

VIII. pag. 135. Catonis Uticensis Vita, interprete, licet nomen non appareat, Leonardo Iustiniano, ut in dicto Codice XXVII. loc. cit. pag. 747. §. X.

IX. pag. 164. *b*. Alexandri Magni Macedonum Regis Vita, interprete Guarino Veronensi, ut in Codice XXIV. eiusdem Plutei loc. cit. pag. 739. §. I.

X. pag. 207. *b*. C. Iulii Caesaris Vita eodem interprete, Ibid. pag. 738. § II.

XI. pag. 242. Aristidis Vita interprete Francisco Barbaro Veneto, cum Prooemio ad

(1) Memoratur hic Codex a Cl. Laur. Mehus in vita Ambrosii Camald. pag. cccxxxv.
(2) Ita est in Codice, sed corrigendum *scripta*.

ad Zichariam Barbarum. Ibid. §. III.

XII. pag. 264. *b.* M. Catonis Censorini Vita, seu comparationis pars altera, & extrema, eodem interprete. Ibid. §. IV. & V.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. mirae pulcritudinis & elegantiae, cum initialibus Librorum litteris, auro, variisque coloribus depictis, num. 613. notatus. Constat foliis scriptis 287.

VITAE DIVERSORVM PRINCIPVM, ET TYRANNORVM AB HADRIANO VSQVE AD NVMERIANVM.

Cod. VI.

GEsta Romanorum Imperatorum, & eorum qui tenuerunt, seu invaserunt Rempublicam, conscripta a diversis auctoribus ab Hadriano usque ad Numerianum, ut in Codice XXXI. Plutei LXIII. Catalogi Tom. II. pag. 703. Tum subiicitur epigraphe: *Expliciunt gesta diversorum Principum, & Tyrannorum, qui Romanam Rempublicam tenuerunt, seu invaserunt ab Hadriano usque ad Numerianum*; ac praeterea Index Vitarum singulorum Principum adiecto auctorum nomine.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, manu Fratris Thedaldi de Casa exaratus, cum Summariis & notulis marginalibus eiusdem, titulis & initialibus rubricatis, ubi animadvertas, vetustiori erasa scriptura, hanc novam fuisse superinductam. Constat foliis scriptis 105.

C. IVLII CAESARIS COMMENTARIA.

Cod. VII.

I. pag. 1. C. Iulii Caesaris Commentariorum Belli Gallici Libri VIII. apposita Censoris nota, quae ita habet: *Iulius Celsus V. C. emendavit* (1), ut in Cod. X. Plutei LXVIII. Catalogi Tomo II. pag. 841. §. I.

II. pag. 117. *b.* Eiusdem Commentariorum Belli Civilis Libri III. ut ibid. §. II.

III. pag. 142. *b.* A. Hircii Commentariorum Belli Alexandrini Liber. Ibid. § III.

IV. pag. 160. Eiusdem Commentariorum Belli Africani Liber. Ibid. §. IV.

V. pag. 180. *b.* Eiusdem Commentariorum Belli Hispaniensis Liber. Ibid. §. V.

Legitur ad calcem Codicis: *Manu Ser Francisci Ser Bonsilii olim Domini Petri de Contugis Not. Public. Vulterran. est effectus.* In prima autem pagina adscribitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. elegantissimus, cum initialibus auro, variisque coloribus illuminatis, ubi erat stemma possessoris in calce primae paginae, quod deinde ab impia manu recisum fuit, num. 615. notatus. Constat foliis scriptis 190.

SALLVSTII BELLVM CATILIN. ET IVGVRTH. L. FLORI EPITOME.

Cod. VIII.

I. pag. 1. C. Crispi Sallustii Liber de Coniuratione Catilinae, ut alibi.

II. pag. 19. Eiusdem de Bello Iugurthino Liber, ut alibi. In fine legitur: *Explicit Liber Sallustii de Bello Iugurthino. Deo laus & gloria amen. Et scriptus per me Verdianum Ser Donati de Sancto Miniate Not. sub anno Dominicae incarn. MCCCC. quarto de mense Aprilis, dum officio fungebar in Castilione Florentino cum Antonio de Davanzatis, tunc Potestate & Protectore meo.*

III. pag. 57. L. Flori Epitome Historiae Romanae, ut in Cod. IX. Plut. XIX supra pag. 146. §. I. In fine leguntur hi versiculi:

Si possem, veneranda parens, praecurrere Titi
Castra Livi, dum bella lego Pharsalica, vellem
Quo nullus melius, brevius, vel clarius inquit,
Ergo suum Lucium digneris mittere Florum.

Iste Liber est mei Verdiani Ser Donati olim Ser Iacobi de Sancto Miniate in Grammaticalibus studentis.

Si quis inveniat, ei reddat pro amore Dei;
Et si non faciat, amba sua lumina perdat.

Inde adiiciuntur scholia quaedam, quibus explicatur quid sit *legio, manipulus, cohors, turma &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. ineuntis, cum notulis marginalibus, num. 616. designatus. Constat foliis scriptis 102.

VALERIVS MAXIMVS, ET VEGETIVS DE RE MILITARI.

Cod. IX.

I. pag. 1. VAlerii Maximi Factorum & Dictorum Memorabilium Libri IX. cum Praefatione, ut alibi innuimus. In fine legitur: *Valerii Maximi Dictorum Memorabilium, & Factorum Liber IX. explicit.* Tum haec adnotatio: *In hoc Libro Valerii Maximi sunt mille LXX. Exempla, vel circa, parum plus, vel minus.* Inde sequens distichon ita inscriptum. *Versus Diaboli contra Manfredum:*

Chmolus urbe ruet, ipso non praesule dignus.

(1) Haec eadem Censoris subscriptio etiam sequentibus Libris apposita est.

Mundus adorabit Aquilae victricia signa. Tandem post indicem Capitum Librorum IX. Valerii Maximi subiicitur explicatio supra adlatorum carminum.

II. pag. 107. Flavii Vegetii Renati viri illustris de Re Militari Libri IV. praevio ipsorum Summario, Capitum elencho, & Prologo, ut in Codice XXXIX. Plutei XXXIX. Catalogi Tom. II. pag. 316. §. I. In calce legitur: *Flavus* (sic) *Eutropius emendavit sine exemplario Constantinopolim Consule Valentiniano Augusto Septimo & Abieni* (sic). Tum repetitur titulus: *Flavii Vegetii Renati viri illustris Liber IV. explicit feliciter. Deo gratias. Amen.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, binis columnis, duplici manu, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis; necnon scholiis & correctionibus in margine, varia manu, num. 617. notatus. Constat foliis scriptis 131.

VALERIVS MAXIMVS, ET SALLVSTII BELLVM CATILIN. ET IVGVRTH.

Cod. X. I. pag. 1. VAlerii Maximi Factorum & Dictorum Memorabilium Libri IX. cum Praefatione, & Capitum tabula, Libris singulis praemissa, primo excepto, ut in Codice superiore §. I.

II. pag. 123. Sallustii Liber Belli Catilinarii, ut in Codice VIII. huius Plutei §. I.

III. pag. 135. Eiusdem Liber Iugurthini, cum Prologo, ut ibid. §. II. In fine leguntur versiculi:

Qui cupis ignotam &c.

ut alibi: tum alia manu index Librorum Valerii Maximi.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & scholiis aliquot marginalibus, num. 619. designatus. Constat foliis scriptis 160.

FLORI, RVFI, ET IVSTINI EPITOMAE.

Cod. XI. I. pag. 1. LVcii Annaei Flori Epitoma de Tito Livio, ut in Cod. IX. Plutei XIX. supra pag. 146. §. I.

II. pag. 30. *b.* Titi Livii Epitoma ab Vrbe condita, a Libro I. ad CXXXIX. auctore Sexto Rufo. Ibid. §. II. Heic tamen desinit in verbis: *honores dedit.* Tum subditur: *Expliciunt Periochae omnium Librorum Titulivii* (sic) *ab Vrbe Condita. Deo gratias. Amen.*

III. pag. 54. Pompeii Trogi Libri XLIV. Rerum Romanarum, seu Iustini Epitoma in Pompeium Trogum, cum Prologo. Ibid. §. III. In fine adscriptum est: *Pompeii Trogi Liber XLIV. feliciter explicit, anno ab Incarn. Dei MCCCCV.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XV. ineuntis, nitidissimus, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 618. notatus. Constat foliis scriptis 160.

QVAESTIONES DE PAVPERTATE CHRISTI, ET APOSTOLORVM.

Cod. XII. I. pag. 1. PRocessus, & ordo acerrimae quaestionis de paupertate Christi, & Apostolorum, ortae, ac disputatae in Curia Apostolica Avenionensi, inter Ioannem XXII. Romanum Pontificem, Ludovicum Bavarum Romanorum Imperatorem, Michaelem de Caesena Ministrum Generalem Ordinis Minorum, & Gerardum Odonis alterum, Michaele deposito, eiusdem Ordinis Ministrum Generalem, additis Ioannis Papae Decretalibus, Imperatoris Ludovici Diplomatibus, Michaelis, & Gerardi litteris, & allegationibus, ab anno Christi MCCCXXII. usque ad annum MCCCXXXIV. (a) Praecedit origo huius quaestionis, quae inc. *Quoniam secundum Apostolum ignorans ignorabitur, & secundum Augustinum, & iura, ignorantia crassa & supina, seu affectata, non excusat potius, sed accusat, ideo ego Frater N. Ordinis Minorum, cupiens ea, quae de quaestione orta tempore Domini Ioannis Papae XXII. de paupertate Christi & Apostolorum eius gesta & facta sunt, pro, & contra, & caussas gestorum & factorum exprimere.* Des. *& publice promulgavit formam huiusmodi continentem.* Tum sequitur Bulla inscripta; *Ioannes Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Quia nonnumquam, quod coniectura profuturum credidit, subsequens experientia nocivum ostendis &c.* Tota haec collectio desinit: *tamquam haereticum ab omnibus Catholicis evitandum, & poenas, & sententias editas contra haereticos incurrisse.* Inde sequitur Summarium totius Operis, seu monumentorum omnium, quae huiusce disputationis caussa prodierunt, elenchus, qui quum recensionis vicem gerat, in medium totus a nobis profertur. Ita igitur habet:

In hoc volumine continentur omnia, quae hic inferius per ordinem describuntur.

Primo ponitur motivum, unde quaestio de paupertate Christi & Apostolorum fuit ventilata in Curia Avinionis. Quoniam secundum Apostolum ignorans ignorabitur.

Suspensio Decretalis: Exiit qui seminat &c. *facta per Ioannem PP.* Ioannes Episcopus &c. Quia nonnumquam quod coniectura profuturum credidit.

De-

(a) Consociandus esset iste Codex cum altero, pariter membranaceo, eamdemque quaestionem continente, qui primitus fuerat Fratris Thedaldi de Casa, quique postero tempore in Bibliotheca reconditus Medicea, in ea nunc conquiescit Plut. XVII. Cod. XXIX. membr. in 4. cuius recensionem vide Catalogi Tom. I. pag. 352. & seqq. Consule Laurentium Mehus in Vita Ambrosii Camaldulensis pag. CCCXLII.

Determinatio Capituli generalis Ordinis Minorum celebrati Perusii de paupertate Christi & Apostolorum. Vniversis Christifidelibus &c. Frater Michaël &c. Noveritis quod nos anno Domini MCCCXXII. &c.

Determinatio specialis Generalis Ministri cum quibusdam Magistris & Bachalariis in sacra pagina de quaestione praedicta. Vniversis praesentes litteras inspecturis Fratres Michael Ordinis Fratrum Minorum Generalis, Guilelmus Angliae &c. Noveritis quod nos An. Domini MCCCXXII. Indict. II.

Prima Decretalis Domini Ioannis PP. XXII. improbativa determinationis praedictae. Ioannes Episcopus &c. Ad conditorem Canonum non est dubium pertinere.

Appellatio Fratris Bonagratiae Procuratoris Ordinis Minorum in Romana Curia contra dictam Decretalem. In nomine Domini nostri Iesu Christi, anno a Nativit. Domini MCCCXXIII Vestrae significat Sanctitati Frater Bonagratia.

Correctio & roboratio praedictae Decretalis Domini Ioannis Ad conditorem. Ioannes Episcopus &c. Ad conditorem Canonum &c.

Secunda Decretalis Domini Ioannis PP. XXII. Ioannes Episcopus &c. Quum inter nonnullos viros scholasticos &c.

Appellatio Domini Ludovici ante Regis Romanorum a Ioanne PP. XXII. contra duas Decretales praedictas. Nos Ludovicus Dei gratia Francorum Rex semper Augustus proponimus contra Ioannem, qui se dicit PP. XXII.

Tertia Decretalis Domini Ioannis PP. XXII. Ioannes Episcopus &c. Quia quorumdam mentes sic pater mendacii dicitur excaecasse &c.

Littera, quam misit Ioannes PP. Fratri Michaëli Generali Minor. citando ipsum ad Curiam. Ioannes Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Michaëli &c. Quum propter aliqua negotia &c.

Quomodo Ioannes PP. reprehendit Fratrem Michaëlem Generalem Ministrum, maxime de littera facta in Capitulo Perusino, & quomodo idem Generalis sibi restitit in facie.

Appellatio solemnis Fratris Michaëlis Generalis Minorum a Ioanne PP. praedicto. In nomine Domini amen, anno Domini MCCCXXVIII. Indit. XI. in Civitate Pisana &c.

Quaedam lex generalis Ludovici ante Imperatoris, praecipue contra haereticos. Ludovicus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus &c. Omnem totius Reipublicae curam &c.

Sententia, quam tulit Ludovicus ante Imperator contra Ioannem PP. XXII. deponens ipsum de Papatu. Ludovicus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus &c. Vniversis & singulis Ecclesiarum Praelatis &c.

Sententia depositionis Fratris Michaëlis ab officio Generalis Ministerii, quam tulit contra eum Ioannes PP. praedictus. Ioannes Episcopus &c. Dudum ad nostri Apostolatus auditum.

Littera excusatoria Fratris Michaëlis Generalis, quam per totum Ordinem destinavit, explicando causam sui recessus de Curia. Vniversis Ministris, Custodibus, Guardianis &c. Frater Michael eiusdem Ordinis &c. Iuris Divini & humani legibus admonemur &c.

Appellatio abbreviata, extracta de appellatione prolixa superius memorata. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti amen, anno Domini MCCCXXVIII. &c.

Oppositiones, quae factae sunt, quod Generalis Minorum non potuit rite appellare a Papa, cum responsionibus ad easdem. Prima oppositio est, Quum secundum leges &c. Secunda oppositio est. Quum dicatur quod solummodo Concilium Generale &c. Tertia oppositio est, Quam faciunt adversarii veritatis &c.

Littera, quam Frater Michaël Generalis misit per ordinem ad impediendum Capitulum Parisiense. Vniversis Fratribus Ord. Fratrum Minor. &c. Frater eiusdem Ordinis &c. Quum secundum regulam nostram &c.

Allegationes quorumdam Magistrorum, quod Congregatio facta Parisius, & depositio Fratris Michaëlis Generalis, & institutio Fratris Geraldi &c. facta in dicta Congregatione non fuerunt alicuius roboris, vel momenti, iudicio suo. Allegationes Religiosorum virorum Fratrum Henrici de Thalem, Francisci de Aesculo Guillelmi &c.

Quarta Decretalis Domini Ioannis PP. XXII. respondendo ad appellationem factam contra eum per Generalem Minorum. Ioannes Episcopus &c. Quia vir reprobus Michaël de Caesena.

Appellatio facta in Monacho contra dictas quatuor Decretales Domini Ioannis PP. XXII. In nomine Patris & Filii & Spiritu Sancti amen. Anno a Nativitate Domini MCCCXXX, Indict. XIII. in Monacho, in Domo Fratrum Minorum. Venerabilis & Religiosus vir Frater Michaël &c.

Quaedam publice predicata per Ioannem PP. XXII. cum improbationibus eorumdem. Gaudere in Domino semper, iterum dico gaudete &c.

Littera admonitoria, quam Frater Michaël ante Generalis Minister, misit per totum Ordinem. Vniversis & singulis Ministris &c. Frater Michaël &c. Christianae fidei fundamentum, & fundator &c.

Littera excusatoria & admonitoria, quam Frater Michaël misit ad Congregationem factam Perpiniani per Fratrem Geraldum Generalem Ministrum. Vniversis Fratribus Ordinis Minorum in proximo futuro Festo Pent. in Perpiniano congregandis.

Littera, quam misit Frater Geraldus Generalis Ordinis Minorum Fratri Michaëli eiusdem Ordinis ante Generali. Quid niteris bonam ostendere viam tuam.

Littera responsiva Fratris Michaëlis ad litteram Fratris Geroldi Generalis Ministri Ordinis Minorum. Teste Salomone per patientiam cognoscitur via viri.

Ap-

Appellatio Fratris Bonagratiae Procuratoris Ordinis Minorum, quod protestatio, quam dicitur fecisse Ioannes PP. in Consistorio de quibusdam ab ea publice, & pluries praedicatis, non excusat eum ab haeresi quoquomodo. Anno a Nativitate Domini MCCCXXXIV in domo Fratrum Minorum de Monacho ibi Frater Bonagratia de Pergamo &c.

II. pag. 169. *b*. Aliud scriptum de eadem re. Inc. *Quoniam, ut ait Leo Papa, qui alios, quam potest, ab errore non revocat*. Des. *agnoscit miserias nostras, orat pro nobis Patrem, quia beata illa praesentia* . . . . . . Videtur aliquid desiderari.

In calce Codicis hoc monumentum additum est: *Anno Domini MDXVII. die II. Iunii in festo Pentecostes, sedente Leone X. iussa eius congregatae fuat omnes sectae Beati Francisci Romae, videlicet Minorum Conventualium, qui a Beato Francisco originem vere traxerunt, quaedam alia secta Fratrum de Familia, sive de Bulla, vel de Observantia a vulgaribus nuncupata, qui tempore Eugenii IV. sub quodam Fratre Alberto de Sarteano apostatarant, & secta Amadeorum, Clarenorum, Capuciorum, Sancti Evangelii, & Minimorum, & hoc sub specie reformationis, & unionis Ordinis. Ministri Conventuales hortati fuat a Pontifice, ut indultis & privilegiis Ordini concessis per omnes antecessores renunciarent, qui renuentes, iussu suo elegerunt sibi caput, qui libere & sponte omnes convenerunt in R. Magistrum Antonium Illyricum de Cherso, tunc Provinciae Sancti Antonii Ministrum, quem Pontifex voluit appellari Magistrum Generalem Ordinis. Ceterae vero sectae elegerunt quemdam Fratrem Christophorum de Forlivio, quem voluit nominari Ministrum Generalem totius Ordinis, & sic factus est Ordo praeposterus, ut qui erant Ministri, fierent Vicarii, & e contra, & qui erant primi fierent novissimi, & e contra. Haec autem omnia procuravit spiritus superbiae & ambitionis, medio spiritu avaritiae; & sic paullatim adimpletur prophetia a Rev. Magistro Bartholomaeo de Pisis in Conformitatibus descripta, quae talis est: venient Fratres sub nomine Observantiae, secta diabolica, quae erit destructio Ordinis & Religionis. Rogetur ergo Deus, ut parvum gregem Conventualium praeservet, & det sibi requiem in diebus malis. Frater Petrus de Terranova Theologus indignus haec posteris tradidit*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, breviatis litteris exaratus, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 172.

PLVTEVS XXI. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

C O D E X I.

S P E C V L V M P A V L L I N I.

SPeculum Paullini (1), sive Satyrica rerum gestarum Mundi, initio & fine mutila, cum indice Capitum, & Rerum notabilium ad calcem. Incipit a temporibus Abrahae, & a verbis . . . . *sam lata secundum Iosephum, ut eam de prope adspicientibus longitudo videretur in minus, fuit autem longitudo quatuor milia passuum, secundum id* . . . . . . *quanto vero turris elevabatur, tanto stringebatur, ne in parte aliqua declinaret*. Inde sequitur Caput II. quod inscribitur: *De divisione linguarum & nationum in tres partes Mundi*. Vltimum Caput inscriptum *De Musica ad manum applicata, & quibusdam incidentibus*, ita se habet: *Claruit tunc in Italia Guido Arretinus, inter musicos notissimus, in hoc etiam philosophis praeferendus, quod ignotos cantus, etiam pueri facilius discunt per eius regulas, quam voce magistri, aut per usum alicuius instrumenti; dum VI. vel syllabis modulationi appositis ad VI. voces, vel notas, quas musica irregulariter recipit per flexuras digitorum laevae manus distinctis per integrum dypason se oculis & auribus ingerunt in-* tea-

(1) Appellat Paullinus historiam suam *Satyricam*, quasi dicat historiam miscellam, veluti per saturam congestam. Satyram Paullini memoravit Colucceius Salutatus in Epistola ad Ioannem Ferdinandum de Eredia Castellanum Empostae, de qua Cl. Laur. Mehus in vita Ambrosii Camaldulensis pag. CCXCVI., CCCLII. & CCCCLXIII. Excerpta quaedam ad Nicolaum IV. Pontificem spectantia in lucem protulit ex hoc Codice Vir Cl. Fr. Antonius Felix Mathaeius num. IV. pag. 168. seq. Appendicis Monumentorum Veterum, quibus eiusdem Pontificis vitam ab Hieronymo Rubeo scriptam illustravit. Sunt qui putant, hunc Paullinum Ordinis Minorum, Satyricae, sive Miscellae historiae auctorem, fuisse illum Venetum, qui anno MCCCXXIV. electus fuit Episcopus Puteolanus, cuius mentionem facit Ferdinandus Vghellius Tom. VI. Italiae Sacrae pag. 279. edit. secundae, vitamque memoriae prodidit inter Scriptores Venetos vir Cl. Ioannes de Augustinis, Tomo II. pag. 301. Ego vero conicerem, Paullinum historicum, Romanum fuisse ex Columnensi familia. Legi enim in Codice membranaceo in fol. Bibliothecae nostrae D. Marci Epistolam Poggii Bracciolini ad Iacobum Bracelleum Ianuensem, datam Florentiae die XV. Martii MCCCCXXXIX. In hac enim tractans de Ianua a Poenis direpta, post Sigebertum Monachum Gemblacensem ab eo allatum, inquit Poggius: *hoc idem & Paullinus historicus adserit, Ordinis Minorum, ex familia Columnensium, qui diversis ex Libris collectam historiam usque ad Bonifacium Octavum Pontificem contexuit*. De hoc, aliisque huius Historiae Codicibus agit laudatus Ant. Felix Mathaeius in Praefatione ad vitam Nicolai V. editam Pisis MDCCLXI. in 8. pag. 39. seq.

teuse, & remisse, & elevatione, & depressione earumdem VI. vocum. In Apulia, ut ais Sigebertus, erat quaedam statua marmorea, circa caput aheneam circulum . . . .

Post tabulam Rerum Notabilium p. 149 *b.* legitur: *Iste Liber fuit ad usum Reverendi Patris Fratris Thedaldi de Casa, quem dum viveret assignavit armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini MCCCCVI.* Ac tandem post aliam Tabulam, exhibentem Evangeliorum initia, quae per totum annum io diebus Dominicis ac Feriis leguntur, apponitur epigraphe: *Speculum Paullini, sive Satyrica rerum gestarum Mundi, est ad usum Fratris Thedaldi de Mucello Ord. Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, cum picturis rudibus in calce paginarum, quibus acta veteris ac novi Foederis delineata exhibentur, quarum nonnullae ab impia manu recisae sunt, num. 620. designatus. Constat foliis scriptis 150.

FR. BARPTOLEMAEVS ANGLICVS DE PROPRIETATIBVS RERVM.

Cod. II. FRatris Barptolemaei Anglici de Proprietatibus Rerum Libri XIX. fine ullo tamen titulo. Liber I. ioc *Quum proprietates rerum substantias sequuntur.* Liber XIX. def. *Hippocrates, Isaac, Zeno, Zoroastres magus. Istorum, & multorum aliorum in istis libellis verba in diversis locis summatim & breviter recitantur, ut patere poterit intuenti diligenter.* Tum sequitur iodex Capitum. Aliud Exemplar occurrit in Codice IX. Plutei XVIII. supra pag. 135. ubi tamen io Libro XVIII. desinebat.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, in quo defectus occurrit in Libro VIII. inter paginam 57 & 59 num. 621. notatus. Constat foliis scriptis 180.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. III. FRatris Barptolemaei Anglici de Proprietatibus Rerum Libri XIX. ut in Codice superiore. In fine legitur: *Explicit Tractatus de Rerum Natura, & Proprietatibus a Fratre Barptolemaeo Anglico Ord. Minorum compositus.*

Me tibi devotum faciat, Deus optime, totum.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus coloratis & rubricatis, num. 622. designatus. Constat foliis scriptis 217.

VETERVM HISTORIAR. EPITOME.

Cod. IV. NOtabilium Historiarum Epitomata, tam in Testamento veteri, quam in novo, ab initio mundi usque ad tempora Bonifaci VIII. seu potius speculum Paullini (1), de quo supra Codice I. Prooemium inc. *Progreditur quasi aurora consurgens.* Des. *sed inter aniles fabulas deputantur.* Chronicon inc. *In principio secundum Dionysium XII. de Divinis Nominibus, laudare nos convenit eum, qui est infinitorum nominum.* Des. *hic Bonifacius duos Legatos misit in Franciam, & in Angliam, videlicet Praenestinum & Albanensem, quia guerra supetius dicta inter Regem Franciae & Comitem Flandriae nimis crescebat; dicitur autem habuisse ortum, eo quod Comes filiam suam filio Regis Angliae daret, Rege Franciae irrequisito.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus coloratis, io quo defectus occurrit post paginam 113. num. 623. designatus. Constat foliis scriptis 190.

ANON. CHRONICA IMPERATORVM ET PONTIFICVM.

Cod. V. I. pag. 1. ANonymi Chronica Imperatorum ab Octaviano ad Rodulphum, in XIII. Centenaria divisa. Praecurrit Prologus, qui inc. *Scripturi gesta Imperatorum sublimium, necnon & Pontificum Romanorum, brevitatem ac prolixitatem devitare cupimus.* Des. *itaque, invocato Deo, ab Octaviano Caesare, qui primus universale Romanorum est Dominium assequutus, sub quo & Mundi Salvator Christus Pontifex noster Summus est temporaliter de Sanctissima Virgine natus, narrationis nostrae initia capiamus.* Centenarium primum inc. *Octavianus de gente Octavia traxit originem.* Ultimum des. *anno Domini MCCLXXVIII. & in ipso anno ab eodem Rodulpho, post fidem bis fractam, misericorditer receptus.* Adiicitur nota decem persecutionum contra Ecclesiam, quae per Imperatores excitatae fuerunt.

II. pag. 97. Chronica Romanorum Pontificum a S. Petro Apostolo ad Leonem secundum. Centenarium primum de Romanis Pontificibus inc. *Petrus unus de Apostolis, Apostolorum praecipuus, Ioannis filius, fraterque Andreae, provinciae Galilaeae, vico Bethsaide, primus in Antiochena Ecclesia Praesul.* Centenarium octavum desinit io Leone secundo, tempore Caroli Magni, & in verbis: *Ad Sanctum Laurentium extra muros. Hic post innumeros bos, sepultus est ad Sanctum Petrum.* In-

(1) Memorat hunc Codicem Cl. Ant. Felix Matthaeius in Praef. ad Vitam Nicolai V. Pisis apud Paullum Giovannelli 8. pag. xxxix.

Inde alia manu additum: *Hic deficiant quinque Centenaria Pontificum*. Tandem adscribitur indiculus Imperatorum & Pontificum alii manu, cum epigraphe: *ad usum Fratrum Minorum Provinciae Thusciae*.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, duplici manu, cum additionibus marginalibus, num. 624. designatus. Constat foliis scriptis 134.

IACOBI ACCONENSIS HISTORIA HIEROSOLYMITANA.

Cod. VI. MAgistri Iacobi Acconensis Episcopi Historia Hierosolymitana, abbreviata, sive de Mirabilibus Mundi, in fine mutila, praevia Capitum tabula, & Praefatione, quae inc. *Postquam divinae propitiationis munificentia*. Des. *diligens lector manifeste poterit perpendere*. Historiae Caput I. inscriptum: *Cur Dominus Terram Sanctam variis flagellis & subalternis casibus exposuerit*, inc. *Terra Sancta promissionis &c.* Caput ultimum, quod est XC. inscriptum *De mirabilibus hominibus, & de scriptura Didymi Alexandrini*, desinit imperfecte in verbis: *ut natura nostra caelestis sit, & quod Dei habeat comitatem, vos autem sordidatis illam* . . . . Vide quae de hac Historia praefati sumus in recensione Codicis XXVIII. Plut. LXVI. Catalogi Tom. II. pag. 801. §. I.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. grandiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 625. designatus. Constat foliis scriptis 123.

ANONYMI CHRONICA IMPERATORVM, ET PONTIFICVM.

Cod. VII. ANonymi Chronica Imperatorum, ab Octaviano ad Rodulphum, & Romanorum Pontificum, a B. Petro Apostolo incipiens, & desinens in Leone II ut in Codice V. huius Plutei.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum additionibus marginalibus, alia manu, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 626. designatus. Constat foliis scriptis 150.

ADAM. CLERICI CLAROMONT. EPISC. CHRONICA, LEONTII EXCERPTA EX HOMERO &c.

I. pag. 1. ADam, Clerici Claromontani Episcopi (1), Chronica, cui titulus: *Speculum gestorum mundi* (2), in tres Partes divisa, quarum tamen ultima in hoc Codice desideratur. Praecedit Epistola Sanctissimo Patri & Domino Gregorio (X.) Apostolicae Sedis Summo Pontifici, quae inc. *Quoniam inter caussas rationabiles*. Des. *ut quod voluerit eligat, vel relinquat* (3). Chronica inc. *Deus ante omnem diem duo creavit*. Des. *dicto igitur de Tartarorum gestis, & eorum proprietatibus, nunc est ad bifariam redeundum. Frederico itaque condemnato anno Domini MCCLIV. & ex tunc vacante Imperio ab ipso anno usque ad annum Domini MCCLXX. tempora vacationis Imperii duximus prosequenda; prius tamen omnium Imperatorum Romanorum, & Imperii invasorum annos & nomina, a primo scilicet Iulio usque ad ultimum, scilicet Fredericum secundum seriatim duximus hic ponenda*. Heic in margine Fr. Thedaldi manu adnotatum est: *Hic incipit tertia pars Operis huius, deficiuntque multa pulcra & utilia*. Cod. VIII.

II. pag. 158. *b*. Excerpta quaedam Odysseae Homeri Latine traducta a Leontio Pilato Thessalonicensi, primo Graecae linguae in Academia Florentina Professore, manu Fratris Thedaldi de Casa (4). Inc. *In Odyssea Homeri sunt XXIV. Libri, quorum primus sic incipit*:

Virum mihi pande, Musa, multimodum, qui valde multum
Erravit, postquam sacram Civitatem Troiae depraedatus fuit.
Multorum hominum vidit urbes, & intellectum novit &c.

III. pag. 161. Hieronymi Epistolae abbreviatae, & quaedam alia ex eius Epistolis recollecta.

IV. pag. 207. Notabilia ex M. T. Ciceronis Quaestionibus Tusculanis &c.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. de Flor. MCCCCVI.*

Codex chartac. Ms. in fol. minori Saec. XIV. duplici manu, quarum prior, nempe quae Chronicon descripsit, videtur Francisci Petrarchae, teste Laur. Mehus loc. cit. cum notulis aliquot Thedaldi de Casa, num. 627. designatus. Constat foliis scripris 226.

HI-

(1) Is est Adam, Clericus Fratris Guidonis de Turre Ordinis Praedicatorum, de quo in Gallia Christiana Tom. II. pag. 277. seq. editionis Parisiensis anni MDCCXX.

(2) Fallitur Ioannes Albertus Fabricius Biblioth. Med. Tom. I. pag. 8. scribens Adamum Clericum incepisse Chronicon suum ab anno MCCXVIII quum exorsus sit ab ortu mundi, ac praeterea dicens idem Adami Chronicon ab Historiarum Floribus, quum unum, idemque sit Opus, Chronicon nempe florigerum ex variarum historiarum floribus contextum. Consule Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrosii Camaldulensis pag. CCXII.

(3) Huius Epistolae Excerpta quaedam in lucem protulere Iacobus Quetif, & Iacobus Echard Tom. I. Script. Ordinis Praedicatorum pag. 240.; ubi multa habentur de Adamo Clerico, eiusque Chronico.

(4) Ab eo forte prima hauserat Graecae linguae elementa Fr. Thedaldus de Casa. Vid. Ambros. Camald. Vitam pag. CCLXXIII. & CCCX v.

HISTORIARVM EPITOME.

Cod. IX. NOtabilium Historiarum Epitomata, seu potius Speculum Paullini, ut in Cod. IV. huius Plutei. Heic tamen in principio multa desunt, & incipit a verbis .... *Germanis profecta litoribus omnes Gallias inundant, saepiusque caesis Romanis exercitibus, apud Aquas Sextias a Mario strata est &c.* Primum Caput integrum inscribitur *De expulsione Physconis*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 628. notatus. Constat foliis scriptis 137.

BENVENVTI DE RAMBALDIS DE IMOLA ROMVLEON.

Cod. X. LIber Romuleonis, sive Compendium Historiarum Romanarum post excidium Troiae, & a condita Vrbe usque ad Diocletianum Augustum, editum & compilatum a Magistro Benvenuto de Imola, & in Libros X. digestum, cum Praefatione, ut in Codice XXIX. Plutei LXVI. Catalogi Tomu II. pag. 802. cum tabula rerum notabilium in fine, quae his verbis explicit: *Ista tabula est manu Fratris Thedaldi*. Sequitur deinde manu Fratris Sebastiani de Bucellis Ordinis Minorum hoc monumentum: *Nota etiam, quod in isto Libro multa sunt falsa, & incorrecta vitio scriptorum, quod Frater Thedaldus non tantum vixit, quod potuisset corrigere.*

Codex membranac. Ms in 4. maiori Saec. XIV. exeuntis, cum initialibus coloratis, & notulis aliquot marginalibus, ubi erasa priori scriptura, haec nova superinducta est, num. 629. designatus. Constat foliis scriptis 234.

PLVTEVS XXII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

C O D E X I.

S E R V I V S I N V I R G I L I V M.

I. pag. 1. SErvii Honorati Grammatici Expositio in Virgilii Bucolica cum Prooemio, ut in Codice I. Plutei XLV. Catalogi Tom. II. pag. 333. §. I.

II. pag. 14 *b*. Eiusdem Expositio in Virgilii Georgicorum Libros IV. item cum Prooemio, ut ibid. §. II.

III. pag. 39. *b*. Eiusdem Expositio in Aeneidos Libros XII. pariter cum Prooemio, ut ibid. pag. 334. §. III. Codicem claudit adnotatio brevis grammaticalis de voce *Vesper*, qualis habebatur etiam in vetustissimo Codice XIV. eiusdem Plutei XLV. loc. cit. pag. 350. § VII.

Codex membranac. Ms. in fol. min. quadrato Saec. XI. duobus in principio foliis ab alia manu Saec. XIII. suppletus, cum titulis rubricatis, & charactere maiusculo exaratis, necnon Graecis verbis maiori item littera expressis, quaternionibus constans XXII. cum dimidio, numericis notis in calce singulorum appositis, num. 636. designatus. Constat foliis scriptis 181.

PRISCIANVS DE CONSTRVCTIONE.

Cod. II. I. pag. 1. PRisciani de Constructione Liber XVII. ut in Codice I. Plutei XLVII. Catalogi Tom. II. pag. 388. § II. ubi de Constructione, seu Ordinatione partium Orationis Libri II. inscribuntur.

II. pag. 113. Epistola, seu potius formula testimonialium eorum, qui ad Sacerdotium sunt promoti, quae ita inscribitur, & inc. *Christianae Religionis cultori eximio Domino NN. Archipraesuli Reverendiss. NN. Episcopus divinae hereditatis compendium sempiternum, & obsequium nostrae devotionis continuum. Dum charitas omnium in fide Christi viventium diffusionis suae gratia ad mutuo sibi consulendum corda instruat, invitet, & moneat, praecipue tamen nobis in domo disciplinae Christi militantibus tantae admonitionis culturam specialius credimus incalcandam, & aperius exhibendam; quatenus grex sub Pastorum Ecclesiae custodia positus nostrae conversationis exemplis, & alternis provectibus instituatur, erudiatur, & ad promerenda divina charismata crebris successibus informetur. Quoniam igitur paternitatis affectu a nobis petere voluistis, ut Ecclesiae nostrae Cardinalem Subdiaconem nomine Petrum ad restaurandum Sanctae Rerdonensis Ecclesiae propria Pastore destitutum ovile Dominicum vestris petitionibus concedere & donativa exhibitione conferre dignaremur, aptum duximus vestris votis quantocyus occurrere, & vestris precibus efficaciter consentire. Hunc igitur nostrae Ecclesiae Subdiaconem vita & moribus adprime ornatum, sapientiae stu-*

dhis & divinis assertionibus, ut decet, plenissime eruditum, sub iuvenilibus annis senilem animum gerentem, nobilitate pollentem, eloquio artidum, mente sanum, corpore integrum, charitate diffusum, Ecclesiasticis gradibus cooptando, ad Sacerdotii culmen competentibus sibi benedictionibus promovere curavimus &c. Reliqua, quae duas ferme paginas implent, ob evanidos characteres vix amplius legi possunt.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XI. cum scholiis marginalibus aeque antiquis, & prima pagina ab alia manu supplera. in quo Graeca verba suis locis maiori littera adiata videre est, num. 633. notatus. Constat foliis scriptis 113.

PRISCIANI ARTIS GRAMMATICAE LIBRI XVI.

Cod. III. PRisciani Artis Grammaricae Libri XVI. praevio Prologo, & Librorum argumentis, ut in dicto Codice I. Plutei XLVII loc. cit. pag 387. §. I. Heic tamen Liber XVI. est imperfectus, & desinit in verbis: *Nam equidem facio, equidem facis, equidem facit dicimus, & potest & ad primam, & secundam, & ad tertiam transferri personam; quod minime fieret, si esset compositum* .... quae in dicto Codice I, incidunt in pag. 214. lin. 5. In principio adest ratio numerandi Graecis litteris, ab unitate usque ad pcccc. necnon arbor Nominis varias divisiones exhibens, tum hi versiculi:

Me legat, & Partes, si tendere vult quis ad Artes,
Me legat, antiquos qui vult proferre loquelas;
Qui me non sequitur, vult sine lege loqui.

In littera vero initiali Priscianus scribens repraesentatur, adscripto versiculo:

Sum Romanorum praeceptor Grammaticorum.

Codex membran. Ms. in 4. min. Saec. XI. cum scholiis aliquot marginalibus, aeque antiquis, & initialibus aliquot rudi penicillo delineatis, num. 634. designatus. Constat foliis scriptis 147.

ALIUD EXEMPLAR.

Cod. IV. PRisciani Caesariensis Grammatici Institutionum Grammaticalium Libri XVI. ut in Codice superiore. Heic tamen Liber XVI. est integer, & concordat cum dicto Codice I. Plut. XLVII. loc. cit. Clauduntur vero epigraphe: *Prisciani Grammatici sedecim Libri de octo partibus Orationis finiunt.*

In fine legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florent. Conventus* 1401. Inde alia manu: *Giuliano di Pumicano Girolami pro.... a avuto questo Libro in presto dall' Armario di Sancta Croce .....* Reliqua ob evanidum characterem minime legi possunt.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII. ineuntis, cum scholiis aliquot in margine, & glossis interlinearibus, & cum initialibus rubricatis, & Graecis verbis suis in locis maiori littera adiectis, num. 632. designatus. Constat foliis scriptis 190.

QUINTILIANUS DE INSTITUTIONE ORATORIA.

FAbii Quintiliani de Institutione Oratoria Libri XII. cum Prologo, seu Epistola *Victorio suo* inscripta, quam subsequuntur Librorum singulorum argumenta, ut in Codice VI. Plutei XLVI. Catalogi Tom. II. pag. 381. Cod. V.

In primo folio legitur; *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum effigie auctoris in principio, & initialibus Librorum & Capitum litteris auro, variisque coloribus eleganter illuminatis, & spatiis vacuis ad Graeca supplenda relictis, num. 635. notatus. Constat foliis scriptis 285.

DONATUS SUPER TERENTIUM.

DOnati Expositio in Terentium, cum Prooemio, ut in Codice VIII. Plutei LIII. Catalogi Tom. cit. pag. 604. Heic quoque ad Graecas voces supplendas spatia vacua relicta sunt. Cod. VI.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus coloratis, pulcherrima pictura in principio, auro, variisque coloribus distincta, & icone auctoris, num. 637. notatus. Constat foliis scriptis 160.

VARRO DE LINGUA LATINA.

M. Terentii Varronis de origine Linguae Latinae Libri VI. ut in Codice V. Plutei LI. Catalogi Tom. cit. pag. 527. §. I. Spatia ad Graeca supplenda ubique, necnon lacunae quaedam occurrunt. Cod. VII.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. ni-

nitidissimus, eum initiali littera, auro, variisque coloribus eleganter illuminata. Constat foliis scriptis 85.

QVINTILIANI ACTIONES, ET B. AVGVSTINI LIB. DE VERA INNOCENTIA.

Cod. VIII. I. pag. 1. QVintiliani Actiones XX. quarum prima inscribitur: *De adolescente caeco & noverca*, quae inc. *Ex incendio domus adolescens patrem extulit*. Vltima: *De filio occiso a patre propter infamiam incestus*, des. *ne quid amplius quaeras, ne infamiam ne dicas. Explicit*. Actiones istae, seu Declamationes Quintiliano tributae in hoc Codice, in aliis M. Floro adscribuntur, quin etiam a nonnullis creduntur esse Posthumii iunioris, unius ex triginta tyrannis, quem in Declamationibus disertissimum testatur fuisse Trebellius Pollio, ut videre est apud Fabricium Biblioth. Lat. Tom. I. pag. 556. ubi fusius hac super re edisserit.

II. pag. 90. Beati Augustini Liber de Vera Innocentia, ut in Codice II. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 7. §. XII. Sunt autem, ut ibi iam monuimus, Prosperi Aquitani sententiae ex Augustino delibatae, quae in hoc Codice sunt num. CCCXCIII. in quarum principio notatur, *quod omnes illae sententiae, quae signatae sunt signo* (1) *sunt illae quas Prosper metrice dictavit*.

In prima pagina occurrit indiculus argumentorum Declamationum Quintiliani, & Excerptum ex Augustini Libro II. contra Academicos circa principium, ubi loquitur Romaniano.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis. cum notulis & correctionibus aliquot marginalibus, num. 639. designatus. Constat foliis scriptis 106.

M. T. CIC. SOMNIVM SCIP. CVM MACROBII COMMENT.

Cod. IX. I. pag. 1. MArci Tullii Ciceronis Somnium Scipionis, excerptum ex Libro VI. de Republica, quod heic imperfectum in fine, & desinit in verbis, *quippe a pueritia vestigiis ingressus patris & tuis, decori vestro non defui. Nunc tamen tanto* . . . . . . Integrum occurrit iam supra pluribus in locis.

II. pag. 4. Macrobii Ambrosii V. C. & Inl. in Somnium Scipionis Commentariorum Libri II. cum Epistola ad Eustachium filium, ut in Codice XIV. Plutei LI. Catalogi Tom. II. pag. 536. §. II. Heic inter primum & secundum Librum adscripta est sequens Censoris nota litteris maiusculis & rubricatis: *Aur. Memm. Symmachus VC. emendabam VII. dis num. Ravennae cum Macrobio Plotino Eudoxio VC.* Ad calcem vero secundi legitur versiculus:

Laus sibi, summe Deus, finem canit iste libellus.

Tandem sequuntur quaedam proprietates Planetarum, & ratio veterum mensurarum. In primo autem Codicis folio adnectuntur tres principales Quaestiones Macrobii, & Circulus duodecim Zodiaci signorum.

Codex membranac. Ms. in 4. minori quadrato Saec. X. vere insignis, cum Graecis verbis maiuscula littera additis, scholiis interlinearibus & marginalibus ab eadem antiqua manu adiectis, num. 640. designatus, Constat foliis scriptis 57.

PRISCIANVS DE CONSTRVCTIONE.

PRisciani de Constructione Libri II. ut alibi. Heic autem Liber II. multo brevior desinit in verbis: *Non mireris tamen omnia activa, & quaecumque voce actum significantia cum transitione, Romanos accusativo coniungere, quum Atticis quoque, tam in eis, quam in aliis constructionum plerisque idem servetur*. Tum rubrica subiungitur: *Explicit Liber primus & secundus Prisciani. Amen.* Cod. X.

Qui scripsit hoc Opus Ioannes de Carpixio nomine dictus.

Codex membranac. Ms. in 8 Saec. XIV. cum duabus picturis in principio Librorum, rudi penicillo delineatis, quarum prima Priscianum repraesentat, num. 641. designatus. Constat foliis scriptis 58.

MACROBIVS COMMENT. IN SOMNIVM SCIPIONIS.

I. pag. 1. MAcrobii Commentariorum in Somnium Scipionis Libri II. anepigraphi, ut in Codice IX. superiori. Cod. XI.

II. pag. 107. Somnium ipsum Scipionis, & tabula Capitulorum Libri Macrobii super idem Somnium.

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor.*

Codex membranae. Ms. in 8. Saec. XIII. diligenter exaratus, cum initialibus pictis, num. 642. designatus. Constat foliis scriptis 113.

PRISCIANVS DE CONSTRVCTIONE.

I. pag. 1. PRisciani de Constructione Libri II. ut in Codice I. Plutei XLVII. Catalogi Tom. II. pag. 388. Cod. XII.

(1) Signum quoddam in Codice videre est, quod exhibere in editione minime potuimus.

§. II. Tum adiiciuntur epitaphii versiculi quidam elegiaci, quorum postremi hi sunt:

Capri bis geminus repetebat cornua Phoebus,
Dum velit, ipse vides, banc tulit atra dies.
In se te spectes, legis haec quicumque superstes.
Quod capis ipse tibi tu prece solve sibi.

In calce Libri primi rubrica legitur: *Artis Prisciani V. D. Grammatici Caesariensis, Doctoris Vrbis Romae Constantinopolitanae Liber XVII. de Constructione explicitus feliciter. Flavius Theodorus Dionysi V. D. Memorialis Sacri Scrinii Epistolarum & adiutor u. m. Quaestoris sacri Palatii scripsi manu mea in Vrbe Romae Constantinopoli tertio Kal. Iunii Mavortio V. D. C. Consule imperantibus Iustino & Iustiniano Pap. Incip. Liber decimus octavus de Constructione.*

In calce Codicis hoc monumentum occurrit, alia antiqua manu exaratum:

Summus Alexander sanctus, quem mundus adorat,
Quum Pastor mundi regnaret, Rexque Guielmus,
Et quum vir splendens, ornatus nobilitate
De Mediolano de Turri sic Alamannus
Vrbem Florentem gaudenti corde regebat,
Moenia tunc fecit vir constans ista futuris.
Qui praeerat populo Florenti Barptolemaeus,
Mansua quem genuit, cognomine de Naudono.
Fulgentem sensu, clarum, probitate refulsum,
Quem signant aquilae, reddunt sua signa decorum,
Insignem populi, quod confert gaudia vitae
Illis, qui cupiunt orbem consurgere caelo,
Quam foveat Christus consuetae foedere pacis,
Est quia sanctorum Florentia plena bonorum,
Hostes devicit bello, magnoque tumultu,
Gaudet fortunis, signis, populoque potenti;
Firmus enim fervens, stermit nunc castra salute,
Quae mare, quae terram, quae totam circuit orbem,
Per quam regnantem fit felix Thuscia tota,
Tamquam Roma sedet semper ductura triumphos,
Omnia discernit certo sub iure cohaerens.
Anni milleni bis centum stantibus orbe
Pentadecem iunctis Christi subiungite quinque,
Cui ternamdecimam tunc temporis indictionem.

In primo folio: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florent. Convent. Fratrum Minor. 1406.*

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. cum glossis aliquot marginalibus & interlinearibus, necnon Graecis verbis suis in locis insertis, num. 644. notatus. Constat foliis scriptis 116.

PLVTEVS XXIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

CODEX I.

M. T. CICERONIS VERRINAE, ET PHILIPPICAE.

I. pag. 1. MArci Tullii Ciceronis splendidissimi Oratoris in Caium Verrem Orationes VII. ut in Codice XIV. Plutei XLVII. Catalogi Tom. II. pag. 442.

II. pag. 143. Eiusdem Philippicarum in Marcum Antonium Orationes XIV. ut alibi.

In prima aversa pagina habet de more inscriptum: *Hic Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auratis & coloratis, & eleganti pictura in principio, num. 650. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio Florentiae collatus 27. Decembris MDCCXL. & num. II. 45. designatus. Constat foliis scriptis 208.

M. T. CICER. EPISTOLAE AD M. BRVTVM, AD Q. FRATREM, ET AD ATTICVM.

I. pag. 1. MArci Tullii Ciceronis ad M. Brutum Epistolarum Liber singularis, ut in Codice XVIII. Plutei XLIX. Catalogi Tom. II. pag. 474. §. I. *Cod. II.*

II. pag. 11. Eiusdem ad Q. Fratrem Epistolarum Libri III. ut ibid. §. II.

III. p.

III. pag. 35. *b.* Eiusdem Epistola fictitia ad Octavianum, ut ibid. §. III.

IV. pag. 57. Eiusdem Epistolarum ad Atticum Libri XVI. ut ibid. §. IV. Graeca verba plerisque in locis cynnabari adseruntur, sed alia manu, & satis castigate.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus Librorum auro oblitis, pictura in principio, & Summariis in margine, num. 651. notatus, & ab Hieronymo Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. III. 23. distinctus. Constat foliis scriptis 210.

M. T. CICERONIS TVSCVL. QVAEST. DE SENECTVTE, PARADOXA, ET ORATIONES.

Cod. III.

I. pag. 1. MArci Tullii Ciceronis Tusculanarum Quaestionum Libri V.

II. pag. 38. Eiusdem de Senectute Liber.

III. pag. 46. Eiusdem Paradoxa Stoicorum, quibus praecedit haec adnotatio: *In hoc Opere Tullius praecipuum ostendit robur eloquentiae, ubi quod aliis videbatur impossibile, beata sua oratione reddit possibile. Intendit igitur de Paradoxis, videlicet de gloriosis sententiis in Senatu a Catone datis tractare, & obscure a Philosopho traditas modo oratorio dilucidare; ut quod modo erat in necessitate, omnibus videatur probabile, non quidem arroganter de se praesumenda, sed diligenter amico satisfaciendo. Incipit erga Prologus sic* Animadverti &c.

IV. pag. 49. Eiusdem Invectivarum in Catilinam Libri IV. ubi notandum ante Librum secundum praeponi argumentum illud, quod alibi notavimus.

V. pag. 59. Eiusdem Invectiva in Sallustium.

VI. pag. 60. *b.* Sallustii Invectiva in Ciceronem.

VII. pag. 61. *b.* M. T. Ciceronis Oratio pro Marco Marcello.

VIII. pag. 64. Eiusdem pro Q. Ligario.

IX. pag. 67. *b.* Eiusdem pro Rege Deiotaro.

X. pag. 72. Eiusdem de laudibus Cn. Pompeii, seu pro Lege Manilia.

XI. pag. 80. Eiusdem pro Aulo Licinio Archia Poëta.

XII. pag. 83. *b.* Eiusdem pro se ipso ad Populum Romanum pro persecutione, quam Tribunus Plebis eidem inferebat iniuste.

XIII. pag. 85. Eiusdem pro se ad Senatum. Haec Oratio mutila est, & desinit in verbis: *ut quominus occulte vestrum malum gereretis* (sic) *nihil* . . . . . . quae pertinent ad Cap. XII. apposito in margine: *Hic videtur deficere ad finem concionis.*

XIV. pag. 86. *b.* Eiusdem pro Milone.

XV. pag. 95. Eiusdem pro Plancio, sed sine titulo.

XVI. pag. 104. Eiusdem pro Sylla.

In primo folio notatum est: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, cum adnotationibus quibusdam marginalibus eiusdem antiquae manus valde bonis, num. 655. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus Florentiae 27. Decembris 1740. & num. II. 43. designatus. Constat foliis scriptis 111.

M. T. CICERO DE ORATORE.

MArci Tullii Ciceronis de Oratore Libri III. Etsi non antiquus sit hic Codex, in eo tamen antiquissimorum Codicum consuetudinem servat, quod diphthongorum vocales fere dissolvit, ut *graeculus, praestare, quae* &c. Cod. IV.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum litteris initialibus Librorum auratis & pictis, num. 648. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. I. 5. designatus. Constat foliis scriptis 105.

M. T. CICERO DE NATVRA DEORVM, DE FATO, ET DE DIVINATIONE.

COdex est anepigraphus, sed in eo continentur: Cod. V.

I. pag. 1. M. T. Ciceronis de Natura Deorum Libri III. ut in aliis Codicibus.

II. pag. 115. *b.* Eiusdem Fragmentum de Fato, ut alibi.

III. pag. 129. Eiusdem de Divinatione Liber primus tantum.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum littera initiali Libri primi aurata & colorata, num. 656. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. IV. 9. designatus. Constat foliis scriptis 166.

M. T. CICERONIS ORATIONES PHILIPPICAE.

M. T. Ciceronis Orationes Philippicae anepigraphae XIII. In sexta & in quinta Cod. VI.

ta contigit huic Codici idem, quod Codici Mediceo XVII. Plut. XLVIII. (1) siquidem heic quoque sexta Philippica desideratur, praeter extremae particulam ex illis Capitis XVIII. verbis: *numquam vidi tantam, quanta nunc vestra est &c.* quinimmo & ex ipsa quinta posteriora interciderunt, ex Capitis XXXI. illis verbis: *nullam censeo faciendam &c.* qui idem defectus occurrit iis omnibus Codicibus, in quibus sexta eadem Oratio desideratur.

In primo folio adscriptum est: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minor.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XV. pulcherrimus, cum initialibus singularum Orationum aureis & coloratis, & pictura in principio, quae totum ferme primae paginae marginem ambit, num. 652. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. II. 44. designatus. Constat foliis scriptis 120.

M. T. CICERONIS DE OFFICIIS, DE AMICITIA, DE SENECTUTE, PARADOXA, ET SOMNIUM SCIPIONIS.

Cod. VII. I. pag. 1. M. T. Ciceronis de Officiis Libri III.

II. pag. 77. Eiusdem de Amicitia Liber.

III. pag. 98. Eiusdem de Senectute Liber.

IV. pag. 115. *b.* Eiusdem Paradoxa.

V. pag. 124. *b.* Eiusdem Somnium Scipionis, quae quidem omnia sunt anepigrapha.

In primo Codicis folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ord. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XV. nitide exaratus, cum initialibus Operum aureis & pictis, num. 654. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. IV. 8. designatus. Constat foliis scriptis 129.

M. T. CICERO DE ORATORE.

Cod. VIII. M. T. Ciceronis de Oratore ad Quintum Fratrem Libri III. Habet hoc praecipuum atque insigne, quod encliticam *que* ferme separat a dictionibus, ut *disciplinam que* pro *disciplinamque*; qua de tota re uberius diximus ad Codicem XXVI. Plutei XLVIII. Catalogi Tomo II. pag. 454. §. VIII Quaedam in hoc Codice aliquando iterantur, ut Capite XXII. Libri II. In eodem secundo Libro pagina quaedam in illis Capitis 365. verbis absolvitur, *de iis rebus disputaret*: insequens autem ab illis inchoatur *invidiam Senatus*: *non sceleris nefarii principes civitatis reos &c.* quae pertinent ad Caput VIII. Libri III. progrediunturque ad Caput LVII. eiusdem Libri III. & desinunt in illis *ingeniis uberrimis affluentes*: quibus omnibus interiectis, post novem omnino paginas ea, quae primo omissa fuerant reperiuntur.

In primo Codicis folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minor.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum pictura in principio, & literis Librorum initialibus auratis & coloratis, num. 646. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. I. 6. designatus. Constat foliis scriptis 146.

M. T. CICERONIS DE INVENTIONE, ET AD HERENNIUM LIBRI.

I. pag. 1. Marci Tullii Ciceronis de Inventione Libri II. Cod. IX.

II. pag. 68. Eiusdem ad Herennium Libri IV.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum.*

Codex membr. Ms. in 8. Saec. XV. cum initialibus utriusque Operis aureis, num. 647. notatus, & nulla Lagomarsinianae collationis epigraphe, sed num. tantum I. 7. designatus. Constat foliis scriptis 144.

M. T. CICERO DE OFFICIIS.

M. T. Ciceronis de Officiis ad Marcum filium Libri III. in quorum calce legitur distichon, ut alibi, Cod. X.

Excellunt Libros cunctorum Philosophorum,

Hi quos composuit tres Tullius Officiorum.

Tum paullo inferius: *Hieronymus scripsit anno Domini MCCCCLII. die VI. Iun.*

In primo folio legitur: *Ad usum fuit Fratris Francisci de Foruboschis, qui pertinet Armario Florentini Conventus Sanctae Crucis Ord. Minorum.*

Cod. membr. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum Summariis in margine, ac titulis rubricatis, pictura in principio, & initiali littera primi Libri aurata & colorata, num. 653. notatus, & ab Hier. Lagomarsinio collatus die 27. Decembris 1740. & num. IV. 7. designatus. Constat foliis scriptis 46.

PLU-

(1) Vide Catalogi Tom. II. pag. 443.

PLVTEVS XXIV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

CODEX I.

VIRGILII AENEIS.

P. Virgilii Maronis Mantuani Aeneidos Libri XII.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Fratrum Minor.*

Codex membranac. Ms. in fol. oblongo Saec. XV. nitidissimus, cum correctionibus aliquot, sed perquam raris, num. 658. notatus. Constat foliis scriptis 125.

TERENTII COMOEDIAE.

Cod. II. P. Terentii Afri Comoediae VI. & quidem eodem ordine, quo habentur in Codice XIII. 2. Plutei XCI. super. Catalogi Tom. III. pag. 750.

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. ineuntis, nitidissimus, cum scholiis marginalibus & interlinearibus, minutissimo charactere exaratis, & cum pictura in principio, quae Poëtam ipsum repraesentat, cum ornamentis auro, variisque coloribus eleganter depictis, quae totum marginem implent, ubi erat quoque possessoris stemma gentilitium, nunc omnino erasum, num. 659. notatus. Constat foliis scriptis 61.

LVCANI PHARSALIA.

Cod. III. LVcani Pharsaliae Libri X. cum Epitaphio Poëtae in principio, ut in Codice I. Plutei XXXV. Catalogi Tom. II. pag. 201. §. I.

Codex membranac. Ms. in 4. oblongo Saec. XI. cum scholiis aliquot marginalibus, & interlinearibus, & variis in locis manu Saec. XIII. suppletus, num. 661. designatus. Constat foliis scriptis 95.

SENECAE TRAGOEDIAE.

Cod. IV. LVcii Annaei Senecae Tragoediarum Liber, videlicet Tragoediae X. ut infra:

I. pag. 1. Hercules Furens.
II. pag. 19. Thyestes.
III. pag. 33. Thebais.
IV. pag. 42. Hippolytus.
V. pag. 58. *b.* Oedipus.
VI. pag. 72. Troas.
VII. pag. 85. Medea.
VIII. pag. 98. *b.* Agamemnon.
IX pag. 112. Octavia.
X. pag. 125. *b.* Herculis mors, sive Hercules Oetaeus. In fine rubrica adnotatum est: *Lucii Annaei Senecae Tragoediarum Liber explicit. Scriptum per manum Fratris Thedaldi de Mucello. Pisis, & Florentiae infra duos menses, anno Domini MCCCLXXI. completum quarta die Decembris.* Tum sequitur Epitaphium, quod dicitur fuisse, vel esse super tumulum Senecae, quodque inc.

Cura, labor &c.

Inde scriptor addidit: *Iste Liber est ad usum Fratris Thedaldi*, nec non distichon insequens:

Marmoreo tumulo iacet hic Nero, sed Cato parvo,
Pompeius nullo, credimus esse Deos?

In primo folio adsunt versus Sidonii, per quos probatur, quod auctor Tragoediarum non est idem Seneca, cum Seneca Morali. Inc.

Non quod Corduba praepotens alumnis &c.

Tandem alia haec leguntur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia 1406. & de sua manu scriptus.*

Codex partim membranac. partim chart. in 4. oblongo Saec. XIV. cum adnotationibus marginalibus & interlinearibus, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 663. notatus. Constat foliis scriptis 153.

L. ANNAEI SENECAE TRAGOEDIAE.

L. Annaei Senecae Cordubensis Tragoediae X. quae eodem ordine procedunt, ac in Codice superiore. Adsunt marginales & interlineares aliquot adnotationes, non admodum frequentes. Cod. V.

In primo folio scriptum est: *Ad usum fuit Fratris Francisci de Fornbosckis, qui pertinet Armario Florentini Conventus Sanctae Crucis Ord. Minorum.*

Co-

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. cum initiali prima littera colorata, num. 664. notatus. Constat foliis scriptis 169.

FL. VEGETIVS DE RE MILITARI, ET PALLADIVS DE AGRICVLTVRA.

Cod. VI. I. pag. 1. FLavii Vegetii Renati viri illustris de Arte Bellica Libri IV. ad Valentinianum Augustum, praevio ipsorum Summario, Capitum elencho, qui singulis deinde Libris praefigitur, & Prooemio, necnon Censoris nota in fine ultimi Libri, ut in Cod. IX. Plut. XX. supra pag. 151. §. II.

II. pag. 27. Palladii Rutilii Tauri Aemiliani viri illustris Opus Agriculturae Libris XIII. cum Prologo, ut in Codice XXIII. Plutei XLVII. Catalogi Tom. II. pag. 413. Heic vero ab alio recentiore quatuor Capita subiiciuntur, in quorum primo quaeritur, *quot vellera conveniunt ducentis hominibus vestiendis*; in secundo, *quo tempore debeant dimitti arietes ad oves*; & respondetur, *in festivitate S. Michaëlis*; in tertio agitur *de eagartis, earumque plantationis ratione*; & in quarto *de pastu equorum*. Tandem claudit Codicem Capitum tabula, quibus totum Palladii Opus distinguitur.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. binis columnis, cum scholiis aliquot, & correctionibus marginalibus & titulis rubricatis, num. 665. notatus. Constat foliis scriptis 61.

OVIDII EPP. HEROIDVM.

Cod. VIII. P. Ovidii Nasonis Epistolae Heroidum XXI. ut in Codice II. Plutei XXXVI. Catalogi Tom. II. pag. 228. §. III. Vltima tamen huius Codicis, quae inscribitur *Cydippe Acontio*, est imperfecta, & desinit in versu:

Quos vereor paucos ne velit esse mihi.

In ultima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus* 1406.

Codex membranac. Ms in 4. oblongo Saec. XII. cum glossis aliquot marginalibus, in principio manu Fr. Thedaldi. Constat foliis scriptis 46.

MACROBII SATVRNALIA.

Cod. IX. MAcrobii Saturnaliorum Liber VII. cum Prologo, & Liber II. in quorum fine legitur tetrastichon, quod alibi occurrit, & inc.

Crede ratem ventis, animum ne crede puellis &c.

Alterum sex versibus inc.

Omnia sunt hominum tenui pendentia filo &c.

Iste Liber Macrobii de Saturnalibus est ad usum Fratris Thedaldi, qui in principio Codicis haec alia adnotavit: *In isto Libro, qui est ad usum Fratris Thedaldi Octaviani de Pulicciano continetur primo ultimus Liber Macrobii de Saturnalibus, item secundus Liber eiusdem, qui incipit hic*: Vbi modestus edendi modus. *Primus tamen Prologus, qui ponitur in principio dicti Libri de Saturnalibus incipit*: Multas. *Sed ubi incipit*: Primus mensis, *est ultimus Liber Macrobii de Saturnalibus, & durat usque ad illum locum*: hic ubi modestus, *& ibi incipit secundus Liber, in quo continentur scomata pulcra & varia. De primo autem Libro de Saturnalibus nihil est hic, qui est utilis Liber, & in quo tractantur multa de diebus, mensibus, & anno, & de Chalendario plurima. Item in tertio, vel secundo Libro multa tractantur de Libro Virgilii, & Ennii poëtae, de quo nihil hic. Primus tamen Liber Macrobii, & ultimus, & Liber ille, in quo sunt scomata, sunt magis utiles; ideo qui vult, scribat hic primum Librum, & habebit sufficienter bona totius Libri; qui tamen vellet in multis passibus bene intelligere Virgilium, habeat tertium Librum istius Macrobii, qui non est hic.*

Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florent. Convent. 1406.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. exeuntis, num. 668. notatus. Constat foliis scriptis 41.

CAPELLA DE NVPTIIS PHILOLOGIAE CVM COMMENT. ET SENECAE QVAEDAM.

I. pag. 1. MArtiani Mynaei Felicis Capellae Afri Carthaginensis de Nuptiis Philologiae & Mercurii Libri II. quibus subiicitur Commentarius, ut videtur Remigii Antissiodorensis, ut in Codice XV. Plutei LI. Catalogi Tom. II. pag. 537. § I. & II. Cod. X.

II. pag. 78. Lucii Annaei Senecae ad Neronem de Clementia Libri II. ut in Codice XXXV. Plutei LXXVI. Catalogi Tom. III. pag. 106. §. III.

III. pag. 80. Divi Paulli Epistolae ad Senecam, & Senecae ad Paullum, praevio testimonio Hieronymi in Catalogo Virorum Illustrium, quibus subiicitur eiusdem Senecae Epitaphium, ut in Codice II. Plutei XLV. Catalogi Tom II. pag. 335. §. I.

IV. pag. ead. Senecae Proverbia. Inc. *Consilio melius vinces, quam iracundia*. Des. *invaseris*. Alibi etiam occurrerunt, sed aliquantum diversa.

V. p.

V. pag. ead. Eiusdem ad Neronem de quatuor Virtutibus Liber, ut in Cod. IV. eiusdem Plutei loc. cit. pag. 339. §. III.

VI. pag. 82. *b.* Eiusdem ad Gallionem de Remediis Fortuitorum Liber, ut in Codice XXIV. eiusdem Plutei loc. cit. pag. 361. § II.

VII. pag. 83. *b.* Eiusdem ad Aebutium Liberalem de Beneficiis Libri tantum VI. quorum ultimus desinit imperfecte in verbis: *non enim vires habere, sed pondus immodica numquam regi posse, nec diu durare quidquid regi. . . . .*

Codex membran. Ms. in 4. Saec. quoad Martianum XI. in principio per quinque plagulas recentiore manu suppletus, quoad Senecam Saec. XIII. cum scholiis aliquot, & Graecis verbis maiuscula littera adlatis, num. 669. notatus. Constat foliis scriptis 93.

L. APVLEII PLATONICI METAMORPHOSEOS, ET FLORIDORVM LIBRI.

Cod. XI. I. pag. 1. LVcii Apuleii Platonici Madaurensis Metamorphoseos de Asino Aureo Libri XI. ut alibi.

II. pag. 112. Eiusdem Floridorum Liber I. & initium II. usque ad verba: *gemina voto, pari studia, simili stylo amen*, ubi in margine adnotatum est: *Non camplevi, quia corrupsum exemplar, nec intelligebam.*

In prima pagina recentiori manu scriptus legitur Prologus quidam in aliquam Comoediam, qui inc.

Et ego tibi sermone ista Milesio &c.

Codex membran. Ms. in 8. maiori Saec. XIV. manu Thedaldi de Casa exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 671. designatus. Constat foliis scriptis 117.

SEDVLII, STATII, ET CLAVDIANI CARMINA QVAEDAM.

Cod. XII. I. pag. 1. SEdulii Catholici Poëtae de singulis utriusque Testamenti miraculis ad Macedonium Presbyterum Libri IV. anepigraphi carmine heroico, cum Praefatione, quae inc.

Paschales quicumque dapes &c.

ut in Cod. XV. Plut. XXIII. Catal. Tom. I. pag. 723. §. IX.

II. pag. 43. *b.* Eiusdem item sine titulo Carmen, quod in editione inscribitur: *Veteris & Novi Testamenti Collatio, in qua carmine reciproca dimidium versus primi, finem complectitur versus secundi*. Ibid. §. X.

III. pag. 46. Eiusdem Epigramma, quod ex antiquo Codice Casp. Barthius Lib. X. Adversf. Cap. IX protulit. Inc.

Haec tua perpetuae quae scripsi dogmata vitae &c.

IV. pag. ead Sequitur sine titulo Hymnus iambicus dimeter de Christo, succincte ab Incarnatione usque ad Ascensionem, eius opera complectens, qui in Codice adinstar prosae perscribitur. Inc.

A solis ortus cardine.

Des.

Seseque Caelis reddidit.

Habes in Biblioth. Patrum Paris. sumptibus Aegidii Morelli A. MDCXL. fol. Tomo VIII. a pag. 679. ad pag. 680.

V. p. 47. *b.* Liber Sedulii, seu potius Epistolae fragmentum sugientibus litteris exaratum ad Macedonium Presbyterum. Inc. *Domino Sancto meo Patri Macedonio Presbytero Sedulius salutem in Domino* (1). *Ianuenses Consules Consulibus Terdonensium, necnon & omni populo maiori & minori amicitiam salutem in Christo. Rogamus. & rogando deprecamur, ut quam citius potestis conveniatis nobiscum. ut consilium capiamus, qualiter stratam, si securam, & si benignam sine damno alicuius facere possumus. faciamus. Sin autem nequ verimus, vos ex parte vestra . . . . vestrum exercitum, & nos habebimus nostrum fortiter, usque insistamus, nullus apertus malefactor audeat aliquem disturbare . . . . . .*

VI. pag. 48. Quaedam superstitiosa ad salvandum Christianos, & submergendum Saracenos.

VII. pag. 49. Statii Archilleidos Liber, cum notitia auctoris in principio, & scholiis marginalibus & interlinearibus. Est autem in fine mutilus, & desinit in versu:

Fusa novs, lacrymas iam solvit, & occupat artus.

VIII. pag. 70. Claudiani de Raptu Proserpinae Libri III. cum Prologis in singulos carmine elegiaco, ut alibi; heic quoque adsunt glossae interlineares, & scholia marginalia.

Codex membran. Ms. in 8. Saeculi, quoad Sedulium XI. quod reliqua XII. triplici manu exaratus, & num. 672. designatus. Constat foliis scriptis 91.

FINIS PLVTEI XXIV.

(1) Ita prorsus est in Codice.

PLVTEVS XXV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

C O D E X I.

NICOLAI TREVETH EXPOSITIO SVPER BOETHIO.

NIcolai Treveth ſuper Boëthii Libris V. de Conſolatione Philoſophiae Expoſitio, cum duobus Prologis, ut in Codice III. Plutei LXXVII. Catalogi Tom. III. pag. 129. §. I. Praeceditur verſiculo:

Plaſmator rerum mihi praeſtet ſcribere verum.

& clauditur epigraphe: *Quanto ſit labore completum ſcriptum iſtud novit auctor.*

In Codicis tegmine huiuſmodi inſtrumentum legitur: *Anno Nativitatis Domini milleſimo trecenteſimo quinquageſimo quarto, indictione octava, die vigeſima primo Iunii. Quum deceat quoslibet praeſides, quibus ſalus Communitatis eminet gubernandu adhibere curam praecipuam, quatenus ſubditorum commoditas ſalubriter ordinetur, ideo ſapientes & diſcreti viri Domini Iohannes Damiani de Piſis iuris peritus, Vicarius & Rector Lucae &c. & Domini Antiani Lucani Communis numero novem, ſtantes ad Conſilium in aula minori palatii Eccleſiae S. Michaëlis in Foro, una cum ſapientibus & diſcretis viris Domino Guilelmo Mercati iuris perito, Domino Bartolomaeo Maurini Iuriſperito, Ser Arrigo Guidi Sartoy, Iohanne Domini Franciſchini Honeſti, Ser Nicolao de Ghivizano, Betto Bombelliughi, Ser Marcheſe Gilii, Franciſco Mordecaſtelli, Bartolomeo Aceptantis, & Thomaſino Cagnoli civibus Lucanis, per ipſos Dominos Antianos electis ad haec, una cum praefatis Dominis Vicario & Rectore, & Antianis agenda & providenda, iuxta deliberationem Conſilii celebrati die nonadecima Ianuarii praeſentis, & ipſi cives Lucani, una cum eiſdem Dominis Vicario & Rectore, & Antianis, conſiderantes, quod propter accidentia, quae in Civitate & Comitatu Lucano proxime ſunt occurſa, oportet eos circa conſervationem & ſtatum pacificum, & quietem ipſius Civitatis & Comitatus neceſſario providere ex baylia & auctoritate eis attributa per Conſilium ſupradictum, ipſa baylia & auctoritate utentes, & omni alia via iure & modo, quibus melius potuerunt, providerunt & ordinaverunt. Quod omnes & ſinguli exbanniti Lucani Communis & condemnati pro maleficio, qui fuerunt imbanniti, vel condemnati a Kalendis Ianuarii proxime praeteriti retro, exceptis imbannitis pro incendio, robbaria ſtratae, ſive aſſeſſinamento, vel proditione facta contra Commune Piſanum, vel Lucanum, rebanniri poſſint & debeant, & liberentur a bannis eis, & cuique eorum datis, & condemnationibus de eis factis, ſolvendo prius, prout, & ſicut infra dicetur, videlicet. Quod quicumque fuerit, ſive reperitur imbannitus de perſona, ſive etiam condemnatus per unum bannum, ſive plura quotcumque fuerint banna, ſolvere debeat libras viginti quinque denariorum Lucanae bonae monetae Camerario Lucani Communis, qua ſolutione ſic facta, ſit, & eſſe intelligatur praeſentis proviſionis auctoritate liber, & abſolutus ab ipſis bannis, & condemnationibus &c.*

Ego Nicoloſius Michaëlis de Luca Notarius &c.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus rubricatis, num. 673. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 40.

BOETHIVS DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIAE.

BOëthii de Conſolatione Philoſophiae Libri V. ut alibi pluries. Cod. II.

In Codicis tegumento legitur: *Iſte Boëthius eſt Lodovici Duccii de Sancto Miniate, quem ipſe praeſtavit mihi Franciſco Ser Biondi, moranti in Scholis Magiſtri Nicolai de Aretio die VII. menſis Februarii MCCCCI. Indictione ....* In altero autem folio: *Ego Fr. Franciſcus de Fotaboſchis hunc librum audivi a D. Magiſtro Franciſco de Collina anno D. MCCCCXXV.* Tum paullo inferius: *Antonius Iacobi de Giovannonis, Papius Ser Iacobi de Giovanninis.* Ac tandem: *Iſte Liber fuit ad uſum Fr. Thedaldi de Caſa, quem vivens aſſignavit armario Fratrum Minorum Floren. Convent. 1406.*

Codex membran. Ms. in 4. Saec. XIII. cum litteris coloratis, & ſcholiis aliquot marginalibus & interlinearibus, num. 674. notatus. Conſtat foliis ſcriptis 55.

NICOLAI BONAIVTI SANCTA IERVSALEM.

NIcolai Michaëlis Bonaiuti Florentini Sanctae Ieruſalem Libri XII. ut in Codice XLVIII. Plutei XCI. ſuper. Catalogi Tom. III. pag. 863. Tum repetitur in calce titulus: *Nicolai Michaëlis Bonaiuti Florenti-* Cod. III.

tiai Liber XII. Sanctae Ierusalem explicit.
In Codicis tegumento legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fr. Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Convent. Sanctae Crucis de Flor. Ord. Minorum.*
Codex membran. Ms. in 4. min Saec. XIV. cum titulis & initialibus rubricatis, num. 675. ootatus. Constat foliis scriptis 213.

LIBER DICTAMINIS, FR. IO. AEGIDII
De Prosodia Liber, Anonymi glossae in Sacram Scripturam, & Vitae Sanctorum,

Cod. IV. I, pag. 1. LIber Dictaminis, praevia Epistola, quae ita inscribitur & inc. *Dilectissimo amico suo A, Fr. B, salutem & perfectionem operis & sermonis. Dictatam tibi, charissime, dictatoriae institutionis epistolam, meritoque Romanorum Dictaminum formulam capienti dabit qualecumque sui exempla materia.* Des. *noverit hoc ordine diffinitum.* Liber inc. *Dictamen est, ingiunt, congruus & appositus cuiuslibet rei tractatus ad rem ipsam convenienter applicitus.* Des. *suam erit amodo diligenti studio nostris isagogis intendere, si orationem suam volueris dictatoria lege exponere compositam, non suis floribus odoratis. Explicit.* Subiiciuntur pag. 6. exempla plura Litterarum Summorum Pontificum, Imperatorum, & Regum, nec non variorum Privilegiorum, Diplomatum, Instrumentorum &c, iuxta diversa negotia expedienda. Primum inc. *Si Dominus Papa scribat Archiepiscopo vel Episcopo, vocat eum Venerabilem Fratrem sic: Nicolaus Episcopus servus servorum Dei Venerabili Fratri Lugdunensi Archiepiscopo vel Episcopo.* Vltimum des. *& ego Guido praedictus Sacrosanctae Romanae Ecclesiae auctoritate Notarius praedictis interfui, & ea propria manu scripsi, & in publicam formam redegi vocatus specialiter & rogatus, rasuram quoque factam in loco ubi scriptum est Nicosiensis propria manu feci.* Sunt autem omnia numero CXII. quorum postremum, cuius finem dedimus, ita inc. *In nomine Domini anno eiusdem millesimo CCLXX. Indictione XIII. VIII. die mensis Iunii intrantis, Apostolica Sede vacante, in praesentia mei Guidonis Ballonis Parmensis Not. & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum &c.*

II. pag. 33. Glossae, seu Expositiones quorumdam vocabulorum Biblicorum, auctore Anonymo, sed forte Ioanne Aegidio Augustiniano, cui simile Opus tribuit Fabricius Biblioth. Med. Tom. IV. pag. 46. col. a. Inc. *Desiderii mei desideratas accepi epistolas. Allusio nominis; Desiderius enim vocabatur quidam Episcopus familiaris Beati Hieronymi, qui obnixe deprecatus est, ut Pentatheucum de Hebraeo in Latinum transferret sermonem, ad quem scribit hanc Praefationem. Praefatio, vel Prolocutio Latine, Graece Prologus dicitur, vel Prooemium.* Des. in Apocalypsi in verbis: *Alleluia, cantate et, qui est; Alle, cantate; luia, qui est, sive benedic nos simul in unum.*

III. pag. 43. Fratris Ioannis Aegidii Tractatus de Accentu, sive Prosodia, praevia Epistola nuncupatoria, quae inscribitur & inc. *Suo suus, dilecto dilectus, Hispano Hispanus, Zemorensi Zemorensis, Fratri Facundo Frater Ioannes Aegidii, pacis concordiam, charitatis fragrantiam, & aeternam gloriam post hanc vitam miseram & caducam. A pluribus autem ductus pluries & rogatus, ut Tractatum de Accentu sive Prosodia, & de aliis difficultatibus, quae ante incidunt correctoribus, & lectoribus in Biblia, probatioribus mediantibus compilarem, nullatenus eorum precibus acquievi.* Des. *& supplico ipsi Iesu, ut nostrum velere ena transferat in gaudere.* Post Epistolam sequitur quaedam veluti Praefatio, in qua agitur *de divisione scientiarum, sermocinalis, rationalis, & doctrinalis, nec non magicae artis & mechanicae,* & inc. *Recolentes quod omne bonum pulcrius elucescit.* Des. *ut ergo quod quilibet quaesierit possit facilius invenire, totum Opus per Capitula est distinctum.* Tum subiicitur Capitum elenchus, quae sunt num. XXXIII. Primum *de vocis diffinitione & eius explanatione* inc. *Primis rudimentis artis grammaticae insistentes, a primis, hoc est a litteris sumamus exordium.* Vltimum *de cognoscenda dubia sententia sive loquutione secundum Augustinum,* des. *si autem veritatis testimonio roborantur, quod nos rationabiliter scripsisse aestimamus, & circa quod teste Deo feliciter desudavimus, Deo, non nobis attribuere debemus, qui est benedictus in saecula saeculorum, Amen, Explicit Prosodion, idest Liber de Accentu.* Vbi eidemque Ioanni Aegidio Augustiniano Tractatum hunc de Accentu, & recensitas Expositiones Vocabulorum Biblicorum tribuit Fabricius loco superius citato; sed ex inscriptione Epistolae nuncupatoriae huic Operi praemissae colligitur auctorem esse alterum Ioannem Aegidium, Zamorensem, Hispanum, Ordinis Minorum, qui ab Alphonso X. Sapiente, Hispaniae Rege praefectus fuit filio Sancio, cui adhuc infanti anno MCCLXXIV. dicavit Librum *de praeconiis sive laudibus Hispaniae,* quem citat Tostatus Quaest. XVIII. Prologi in Iosuam, ut notavit Waddingus pag. 189.

IV. pag. 101. Aliae Glossae in Sacram Scripturam, quae incipiunt a Genesi, & progrediuntur usque ad Librum Machabaeorum, auctore Anonymo, quemadmodum etiam alia omnia, quae subsequuntur. Praeeunt Prolegomena, quorum initium est: *Quum animadverterem quamplurimos se nescire quaestionibus insuitis &c.* Expositio in Genesim inc. *Litterarum Sacrarum Latino interprete Beato Hieronymo &c.* Vltima verba in Machabaeos sunt: *Item G si semper exactus sit, non erit gratus.* Tum post enumerationem Librorum expositorum hi versiculi adiiciuntur:

Vt tibi sacrorum sint nomina nota librorum,
Et quis sons horum, compagove quae sit eorum,
Hanc ope doctorum doctrinam trado meorum.

V. pag. 175. *b.* Tractatus brevis de Nominibus Librorum divinae paginae, unde suam trahant originem, tam apud Hebraeos, quam Graecos, & Latinos. Inc. *Quoniam cognito rei nomine habetur de re aliqualis notitia &c.* Des. *sicut astio ferro urdente latronis iaaritur.*

VI. pag. 179. Tractatus de litteris & vocabulis Hebraeis & Graecis. Inc. *Quoniam quaedam glossae mentionem faciunt de litteris & vocabulis Hebraeis & Graecis.* Des. *de his habes in glossa Ge. XLVII.*

VII. pag. 185. Aliae Explanationes in varia loca Librorum Sacrae Scripturae. Inc. *Fons adscendebat de terra. Hebr. habet: nubes adscendebat de terra &c.* Desinunt in explicatione mensium: & in verbis: *Thisselea, November.*

VIII. pag. 211. Alia tandem glossarum uberior collectio in libros Sacrae Scripturae, & primo in Epistolam S. Hieronymi ad Paullinum, cuius initium: *Incipit Epistola S. Hieronymi ad Paullinum de omnibus divinae Historiae libris i. a. detulit &c.* Des. *cuius distinctio illud, atque in Domino.*

IX. pag. 260. Vitae Sanctorum, videlicet I. Andreae Apostoli, II. Nicolai Episcopi, III. S. Ambrosii, IV. S. Luciae Virginis, V. Sancti Thomae Apostoli, VI. Stephani Protomart. VII. Ioannis Evangel. VIII. Innocentium, IX. Thomae Episc. & mart. X. Silvestri, XI. Felicis in Pincis, XII. Sancti Marcelli PP. & mart. XIII. Agnetis, XIV. Sanctorum Vincentii & Anastasii, XV. Emerentianae, XVI. Agathae, XVII Sanctorum Quadraginta martyrum &c. Praecurrit brevis Prologus, qui inc. *Vtilitatem comparis praedilecti confratris B. mihi charitatis vinculo spiritualiter copulati, ac propriam attendens, subscriptam Opusculum compilare decrevi, in quo quidem de Virginis Mariae Genitricis Altissimi meritis gloriosis reverenter confidens ad Conf. eximii gloriosi Francisci stigmatizati in corpore ob Crucis amorem patrocinio sperans mirifico, nec non in suffragiis altissimis angelicae Martyris Caeciliae Virginis gloriosae nadaller figens spem omnem, statui utiliter infudare.* Des. *at enim invenire valens, charissime, facilius quod requiris. rubricae Legendarum hic positarum inferius subscribuntur.* Vita prima inc. *Passionem Sancti Andreae Apostoli.* Vltima Sancti Matthaei des. *ne forte servus videatur maior domino suo, primus tamen ratio videtur melior. Explicit.*

In ultima adversa pagina legitur: *Iste Liber spectat ad Conventum Fratrum Minorum Flor. deputatus ad usum Fratri Illuminato de Caposacchis eiusdem Ordinis.*

Codex membran. Ms. in fol. min. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, duplici manu, & intricatissimis litteris exaratus, cum initialibus coloratis, num. 676. designatus. Constat foliis scriptis 279.

IO. GARLANDII OPVS SYNONYMORVM, ET DE MYSTERIIS ECCLESIAE, ALEXANDRI DE VILLADEI DOCTRINALE.

I. pag. 1. IOannis Garlandii (1), licet nomen reticeatur, Opus Synonymorum, sive multivocorum versibus expressum, cum scholiis & glossis marginalibus & interlinearibus. Inc. Cod. V.

Ad mare ne videar latices deferre, camino
Ignes, in densis vel frondes addere silvis,
Hospitibusque pyra Calabris dare, vina Lyaeo,
Aut Cereri fruges, apibus mel, vel thima pratis,
Poma vel Alcinoo, vel molli thura Sabaeo,
Nil veterum certis curo superaddere dictis,
Sed dare luc pueris, proponens parva pusillis,
Quos solum ditant maternae munera linguae,
Sermonis tribuo pueris elementa Latini.

Des.

Ex utero dicti germani sunt uterini.

Constat versibus hexametris DCCVII. Ex Codice Guelpherbytano edidit Polycarpus Leyserus in Histor. Poëtar. Medii aevi pag. 312. seqq.

II. pag. 12. Eiusdem de Mysteriis Ecclesiae Carmen item cum glossis uberrimis marginalibus & interlinearibus, & cum Prologo ad Fulconem Episcopum Londinensem (2), qui inc.

Anglia quo fulget, quo gaudent Praesule claro
Londoniae, quo Parisius scrutante sophiam
Florebat studium, bufis aurea, fulgide Fulco,
Firmae iustitiae, Mysteria suscipe sacrae
Ecclesiae, studio distincta metroque laminis,
Tutius ut veniant in apertum iudice tanto
Mystica, Parisius licet haec recitata probentur
Exposcant subtile tuum, pie Pastor, acumen,
Qui sacer instituis sacros ad sacra ministros, Li-

(1) Nomen auctoris ex scholio eruitur ad Carmen insequens, qui est Io. Garlandius, sive de Garlandia, Anglus, Grammaticus, & Poeta clarus circa annum MXL. de quo vide Fabric. l. c. Tomo III. pag 12.

(2) Hunc Prologum, & primum Caput affert Polycarpus Leyserus loc. cit. pag. 339.

Liber inc.

Est domus Ecclesia Domini, summus faber illam.

Des.

Lucida turribulum redolens campana sonora.

III. pag. 55. Occurrunt Rhythmi plures, qui videntur initio mutili. Inc.

Sine faecis scoria
Clerique praeconia,
Oh quanta praeconia,
His obiectionibus,
His conclusionibus &c.

IV. pag. 26. Quaedam Grammaticalia praecepta in forma Dialogi, quorum initium est: *Magister, quae pars est? Nomen. Quare? quia signat &c.*

V. pag. 28. Alexandri de Villa Dei, licet nomen non adpareat, Doctrinale cum uberrimis scholiis, ut in Codice XLVII. Plutei XXXIV. Catalogi Tom. II. pag. 164. Heic tamen in principio septem versus longius est, & inc.

Informans pueros, & Doctrinale reformans
Quae prosunt formo sub metri paupere forma.
Oblatrat livor, stolidat ridet puerilis,
Obstat simplicitas, inscitia nada reclamat,
Ne quaedam niteant stadio correcta fideli,
Sed licet aegrotent qui non fundantur in istis,
Scribere clericulis paro Doctrinale novellis &c.

Finis quoque diversus est; ita enim habet:

Et quamvis parvus humili cervice reluctor,
Non haec abscondo velamine tecta canoris,
Parisius quaesita dia, collecta, relecta,
Sicut Doctorum novit venerabilis ordo.

In fine pag. 187. *b*. hoc monumentum adscriptum est: *Anni Domini MCCCXLIII. die III. mensis Februarii potentissima Communitas Florentinorum Petrum Ioannem Paulum de Vrsinis elegit & creavit Capitaneum Generalem, cui praedicta die cum maxima solemnitate, hora tertiarum, datum fuit sceptrum, me praesente, & haec omnia vidente*.

VI. pag. 188. Tractatus anepigraphus, sed est contra Hypocritas. Inc. *Contra Hypocritas B. volunt esse pauperes sine defectu; humiles sine despectu; bene induti sine sollicitudine &c.* Des. *Troianos equus idcirca fefellit, quia formam muneris imitatus est*.

In summo margine ultimae paginae legitur: *Iste Liber spectat ad Conventum Floren. Ord. Minor. deputatus ad usum Fratris Illuminati de Caposacchis eiusdem Ordinis*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, num. 677. designatus. Constat foliis scriptis 189.

NICOLAVS DE TREVETH SVPER DECLAMATIONES SENECAE.

NIcolai de Treveth, Ordinis Praedicatorum, Scriptum super Declamationes Senecae, praevia Epistola inscriptum: *In Christo sibi dilecto Fratri Ioanni de Lentheim Illustris Regis Angliae Confessori*, quae inc. *Exacta septenarii annorum natalium quadrato*. Des. *& peccatorum redemptio copiosa*. Expositio inc. *Sicut docet Tullius Cicero in Rhetorica II.* Des. *nec in convenientiam trahendus, & sic terminatur Liber decimus Declamationum Senecae ad honorem Dei Omnipotentis. Amen*. Memoratur a Fabricio Biblioth. Med. Tom. V. pag. 133. col. 2. Cod. VI.

In aversa ultima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. Florent. Convent. A. 1406*.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. ineuntis, duplici manu, cum initialibus rubricatis, num. 678. designatus. Constat foliis scriptis 88.

FR. BERNARDINI FLOR. DIALOGVS DE LAVDIBVS CASTITATIS.

REligiosi viri Fratris Bernardini Florentini, Ordinis Minorum, Dialogus de laudibus Castitatis atque Virginitatis ad Reverendiss. Dominum Franciscum tituli Sancti Petri ad Vincula olim Cardinalem dignissimum, nunc vero Pontificem Summum. Praefatio inc. *Quum saepe mecum agerem, Reverendiss. Domine, ut quasdam veluti litterarum primitias, & quamdam, ut ita loquar, quasi studiorum meorum degustationem, ad te scriberem, visum est Libellum quemdam de Virginitatis atque Castitatis laudibus a me nuper, Dei ope, editum transmittere, in quo omnes studii mei labores, atque omnem industriam, quoad mei ingenioli acumen, litterarumque copia usuque exercitationis mihi facultatem subministrare potuerunt, consumpsi ac diligentius elaboravi. Etsi id quod temporis datur, libentius in Philosophiae ac Theologiae praeceptionibus terere malui, tamen quidquid ocii nactus fui, in hoc meo Opusculo, quodam scholastico flore depingere consuevi; & ideo iocundius ac gratius perfeci, cum ut morem tuae gererem voluntati, tum etiam, ut haec prima velut quaedam litterarum praeludia atque parva munuscula, variis ac permultis ex locis excerpta, tuae Reverendissimae dignitati offerrem, tibique dedicarem. Nulli etenim accommodatius, dignius, ac gratius meas vigilias tradendas esse iudicavi, quam illi, qui hac tempestate, & quam maxima rerum gestarum gloria prae ceteris floreres, & summa apud beatissimum Pontificem auctoritate plurimaque* Cod. VII.

qae inter ceteros doctrina valeret. Nam quum saepenumero mecum ipse memoria repeto, primum, Dei gratiam, deinde te longe mihi principem, & ad suscipiendam, & ad ingrediendam horum studiorum rationem exstitisse; hoc nempe ab optimarum artium studio ac disciplina profectum quantumcumque est, quod est certe vel minimum, hoc inquam, totum quod polliceri possum, tuae dignitati, ex qua dependit conferre debeo = Accipies igitur nunc Reverendiss. Domine hoc parvum Opusculum ac perexiguum Dialogum, non equidem tua summa & excellentissima doctrina dignum, in quo varias atque perpulcras auctorum, eorumque illustrium de Castitate disputationes atque sententias huc atque illuc diffusas collegi, meoque arbitratu hoc in libello distinxi. Atque ut huic meae institutioni plus gravitatis atque ponderis accederet, te eum Georgio Antonio Vespuccio, atque Christophoro Caleiano clarissimis viris disputantem introduxi. Des. *sed iam te ipsum disputantem audiamus. Georgius Antonius & Christophorus Calicianus, qui sese Religioni dedicare percupiunt ad consulendum Franciscum veniunt, quonam pacto Castitatis integritatem conservare possint, ab his proficiscitur sermo. Respondet Franciscus, cuius tota disputatio est de Castitatis laudibus, quam tua Reverendissima Dominatio perlegens, facile omnia cognosces.* Dialogus inc. *Georgius Antonius. Animadverte, o Caliciane, qualem nunc disputationem a Francisco maximae auctoritatis viro accepturus sis.* Des. *haec habui, quae vobis nunc impraemeditatus de Virginitatis atque Castitatis laudibus dicerem, quaeque ipse meo iudicio sentirem. Si qua vero restare videntur, quae permulta sunt, in aliud tempus differemus, & de his inter caenandum, etiam si placuerit, nobiscum colloquemur.* Τέλος. Tum rubrica; *Finis Opusculum editum atque completum per me Dei gratia Fratrem Bernardinum Florentinum Ordinis Minorum anno Domini millesimo CCCCLXXI. Kalendis Augusti. Deo gratias semper. Amen.*

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XV. cum perpulcra pictura in principio. & icone auctoris, Summariis in margine, & Graecis quibusdam verbis, rubrica quam correctissime adlatis, num. 683. designatus. Constat foliis scriptis 27.

COLVCCII SALVTATI EPISTOLAE.

Cod. VIII. COlucii Salutati Epistolae num. XXVIII. quarum prima inscripta *Ser Andreae de Vulterris* inc. *Vir insignis, frater, & amice charissime. Audiveram prius &c.* Vltima *Domino Vbaldino Priori Sancti Stephani*, des. *vale felix, & me Domino nostro suppliciter recommenda. Florentiae die vigesima quarta Novembris.* Tum sequitur Epitaphium Lapi a Castelliunculo versibus elegis decem, quod inc.

Castilioncliades hoc fera & posthuma Lapi
Progenies Lapus marmore fastegitur &c.

Praedictae Epistolae eodem ordine procedunt in Codice ac in editione Florentina, curante Laurentio Mehus, typis Petri Caietani Viviani MDCCXLI. Part. I. a pag. 1. ad pag. 144. ubi tamen in Epistola XXIV. pag. 130. pro *octavo Kal.* legit *septimo Kal.* Vide eius Praefationem in dictas Epp. pag. xx. seqq.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fr. Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Minorum.*

Opera Magistri Andreae de Vulterris, ubi alia manus adnotavit: *immo Colucii Salutati, ut apparet ex Epistola quarta.*

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XV. ineuntis, cum initialibus coloratis, num. 682. notatus. Constat foliis scriptis 50.

ARISTEAS DE LXX. INTERPRETIBVS, IAC. ANGELI, LEONARDI ARRETINI, LVCIANI, PETRI DE CANDIA, ET PALLADII QVAEDAM.

I. pag. 1. ARisteas de Septuaginta Interpretibus e Graeco in Latinum traductus sine titulo. Praecurrit Epistola nuncupatoria ad Thedaldum de Casa, quae ita inc. *Rem a me quaesivisti, Religiose vir, Pater Thedalde, tua humanitate, tuque habita dignum; etenim, quum Septuaginta Interpretum continuo ad aures tuas nomen accurrat, quaeve a clarissimis nonnullis viris iuxta illorum traditionem in scripturarum campo declarata sint, hominis diligentissimi arbitror, ad id provocari desideriam, quod ad complendum tua mihi mandavit charitas = Quamobrem non invitus iussiones tuas accepi, animadvertens etiam maxime, quod hoc Aristei munus, quod ex Graeco vertimus in Latinum, soliti sunt Graeci ante principium Genesis ponere, quo loco nos binas illas Hieronymi luculentissimas Epistolas adiungimus; in qua re non mediocris laetitiae expers sum, quod inter primos laboris mei fructus Deo primitias dedi.* Des. *sed ne diu a desideriis tuam humanitatem moree, silentium agam, ut ipsum Aristeum iam Latine loquentem ad fratrem intelligas.* Liber inc. *Cogitans, o Philocrates, quanti existimes cognoscere quae nobis accesserint ex profectione, quam egimus ad Eleazarum Iudaeorum Pontificem.* Des. *dabo etiam operam cetera rescriptione digna tibi destinare, ut per haec proficiscens, tui desiderii praemium feras.* Diversa omnino est haec versio ab illa Codicis XVII. Plut. LIV. Catalogi Tom. II. pag. 657. § I. Cod. IX.

II. pag. 22. Iacobi Angeli Epistola de morte Pontificis (Innocentii VII.), & electione Gregorii XII. ad Chrysoloram Civem Constantinopolitanum. Inc. *Dum desideria tua, vir elegantis ingenii, de celebratione Pontificis Maximi implere per epistolam cogito.* Des.

Def. *o quis hic est, cui tanta sunt data! Attonitus hic maneq;que fio.* Hanc publici iuris fecit Cl. Mehus in Sylloge Epistolarum Leonardi Dathi, quae lucem Florentiae adspexere A. MDCCXLIII. 8. Multa autem ad Iacobi Angeli vitam contexendam anecdota congessit in Vita Ambrosii Camald. toties citata pag. CCCLV.

III. pag. 30. Xenophontis Philosophi Tyrannus a Leonardo Arretino Latine versus ad Nicolaum Niccolum, cum Prologo, ut in Codice XV. Plutei LXV. Catalogi Tom, II. pag. 733. §. III.

IV. pag. 42. *b.* Vita Marci Bruti sine titulo, auctore Plutarcho, & interprete Iacobo Angelo, ut in Codice XXVII. Plutei LXV. Catalogi Tom. cit. pag. 747. §. XIV.

V. pag. 69. Basilii Magni Oratio ad Nepotes de utilitate studii in libros Gentilium, cum Epistola nuncupatoria Leonardi Arretini interpretis ad Coluccium Salutatum, ut alibi.

VI. pag. 77. Luciani Dialogus anepigraphus, sed qui inscribitur in editione *Timon, sive Misanthropos*, interprete Anonymo. Inc. *O Iuppiter amabilis, hospitalis, amicabilis, Vestalis, fulgurator, adiuvabilis, collector nubium, tonitruum opifex, & si quid aliud te altisoni poëtae vocant, praesertim quum tuo ad eorum carmina favore indigent.* Def. *sed nec incruenti, neque vulneribus sine.* In edit. Gr. Lat. Amstelaedam. sumptibus Iacobi Wetstenii in 4. Tom. I. a pag. 98. ad pag. 175.

VII. pag. 86. Eiusdem alter Dialogus, item sine titulo, sed qui inscribitur *Charon, sive Contemplantes*, interprete item Anonymo. Inc. *Quid rides, o Charon?* Def. *de Charone vero nullus est sermo. Explicit feliciter.* Ibid. a pag. 487. ad pag. 524. Tum adtexitur versiculus:

Finxerunt Graeci semper mendacia caeci.

MCCCCIII. 26. *Maii scripta sunt haec Florentiae. Frater Thedaldus tunc vacans.*

VIII. pag. 93. Officium Visitationis beatissimae Virginis Mariae compilatum per Reverendissimum Dominum Petrum de Candia (1) tunc Episcopum Novariensem, nunc autem Cardinalem Mediolani Apostolice Sedis Legatum dignissimum.

IX. pag. 99. *b.* Prosae, vel Sequentiae quinque Domini Fratris Petri de Candia Ordinis Minorum, *qui* (ita habet titulus quintae) *tunc Archiepiscopus Mediolanensis erat, & postea fuit Cardinalis, & tandem anno MCCCCIX. tempore Generalis Concilii Pisis celebrati electus est concorditer in Summum Pontificem, & vocatus Alexander Quintus.* Prima anepigrapha, quae tamen est *ad SS. Triadem*, inc.

Trinitas omnipotens, lex universorum &c.

Secunda item anepigrapha, sed quae est *in SS. Eucharistiam*, inc.

Fratres peramabiles ob amorem Christi &c.

Tertia *de Beneficiis Dei* inc.

Mentis cum iubilo canemus Domino &c.

Quarta *in Caput ieiunii* inc.

Carnis cum gaudio linquantur esio &c.

Quinta *pro Sancta Clara* inc.

Sanctae Clarae filiae Christo desponsatae &c.

X. pag. 103. Fragmentum Operis Palladii Rutilii Tauri Aemiliani viri illustris de Agricultura, incipiens a verbis: *melius tamen erit omnibus remediis, si aquarius sulcos noxiam deducat humorem &c.* quae pertinent ad Caput III. mensis Septembris, & progrediens usque ad finem Decembris; quo absoluto subsequuntur Capita illa quatuor, item ad rem agrariam pertinentia, quorum titulos, & initia dedimus in Codice VI. Plutei XXIV. supra pag. 175. §. II. Clauditur Codex versiculo:

Explicit Liber iste, tibi sit laus & gloria Christe.

In ultima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem assignavit vivens Armario Conventus Florentini anno MCCCCX. die XIV. Decembris.*

Codex membran. Ms. in 4. min. Saec. XV. ineuntis, varia manu, sed praeter duo priora, & ultimum Opusculum, a Fratre Thedaldo exaratus (2), & num. 734. notatus. Constat foliis scriptis 111.

EBERHARDI GRAECISMVS.

EBerhardi Graecismus, ut ex fine eruitur, cum amplissimo Commentatio Anonymi. Praecedit Prooemium ipsius Commentatoris, quod inc. *Beatus vir qui timet Dominum, nec a mandatis eius deviat &c.* Hoc subsequitur alter Prologus, & quidem auctoris, cuius initium est: *Quoniam ignorantiae nubilo saepius excaecati &c.* Finis: *secundum ordinem Donati exsequutus.* Post divisionem Operis, Liber inc. Cod. X.

Est proprie meta trans Graece, formatio plasma.

Def.

Verbaque cum motu sibi iungunt diptota tum, sa.

Explicit Ebrardi Graecismus nomine Christi.

Qui dedit alpha & Ω, sit laus & gloria Christo.

Post Commentatoris clausulam alia haec occurrunt:

Finitus est liber, qui scripsit sum nomine Lambert,

Natus fuit de Castro qui vocatur Viegeio.

Explicit Graecismus (3) . . . . . *Anno Domini*

(1) Pontifex sub nomine Alexandri V. ab A. MCCCCIX. die XXVI. Iunii, ad A. MCCCCX. die III. Maii.

(2) De hoc Codice verba facit Cl. Mehus in Vita Ambrosii Camald. pag. CCCXXXV.

(3) Verba erasa sunt.

ui MCCLXX. quinto; fuit actum prima die mense Februarii.

Eberhardus Bethuniensis Artesius, dictus Graecista, quia

Anno millena centeno bis duodeno (1124)
Condidit Ebrardus Graecismum Bethuniensis.

Vid. Henricum Gandavensem Cap. IX & ad eum notas Miraei, & Cangium Praef. ad Gloffar. Latin. §. XLV. Oudinum Tomo III. pag. 37. Hic Graecifmus, five Liber carmine hexametro fcriptus de figuris, deque octo partibus Orationis &c. Capitibus XXVII. cum Expofitionibus Ioannis Vincentii Mehilini, in Pithavienfi Vniverfitate Regentis, fol. fine anno & loco prodiit, & cum Alexandri de Villadei Grammatica Latina, Lugduni MCCCCXC. 4.

Codex membr. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus coloratis. Conftat foliis fcriptis 117.

PLVTEVS XXVI. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VIII.

CODEX III.

FRANCISCI PETRARCHAE EPISTOLAE METRICAE.

FRancifci Petrarchae Poëtae laureati Epiftolarum metricarum Libri III. ut in Codice VII. Plutei LIII. Catalogi Tom. II. pag. 604. In fine legitur: *Explicit feliciter die XXIV. Ianuarii anno Domini MCCCLXXXII.* (1).

Codex membranaceus (exceptis duobus ultimis foliis) Ms. in 4. Saec. XIV. manu Fratris Thedaldi de Cafa. Conftat foliis fcriptis 70.

FRANC. PETRARCHAE AFRICA, M. T. CIC. SOMNIVM SCIP.

Cod. IV. I. pag. 1. FRancifci Petrarchae Africae Libri IX. ut in Cod. XXXV. Plutei XXXIII. Catalogi Tom. II. pag. 131.

II. pag. 96. Somnium Scipionis excerptum ex Libro VI. de Republica M. T. Ciceronis, ut alibi.

In primo folio adfcriptum eft: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Sebaftiani de Bucellis, affignatus Armario Conventus Fratrum Minorum de Florentia.*

Codex chartac. Ms. in 4. Saec. XIV. manu Fratris Thedaldi de Cafa, num. 689. notatus. Conftat foliis fcriptis 99.

FRANC. PETRARCHAE DE REMED. VTRIVSQ. FORTVNAE.

Cod. V. FRancifci Petrarchae laureati de Remediis utriufque Fortunae Libri II. per modum Dialogi, cum Prologo, & praevia fingulis Capitum tabula, ut in Codice IV. Plutei LXXVIII. Catalogi Tom. III. pag. 157. In fine legitur: *Liber Angeli Zenobii de Gaddis de Florentia num. XIX.*

In primo folio haec alia adfcripta funt: *Ifte Liber fuit ad ufum Fratris Sebaftiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum.*

Codex membran. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, cum initialibus Librorum auratis & coloratis, reliquis autem Capitum rubricatis, cum pulcherrima auctoris effigie in principio, & ftemmate Gaddiorum familiae, in cuius difco caeruleo aurea crux adfulget, num. 690. notatus. Conftat foliis fcriptis 243.

BOCCACCIVS DE CASIBVS VIRORVM ILLVSTRIVM.

IOannis Boccaccii de Certaldo de Cafibus Virorum Illuftrium Libri IX. cum Praefatione ad Mainardum de Cavalcantibus, ut in Codice XXIX. Plutei LII. Catalogi Tom. II. pag. 568. §. I. In fine plures verfus rubrica exarati fuerant, nunc omnino erafi; fuperfunt tamen, qui fequuntur . . . . . . Cod. VI.
fenectutem quia ultra modum fuis fibi grave MCCCXCIII. IIII. Iunii completus.

Pellibus & plumis, digitis, mundifque papyris
Parcere promifit pofthac tibi Chrifte....
Eft damnofa nimis fcribendi paffio multis.

In Codicis tegmine alia haec occurrunt: *Quefto Libro manda Frate Thedaldo della Chafa dell' Ordine de Frati Minori di Santa Croce da Firenze a Frate Tomafo da Signa cuftodie d'Arlo de Frati Minori della Provincia di Schiavonia MCCCLXXXXIIII. a dì XII. di Marzo, e mandalo a ladra per mano di Pau-*

(1) De hoc, aliifque Petrarchae Codicibus a Fratre Thedaldo de Cafa exfcriptis agit Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrofii pag. CXCII. CCLVI. & alibi.

Paulo Berti, e compagni di Guido di Messer Thomaso. In altero autem folio haec alia: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini MCCCCVI.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, a Fratre Thedaldo, ut supra, exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 693. notatus. Constat foliis scriptis 120.

IO. BOCCACCII GENEALOGIA DEORVM.

Cod. VII. IOannis Boccaccii de Certaldo ad Illustrem Principem Hugonem Ierusalem, & Cypri Regem, de Genealogia Deorum Gentilium Libri XIII. tantum, praevia rerum notabilium tabula per alphabetum disposita, manu Fratris Thedaldi de Casa. Habes Opus integrum in Codice IX. Plutei LII. Catalogi Tom. II. pag. 553.

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. Florentini Conventus* 1406.

Codex partim membran. partim chartac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. duplici manu exaratus, quarum una est Fratris Thedaldi, num. 692. notatus. Constat foliis scriptis 121.

FRANC. PETRARCHAE DE VITA SOLITARIA, INVECTIVAE IN MEDICVM, DE REMEDIIS VTRIVSQVE FORTVNAE, ET EPISTOLAE.

Cod. VIII. I. pag. 1. FRancisci Petrarchae de Vita Solitaria Libri III ut in Codice II. Plutei LXXVIII. Catal. Tomo III. pag. 153. §. I. In calce ultimae paginae minutis litteris legitur: *Scriptus in 14. continuis diebus 16. Decembris, die 29. & ultimus explicitus fel eiser.*

II. pag. 38. Eiusdem Invectivarum in Medicum Libri IV. cum Praefatione, ut ibid. §. II. Tum rubrica:

Iam tace penna precor, nempe labore necor.

Explicit Liber Invectivarum Domini Francisci Petrarchae contra Medicum festinanter scriptus, nec multum correctus.

Scriptus per manum Fratris Thedaldi de Mucello Ord. Minorum Florentiae MCCCLXXIX. sexta die Octobris.

III. pag. 65. Eiusdem de Remediis ad utramque Fortunam Libri II. cum Prologo, & indice rerum notabilium in fine, ut supra in Codice V. huius Plutei.

IV. pag. 204. Eiusdem Epistola ad Ioannem Boccaccium contra ignaros & invidos reprehensores suorum carminum, ut in Codice I. Plutei LXXVIII. Catal. Tomo III. pag. 153. §. IV.

V. pag. 210. Eiusdem Fabula anepigrapha, de Griselda, seu de fide, & observantia uxoris, praevia Epistola ad Io. Boccaccium, ut in Codice II. eiusdem Plutei Tom. cit. pag. 154. §. IV.

VI. pag. 215. Eiusdem alia Epistola anepigrapha, quae tamen est ad Gerardum Monachum Carthusiensem germanum suum, ut ibid. §. V. Tum subiungitur: *Liber iste Do. Francisci Petrarchae de Vita Solitaria, Invectivarum in Medicum, de Remediis utriusque Fortunae, & quibusdam aliis, est ad usum Fratrum Mathaei, Guidonis, & Thedaldi, remansurus cuique eorum superviventi.*

In principio legitur post indiculum eorum, quae in Codice continentur, scriptum de more: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Florentini Conventus* 1406.

In tegmine Codicis quaedam de millenariis a Fr. Thedaldo observantur tali modo: *Primus millenarius annorum, secundum computationem Magistri Ioannis de Parma, quam dicit se accepisse a Speculo Vincentii, duravit a primo anno Mundi &c.* post vero paullo: *sextus millenarius: quum simus in ipsius millenarii 340. anno Domini vero tunc 1377. quando ipse scripsit, nunc vero, quando ista rescribo & colligo 1383. &c.* Haec autem sua manu adnotabat Thedaldus. Pone sequitur monumentum illud praeclarissimum, atque aere perennius, quo Florentini nominis dignitas ac gloria post hominum memoriam clarius adserta est, ac perpetuo amplificata. Exponit enim Legationem XII. Florentinorum a totidem Regibus, Principibus, Rebusque publicis missam ad Bonifacium VIII. Romanorum Pontificem, verum populorum ac Regum, orbisque stuporem universi. Hoc autem monumentum quum truncum sit, atque undecumque corruptum ea in editione, quae nuper (1) facta est, sedulo recensitum rursus effero.

Nota qualiter Papa Bonifacius VIII. dixit, quod civitas Florentina est melior civitas de Mundo, & quod Florentini sunt quintum elementum.

Anno Domini MCCC. tempore magnae Indulgentiae, dum esset Papa Bonifatius VIII. in Sancto Ioanne Laterano, missi sunt ad eum de universo mundo a diversis Regibus & Principibus XII. Ambasciatores solemnes omnes Florentini, quorum primus fuit:

I. *Dominus Mucciattus de Francesibus de Florentia cum LXXX. equitibus solemniter indutis Ambasciator Regis Franciae.*

II. *Dominus Vgolinus de Vicchio de Florentia cum comitiva multum solemni Ambasciator Regis Angliae.*

III. *Dominus Raynerius Langru miles solemnis de Florentia cum magna & solemni comi-*

(1) Pag. 300. seq. Libri, cui titulus: *La Toscana Illustrata.*

comitiva Ambasciator Regis Boemiae.

IV. *Dominus Vermiglius Alphani de Florentia cum comitiva solemni & magna, Ambasciator Regis Alamaniae.*

V. *Dominus Simon Rubeus magnus miles de Florentia cum magna societate, Ambasciator Regis Grasciae* (1).

VI. *Dominus Bernardus Ervas de Florentia cum solemni & magna comitiva, Ambasciator Domini Alberti de Scala.*

VII. *Dominus Guisciardus de Bastaribus de Florentia Ambasciator Magni Tartari, cum centum sociis omnibus Tartarice indutis.*

VIII. *Dominus Mannus Fronte de Adimaribus de Florentia Ambasciator Regis Caroli, cum solemni comitiva.*

IX. *Dominus Guido Talanche de Florentia Ambasciator Regis Federigi de Sicilia, cum magna & solemni comitiva.*

X. *Dominus Lapus Farinata de Vbertis de Florentia Ambasciator civitatis Pisanae, cum comitiva solemni.*

XI. *Cinus di Ser Dietisalvi de Florentia Ambasciator Domini Gerardi de Camerino, cum magna & solemni comitiva.*

XII. *Bencivenni Folchi de Florentia Ambasciator Magistri Hospitalis Sancti Iohannis, cum solemni & magna comitiva.*

Igitur inspectis supradictis Ambasciatoribus a Romana Curia. & ab eo, pro quo venerant, supradictus Papa Bonifatius quodam die, dum deambalaret ad solium in Consistorio, recogitans supradictos Ambassiatores, convertit se ad magnos Praelatos, qui eum sequebantur, & dixit: Qualis civitas est civitas Florentina? & quia interrogatio ipsius non dirigebatur ad aliquem in speciali, idcirco nullus sibi respondebat. Tandem post tertiam interrogationem turbatus, quia nullus ei respondebat, dixit: nisi mihi respondeatis, omnes vos poni faciam in mulcta, sive in carcerem. Tunc Cardinalis Hispanus respondit dicens: Domine, civitas Florentiae est una bona civitas. Cui Papa Bonifatius ait: O Male Hispane, quid est hoc, quod dicis? Ima est melior civitas huius Mundi. Nonne qui nutriunt nos, & regunt, & gubernant, & Curiam nostram sunt Florentini? Etiam totum Mundum videntur regere & gubernare. Nam omnes Ambasciatores, qui istis temporibus ad nos per Reges, Barones, & Communitates sunt directi, Florentini fuerunt, ut patet: Nam Rex Franciae misit ad nos Dominum Muciattum de Florentia, Rex Angliae Dominum Vgolinum de Florentia &c. ut patet superius. In fine quoque conclusit, & dixit; & ideo quum Florentini regant & gubernent totum Mundum, videtur mihi, quod ipsi sunt quintum elementum. Nam quatuor sunt elementa, quae regunt universum Mundum, videlicet Terra, Aqua, Ignis, & Aer. Ego autem addo quintum, scilicet Florentinos, qui videntur regere Mundum.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. fere totus manu Fratris Thedaldi exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 688. notatus. Constat foliis scriptis 215.

FRANC. PETRARCHAE OPERA VARIA, PARTIM PROSAICA, ET PARTIM METRICA.

I. pag. 1. FRancisci Petrarchae Rerum Memorandarum Libri IV. ut in Codice II. Plutei LXXVIII. Catalogi Tom. III. pag. 154. §. VI. Tum rubrica subiungitur: *de Chaldaeis Mathematicis, & Magis sequebatur titulus, sed ultra nihil plus; nam istud incompletum dimisit Dominus Franciscus Petrarcha, quia ego Frater Thedaldus de Mucello tantum scripsi Paduae ab exemplari de manu dicti Domini Francisci.* Cod. IX.

II. pag. 93. Eiusdem Epistola ad Fratres Chartusienses introductoria ad Librum, seu Tractatum *de Otio Religioso*. Inc. *Signum erat, o felix Christi familia, ut eo temporis spatio &c.* Des. *sola brevitas adversata est.* Inde sequitur Capitum, in quae dividuntur singuli ex praedictis Rerum Memorandarum Libris, elenchus.

III. pag. 104 Eiusdem Itinerarium de Ianua usque in Ierusalem, & Alexandriam, ut in dicto Codice II. loc. cit. pag. 154. §. VII.

IV. pag. 113. Eiusdem Epistolae quaedam metricae, ex tribus ipsarum Libris selectae.

V. p. 154. *b.* Eiusdem Bucolicorum pars, scilicet Eclogae novem priores, diverso tamen ordine, atque exstant in editione; prius enim occurrunt VII. VIII. & IX. ac deinde vacuo spatio relicto quatuor paginarum, sequuntur I. II. III. IV. V. & VI.

VI. pag. 173. Eiusdem de Ignorantia sui & aliorum Liber, ut in dicto Codice II. loc. cit. pag. 154. § VIII. Tum subiungitur: *Hunc Libellum dicit se scripsisse, & ad finem perduxisse Arquadae inter colles Euganeos MCCCLXX. Iunii XXV. vergente ad occasum die.*

VII. pag. 193 Eiusdem de secreto conflictu curarum suarum Libri III. cum Prooemio, ut ibid. pag. 155. §. IX.

VIII. pag. 229. Eiusdem Liber de Sine nomine Ibid. §. X Tum rubrica: *Explicit Libellus Sine nomine intitulatus Domini Francisci Petrarchae Paduae scriptus MCCCLXXVIII. per Fratrem Thedaldum de Mucello Ord. Minorum.*

IX. pag. 251. *b.* Eiusdem Epistola, quae intitulatur Invectivarium contra Gallicum, in fine mutila, ut ibid. §. XI. Tandem in ultimo folio additum est: *Iste est ad usum Fratris Mathaei Guidonis.*

In primo folio indiculus occurrit eorum, quae in Codice continentur, & sequens monumentum: *Iste Liber fuit ad usum Fratris*

(1) Perperam legit Cl. Mehus *Franciae* in Vita Ambrosii Camaldulensis pag. CCXXXIV.

tris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum 1406. In ultimo autem additum est: *Iste est ad usum Fratris Mathei Gaidonis.*

Codex partim chartac. partim membranac. in 4. min. Saec. XIV. cum titulis & initialibus rubricatis, manu Fratris Thedaldi exaratus, & num. 696. designatus. Constat foliis scriptis 254.

FRANC. PETRARCHAE ITINERAR. ET EPISTOLAR. LIBRI XIII. POSTERIOR.

Cod. X. I. pag. 1. FRancisci Petrarchae Itinerarium ad Terram Sanctam Ierusalem, ut in Codice superiore §. III. Tum legitur: *Tydericus ad Adverori scripsit.*

II. pag. 8. Eiusdem Epistolarum Rerum Familiarium Libri XIII. posteriores, cum notulis Lapi de Castiglionchio, iidem, quos recensuimus diligentissime in Codice IV. Mediceo Plut. LIII. Catalogi Tom. II. pag. 579. seqq. qui ex hoc profluxit exemplari. In fine legitur: *Francisci Petrarchae laureati Rerum Familiarium Liber XXIV. explicit feliciter.*

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. Florentini Conventus 1406.* In ultimo autem folio, litteris ferme deletis, alia haec libuit expiscari: *Dominus Lapus de Castiglionchio nobilissimus, ac sapientissimus, & excellentissimus Decretorum Doctor;* & inferius: *Magnificae Dominae Comitissae & Leaellae Abbatissae Monticellae matri meae in Christo.*

Codex chartac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, manu Fratris Thedaldi exaratus, & num. 695. notatus. Constat foliis scriptis 174.

PLVTEUS XXVII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

CODEX I.

HVGVCCIONIS LEXICON.

MAgistri Huguccionis Vocabulistae Lexicon, cum tabula derivationum in principio, alphabeti ordine digesta. Prooemium inc. *Quum nostri protoplasti suggestiva praevaricatione humanum genus a suae dignitatis culmine quam longe deciderit.* Desi. *hic eliminabitur quidquid a longo tempore male usurpatum est* (1). *Si quis quaerat huius Operis quis auctor, dicendum, quia Deus; si quaerat huius Operis quis fuerit instrumentum, respondendum est, quod patria Pisanus, nomine Ugucio, quasi Eugecio, idest bona terra, non tantum praesentibus, sed etiam futuris, vel Ugnicia, quasi viegetio, idest virens terra, non sibi solum, sed etiam aliis. Igitur Sancti Spiritus assistente gratia, ut qui est bonorum omnium distributor, nobis copiam verborum auctius suppeditare dignetur, a verbo augmenti nostrae affectionis auspicium sortiamur.* Incipit igitur a littera *A*, nimirum:

Augeo, auges, auxi, auctum. Amplificare, augmentum dare; inde hic auctor, idest augmentator, & debet scribi cum u & c; quando vero significat autenticum, idest auctoritatem, est communis generis, & debet scribi sine c, ut hic & haec autor, & derivatur ab autenti. Definit in littera Z, & quidem ita:

Zorobabel apud Hebraeos ex tribus integris nominibus dicitur esse compositum, zo, iste; ro, magister; Babel proprie Babyloniam sonat, & efficitur nomen Zorobabel; iste magister de Babylonia; in Babylone enim ortus est, ubi & princeps Iudaeae gentis exstitit.

Zorastrum, vivum sidus.

Explicit Liber Magistri Vgucionis. Deo gratias.

Pro custodia Codicis compactum est fragmentum veteris Breviarii, in quo prae reliquis habetur Officium pro Sancto Bernardo, cum Hymnis & Orationibus.

Huguccio Episcopus Ferrariensis, patria Pisanus, Bononiae maxime floruit circa annum MCLXXVIII. de quo adeundus Cl. Sartius de Cl. Archigymnasii Bonon. Professor. Tomo I. Parte I. pag. 296. seqq. Magnum sibi nomen comparavit inter suae aetatis Grammaticos, edito hoc Glossario, sive Lexico Etymologico, quod appellatur etiam *Derivatorius Liber.* De eo, & eius auctore ita Ricobaldus Ferrariensis in Caelestino III. *Hugo natione Pisanus, Episcopus Ferrariensis agnoscitur, qui datus adiutor a Sede Apostolica Abbati Nonantulano, homini prodigo & indigno, ex Libro Papiae, qui illic est, Librum Derivationum composuit* (2). Servant hunc Librum manu exaratum Bibliothecae paullo instructiores, sed tamen numquam typis excusus est, quia quum typographica ars est

 in-

(1) His verbis absolvitur Praefatio in alio Codice sub num. V.

(2) Ricobald. apud Eccard. Corpus Historic. Med. Aevi Tom. I. col. 1281.

inventa, passim in Scholis obsoleverat, suffecto in eius locum Lexico Ioannis Ianuensis, quod ex ipso Hugucciona Libro, & Papiae item, confectum fuerat (1), quodque occurrit in Codice sequenti.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, grandiori littera exaratus, cum initialibus coloratis, num. 700. designatus. Constat foliis scriptis 454.

IOANNIS DE IANVA CATHOLICON.

Cod. II. Liber, qui dicitur Catholicon, compositus a Fratre Ioanne de Ianua (2), Ordinis Fratrum Praedicatorum. Est autem Opus in quinque Partes distributum, quarum priores quatuor, de Prosodia, seu Grammatica tractant, quinta vero Lexicon uberrimum continet. Grammatica inc. *Prosodia, quaedam pars Grammaticae nuncupatur*. Des. *& quantum ad accentum aliquando*. Lexicon vero Latinae linguae a littera A usque ad Z. incipit a pagina Codicis 57. *b.* & quidem ita: *Alma, interpretatur virgo abscondita, vel absconsio virginitatis, sicut dicitur in interpretationibus*. Des. *Zucarum zucari ne. ge. vel zucara rae fe. ge. idest sacre. Vide in mel*. Inde legitur: *Immensas omnipotenti Deo, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, gratiarum referimus actiones, qui nostrum Catholicon ex multis, & diversis Doctorum texturis elaboratum atque contextum, licet per multa annorum curricula, in MCCLXXXVI. anno Domini, Nonis Martii ad finem usque perduxi, pro quo hoc solum mihi admodum necessarium a vobis humiliter deposco, Fratres, & Domini mei, in quantum peccatores fratres mei; in quantum iusti Domini mei, quamvis pro me peccatore, philocalo tamen, ad Deum preces porrigere vos velitis, ut vestrarum precum interventu, omnium a Deo percepta venia peccatorum, ad terram apricam, ad terram elysiam, idest extra laesionem positam, ad Paradisi videlicet gaudia, una vobiscum valeam pervenire, ubi regnat examussim Dominus noster Iesus Christus Dei Filius benedictus, in cuius nomine flectitur omne genu coelestium, terrestrium, & infernorum, cui est honor, & gloria &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori, Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, cum litteris initialibus coloratis, & pictura in principio, quae mulierem quamdam lac puerulo prima litterarum elementa gestanti exprimentem repraesentat, num. 698. designatus. Constat foliis scriptis 324.

PAPIAE VOCABVLARIVM, ET SERIES PONT. ROMANOR.

Cod. III. I. pag. 1. Liber Papiae, qui fuit Lombardus (1), seu Papiae Vocabularium, cum Prologo, qui inc. *Charissimi, debui si potuissem*. Des. *Plato, Fulgentius*. Lexicon incipit a littera A. & quidem sic: *A in omnibus gentibus idea prior est Litterarum, quod ipsa prior nascentibus vocem aperit*. Desinit in littera Z, ita: *Zoziaticum, siderale, zozia signa*. Tum sequens conclusio subiungitur: *Infinitas benedictionis gratias iam Deo Patri referimus, qui per coëternum suum Filium in Sancti Spiritus gratia nostrum Opus ex multis & diversis texturis elaboratum, atque contextum, licet per multorum annorum curricula, ad finem tamen usque perduxit. Si tamen adhuc ad eiusdem perfectionis cumulum ex totius artis Grammaticae utilitate valde necessarium, & ex compendio, quam potuimus brevissimum, apposuimus libellum.*

Ut cito quisque velit, totum transcurrere possit;
Et qui vult partem per totam vendicet artem,

Pro quibus omnibus vos invito, exoro, & adiuro, fratres mei, quicumque iam flagratis ex desiderio regni Dei, quique huius nostri laboris scientiae doctrinam, quasi refugii domum, tutissimamque portum, ad Christi laudem, gloriam, & benedictionem obtinere cupitis, hoc solum, summamque mihi rependatis, immo ex divina gratia acquiratis, quatenus vestris orationibus, eleemosynis, ceterisque spiritualibus auxiliis perpetuo adiutus, omniumque meorum percepta venia peccatorum, vobiscum ad aeternam valeam pervenire gaudia, iam ubi revelata facie, illa vera & aeterna perfruamur sapientia, cum Patre, & Spiritu Sancto per infinita saecula. Amen.

Ergo, fratres, mente pia pro me rogitate Papia.

Alius versus sequebatur, sed inde omnino erasus.

II. pag. 305. Romanorum Pontificum series, quae ita inc. *Hoc Opus Damasi Papae ad Hieronymum Presbyterum, eiusdem rogatu. Beatus Petrus Apostolus, filius Ioannis Provinciae Galilaeae, de vico Bethsaida, primum sedit Cathedra Episcopali Antiochiae annos VII. sedit autem in urbe Roma annos XXV. menses I. dies VIII. Hic ingressus Romam est sub Nerone Caesare &c.* Ultimus Pontifex, *Nicolaus Romanus an. IX. M. VI. D. XX. doctus in verbo, loquela humili, ieiuniis, vigiliisque di-*

(1) Vid. Du-Cangium Praef. ad Glossar. Med. & Inf. Latin. §. XLVI.

(2) Ioannes iste Ianuensis de Balbis floruit exeunte Saeculo XIII. & hoc Opus absolvit anno Christi MCCLXXXVI. quod in ipsis typographiae primordiis a Ioanne Fausto Moguntiae MCCCCLX editum fuit, ac deinde Venetiis, & alibi saepius excusum. Vide Oudinum Tomo III. pag. 579. ubi de aliis eius scriptis edisserit.

(1) Hic titulus recentiore manu initio Praefationis appositus est. Fuit autem Papias iste, Grammaticus pro sua aetate non ineruditus, qui scripsit hoc Vocabularium, sive, ut ipse in Praefatione illud nuncupat, Elementarium, medio circiter Saeculo XI de quo plura apud Fabricium Biblioth. Lat. Tom. II pag. 462. seqq. & Biblioth. Med. Tom. V pag. 194. qui varias huiusce Operis editiones recenset.

dicatus, & divino cultu intentus, pauperibus largus, orphanorum protector, & viduis fautor, populique, civitatis defensor, qui etiam praesente Caesare consecratus est &c. Inde alia Pontificum series occurrit, incipiens ab Hadriano II. & ab eadem antiqua manu, quae Codicem scripsit continuata usque ad Honorium III. Ad nomen Innocentii III. alia manus in margine adnotavit; *sub hoc incepit Ordo Fratrum Minorum, & Ordo Praedicatorum sub beatis Francisco, & Dominico*. Diversis deinde manibus deducitur eadem series usque ad Sixtum IV. in quo absolvitur hisce verbis: *Sixtus IV. natione Savonensis, assumptus ex Ordine Minorum, Theologus insignis, electus Romae anno Domini MCCCCLXI. die IX. Augusti vixit annos.*

Codex membranac. Ms. in fol. minori Saec. XIII. binis columnis, diligenter exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 697. notatus. Constat foliis scriptis 311.

HVGVCCIONIS LIBER DE DERIVATIONIBVS.

Cod. V. Liber Huguccionis de Derivationibus, praevio Prologo, ut in Codice I. huius Plutei. Heic tamen in calce paginarum adseruntur Summaria quaedam versibus conscripta, Primi sunt sequentes:

C fine, metra ligat, hic & haec autenticat autor,

Amplias hic auctor, ab agendo dicitur actor &c.

In fine legitur: *Anno Domini MCCXXXVI. Indictione nona, die Iovis V. exeuntis Iunii. Haec in pagina finita est scribi, & in Mense Martii undecimo, anno Domini MCCXXXIV. inceptum fuit Opus istud.* Tum sequuntur Rhythmi quidam contra Romanam Curiam, quorum initium est:

Frigescente charitatis in terris igniculo,

Vniversae vanitatis fons inundat saecula.

Finis:

Erga recte dicitur

Roma, quasi rodens manus, per quam mundus roditur.

Tandem in aversa pagina occurrunt Explicationes vocum quarumdam, videlicet *Pincerna, Orix, Balis, Bobith, Mamona, Manaa &c.* & mensium denominationes apud Hebraeos & Latinos.

In ultimo folio legebatur: *Iste Liber Huguccionis fuit deputatus ad usum .....* (1) *Fratri Bonanno Florentino ..... Hoc factum fuit anno Domini millesimo CCCsecundo .... fuit autem accommodatus praedictus Liber dicto Fratri Bonanno de auctoritate Fratris Illuminati Custodis, & de consilio Discretorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 701. designatus. Constat foliis scriptis 90.

HVGVCCIONIS LIBER DE DERIVATIONIBVS.

Liber Huguccionis de Derivationibus, cum Prologo in principio, & tabula Derivationum in fine, ut in Codice I. huius Plutei. Cod. VI.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum Summariis in margine, & initialibus coloratis, num. 702. designatus. Constat foliis scriptis 209.

ISIDORI ETYMOLOGICI PARS I.

Isidori Etymologicon, in duas partes divisum. Prima Pars, quae in hoc continetur Codice, praevias habet Epistolas Isidori ad Braulionem, & Braulionis ad Isidorum, ut in aliis Codicibus. Incipit autem a Libro I. Capite I. *de Grammatica, & partibus eius*, & a verbis: *Disciplina a discendo nomen accepit &c.* & desinit in Libro undecimo (2), cuius ultima verba sunt: *quatuor autem sunt venatorum officia, vestigatores, indagatores, alatores, pressores.* Cod. VII.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis, grandiori, sed perplexa littera exaratus, cum titulis rubricatis, & Summariis aliquot in margine, num. 703. notatus, & perperam pro secunda Etymologici Parte antiquitus indicatus. Constat foliis scriptis 256.

ISIDORI ETYMOLOGICI PARS II. ET ANONYMI TRACTATVS ASTRONOMICVS.

I. pag. 1. Isidori Etymologici Pars secunda, quae incipit a Libri XII. (in edit. XI.) Titulo I. qui est *de Homine, & partibus eius*, & a verbis: *Natura dicta, eo quod nasci aliud faciat &c.* & desinit in Libro XXII. (in edit. XX.) & in verbis: *ac vis morbi, ignis ardore siccetur.* Tum subditur Excerptum quoddam de lapidibus pretiosis. Cod. VIII.

II. pag. 230. *b.* Anonymi Tractatus Astronomicus in Capita varia divisus. Inc. *Caelum circulis quinque distinguitur.* Des. *quorum nihil est aliud scire, quam charitatem; debemus unum posse, uni sacrificare, uni ut simus, finiamur uno, & permaneamus in unum. Amen.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII ab eadem, qua superior manu exaratus, num. 704. designatus. Constat foliis scriptis 244.

(1) Vbi puncta apposuimus, scriptura erasa fuit.

(2) In editione Matriti, ex Typographia Regia anni MDXCIX. fol. est Liber decimus, propter ipsorum diversam divisionem.

ISIDORI ETYMOLOGIARVM LIBRI XXII. ET ALIA QVAEDAM.

Cod. IX. I. pag. 1. Isidori Etymologiarum Libri XXII. omissis tamen Epistolis, quas innuimus in Codice VII. huius Plutei. Praecurrit autem tabula rerum, & vocabulorum notabilium, quae in ipsis Libris continentur, alphabetice disposita, in cuius fine legitur rubrica: *Explicit tabula super Isidorum Etymologiarum, scripta per Fratrem Thedaldum de Mucello Florentiae MCCCLXXXIV. XX. Octobris*. Hanc recentiorem tabulam, quae priora octo Codicis folia complectitur, alia vetustior consequitur, argumenta singulorum Librorum repraesentans, subiecto hoc monito: *Post hos Etymologiarum Libros est in hoc Volumine Liber Sancti Isidori ad Sisebutum de Astronomia, de diebus, & noctibus, & temporibus, de solstitio, de mundo & eius partibus, de caelo & partibus eius, ac omni ornatu eius, de sole & luna, & stellis, de tonitru, de fulminibus, de arcu, de nubibus, & pluviis, de nive, & grandine, de ventis, & nominibus eorum, de tempestate, & serenitate, de pestilentia, de Oceano, & amaritudine aquae maris, de Nilo flumine, de terraemotu, de monte Aetna, Item quidam Tractatus de natura avium, & animalium*. Tandem pag. 10. *b*, hoc aliud monumentum occurrit: *Iste Liber Etymologiarum Isidori antiqui, in quo est Isidorus iunior de Computo & Mundo, & Catalogus summorum Pontificum usque ad tempora Hermetis, & Catalogus Generalium usque ad Michaëlem de Caesena, cum tabula optima per alphabetum, fuit Fratris Thedaldi de Casa, quem donavit Conventui anno Domini MCCCCX. die XIV. Decembris*. A pag. 11. Etymologiarum Opus incipit, cum brevissimo Prologo ad Braulionem Episcopum, & Capitum tabula, quoad initium & finem cum editione Matriti supra citata mire concordans; in cuius calce legitur; *Explicit Liber Etymologiarum Sancti Isidori Episcopi*.

II. pag. 69. *b*. Libellus anepigraphus, forte eiusdem, de quibusdam animalibus. Caput primum *de Nocticorace* inc. *In Psalmo CI. dicit David, factus sum sicut Nocticorax in domicilio. Physiologus dicit, Nocticorax immunda avis est, & magis tenebras amat, quam lucem*, Caput ultimum *de Pellicano* des. *ita & Dominus noster Iesus Christus per Esaiam prophetam dicit: filios genui, & exaltavi; ipsi autem spreverunt me*.

III. pag. 175. Isidori iunioris illustris Libellus de Astronomia, sive de Natura rerum (1). Praecedit Prologus, qui inscribitur, & incipit *Domino & filio Sisebuto &c. Dum te praestantem ingenio, facundiaque &c.* Des. *fidem efficiat*. Tum sequitur tabula Capitum XLV. Caput I. *de Diebus* inc. *Dies est solis orientis praesentia*. Vltimum *de Monte Aetna* des. *ad puniendos peccatores, qui cruciabuntur in saeculum saeculi*. Concordat cum dicta editione a pag. 61. ad pag. 90. ubi in fine quinque versus est longior. Subiiciuntur deinde in Codice pag. 185. Capita quatuor, quorum tituli sunt: I. *de nominibus Stellarum, quibus ex causis nomina acceperint*, II. *de praecedentia, & antegradatione Stellarum*, III. *de remotione, vel antegradatione* (2). IV. *de statu Stellarum*; quae sunt postrema quatuor Capita Libri III. Etymologiarum, in cit. edit. a pag. 67. ad pag. 69. quamvis in Codice diversus sit ordo. Hisce quatuor Capitibus succedunt pag. 186. *b*. alia Capita, quorum primum est *de Mundo &c.* & sunt priora X. Libri XIII. ibid. a pag. 249. ad pag. 253. Ac tandem pag. 188. occurrit totus Liber X. earumdem Etymologiarum, ut ibid. a pag. 185. ad pag. 204. In Codice tamen in fine longius aliquanto producitur. Atque haec quidem omnia idcirco heic fuerunt adscripta, quia suis in locis fuerant praetermissa.

IV. pag. 198. Sequitur manu, ut videtur Fratris Thedaldi Catalogus Apostolorum, & Discipulorum Christi, in cuius calce legitur:

Anno Domini MCCVI. incepit Ordo Fratrum Minorum a Beato Francisco inchoatus, cuius Regulam primo approbavit Innocentius III. postea confirmavit Honorius IV.

Anno Domini MCCXXVI. Beatus Franciscus transivit ex hoc mundo ad Patrem, MCCXXVIII. canonizatus a Gregorio IX. & ab eodem translatus MCCXXX.

A. D. MCCXII. incepit Ordo Beatae Clarae apud Assisium a Beato Francisco inchoatus, & anno Domini MCCXXI. incepit Ordo Tertius Fratrum de Poenitentia a Beato Francisco inchoatus.

Anno Domini MCCXVIII. acceptus fuit locus sacri Montis Alverniae in nativitate Virginis gloriosae.

V. pag. 199. Catalogus Generalium Ministrorum Ordinis Beati Francisci, usque ad Michaelem de Caesena, qui electus fuit anno Domini MCCCXVI. deductus manu Fratris Thedaldi, ubi haec de Fratre Elia traduntur: *Isti (scilicet S. Francisco) successit Frater Elias, qui & ante ipsum aliquanto tempore Ministri locum tenuerat; vir adeo in sapientia etiam humana famosus, ut raros in ea pares Italia putaretur habere. Hic missis Visitatoribus suis fecit sub arctitudine magna Provincias visitari, tum in capite, quam in membris. Tunc quidem Generalis Minister instituebat passim, & destituebat Provinciales Ministros, non exspectato Capitulo generali. Sic Minister Provincialis Custodem, & Custos Ministrum loci, prout con-*

(1) Hic est *Liber rotarum* in Chronico Fontanellensi; Trithemio Cap. CCXXXVI. *Cosmographia*; aliis *de Mundo*, vel *Astronomicus*, sive *de Astris*; & in editione Augustana A. MCCCCLXXII. fol. *de responsione Mundi, & ordinatione Astrorum*. Vid. Nic. Antonium Tom. I. Bibl. Vet. Hispan. pag. 253.

(2) Ita est in Codice, sed legendum *retrogradatione*.

graere videbat, absolvens, de alio providebat. Ipse collectas pecuniae induxit Provinciis, occasione Basilicae Beati Francisci, quam opere iam pulcherrimo construi faciebat; & vocato Romae Capitulo generali, fuit a Ministerio absolutus, cui Capitulo sanctae memoriae Dominus Gregorius Papa nonus praefuit. Ministri cessionem admisit, & successorem in sua electum praesentia confirmavit. Hic, ortu discordia inter Summum Pontificem & Imperatorem Romanum, scilicet Fridericum, apud quos maximas habebatur, in partem Imperatoris visus est declinare, tum tamen a Ministerio absolutus, in quo tantum Ordini scandalum suscitavit, ut quod Sanctus de proxima tribulatione praedixerat, tunc videretur impletum, quod multis Fratrum lacrymis maxime moriens expiusse, (sic) ne Sancti Patris gratia in suo excideret successore.

VI. pag. 201. Caralogus Protectorum Ordinis, qui inscribitur & inc. *Venerabili in Christo Patri, Fratri Gonsalvo Fratrum Minorum Generali Ministro, Frater Philippus de Perusio senectutis eius qualescumque reliquias cum affecta reverentiae filialis. Reverendus in Christo Frater Alexius, Minister Provinciae Bononiensis, mihi notificare curavit, quod voluntatis vestrae erat, immo quod mihi per ipsam Paternitas vestra mandabat, ut de modo petendi Cardinalem a Domino Papa, iuxta quod Ministris in regula praecipitur, vobis scriberem, siquid nossem, quod videlicet antiquorum patrum consuetudo hactenus habuisset.* Dei *Paternitatem vestram conservet incolumem clementia Salvatoris. Amen.* Inde subiicitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Thedaldi Ser Octaviani de Mucello, quem emit a quodam saeculari pro pretio sex florenorum, anno Domini MCCCLXXI. circa finem mensis Novembris.*

Post adlatam inscriptionem legitur manu eiusdem Thedaldi notitia de septem orbis miraculis, & tabula Librorum & Capitulorum Libri Isidori Etymologiarum.

Codicem claudit sequens monumentum de Electoribus Imperatoris, litteris evanescentibus exaratum. *Anno Domini MXXX. iubente Papa Gregorio V. natione Theutonica, advocatis, & requisitis Principibus Alamaniae, instituti sunt Electores Imperatoris, videlicet Officiales Curiae Imperialis, qui quidem sunt septem; quatuor Laici, & tres Clerici. Primus Rex Boemiae, qui Imperatori propinat de cuppa; secundus Dux Saxoniae, qui coram Imperatore portat ensem; tertius Comes Palatinus, qui eidem de scutella ministrat; quartus Marchio Brandemburgensis, qui est Camerarius eius. Inter Clericos primus Archiepiscopus Maguntinus, qui est Cancellarius in Germania; secundus Archiepiscopus Coloniensis, qui est Cancellarius in Italia; tertius Archiepiscopus Treverensis, qui est Cancellarius in Gallia. Quod si quaeratur, quare de sola Germania assumpti sunt Electores, multae fuerunt caussae; ad praesens tamen tres assignari possunt. Una est principalis, quia de Germania fuerunt Principes, qui liberaverunt Ecclesiam de servitute Longobardorum, & Imperatorum Romanorum, ut patet de Pipino, qui venit in Italiam contra Regem Astulfum, qui nimis gravabat Ecclesiam. Item de Karolo filio eius, qui venit contra Regem Desiderium; & hi duo Principes fuerunt de Germania inferiori circa Rhenum, quae antiquitus Gallia vocabatur Belgica. Item Otho, qui liberavit Ecclesiam de manu Alberici Romani; & hic fuit de Germania superiori. Secunda ratio fuit devotio illius populi ad S. Petrum & Paulum, quod apparet in eorum peregrinatione. Tertia autem caussa fuit voluntas Summi Pontificis, qui tunc erat Theutonicus, & consanguineus Othonis. Ista ergo electio usque modo perseverat, & perseverabit, quamdiu Ecclesia Romana permiserit, cuius est regna transferre, & Principes de sede deponere.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XI. vere insignis, cum Summariis in margine, & initialibus coloratis, ubi animadvertendum est priores quatuor Etymologici paginas manu Saec. XIII. fuisse suppletas, num. 705. designatus. Constat foliis scriptis 204.

ISIDORI ETYMOLOGICON.

ISidori Etymologicon, praeviis Librorum Summariis, Epistolis, & Libris singulis Capitum tabula, ut in Codice I. huius Plutei. *Cod. X.*

In primo folio legitur; *Iste Isidorus Etymologiarum est ad usum Fratris Andreae Ursini de Florentia Ordinis Minorum; Post mortem vero eius debet poni in Armario Florentini Conventus, & in eodem manere, quia ad hoc principaliter emptus est.*

Codex membranac Ms. in fol. maiori Saec. XII. binis columnis, vere insignis, cum litteris, & titulis rubricatis, nec non Graecis verbis maiori littera adlatis, num. 706. designatus. Constat foliis scriptis 144.

FINIS PLVTEI XXVII.

PLVTEVS XXVIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

CODEX I.

DICTIONARIVM.

ANonymi * Dictionarium, a littera *A* usque ad *Z*. Inc. *Aaron. Quod iabet Aaron in auribus, demi ab auribus uxorum, & filiarum, unde illis faceret Deos, non absurde intelligitur, difficilia illis voluisse praecipere, at hoc modo eos ab intentione idololatriae revocaret. Rab. super Exod.* Des. *Zelus Dei, Deus destruit superbiam, aut zelum incendendo, aut immittendo. R. de superbia.*

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, & de manu propria, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. de Florentia anno Domini MCCCCVI.* In ultimo autem haec alia detritis litteris legas: *Hunc Librum mutuavit mihi Frater Thedaldus de Casa Minister ...... vult autem idem Frater Thedaldus, prout per suas litteras mihi scribit, quod hunc Librum reddam Armario Conventus Florentiai, & ideo supradicto Armario redditur. Scriptum anno Domini 1373. die 15. Novembris.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 707. notatus, Constat foliis scriptis 243.

DICTIONARII PARS I.

Cod. II. ANonymi Dictionarium, a littera *A* usque ad totam litteram *E*. Inc *Abiicere est abiectio hominis, idest qua homo abiicit, & haec est aliquando culpabilis, scilicet qua homo abiicit a se Deum, unde ipse conqueritur in Psalm. Ego sum vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis.* Des. *noli laetari Israël, noli exsultare sicut populi, quia fornicatus es a Deo tuo.*

Codex membranac. Ms. in 4. minori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum tabula dictionum singulis litteris praemissa, nec non initialibus coloratis, num. 708. designatus. Constat foliis scriptis 351.

DICTIONARII PARS II.

Cod. III. DIctionarii superioris pars altera, a littera *F* usque ad litteram *N*. Inc. *Fabricatio. Fabricat Deus, fabricat homo, fabricat Diabolus.* Des. *misimus ad vos fratrem nostrum, ne forte tentaverit vos.*

Codex membranac. Ms. in 4. minori Saec. XIV. ineuntis, ab eadem manu ac superior exaratus, num. 709. designatus. Constat foliis scriptis. 316.

DICTIONARII PARS III.

DIctionarii superioris pars tertia, continens tantummodo litteras *O* & *P*. & hanc quidem imperfectam. Inc. *Obedientia, sive obedire. Primo ponendae sunt descriptiones obedientiae, secundo de multiplici obedientia, tertio de commendationibus eius, quarto de comitibus bonae obedientiae, quinto de iis, quae obedientiae adversantur &c.* Vltimum vocabulum eorum, quae ad litteram *P* pertinent, est *Pulvis*, cuius postrema verba sunt: *Pulvis, culpa, sive in operatione mala. Iob VII. Induta est caro mea putredine & ....* Cod. IV.
Reliqua desiderantur. Manu deinde posteriori a pag. 112. usque ad finem Codicis suppletae sunt litterae *Q*, & *Z*, cuius ultima dictio est *Zona*, quae desinit in verbis: *quia nulla istarum virtutum a temporali precio dependet. Unde Prov. non est digna ponderatio continentis animae. Deo gratias.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 710. designatus. Constat foliis scriptis 122.

DICTIONARIVM.

ANonymi Dictionarium (1), seu Dictionarii pars continens litteras *O*, *P*, *Q*, & *R*. Inc. *O in divina Scriptura aliquando est adverbium vocandi, aliquando interiectio exhortantis.* Des. *Rubus, genus ligni spinosi.* Inde sequitur elenchus dictionum incipientium a littera *S*. Cod. V.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 711. designatus. Constat foliis scriptis 303.

DI-

(1) In primo folio a manu illa recentiore, quae huius Bibliothecae Codicum inscriptiones apposuit, inscribitur *Dictionarium Bovis*.

DICTIONARIVM.

Cod. VI. PArs altera Lexiei superioris incipiens a littera *R* (1), & desinens in littera *Z*. Ine. *Rabi, sive Raboni Hebraeum est, & interpretatur Magister. Io. 1. Rabi quod dicitur interpretatum Magister.* Desinit in verbo *Zona*, ut in Codice IV. huius Plutei.

In primo folio legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Bernardi de Guasconibus de Flor, Ord. Minor.*

Codex membranae. Ms. in 4. min. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, num. 713. desigoatus. Constat foliis seriptis 466.

PARS LEXICI.

Cod. VII. PArs Lexici a superioribus diversi, incipiens a littera *E*, & desinens in littera *M*. Inc. *Aedificare. Nota, quod aedificare. construere, componere, & facere, idem significant; aedificare autem dicitur proprie aliquem locum vel domum pro habitatione construere, & sic dicitur aedificatio ab aedes, & facio, facit, quasi aedis facio. Est igitur moraliter loquendo multiplex aedificatio, scilicet temporalis &c.* Vltimum vocabulum *Mors*, inc. *Mors, mori, mortuus est.* Des. *veniat mors super illos, & descendant in infernum viventes. Et haec de morte sufficiant gratia veritatis. Explicit M.* Tum in calce paginae adponuntur prima duo verba sequeotis litterae *N*, scilicet *Navicula, navis*, a quibus incipit sequens Volumen.

Codex membranac. Ms in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis coloratis, num. 715. designatus. Constat foliis seriptis 208.

PARS LEXICI.

Cod. VIII. COntinuatio superioris Lexiei ineipiens a littera *N*, & desinens in *V*. Inc. *Navicula, navis. Nota, quod navis est vas, seu instrumentum ad transeundum mare, vel flumina ordinatum &c.* Vltimum voeabulum est *Vivere, & vita*, quod ine. *Nota quod vita aliquando accipitur pro ipsa naturali dispositione, aliquando pro morali conversatione. Generaliter ergo sumendo, dico. quod invenitur vita naturalis, vitualis, triumphalis, noxialis, gehennalis &c.* Desinit imperfecte in verbis: *si pro sui, vel superiorum incitia flagellatur, tempestas tantum tribulationis, & frigus poenitentiae iustae correctionis calorem interiorem, & fervorem affectuum non . . . . .* Reliqua desiderantur. In pagina 180. quae subsequitur, occurrunt alia vocabula a littera *C* ineipientia, & ad idem, ut videtur, Lexieum pertinentia. Horum initium est: *Cadaver. Nota quod cadaver secundum Isidorum dicitur a cadendo &c.* Vltimum vocabulum est *Charitas*, & desinit in verbis: *quam inhabitat charitas, superbia non inflat, invidia non devastat, avaritia non excaecat, gula non inflammat.*

Codex membranae. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis eolumnis, cum initialibus coloratis, ab eadem manu, ae superior exaratus, & num. 712. designatus, Constat foliis scriptis 191.

PARS LEXICI.

LExiei pars quaedam, eontinens tantummodo duas litteras, nimirum, *A*, & *K*. Littera *A* inc. *A in omnibus gentibus prima littera, ab A denominatur. Nam Hebraice Aleph, Graece Alpha, Latine A, Aeolice As, prima littera dicitur. Ideo autem prima est litterarum apud Latinos, & apud omnes alios prima littera ab A incipit, quia omnes nascentes primo in hanc vocem erumpant; unde Isidorus l. Etymol. c. III. A littera in omnibus gentibus ideo prima est litterarum, quia prior nascentibus vocem aperiat.* Littera *R* def. *Rabus, genus ligni spinosi.* Videtur eiusdem auctoris atque illa pars Lexici, quae habebatur in Codiee V. huius Plutei. Habes partim in prineipio, partim in fine Codicis indieem voeabulorum sub hisee duabus litteris contentorum. Cod. IX.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus rubricatis, num. 714. designatus, Constat foliis seriptis 175.

FINIS PLVTEI XXVIII.

(1) Littera *R* tota repetitur.

PLVTEVS XXIX. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VII.

CODEX I.

LEXICON.

Pars Lexici continens tantum litteras *S*, & *T*. Prima dictio est *Sabbatum*, sed eius nulla adfertur interpretatio, media pagina vacua ad illam exscribendam relicta. Altera est *Sacerdos*, cuius explicatio ita inc *Sacerdos primo dicitur de Christo Sacerdote, secundo de aliis Sacerdotibus. Sacerdos dicitur Christus Magnus Eccl. XLI. Ecce Sacerdos magnus &c.* Vltima dictio est *Turris*, quae ita explanatur: *Turris dicitur Beata Virgo propter eminentiam virtutum &c.* Vltima verba sunt: *Turres dicuntur superbi. Gen. XI. faciamus nobis civitatem & turrem. Hic est Mundus, qui se aedificavit contra Deum in civitatem contradictionis, & turrem elationis; hanc turrem impugnant praedicatores, unde significantur in Abimelech Iudic. IX. qui accedens iuxta turrem pugnabat fortiter, Dominus vero in iudicio destruet eam. Isaias II. & visitabo super omnem turrem excelsam &c. Hic sit finis huius litterae T, ipso auxilium concedente, qui est nobis turris fortitudinis a facie inimici, cui est honor in saecula &c.* Tum dictionum ipsarum a littera T incipientium elenchus adiungitur, & quidem manu diversa. Hanc autem Lexici partem eiusdem auctoris esse arbitramur, atque illam Codicis V. Plutei superioris, & illius continuationem esse; vocabula enim a littera *S* incipientia, quae in hoc explicantur, eumdem prorsus ordinem servant cum elencho illo, qui dictum Codicem claudebat.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum litteris initialibus rubricatis, & indice vocabulorum in principio. Constat foliis scriptis 208.

PETRI BERCORA LEXICON.

Cod. II. Lexici pars, auctore Petro Bereora, ut ex Codice VII. huius Plutei infra recensendo eruitur, a littera *A* usque ad totam litteram *G*. Incipit: *A a, Domine Deus, ecce nescio loqui, quia puer ego sum, sicut dicit Bernardus in quodam Sermone.* Vltimum vocabulum a littera *G* incipiens est *Guttur*, cuius interpretatio definit imperfecte in verbis: *in cuius gutture formatur vox fortis, quae est terror avium aliarum, iuxta illud Osee VIII. in gutture tuo, sicut tuba, quasi aquila super domum Domini* . . . . . . Videtur autem esse prima pars Lexici illius, cuius alteram partem Codex VII., tertiam vero Codex VIII. Plutei superioris continebant; eamdem enim scriptoris manum tria haec praeseferunt Volumina.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & pictura in principio, quae S. Franciscum, stigmatibus transfixum, ac volumen clausum dextra tenentem, necnon diademate redimitum exhibet, ad cuius pedes Franciscanus manibus iunctis, ac genuflexus adparet. Erat quoque stemma possessoris in calce, nunc autem omnino deletum; Codex num. 718. designatus. Constat foliis scriptis 290.

TABVLA ORIGINALIVM.

Tabula Originalium de quibusdam communibus vocabulis per alphabetum facta, de diversis voluminibus, & libris authenticis compilata, ac etiam cum additionibus post compilationem eiusdem superadditis, & suo loco insertis, auctore Anonymo. Praecurrit vocabulorum index, quo expleto, figura quaedam calamo delineata Christum repraesentans, cui Franciscanus auctor huius Operis genuflexus Volumen offert, adparet, adscriptis supra hisce versiculis cum titulo rubricato: *Versus isti sunt loco Proemii huius Libri, cum clausula eis annexa.* Cod. III.

Regia maiestas, pie suscipe quod dat egestas.
Hunc difficultas pressit, quem iam premit aetas.
. . . . . (1) *est iste, quem tu rex collige Christe.*
Est minimus nempe . . . . *ipse*
. . . . *fiat ipsi Christo renatus.*

Inde in margine haec declaratio occurrit: *Opus istud principaliter continet duas partes; in quarum prima ponuntur multorum Sanctorum Originalia quamplurima, & quorumdam Philosophorum dicta eisdem Originalibus consona; in parte vero secunda per modum cuiusdam additionis & supplementi eorum, quae in ipsa prima parte sunt posita, subnectuntur aliqua notabilia de Decretis, & Decretalibus assumpta, &* quan-

(1) Vbi puncta apposuimus, verba omnino sunt erasa.

quandoque de dictis Doctorum, maxime in Iure Canonico aliqua inferuntur ad declarandum ea, de quibus principaliter in hac secunda parte tractatur. Vt autem inveniatur facilius, quidquid quaeri continget de his, quae continentur in Libro isto, praedicta omnia inferius adnotata sunt per alphabetum, in ipso Libro consequenter ordinata & scripta; & quamvis de pluribus vocabulis, de quibus agitur in huius Operis parte prima, agatur etiam in secunda, non tamen est istud superfluum, quia non eodem modo, sed diversimode tractatur de ipsis in duabus partibus supradictis. Opus inc. *Abrenuntiatio terrenorum. Vocabulum primum. Ioannes Cassianus in Collatione Abbatis Moysi. Prima abrenuntiatio est, quo corporaliter universas divitias mundi voluptatesque contemnimus.* Definit in vocabulo *Zizania*, ubi postrema auctoritas ita se habet: *Gregorius XV. libro Mor. Nisi tormentorum summa, meritorum acta dirimeret, & nequaquam iudex veniens dicturum se messoribus* . . . . Videtur in fine aliquid desiderari.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. cum pulcherrima icone auctoris in littera initiali, sub Franciscana Reformatorum, ut aiunt, veste induti, cum initialibus rubricatis, & coloratis, num. 724. notatus. Constat foliis scriptis 554.

GVILIELMVS BRITO DE VOCABVLIS BIBLIAE.

Cod. IV. I. pag. 1. BRito (1) de Vocabulis Bibliae, praevio Prologo. & indice vocabulorum per alphabetum. Prologus ita se habet:

Difficiles studeo partes, quas Biblia gestat
Pandere, sed nequeo, latebras nisi qui manifestat
Auxiliante Deo, qui cui vult singula praestat.
Dante iuvamen eo, nihil insuperabile restat,
Propria ponuntur hic nomina pauca, sed oro,
Qui legis, indulge, quoniam brevis esse laboro.
Si quem profectum tenet hoc Opus, est Deitatis,
Quae dat perfectum, sine quo nihil est bonitatis.
Quidquid non rectum patet hic, quidquid duritatis,
Quidquid neglectum, vel quidquid inutilitatis,
Supplens defectum lector studio pietatis,
Corrige, correctum fit in usum posteritatis.
Schematis ignarus stylus est, non obnuo limam;
Nam pollere facit operum correctio prima.
Desuper irradia scribenti gratia dia,
Sis dux, sis socia, mera lux, & vera sophia.

Opus inc. *A littera, sicut dicit Isidorus in primo Libro Etymologiarum, ideo in omnibus linguis est prior, quia ipsa nascentium vocem aperit, unde dicitur in historiis: masculus recenter natus eiulando dicit A.* Des. *Zorobabel apud Hebraeos ex tribus integris nominibus traditur esse compositum: Zo, iste; ro, magister; babel, proprie Babyloniam sonat, & efficitur nomen Zorobabel, iste magister de Babylone; in Babylone enim ortus est, ubi & Princeps Iudae exstitit. Verba sunt Isid. Etymol. VII.* Tum hi versiculi adiiciuntur:

Hic ego Doctorum compegi scripta sacrorum,
Floribus auctorum loca certa notando librorum,
In serie quorum, textus patet hic positorum.
Praevie cunctorum consummatorque bonorum,
Lux occultorum, via veri, dux dubiorum,
Sit tibi, caelorum Rex, gloria, culmen honorum,
Quod completorum datur hic mihi meta laborum;
Aegis egenorum, numero quia dego Minorum,
Deprecor ipsorum comitem me fac meritorum,
Sorte beatorum, quod sim velut unus eorum.

II. pag. 103. *b.* Eiusdem scholia quaedam super Libros Bibliae, quibus pro titulo hi versus praemittuntur:

Partibus expositis textus, nova cura cor auget,
Et fragiles humeros onus importabile frangit,
Biblia praetendit obscura prooemia quaedam,
De quibus ignoro, quid ut expedit, & decet, edam.
Mens Opus hic horret, sensus ignara; laborem
Iussa subit, sed iussa nequit removere timorem.
Cur? quia vota sibi metuit succumbere moli (2).
Plus aliis de te, quam tu tibi credere noli.
Immoror obscuris, leve transvolo, sic brevitati
Haereo, quod brevitas non deroget utilitati.

(1) Guilielmus Brito, Camber, Ord. Minor. quem A. MCCCLVI diem obiisse notant Possevinus, Pitseus pag. 481. & ex eo Waddingus pag. 151. varia scripsit, pleraque lucis expertia, de quibus vid. Fabric. Biblioth. Med. Tom. I. pag. 281.

(2) Glossa habet: *idest gravitati Operis.*

Omnipotens Opifex, Operis dator huius, & auctor.
Vt stes Opus, fer opem, calumum rege, sit mihi fautor.

Glossae incipiunt: *Frater Ambrosius &c. Ad evidentiam huius Epistolae, quam scribit Hieronymus ad Paullinum Presbyterum, notandum quod Paullinus Presbyter elegantis fuit ingenii.* Des. *Ioannes septem Ecclesiis &c. quo praetermisso, accedit ad narrationem. Ibi ego Ioannes frater vester &c. VII. visiones, scilicet secundum VII. Ecclesias, quibus scribit VII. status Ecclesiae generalis.*

Finitur labor is, laus Christo sit gratia oris (sic),
Qui sit scriptoris requies, mercesque laboris. Amen.

III. pag. 147. *b.* Eiusdem aliae glossae, seu correctiones super Sacram Scripturam. Praecurrit Prologus, qui inc. *Quoniam super omnes scripturas, verba sacri eloquii necesse est ut in fundamento veritatis firmiter innitantur, quatenus super textum litterae certioris sanctorum studiorum aedificia securius componantur, quantum in brevi potuimus ex glossis Beati Hieronymi, & aliorum Doctorum, & ex Libris Hebraeorum, & antiquissimis exemplaribus, quae etiam ante tempora Caroli Magni scripta sunt, heic in brevissima notula scripsimus ea, quae ex novis & diversis Bibliis per varias litteras magis dubia, vel superflua credebamus; nec enim, ut dicit Hieronymus, sic nova cudimus, ut vetera destruamus; sed magis vetera florentes, quaedam nova vitio scriptorum in textu de glossis & postillis inserta, vel etiam per quorumdam imperitiam depravata, non nostra, sed aliorum maiorum auctoritate resecanda monstramus.* Des. *quia etiam in libris antiquioribus, & in ipsorum expositorum libris de diversis confusa translationibus continentur.* Liber inc. *Frater Ambrosius C. VI. quasi uno legerimus Homerocentonas, & Virgiliocentonas, idest Carmen Homerinis, & Virgilianis versibus compositum, quod Proba uxor Adelphi Proconsulis, quae & Centona dicta est, in laudem Christi versificans composuit.* Des. *octingenta milia.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. exeuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & scholiis aliquot marginalibus, num. 720. notatus. Constat foliis scriptis 156.

DICTIONARIVM.

Cod. V. Dictionarii pars a littera *H* usque ad litteram *O*. Inc. *Habere. Nota quod habere significat possessionem, & ideo secundum quod res, quae habetur, potest esse bona vel mala, secundum hoc nos possumus distinguere quod habere, in bono sumitur & in malo; sumitur enim in bono, quando habentur res utiles & fructuosae; sumitur in malo, quando habentur res damnabiles & vitiosae.* Vltimum vocabulum est *Observare*, & desinit in verbis: *Observa enim, & audi vocem eius. Item observa, idest attende ad statum plebis & gregis, quod maxime pertinet ad Praelatos. II. Parab.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus rubricatis, num. 721. notatus, Constat foliis scriptis 255.

IOANNIS MARCHESINI MAMMOTHREPTVS.

I. pag. 1. Ioannis Marchesini, quamvis nomen reticeatur, Mammothreptus de vocabulis Bibliae cum Prologo, qui inc. *Impatiens propriae imperitiae ac ruditatis, compatiens pauperum Clericorum, qui ad praedicationis officium promoventur, decrevi Bibliam perlegendo discurrere; necnon & alia, quae in Ecclesia recitantur, si orationes* (sic) *fuerint, inspicere diligenter, & partium difficilium significantias, & accentus, & genera insinuare lectori pauperculo secundum quod pro captu intelligentiae colligere potero ex laboribus aliorum, ut sic etymologia sensuum aedifices intellectum, & aures demulceas debita sonoritas prosodiae.* Des. *& quia morem gerit talis decursus paedagogi, qui gressus dirigit parvulorum, Mammotrectus poterit appellari.* Liber inc. *Frater Ambrosius &c. Frater, scilicet in fide, perferens, idest portans, medium corripe, & sic fero, fers, in omnibus suis participiis desinentibus in ens.* Des. *veni Domine Iesu. Gratia Domini nostri Iesu Christi sit cum omnibus vobis. Amen.* Cod. VI.

II. pag. 122. Explicationes notabilium vocum, & phrasium, quae occurrunt in Legendis Sanctorum. Incipiunt a Festo Sancti Andreae Apostoli, & progrediuntur usque ad Festum Sanctae Caeciliae. In principio istarum Legendarum alia antiqua manus praemisit hoc monitum: *Non scribas ultra, quia mistum alias Legendas.*

III. pag. 139. *b.* Index uberrimus vocum occurrentium in Mammothrepto, ordine alphabetico digestus.

IV. pag. 156. Eiusdem explicationes vocabulorum, quae occurrunt in Homiliis Dominicarum totius anni, a prima Dominica de Adventu, usque ad Dominicam XXIV. post Pentecostem.

Mammothreptus, μαμμόθρεπτος, mamma, sive lacte nutritus, sive a trahenda, vel tractanda mamma *Mammotractus*, vel *Mammotrectus*, titulus est huius Libri, in gratiam rudium Clericorum, exponentis ordine Biblico voces, vocumque significationem, orthographiam, accentus in Bibliis Latinis, Prologisque Hieronymi, deinde in antiphonis, responsoriis, & hymnis; in Legendis Sanctorum, Homiliis, & declaratione Regulae S. Francisci &c. Opus absolutum Saeculo XV. Au-

Auctor Ioannes Marchesinus Ord. Minor. de quo videndus Oudinus Tomo III. pag. 2562. Prodiit primum hoc Opus per Petrum Schoiffer de Gernschem in Civitate Moguntina, anno Dominicae Incarnationis MCCCCLXX. in vigilia Martini, & alibi pluries.

* Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 722. notatus. Constat foliis scriptis 167.

PETRI BERCORA REPERTORIVM MORALE.

Cod. VII. DIctionarium continens litteram *A*, cui insequens praemittitur titulus: *Repertorium Morale, quod alio modo dicitur Dictionarium, editum a Fratre Petro Bercoro Monacho Ordinis Sancti Benedicti in Galliarum finibus ortundo sub ditione Francorum, patria Pictaviensi*. Inc. *A a, Domine Deus, ecce nescio loqui, quia puer ego sum, sicut dicit Bernardus in quodam Sermone*. Vltimum Vocabulum: *Averte, idem est, quam contra aliquem se vertere*, desinit imperfecte in verbis: *avertisti adiutorium gladii eius, & non es auxiliatus ei in bello; in quibus verbis ostendit quod Deus a peccatoribus tripliciter se avertit, videlicet, quia cessat corrigere, quia non vult . . . . . .* Petrus Berchorius Pictaviensis Gallus, Monachus Benedictinus, Prior S. Eligii Parisiensis, defunctus A. MCCCLXII. scripsit teste Fabricio l. c. Tom. V. pag. 245. egregium hoc Opus in tribus Voluminibus distinctum, quod Repertorium Morale inscripsit, ad Ioannem de Prato Praenestinum Episcopum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & correctionibus aliquot marginalibus, num. 723. notatus. Constat foliis scriptis 144.

PLVTEVS XXX. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VI.

C O D E X I.

HOMILIAE DIVERSORVM PATRVM

A Dominica I. de Adventu Domini, usque ad Sabbatum Sanctum.

IN hoc antiquissimo Codice continentur diversorum Patrum, videlicet, Augustini, Gregorii Papae, Leonis Pontificis, Ioannis Chrysostomi, Fulgentii, Ambrosii Mediolanensis Archiepiscopi, Severini, Hieronymi, Remigii, Bedae &c. Homiliae in Evangelia, quae leguntur apud Latinos, ad usum fortasse Ecclesiae alicuius Monasticae, a Dominica I. de Adventu usque ad Sabbatum Maioris Hebdomadae inclusive, quibus inseruntur Vitae quaedam Sanctorum per id tempus occurrentium.

I. pag. 1. Dominica I. de Adventu in nocte. Lectiones Sacrae Scripturae. Inc. *Visio Isaiae filii Amos, quam vidit super Iudam, & Ierusalem in diebus Oziae, Ioathum, Achaz, & Ezechiae Regum Iudae. Audite Caeli*, Des. *in tabernaculo David*.

II. pag. 6. Dominica eadem. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Catal. Tom. I. pag. 596. §. I. ubi S. Ambrosio adscribitur.

III. pag. 6. *b.* B. Gregorii Papae Homilia, ut ibid. § III.

IV. pag. 8. Passio S. Andreae Apostoli, ut in Cod. I. Plut. XX. Catalogi Tom. cit. pag. 583. §. I. finis autem diversus.

V. p. 10. *b.* In Natale S. Andreae. B. Gregorii Papae Homil. in Ev. Matth. *Ambulans Iesus iuxta mare Galilaeae &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Catal. Tom. cit. pag. 379. §. CLXXVII.

VI. pag. 11. *b.* Lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Iudicans & quaerens iudicium, & velociter reddet quod iustum est*. Des. *& filia areae meae, quae audivi a Domino exercituum Deo Israël adnuntiavi vobis*.

VII. pag. 12. *b.* Anonymi Sermo anepigraphus, ut in Codice XLI. Plutei XVI. Catal. Tom. cit. pag. 297. §. VIII. ubi S. Augustino Episcopo tribuitur.

VIII. pag. 13. Alius Sermo anepigraphus, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 69. §. IX. ubi S. Augustino tribuitur.

IX. pag. 14. Dominica II. de Adventu Domini. B. Gregorii Papae Homilia, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 262. §. II.

X. pag. 15. *b.* Vita S. Nicolai, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 583. §. III. Heic tamen sine Prologo, & in fine diversa.

XI. pag. 19. *b.* Anonymi Homilia in Ev. Luc. *Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam*. Inc. *Homo nobilis iste ille est, cui caecus supra clamabat: Fili David*. Des. *quod in die videlicet iudicii futurum est, exprimatur*.

XII.

XII. pag. 21. Vita S. Ambrosii Archiepiscopi, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 583. §. IV. Heic tamen sine Prologo, & in fine diversa.

XIII. pag. 23. *b.* Anonymi Homilia in Ev. Matth. *Gaudete in illa die, & exsultate &c.* Inc. *Deinde ait, vos estis sal terrae. Dominus Apostolos suos sal terrae cognominat.* Des. *magna illic totius plebis sanctae laetitia, atque exsultatio fuit, poena Daemonum consecutium martyrum merita.*

XIV. pag. 24. *b.* Natale S. Zenonis Veronensium Praesulis, ut in Cod. I. Plut. XX. Catal. Tom. cit. pag. 583. §. V. Heic autem initio diversa; incipit enim a verbis: *Licet omnia miracula, quibus claruerit, idonei non inveniamur posse vobis narratione tradere competenti &c.*

XV. pag. 25. *b.* Natale S. Syri, ut in cit. Cod. §. VI. sed heic in fine discrepat.

XVI. pag. 27. *b.* Passio S. Luciae Virginis, ut in cit. Cod. §. VII. in fine aliquatotum diversa.

XVII. pag. 28. *b.* S. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Simile est regnum caelorum thesauro &c.* ut in Cod. XLII. Plutei XVI. Tom. cit. pag. 321. §. LXIX.

XVIII. pag. 30. In Natale martyrum. Anonymi Homilia in Ev. Matth. *Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum &c.* ut in Cod. XXIV. Plutei XVIII. Tom. cit. pag. 501. §. CXL. ubi Ioanni Chrysostomo tribuitur. Heic autem in fine diversa.

XIX. pag. 32. In Festo S. Thomae Apostoli. Anonymi Homilia in Ev. Io. *Thomas autem unus &c.* Inc. *Iste unus discipulus defuit, reversus quod gestum est audivit.* Des. *quia tanto altius a conspectu Dei omnipotentis pertingitis, quanto mediatorem Dei & hominum singulariter amatis. Qui vivis &c.*

XX. pag. 33. *b.* Dominica III. de Adventu. Praecedunt lectiones Sacrae Scripturae, quae inc. *Omis dum ad me clamat.* Des. *quum aegrotasses & convaluisses de infirmitate sua.*

XXI. pag. 39. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 70. §. XV.

XXII. pag. 40. Vnde supra. S. Leonis Papae Sermo de Ieiunio mensis decimi, ut ibid. §. XVI.

XXIII. pag. 40. *b.* Sermo anepigraphus, ut ibid. §. XVII. S. Leoni adscriptus.

XXIV. p. 41. *b.* Eadem Dominica III. de Adventu Domini. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Quum audisset Ioannes in vinculis opera Christi &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 362. §. II.

XXV. pag. 42. *b.* Feria IV. in quatuor Tempora. Anonymi Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Eodem autem tempore missus est Angelus Gabriel &c.* ut in dicto Cod. XXXVI. Pl. XVII. Tom. cit. pag. 365. §. XXXI. S. Ambrosio adscripta.

XXVI. pag. 44. Feria VI. Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Exsurgens autem Maria &c.* ut in Cod. XXXVIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 394. §. XII. eidem S. Ambrosio tributa.

XXVII. pag. 45. Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Factum est Verbum Domini &c.* ut in cit. Cod. §. XIV. ubi S. Gregorio Papae tribuitur.

XXVIII. p. 46. Dominica IV. de Adventu Domini. S. Augustini Episc. Sermo de Incarnatione Domini contra Iudaeos, & Manichaeos, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 69. §. XI.

XXIX. pag. 47. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. XII.

XXX. pag. 48. Eiusdem Sermo de Incarnatione Domini contra Iudaeos, ut ibid. § X.

XXXI. pag. 49. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Luc. *Anno quintodecimo &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 363. §. VIII. Heic tamen in fine diversa.

XXXII. pag. 50. *b.* In Vigilia Nativitatis Domini. S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Quum esset desponsata &c.* ut in Cod. XXXVIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 395. § XIX.

XXXIII. pag. 52. In Natale Domini. Lectiones Sacrae Scripturae Inc. *Primo tempore alleviata est terra Zabulon.* Des. *haec dicit Dominus: convertimini ad me, & salvi eritis.*

XXXIV. pag. ead. *b.* Homilia anepigrapha, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Catal. Tom. cit. pag. 297. §. XI. sub nomine S. Leonis Papae.

XXXV. pag. 54. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 297. § XII.

XXXVI. pag. 55. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 70. §. XVIII.

XXXVII. pag. 56. *b.* Vnde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Omnes scripturae, quas nunc audivimus, charissimi, laetitiam nobis publicam, & commune gaudium nuntiarunt. Psalmista enim dicit: exsultate Deo adiutori nostro.* Des. *festivitatem cum Angelis celebrabis in caelo.*

XXXVIII. pag. ead. Item unde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Fratres dilectissimi, hodie dies illuxit, in quo Christus ex Virgine carnem suscepit, humilitatis voluit induere formam, ut a peccatis liberaret animas nostras.* Des. *& ventris hospitium ingreditur Deus, qui cum Patre &c.*

XXXIX. p. 57. S. Fulgentii Sermo de Nativitate Domini. Inc. *Cupientes aliquid de huius diei solemnitate narrare.* Des. *ad illum quoque diem omnes cum gaudio & pace perducat, populumque suum in fide & charitate custodiat Iesus Christus Deus, & Dominus noster, qui vivit &c.* Inter Opera Venet. per Augustin. Savioli MDCCXLII. fol. a pag. 250. ad p. 252.

XL. pag. 58. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Exiit edictum &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 298. §. XVII.

XLI. pag. 59. Anonymi Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Pastores loquebantur ad invicem &c.* Inc. *Verba pastoram, quam fiat rationabilia, & pastoribus Ecclesiae digna, diligenter inspice.* Des. *statu sublimiore donabat.*

XLII. pag. 59. *b.* S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Liber generationis I. C. &c.* Inc. *Matthaeus, ut diximus, Nativitatem Domini secundum carnem enarrat,* Des. *tertio vero ordine sic refert Evangelista, a transmigratione, inquit, Babyloniae, usque ad Christum generationes quatuordecim.*

XLIII. pag. 60. *b.* B. Augustini Episcopi Homilia in Ev. Io. *In principio erat Verbum &c.* Inc. *Hic enim animalis homo non percipit; quid ergo fratres? Silebimus hinc?* Des. *ipsam dico ego amicum Filium Dei,*

XLIV. pag. 62. In Festo S. Stephani Protomartyris. Lectiones S. Scripturae. Inc. *In diebus autem illis, crescente numero discipulorum, factum est murmur Graecorum adversus Hebraeos.* Des. *& erat potens in verbis, & in operibus suis.*

XLV. pag. ead. *b.* Sermo anepigraphus, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 73. §. XL. ubi S. Augustino tribuitur,

XLVI. pag. 63. *b.* Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 298. § XX.

XLVII. pag. 65. Homilia lectionis eiusdem in Ev. Matth. *Ecce ego mitto &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 363. §. XIII. S. Ioanni Chrysostomo adscripta; heic tamen in fine diversa.

XLVIII. pag. 66. *b.* Actus B. Ioannis Apostoli & Evangelistae. Inc. *Secundam post Neronem persequutionem Christianorum Domitianus exercuit; unde factum est, ut S. Ioannes Apostolus tolleretur de Epheso.* Des. *& fiunt virtutes, orationum eius meritis, quum ab omnibus infirmitatibus, & periculis liberantur omnes, & precum suarum consequantur effectum. Ad laudem Domini & Salvatoris nostri I. C. qui vivit &c.*

XLIX: p. 70. B. Ambrosii Homilia in Ev. Io. *Dixit Iesus Petro, sequere me &c* ut in Cod. XLII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 440. §. XIX.

L. pag. 71. *b.* In Natale Innocentum, Lectiones Sacrae Scripturae, Inc. *Et quum aperuisset quintum sigillum, vidi sub altare Dei animas interfectorum.* Des. *sine macula enim sunt ante thronum Dei,*

LI. pag. ead. *b.* S. Augustini Episcopi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit, pag. 74. §. LV.

LII. pag. 72. *b.* Vnde supra. Sermo, ut ibid. § LVI. eidem S. Augustino adscriptus.

LIII. pag. 73. Vnde supra, Sermo, ut ibid. § LVII. eidem tributus.

LIV. pag. ead. *b.* Vnde supra, Sermo, ut ibid. §. LVIII. S. Augustino item tributus.

LV. pag. 74. S. Ioannis Osaurei Homilia in Ev. Matth. *Ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph &c.* ut in Cod. XXXVIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 396. §. XXX. S. Ambrosio Archiepiscopo tributa.

LVI. pag. 74. *b.* Vita S. Silvestri Papae. Inc. *Silvester igitur urbis Romae Episcopus, quum esset infantulus, a vidua matre, Iusta nomine & opere, traditus est Cyrino Presbytero,* Des. *sit ergo omnibus notum non necessitate coactos, sed suo iudicio liberos posse fieri Christianos.*

LVII. pag. 79. *b.* S. Augustini Sermo in Calendis Ianuarii, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 75. §. LXVII.

LVIII. p. 80. *b.* S. Fulgentii Sermo in Solemnitate Praesentationis in templo, ut ibid. § LXV,

LIX. pag. 82. Anonymi Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Postquam consummati sunt dies octo &c.* Inc. *Ritus & religio circumcisionis a Beato Abraham Patriarcha sumpsit exordium.* Des. *& claudit oculos, ne videat malum.*

LX. pag. 83. *b.* Dominica I. post Natale. Anonymi Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Erat Ioseph & Maria mater eius &c.* Inc. *Pater Salvatoris appellatur Ioseph, non quod vere iuxta quosdam haereticos pater fuerit eius.* Des. *quam Lucas sapientiae nomine commendans.*

LXI. pag. 84. *b.* Paulli Apostoli Epistola ad Romanos, praevio argumento. Inc. *Paullus servus I. C. & vocatus Apostolus &c. Primum quidem gratias ago Deo meo.* Des. *ut sit ipse iustus, ut iustificans eum, qui ex fide est I. C.*

LXII. pag. 86. Epiphania Domini. Lectiones Isaiae Prophetae. Inc. *Omnes sitientes venite ad aquas.* Des. *convertimini ad me, & salvi eritis,*

LXIII. pag. 87. S. Augustini Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV, Tom. cit. pag. 76. §. LXXI.

LXIV. pag. ead. *b.* Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. LXXII.

LXV. pag. 88. *b.* Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. LXXIII. Heic tamen in fine diversus,

LXVI. pag. 89. Vnde supra. Sermo anepigraphus, ut ibid. pag. 77. § LXXXVII. S. Fulgentio tributus, & in fine diversus.

LXVII. pag. ead. *b*, B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Quum natus esset Iesus in Betleem Iudae &c,* ut in Cod XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 301. § XLIX.

LXVIII. p. 91. Epistola Paulli ad Corinthios. Inc. *Paullus vocatus Apostolus &c. Gratias ago Domino meo semper pro vobis.* Des. *sibi autem loquatur & Deo.*

LXIX. pag. 96. Dominica I. post Epiphaniam. Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Quum factus esset Iesus annorum duodecim &c.* Inc. *Qui eum nativitatem, immo conceptionem humanam manifestis miraculorum, quia Deus sit, est adprobatus indiciis.* Des. *ut dum caro, & anima rationalis a Deo suscipitur, utraque pariter salvaretur.*

LXX.

LXX. pag. 97. Octava Epiphaniae. S. Augustini Episc. Sermo in Ev. Io. *Vidit Ioannes Iesum venientem ad se &c.* Inc. *Altera autem die vidit Ioannes Iesum venientem ad se, & ait: Ecce agnus Dei.* Des. *eorum ora claudeatur.*

LXXI. pag. 98. *b.* Paulli Apostoli Epistola secunda ad Corinthios. Inc. *Paullus Apostolus &c. Benedictus Deus.* Des. *donate mihi hanc iniuriam.*

LXXII. pag. 102. *b.* Dominica II. post Epiphaniam. B. Augustini Episc. Homilia in Evang. Io. *Nuptiae factae sunt &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tomo cit. pag. 301. §. LII. in fine tamen diversa.

LXXIII. pag. 105. Paulli Apostoli Epistola ad Galatas. Inc. *Paulus Apostolus &c. Miror quod sic tam cito transferimini.* Des. *ego enim stigmata D. N. I. C. in corpore meo porto. Gratia D. N. I. C. cum spiritu vestro fratres. Amen.*

LXXIV. p. 207. Dominica II (1) post Epiphaniam. Homilia lectionis eiusdem in Ev. Matth. *Quum autem descendisset Iesus de monte &c.* ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 417 §. XLIX. S. Remigio Archiep. tributa. & in fine diversa.

LXXV. pag. 108. *b.* Dominica V. post Epiphaniam. Homilia in Ev. Matth. *Adscendente Iesu in naviculam &c.* Inc. *Solet namque in scripturis una eademque res duplicem habere significantiam.* Des. *habitantes eorum malignitatibus non adhaerent. Adiuvante Domino &c.*

LXXVI. pag. 110. v. Idus Ianuarias. S. Severini Sermo. Inc. *Tempore quo Attila Rex Hunnorum defunctus est, in utraque Pannonia, ceteraque confinia Danubii res turbabantur ambiguae.* Des. *cui etiam valedicenti, vade, inquit, ad Italiam, vade nunc vilissimis pellibus coopertus, sed multis cito plurima largiturus.*

LXXVII. p. 111. *b.* Vita Paulli primi Eremitae. Inc. *Inter multos saepe dubitatum est a quo potissimum Monachorum eremus habitari coepta sit.* Des. *vel cupieram dissolvi, & esse cum Christo, peracto cursu, superest mihi corona iustitiae.*

LXXVIII. pag. 113. Vita S. Hilarii Pictaviensis Episcopi. Inc. *Igitur Beatus Hilarius Pictavorum urbis Episcopus, regionis Aquitaniae oriundus, quae ab Oceano Britonico fere milia octaginta seiungitur apud Gallianos familias &c.* Des. *sed qualiter ad illum sponsum perveniret locus in sequenti servatur.*

LXXIX. pag. 114. xix. Kal. Febr. Vita S. Felicis. Inc. *Factum est autem, ut post completionem Beatissimi Felicis Presbyteri, alias esset Felix, germanus eius, iunior nomine, & actione, & ipse Presbyter.* Des. *proiiciens se in pavimentum, in oratione pervexit ad Dominum Christum, qui vivit &c.*

LXXX. pag. ead. *b.* Vita vel actus S. Mauri Monachi. Inc. *Beatissimus igitur Maurus, clarissimo Senatorum genere, patre Aequitio, matre vero Iulia exortus.* Des. *perfectioris normae ac religionis operam dare suculcans.*

LXXXI. pag. 116. *b.* Passio S. Marcelli Papae. Inc. *Tempore quo Maximianus Augustus rediens de partibus Africae ad urbem Romam.* Des. *cuius corpus rapuit Ioannes Presbyter nocte cum Beata Lucina, & condivit cum aromatibus, & sepelivit in coemeterio Priscillae, via Salaria, non longe ab urbe Roma, miliario tertio, & requievit in pace.*

LXXXII. pag. 117. *b.* Vita S. Antonii. Inc. *Igitur Antonius nobilibus, religiosisque parentibus Aegypto oriundus fuit.* Des. *nec umquam in certamine lassabatur.*

LXXXIII. pag. 120. Vita Sanctorum Marii, Marthae, Audifacis, & Abachum. Inc. *Temporibus Claudii Imperatoris venit quidam vir de Persidis partibus, cum uxore sua, & filiis ad orationem Apostolorum.* Des. *Matrona vero nomine Felicitas, rapuit corpora eorum feminilla, & in praedio suo sepelivit; Martham vero levavit de puteo, & iunxit corporibus sanctis sub die XIII. Kal. Febr. ubi praestantur beneficia Domini Nostri Iesu Christi usque in hodiernum diem. Regnante &c.*

LXXXIV. pag. 121. Natale Sanctorum Fabiani & Sebastiani. Inc. *Sebastianus vir christianissimus Mediolanensis eruditus, civis vero Narbonensis oriundus.* Des. *Marcellianum, & Marci patrem venire iubet.*

LXXXV. pag. 125. Anonymi Sermo in Evang. Luc. *Descendens Iesus de monte, stetit in loco campestri &c.* Inc. *Adverte omnia diligenter, quomodo, & cum Apostolis adscendat.* Des. *sanabat hos quidem, sed in inferioribus relinquebat*, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 379. §. CLXXIV. S. Ambrosio tributus; sed heic in fine diversus.

LXXXVI. pag. ead. *b.* Anonymi Sermo in festivitate omnium Sanctorum. Inc. *Videns autem turbas ut legistis, adscendit in montem &c. Evangelizaturus enim & benedictionum de thesauris divinitatis prolaturus oracula.* Des. *beati qui persequutionem patiuntur propter iustitiam.*

LXXXVII. pag. ead. Passio S. Agnae Virginis. Inc. *Servus Christi Ambrosius Episcopus virginibus sacris. Diem festum sacratissimae virginis celebremus.* Des. *passa est autem beatissima martyr Agnes XII. Kal. Februarias. Regnante &c.*

LXXXVIII. pag. 128. Passio S. Vincentii martyris. Inc. *Quum apud Caesaream Augustanam civitatem, ut multorum sinceritas, & signata veritatis verba testantur.* Des. *iam & ipsa poena punitur.*

LXXXIX. p. 129. *b.* In Conversione S. Paulli Apostoli. Lectiones ex sacro textu desumptae. Inc. *Saulus autem adhuc spirans minarum.* Des. *apud quemdam Simonem coriarium.*

XC. pag. 130. In eodem Festo. Anonymi Homilia, ut in Cod. I. Plut. XIV. Catal. Tom. cit. p. 80. § CXVI S. Augustino tributa.

XCI. pag. ead. *b.* S. Ioannis Chrysostomi Homilia in Ev. Matth. *Ecce nos reliquimus omnia &c.* Inc. *Quoniam autem & ipse Petrus, & omnes Apostoli, & ceteri credentium Iudaeorum contra possibilitatem humanam per Domini* po-

(1) Antiquitus legebatur *IV.* sed postea correctum *II.*

potentiam crediderunt in Christum. Des. *sine dubio & Apostolis etiam in hoc saeculo merces futura promittebatur*.

XCII. pag. 131. *b*. Vita & acta S. Severi Confessoris Archiep. Inc. *Quotiescumque virorum gesta fortium*. Des. *& postmodum deterius vendatur, quod nefando ausu comparatur*.

XCIII. pag. 132. *b*. In Purificatione S. Mariae. S. Ambrosii Sermo in Evang. Luc. *Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Catal. Tom. I. pag. 433. §. XCIII.

XCIV. pag. 133. *b*. Vnde supra. S. Augustini Sermo, ut ibid. pag. 434. §. XCV.

XCV. pag. 134. In Purificatione S. Mariae. Anonymi Homilia in Ev. Luc. *Et factam est, postquam implerentur &c.* Inc. *Secretum quidem legis erat, parvulum, post tricesimum tertium circumcisionis diem, ad templum Domini deferri*. Des. *& ipse accepit eum in ulnas suas*.

XCVI. pag. 135. *b*. Passio S. Blasii Episc. Inc. *Etenim in Sebastia Cappadociae tradidit quidem ad correptionem eos, qui secundum gratiam eius filii heredes exsistebant*. Des. *passus est enim beatissimus Christi martyr Blasius in Sebastia civitate, imperante Agricolao, regnante autem in nobis D. N. I. C. cui est honor &c.*

XCVII. pag. 137. *b*. Passio S. Agathae. Inc. *Passionis Agathae martyris, quae passa est in provincia Siciliae in urbe Cathenensium*. Des. *martyrizata est autem beatissima Agathes die nonarum Februarii agente, Quintiano Consule, regnante D. N. I. C. cui est honor &c.*

XCVIII. p. 139. *b*. In Natale Agnetis Virginis. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Matth. *Simile est regnum caelorum decem virginibus &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 321. §. LXX. in fine tamen diversa.

XCIX. p. 141. Vita S. Scholasticae Virginis. Inc. *His breviter praelibatis, fratres charissimi, quia beatae Scholasticae Virginis natalitia colimus, libet de eius meritis aliquid de vita beatissimi Benedicti huic opusculo introducere*. Des. *intra cum omnibus tibi creditis in gaudium Domini tui. Praestante ipso, qui digna promittere gaudia dignatus est suis famulis. Qui vivit &c.*

C. pag. 144. *b*. Passio S. Valentini Presbyteri. Inc. *Tunc tenuit Claudius quemdam venerabilem virum, Valentinum nomine, Presbyterum, & concludit in carcerem in compedibus & catenis*. Des. *& sepelivit in eodem loco ubi decollatus est*.

CI. pag. 145. *b*. Passio S. Faustini & Iovitae. Inc. *Beatissimi viri Faustinus, & Iovita, nobilissimis in civitate Brixiana orti parentibus*. Des. *quod dum ministri conarentur efficere, tota simul in favilla resoluta est, ut nihil ex ea penitus remaneret*.

CII. pag. 146. *b*. Anonymi Sermo in Ca-

thedra S. Petri Apostoli, ut in Codice XLI Plut. XVI. Tom. cit. pag. 302. §. LVIII S. Augustino perperam tributus.

CIII. pag. 147. Sermo B. Ioannis Osaurei (1), ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit pag. 79. §. C.

CIV. pag. ead. *b*. B. Augustini Homilia in Ev. Io. *Simon Io. diligis me &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 365. §. XXX.

CV. pag. 148. VI. Kal. Mart. Anonymi Sermo in laude B. Matthiae ex dictis SS. Patrum delibatus, praevia notitia de eodem S. Matthia. Inc. *Inclytam & gloriosam festivitatem beati Matthiae Apostoli D. N. I. C. tanta devotione venerari & glorificare oportet*. Des. *dehinc quum illos instrueret dicens: qui credit in me, opera quae ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet*.

CVI. pag. 151. In Natale Apostolorum. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Io. *Hoc est praeceptum meum &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 320. §. LXV, sed finis diversus.

CVII. pag. 152. Vita B. Gregorii Papae. Inc. *Gregorius urbe Romulea, patre Gordiano editus*. Desinit in epitaphio ipsius, & in versu:

Nam mercedem operum iam sine fine tenes.

CVIII. p. 155. *b*. B. Gregorii Homilia in Ev. Matth. *Vigilate ergo, quia nescitis diem, neque horam &c.* Inc. *His verbis Dominus perspicue ostendit, quare dixit, de die autem illa & hora nemo scit*. Des. *multitudo designatur tormentorum*.

CIX. pag. 156. *b*. Vita S. Benedicti Abbatis (2). Inc. *Fuit vir vitae venerabilis, gratia Benedictus & nomine, ab ipso pueritiae suae tempore cor gerens senile*. Des. *ipse autem protinus culpam peperit, perpendens. quod in eius absentia ultra non facerent, quem praesentem sibi esse in spiritu scirent*.

CX. pag. 161. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Matth. *Ecce nos reliquimus omnia &c.* ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 409. §. CXXI.

CXI. pag. ead. *b*. Sequitur sine ullo titulo para reliqua vitae S. Benedicti, quae inc. *Frater quoque Valentiniani eius monachi, cuius superius memoriam feci, vir erat laicus, sed religiosus*. Des. *loquendi vires interim per silentium reparemus*.

CXII. pag. 163. In Annuntiatione S. Mariae. S. Ioannis Osaurei Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 79. §. CIII.

CXIII. pag. 164. *b*. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CII.

CXIV. pag. 165. *b*. Vnde sopra Sermo, ut ibid. §. CIV. sed finis diversus.

CXV. pag. 166. *b*. Feria IV. in quatuor Tempora mensis decimi Homilia lectionis eiusdem in Ev. Luc. *Missus est Angelus Gabriel*

(1) Manu Fratris Thedaldi correctum est *Leonis Papae*.

(2) Haec vita est Dialogi adinstar conscripta, in quo Petrus, & Gregorius interloquuntur, quam cum variis Mss. consatam habes apud Bollandum Tom. III. ad diem XXI. Martii pag. 277.

briel &c. Inc. *Idcirco Angeli privatim nominibus censentur, ut signentur per vocabula, etiam in operatione quid valeant.* Des. *sanctum, quod nascitur de homine matre, sine homine patre, vocetur Dei filius, & discessit ab illa Angelus.*

CXVI. pag. 168. Dominica in Septuagesima. Lectiones ex Sacra Genesi. Inc. *In principio creavit Deus caelum, & terram.* Des. *& mortuus est.*

CXVII. pag. 170. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Simile est regnum caelorum homini patrisfamilias &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 302. §. LIX. sed finis diversus.

CXVIII. pag. 172. Dominica in Sexagesima. Lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Noë vero cum quingentorum esset annorum.* Des. *vixitque Thare septuaginta annis, & genuit Abraham, & Nachor, & Aram.*

CXIX. pag. 174 Dominica in Sexagesima. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Exiit, qui seminat &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 302. §. LX.

CXX. pag. 175. *b.* Dominica in Quinquagesima. Lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Dixit autem Dominus ad Abraham: egredere de terra tua.* Des. *sol ortus est super terram, & Loth ingressus est Segor.*

CXXI. pag. 178. *b.* Dominica in Quinquagesima. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Luc. *Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 302. §. LXI.

CXXII. pag. 180 Recurrunt lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Igitur Dominus pluit super Sodomam & Gomorram sulphur, & ignem de caelo, subvertitque Civitates has.* Des. *ditatusque est homo ultra modum, & habuit greges multos, ancillas, & servos, camelos, & asinos.*

CXXIII. pag. 186. *b.* Feria IV. caput ieiunii. S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Quum ieiunatis nolite fieri, sicut hypocritae tristes &c.* ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 419. §. LXIII.

CXXIV. pag. 187. *b.* S. Augustini Episcopi Homilia in Ev. Matth. *Quum Iesus introisset Capharnaum &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 443. §. LIV. sed finis diversus.

CXXV. pag. 188. *b.* Anonymi Homilia in Ev. Matth. *Audistis quia dictum est: diliges proximum tuum &c.* ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 419. §. LXVI. sub nomine S. Io. Chrysostomi.

CXXVI. pag. 190. Ven. Bedae Presbyteri Homilia in Ev. Marci: *Quum sero esset factum, erat navis in medio mari &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 303. §. LXVII. sub nomine S. Hieronymi.

CXXVII. p. 191. Dominica. Initium Quadragesimae. S. Maximi Episc. Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 81. §. CXXVI.

CXXVIII. p. ead. *b.* Vnde supra. Fausti ni Episc. Sermo, ut ibid. §. CXXV. ubi S. Augustino Episc. tribuitur.

CXXIX. pag. 193. Dominica I. in Quadragesima. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Ductus est Iesus in desertum &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 303. § LXXI.

CXXX. pag. 194. Feria II. B. Hieronymi Homilia in Evang. Matth. *Quum autem venerit filius hominis &c.* Inc. *Post biduum Pascha futurus, & tradendus cruci, & illudendus ab hominibus.* Des. *quum consummasset sermones hos omnes, dixit discipulis suis.*

CXXXI. pag. 194. *b.* Feria III. S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Et quum intrasset Iesus Hierosolymam &c.* ut in Cod. XXXVIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 399. §. LVIII. sed finis diversus.

CXXXII. pag. 195. *b.* Feria IV. S. Hieronymi Sermo in Ev. Matth. *Accesserunt ad Iesum Scribae &c.* Inc. *Tunc responderunt ei quidam de Scribis & Pharisaeis, dicentes, volumus a te signum videre.* Des. *ita e contraria vitiorum numerus in Diabolo confectatus sit.*

CXXXIII. pag. 196. *b.* Feria V. S. Augustini Sermo in Ev. Ioannis: *Dicebat ergo Iesus ad eos, qui crediderunt ei Iudaeos &c.* Inc. *Manendo eritis, quia enim nunc credentes estis, manendo videntes eritis.* Des. *quia de peccato solus liberare potest, qui venit sine peccato, & factus est sacrificium pro peccato.*

CXXXIV. p. 197. *b.* Fer. VI. B. Augustini Ep. Homilia in Evang. Io. *Post haec erat dies festus Iudaeorum*, ut in Cod XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 435. §. CXXIV. sed finis diversus.

CXXXV. p. 198. *b.* Sabbato. S. Hieronymi Presbyteri Sermo in Ev. Matth. *Assumpsit Iesus Petrum, & Iacobum.* Inc. *Et post dies sex assumens Iesus Petrum, & Iacobum & Ioannem fratrem eius.* Des. *& post tantam gloriam auditades animos sequeas crux scandalum fuceres.*

CXXXVI. pag. 199. *b.* Dominica II. in Quadragesima. Lectiones ex Sacra Scriptura unde supra. Inc. *Postquam autem audivit verbum filiorum Laban, dicentium, tulit Iacob omnia.* Des. *& postea eum videbo, forsitan propitiabitur mihi.*

CXXXVII. p. 200. *b.* Dominica eadem Homilia Lectionis eiusdem in Ev. Matth. *Egressus Iesus secessit in partes Tyri, & Sidonis &c.* Inc. *His namque verbis aperte demonstratur superioris & inferioris narrationis connexio.* Des. *ad implenda praecepta divina, iuxta illud: omnis qui se humiliat exaltabitur.*

CXXXVIII. pag. 202. S. Augustini Episc. Sermo in Ev. Io. *Quo ego vado, vos non potestis venire &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 305. §. LXXXI. sed finis diversus.

CXXXIX. pag. 203. *b.* Feria III. S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Tunc locutus est Iesus ad turbas, & ad discipulos suos,* di-

dicent: super Cathedra Moysi &c. ut ibid. §. LXXXII. sed finis diversus; ita enim in hoc desinit: *docuit tales doctores audiendos esse non imitandos.*

CXL. p. 204. *b.* Eiusdem Sermo in Ev. Matth. *Adscendens Iesus Hierosolymam &c.* ut in Cod. XXXVIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 400. §. LXVI.

CXLI. pag. 206. Feria V. S. Augustini Episc. Sermo in Evang. Io. *Non possum ego a me ipso facere quidquam &c.* Inc. *Tu iudicabis, & Pater non iudicabit, quia omne iudicium dedit Filio.* Desf. *proinde huius promissionis, quam in hodiernum tempus si superesses distuleram, tenete me adiuvante Domino in crastinum debitorem.*

CXLII. pag. 206. Anonymi Sermo, ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 421. §. XCII. ubi B. Augustino tribuitur. Heic tamen finis diversus.

CXLIII. pag. 207. Feria VI. S. Ioannis Osaurei Sermo in Evang. Matth. *Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam &c.* Inc. *Homo erat paterfamilias, homo nomine, non natura.* Desf. *sic ergo & sacerdotes male conscii, verbum quidem dixerunt, ubsis; conscientia autem confessi sunt, quia malos male perdet.*

CXLIV. pag. 208. *b.* Sabbato. S. Augustini Episc. Sermo in Evang. Luc. *Homo quidam habuit duos filios &c.* Inc. *In lectione Evangelica, quam audivimus de homine dictum est, qui habuit duos filios.* Desf. *& tamquam claves crucis suae clausum sacramentum aperiat.*

CXLV. pag. 209. *b.* Dominica III in Quadragesima lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Ioseph quum sedecim esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis, adhuc puer.* Desf. *deducetis canos meos cum dolore ad inferos.*

CXLVI. p. 212. Dominica eadem in Quadragesima. Anonymi (scilicet Bedae Presbyteri (1)) Homilia in Ev. Luc. *Erat Iesus eiiciens daemonium, & illud erat mutum &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 306. §. LXXXIX.

CXLVII. pag. 213. *b.* Feria II. Anonymi Sermo in Ev. Luc. *Dixerunt Pharisaei ad Iesum: quanta audivimus facta in Capharnaum &c.* ut ibid. §. XC. sub nomine S. Ambrosii.

CXLVIII. pag. 214. *b.* Feria III. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Matth. *Respiciens Iesus discipulos suos, dixit Simoni Petro: si peccaverit in te frater tuus &c.* ut ibid. §. XCII. ubi S. Cypriano Episcopo tribuitur. Heic tamen finis diversus: desinit enim: *nec ideo tamen salus eius negligenda est; nam & ipsos Ethnicos, idest Gentiles, & Paganos, in numero quidem fratrum non deputamus, sed tamen eorum salutem semper inquirimus.*

CXLIX. pag. 215. *b.* Feria IV. Anonymi Homilia in Ev. Matth. *Accesserunt ad Iesum ab Hierosolymis Scribae, & Pharisaei dicentes; quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum &c.* ut ibid. §. XCIII. ubi S. Hieronymo tribuitur.

CL. pag. 216. *b.* Feria V. Anonymi Homilia in Ev. Io. *Dixit Iesus turbis: operamini, non cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam &c.* Inc. *Quaeritis me propter aliud, non quaeritis me propter me.* Desf. *numquid enim infidelitas vestra fidem Dei evacuavit? Vide enim quod sequitur.*

CLI. pag. 217. *b.* Feria VI. Anonymi Sermo in Ev. Io. *Venit Iesus in civitatem Samariae &c.* Inc. *Iam incipiunt mysteria, non enim frustra fatigatur Iesus; non enim frustra fatigatur virtus Dei.* Desf. *& pervenire non potest ad voluptatem.*

CLII. p. 219. Sabbato. B. Augustini Episcopi Homilia in Ev. Io. *Perrexit Iesus in montem Oliveti &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 307. §. XCVII.

CLIII. pag. 220. Dominica IV. in Quadragesima. Lectiones ex Sacra Scriptura. Inc. *Moyses autem pascebat oves Iethro cognati sui sacerdotis Madian.* Desf. *timuitque populus Dominum, & crediderunt Domino & Moysi servo eius.*

CLIV. pag. 225. *b.* Dominica media Quadragesimae. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Abiit Iesus trans mare Galilaeae &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 307. §. C.

CLV. pag. 226. *b.* Feria II. Eiusdem Sermo in Ev. Io. *Prope erat Pascha Iudaeorum &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 307. §. CXLIX. Heic finis diversus.

CLVI. pag. 227. *b.* Feria III. Eiusdem Sermo in Ev. Io. *Iam die festo mediante adscendit Iesus in templum, & docebat &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 368. §. LXXI. Heic in fine diversus.

CLVII. pag. 229. Feria IV. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Praeteriens Iesus vidit hominem caecum &c.* ut ibid. §. LXXII. in fine diversa.

CLVIII. pag. 230. Feria V. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Pater meus usquemodo operatur &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 437. §. CLII. Heic finis diversus.

CLIX. pag. 230. *b.* Feria VI. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Erat autem quidam languens Lazarus &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 308. §. CV. Sed in fine diversa.

CLX. pag. 131. *b.* Sabbato. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Ego sum lux mundi &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 447. §. CXIV. sed finis diversus.

CLXI. pag. 233. Dominica de Passione. Verba Hieremiae Prophetae &c.

CLXII. pag. ead. *b.* S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. L. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 86. §. CLXXIV.

CLXIII. pag. 234. *b.* Dominica de Passio-

P 2 ne

(1) Libr. IV. Cap. XLVIII. in Cap. XI. Luc.

ne Domini. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 308. § CIX.

CLXIV. pag. 235. *b.* Feria II. B. Augustini Episcopi Homilia in Ev. Io. *Miserunt Principes & Pharisaei ministros &c.* ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 424. §. CXXI. ubi tamen finis diversus; heic enim des. *& indicium minabatur.*

CLXV. pag. 236. *b.* Feria III. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Ambulabat Iesus in Galilaeam &c* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 309. §. CXI. finis tamen diversus.

CLXVI. pag. 237. *b.* Feria IV. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Facta sunt autem Encaenia.* Inc. *Encaenia festivitas erat dedicationis templi.* Des. *ut ipse sit vita, faciatque viventes, hoc est, quod maius est omnibus.*

CLXVII. pag 238. Feria V. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Quum audisset quidam de turba &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 369. §. LXXXI. sed finis diversus.

CLXVIII. pag. ead. *b.* Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Collegerunt Pontifices, & Pharisaei concilium &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 309. §. CXIV.

CLXIX. pag. 239. Sabbato. Eiusdem Sermo in Ev. Io. *Amen amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filii hominis &c.* ut ibid. §. CXVI. sed finis diversus; definit enim: *sed vivent in aeternum, quia ipse est vita aeterna.*

CLXX. p. 240. Dominica in ramis Palmarum. Lectiones de Hieremia. Inc. *Secundum numerum quippe civitatum tuarum.* Des. *& benedicent eum gentes ipsumque laudabunt.*

CLXXI. pag. ead. *b.* Dominica eadem S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. L. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 88. §. CXCII.

CLXXII. pag. 241. *b.* S. Ambrosii Episcopi Sermo. ut ibid. pag. 86. §. CLXXII.

CLXXIII. pag. ead. S. Ioannis Osaurei Sermo in Ev. Matth. *Quum appropinquasset Iesus Ierosolymis &c.* ut in Cod. XL. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 413. §. I. Finis tamen diversus.

CLXXIV. pag. 242. *b.* Feria II. post Palma. B. Augustini Homilia in Ev. Io. *Ante sex dies Paschae &c.* ut in Cod. XLI Plut. XVI. Tom. cit. pag. 310. §. CXXI. sed finis diversus.

CLXXV. pag. 243. Feria III. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Non est servus maior domino suo &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 370. §. LXXXVI.

CLXXVI. pag. 244. Feria IV Anonymi Sermo. Inc. *Quasi nihil desit ei, quem utriusque Testamenti doctrina muniverit.* Des. *nunc anima mea turbata est. Non ergo suscipiens, sed susceptus turbatur.*

CLXXVII. pag. ead. *b.* Feria V. Lamentationes Hieremiae Prophetae. Quod est in titulo *Chinoth* cum absolutione litterarum Hebraicarum (1).

CLXXVIII. pag. 245. Feria V. II. Noct. Lectiones anepigraphae. Inc. *Exaudi Deus orationem meam, dum tribulor, a timore inimici eripe animam meam. Saevierunt inimici in martyres. Quid orabat ista vox corporis Christi.* Des. *& adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.*

CLXXIX. pag. 246. Feria VI. Aliae Lectiones ex Hieremia Propheta (2). Inc. *Vide Domine quoniam tribulor, venter meus conturbatus est.* Des. *hoc recolens in corde meo, ideo sperabo.*

CLXXX. pag. ead. *b.* Lectiones anepigraphae (3). Inc. *Exacuerunt tamquam gladium linguas, intenderunt arcum rem amaram.* Des. *habent sensus ad discretionem boni & mali.*

CLXXXI. pag. 247. *b.* Sabbato Sancto. Lamentationes Hieremiae Prophetae, Inc. *Misericordia Domini quia non sumus consumpti.* Des. *iratus es contra nos vehementer.* Tum adiicitur littera maiuscula: *Explicit Heremias Propheta.*

CLXXXII. pag. 248. *b.* Lectiones anepigraphae (4). Inc. *Quid enim sequitur: accedet homo ad cor altum, & exaltabitur Deus.* Des. *manet sacerdos in perpetuum.*

In summo primae paginae margine legitur: *Liber Sanctae Trinitatis de Eremo ab Adventu usque ad Pascha Domini.* In ultima autem pagina nomen possessoris legebatur, nunc omnino erasum. Supersunt tantum haec: *In isto volumine sunt Sermones & Homiliae super Evangelia a Resurrectione usque ad Adventum* (sic), *tam festivi, quam Dominicales, & etiam plurimorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. atlantico Saec. XI. binis columnis, grandiori & elegantissima littera exaratus, cum initialibus diversimode figuratis, num. 725. designatus. Constat foliis scriptis 248.

HOMILIAE SS PATRUM

A Dominica Resurrectionis usque ad ultimam post Pentecostem, & in Festis Sanctorum &c.

I. pag. 1. DOminica Resurrectionis Domini. B. Gregorii Papae Homilia, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. I. pag. 311. § III. *Cod. II.*

II. pag. 2. *b.* B. Augustini Episcopi Sermo. ut ibid. §. I.

III. pag. 3. *b.* Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. §. II.

IV. pag. 4. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. XIX.

V. pag. ead. *b.* Feria II. B. Augustini Episcopi Homilia in Ev. S. Lucae: *Duo ex discipulis Iesu ibant &c.* ut in Cod. XLII. Plut.

(1) In margine rubrica exaratur.
(2) In margine adnotatur: Noct.

(3) In margine adnotatur: *II. Nocturn.*
(4) In margine: *II. Noct.*

Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. §. IV. ubi S. Gregorio adscribitur.

VI. pag. 6. Eiusdem Sermo. Inc. *Exsultandum nobis est, fratres, in hac die, quam fecit Dominus continuata laetitia*. Des. *erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*. Legitur in Bibliotheca Patrum Concionatoria, opera & studio Franc. Combefis Venetiis typis Caroli Pecorae MDCCXLIX. fol. Tom. V. a pag. 479. ad pag. 480. sub S. Maximi Episcopi Taurinensis nomine.

VII. pag. 7. *b*. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 371. § XCIII.

VIII. pag. 8. Eiusdem Sermo. Inc. *Non minus etiam nunc laetari debemus, quam beati laetati sumus*. Des. *promittit illico esse reddendam resurrectionis aurorum*. Exstat inter S. Maximi Taurinensis Episcopi Sermones, in calce Operum S. Leonis Papae Venetiis apud Andream Poletti MDCCXLVIII. fol. pag. 122.

IX. pag. 9. Feria III. S. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Stetit Iesus in medio discipulorum suorum &c.* Inc. *Conturbati discipuli aestimabant se spiritum videre*. Des. *& ideo aperuit, ut intelligerent ea, quae scripta sunt*. Excerpta est ex expositione S. Ambrosii in Ev. Luc. Lib. X. §. CLXIX.

X. p. 9. *b*. S. Petri Chrysologi Sermo. Inc. *Quum rebellis Iudaea creatorem suum debellare contendit, & in auctoris sui necem levat impias manus*. Des. *ipse nos capere per se, & sentire concedat*. Apud Combefisium l. c. a pag. 551. ad pag. 552.

XI. pag. 10. *b* Feria IV. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Manifestavit se iterum &c.* ut in Cod XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 312. §. VI.

XII. pag. 12. *b*. B. Petri Chrysologi Sermo. Inc. *Post illam terris inexpectam, itemendam caelis, inauditam saeculis*. Des. *sequenti sermone, Domino iuvante, tractabimus*. Apud Combefisium l. c. pag. 574.

XIII. pag. 13. Feria V. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Maria stabat ad monumentum &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. § VII.

XIV. pag. 16. B. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. § XV.

XV. pag. ead. *b*. Feria VI. Venerabilis Bedae Homilia in Ev. Matth. *Undecim discipuli abierunt in Galilaeam &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 312. §. VIII. in fine diversa.

XVI. pag. 18. Eodem die. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in idem Ev. ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 433. §. XII.

XVII pag. ead. *b*. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 403. §. XXIII. finis autem diversus.

XVIII. pag. 19. Sabbato. S. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Una sabbati Maria Magdalene &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 312. § IX.

XIX. pag. 21. *b*. B. Augustini Episc. Sermo. Inc. *Beneficia Domini nostri quum magna atque magnifica sint, tamen nec nova probantur esse, nec subita*. Des. *nam qui se a caelesti pretio videat redemptos, ad caelestia non dubitent praeparatos*. Exstat inter Homilias S. Maximi in calce Operum S. Leonis Papae cit. editionis pag. 196.

XX pag. 22. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Quum esset sero &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag 312. § X.

XXI. pag. 25. Dominica I. post Octavam Paschae. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Ego sum pastor bonus &c.* ut ibid. §. XI.

XXII. pag. 26. *b*. Dominica II. post Octavam Paschae. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Modicum & iam non videbitis me &c.* ut ibid. § XII. ubi finis diversus.

XXIII. pag. 27. *b*. Dominica III. post Octavam Paschae. Eiusdem Homilia in Evang. Io. *Vado ad eum qui me misit &c.* ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 382. §. XIV. diversa in fine.

XXIV. pag. 29. Dominica IV. post Oct. Paschae. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Amen amen dico vobis &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 313. §. XIV. ubi finis diversus.

XXV. pag. 31. In Rogationibus. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Quis vestrum habebit amicum &c.* ut in Cod. XXIV. Plutei XVIII. Tom cit. pag. 489. §. XXIII.

XXVI. pag. 31. *b*. In vigilia Adscensionis Domini. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Sublevatis Iesus oculis &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 313. §. XVI. ubi finis diversus.

XXVII. pag. 34. In die Adscensionis Domini. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. §. XVII.

XXVIII. pag. ead. *b*. Unde supra Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 404. §. XLI.

XXIX. p. 35. *b*. Unde supra Sermo. Inc. *Fratres charissimi, Adscensionis Dominicae inclytum & regale mysterium, quo Christus terra levatur in caelum*. Des. *caeli. Paradisique ianuas securus intrabit*. Apud Combefisium l. c. a pag. 196. ad pag. 197. Dubitant Lovanienses an sit Augustini, stylus enim Fulgentii stylo similior est.

XXX. p. 36. Unde supra Sermo. Inc. *Hodierno die Adscensionem in caelum Domini celebramus*. Des. *fecimus quod iussisti, redde quod promisisti*. Inter Sermones S. Augustini num. CCCXCV. Operum edit. Venetae apud Io. Baptist. Albrizzi MDCCXXXI. fol. Tom. V. P. II. pag. 1521.

XXXI. pag. ead. *b*. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. pag. 383. §. XXIII.

XXXII.

XXXII. pag. 37. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. XXIV.

XXXIII. pag. ead. *b.* S. Augustini Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 313. §. XVIII. ubi S. Leoni adscribitur.

XXXIV. pag. 38. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Marc. *Recumbentibus undecim discipulis &c.* ut ibid. §. XIX.

XXXV. pag. 41. Dominica I. post Adscensionem Domini. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Quum venerit Paraclitus &c.* ut ibid. §. XX. ubi finis diversus.

XXXVI. pag. 42. Sabbato Sancto in vigilia Pentecostes. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Si diligitis me &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 372. §. CVIII. ubi finis diversus.

XXXVII. pag. 43. Dominica S. Pentecostes. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Io. *Si quis diligit me &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 314. §. XXIV.

XXXVIII. pag. 46 S Leonis Papae Sermo. Inc. *Hodiernam solemnitatem, dilectissimi, in praecipuis festis esse venerandam omnium Catholicorum corda cognoscunt.* Des. *consueta devotione vigilias celebremus, adiuvante Domino &c.* Apud Combefisium l. c. a pag. 317. ad pag. 318.

XXXIX. pag. 47. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXX.

XL. pag. ead. *b.* Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 383. §. XXIX.

XLI. pag. 48. *b.* Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 405. §. LIX.

XLII. pag. 50. Feria II. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Dixit Iesus Nicodemo &c.* ut ibid. pag. 404. §. LIII.

XLIII. pag. 50. *b.* S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXIX.

XLIV. pag. 51. Feria III. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Amen amen dico vobis, qui intrat per ostium &c.* ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 384. §. XXXIV.

XLV. pag. 54. *b.* S. Leonis Papae Sermo. Inc. *Sanctitati vestrae, charissimi, votorum tam nota debet esse festivitas.* Des. *& ad commemorationem Angelorum cum gratia Christi committimus. Quod ipse praestare dignetur, qui &c.* Apud Combefisium l. c. a pag. 298. ad pag. 299. sub S. Augustini Episcopi nomine.

XLVI. pag. 55. Feria IV. B. Augustini Episc Homilia in Ev. Io. *Nemo potest venire ad me &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 314. §. XXVII. ubi finis diversus.

XLVII. pag. 57. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 109. §. LXVIII.

XLVIII. pag. 58. Feria V. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Convocatis duodecim discipulis suis &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 314. §. XXVIII.

XLIX. pag. ead. *b.* S. Leonis Papae Sermo. Inc. *Sanctorum solemnitate dierum, dilectissimi, ordine celebrata.* Des. *misericordiae operibus adiuvemur.* Inter Sermones N. LXXVIII. cui titulus: *De ieiunio Pentecostes III.* editionis Venetae apud Andr. Polettum MDCCXLVIII. fol. pag. 83.

L. pag. ead. Feria VI. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Factum est in una dierum &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXXI.

LI. pag. 59. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 405. §. LVII.

LII. pag. ead. *b.* Sabbato. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Surgens Iesus de synagoga &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit pag. 306. §. XCIV.

LIII. pag. 60. *b.* S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 109. § LXVI. ubi finis diversus.

LIV. pag. 61. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 384. §. XXX.

LV. pag. 63. Dominica I. post Pent. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Homo quidam erat dives &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXXIV.

LVI. pag. 67. Dominica II. post Pent. Eiusdem Homilia in Ev. Luc. *Homo quidam fecit coenam magnam &c.* ut ibid. § XXXV.

LVII. pag. 70. Dominica III. post Pent. Eiusdem in Ev. Luc. *Accesserunt ad Iesum Publicani &c.* ut ibid. §. XXXVI.

LVIII. pag. 75. Dominica IV. post Pent. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Luc. *Estote ergo misericordes &c.* ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII Tom. cit. pag. 405. §. LXIX. in fine tamen diversa.

LIX. pag. 76. Dominica V. post Pent. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Quum turbae irruerent in Iesum &c.* Inc. *Nec tempore, nec loco coepit a studio sanandi turba cohiberi; vesper incubat, sequebantur; stagnum occurrit, urgebant.* Des. *vides quam bonus Dominus, qui tantam tribuit hominibus, ut vivificandi habeant potestatem.* Apud Combefisium l. c. Tom. VII pag. 43 sed initio diversa.

LX. pag. 77. Dominica VI. post Pent. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in Ev. Matth. *Nisi abundaverit iustitia vestra &c.* Inc. *Hic iustitiam, universam dicis profecto virtutem, sicut etiam de Sancto Iob ait: erat homo iustus sine querela.* Des. *deinde si importunissime pullulaverit, & noxium germen attulerit, undique illud exurit.* Ibid. a pag. 59. ad pag. 63.

LXI. pag 81. *b.* Dominica VII. post Pent. Venerab. Bedae Presbyteri Homilia in Ev. Marc. *Quum multa turba esset cum Iesu &c.* Inc. *Et in hac lectione considerandum est in uno*

eo-

eodemque Redemptore nostro, dissimilia operatio divinitatis, & humanitatis. Des. & bene turba, quamvis reliquias Dominici prandii non caperet, mandacasse tamen, & saturata esse narratur. Ibid. a pag. 95. ad pag. 96.

LXII. pag. 83. Dominica VII. (1) Origenis Homilia in Ev. Matth. *Attendite a falsis Prophetis &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 316. §. XLI.

LXIII. p. 83 Dominica VIII. post Pent. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Luc. *Homo quidam erat dives, & habebat villicum &c.* Inc. *In villico hoc, quem Dominus eiiciebat de villicatu, & laudavit eum quod in futurum sibi prospexerit.* Des. *& feminemus in benedictione, ut metamus in benedictione.* Apud Combefisium l. c. a pag. 142. ad pag. 144.

LXIV. pag. 86. Dominica X. post Pent. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Quum appropinquaret Iesus Ierusalem &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 317. §. XLIII.

LXV. pag. 89. Dominica XI. post Pent. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Luc *Dixit Iesus ad quosdam, qui in se confidebant, tamquam iusti &c.* Inc. *Diceret saltem, sicut multi homines, quid est ceteri homines, nisi omnes praeter ipsum? Des. ergo iam non est, quare dicas, dimitte nobis debita nostra.* Apud Combefisium l. c. a pag. 150. ad pag. 191.

LXVI. pag. ead. *b.* Dominica XII. post Pent. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Marc. *Exiens Iesus de finibus Tyri &c.* Inc. *Tyrus interpretatur angustia, significans Iudaeam.* Des. *civitas in monte posita, undique circumspecta abscondi non potest, humilitas semper praecedit gloriam.* Ibid. pag. 197. sed brevius tantum adfertur fragmentum.

LXVII. pag. ead. Dominica XIII. post Pent. Origenis Homilia in Ev. Luc. *Quidam legisperitus surrexit, tentans Iesum &c.* Inc. *Quum multa in lege praecepta sint, haec tantum Evangelio Salvator posuit.* Des. *quia si similiter fecerimus, vitam consequemur aeternam, in Christo I. D. N. qui vivit &c.* Ibid. a pag. 210. ad pag. 211.

LXVIII. pag. 90. *b.* Dominica XIV. post Pent. Vener. Bedae Presbyteri Homilia in Ev. Luc. *Dum iret Iesus in Ierusalem &c.* ut in Cod. XXXVI Plut. XVII. Tom. cit. pag. 375. §. CXXXVII.

LXIX. pag. 92. Dominica XV. post Pent. B. Augustini Episc. Sermo in Ev. Matth. *Nemo potest duobus dominis servire &c.* Inc. *Quae verba diligenter consideranda sunt, nam qui sint duo domini deinceps ostendit, quum dicit.* Des. *nisi quaecumque sunt, cetera si sunt necessaria, propter hoc unum assumat, idem propter regnum Dei.* Apud Combefis. l. c. a pag. 293. ad pag. 296. in fine diversus.

LXX. pag. 93. *b.* Dominica XVI. post Pent. B. Petri Chrysologi Homilia in Evang. Luc. *Ibat Iesus in civitatem, quae vocatur Naim &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 375. §. CXXXIX.

LXXI pag. 94. *b.* Dominica XVII. post Pent. Vener. Bedae Presbyteri Homilia in Evang. Luc. *Et factum est quum intrasset Iesus in domum cuiusdam Principis Pharisaeorum &c.* ut in Cod. XLIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 454. §. LX.

LXXII. pag. 95. *b* Feria IV. quatuor Temporum. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 318. §. LIV.

LXXIII. pag. 96. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XLIII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 454. § LXII.

LXXIV. p. 97. Feria eadem quatuor Temporum. B. Hieronymi Presbyteri Hom. in Ev. Marc. *Respondens unus de turba dixit: magister attuli filium meum &c.* Inc. *Qui non potuerunt discipuli curare, Salvator curavit.* Des. *ieiunio passiones corporis, & oratione pestes sanandae sunt mentis.*

LXXV. pag. ead Feria VI. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 407. §. LXXXVIII.

LXXVI. pag. 98. Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. LXXXIX.

LXXVII. pag. ead. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Rogabat Iesum quidam Pharisaeus, ut manducaret cum illo &c.* ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 309. §. CXLI.

LXXVIII. pag. 101. Sabbato quatuor Tempora. S Leonis Papae Sermo. Inc. *Omnis, dilectissimi, divinorum eruditio praeceptorum hoc proxime agit apud corda credentium.* Des. *& exauditio precum, & remissio peccatorum. Per Dominum nostrum &c.* Apud Combefisium l. c. pag. 361.

LXXIX. pag. ead. *b.* Item eiusdem Sermo. Inc. *Observantiam quidem vestram, dilectissimi, ita novimus esse devotam.* Des. *cuius suffragantibus meritis ab omnibus tribulationibus mereamur absolvi, per Christum &c.* Ibid. pag. 355.

LXXX. pag. ead. Eiusdem Sermo. Inc. *Deus humani generis conditor & redemptor.* Des. *qui benigne largiendo donavit.* Ibid. pag. 356.

LXXXI. pag. 102. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 318. §. LVI.

LXXXII. pag. 104 Dominica XVIII. post Pent. B. Ioannis Chrysostomi Homil. in Ev. Matth. *Accesserunt ad Iesum Pharisaei, & interrogavit eum unus ex eis legis doctor &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 376. §. CXLV. ubi finis diversus.

LXXXIII. pag. 105. *b.* Dominica XIX. post Pent. B. Petri Chrysologi Homilia in Ev. Matth. *Adscendens Iesus in naviculam &c.* ut ibid. §. CXLVIII.

LXXXIV.

(1) Legebatur *VIII.* & correctum *VII.*

LXXXIV. pag. 107. Dominica XX. post Pent. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Simile factum est homini regi* (sic) *qui fecit nuptias filio suo &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 319. §. LIX.

LXXXV. pag. 111. *b* Dominica XXI. post Pent. Eiusdem Homilia in Ev. Luc. *Erat quidam Regulus &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 319. §. LX.

LXXXVI. pag. 112. *b.* Dominica XXII. post Pent. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Matth. *Simile est regnum caelorum &c.* ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 386. §. XLIX. ubi finis diversus.

LXXXVII. pag. 113. Dominica XXIII. post Pent. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in Evang. Matth. *Abeuntes Pharisaei consilium inierunt &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 377. §. CLIII. ubi finis diversus.

LXXXVIII. p. 114. In SS. (sc. Martyrum) festivitatibus a Pascha usque ad octavam Pentecostes. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Ego sum vitis vera &c.* ut in Cod. XXIII. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 482. §. LXI.

LXXXIX. pag. 115. *b.* In Sanctorum Philippi & Iacobi. Eiusdem Homilia in Ev. Io. *Non turbetur cor vestrum &c.* ut ibid. §. LXII. ubi finis diversus.

XC. pag. 117. In Inventione S. Crucis. Eiusdem Hom. in Ev. Io. *Erat homo ex Pharisaeis Nicodemus nomine &c.* ut in Cod. XLIII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXXIII. ubi finis diversus.

XCI. pag. 120. In nativitate S. Ioannis Baptistae. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 388. §. LXXXII.

XCII. pag. 121. *b.* Item eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 408. §. CVIII.

XCIII. pag. 122. Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. CIX.

XCIV. pag. 123. Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. CXI.

XCV. pag. ead. *b.* Item eiusdem Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 432. §. LXXVI.

XCVI. pag. 124. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Elisabeth impletum est tempus pariendi &c.* Inc. *Habet sanctorum meditatio laetitiam plurimorum, quia commune est bonum.* Des. *nequaquam sui poenam sermonis evasit.* Ex Exposit. S. Ambrosii in Luc. Lib. II. a §. XXX. ad XXXV. inclusive.

XCVII. pag. 125. In Natale Apostolorum Petri & Paulli. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 388. §. LXXXVI.

XCVIII. p. 126. Item eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 409. §. CXV.

XCIX. pag. 126. *b.* Item eiusdem. Inc. *Gloriosissimos Christianae fidei Principes annuis solemnitatibus honorantes.* Des. *ibi regni sui Principes collocaret.* Inter S. Maximi Episcopi Taurinensis Sermones sub num. XXXI. cit. edit. in calce Operum S. Leonis Papae pag. 141.

C. pag. 128. Item eiusdem, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 409. §. CXVI.

CI. pag. ead. Item eiusdem, ut ibid. §. CXVII.

CII. pag. ead. *b.* Sermo unde supra, ut ibid. §. CXVIII.

CIII. pag. 129. Item unde supra, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 109. §. LXXII.

CIV. pag. ead. *b.* S. Augustini Ep. Sermo. Inc. *Recens Evangelica lectio hodiernae solemnitati conveniens, quae modo sonuit in auribus vestris.* Des. *ut postea probemus voluntatem.* Est Sermo CCXVI. cit. edit. Operum Venetae Tom. V. P. II. a pag. 1197. ad pag. 1203.

CV. pag. 133. Sermo unde supra. Inc. *Apostolorum Petri & Paulli dies, quo triumphales coronas devicto diabolo meruerunt.* Des. *& impii ad te convertentur.*

CVI. pag. ead. *b.* Sermo unde supra. Inc. *Duorum Apostolorum Sanctorum Petri & Paulli, fratres charissimi, hodie celebramus natalem.* Des. *& coronati venerunt ad Dominum Deum, cui est honor &c.*

CVII. pag. 134. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Matth. *Venit Iesus in partes Caesareae &c.* Inc. *Nec turbae quidem otiosa opinio est.* Des. *ne per portas mortis ingressus incurras.*

CVIII. pag. 135. In Natale S. Paulli. Anonymi Sermo. Inc. *Praeclarus nobis hic hodie, dilectissimi, novissimus effulsit coronator, & ad piae divinitatis certamina omnino exstitit probatissimus.* Des. *& postea factus est Domini Dei nostri praedicator, & totius mundi illuminator.*

CIX. pag. ead. *b.* S. Augustini Episc. Sermo. Inc. *Apostolus autem Paullus, fratres charissimi, primo Saulus, etiam inimicus Christi fuit.* Des. *leve est omne cum sine supplicium, ubi sine fine promittitur praemium.*

CX. pag. 136. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in Ev. Matth. *Ecce nos reliquimus omnia &c.* Inc. *Quoniam autem & ipse Petrus, & omnes Apostoli, & ceteri credentium Iudaeorum &c.* Des. *primitias salutis obtinuit apud Dominum.*

CXI. pag. 138. In octava Apostolorum Petri & Paulli. Beati Augustini Episcopi Homilia in Ev. Matth. *Iussit Iesus discipulos suos adscendere in naviculam &c.* Inc. *Audivimus Evangelium, & quodammodo vidimus in lectione praesenti naviculam periclitantem.* Des. *donec ad sempiterna nos sua promissa perducat.*

CXII. pag. 139. *b.* In S. Iacobi Apostoli. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in Ev. Matth. *Accessit ad Iesum mater filiorum Zebedaei &c.* Inc. *Non solum autem ex Marco Evangelista, qui manifeste ipsos fratres exponit accessisse ad Iesum.*

sum. Def. *nec est vera imago quae similis non est auctori*.

CXIII. pag. 143. In S. Laurentii. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plutei XVII. Tom. cit. pag. 410. §. CXXVII.

CXIV. pag. ead. *b*. B. Maximi Episc. Sermo, ut ibid. §. CXXIX.

CXV. pag. 144. Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. CXXX.

CXVI. pag. ead. *b*. Item eiusdem Sermo, ut ibid. § CXXXI.

CXVII. pag. 145. Item unde supra, ut ibid. §. CXXXII.

CXVIII. pag. ead. *b*. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Amen amen dico vobis, nisi granum frumenti &c.* Inc. *Dominus autem se ipsum dicebat esse granum mortificandum &c.* Def. *& honorificante Patre coronas gloriosissimas receperunt*.

CXIX. pag. 146. *b*. In Assumptione S. Mariae. S. Hieronymi Presbyteri Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 389. § XCVII.

CXX. pag. 155. Vnde supra Sermo. Inc. *Licet omnium sanctorum, fratres charissimi, veneranda nostris sint studiis merita*. Def. *pro universis apud suum natum. & Dominum pietate solita intercedit I. C. D. N. qui vivit &c.*

CXXI. pag. 156. *b*. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XXIII. Plutei XVIII. Tom. cit. pag. 484. §. LXXIX.

CXXII. pag. 157. Item unde supra Sermo. Inc. *Solemnitas hodierna, quam colimus, fratres charissimi, dies est venerandae Assumptionis beatissimae Dei Genitricis Mariae*. Def. *ex utero proferre Salvatorem mundi, qui cum Patre &c.*

CXXIII. pag. ead. *b*. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Luc. *Intravit Iesus in quoddam Castellum &c.* Inc. *Verba Domini nostri Iesu Christi, quae modo ex Evangelio recitata sunt, admonent nos*. Def. *ergo ille transivit, ut pascat; nos sequamur, ut pascamur*. Inter eius Sermones sub num CIII. cit. edit. Operum Venetae Tom. V. a pag. 536. ad pag. 539.

CXXIV. pag. 158. *b*. Item eiusdem Homilia. Inc. *Quum sanctum Evangelium legeretur audivimus a femina religiosa susceptum esse Dominum hospitio, eaque Martha vocabatur*. Def. *quia neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus*. Ibid. sub num. CIV.

CXXV. pag. 159. *b*. In decollatione S. Ioannis Baptistae. S. Augustini Episcopi Sermo, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag 378. § CLXIX.

CXXVI. pag. 161. Item Petri Chrysologi Sermo. Inc. *Hodie nobis Ioannis virtus, Herodis feritas dum refertur &c.* Def. *& de natali suo mortuus est Herodes*. In editione Operum Veneta apud Augustinum Savioli MDCCXLII. fol. a pag. 155. ad pag. 157.

CXXVII. pag. ead. *b*. Eiusdem Homilia in Ev. Marc. *Misit Herodes, & tenuit Ioannem &c.* Inc. *Herodianae caenae cruentas epu-*

las, convivium sic ferale. Def. *nisi is, qui Sancto alitur Spiritu, qui cum Genitore, Natoque una, cuncta disponit saecula, per aevi omnia spatia. Amen*. Ibid. a pag. 208. ad pag 209.

CXXVII. pag. 162. *b*. In nativitate S. Mariae. Petri Damiani Sermo, ut in Codice XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 389. §. XCIX. ubi finia diversus. In hoc autem Codice integer videtur.

CXXIX. pag. 166. B. Ioannis Osaurei Homilia in Ev. Matth. *Liber generationis Iesu Christi &c.* Inc. *Liber generationis, inquit, Iesu Christi filii David, filii Abraham. Quid ais? de unigenito Dei filio dicturum te esse promiseras*. Def. *ea quae ad nos omnino non pertinent, absque ulla in medium ratione proferimus*.

CXXX. pag. 168. *b*. In Festivitate S. Matthaei. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Matth. *Quum transiret inde Iesus &c.* ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 490. §. CXXIII.

CXXXI. pag 169. In Dedicatione S. Michaëlis. Eiusdem Homilia in Ev. Matth. *Accesserunt discipuli ad Iesum &c.* ut ibid. §. CXXIV.

CXXXII. pag. 170. In natale S. Lucae Evangelistae. Bedae Presbyteri Sermo, cum Prologo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 390. §. CI. ubi inscribitur *Vita S. Lucae Evangelistae*.

CXXXIII. pag. 172. In Festivitate omnium Sanctorum. Eiusdem Sermo, ut ibid. § CII. ubi S. Leoni Papae tribuitur. Heic autem in octo dividitur sectiones.

CXXXIV. pag. 175. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in Ev. Matth. *Videns Iesus turbas adscendit in montem &c.* Inc. *Consideremus, fratres, contemptum honoris & gloriae*. Def. *nec si mala quoque mille patiatur*.

CXXXV. pag. 178. *b*. In Festivitate S. Andreae Apostoli. Petri Damiani Sermo. Inc. *Hodie, fratres charissimi, beati Andreae Apostoli nobis festivitas votiva resplendet*. Def. *sequendo milites recto itinere perducimur ad Regem D. N. I. C. qui cum Patre &c.* In edit. Operum Veneta apud Iosephum Coronam MDCCXLIII. fol. Tom. I. a pag. 145. ad pag. 147.

CXXXVI. pag. 180. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Ambulans Iesus secus mare Galilaeae &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 379. §. CLXXVII.

CXXXVII. pag. 181. Item Ioannis Osaurei Homilia in idem Evang. Inc. *Et Ioannes quidem aliter eos dixit vocatos, unde manifestum est secundam hanc vocationem fuisse, idque multis ex rebus ostenditur*. Def. *ac digna perfrui libertate, quam nos omnes consequi vemiat, gratia & misericordia D. N. I. C. cui gloria &c.*

CXXXVIII. pag. 183. In Festivitate Apostolorum. B. Augustini Episc. Homilia in Ev. Io. *Haec mando vobis, ut diligatis invicem &c.* ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit.

Q pag.

pag. 412. §. CXLVIII. ubi finis diversus; heic enim multo longior est.

CXXXIX. p. 186. Eiusdem Hom. in Evang. Io. *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem &c.* Inc. *Sive dicatur praeceptum, sive mandatum, ex uno Graeco utrumque interpretatur.* Des. *non existimemus nos petere in nomine Salvatoris; sed hoc petimus in nomine Salvatoris, quod pertinet ad rationem salutis.* In Biblioth. Homiliarum Laurentii Cum-Dii, & Gerardi Mosani Lugduni ex officina Iuntarum MDLXXXVIII. fol. Tom. IV. pag. 938.

CXL. pag. 188. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in idem Ev. ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 320. § LXV.

CXLI. pag. 190. *b.* Eiusdem Homilia in Ev. Matth. *Misit Iesus duodecim discipulos suos &c.* ut ibid. §. LXVI.

CXLII. pag. 192. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in Ev. Matth. *Circuibat Iesus Civitates omnes, & Castella &c.* ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 499. §. CXXVI.

CXLIII. pag. 193. B. Ambrosii Episcopi Homilia in Ev. Luc. *Convocatis Iesus duodecim Apostolis dedit illis virtutem &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 314. §. XXVIII.

CXLIV. pag. ead. Item in Apostolis. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Designavit Dominus & alios septuaginta duos &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 380. §. CLXXXII.

CXLV. pag. 197. B. Ambrosii Episc. Homilia in idem Ev. Inc. *Ad septuaginta discipulos dicit hoc, quos designavit, & misit binos ante faciem suam.* Des. *si quis recipiendos civitatis hospitio non putaverit.* Apud Cum-Dium Tom. IV. pag. 237.

CXLVI. pag. 199. In Natali unius Martyris. B. Ioannis Osaurei Homilia in Evang. Matth. *Nolite arbitrari, quia veni mittere pacem &c.* ut in Cod. XXIII. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 486. § CI. ubi finis diversus; heic enim multo est longior.

CXLVII. pag. 202. Hieronymi Presbyteri Homilia in idem Ev. ut ibid. pag. 485. §. XCVIII.

CXLVIII. pag. ead. *b.* Item de uno Martyre. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Luc. *Nihil opertum, quod non reveletur &c.* Inc. *Nunc profectum praedicationis eorum futurum eis annuntiat, quoniam praedicatio eorum habitura fuerat exitum gloriosum.* Des. *omnia enim membra animae, vel corporis tui, non solum tibi ad usum Deus creavit, sed etiam sibi ad gloriam.* Apud Cum-Dium Tom. IV. pag. 298. sub S. Io. Chrysostomi nomine.

CXLIX. pag. 207. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in idem Evang. ut in Codice XXIII. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 485. §. CII.

CL. pag. ead. *b.* Item de uno Martyre. B. Gregorii Papae Homilia in Evang. Luc. *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 380. §. CLXXXIV.

CLI. pag. 210. *b.* Item de uno Martyre. Eiusdem Homilia in Ev. Matth. *Si quis vult post me venire abneget semetipsum &c.* ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 321. §. LXVII.

CLII. pag. 213. Item de uno Martyre. Eiusdem Homilia in idem Ev. Inc. *Qui deponit veterem hominem cum actibus eius, denegat semetipsum, dicens, vivo autem iam non ego, vivit vero in me Christus.* Des. *ob incredulitatem vestram praesenti tempore demonstratur.* Apud Cum-Dium Tom. IV. pag. 965. sub Hieronymi nomine.

CLIII. pag. ead. *b.* In Natale plurimorum Martyrum. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Attendite a fermento Pharisaeorum.* Inc. *Pulcherrimum locum tenendae simplicitatis & aemulandae fidei Salvator intexuit.* Des. *nam, ut fortitudinis incentivum est fides, ita fidei firmamentum est fortitudo.* Ibid. pag. 1125.

CLIV. pag. 214. *b.* B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Luc. *Quum audieritis praelia, & seditiones, nolite terreri &c.* ut in Codice XLII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 321. §. LXVIII.

CLV. pag. 217. Item in Festo plurimorum Martyrum. B. Ambrosii Episc. Homilia in idem Evang. Inc. *Interrogatus Dominus, quando Templi futura destructio, & quod signum esset adventus eius.* Des. *tunc enim civitates aedificantur Iudeae, quando virtutum fundamenta ponuntur.* Apud Cum-Dium Tom. IV. pag. 1045.

CLVI. pag. 218. Item in Festo plurimorum Martyrum. B. Ioannis Osaurei Homilia in Ev. Matth. *Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum &c.* ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 501. §. CXL.

CLVII. pag. 221. *b.* In Festo plurimorum Martyrum. B. Hieronymi Presb. Homilia in Ev. Matth. *Ecce mitto vos in medio luporum &c.* Inc. *Lupos Scribas; & Pharisaeos vocat, qui sunt clerici Iudaeorum.* Des. *qui musca dicitur, propter immunditiam, quae exterminat suavitatem olei.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 476.

CLVIII. pag. 222. Item in Festo plurimorum Martyrum. B. Ioannis Osaurei Homilia in Ev. Matth. *Sedente Iesu super montem Oliveti &c.* Inc. *Quando haec erunt, ut non stet in templo lapis super lapidem, sicut dicis.* Des. *sic & consolatio non periculum facientibus, sed periclitantibus datur.*

CLIX. pag. 226. Item in Festo plurimorum Martyrum. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in idem Evang. Inc. *Sedit in montem Oliveti, ubi verum lumen scientiae nascebatur.* Des. *de qua scriptum est: aquae multae non poterunt exstinguere charitatem.*

CLX. pag. ead. *b.* In Natale Confessorum. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Homo quidam peregre proficiscens &c.* ut in Cod.

Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 380. §. CLXXXV.

CLXI. pag. 228. Item in Confessoribus. B. Hieronymi Presbyteri Homilia in idem Evang. Inc. *Homo iste paterfamilias, haud dubium quin Christus sit, qui ad Patrem post resurrectionem victor adscenderat.* Des. *quid sit autem fletus, & stridor dentium supradiximus.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 1133.

CLXII. pag. 229. Item in Confessoribus. B. Ioannis Chrysostomi Homilia in idem Ev., ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 501. §. CXLVII.

CLXIII. pag. 233. *b.* Item in Confessoribus. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam &c.* Inc. *Bonus ordo, ut venturus generet, & Iudaeos iussurus interfici, qui noluerunt regnare supra se Christum.* Des. *& sicut Angeli praesunt, ita & hi, qui vitam meruerint Angelorum.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 1212.

CLXIV. pag. 234. Item in Confessoribus. Eiusdem Homilia in Ev. Luc. *Nemo accendit lucernam, & in abscondito ponit &c.* Inc. *Quia in superioribus Ecclesiam Synagogae praetulit, hortatur nos, ut fidem potius nostram ad Ecclesiam transferamus.* Des. *sed fulgent candore solis aeterni, luce nos gratiae specialis illuminat.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 1160.

CLXV. pag. ead. *b.* In Natale Virginum. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro &c.*, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 321. §. LXIX.

CLXV. pag. 235. *b.* In Natale Virginis. B. Hieronymi Presb. Homilia in idem Ev, ut in Cod. XXIV. Pl. XVIII. Tom. cit. pag. 502. §. CL.

CLXVI. pag. 236. *b.* Item in Natale Virginum. B. Gregorii Papae Homilia in Ev. Matth. *Simile est regnum caelorum decem Virginibus &c.* ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 380. §. CLXXXVIII.

CLXVII. pag. 238. *b.* Item in Natale Virginum. B. Hieronymi Presb. Homilia in idem Evang. Inc. *Hanc parabolam, idest similitudinem decem virginum fatuarum atque prudentium.* Des. *sollicite nobis lumen bonorum operum praeparemus, ne dum ignoramus Iudex veniat.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 1256.

CLXVIII. pag 239. *b.* B. Ioannis Chrysostomi Homilia in idem Evang., ut in Cod. XXIV. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 502. §. CLII.

CLXIX. pag. 243. Item in idem Evang. B. Augustini Episc. Homilia. Inc. *Inter parabolas a Domino dictas, solent quaerentes multum quaerere istam, quae de decem Virginibus posita est.* Des. *neque illis praetendat, quae nihilominus secundum illum esse potuerint.* Apud Cum-Dium Tom. cit. pag. 1261.

CLXX. pag. 244. *b.* Item de eodem Evangelio. Eiusdem Augustini Homilia. Inc. *Hesterno die qui affuistis promissionem nostram tenetis.* Des. *& ideo omnia ista laudabilia facimus, oleum secum non portant; tu ergo porta secum.* Inter eius Sermones num. XCIII. cit. edit. Tom. V. pag. 501. sed finis diversus.

CLXXI. pag. 246. In Dedicatione Ecclesiae. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 379. §. CLXXVIII. ubi Bedae adscribitur.

CLXXII. pag. 248. B. Ambrosii Episc. Homilia in Ev. Luc. *Egressus Iesus perambulabat Iericho, & ecce vir nomine Zachaeus &c.* Inc. *Zachaeus iste significat populum nationum, qui statura pusillus, hoc est nullae nobilitatis ingenitae dignitate sublimis.* Des. *ille iam supra legem relinquebat sua, & Dominum sequebatur.* Ex Libro VIII. in Lucam prope finem.

CLXXIII. pag. 249. Anonymi historia de Imagine Salvatoris Berythensi, ut in Cod. II. Plut. XX Tom. cit. pag. 602. §. CV.

Codex membr. Ms. in fol. atlant. Saec. XI. binis columnis, grandiori & elegantissima littera exaratus, ubi notandum est puncta tantum, eaque frequentissima usurpari, cum initialibus pictis. & figuratis, num. 726. designatus. Constat foliis scriptis 252.

BRVNONIS EPISCOPI EXPOSITIO EVANGELIORVM.

VEnerabilis Brunonis Astensis, Episcopi Signensis, & Abbatis Montis Casini (1), Expositio Evangeliorum, quae leguntur per totum anni circulum. Huic titulo in Codice adiiciuntur verba: *In hoc Libro ipse* (scilicet Bruno) *semper pronuntiandus est, quia nulla alterius expositio habetur.* Incipit a Dominica I. de Adventu Domini in illa Evangelii verba: *Quum audieritis abominationem desolationis &c. Quum, inquit Dominus, videritis abominationem desolationis, quam videritis abominandum & desolandum Antichristum, qui multam in populo Dei abominationem & desolationem faciet &c.* Definit in Dominica XXIV. post Pentecostem, & in Evangelio: *Loquente Iesu ad turbas, ecce princeps unus accessit &c.* cuius Expositio inc. *Quid enim per hunc Principem, nisi Abraham, Isaac. & Iacob, Moysen, & Aaron, & ceteros illius populi Principes intelligamus &c.* Des. *& tunc quidem dicere poterit: tenuisti manu dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me, & cum gloria assumpsisti me; cuius enim dextera manu Domini tenetur, ab eodem ipse in caelesti gloria procul dubio collocetur. Ad quam nos ipse Christus perducere dignetur, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit & regnat in saecula saeculorum Amen.* Tum rubrica: *Explicit* Cod. III.

(1) Diem obiit anno MCXXV. & Sanctis adscriptus est A. MCLXXXIII.

plicit Liber iste Brunonis Episcopi. Quo tempore liber iste editus est, sic notatur: Anni fuerunt a tempore Christi Mille quaterque decem sex, decie ſque decem. Extat haec Evangeliorum Expositio in varias Homilias distributa inter eius Opera cura & ſtudio D Mauri Marchesii Casinensis Decani, Venetiis apud Bertanos MDCLI. in fol. Tom. II. a pag. 1. uſque ad pag. 105. licet ordine aliquantum immutato; prima enim Homilia, quae in Codice pro Dominica I. de Adventu ponitur, in editione eſt Homilia pro Dominica XXV. poſt Pentecoſtem, & prima illius verba, quae retulimus incidunt in edit. pag. 107. col. a. verſ. 32. Vltima vero, quae in Codice eſt pro Dominica XXIV. in edit. eſt pro Dominica XXII. poſt Pentecoſtem. Ceterum non paucae, neque eae le is momenti, variantes lectiones in praedicta editione conſulenda obiter a nobis ſunt animadverſae, ut operaepretium eſſet integram huiuſce exemplaris collationem inire pro nova huius Sancti Patris Operum editione cudenda, quum praeſertim eiuſmodi ſit antiquitatis, ut parum ab ipſius auctoris aevo diſtare videatur.

In calce Homiliarum hoc monumentum apponitur: *Iste liber est ad usum Fratris Thedaldi. post cuius mortem remanere debet armario Fratrum Minorum Florentini Conventus; & fuit D. Philippi de Villanis de Florentia sub illa conditione dicto Fratri Thedaldo concessus ab eodem.*

In ultima averſa pagina occurrit Anonymi Sermo in feſtivitate Omnium Sanctorum. Poſt Evangelii verba: *Videns autem Iesus turbas, adscendit in montem, & aperiens os suum docuit eos, dicens: beati pauperes spiritu &c.* inc. *Duae sunt adscensiones, una quarum est famosa, & lacrymosa, laboriosa, & ingloriosa &c.* Definit imperfecte in verbis: *donum istud est spiritus scientiae, & donum istud virtutem istum luctum, quia digne petit pecc...*...

In Codicis tegumento, & in pagina quae ſubſequitur manu Fratris Thedaldi occurrit *Tabula expositionis super Evangeliis Dominicalibus, ferialibus, & festivis secundum ordinem chartarum designata*, qua expleta alia haec epigraphe adponitur: *Iste liber fuit ad usum Fratris Thedoldi de Casa, quem sibi dedit Dominus Franciscus de Villanis de Florentia, & quem ipse vivens assignavit armario Fratrum Minorum Flor. Conv. 1406. Homeliae Brunonis per unum circulum.*

Cod. membr. Ma. in fol. Saec. XII. binis columnis, optime ſervatus, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, num. 727. notatus. Conſtat foliis ſcriptis 272.

(1) Hoc enim nomen ab alia manu additum eſt in margine.

(2) Hoic etenim alia manus ut ſupra addidit *Augustini ſcilicet*.

PASSIONARIVM.

PAſſionarium Sanctorum, quorum dies feſti per totius anni circulum celebrantur, una cum aliquot Sermonibus SS. Ambroſii, Auguſtini, Fulgentii, Gregorii Papae, Ioannis Chryſoſtomi, & Leonis Papae, ad uſum fortaſſe Eccleſiae Florentinae. Procedit autem hoc ordine. *Cod. IV.*

I. pag. 1. Dom. I. de Adventu Domini. B. Auguſtini Epiſcopi (1) Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Catalogi Tomo I. pag. 296. §. I.

II. pag. ead. *b.* Eiuſdem (2) Sermo, ut in Codice I. Plut. XIV. Tomo cit. pag. 70. §. XIII. ſub nomine S. Ioannis Conſtantinopolitani.

III. pag. 4. Eiuſdem Sermo, ut ibid. §. XV. S. Leoni Papae adſcriptus.

IV. pag. 5. Item unde ſupra Sermo, ut ibid. §. XII. ſub Auguſtini nomine.

V. pag. 6. Anonymi Sermo de Adventu, ut ibid. §. X. Auguſtino tributus, ſed in fine diverſus.

VI. pag. 8. In feſto S. Iulittae iuxta Crucem (4). Inc. *In tempore illo, agente Praeside Alexandro in Civitate Iconia sub Iuliano Caesare, facta est persecutio magna Christianorum; Iulitta autem timens Deum a iuventute sua, audiens timorem Praesidis fugiens, & venit in Antiochia Tarso Ciliciae.* Def. *quoniam placuit tibi, ut viderem filium meum.*

VII. pag. 9. Idib. Decembris. Paſſio S. Luciae Virginis, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 583. §. VII.

VIII. pag. 10. *b.* XII. Kal. Ian. Paſſio S. Thomae Apoſtoli, ut ibid. §. VIII.

IX. pag. 18. De Natale Domini. Lectiones III. Iſaiae Prophetae.

X. pag. ead. *b.* S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 297. §. XI.

XI. pag 21. Eiuſdem Sermo, ut ibid. §. XII.

XII. pag. 22. *b.* Item unde ſupra, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 430. §. XXXVI.

XIII. pag. 23. *b.* In Natale S. Stephani Martyris. S Fulgentii Sermo. Inc. *Fratres charissimi, hesterno die natalem habuimus Domini Salvatoris, hodie summae devotionis veneramur Sancti Martyris Stephani passionem; hesterno, quo redimimur ad praemium, hodierno, quo provocamur ad exemplum.* Def. *ut cito ad emendationem vitae per poenitentiae medicamenta confugiant; quam remorantibus vobis ipse praestare dignetur, qui cum Patre &c.* Non exſtat in nupera editione Operum S Fulgentii.

XIV.

(3) Alia manus addidit *Augustini*.

(4) Hic titulus ab alia manu in ſuperiori paginae margine adiectus eſt.

XIV. pag. 25. Eodem die. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 72. §. XXXIX. sub Augustini nomine.

XV. pag. 26. Eodem die. Anonymi Sermo, ut ibid. § XLII. item Augustino adscriptus.

XVI. pag. 27. *b.* Repetitio miraculorum S. Ioannis. ut ibid. §. LIV. ubi finis diversus. Huic autem inferitur Caput inscriptum *De miracula in puero*.

XVII. pag. 28. *b.* VI Kal. Ianuar. Natale Sancti Ioannis Apostoli, & Evangelistae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 584. § XII.

XVIII. pag. 32. *b.* V. Kal. Ianuar. Natale in nocte. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 299. §. XXIX.

XIX. pag 33. *b.* De quo supra Sermo, ut ibid. §. XXX. sub Augustini nomine.

XX. pag. 34. Unde supra, ut ibid. §. XXXI. item S. Augustino tributus.

XXI. pag. ead. *b.* Unde supra. S. Augustini Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 74. § LVIII. ubi finis diversus.

XXII. pag. 35. Pridie Kal. Ianuar. Vita & Actus Beati Silvestri Papae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 584. §. XV.

XXIII. pag. 53. *b.* In Octava Nativitatis. Anonymi Homilia. ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 430. § XXXV. ubi S. Augustino adscribitur.

XXIV. pag. 54 Anonymi Sermo, ut ibid. §. XXXVI. item sub S. Augustini nomine.

XXV. pag. 55. In Epiphania Domini. Lectiones Isaiae Prophetae. Inc. *Omnes sitientes*. Des. *& Deus tuus in gloriam tuam. Haec dicit Dominus*.

XXVI. p. ead. *b.* Alia Lectio anepigrapha. Inc. *Gaudens gaudebo in Domino, & exsultabit anima mea in Deo meo*. Des. *Dicit Dominus omnipotens: convertimini ad me, & salvi eritis*.

XXVII. pag. 56. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 78. §. XCI. sub nomine S. Leonis Papae.

XXVIII. pag. ead. *b.* Anonymi Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 432. §. LXXII. sub nomine item S. Leonis Papae.

XXIX. pag. 57. *b.* XIX. Kal. Febr. Natale S. Felicis, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 584. §. XVI.

XXX. pag. 58. *b.* XVII. Kal. Febr. Passio S. Marcelli Papae, ut ibid. §. XVII.

XXXI. pag. 61. *b.* XIII. Kal. Febr. Passio S. Sebastiani, ut ibid. pag. 585. §. XX.

XXXII. pag. 73. *b.* XII. Kal. Febr. Passio S. Agnetis Martyris, ut ibid. §. XXI.

XXXIII. pag. 76. *b.* XI. Kal. Febr. Passio S. Vincentii, ut ibid. §. XXII.

XXXIV. pag. 79. *b.* In Conversione S. Paulli. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 80. §. CXVI. sub nomine S. Augustini.

XXXV. pag. 80. *b.* II. Kal. Febr. Vita S. Geminiani Episcopi, & Confessoris, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 585. §. XXV.

XXXVI. pag. 84. Kal. Febr. Vita, vel acta S. Severi Confessoris Archipraesulis, ut ibid. §. XXVI.

XXXVII. pag. 90. Tractatio S. Ambrosii Episcopi in Purificatione S. Mariae, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 433. §. XCIII. ubi erat Sermo anepigraphus.

XXXVIII. pag. 91. Eodem die. Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 434. §. XCV.

XXXIX pag. 92. Passio S. Blasii Martyris. Inc. *Millenis namque vicibus scripturarum bibliothecas perscrutati sumus*. Des. *passus est autem beatissimus Blasius Episcopus & Martyr sub die tertio Nonarum Februariarum sub Agricolao Praeside, regnante Domino nostro &c.*

XL. pag. 94. Nonis Febr. Passio S. Agathae Martyris, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 586. §. XXIX.

XLI. pag. 96. *b.* IV. Idus Martii. Vita S. Gregorii Papae, ut ibid. §. XXXIII.

XLII. pag. 100. *b.* XII. Kal. Aprilis. Vita S. Benedicti Abbatis, ut ibid. §. XXXIV.

XLIII. pag. 113. *b.* VIII. Kal. Aprilis. Annuntiatio S. Mariae. Ioannis Osaurei Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 79. §. CII.

XLIV. pag. 114. *b.* Eodem die. Anonymi Sermo, ut ibid. §. CIV. S. Ioanni Osaureo adscriptus.

XLV. p. 116. *b* S. Leonis Papae Sermo de Resurrectione, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. §. I. sub S. Augustini Episcopi nomine.

XLVI. pag. 117. *b.* Eiusdem alius Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. §. II. item sub S. Augustini nomine.

XLVII. p. 118. VII. Kal. Mad. (*sic*) Natale Marci Evangelistae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 586. §. XXXVI.

XLVIII. pag. 119. *b.* Kal. Mad. Passio S. Philippi Apostoli, ut ibid. pag. 587. §. XXXVIII.

XLIX. pag. 120. Eodem die. Passio S. Iacobi Apostoli, ut ibid. §. XXXIX.

L. pag. 121. V. Nonas Maias (*sic*). Natale Sanctorum Martyrum Alexandri, Eventii, & Theodoli, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 598. §. XXXII.

LI. pag. 122. Eodem die. Inventio Sanctae Crucis, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 587. §. XL.

LII. pag. 128. VIII. Idus. Victoria S. Michaëlis, ut ibid. pag. 592. § XCV.

LIII. p. 129. *b.* VI. Idus Madii. Passio Sanctorum Gordiani, & Epimachi, ut ibid. pag. 587. §. XLI.

LIV. pag. 130. *b.* IV. Idus Mad. Natale SS. Nerei, & Achillei, ut ibid. §. XLII.

LV.

LV. pag. 133. Eodem die. Passio S. Pancratii, ut ibid. §. XLIII.

LVI. pag. 134. VIII. Kal. Iunii. Natale S. Zenobii Confessoris cum Prologo, auctore Laurentio Archiepiscopo Amalphitano, ut ibid. § XLV.

LVII. pag. 139. Kal. Iunii. Passio S. Proculi, ut ibid. pag. 588 §. XLVI.

LVIII. pag. 141. III. Non. Iun. Passio SS. Marcellini, & Petri, ut ibid. §. XLVII. Heic autem pro *quorum natalis est quinto Idus Ianuar*, legitur *V. Iduum Ianuarium*.

LIX. pag. 142. *b.* XVII. Kal. Iuliarum. Passio S. Viti Martyris. Inc. *In provincia Lycia sub temporibus Diocletiani Imperatoris multas virtutes operabat* (sic) *in infantia sua beatus Vitus, timens Deum caeli ac terrae.* Des. *sepelivit eos in eodem loco, ubi requieverunt, qui dicitur Marianus, sub die XVII. Kalendarum Iuliarum regnante Domino &c.*

LX. pag. 148. *b.* XIII. Kal. Iulii. Passio Sanctorum Martyrum Gervasii & Protasii. Inc. *Ambrosius servus Christi fratribus per omnem Italiam in Domino aeternam salutem. In divinis voluminibus reus scribitur, qui non studuerit dare gratis, quod gratis accepit.* Des. *credens me orationibus eorum consequi misericordiam D. N. I. Christi, qui cum Patre &c.* Exstat inter Epistolas ex Ambrosiano numero segregatas, Operum editionis Parisiensis studio Monachorum S. Mauri apud Io. Bapt. Coignard MDCXC. fol. Tom. II. a pag. 484. ad pag. 486.

LXI. pag. 149. *b.* VIII. Kal. Iulii. Natale S. Ioannis Baptistae, ut in Cod. XXXIX. Plut XVII. Tom. cit. pag. 408 §. CV.

LXII. pag. 150. *b.* VI. Kal. Iulii. Passio SS Ioannis, & Paulli, ut in Cod. I Plut. XX. Tom. cit. pag. 588. §. LIII. & LIV. In duas autem partes dividitur haec narratio.

LXIII. pag. 153. VI. Non. Iulii. Natale SS. Processi, & Martiniani, ut ibid. pag. 589. §. LVII.

LXIV. p. 154. *b.* VI. Idus Iulii. Passio SS. Septem Fratrum, ut ibid. § LIX.

LXV. pag 1.5. *b.* V. Idus Iulii. Passio SS. Naboris. & Felicis, ut ibid. §. LX.

LXVI. pag. 157. X. Kal. Aug. Passio S. Apolinaris Mart., ut ibid. §. LXII.

LXVII. pag. 161. VIII. Kal. Aug. Passio S. Iacobi Apostoli, ut ibid. § LXIII.

LXVIII. p. 163. *b.* V. Kal. Aug. Passio SS. Nazarii, & Celsi, ut ibid. pag. 590. §. LXIV.

LXIX. pag. 165. *b.* IV Kal. Aug. Passio SS. Simplicii, Faustini, & Beatricis, ut ibid. § LXV.

LXX. pag. 166. Eodem die. Passio S. Felicis Mart., ut ibid. § LXVI.

LXXI. pag. ead. *b.* III. Kal. Aug. Passio SS. Abdon, & Sennen, ut ibid. §. LXVII.

LXXII. pag. 169. IV. Non. Aug. Passio S. Stephani Papae, ut ibid. §. LXVIII.

LXXIII. pag. 173. III. Non. Aug. Ioventio S. Stephani Protomartyris, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag 600. §. LXVIII.

LXXIV. pag. 175. VII. Id. Aug. Passio S. Xisti Episc. ut in Cod. III. Plut. XX. Tom. cit. pag. 609. § LVIII.

LXXV. pag. 176. VII. Id. Aug. Passio S. Donati, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 590. §. LXXI.

LXXVI. pag. 179. *b.* IV. Id. Aug. Passio S. Laurentii Martyris, ut ibid. §. LXXII.

LXXVII. pag. 181. *b.* Id. Aug. Passio S. Hippolyti, ut ibid. §. LXXIII.

LXXVIII pag. 183. S. Augustini Ep. Sermo de Assumptione S. Mariae, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 411. §. CXXXIX. sub S. Ioannis Chrysostomi nomine.

LXXIX. pag. ead. *b.* XV. Kal. Sept. Passio S. Agapiti Martyris, ut in Cod. I. Plutei XX. Tom. cit. pag. 591. §. LXXXI.

LXXX. pag. 185. VIII. Kal. Sept. Natale S. Barptolemaei, ut ibid. §. LXXXII. sed heic sine Prologo.

LXXXI. pag. 188. VIII. Kal. Sept. Passio S. Genesii Martyris, ut ibid. §. LXXXIII. sed in principio aliquantum diversa.

LXXXII. pag. 189. VII. Kal. Sept. Passio S. Alexandri, ut ibid. § LXXXIV.

LXXXIII. pag. 191. V. Kal. Sept. Vita S. Augustini Episc. ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 60.. §. LXXIX.

LXXXIV. pag. ead. *b.* IV. Kal. Sept. Anonymi Sermo in natale S. Ioannis Baptistae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 592. §. LXXXVI.

LXXXV. pag. 192. Vnde supra Sermo, ut ibid. § LXXXVII.

LXXXVI. pag. ead. *b.* XVIII. Kal. Oct. Passio S Cornelii, ut ibid. §. LXXXVIII.

LXXXVI. pag. 193. *b.* Eodem die. Passio S. Cypriani, ut ibid. §. LXXXIX.

LXXXVII. pag. 194. Eodem die. Exaltatio S. Crucis, ut ibid. § XC.

LXXXVIII pag. 195. *b.* XI. Kal. Oct. Passio S. Matthaei Apostoli, & Evang. ut ibid. § XCII.

LXXXIX. pag. 200. X. Kal. Oct. Passio SS. Martyrum Mauritii, Exsuperii, Candidi, Innocentii, atque Victoris, & sociorum eorum, quae facta est sub persequutoribus Diocletiano, & Maximiano, ut ibid. §. XCIII.

XC. pag. 203. V. Kal. Octobr. Passio SS. Martyrum Cosmae, & Damiani, ut ibid. §. XCIV. in fine tamen diversa.

XCI. pag. 205. *b.* Pridie Kal. Oct. Natale S. Hieronymi Presb. cum brevi Prologo, ut ibid pag. 593. §. XCVI.

XCII. pag. 209. *b.* Kal. Oct. Vita & actus, atque obitus B. Remigii Archiepisc. ut ibid § XCVII.

XCIII pag. 215. VIII. Idus Octobr. Passio S. Reparatae Virg. ut ibid. §. XCVIII.

XCIV. pag. 216. VII. Id. Oct. Passio S. Domnini, ut ibid. §. IC.

XCV.

XCV, pag. e17. Eodem die, Pessio S. Dionysii, ut ibid. §. C.

XCVI. peg. 219. *b.* Item de eodem die, ut ibid. §. CI.

XCVII. pag. eee. Pridie Idus Octobris. Passio S. Callixti Papan, ut ibid. §. CII.

XCVIII. pag. 224. xvii, Kal. Nov. Acta & Vita S. Gelli, ut ibid. §. CIII.

IC. pag. 227. *b.* xv. Kal. Nov. Natale S. Lucae Apostoli, & Evang. cum Prologo, ut ibid. pag. 594. § CIV.

C. pag. 229. viii. Kal. Nov. Passio SS. Chrysanthi, & Dariee cum Prologo, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cir. pag. 590. § II.

CI. peg. e34. *b.* De miraculis eorumdem Sanctorum, ut ibid. §. III. ubi inscribitur *Homilia quaedam in eodem festo recitanda.*

CII, pag. e35. *b.* Narratio de Sanctis Diodoro, & Mariniano, in Codice tamen anepigrepha, cum Carmine elegieco in fine, quod inscribitur *ad laudem SS. Chrysanthi, & Dariae*, ut ibid. §. IV.

CIII. pag. 237. Eodem die. In Florentia Pessio S. Minietis Mertyris, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 594. §. CV.

CIV, pag. 238. *b.* v. Kal. Novembr. Natale Apostolorum Simonis. & Iudae, ut ibid, §. CVI. sed heic deest Prologus.

CV. pag. 243. Kal. Nov. Commemoratio omnium Sanctorum, Sermo, ut menu recentiore adscribitur in mergine, *Rabani*, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit, pag. 390. §. CII. ubi S. Leoni Papae adscribitur.

CVI. pag. 245. *b.* Eodem die. Passio S. Caeserii Martyrie, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom, cit. pag. 602, §. CII. sed initio diversa.

CVII. pag. e46. Pridie Non. Nov. Passio SS. Vitalis, & Agricolae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 594. § CVIII.

CVIII. pag. 247. vii. Idue Nov. Passio S. Domitillae, ut ibid. §. CIX.

CIX. pag. ead. *b.* vi. Id. Nov. Sanctorum quatuor Coronatorum, ut ibid §. CX.

CX. pag. e51. *b* v. Idue Nov. Pessio S. Theodori, ut ibid. §. CXI.

CXI. pag. 253. *b.* iii. Id. Nov. Vita S. Martini, cum Prologo, ut ibid. §. CXII. sed heic finie diversus. Definit enim: *Sed quod nos in laude eius tentamus, quod qaum non sufficimus adimplere; ipse enim laus illius, cuius laus ab eius ore numquam recessit; nam nos nuinam vel simplicem historiam possimus explicare.*

CXII. pag. 263. Idib. Novembr. Vita S. Britii Confessoris, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 595. §. CXIII.

CXIII. pag. ead. *b.* xvi. Kal. Sept. Vita Sancti Fridiani, ut ibid §. CXIII.

CXIV. pag. 264. *b.* Passio S. Caeciliae, ut ibid. §. CXV.

CXV. pag. 271. *b.* Passio S. Clementis Martyris, ut ibid. §. CXVI.

CXVI. peg. e75. Pessio S. Chrysogoni Mertyris, ut ibid. §. CXVII. Heic autem sine Prologo, & in fine diverse, definit enim in verbis: *passae sunt autem Agape, & Cyonia IV. Non. Aprelis, & in ipsis Nonis Herene apud Saloaicam, Maximiano ter Consule.*

CXVII. pag. 278. Passio S. Anestasiae. Inc. *Revertente autem Imperatore Diocletiano apud Sirmium a Macedonia, ablata est Atheodote, cum tribus filiis, natione Bitania, civis Nicaena.* Des *passa est autem Sancta Anastasia octavo Kal. Ianuarias, & in absconditis habita. Deposita est autem postea quam Basilica fabricata est in domo Apolloniae VII. Idus Septembris in eadem Basilica, in qua operatur beneficia sua Dominus, ad laudem nominis sui, usque in finem saeculi. Amen.*

CXVIII. pag. 282. Pessio S. Gaudentii, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 595. §. CXX.

CXIX. pag. e85. *b.* Passio S. Iacobi Mertyris, ut ibid. §. CXXI.

CXX. pag. e89. Passio B. Andreae Apostoli, ut ibid, pag. 583. §. I.

CXXI. peg. 291. *b.* Vita S. Dalmatii, ut ibid. §. II.

CXXII. pag. 295. *b.* xi. Kal. Aug. Legenda, seu potius fragmentum Homiliae S. Meriae Magdalenae, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 309. §. CXIII. sub S. Gregorii Pepee nomine.

CXXIII. pag. 296. viii. Idue Dec. Vita S. Nicolai, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. peg. 583. §. III.

CXXIV. pag. 307. *b.* Vita S. Ambrosii Archiep. ut ibid. §. IV. heic autem sine Prologo.

CXXV. pag. 316. *b.* Vita S. Zenonis, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 597. §. VII.

CXXVI. pag. 318. Vita S. Syri, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 583. §. VI

CXXVII. pag. 3e2. Passio S. Velentini Martyrie, ut ibid. peg. 586. §. XXXI.

CXXVIII. p. 324. Vita S. Petri Apostoli, cum Prologo, ut in Cod. III. Plut. XX. Tom. cit. pag. 607. §. XXXIII. & XXXIV. ubi S. Lino Episc. tribuitur. Heic autem subsequuntur versus elegiaci XCVI. Inc.

Spiritus alme veni perflando dindima nostra.

Des.

In caelo merear te sine fine frui.

CXXIX. pag. 33e. De S. Paulo Apostolo, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 588. § LV. ubi inscribitur *Passio Sanctorum Apostolorum Petri & Paulli.*

CXXX. pag. 336. Legenda in Nativitate B. Mariae Virginie. Inc. *Beata Virgo Maria post Adscensionem in Caelis Salvatoris nostri quum apud Herosolymam moraretur, apparuit ei Dominus Iesus Christus, & dixit ad eam: Maria Mater mea vade ad Montem Oliveti, & ibi accipies palmam de manu Angeli, quam ego mandavero tibi, & dic omnibus, quod post* tri-

triduum deponeris corpus, & mittam ad te omnes Apostolos, & ipsi fovebunt, & gloriam tuam videbunt. Des. *Apostoli autem dimissi sunt a Domino, unusquisque ad locum suum, glorificantes Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, cui est honor & gloria &c.*

CXXXI. pag. 338. *b.* Anonymi Sermo in Assumptione B. Mariae Virginis. Inc. *Sollemnitas hodierna, quam colimus, fratres charissimi, dies est venerandae Assumptionis beatissimae Dei Genitricis Mariae, perpetuae Virginis.* Des. *fit tibi assidue exorare pro populo Dei, quem meruisti benedicta prece proferre mundo, qui cum Patre &c.*

CXXXII. pag. 339. *b.* Anonymi Sermo unde supra, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 411. §. CXXXVIII. ubi S. Augustino tribuitur.

CXXXIII. pag. 340. *b.* S. Augustini (1) Episcopi Sermo unde supra. Inc. *Adest nobis, dilectissimi, optatus dies beatae, ac venerabilis semper Virginis Mariae, ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra, tanta virginis illustrata excessu.* Des. *at illa dixit: ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum, qui vivit &c.* In Appendice Sermonum S. Augustini sub num. CXCIV. Operum cit. edit. Venetae apud Io. Bapt. Albrizzium MDCCXXXI. Tom. V. Part. II. a pag. 322. ad pag. 324. sed in Codice multo brevior.

CXXXIV. pag. 341. Unde supra Sermo, ut in Cod. XXIII. Plut. XVIII. Tom. cit. pag. 484. §. LXXIX. ubi S. Augustino tribuitur.

CXXXV. pag. 343. Anonymi Expositio Orationis Dominicae. Inc. *Pater noster, qui es in Caelis. Patrem invocamus Dominum in Caelis, quia omnes ab uno Deo patre Omnipotente creati sumus.* Des. *sed libera nos a malo; hoc est a peccato, a Diabolo. & in omni opere malo, vel de infernum* (sic).

CXXXVI. pag. ead. *b.* Anonymi Expositio Symboli Apostolorum. Inc. *Credo in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem Caeli & Terrae. Omnipotens Deus dicitur, quia in sua potentia creavit omnia bona, malum, & mendacium, vel malitia non est a Deo creata.* Des. *vitam aeternam, vita hoc est sine fine mansura, aeterna cuncta erit, ibi mors numquam erit, sed perpetua erit faelicitas. opus iustitiae, & occultum silentium, & securitas usque in sempiternum. Amen.*

CXXXVII. pag. 343. Anonymi expositio in Symbolum vulgo S. Athanasio tributum. Inc. *Quicumque vult salvus esse &c. Fides dicitur credulitas. sive credentia catholica. Catholica universalis dicitur recta, quam universa Ecclesia tenere debet.* Des. *idem Deitas, & humanitas. non duo personae, sed una est persona; unus autem non conversione Deitatis in carne. sed assumptionis humanitatis in Deo; idem non quod Divinitas, quae incommutabilis, & non convertibilis est caro. Sed Deo unus, eo quod humanitatem assumpsit.* Videtur in fine mutila

(1) Alia manu antiqua additum est nomen *Augustini*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori, Saec. XI. binis columnis, perspicuo charactere exaratus, cum initialibus & titulis rubricatis, & tabula in principio Vitarum Sanctorum, de quibus agitur, manu Fr. Thedaldi de Casa, num. 728. designatus. Constat foliis scriptis 343.

PASSIONARIVM SANCTORVM.

PAssionarium Sanctorum, incipiens a die VI. Kal. Ianuarias usque ad Idus Decembris, adiectis in principio aliquot Sermonibus ex Augustino utplurimum desumptis. *Cod. V.*

I. pag. 1. VI. Kal. Ianuarias S. Ioannis Evang. Anonymi Sermo. Inc. *Ioannes Apostolus & Evangelista, filius Zebedaei, frater Iacobi, virgo electus, atque inter ceteros magis dilectus, qui etiam supra pectus Magistro recumbens, Evangelii fluenta de ipso Sacro Dominici pectoris fonte potavit.* Des. *ego autem dico in Christo, & in Ecclesia, quod ergo interpretatus est nos dubitare non convenit. Sed oremus Deum, ut & nos gloriam ipsius videre mereamur in Christo Iesu Domino nostro, cum quo &c.* Habes multo breviorem in Cod. I. Plutei XIV. Tom. primo pag. 74. §. LIV.

II. pag. 4. *b.* Anonymi Sermo, ut ibid. Plut. XIV. pag. 69. §. XII. sub S. Augustini nomine.

III. pag. 5. *b.* S. Augustini Episcopi Sermo, ut ibid. §. X. finis tamen diversus.

IV. pag. 6. *b.* Anonymi Sermo, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 365. §. XXXI. sub S. Ambrosii nomine, & est in *Annunciatione S. Mariae*, in fine tamen diversus.

V. pag. 9. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 70. §. XVIII. sub S. Augustini nomine *de Nativitate Domini*.

VI. pag. 10. *b.* Anonymi Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 439. §. XXXV., S. Augustino tributus.

VII. pag. 11. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 70. §. XIX., sub eiusdem Augustini nomine; sed heic finis diversus.

VIII. pag. 13. *b.* Anonymi Sermo. Inc. *Castissimum Mariae Virginis uterum, sponsae virginis clausum ventris cubiculum &c.* Des. *quia per meritum virginitatis aspiratus est a concubitu uxoris, ut pater dicaris Salvatoris, qui vivit &c.* Extat in Appendice Sermonum Augustini sub num. CXCV. Operum editionis Venetae apud Io. Bapt. Pasquali MDCCXXXI. fol. Tom. V. Parte II. a pag. 324. ad pag. 327.

IX. pag. 15. *b.* Anonymi Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 430. §. XXXVI. sub Augustini nomine.

X. pag. 16. Anonymi Sermo, ut ibid. §. XXXVII.

§. XXXVII. sub eiusdem nomine.

XI. pag. ead. *b.* Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. p. 69. §. XI. sub eiusdem nomine, sed finis diversus,

XII. pag. 18. Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 72. §. XXXIX. sub eiusdem nomine.

XIII. pag. 19. Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 73. §. XL., item S. Augustino adscriptus.

XIV pag. 20. In Natale Innocenrorum (*sic*) Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 74. §. LV. eidem S. Augustino tributus.

XV. pag. 21. In Octava Domini. S. Augustini Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 300. § XXXVII.

XVI. pag. 32. *b.* Incipiunt Sermones S. Augustini de Epiphania. Sermo primus, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 76. §. LXXI.

XVII. pag. 23. *b.* Eiusdem Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 433. §. XCIII.

XVIII. pag. 24. *b.* Eiusdem Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 89. §. CXCVIII.

XIX. pag. 27. *b.* Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 90. §. CCIX. sub S. Ambrosii Episc. nomine.

XX. pag. 28. *b.* Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CCX.

XXI. pag. 29. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. §. I.

XXII. pag. 30. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. §. II.

XXIII. pag. 31. II. Kal. Ianuarias. Vita S. Silvestri Papae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 584. §. XV.

XXIV. pag. 47. *b.* Kal. Ian. Passio S. Concordii. Inc. *Temporibus Antonini Imperatoris gravissima persequutio orta est in urbe Roma, ita ut non emendi, nec vendendi cuiquam licentia facilius tribueretur, nisi qui Diis immolasset.* Des. *& reddidit eum coniugi suae, ex uno ore glorificantes, & collaudantes Deum, & D. N. I. C. qui vivit &c.* Edidit Bollandus in Actis SS. ad diem 1. Ianuar. Tom. I. pag. 9. Subiungitur deinde pag. 50. narratio de miraculis eius, quae inc. *Mulier quaedam nobilis genere, & divitiis saecularis* (sic) *ornata.* Des. *qui in rectam fidem currunt, certantes, & glorificantes Deum, & D. N. I. C. qui vivit &c.*

XXV. pag. 51. XIX. Kal. Febr. Passio S. Felicis, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 584 §. XVI.

XXVI. pag. ead. *b.* XVII. Kal. Febr. Passio S. Marcelli Papae, ut ibid. §. XVII.

XXVII. pag. 54 *b.* XIII. Kal. Febr. Passio S. Sebastiani, ut ibid pag. 585. §. XX.

XXVIII. pag. 64. *b.* Passio Sanctae Agnetis Virginis, & Martyris, auctore Sancto Ambrosio Episcopo Mediolanensi, ut ibid. §. XXI.

XXIX. pag. 67. Passio S. Vincentii Martyris, ut ibid. §. XXII.

XXX. pag. 70. Passio S. Agathae Mart. ut ibid. §. XXIX.

XXXI. pag. 72. XVI. Kal. Mart. Passio S. Valentini, ut ibid. §. XXXI.

XXXII. pag. 73. *b.* XV. Kal. Mart. Passio SS. Faustini, & Iovitae, ut ibid. § XXXII.

XXXIII. pag. 78. IV. Idus Mart. Vita S. Gregorii Papae, ut ibid. §. XXXIII.

XXXIV. pag. 81. *b.* VIII. Kal. Maii. Passio S. Georgii Martyris, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 598 §. XXVI.

XXXV. pag. 82. *b.* VII. Kal. Madii (sic). Passio S. Marci Evangelistae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 586. §. XXXVI.

XXXVI. pag. 84. IV. Kal. Madii. Passio S. Vitalis, ut ibid. §. XXXVII.

XXXVII. pag. ead. *b.* Kal. Madii. Passio SS. Philippi & Iacobi, ut ibid. pag. 587. §. XXXVIII.

XXXVIII. pag. 85. Eodem die. Passio S. Iacobi Apostoli, ut ibid. §. XXXIX.

XXXIX. pag. 86. V. Non. Madii. De Inventione S. Crucis Historia, cum Prologo, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 598. §. XXXI.

XL. pag. 89. Eodem die. Passio SS. Alexandri, Eventii, & Theoduli, ut ibid. §. XXXII.

XLI. pag. 93. VI. Id. Madii. Natale SS. Gordiani, & Epimachi, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 587. §. XLI.

XLII. pag. 94. V. Idus Madii. Passio S. Victorini. Inc. *Eutyches, Victorinus, & Maro servi D. N. I. C. Marcello. Sic venerunt litterae tuae ad Sanctos Dei Nereum, & Achilleum &c.* Des. *& Ecclesiam Christi fabricaverunt in nomine eius, in qua praestantur beneficia Domini usque in hodiernam diem.* Apud Bollandum in Actis SS. Tom. II. April. sub die XV. pag. 373.

XLIII. pag. 95. IV. Idus Madii. Passio SS. Nerei, & Achillei, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 587. §. XLII.

XLIV. pag. 97. Scripta Marcellini ad Nereum, & Achilleum de Petro Apostolo, & Simone Mago. Inc. *Marcellinus servus Christi Sanctis Confessoribus Nereo, & Achilleo. Lectis litteris vestris gaudio sum plenus.* Des. *quis eius exitus fuerit, quia interrogastis sollicite, breviter intimobo.* Est autem quasi Prologus in sequentem vitam B. Petronillae. Adfertur a Bollando Tom. III. Maii sub die XII. pag. 9.

XLV. pag. ead. *b.* Vita S. Petronillae, ut in dicto Cod. I. Plut. XX. loc. cit. pag. 587. §. XLIV.

XLVI. pag. 98. Eodem die. Passio S. Pancrarii, ut ibid. §. XLIII.

XLVII. pag. 99. IV. Nonas Iunii. Passio SS. Marcellini, & Petri, ut ibid. pag. 588. §. XLVII.

XLVIII. pag. 100. *b.* V. Idus Iunii. Passio SS. Primi & Feliciani, ut ibid. § XLVIII.

IL. pag. 102. *b.* XVII. Kal. Iulii. Passio S. Viti, cum Prologo, ut ibid. §. IL.

L. pag. 106. *b.* XIII. Kal. Iulii. Passio SS. Ger-

SS. Gervasii, & Protasii, ut ibid. §. L.

LI. pag. 107. *b.* vi. Kal. Iulii. Passio SS. Ioannis, & Paulli, ut ibid. §. LIII.

LII. pag. 109. Item de triumpho eorum, ut ibid. § LIV.

LIII. pag. ead. *b.* viii. Kal. Iulii. Natale S Ioannis Baptistae, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. eit. pag. 408. §. CV.

LIV. pag. 110. *b.* iii. Kal. Iulii. Passio SS. Apostolorum Petri, & Paulli, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 588. §. LV.

LV. pag. 114. Acta S. Apostoli Petri a Marcello eius discipulo cooscripta, ut ibid. pag. 589. §. LVI.

LVI. pag. 116. vi. Nonas Iulii. Passio SS. Processi, & Martiniani, ut ibid. § LVII.

LVII. pag. 117. vi. Idus Iulias. Passio SS. Septem Fratrum, ut ibid. §. LIX.

LVIII. pag. 118. v. Idus Iulii. Passio SS. Naboris & Felicis, ut ibid. §. LX.

LIX. pag. 119. viii Kal. Aug. Passio S. Iacobi Apostoli, ut ibid. § LXIII.

LX. pag. 121. x. Kal. Aug. Passio S. Apollinaris Martyris, ut ibid. §. LXII.

LXI. pag. 124. *b.* v. Kal. Aug. Passio SS. Nazarii, & Celsi, ut ibid. pag. 590. §. LXIV.

LXII. pag. 126. iv. Kal. Aug. Passio SS. Simplicii, Faustini, & Beatricis, ut ibid. §. LXV.

LXIII. pag. ead. iii. Kal. Aug. Passio S. Felicis Martyris, ut ibid. §. LXVI.

LXIV. pag. 127. ii. Kal. Aug. Passio SS. Abdon, & Sennen, ut ibid. § LXVII.

LXV. pag. 129. Kal. Aug. Passio S. Felicitatis, & septem filiorum eius. Inc. *Sciendum quoque est, dilectissimi fratres, quoniam de semine Felicitatis Martyris, septemque pignorum eius nimium quosdam invaserat error, si eius reliquiis exhiberemus honorem, quum pandit Machabaeorum libro ab Antiocho interemptum.* Des. *variae illic hominum depellebantur infirmitates, Christo Iesu omnium redemptori gratias referendi* (sic), *qui cum Patre &c.*

LXVI. pag. 133. viii. Id. Aug. Passio S. Sixti, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. eit. pag. 590. §. LXX.

LXVII. pag. 134. *b.* iv. Id. Aug. Passio S. Laurentii Martyris, ut ibid. § LXXII.

LXVIII. pag. 136. *b.* Idib. Aug. Passio S. Hippolyti, ut ibid. §. LXXIII.

LXIX. pag. 138. xv. Kal. Sept. Passio S. Agapiti, ut ibid. pag. 591. §. LXXXI.

LXX. pag. 139. *b.* ix. Kal. Sept. Passio S. Barptolemaei Apostoli, ut ibid. §. LXXXII. Heic tamen sine Prologo.

LXXI. pag. 142. viii. Kal. Sept. Passio S. Genesii, ut ibid. §. LXXXIII.

LXXII. pag. 143. v. Kal. Sept. Vita S. Augustini Episc. ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 601. §. LXXIX.

LXXIII. pag. ead. *b.* iv. Kal. Sept. Passio S. Ioannis Baptistae, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 592. §. LXXXVI.

LXXIV. pag. 144. Item unde supra, ut ibid. §. LXXXVII.

LXXV. pag. ead. *b.* xviii. Kal. Octobr. Passio S Cornelii Papae, ut ibid. §. LXXXVIII.

LXXVI. pag. 145. Eodem die. Passio S. Cypriani, ut ibid. §. LXXXIX.

LXXVII. pag. 146. Eodem die. De Exaltatione S. Crucis, ut ibid. §. XC.

LXXVIII. pag. 147. *b.* xi Kal. Octobr. Passio S. Matthaei Apostoli, ut ibid. §. XCII.

LXXIX. pag. 151. *b.* v. Kal. Octobr. Passio SS. Cosmae, & Damiani, ut ibid. §. XCIV.

LXXX pag. 153. iii. Kal. Octobr. Dedicatio B. Michaëlis Archangeli, ut ibid. §. XCV.

LXXXI. pag. 154. *b.* Kal Octobr. Vita S. Remigii Confessoris, ut ibid. pag 593. §. XCVII.

LXXXII. pag. 159. *b.* viii. Idus Octobris. Passio S. Reparatae, ut ibid. §. XCVIII. ubi tamen pro *VIII. Idus Octobr.* legitur *septimo Idus Octobris*.

LXXXIII. pag. 160. *b.* Eodem die. Passio S. Dionysii Martyris, ut ibid. § C.

LXXXIV. pag. 162. *b.* Item Homilia eiusdem (*sic*), ut ibid. §. CI. ubi inscribitur *Sermo eiusdem*.

LXXXV. pag. 164. viii. Kal. Novembr. Passio S. Miniatis Martyris, ut ibid. pag. 594. § CV.

LXXXVI. pag. 165. *b.* v. Kal. Nov. Passio SS. Apostolorum Simonis, & Iudae, ut ibid. §. CVI. Heic tamen Prologo est destituta.

LXXXVII. pag. 169. *b.* Kal. Novembr. Anonymi Sermo in festivitate Omnium Sanctorum, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. eit. pag. 390. §. CII.

LXXXVIII. pag. 171 *b.* iii. Idus Novembr. Vita S. Martini, ut in Cod. I. Plut. XX. Tom. cit. pag. 594. §. CXII. Heic tamen in fine diversa.

LXXXIX. pag. 179. Vita S. Bricii Episc. ut ibid. pag. 595. § CXIII.

XC. pag. ead. *b.* x. Kal. Decembr. Passio S. Caeciliae, ut ibid. § CXV.

XCI. pag. 183. *b.* viii. Kal. Decembr. Passio S. Clementis Papae, ut ibid. §. CXVI.

XCII. pag. 186. *b.* Pridie Kal. Decembr. Passio S. Andreae Apostoli, ut in Codice I. Plut. XX. Tom. eit. pag. 583. § I.

XCIII. pag. 188. vii. Idus Decembr. Vita S. Ambrosii Mediol. Episc. auctore Paullino eius Notario, ut ibid. §. IV. Heic autem ob defectum Codicis mutila est, & definit in verbis: *in urbe etiam Carthaginensi, quum apud Fortunatum Diaconem, fratrem venerabilis viri Aurelii Episcopi, ad convivium convenissem, una cum Vincentio Colositano Episcopo, Murano etiam Episcopo Bononitano, sed & aliis Episcopis, & Diaconibus; tunc Murano Episcopo dextra* . . . . . . quae verba incidunt in editione Ambrosii Operum Parisiensi apud Io. Bapt. Coignard MDCXC. fol. in Appendice ad Tom. II pag. XIV. lin. 35.

XCIV. pag. 195. Vita S. Syri, ut ibid. §. VI. heic tamen initio mutila ob supra me-

mo-

moratum Codicis defectum; incipit enim a verbis . . . . . *praedicatoris salutis suae. atque advententi vestigiis prosternitur. Iiis vocibus exclamantes: ingredere, ingredere, desiderabilis Pater; revoca errantes &c.*

XCV. pag. 197. *b.* VI. Idus Februar. Depositio B. Iventii, ut in Cod. II. Plut. XX. Tom. cit. pag. 597. §. XXII.

XCVI. pag. 189. VI. Idus Decembr. Acta & Vita S. Zenonis, ut ibid. §. VII.

XCVII. pag. 200. *b.* Idibus Decembr. Passio S. Luciae Virginis, ut in Cod. I Plutei XX. Tom. cit. pag. 583. §. VII. Heic autem mutila est, & desinit paullo post initium in verbis: *caterea dum orationis prolixitas tenditur, somnum Lucia virgo arripit* . . . . .

Codex membr. Ms. in fol. maiori Saec. XI. ineuntis, binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 729. notatus, in cuius calce quaterniones numerantur XXV. Constat foliis scriptis 200.

IACOBI DE VORAGINE
VITAE SANCTORVM.

Cod. VI. IAcobi Voraginis Vitae Sanctorum, cum Prologo, qui inc. *Universum tempus praesentis vitae, in quatuor dividitur*. Des. *a Pentecoste usque ad Adventum*. Incipiunt ab Adventu Domini, & quidem ita: *Adventus Domini per quatuor septimanas agitur*. Desinunt in Dedicatione Ecclesiae, & in verbis: *in quo Christus nunc habitet per gratiam, ut tandem dignetur habitare per gloriam, ipso donante &c.* Tum hi versiculi:

Qui legis haec dicta Sanctorum sanguine picta,
Fac ut sit ita, ne fallax haec tua vita
Alliciat vanis mendacibus & male sanis,
Plorans exora, patiens sic esse labora.

Concordant hae Legendae quoad ordinem cum edit. Veneta, quam exhibet Codex XII. Plut. XX. Catalogi Tom. I. pag. 622. ubi tamen post illam de Dedicatione Ecclesiae, aliae sequuntur, quae XXII. integra folia complectuntur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, diligenter exaratus, cum titulis & initialibus coloratis, & figuratis, & indiculo in principio, num. 730. designatus, Constat foliis scriptis 215.

PLVTEVS XXXI. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VIII.

CODEX I.

RABANVS DE NOMINIBVS DEI.

RAbani Mauri de Nominibus Dei, & de Naturis Rerum Libri XXII. praevia Capitum tabula. Liber I. inc. *Adonai est septimum nomen Dei apud Hebraeos*. Ultimus des. *quia sanctae Trinitatis unum velle, una potestas, una cooperatio*. *Explicit Deo gratias Liber XXII. Rabani Magistri*. Concordant cum editis inter eius Opera curante R. D. Iacobo Pamelio Coloniae Agripp. A. MDCXXVI. fol. Tom. I. a pag. 51. ad pag. 272. Initium vero Libri I. incidit in pag. 56. col. 2. li. 34. Natus fuit Rabanus A. DCCLXXXV. Moguntiae, ac scripsit prae reliquis *De Universo* Libros XXII. sive *Etymologiarum Opus* ad Ludovicum Regem A. DCCCXLIV. quod idem est atque illud, quod habes in hoc Codice, licet sub titulo diverso. Sententiam eius singularem de damnatione Catechumenorum ante baptismum defunctorum diiudicat Mabillonius pag. 44. Vid. Fabric. Biblioth. Med. Tom. VI. pag. 26.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 732. designatus. Constat foliis scriptis 203.

IACOBI DE VORAGINE
VITAE SANCTORVM.

IAcobi Voraginis Vitae Sanctorum, cum indice in principio alia manu, & Prologo, ut in Codice VI. Plutei superioris. Adsunt in fine *Festivitates, quae in nostro Calendario non habentur, quae infrascripta tabula continentur &c.* Clauditur Codex hoc monito: *Nota quod plures sunt Legendae, quam in tabula continentur, & optime ordinatae in libro*. Cod. II.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus coloratis, num. 733. designatus. Constat foliis scriptis 269.

COLLECTIO QVAESTIONVM
DE PAVPERTATE CHRISTI.

COllectio Quaestionum de Paupertate Christi (1), quarum summam licet intricatis- Cod. III.

R 2 simis

(1) Huius controversiae series exponitur in Annalib. Eccles. Odorici Raynaldi Tomo XV ad annum MCCCXXII. num. 51 & in Annalib. Minorum Lucae Waddingi, ex recensione Iosephi Mariae Fonseca ab Ebora Romae typis Bernabò MDCCXXXIII. fol. pag. 306. seqq. quae tamen ope huius, & alterius Codicis Medicei XXIX. Plutei XVII. cuius recensio habetur Tom. I. pag. 324. seqq. multum locupletari posset.

ſimis litteris, quum circa medium Codicis, pagina ſcilicet 127. deſcripſerit manu ſua Frater Thedaldus de Caſa, hanc nos integram recenſionis loco adferre voluimus. Ita igitur habet:

Tabula de contentis per ordinem in Libro hoc.

Decretalis Domini Ioannis Papae XXII. Quorumdam exigit.

Item alia eiuſdem: Ad conditorem Canonum.

Item alia: Quum inter nonnullos.

Item alia incompleta: Quia quorumdam mentes.

Quaeſtio, utrum profeſſio, qua cuilibet rei renuntiatur, tam in proprio, quam in communi, ceteris paribus ſit perfectior.

Quod cum dominio Chriſti reſpectu rerum temporalium, in quantum Deus, ſtetit ſumma paupertas, excludens omne dominium humanum.

Quaedam impugnationes Guillelmi Ockam contra Conſtitutiones Papae Ioannis XXII.

Item Decretalis dicti Papae Ioannis XXII. quae incipit: Ioannes &c. Quia vir reprobus &c. *Incompleta videtur.*

Improbatio dictae Decretalis prolixa, ſeu appellatio facta per dictum Michaëlem cum ſociis, edita per Fratrem Franciſcum Rubeum de Aeſculo, quae inc. De patre impio queruntur filii.

Quod dominium rerum temporalium eſt de iure poſitivo, non naturae, ſic enim omnia ſunt communia.

Utrum Apoſtoli habuerint dominium rerum temporalium in communi. Cuius ſit haec quaeſtio ignoro.

Expoſitio rationum Fratris Michaëlis edita a Fratribus Gauffredo Cuſtode Peruſii, Alexandro de Hales, Ioanne de Rupella, Roberto de Baſtia, & Rigaldo, quae inc. Reverendo &c.

Littera Bonaventurae ad innominatum Magiſtrum.

Canticum pro dilecto. Pulcra concertatio de introitu ad Religionem, edita a Fratre Ioanne de Peccianο.

Tractatus utilis & pulcer Ioannis de Pecciano de perfectione Evangelica in XVI. Capitulis diſtinctus.

Quaeſtiones quae ſequuntur ſunt Petri Ioannis.

Utrum ſit melius aliquid facere ex voto, quam illud idem ſine voto.

Utrum vovere alteri homini obedientiam &c.

Utrum appellare ab inferiori &c. Imperfecta, & incompleta.

Quod trium votorum, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiae ſit perfectius.

Utrum Papa poſſit in omni voto diſpenſare.

Utrum Romano Pontifici ſit in fide & moribus ab omnibus obediendum.

Item ſine argumento, an promittere alteri obedientiam in omnibus univerſaliter, ſit Evangelicae perfectionis.

Expoſitio Regulae Fratrum Minorum.

Quaeritur, an ſtatus altiſſimae paupertatis ſit ſimpliciter melior omni ſtatu divitiarum.

Ad oppoſitum quaeſtionis arguitur. Quaeſtio eſt pulcra.

Videtur, quod ſtatus habens aliquid in communi ſit melior.

Quaeritur, an uſus pauper includatur in conſilio, ſeu voto paupertatis.

Utrum profeſſoribus paupertatis Evangelicae uſus pecuniae ſit totaliter interdictus.

Quaeritur, utrum praedicti pauperes teneantur viliſſimis veſtibus indui.

Utrum Epiſcopi, & Praelati, qui ad perfectionem Evangelicam ſunt ex voto adſtricti, teneantur ad pauperem uſum.

Utrum liceat profeſſoribus Evangelicis aliquid repetere per ſe, vel per alium.

Utrum liceat profeſſoribus Evangelicis debita contrahere quacumque ex cauſſa.

Utrum eis liceat annualia convivia, ſeu pietantias recipere, ſeu procurare.

Utrum Virginitas, vel Caſtitas, abſtrahens ab omni concubitu, ſit ſimpliciter melior matrimonio.

Utrum votum vitandi ſuſpectum conſortium, vel colloquium includatur in voto Evangelico.

Utrum Religioſus vovens ea, quae non obſunt obſervantiae Regulari, teneatur votum illud adimplere.

Utrum ſit conveniens ad profeſſionem Religionis, vel ſolemnis voti Caſtitatis multos recipi.

Utrum vovens ingredi Religionem, ſi ducat uxorem, peccet ſemper mortaliter petendo debitum.

De antiqui beſtiis verſutia contra ſtatum Evangelicae paupertatis Seraphici viri Franciſci multiformi.

Utrum perfectio Evangelicae paupertatis poſſit ad talem modum vivendi reduci, quod ſufficienter vivat de poſſeſſionibus, & contradicitur a Papa, vel Patribus.

Contra Fratrem Petrum Ioannem a Narbona Ordinis Minorum invehitur &c. Hic articulus videtur expunctus.

Reſponſio prolixa Fratris Ubertini de Caſali contra eos, qui nefandas haereſes impoſuerunt Fratri Petro Ioanni, quae nullo modo, ut dicunt, poſſunt excuſari, & multa de uſu paupere.

Articuli accepti de Regula, contra quos relaxationes fiunt, quos tradiderunt Fratres venerabiles, famoſi in vita, & . . . . Papae Clementi Quinto ſuper ſtatu Ordinis, & de obſervatione Regulae, requiſiti ab eodem per iuramentum & obedientiam ſalutarem, ut ſuper iis ſuam ſententiam plenius explicarent.

Littera Bonaventurae miſſa Miniſtris, & Cuſtodibus Ordinis in principio accepti Officii, ſed incompleta.

Reſponſio Petri Ioannis in Capitulo generali, quando fuit requiſitus quid de uſu paupere ſentiret.

De obitu dicti Fratris Petri Ioannis, & quid, receptis ſacramentis, dixit, quando & ubi recepit ſcientiam ſuam, & quid ſenſerit de uſu paupere.

Articuli abſtracti de ſcriptis ſuis ab aemulis, & impugnatoribus.

Item

Item Tractatus eius de usu paupere in fine quinti Capituli.

Quaestio pulcra, seu Tractatus eiusdem Petri de vita activa & contemplativa.

Animadvertendum interim est, bibliopegi incuria ita male compactum fuisse Volumen istud, ut vigintitria folia initium Quaestionum iuxta adlatum elenchum continentia, in ipsius calcem fuerint reiecta, ac propterea in summo margine paginae 212. legi de more monumentum illud: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini MCCCCVI.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, compendiariis litteris, & lectu difficillimis exaratus, & num. 734. designatus. Constat foliis scriptis 232.

S. BONAVENTVRAE VITA S. FRANCISCI, ET ANON. VITA S CLARAE.

Cod. V. I. pag. 1. VIta Sancti Francisci auctore, licet nomen non adpareat, S. Bonaventura, cum Prologo, & Capitum tabula. Prologus inc. *Apparuit gratia Dei.* Des. *inferius adnotatis.* Vita inc. *Vir erat in civitate Assisii Franciscus nomine, cuius memoria in benedictione est, pro eo quod Deus ipsum in benedictionibus dulcedinis benigne praeveniens, & de praesentis vitae periculis clementer eripuit, & caelestis gratiae donis affluenter implevit &c.* Adiiciuntur in fine, eiusdem S. Francisci Miracula, necnon Privilegia, seu Litterae de Stigmatibus, & de Canonizatione a Romanis Pontificibus editae, ac tandem Officium in eius festo recitandum. Exstat inter Opera S. Bonaventurae editionis Venetae A. MDCCLIV. per Ioan. Bapt. Albrizium 4. Tom. V. a pag. 478. usque ad pag. 548.

II. pag. 67. Vita Sanctae Clarae, seu Lectiones in eius festo recitandae (1). Inc. *Venerabilis Christi sponsae, Deoque dicatae Virginis Clarae natalitium diem.* Des. *tuis etiam interventivis praesidiis post te trahas ad gaudium & gloriam sempiternam, quo nos perducat rex noster & dux Christus Iesus Crucifixus, cui cum Patre & Spiritu Sancto est omnis honor & gloria &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, necnon cum icone Beati Francisci, & Clarae in litteris initialibus, num. 735. designatus. Constat foliis scriptis 74.

LEONIS FRANCISCI DE PRATO SERMONES DE SANCTO FRANCISCO.

I. pag. 1. LEonis Francisci de Prato Legum Doctoris (2) de sancta illuminatione & clarificatione Beati Francisci, & de eius Stigmatibus sacris ad Fratres Minores de Florentia Sermo primus. Inc. *Gloriosam, & refulgentem imaginem Iesu Christi Crucifixi in Beato Francisco adhuc ipso vivente & multi viderunt.* Des. *& anima eius ibi vivat, ubi Christus est ad dexteram Dei sedens per infinita saecula saeculorum. Amen.* Tum subiungitur: *Explicit Sermo primus Leonis &c. die XV. Decembris MCCCCLII.* Cod. VI.

II. pag. 20. Eiusdem Sermo secundus de miro ordine vocationis Francisci, & de eius virtutibus & sanctitate. Inc. *Iam quidem de illuminatione & clarificatione Francisci, & de eius Stigmatibus sacris, Deo iuvante, abundantius diximus quae credidimus.* Des. *& clarescent usque ad consummationem saeculi.*

III. p. 45. *b.* Eiusdem Sermo III. de approbatione gestorum Francisci, tam a Papa Regulam confirmante, quam a Christo Franciscum Stigmatibus vulnerante, & de eius transitu glorioso ad Fratres Minores. Inc. *Postquam itaque Franciscus iam quasi opus suum consummasset.* Des. *suscipite igitur hos Sermones, dilectissimi fratres, quoniam has gloriosi Francisci laudes in tenore Bonaventurae auctoris certissimi & beati, recte subiecerim. Deo gratias, & Beatae Mariae, & omnibus sanctis eius.*

In ultima pagina legitur: *Hic Liber est Conventus Fratrum Sanctae Crucis de Florentia, donatus illis a Domino Leone de Prato auctore Libri anno MCCCCLIII. die secunda Maii in vigilia Sanctae Crucis in laudem Sancti Francisci.* In summo vero primae paginae margine minutis & detritis litteris adscriptum est: *Hoc Opus die III. Novembris MCCCCLII. prius inceptum ordinavi in vigilia Assumptionis Virginis Mariae.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. nitidissimus, cum initialibus auratis & coloratis, titulis rubricatis, & icone Beati Francisci cum diademate radiato in capite, num. 736. designatus. Constat foliis scriptis 52.

LEONARDI PISTORIENSIS TRACTATVS VARII MORALES.

I. pag. 5. TRactatus de decem Praeceptis Decalogi secundum Fratrem Leonardum Pistoriensem de Ordine Fratrum Praedicatorum (3), cum brevi Prologo, qui inc. Cod. VII.

(1) Extractae sunt ex Vita S. Clarae, auctore Anonymo coaevo, quam adferunt Bollandistae Tomo II. Augusti pag. 754.

(2) Nihil de eo habes apud Litterariae Historiae Scriptores.

(3) Praeter Tractatus *De Arithmetica, de Practica Geometriae, & de Computo Lunae, secundum Doctores Ecclesiae*, dicitur scripsisse *Summam Theologiae*, tomis duobus distinctam. Vid. Iac. Quetif Tom. I. pag. 473.

inc. *De Praeceptis Decalogi tractaturi*. Def. *octavo de excellentia ipsorum*. Caput primum *De distinctione Praeceptorum* inc. *Praecepta Decalogi distinguantur diversimode a diversis*. Caput ultimum *De decimo Praecepto* def. *mortuus est dives & sepultus est in inferno*. *Explicit Tractatus de decem Praeceptis Decalogi secundum Fratrem Leonardum Pistoriensem de Ordine Fratrum Praedicatorum*.

II. pag. 105. *b*. Eiusdem Tractatus super expositione Orationis Dominicae in duas partes divisus, praevia Capitum tabula. Inc. *Sic ergo orabitis*. Def. *ut per adimpletionem petitorum perveniamus ad regna caelorum*. *Explicit Tractatus Fratris Leonardi Pistoriensis super expositione Orationis Dominicae*.

III. pag. 141. *b*. Eiusdem Tractatus de Praescientia & Praedestinatione Dei, cum Prologo, & Operis divisione. Prologus inc. *Instantissime rogastis me*. Def. *sunt autem haec, quae in hoc Opusculo breviter perstringuntur*. Caput I. *Quid sit Praescientia & Praedestinatio Dei, & in quo a se invicem differant*, inc. *Sciendum est igitur, quod ista quatuor, videlicet Scientia, Praescientia, Providentia, & Praedestinatio diversimode, sive diversis respectibus de Deo dicantur*. Caput ultimum; *Quare Deus fecit hominem, quem sciebat esse damnandum*, def. *est Rex Regum, & Dominus dominantium, cuius potestas non auferetur, & regnum non corrumpetur in saecula saeculorum. Amen. Explicit Tractatus Fratris Leonardi de Praedestinatione, & Praescientia Dei*. Tandem tabula rerum notabilium totius Operis Codicem claudit.

In tegumento hoc monumentum legitur; *Iste Liber est ad usum Fratris Iacobi Ser Pucci de Conventu Florentino. Deus igitur semper collaudetur cum omnibus sanctis suis. Amen*. Praeterea pro Codicis custodia in primis duobus foliis exstat fragmentum quoddam cum hoc titulo: *Incipiunt Constitutiones primi Ordinis Humiliatorum per generale Capitulum approbatae*, manu saeculi XIV.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 738. designatus. Constat foliis scriptis 151.

AEGIDIVS DE REGIMINE PRINCIPVM.

Cod. VIII. I. pag. 1. FRatris Aegidii de Regimine Principum Libri III. ut in Codice VII. Plut LXXVIII. Catalogi Tom. III. pag. 161. Heic tamen ob mutilationem Codicis in principio desideratur Epistola Nuncupatoria, & magna pars Libri I. incipit enim a verbis: *Postquam determinavimus de virtutibus respicientibus exteriora bona &c.* quae sunt prima Capitis XXXVII. In calce adscribitur: *Explicit Liber de Regimine Principum editus a Fratre Aegidio Romano, Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini*.

II. pag. 144. Anonymi Opusculum anepigraphum in sex Particulas divisum, ut ex brevi Prologo adparet, quem integrum adferimus. Ita igitur habet: *Ut facilius occurrant ea quae in sequenti Opusculo, in sex Particulas ipsum censui dividendum. In prima ponuntur ea, quae pertinent ad Principes, & Praelatos, in secunda ea, quae pertinent generaliter ad clericos, in tertia ea, quae pertinent specialiter ad Religiosos, in quarta ea, quae pertinent ad mulieres, in quinta ea, quae se extendunt ad omnes, in sexta vero ponuntur quaedam historiae diffusiones, quae non solum attinent ad aedificationem legentium, sed etiam ad honestatem temporis occupandi*. Heic tamen quinque tantum Particulae habentur, praevii unicuique Capitum elenchis. Primae Particulae Caput I. *De pueris non promovendis*, inc. *Primo igitur, quia iugum praelationis est gravissimum &c.* Caput ultimum Particulae quintae *De suffragiis mortuorum*, def. *rursus eidem apparens indicavit se fratrum liberatum orationibus. Deo gratias*.

III. pag. 171. Anonymi Tractatus Moralis de Oculo in Capita XV. divisus, ut ex Prologo eruitur, qui inc. *Si diligenter volumus in lege Domini meditari*. Def. *quintumdecimum de oculo septemplici*. Caput I. *De numero partium oculum componentium*, inc. *Sciendum igitur, quod sicut patet elici ex scientia Constantini, in Libro quem facit de Oculo*. Caput ultimum *De oculo septemplici* def. *collocat in perpetuum, & illic erigantur; ad illud regnum nos perducat, qui sine fine vivit & regnat. Amen*.

IV. pag. 210. *b*. Praedicabilia in quaedam Evangeliorum loca &c.

V. pag. 214. Libellus prorsus anepigraphus, qui tamen, ut ex initio Prologi eruitur, inscribi potest *Eruditio Regum ac Principum*. Prologus ac divisio Operis inc. *Iste Libellus, qui dicitur Eruditio Regum & Principum, fundatur super quatuor, quae sunt necessaria Principibus*. Def. *principes ordini dominationum*. Prologum sequitur Epistola, quae inscribitur, & inc. *Clementissimo Domino suo L. Dei gratia Illustrissimo Regi Francorum Frater G. (1) decorum de regno momentaneo migrare feliciter ad aeternum. Gratias ago gratiarum omnium gratuito largitori*. Def. *vestrae communico Maiestati*. Liber inc. *Regibus igitur atque Principibus quatuor mihi videntur necessaria ad salutem*. Forte est imperfectus in fine; desinit enim in verbis: *apibus aculeus, dentes fericiis, sicut arma naturalia correspondent, solus autem . . . . . .*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, varia manu, sed perplexis litteris exaratus, cum titulis & initialibus coloratis, num. 739. notatus. Constat foliis scriptis 226.

RA-

(1) Forte est Gulielmus Carnotensis Ord. Praedic. Ludovici IX. Gallorum Regis Capellanus, cui anno MCCLXX die XXV. Augusti morienti praesens adfuit; de quo vide Quetif Tom. I. pag. 381.

RABANVS DE LAVDIBVS S. CRVCIS, ET ANON. EXPOS. EVANG.

Cod. IX. I. pag. 1. RAbani Mauri de laudibus Sanctae Crucis Libri II. In principio figura quaedam stans Crucem gestans dextra, ac sinistra clypeum, occurrit versibus XLVIII. maiori littera adscriptis, qui totam implent paginam, quique incipiunt:

Rex Regum, Dominus mundi ditione gubernans.

Des.

Stans armata fide victorem monstrat ubique.

Tum declaratio praedictorum versuum, quae inc. *O Christe Salvator, Rex Regum.* Des.

Illaesum semper castra inimica fugat.

Deinde Prologus, cuius initium: *Horratur nos lex divina.* Finis: *sibi magis noceat, quam mihi.* Succedunt alii versus XXXVI. quibus hic praefigitur titulus: *Et dum Sanctae Crucis gloriam per meam humilitatem audire non sustinet, Crucifixi Regis offensam incurrens, Redemptionis gratiam, quae in Cruce est non consequatur* (1). Inc.

Musa cita studio gaudens nunc dicere Numen.

Des.

Sint sua facta, pie hic, cunctaque hic rapiat.

Subscribitur rubrica: *Magnentius Rabanus Maurus hoc Opus fecit.* Post Capitum tabulam, Crucifixi effigies cum quatuor clavibus, femorali, & diademate in capite delineata est aliis XLVII. adscriptis versibus, qui inc.

Alma soboles Domini, & Dominus dominantium absque hic.

Des.

Qui est sator aeternus Christus benedictus in aevum.

Tandem Liber I. inc. *Ecce imago Salvatoris.* Secundus des. *ubique tibi laus perpetua per cuncta sonabit saecula. Amen. Explicit Rabanus de Cruce.* Concordant omnia cum editione, quam citavimus in Codice I. huius Plutei, ubi habentur in Tom. I. a pag. 278. usque ad pag. 348.

II. pag. 41. Anonymi Expositio quaedam Evangelica, alia recentiori manu, in fine mutila. Inc. *In nomine Domini. Amen. Dicebat Iesus ad eos: Iudaei erant ex magna parte inimici, sed etiam amici ex quadam parte iam facti & futuri &c.* Tandem in sex postremis foliis chartaceis, alia item manu adscribuntur Canones Evangeliorum, iuxta Hieronymum. In primo autem folio occurrunt alphabetum Graecum, ac deinde ratio numerandi per Graecas litteras, ab unitate usque ad DCCCC. Denique in alio folio, quod subsequitur, notatur: *Istum librum emit Frater Guicciardinus de Sancto Geminiano, & est sibi deputatus ad usum in vita sua, & post mortem debet redire ad Conventum Flor. &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. & XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, ac figuris variis, quae Crucem repraesentant exornatus, num. 740. notatus. Constat foliis scriptis 52.

PLVTEVS XXXII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VI.

CODEX I.

FR. IOANNIS WALLENSIS OPERA VARIA.

I. pag. 1. SVmma Collectionum, sive Communiloquium a Fratre Ioanne Wallensi de Ordine Fratrum Minorum compositum. Prologus, & Summarium Operis inc. *Quum Collectionis huius, quae potest dici Summa Collectionum.* Des. *deprehendere processum & ordinem.* Communiloquium inc. *Quum doctor, seu praedicator Evangelicus sapientibus & insipientibus debitor sit.* Des. *sic inspiciens processum huius Collectionis, subtiliora, & doctiora, & utiliora, Salvatoris gratia illuminante, studeat advenire. Explicit Collectio Fratris Ioannis Magistri in sacra pagina de Wallia de Ordine Fratrum Minorum.*

II. pag. 96. Eiusdem Tractatus de Poenitentia, praevio Prologo, qui inc. *Quoniam provida sollertia est iugiter meditari necessaria ad salutem.* Des. *de Poenitentiae per discretionem regulatione, sive modificatione.* Opus inc. *Inprimis vero notandum, quod Poenitentia describitur &c.* Des. *ipse memoriae, continuatio aeternitatis; & haec ad praesens sufficiant de praedictis.*

III. pag. 119. Eiusdem Breviloquium de Vita & Moribus Philosophorum, praevio brevi Prologo, cuius initium: *Quam enim debeamus apes imitari.* Finis: *ideo primo de Philosophia in generali.* Tum sequitur Summarium. Opus inc. *Quam ex vita honesta Gentilium, & ex operibus virtuosis eorum merito redargui debeat imperfectio Fidelium minus per-*

fe-

(1) Haec verba instar tituli apposita in Codice, in edit. sunt postrema Prologi praecedentis.

fectc viventium. Def. *qui folus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum &c. Explicit Breviloquium de Vita, & Moribus Philofophorum Gentilium Magiftri Ioannis Wallenfis, Ordinis Minorum*.

IV. pag. 152. Eiufdem Breviloquium de Sapientia & Scientia Sanctorum Doctorum & Philofophorum Chriftianorum. Inc. *Quam vani funt omnes homines, in quibus non eft fcientia Dei*. Def. *divina vero appetenda & acquirenda, quia amicos Dei & prophetas conftituit fapientia, & haec ad praefens de iis fufficiant*. Is eft Io. Guallenfis, five Valleis Ord. Minor. Parificnfis Doctor, qui A. MCCLXXVI. maxima erat in exiftimatione. de cuius Operibus, tam editis, quam ineditis vide Oudinum Tom. III. pag. 494. feqq.

Codex membran. Ms. in 4. maior. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis. & initialibus coloratis, num. 744. defignatus. Conftat foliis fcriptis 155.

ALIVD EXEMPLAR OPERVM IOANNIS WALLENSIS.

Cod. III. I. pag. 1. FRatris Ioannis Wallenfis Summa Collectionum, ut in Codice fuperiore §. I.

II. pag. 134. Eiufdem Compendiloquium de Vita & Moribus Illuftrium Philofophorum, ut ibid. §. III.

III. pag. 185. *b*. Eiufdem Breviloquium de Sapientia & Scientia Sanctorum Doctorum, & Philofophorum Chriftianorum, ut ibid. §. IV.

IV. pag. 205. Eiufdem Magiftri Ioannis de Vallibus Sacrae Theologiae Doctoris infignis, ac Ordinis Minorum Profefforis humilis & devoti de Vita Religiofa Libri II. cum Prologo, & Summario. Prologus inc. *Numquid nofti ordinem caeli, & rationem eius ponis in terra? Iob* 38. Def. *& capitula diftinguuntur fecundum diftinctionem horarum, temporis, & occupationum*. Liber I. inc. *Circa primum notandum, quod confideratio provida qualitatis temporis debet movere virum religiofum, ne fuo tempore abutatur*. Liber II. def. *ut quod pondus proprium deprimit, tui meriti manus levet; & in hoc finis iftius Collectionis. Explicit*.

V. pag. 241. Eiufdem Libellus fine titulo, fed eft de quatuor Virtutibus Cardinalibus ad inftructionem Regum & Principum. Poft breviffimum Prologum, cuius initium eft: *Quoniam mifericordia & veritas cuftodiunt Regem &c.* inc. *Remota enim iuftitia quid funt regna nifi magna latrocinia &c.* Def. *ego via, quo vis ire; ego veritas, ubi vis permanere; ego vita. Amen*.

VI. pag. 257. Eiufdem Tractatus de decem Praeceptis, vel Legiloquium. Inc. *Scribam eis multiplices leges meas. Ofee VIII. Omnipotens creator omnium, ac omnifapiens gubernator*. Def. *ipfe auctor praedictarum legum diffundat legem charitatis, ut per ipfum ad eam perveniamus, & ipfo fruamur, & fatiemur in aeternum*.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, cuius ultima pagina aevi diuturnitate detrita eft, num. 745. antiquitus defignatus. Conftat foliis fcriptis 274.

IACOBI VORAGINIS SERMONVM DE FESTIS PARS PRIMA.

IAcobi Voraginis Sermones Feftivi cum tabula ipforum in principio, manu Fratris Thedaldi de Cafa. Sermo I. de Sancto Andrea Apoftolo inc. *Veftigia eius fequutus eft pes meus, viam eius cuftodivi, & non declinavi ex ea. Iob XXIII. Sunt qui fequuntur Dominum per fidem*. Vltimus pro Sancto Iacobo Apoftolo def. *ad fundum calicis faporis bibifti, & potafti ufque ad faeces*. Tum elicitur fcriptoris nomen ita, *Simon fcripfit*. Cod. IV.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis. & varia manu confcriptus, num. 747. defignatus. Conftat foliis fcriptis 335.

IACOBI VORAGINIS SERMONVM DE FESTIS PARS ALTERA.

FRatris Iacobi de Voragine, provinciae Ianuae, Ordinis Praedicatorum, Sermones de Feftis, a Fefto Beati Petri ad Vincula ufque ad Adventum. Sermo primus inc. *Dirupifti vincula mea, tibi facrificabo hoftiam laudis &c. Sancta mater Ecclefia repraefentat hodie quadruplex beneficium*. Vltimus & quintus Sermo in Fefto Sanctae Catharinae def. *a negligentia & torpore, quia circa cultum Dei fervens & follicita femper fuit*. Cod. V.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, manu Fratris Thedaldi variis in locis fuppletus, qui etiam propria manu indicem in principio praemifit, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 748. defignatus. Conftat foliis fcriptis 256.

MARTINI POLONI SVMMA IVRIS CANONICI.

MArtiniana Decreti, & Decretalium a Fratre Martino Ordinis Praedicatorum, Domini Papae Poenitentiario & Capellano, per alphabetum compilata, cum Prologo, qui inc. *Inter alia, quae ad fidelium Chrifti* Cod. VI.

sti doctrinam scripta sunt &c. Huius Operis aliud Exemplar occurrit in Codice VIII. Plutei III. sin. supra pag. 38. cum quo concordat. Haec summa Iuris Canonici, quae *Martiniana* dicitur, & *Margarita Decreti*, sive *Concordantiae*, & *Tabula Decretorum*, & *Decretalium alphabetica*, post primam editionem Argentoratensem A. MCCCCLXXXVI. saepius recusa est, ac Parisiis una cum Decreto, & Decretalibus.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 135.

JACOBI DE VORAGINE SERMONES DOMINICALES.

Cod. VII. FRatris Iacobi de Voragine Sermones Dominicales. Primus in Dominica prima de Adventu Domini inc. *Praeparare in occursum Dei tui Israël. Amos IV. Quando Rex, vel aliquis Princeps maximae dignitatis ad civitatem aliquam est venturus.* Sermo ultimus, & secundus in Dominica XXIV. post Pent. des. *quod nullus deinceps recordatus hominis illius pauperis.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, grandiori littera exaratus, & cum initialibus quibusdam pictis, & duplici icone, forte auctoris in principio, num. 749. designatus. Constat foliis scriptis 424.

PLVTEVS XXXIII. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VII.

C O D E X I.

FRIDERICI VICECOMITIS ARCHIEPISCOPI PISANI SERMONES.

SErmones, quos Dominus Fridericus Pisanus Archiepiscopus habuit diversis temporibus, quorum series sequens est:

I. pag. 1. Post suam promotionem in Quadragesima ad Clerum in Synodo, cum primo pro themate (*sic*) anno primo suae consecrationis. Inc. *Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat.* Ps. c *Quia verbum breviatum fecit Dominus super terram Ro. IX. nos cum ipsius adiutorio intendimus proponere verbum Dei breviter &c.* Deinceps brevitatis gratia, initio & fine Sermonum omisso, titulos tantum singulorum uti iacent in Codice recensebimus.

II. pag. 3. *b.* Hunc Sermonem fecit in Pentecosten in Synodo anno III. suae consecrationis, & duravit Synodus per tres dies. Notanda quae in eo tradit de concubinariis Sacerdotibus pag. 5. *b.*

III. pag. 6. Brevis Sermo recapitulationis in tertia die Synodi, quando licentiavit Synodum.

IV. pag. ead. Sermo, quem fecit supradictus Dominus Archiepiscopus in Concilio Provinciali, consecrationis suae anno IV. (1)

V. pag. 8. Brevis Sermo recapitulationis, quem fecit idem Dominus, quando licentiavit Synodum.

VI. pag. ead. Dominica IV. in Adventu. Hunc Sermonem fecit praedictus Dominus in Capella Domini Papae Innocentii IV. apud Lugdunum, dum esset Capellanus eiusdem.

VII. pag. 10. Sermo, quem praedictus Dominus fecit in fraternitate Capellanorum apud Sanctum Sixtum Missa ab eo ibi cantata.

VIII. pag. 11. *b.* Eiusdem ad Clerum, vel Populum, vel in Natale Domini, sive in Adventu, seu pro defuncto Clerico. Videndum quid praescribat de modo cantandi in Ecclesia frangendo voces pag. 12. itemque pag. 13. allegantur in margine Frater Hugo in Summa super Sententiis, & Magister Guilielmus Antisiodorensis in Summa.

IX. pag. 13. *b.* Sermo in Conversione Beati Paulli ad Fratres Minores, vel Praedicatores, seu alios Religiosos. Loquitur pag. 14. *b.* de ordinatione Planetarum, & Platonem citat.

X. pag. 16. Sic respondit praedictus Dominus Magistro Theologiae Fratri Praedicatori, volenti regere (2) illo anno apud Pisas, sermocinanti in curia sua coram eo, & toto Clero Pisano.

XI. pag. ead. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in morte Archipresbyteri Massani; potest etiam esse ad Clerum, & ad Confessores, quibusdam omissis, vel mutatis. Pag. 17. *b.* Hugonem citat super Sententias.

XII. pag. 19. Sermo in Dominica X. post Pent. item ad Clerum, item in visitatione, item in consecratione Ecclesiae. Allegatur in mar-

(1) Matthaeus legit *III.* sed perperam.
(2) Legit *Regem*.

margine Innocentius III. in Sermonibus suis de Dedicatione Ecclesiae, quorum unus inc. *Introibo in domum tuam &c.* & alius: *Egressus Iesus &c.*

XIII pag. 20. *b*. Sermo eiusdem Domini, quem fecit Capellania fraternitatis Civitatis apud Sanctum Petrum ad Vincula, consecrationis suae anno VIII.

XIV. pag. 22. Sermo, quando idem Dominus monuit Potestatem & Consilium Maius Pisanum ex parte Domini Papae Clementis, ut mitterent Syndicos ad Regem Carolum pro pace Thusciae iuranda apud Podium Bonitii A. D. MCCLXVIII. In hoc Sermone notanda sunt ista, quae occurrunt pag. 23. *Et quia super hac pace temporis & in tota Thuscia reformanda non potuerunt Summi Pontifices nostri temporis aliquid obtinere, suos collaterales & familiares, utpote Cardinales, Notarios, atque Capellanos pluries destinando, tandem Sanctissimus Papa noster Clemens IV. prosequutor iustitiae, & zelator pacis, misit Dominum Carolum Illustrissimum Regem Siciliae, qui Viterbium venerat, cum magna militia armatorum, ipsum Dominum Papam & Curiam visitare, paciarium, seu pacificatorem in Thusciam, ut quos Dei timor & Ecclesiastica disciplina a malo guerrarum non revocaverant, ad pacem cogeret gladius temporalis; nam iuxta sanctorum consilium ferro abscindenda sunt vulnera, quae fomentorum non sentiunt medicinam V. Di. LXXXII. Plurimos, & ut etiam spiritualis gladius arma coadiuvet iustitiae temporalis, Magistrum Eliam Canonicum Beluacensem suum Capellanum & Nuntium super certis formis subsequenter idem Dominus Papa in Thusciam destinavit, qui nobis suis litteris demandavit, ut vos Domini Potestas, Capitaneo, Antiani, Consilium, & totum Commune Pisanum in personis vestris moneremus, ut monemus, ut praedicti Domini Regis paceatis beneplacitis & mandatis, ac Syndicos sufficienter instructos transmittatis ad pacem Thusciae in praesentia suprascripti Domini Regis iurandam, & opportuna firmitate vallandam, salva tamen guerra & discordia, quae inter vos & Lucanos & Guelfos vertitur, de qua suprascriptus Dominus Papa cognoscit, & quam ipse per se determinare ac pacificare intendit &c.*

XV. pag. 24. Sermo, quem idem Dominus fecit in Natale Domini, & potest etiam esse in Adventu, mutato themate, dum esset Capellanus Venerabilis Patris Domini Sinibaldi tituli Sancti Laurentii in Lucina Presbyteri Card. qui postea fuit Innocentius Papa IV.

XVI. pag. 26. *b*. Sermo, quem idem Dominus fecit in vulgari ad populum in Ecclesia Sancti Stephani (1).

XVII. p. 28. In Sancto Ioanne Evangelista.

XVIII. pag. 29. *b*. In Epiphania Domini, quem idem Dominus fecit in Ecclesia maiori in vulgari.

XIX pag. 30. *b*. In Conversione S. Paulli, quem idem Dominus fecit in vulgari in Monasterio S. Paulli de Pugnano.

XX. pag. 32. *b*. Item in eodem, quem idem Dominus fecit apud Sanctum Paullum de Horto.

XXI. pag. 33. *b*. In Purificatione Beatae Mariae, quem idem fecit in vulgari in Ecclesia maiori.

XXII. pag. 34. *b*. In Ecclesia maiori in Purificatione Beatae Mariae, quem fecit idem Dominus. Non est silentio praetereundum, quod hoc in Sermone pag. 35. tradit Fridericus noster de caussa institutionis huius festivitatis: *secundo videndum est quare istud festum dicitur Candelaria; & est sciendum, quod quum mater Proserpinae quaereret eam raptam a Plutone cum faculis, & candelis per montes Siciliae, crevit consuetudo Gentilium, ut etiam Romae in Calendis Februarii lustrarent urbem circum, & dicebatur Amburbale; unde quum Sancti Patres hanc consuetudinem non possent de facili removere, statuerunt, ut fieret altera post Calendas Februarii ad honorem Beatae Mariae, quod fiebat ad honorem Proserpinae, & ideo tali die vadit Dominus Papa pedibus, cum omnibus Cardinalibus, & Praelatis, portando candelos & candelas accensas in manibus in Processione a S. Martina usque ad Sanctam Mariam Maiorem, & sunt distantes illae Ecclesiae ultra duo milliaria.*

XXIII. pag. 35. *b*. In ramis Palmarum, quem fecit idem Dominus in vulgari.

XXIV. pag. 37. In die Veneris Sancto, quem idem Dominus fecit in vulgari in S. Petro ad Vincula.

XXV. pag. 38. *b*. Eodem die, quem idem Dominus fecit in vulgari in Ecclesia supradicta S. Petri ad Vincula.

XXVI. pag. 39. Quando idem Dominus praedicavit Crucem litteraliter Clero Pisano de mandato Domini Papae.

XXVII. pag. 41. *b*. Quando idem Dominus praedicavit Crucem, respondendo Nuntiis Tartarorum in Clero Pisano. Citat Hugonem in Postillis super Librum Sententiarum.

XXVIII. pag. 42. Sermo, quem idem Dominus fecit die lunae post Pascha post reversionem Processionis in platea S. Petri ad Vincula. Haec Processio incipiebat ab Ecclesia maiori. Ultima Sermonis verba pag. 43. haec sunt: *Et quia multi, & cum devotione maxima ad hanc Processionem venistis, & humiliter cum silentio praedicationem nostram audivistis, volumus quod remunerationem maximam reportetis, & ideo nos & isti Venerabiles Fratres, & Suffraganei nostri, Episcopus Massanus, & Episcopus Aleriensis, omnibus vere poenitentibus, qui ad hanc Pro-*

cessio-

(1) Cl. Fontaninius Lib. III. *dell' Eloquenza Italiana* Cap. I. & II. pag. 247. edit. Venet. MDCCXXXVII. tradit Saeculo XIII. in usu non fuisse sacras Conciones in Ecclesia lingua vernacula recitare. Hanc opinionem pluribus oppugnat Apostolus Zenus *Note alla Biblioteca dell' Eloq. Ital.* Classe VIII. Cap. I. pag 425. quam falsam esse, tum ex hoc Sermone, tum ex aliis infra indicandis colligitur.

cessionem venerunt, tres quadragesimas peccatorum criminalium, & tertium partem venialium auctoritate Dei omnipotentis, & Beatae Mariae Dominae nostrae, ac Beati Petri Apostoli duximus misericorditer indulgendum, praeter illas magnas Indulgentias, quas Dominus Papa, qui hanc Ecclesiam consecravit, & etiam Domini Cardinales, Apostolicae Sedis Legati, qui pro tempore istas Processiones fecerunt, venientibus ad istam Processionem, & Ecclesiam concesserunt.

XXIX. pag. 43. Sermo in Annuntiatione Beatae Mariae, quem idem Dominus fecit in vulgari in Ecclesia maiori.

XXX. pag. 45. Eodem die, quem idem Dominus fecit in vulgari in Ecclesia maiori.

XXXI. pag. ead. *b.* In Sancto Petro Martyre de Ordine Praedicatorum, quem idem Dominus fecit in vulgari in Ecclesia Sanctae Catharinae.

XXXII. p. 46. *b.* In Sancto Torpete Martyre, quem idem Dominus fecit in vulgari apud Humiliatos.

XXXIII. pag. 47. *b.* In Letaniis ante Adscensionem, quem idem Dominus fecit in vulgari. Ait pag. 48. quod *Letaniae Beati Marci inventae fuerunt a Beato Gregorio Romae, propter inundationes aquarum, & pestem inguinariam.*

XXXIV. pag. 48. *b.* Secunda die Rogationum in Ecclesia S. Petri ad Gradus.

XXXV. pag. ead. Tertia die Stationis in Ecclesia S. Sixti.

XXXVI. pag. 49. *b.* In Adscensione Domini, quem idem Dominus fecit in vulgari apud Sanctum Petrum ad Gradus. Plura narrat de antiquitate, & praestantia huius Templi.

XXXVII. pag. 50. *b.* Secundo in die Pentecostes, quem fecit ad Populum in Ecclesia maiori.

XXXVIII. pag. 52. *b.* Sermo de Trinitate, ubi citat B. Bernardum pag. 54.

XXXIX. pag. 54. *b.* Sermo de Corpore Christi.

XL. pag. 58. Sermo in vulgari in Nativitate Beati Ioannis Baptistae. Adlegat Solini Librum de Mirabilibus Mundi. & in fine ait, quod in Praecursoris natalitio die *colliguntur herbae, & ponai ponuntur ad solem, qui sunt diversi coloris.*

XLI. pag. 59. *b.* Eodem die Sermo in vulgari Monialibus de Fossa-Bandi.

XLII. pag. 61. Sermo eiusdem Domini in vulgari in S. Petro ad Vincula. Pag. 61. *b.* observanda sunt haec: *Et nota quod ad exemplum huius Dominae* (scilicet Theosebiae) *debent ire homines, & vadunt ad Ecclesiam Beati Petri ad Gradus in festivitatibus eius, ut Catenae ibi positae ducuntur per collum & gulam cuiuslibet, ut sani non infirmentur. & infirmi de gangularum infirmitate liberentur.*

XLIII. pag. 62. Eodem; die passet esse bonum thema.

XLIV. pag. ead. Sermo in S. Dominico Magistro Praedicatorum, quem idem Dominus fecit in vulgari apud Sanctam Catharinam. Utitur testimonio B. Gregorii ex Libello, qui vocatur *Speculum Virginum* pag. 61. *b.* ac pag. 63. ubi de Dominicanis & Franciscanis verba facit, subiungit: *& non solum tenemur eis benefacere, ut dictum est, pro necessitatibus eorum, scilicet victus, vestitus, librorum, & paramentorum, & thesaurorum Ecclesiae, sed etiam ad aedificationem Ecclesiae, & aliarum domorum; & decens est, quod ista honorabilis Civitas nostra Pisana, & tam honorabilis Conventus Fratrum, sicut iste est, qui sunt ultra L. Fratres, sicut nostri, sapientissimi & discreti, habeant honorabilem & pulcram Ecclesiam.*

XLV. pag. 64. *b.* Sermo eiusdem diei, quem idem fecit in eodem loco ad Populum.

XLVI. pag. 65. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Assumptione Beatae Mariae in Ecclesia maiori ad Populum.

XLVII. pag. 67. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit litteraliter in Sancto Augustino apud Episcopiam, praesente Archiepiscopo Nicosiensi. Observanda sunt quae pag. 68. tradit de Luitprando Longobardorum Rege, qui B. Augustini Corpus pretio redemptum in Sardiniam iussit transferri.

XLVIII. pag. 68 *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Natali Beatae Mariae in Ecclesia maiori, quando primo rediit de Parisius, praesente Archiepiscopo, & Clero Pisano, dum esset Canonicus.

XLIX. pag. 70. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Exaltatione Sanctae Crucis in vulgari apud Fossam-Bandi.

L. pag. 71. *b.* Sermo eodem die & loco, quem idem Dominus fecit anno revoluto.

LI. pag. 72. *b.* In Sancto Laurentio. Citat Ambrosium de Officiis pag. 73. *b.*

LII. pag. 74. *b.* In festo S. Matthaei Apostoli & Evangelistae.

LIII. pag. 76. Sermo, quem idem Dominus fecit in Capitulo S. Michaëlis Discalceatorum. Citantur pag. ead. *b.* Bernardus super Cantica Canticorum. Beda, Rabanus,. Fr. Hugo in Postillis &c.

LIV. pag. 77. Sermo, quem idem Dominus fecit ad Populum in Ecclesia supradicta. Archiepiscopus hoc Sermone pag. 78. *b.* hortatur populum ad eamdem Ecclesiam exemplo maiorum visitandam, ob varias rationes, *maxime quam sint heic multi boni, & sancti viri Monachi.* Initio autem pag. 77. haec de se habet: *recordamur enim, quod quum olim essemus Pisanus Canonicus, & Plebanus de Vico, & praedicaremus in Plebe de Vico in die Veneris Sancto, ubi erant omnes pariter congregati, & loqueremur contra diabolum dicendo, qualiter per mortem Christi fuerat ei una manus amputata, qua trahebat Sanctorum animas ad Infernum, &*

alia debilitata, qua puniebat eosdem, surrexit quidam Daemoniacus natione de Lorentano, & caepit dicere contra nos: noli me nominare &c.

LV. pag. 78. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in S. Francisco, praesente Lunensi Episcopo. Gregorius super Lucam citatur, nec non Augustini Sermo in verba Ev. *Ego sum lux mundi &c.* Verba habet etiam de stigmatibus in corpore B. Francisci.

LVI. pag. 80. *b.* Sermo eiusdem Domini in praedicto Festo anno consecrationis suae.

LVII. pag. 82. *b.* Sermo, quem fecit apud Sanctum Franciscum in vulgari anno IV. consecrationis suae.

LVIII. pag. 83. *b.* Sermo, quem fecit idem Dominus in vulgari in eodem festo anno VIII. consecrationis suae.

LIX. pag. 85. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Clero, Iudicibus, Notariis, & Medicis Pisanis in Ecclesia Beati Petri ad Vincula, postquam proposuit Magister Iacobus Medicus. Capellanus S. Simonis de Parlascio, quando reversus est primo de Bononia.

LX. pag. 87. Sermo responsionis, quem praedictus Dominus fecit in commendatione Legati Fratris Mansueti de Ordine Minorum, quando Civitatem Pisanam absolvit, & cum Clericis dispensavit.

LXI. pag. 88. In Festo Omnium Sanctorum, & plurimorum Martyrum.

LXII. pag. 91. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit ad Populum in vulgari in Festo Omnium Sanctorum.

LXIII. pag. 93. *b.* In sequenti die post Festum Omnium Sanctorum pro Mortuis. Item pro eodem die.

LXIV. pag. 96. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Anniversario D. Hugonis Archiepiscopi Nicosiensis, praesente Clero Pisano apud S. Petrum ad Vincula. Pag. 97. *b.* ponit Infernum in centro terrae, & pag. 98. ita de Nicosiensi Antistite loquitur: *Quum igitur, charissimi, Venerabilis Pater Dominus Hugo, quondam Nicosiensis Archiepiscopus, cuius hodie depositionis suae diem anniversarium celebramus, a primordio suae aetatis Ordini Clericali deditus in paupertate Bononiae studuerit, & in utroque Iure, Canonico scilicet, & Civili sic profecerit, sicut nos ipsi vidimus, quod ex sua repetitione sibi necessaria adquirebat, & deinde in Pisanum Canonicum promotus fuit, postea in Romana Curia Advocatus, & inde in Franciam ductus, Rothomagensis Archidiaconus est effectus, & studens Parisius in Sacra Pagina consequutus est, sicut nostis, scientiae Margaritam; qui postmodum in passagio Regis Franciae ivit ultra mare in subsidium Terrae Sanctae = & tunc cupiens perfectus esse vendidit omnia, & dedit pauperibus, ut nudus Christum nudum sequeretur, intravit in Religionem Ordinis Beati Augustini, quae vocatur Episcopia, in Insula Cypri, & sic de via mandatorum intravit in semitam consiliorum = per Dei gratiam promotus est in Archiepiscopum Nicosiensem = & inde Romam, & Pisas reversus, quam Ecclesiam, scilicet Beati Augustini de Calci aedificaverit, & quantas eleemosynas dederit omnibus notum est = Quum igitur, charissimi, iste noster defunctus in charitate decesserit, sicut vehementer praesumimus, propter eius laudabilem vitam transactam, & testimonium Confessoris sui praesumimus respondere securo Beato Iob quaerenti &c.*

LXV. pag. 98. *b.* Sermo, quem fecit idem Dominus ad Clerum in septima Leonardi Archipresbyteri Pisani.

LXVI. pag. 101. Sermo, quem idem Dominus fecit litteraliter ad Clerum in obitu Presbyteri Matthaei Capellani S. Andreae de Foriporta in Ecclesia S. Petri ad Vincula.

LXVII. pag. 103. Sermo, quem idem Dominus fecit in obitu Prioris Praedicatorum, & potest adaptari pro quolibet Clerico.

LXVIII. pag. 104. Sermo, quem idem Dominus fecit pro defuncto.

LXIX. pag. 105. *b.* Sermo pro defuncta hydropica Monacha S. Matthaei.

LXX. pag. 106. Sermo pro defuncto Presbytero.

LXXI. pag. 107. *b.* Sermo pro quolibet defuncto.

LXXII. pag. 108. Item pro defuncto.

LXXIII. pag. ead. *b.* Item pro mortuis.

LXXIV. pag. 109. Item ad mortuos.

LXXV. pag. ead. *b.* Sermo in S. Dionysio, vel in Beato Augustino, & etiam potest adaptari in Conversione Beati Paulli.

LXXVI. pag. 111. Sermo, quem idem Dominus fecit in S. Martino in Guassalungo, & potest adaptari in S. Nicolao, mutatis nominibus, & quibusdam aliis.

LXXVII. pag. 114. Sermo, quem idem Dominus fecit, dum esset electus in festo Sanctorum Ephysii & Potiti.

LXXVIII. pag. ead. Sermo, quem fecit idem Dominus in vulgari apud S. Catharinam. Haec leguntur in fine: *Videte, charissimi, quam sit utile benefacere huic Operi, & Operi S. Francisci, & etiam Fratribus istis, & illis, quia de omnibus Missis, & praedicationibus, quae in ista Ecclesia, vel illa fiunt tantam mercedem habebitis, quantam ipsi Fratres habent, excepta aureola.* Iis temporibus Dominicanorum & Franciscanorum Monasteria, & Ecclesiae Pisis aedificabantur, vel saltem perficiebantur.

LXXIX. pag. 115. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in festo S. Andreae ad Populum.

LXXX. pag. 117. Sermo, quem idem Dominus fecit in vulgari apud S. Vivianam, dum esset Canonicus Pisanus.

LXXXI. pag. 118. *b.* Sermo in Festo Beati Nicolai.

LXXXII.

LXXXII. pag. 120. Item in eodem.

LXXXIII. pag. ead. *b.* Item in eodem.

LXXXIV. pag. 121. Sermo in S. Lucia.

LXXXV. pag. 122. Sermo, quem idem Dominus fecit in S. Agnete apud Sanctum Sepulcrum pro Domina Ybaldesca. Mentionem facit pag. 122. *b.* in hoc Sermone Fridericus de Beato Dominico Monasterii S. Michaëlis de Burgo, de Beata Ybaldesca, & aliis Beatis Pisanis, ac populum hortatur, ut exemplo aliarum Civitatum oret Romanum Pontificem, ut eos in Sanctorum numerum referat.

LXXXVI. pag. 123. Consilium, quod idem Dominus dedit D. Alexandro Papae IV. coram Cardinalibus, & multis aliis Praelatis in Canonizatione S. Clarae.

LXXXVII. pag. ead. Sermo, quem idem Dominus fecit in vulgari ad Moniales de Fossa Bandi, & ad Populum.

LXXXVIII. pag. ead. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit pro defuncta Abbatissa S. Matthaei in Nativitate Beatae Mariae.

LXXXIX. pag. 124. Sermo, quem idem Dominus fecit pro electione Abbatissae S. Matthaei.

XC. pag. 125. Sermo, quem idem Dominus fecit in Capitulo Pisano post mortem Magistri Leonardi pro futuro Archipresbytero eligendo.

XCI. pag. 126. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit ad Clerum Pisanum in reconciliatione cuiusdam haeretici.

XCII. pag. 127. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit, quando denuntiavit sententias excommunicationis & interdicti contra Civitatem Pisanam a Domino Clemente Papa IV. prolatas.

XCIII. pag. 128. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in Maiori Consilio Pisano, ut revocarent Statutum, quod fecerant de auferenda iurisdictione terrarum Pisani Archiepiscopatus.

XCIV. pag. ead. Sermo ad Clericos ordinandos.

XCV. pag. ead. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit ad Clerum, quando D. Alexander PP. IV. misit contra Presbyteros concubinarios visitandos.

XCVI. pag. 130. Sermo, in quo continetur omnis ordo & modus visitandi.

XCVII. pag. 134. Sermo, quem fecit idem Dominus, quando completa visitatione civitatis & dioecesis recommendavit se Clero volens visitationis caussa in Sardineam transfretare anno D. MCCLXIV. XI. Kal. April.

XCVIII. pag. 135. *b.* Sermo, quem idem Dominus primo fecit in Capitulo Pisano, quando caepit visitare.

XCIX. pag. 137. *b.* In sequenti visitatione Capituli.

C. pag. ead. Apud Sanctum Paullum de Horto (1); apud S. Xistum, & quasi fecit eumdem apud Sanctum Petrum ad Vincula; apud S. Iacobum de Orticaia, quando visitavit omnes Capellanos; apud S. Xistum; item sequenti anno apud S. Petrum ad Vincula.

CI. pag. ead. Apud S. Martinum de Guasfolongo (*sic*).

CII. pag. 138. Sermo, quem idem Dominus fecit apud S. Stephanum, & apud S. Matthaeum.

CIII. pag. 139. *b.* Sermo, quem idem Dominus fecit in reversione de Sardinia ad Clerum in Ecclesia S. Petri ad Vincula. Plura habet in hoc Sermone contra Prosperum Turritanum Antistitem.

CIV. pag. 140. Themata, de quibus idem Dominus aliquid proponebat, antequam cresimaret.

CV. pag. ead. *b.* Narratio quaedam, cui sequens titulus apponitur: *Quo ordine iverit* (sc. Fridericus) *in Sardineam, & per Sardineam, & redierit de Sardinea, & cum quibus omnia per ordinem inferius adnotantur, ut successores eius, quum tempus advenerit cognoscant facilius quid istiusmodi sint facturi, quomodo Dominus Fr. Archiepiscopus Pisanus ivit in Sardineam, tamquam Primas & Legatus.*

CVI. pag. 143. Sermo, quem idem Dominus fecit ad Clerum, quando D. Papa Gregorius X. praecepit Concilium congregari. Ex hoc constat Sermone pag. 143. *b.* Gregorii electionem, gratam fuisse Pisanis, ibi enim legitur: *cuius electionem non solum vobis, sed omni alio Clero, Potestati, Capitaneo, Ancianis, Populo, masculis, & feminis Civitatis Pisanae apud Ecclesiam maiorem in prima Dominica Septembris solemniter & cum magno tripudio curavimus intimare, currentibus annis Domini ab Incarnatione eius MCCLXII, consecrationis vero nostrae anno XIV. &c.*

CVII. pag. 144. Responsio & Consilium, quod dedit Dominus Fr. Dei gratia Pisanus Archiepiscopus D. Papae Gregorio X. in praesentia Dominorum Cardinalium & totius Concilii Generalis apud Lugdunum pro succursu Terrae Sanctae, & decima persolvenda. Desinit autem imperfecte in verbis: *Ciciliae deferuntur in terrae subsidium supradictae, secundo ut cohibeant falsos Christianos deferre ferrum vel liga . . . . .*

Summo loco, ex familia scilicet Vicecomitum, Pisis olim splendidissima, natus est Fridericus. Munus Capellani exercuit in aula Sinibaldi Flischi Genuensis, non solum quum hic Presbyter Cardinalis fuit, sed etiam postea quam in summum Pontificem nomine Innocentii IV. electus est, cui item Lugdunum anno MCCXLIV. eunti comitem se adiunxit, Lutetiam quoque Parisiorum Fridericus concessit, deinde in patriam reversus Cathedralis Ecclesiae Canonicus factus est. Dum autem in aula Innocentii fuit, gratiam sibi conciliavit Cardinalis Raynaldi, qui

(1) Horum quinque Sermonum tituli tantum, & initia occurrunt.

qui postea Summus Pontifex creatus est nomine Alexandri IV. Anno MCCLIV. Vitali successit Fridericus, idque accidisse ante diem XXVIII. mensis Iunii ex veteri Protocollo in Pisano Archiepiscopali Tabulario adservato, edocemur. In sacra praesertim doctrina multum excelluit, ut Sermones, quos ipse habuit satis ostendunt. Eos autem ex hoc Codice indigitavi Cl. P. M. Antonio Felici Matthaeio, qui seriem & excerpta quaedam exhibet Historiae Eccles. Pisanae Lucae typis Leon. Venturini MDCCLXVIII. Tomo II. pag. 34. seqq. qui etiam plura lectu digna de vita rebusque gestis huius Archiepiscopi in medium adfert.

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIII. (1) binis columnis, cum summariis & glossis aliquot in margine; titulis rubricatis & initialibus coloratis, num. 750. designatus. Constat foliis scriptis 144.

IACOBI VORAGINIS LEGENDAE SANCTORVM.

Cod. II. LEgendae Sanctorum, auctore Iacobo de Voragine, per totum annum, cum Prologo, ut in Cod. VI. Plut. XXX. sin. supra pag. 261. In hoc autem Codice post Vitam Sancti Pelagii, & Sermones in Dedicatione Ecclesiae subsequuntur pag. 149. Vita S. Clarae Virginis, & pag. 150. *b.* Vita S. Ioannis Chrysostomi.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & pictura in principio, auro interlita, num. 751. designatus. Constat foliis scriptis 152.

PETRI TRECENSIS HISTORIA SCHOLASTICA.

Cod. III. I. pag. 1. PEtri Presbyteri Trecensis, seu Comestoris Historia Scholastica. Praecedit Epistola, quae inscribitur & inc. *Reverendo Patri & Domino Guilielmo Dei gratia Senonensi Archiepiscopo Petrus servus Christi, Presbyter Trecensis, vitam bonam & exitum beatum. Caussa suscepti laboris fuit instans petitio sociorum. Des. & auctoritas praebeat perennitatem. Per omnia benedictus Deus amen.* Tum sequitur Praefatio, cuius initium: *Imperatoriae Maiestatis est tres in palatio habere mansiones.* Finis: *die moritur, qua nascitur.* Opus incipit a Genesi, & a Capite *De Creatione Empyrei Caeli, & quatuor Elementorum*, cuius prima verba sunt: *In principio erat Verbum.* Desinit in Actibus Apostolorum, & in Capite inscripto: *In quibus locis puniti sunt Petrus & Paullus*, cuius ultima verba sunt: *gladio enim perimebantur nobiles, & in loco magis honorabiliori* (sic), *scilicet in Catacumbis*. Concordat cum editione Lugdunensi per Magistrum Ioannem Crespinum MDXXVI. in 8. a pag. 1. usque ad pag. 255. Tum subiungitur in Codice Caput anepigraphum, quod tamen est de loco, ubi singuli Apostolorum sepulti sunt, & pag. 138. *b.* enumeratio, & ordo omnium Librorum Veteris & Novi Testamenti, & singulorum Prophetarum tam Maiorum, quam Minorum praedictiones de Adventu Domini nostri Iesu Christi.

Petrus Trecensis cognomine *Comestor*, sive *Manducator*, ex eo forte dictus, quod *Scripturarum auctoritates in suis Sermonibus, & Opusculis crebrius allegando quasi in ventrem memoriae manducarit* (2), ex Presbytero & Decano Ecclesiae patriae Cancellarius Parisiensis, tandem in secessu ad Canonicos S. Victoris Parisiensis diem obiit anno MCLXXVIII. XII. Kal. Novembris &c. Scripsit prae reliquis *Historiam* hanc *Scholasticam* ad Guilelmum Archiepiscopum ab anno MCLXIX. ad MCLXXV. Senonensem, quae nihil aliud est, quam Librorum Veteris & Novi Testamenti Historicorum Breviarium, Scholae usu probatum, cuius varias editiones recenset Fabricius Bibl. Med. Tom. I. pag 404. col. 2.

II. pag. 139. Historia Veteris & Novi Testamenti, forte eiusdem Petri Trecensis, cum brevi Prologo, qui quum auctoris intentionem in ea contexenda exponat, integer adfertur. Ita vero habet: *In praecedentibus praemissa descriptione originis, & descriptione artium, & quorumdam aliorum, ortum, cursum, & occasum omnium Regnorum ab initio usque ad nos disposuimus; in sequentibus autem profundas allegoriarum, & tropologiarum obscuritates secundum subiacentis historiae cursum, prius de Veteri Testamento, deinde de Novo, in quantum praesenti brevitati sufficere videbitur elucidabimus. Invenies in hac parte Libelli omnia imbecillitati tui sensus necessaria, tam inchoationi & in cognitione veritatis, & in amore virtutis omnibus modis necessaria, si tamen quae scripta sunt legere, & memoriae commendare non neglexeris.* Tum post Summarium Libri I. inc. *In principio creavit Deus caelum & terram. Caelum significat summa; terra, ima; caelum, invisibilia; terra, visibilia; caelum, spiritualia; terra, corporalia &c.* Desinit in Libro XIII. qui tractat de Evangeliis, & in Cap. XX. inscripto: *De commissura & vestimento, & utribus, & vino*, cuius ultima verba sunt: *& ipsi de praesumptione deteriores efficiuntur, & gratia in eis esse minime permittitur, sed vinum novum in . . . .*

In Codicis tegumento inter varia nullius momenti, hae duae adnotationes occur-

(1) Videtur autem Exemplar hoc ipsius auctoris manu exaratum, quum aliquando in titulis Sermonum prima persona pluralis numeri, non tertia singularis utatur.

(2) Verba sunt Trithemii Cap 380. de S. E.

currunt: *I. Nota quod Historiam Tripartitam composuerunt ad petitionem & mandatum cuiusdam Romani Pontificis tres Doctores Graeci, scilicet Socrates, Sozomenus, & Theodorus, & inceperunt historiam texere ab infantia, & orta Ecclesiae primitivae hoc ordine; quod enim sub uno contigerat Principe, narrabant singuli, primo unus, postea alius, postea reliquus, variando, & addendo, & ideo ab illis tribus Doctoribus dicitur Historia Tripartita; & nota quod tres fuerunt Socrates, scilicet unus Philosophus, & magister Aristotelis XXV. annis; alius hic Doctor Graecus compositor cum sociis huius Historiae Tripartitae; alius Socrates, fuit quidam Poëta. II. Nota quod librum historiarum super Bibliam, quae appellantur Historiae Scholasticae condidit Petrus Lombardus, dictus Comestor, Presbyter Trecensis, qui post Episcopus Parisiensis factus, condidit Librum Sententiarum, & Epistolas Paulli continuas, & Psalterium continuum. Trecae Trecarum, unde Trecensis, est quaedam terra prope Parisius, in cuius Episcopatu iste Petrus Presbyter fuit Canonicus.*

Codex membran. Ms. in fol. Saec. XIII. cum titulis, & initialibus coloratis, num. 75 a. designatus. Constat foliis scriptis 163.

HOMILIARIVM A DOMINICA I. DE ADVENTV VSQVE AD DOMINICAM RESVRRECTIONIS ET IN FESTIS SANCTORVM.

Cod. IV. HOmiliarium a Dominica prima de Adventu Domini usque ad Dominicam Resurrectionis, & in Festis Sanctorum per totius anni circulum occurrentium, nec non in Communi eorumdem. Patres vero, quorum adferuntur Homiliae, sunt utplurimum Ambrosius, Augustinus, Beda, Fulgentius, Hieronymus, Hilarius Episcopus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus Episcopus, Leo Papa, Maximus, & Severinus Episcopus. Hoc autem ordine progrediuntur.

I. pag. 1. Dominica I. de Adventu Domini. S. Ambrosii Episcopi Sermo, ut in Codice XLI. Plut. XVI. Catalogi Tomo I. pag. 296. §. I.

II. pag 2. Sermo unde supra. Ibid. § VIII. sub S. Augustini nomine.

III. pag. ead. *b*. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 69. §. VIII. sub eiusdem nomine.

IV. pag. 4. *b*. S. Hilarii Episc. Sermo, ut ibid. § IX. S. Augustino tributus.

V. pag. 5. *b*. S. Augustini Episcopi Sermo de Vnitate Trinitatis, & de Incarnatione Dei, ut ibid. §. XI.

VI. pag. 6. *b*. S. Leonis Papae Epistola ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum de Incarnatione, ut ibid. pag. 70. §. XIV.

VII. pag. 9. *b*. Dominica II. S. Augustini Episcopi Sermo, ut ibid. §. XIII. sub S. Io. Constantinopolitani nomine, & in fine diversus.

VIII. pag. ead. Vnde supra. Anonymi Sermo in Ev. Matthaei: *Simile est regnum caelorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo &c.* Inc. *Nam & in hoc innumerabile hominum genus volatilibus coaequavit; etenim passer invenit sibi domum &c.* Des. *mysterium hoc grande est. Ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Quod ergo interpretatus est, nos dubitare non convenit; sed oremus Deum, ut & nos gloriam ipsius videre mereamur in C. I. D. N. cum quo &c.*

IX. pag. 11. *b*. S. Augustini Episcopi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag 69. §. XII. sed in fine diversus.

X. pag. 12. *b*. Eiusdem Sermo contra Iudaeos, ut ibid §. X.

XI. pag. 15. S. Leonis Papae Sermo, seu potius Epistola, quae ita inscribitur, & inc. *Dilectissimo fratri Iuliano Episcopo Leo Episcopus. Licet per eos, quos ab urbe direximus plenissimas ad fratrem Flavianum litteras misimus.* Des. *ut absque cuiusquam animae detrimento possint adversam diaboli dolos, & sana defendi, & vulnerata curari.* Est Epistola xxv. pag. 141. editionis Operum Venetae apud Andr. Poletti MDCCXLVIII. fol.

XII. pag. 16. Eiusdem de Ieiunio mensis decimi, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 70. §. XV.

XIII. pag 17. *b*. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. § XVI.

XIV. pag. 19. Lectiones Isaiae Prophetae in Natale Domini, ut in superioribus Codicibus.

XV. pag. 20. S. Augustini Episc. Sermo (1) de Natale Domini, ut ibid. §. XVIII.

XVI. pag. 21. *b*. Vnde supra Sermo, ut ibid. §. XIX. sub S. Augustini nomine.

XVII. pag. 22. Vnde supra Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII Tom. cit. pag. 430. §. XXXII. S. Augustino tributus.

XVIII. pag. ead. *b*. Vnde supra Sermo, ut ibid. §. XXXIII. eidem adscriptus.

XIX. pag. 24. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. V. Plut. XXX. sin. supra pag. 256. §. VIII.

XX. pag. 25. *b*. Vnde supra Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 430. §. XXXVI. sub S. Augustini nomine.

XXI. pag. 26. Alius Sermo, ut ibid. §. XXXVII. sub eiusdem nomine.

XXII.

(1) Antiqua manus, forte Fr. Thedaldi de Casa, adnotavit: *Sed in Breviario legitur in Purificatione Virginis Mariae.* Circa medium huius Sermonis eadem manus ad verba *Sic namque olim praedictum est* animadvertit: *In aliquibus Libris incipitur hic Legenda de isto Sermone in Purificatione Beatae Virginis.*

XXII. pag. 27. Alius Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. citat. pag. 71. §. XXI. sub eiusdem nomine.

XXIII. pag. ead. *b.* S. Fulgentii Sermo in Natale S. Stephani, ut ibid. pag. 72. §. XXXVIII. sub S. Augustini nomine, sed in fine diversus.

XXIV. pag. 29. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. pag. 72. §. XXXIX.

XXV. pag. 30 Vnde supra. S. Fulgentii Sermo, ut ibid. pag. 73. §. XL. sed sub S. Augustini nomine.

XXVI. pag. 31. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. §. XLIV.

XXVII. pag. 32. *b.* Eiusdem Sermo de miraculis B. Stephani, ut ibid. pag. 74. §. LI. in fine diversua.

XXVIII. pag. 34. S. Isidori Episc. Sermo de vita S. Ioannis Evang. ut ibid. §. LIV. ubi erat anepigraphua.

XXIX. pag. ead. *b.* In Natale S. Ioannis Evang. Sermo, ut ibid. §. LII. ubi inscribitur: *Miracula, vel actus S. Ioannis Evangelistae*.

XXX. pag. 35. *b.* Vnde supra. Sermo, ut ibid. §. LIII. sed anepigraphus, & in fine diversus.

XXXI. pag. 36. *b.* In Natale Innocentum. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid §. LV. S. Augustino tributus.

XXXII. pag. 37. *b.* S. Severini Sermo, ut ibid. pag. 75. §. LIX. ubi est anepigraphus.

XXXIII. pag. 38. *b.* Vnde supra. S. Augustini Sermo, ut ibid. pag. 74. §. LVIII.

XXXIV. pag. 39. Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. LVI.

XXXV. pag. ead. *b.* Sermo anepigraphus, ut ibid. §. LVII. sub eiusdem Augustini nomine.

XXXVI. pag. 40. In Octava Domini. S. Augustini Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 300. §. XXXVII.

XXXVII. pag. 42. Vnde supra. Anonymi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 76. §. LXIX. S. Ambrosio tributus.

XXXVIII. pag. ead. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. pag. 75. §. LXVII.

XXXIX. pag. 43. In Epiphania Domini. Lectiones tres. Inc. *Haec est hereditas servorum Domini*. Des. *quaesivi, & non erat, qui adiuvaret*.

XL. pag. 44. Sermo anepigraphus, ut ibid. pag. 76. §. LXXI. S. Augustino tributus.

XLI. pag. 45. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. §. LXXII.

XLII. pag. 46. Vnde supra Sermo, ut ibid. § LXXIII. Augustino adscriptus.

XLIII. pag. 47. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo. ut ibid. §. LXXIV.

XLIV. pag. 48. Vnde supra. S. Fulgentii Sermo, ut ibid. pag. 77. §. LXXXVII.

XLV. pag. 49. *b.* In Natale S. Agnetis. S. Maximi Sermo, ut ibid. pag. 78. §. XCIII. S. Ambrosio tributus.

XLVI. pag. 51. In Conversione S. Paulli Apostoli. S. Augustini Sermo, ut ibid. pag. 80. §. CXVI.

XLVII. pag. 52. In Purificatione S. Mariae. S. Ambrosii Sermo, ut ibid. pag. 78. §. XCV.

XLVIII. pag. 53. *b.* Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. XCVI. S. Augustino tributus.

XLIX. pag. 54. In Cathedra S. Petri Sermo, ut ibid. §. XCVIII. S. Augustino item adscriptus.

L. pag. ead. *b.* Vnde supra. S. Ambrosii Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 434. §. XCVIII. sub nomine S. Augustini.

LI. pag. 55. Vnde supra Sermo, ut in Codice X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 108. §. LII. & est S. Maximi.

LII. pag. 56. In Annuntiatione S. Mariae. S. Ioannis Chrysostomi Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 79. §. CII.

LIII. p. 57. Vnde supra. Sermo, ut ibid. §. CIII. sub eiusdem nomine.

LIV. pag. 58. Vnde supra. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. §. CV.

LV. pag. 59. *b.* Dominica in Septuagesima. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. §. CVII.

LVI. pag. 60. Feria IV. Caput Ieiunii. S. Severini Episc. Sermo, ut in Cod. XLI. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 303. §. LXII.

LVII. pag. 61. Vnde supra. Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 84. §. CLVIII. sub S. Leonis Papae nomine.

LVIII. pag. ead. *b.* Feria VI. S. Ioannis Episcopi de Poenitentia Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 83. § CXLII.

LIX. pag. 63. Sabbato. S. Maximi Episcopi Sermo, ut ibid. §. CXLI.

LX. pag. 64. Dominica in Quadragesima. S Augustini Episcopi Sermo, ut ibid. pag. 81. §. CXXVI.

LXI. pag. ead. *b.* Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 83. §. CXL.

LXII. pag. 65. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. §. CXLV.

LXIII. pag. 66. *b.* Item eiusdem Sermo, ut ibid. §. CXLVI.

LXIV. pag. 67. *b.* Vnde supra eiusdem Sermo, ut ibid. §. CXLVII.

LXV. pag. 68. *b.* S. Ambrosii Episcopi Sermo, ut ibid. pag. 80. §. CXIV.

LXVI. pag. ead. Vnde supra Sermo, ut ibid. pag. 85. §. CLXI. sub Isidori Episcopi nomine.

LXVII. pag. 69. *b.* Dominica II. in Quadragesima. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. pag. 80 §. CXVIII. sub S. Augustini nomine.

LXVIII. pag. 70. *b.* S. Maximi Episcopi Sermo. Inc. *Retinet sanctitas vestra ante hos dies prosequutos nos esse, quod per hanc curam Sanctae Quadragesimae reparatio quaedam humani generis agitetur*. Des. *qui praevaricatores*

fuat

fant post Domini passionem. Non exstat inter Opera edita S. Maximi.

LXIX. pag. 71. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 84. §. CXLVIII.

LXX. pag. 72. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CIL.

LXXI. pag. 73. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CL.

LXXII. pag. 74. *b*. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLI.

LXXIII. pag. 75. *b*. Dominica III. in Quadragesima. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLII.

LXXIV. pag. 77. Vnde supra. Eiusdem Sermo. ut ibid. §. CLIV.

LXXV. pag. 78. *b*. Dominica in Quadragesima. Eiusdem Sermo. ut ibid. §. CLV.

LXXVI. pag. 80. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLVI. sub nomine S. Augustini Episcopi.

LXXVII. pag. ead. *b*. Vnde supra. Eiusdem S. Leonis Sermo, ut ibid §. CLVII.

LXXVIII. pag. 81. Vnde supra. Sermo, ut ibid. pag. 85. §. CLIX. sub S. Ambrosii nomine.

LXXIX. pag. 82. *b*. Dominica medium Quadragesimae. Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 85. §. CLX. sub eiusdem S. Ambrosii nomine.

LXXX. pag. 83. Anonymi Sermo in media Quadragesima. ut ibid. §. CLXIV., item sub eiusdem nomine.

LXXXI. pag. 84. S. Augustini Sermo de Christiano bono & malo. Inc. *Gaudeamus, fratres charissimi, & Deo gratias agamus, quod vos secundum desideria nostra incolumes invenire meruimus*. Des. *de qua mortis poena nos pius Deus liberare dignetur, qui cum Patre &c.* In Appendice Sermonum S. Augustini sub num. CCLXVI. Operum citat. edit. Venetae fol. Tom. V. Part. II. pag. 438.

LXXXII. pag. ead. *b*. Vnde supra. Eiusdem Sermo. Inc. *Terreat te gehennae metus, quo vel sic possis abstinere a pravis operibus; omni hora mortem adesse spera*. Des. *sed & Paullum famite ad exemplum. qui de semetipso dicit: Prius vero fui blasphemus, & persequutor, & contumeliosus, sed misericordiam Dei consequutus sum, quia ignorans feci in incredulitate*.

LXXXIII. pag. 86. *b*. Item de eodem Sermone. Inc. *Et vos ergo, si quid forte ignorantia admisistis, reparate vos quaeso in totis praecordiis vestris, quoniam bonum est*. Des. *amastis mortem, ite in perditionem; sequuti estis Diabolum, ite cum ipso in ignem aeternam*.

LXXXIV. pag. 89. De eodem Sermone. Inc. *Qui, putas, erit tunc moeror, qui luctus, quae tristitia, quae angustia, quam haec fuerit prolata adversum impios sententia?* Des. *atque demum liberi ab omni peccati contagione ad regna caelestia tripudiantes pervenire possitis, praestante &c.*

LXXXV. pag. 91. S. Leonis Papae Sermo de Passione Domini, ut in Cod. I. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 86. §. CLXXIV.

LXXXVI. pag. 92. Item eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 87. §. CLXXX.

LXXXVII. pag. 93. Eiusdem Sermo, ut ibid. § CLXXXI.

LXXXVIII. pag. 94. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXXII.

LXXXIX. p. 95. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXXIII.

XC. pag. 96. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXVI.

XCI. pag. 97. *b*. S. Augustini Episcopi Sermo, ut ibid. §. CLXXXIV. sub S. Leonis nomine.

XCII. pag. 99. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. §. CLXXXV.

XCIII. pag. 101. Eiusdem Sermo de Passione Domini, ut ibid. §. CLXXXVI.

XCIV. pag. 102. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 88. § CLXXXVII.

XCV. pag. 104. Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 87. §. CLXXVII.

XCVI. pag. 105. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXVIII.

XCVII. pag. 107. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXIX.

XCVIII. pag. 108. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 88. §. CLXXXVIII.

IC. pag. 110. S. Hieronymi Presbyteri Sermo in vigilia Hosannae, ut ibid. pag. 86. §. CLXIX. sub S. Augustini nomine.

C. pag. 111. Dominica in Ramis Palmarum. S. Ambrosii Episcopi Sermo, ut ibid. §. CLXXII.

CI. pag. ead. *b*. Vnde supra. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CLXXIII.

CII. pag. 112. Sermones congrui ad legendum in Parasceven, & primum S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. pag. 88. §. CLXXXIX.

CIII. pag. 113. Eiusdem Sermo. Inc. *Scripturam quidem Hebraei exitus, & verba mysterii, dilectissimi fratres, audistis, quomodo agnus immolatus est*. Des. *qui resurrexit a mortuis, adscendit ad celsa caelorum, & vivit & regnat cum Patre &c.*

CIV. pag. 114. *b*. Anonymi Sermo in Coena Domini. ut ibid. pag. 89. §. CXCVIII. sub S. Augustini nomine.

CV. pag. 118. S. Ioannis Constantinopolitani Episcopi Sermo, ut ibid. §. CC.

CVI. pag. 119. Item in Coena Domini. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CXCIX. sed finis diversus.

CVII. pag. 122. Item eiusdem Sermo in Parasceven, ut ibid. §. CCII.

CVIII. pag. 125. *b*. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. CCIII.

CIX. pag. 127. S. Leonis Papae Sermo, ut ibid. §. CCIV. sub Ioannis Osaurei nomine.

CX. pag. 128. In Sabbato Sancto. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. pag. 90. §. CCVIII.

CXI. pag. 129. Vnde supra. Sermo. ut ibid. §. CCIX. sub S. Ambrosii nomine (1).

CXII. pag. 130. Vnde supra Sermo, ut ibid. §. CCX. S. Augustino adscriptus.

CXIII. pag. 131. S. Augustini Episcopi Sermo de Resurrectione Domini, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. §. I.

CXIV. pag. 132. Eiusdem Sermo de Resurrectione, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. §. II.

CXV. pag. ead. *b.* Item unde supra Sermo, ut ibid. §. XV. anepigraphus

CXVI. pag. 133. *b.* Item de Resurrectione Sermo, ut ibid. §. XIX. S. Augustino tributus.

CXVII. pag. 134. Feria II. S. Augustini Episc. Sermo. Inc. *Non minus etiam nunc laetari debemus, quam hesterno laetati sumus; licet enim praeterita tenebrosa nox intercesserit gaudiis nostris; eadem nobis tamen dies est Sanctitatis.* Des. *promittit illico esse reddendum Resurrectionis nuntium, qui vivit &c.*

CXVIII. pag. 135. Item de Resurrectione Sermo, ut in Cod. XXXIX Plut. XVII. Tom. cit. pag. 402. §. XXI. inter Augustino adscriptos.

CXIX. pag. ead. *b.* Feria III. unde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. pag. 403. §. XXIII.

CXX. pag. 136. *b.* Eiusdem Sermo de eadem Resurrectione. Inc. *Sicut audistis praedicantem Dominum I. C. quia in principio erat Verbum.* Des. *& de Sacramentis altaris hodie infantibus disputandum est.* Apud Combefisium Tom. V. pag. 469.

CXXI. pag. 137. Vnde supra. Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 311. §. II. sub S. Augustini nomine, sed in fine diversus.

CXXII. pag. ead. *b.* De eadem Resurrectione Anonymi Sermo. Inc. *Pascha Christi, fratres dilectissimi, ceganum est caelorum, salus mundi, occasus Inferi, gloria supernorum.* Des. *quam custodire, protegereque dignetur per I. C. &c.* Apud Combefis. Tom. cit. pag. 464. sub S. Augustini nomine, sed in fine diversus.

CXXIII. pag. 138. *b.* Vnde supra. S. Ambrosii Episcopi Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Catal. Tom. cit. pag. 112. §. CVIII.

CXXIV. pag. 139. De die sancto Paschae, & de Cruce. Eiusdem Sermo, ut ibid. pag. 108. §. LX.

CXXV. pag. ead. *b.* Item eiusdem Sermo de Cruce, & Resurrectione D. N. I. C. ut ibid. pag. 109. § LXI.

CXXVI. pag. 140. S. Augustini Episc. Sermo de Maria Magdalena, ut ibid. §. LXIII.

CXXVII. pag. 141. In Natale S. Georgii. S. Ambrosii Episcopi Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 391 §. CXIII.

CXXVIII. pag. ead. *b.* S. Leonis Papae Sermo in diebus Rogationum, ut ibid. pag. 382. §. XVIII.

CXXIX. pag. 142. *b.* Vnde supra Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 403. §. XXX. inter S. Augustino tributos.

CXXX. pag. 143. Vnde supra. S. Ambrosii Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 107. §. XLV.

CXXXI. pag. 144. S. Augustini Episc. Sermo de eodem die, ut in Cod. XXXIX. Plutei XVII. Tom. cit. pag. 403 § XXXI.

CXXXII. pag. 145. In Adscensione Domini. S. Leonis Papae Sermo, ut in Codice XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 383. §. XXIII. diversus tamen in fine.

CXXXIII. pag. ead. *b.* Item unde supra (2) Sermo, ut ibid §. XXIV. sub Augustini nomine.

CXXXIV. pag. 146. Vnde supra. S. Augustini Sermo. Inc. *Hodiernam diem Adscensionem Domini in caelos celebravimus.* Des. *sed sic vivamus, ut bona fronte illi dicamus: fecimus quod iussisti, redde quod promisisti.* Sub num. ccexcv. Operum Tom. V. pag. 1522.

CXXXV. pag. ead. *b.* Vnde supra. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 313. §. XVII. In fine huius paginae antiqua manu notatum est: *Complementum istius Sermonis require in antea 213. charta, ubi est tale signum.*

CXXXVI. pag. 147. Sermo initio mutilus, qui tamen est in die S. Pentecostes. Inc. *. . . . . . martyrii, ante adventum Spiritus Sancti. Praeterea iam recesserat ex oculis eorum Dominus Iesus, qui eos praedicatione visibili, os ad os loquens, corroborabat.* Des. *stabilem ac perpetuam in nobis faciat mansionem; propter hoc enim ad nos ille descendit, ut nos ad illum possimus adscendere, cui est gloria &c.* In Append. S. Augustini est Sermo clxxxii. Oper. Tom. V. Part. II. a pag. 308. lin. 23. ad pag. 310.

CXXXVII. pag. 148. Item unde supra Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 109. § LXVI. sub S. Maximi nomine, sed in fine diversus.

CXXXVIII. pag. 149. Item de eadem Pentecoste. Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 404. §. LII. S. Augustino adscriptus.

CXXXIX. pag. 149. *b.* Vnde supra de eadem Pentecoste Sermo, ut ibid. §. LIV. item sub Augustini nomine.

CXL. pag. 150. S. Leonis Papae Sermo de Ieiunio Pentecostes, ut in Cod. XLII. Plut XVI. Tom. cit. pag. 315. §. XXIX.

CXLI. pag. ead. *b.* Item de eadem Pentecoste. Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plutei XVII. Tom. cit. pag. 405. §. LIX. sub nomine

(1) In margine alia manu notatum est: *S. Augustini Ep.*

(2) In margine antiqua manus adnotavit: *Sermo Augustini in Adscensione.*

mine S. Leonis. Heic autem in fine mutilus est; unde antiqua manus adnotavit: *Deficit finis Sermonis Augustini*.

CXLII. pag. 153. In Natale S. Ioannis Baptistae. S. Ambrosii Sermo, ut in Codice XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 408. §. CVIII.

CXLIII. pag. 154. Vnde supra. S. Ambrosii Sermo, ut ibid. §. CXI.

CXLIV. pag. ead. *b*. Vnde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Sancti Ioannis iudicis nostri vox verbi divini mysteriis Christianae religionis hanc fidem in natalis sui festivitas hodie ubique celebratur* (sic). Des. *& pater, qui erat mutus, loquutus est verbum, auxiliante &c.*

CXLV. pag. 155. Vnde supra. Anonymi Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 408. §. CX. sub Augustini nomine.

CXLVI. pag. 156. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut ibid. § CIX

CXLVII. pag. 157. S. Leonis Papae Sermo in Natale Apostolorum Petri, & Paulli, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 388. § LXXXVI.

CXLVIII. pag. 158. *b*. Eiusdem Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 409. §. CXV.

CXLIX. pag. 159. Vnde supra. S. Ambrosii Episc. Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 388 §. XC.

CL. pag. 160. *b*. Item congruus Sermo in Conversione, ut in Cod. XLI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 433. §. LXXXVIII. inter S. Augustino adscriptos; at heic in fine diversus.

CLI. pag. 161. Vnde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Natalem hodie, iuvante Domino, Apostolorum celebramus, quorum memoriam universus mundus amplectitur*. Des. *at caelum possideas interemptas, praestante Domino &c.*

CLII. pag. ead. *b*. Vnde supra. Anonymi Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag 109. §. LXXII. sub S. Maximi nomine.

CLIII. pag. 162. Vnde supra. Anonymi Sermo, ut ibid. pag. 110. § LXXIII. sub eiusdem nomine; sed finis diversus.

CLIV. pag. 163. S. Ambrosii Episc. Sermo, ut ibid. §. LXXIV. sub eiusdem nomine, at finis diversus.

CLV. pag. ead. *b*. S. Ambrosii Episc. Sermo. Inc. *Duorum Sanctorum Apostolorum Petri & Paulli, fratres charissimi, hodie celebramus natalem, quorum sanus & praedicatio pervenit in omnem orbem terrarum*. Des. *& coronati venerunt ad Dominum Deum, cui est honor &c.*

CLVI. pag. 164. Vnde supra. Inc. *Audistis, fratres charissimi, beatissimum Petrum in Salvatoris passione suis erroribus profecisse, & posteaquam negavit Dominum, fuisse apud Dominum meliorem*. Des. *ille auxilium solitum non negabit Iesus Christus Dominus noster, qui &c.*

CLVII. pag. ead. *b*. In Natale S. Paulli, S. Ioannis Chrysostomi Sermo, ut in Codice XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 409. §. CXX.

CLVIII. pag. 166. In Natale S. Laurentii Martyris. S. Ambrosii Episc. Sermo, ut ibid. pag. 410. §. CXXXIII.

CLIX. pag. 167. Vnde supra. S. Maximi Episc. Sermo, ut ibid. §. CXXIX.

CLX. pag. ead. *b*. S. Fulgentii Archidiaconi B. Maximi Episc. Sermo, ut ibid. §. CXXXV.

CLXI. pag. 169. Vnde supra. S. Ambrosii Sermo. Inc. *Dicit Dominus in Evangelio, & cui simile illud aestimabo simile est grano sinapis*. Des. *devotiorem Laurentium Salvatori supplicia atrocia fecerunt*. Apud Cum-Dium in Homiliario Tomo IV. pag. 579. sub S. Augustini nomine.

CLXII. pag. 170. Vnde supra. S. Leonis Papae Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 410. §. CXXVII.

CLXIII. pag. ead. *b*. Vnde supra. S. Maximi Episc. Sermo, ut ibid. §. CLXXX.

CLXIV. pag. 171. *b*. Epistola Hieronymi Presbyteri ad Paullam & Eustochium de Assumptione Beatae Mariae Virginis, ut ibid, §. XXXVII. Praecedunt autem sex versiculi, quos ibidem innuimus.

CLXV. pag. 181. Vnde supra. Sermo, ut in Cod. XXIII. Plut. XVIII. Tom. cit, pag. 484. §. LXXV.

CLXVI. pag. 185. In Decollatione S. Ioannis Baptistae. S. Ioannis Chrysostomi Sermo. Inc. *Hodie nobis Ioannis virtus, Herodis feritas quum refertur, confusa sunt viscera*. Des. *ut e natali suo Herodes mortuus est*.

CLXVII. pag. 186. Vnde supra. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 378. § CLXIX.

CLXVIII. pag. 187. In Nativitate S. Mariae Virginis. Anonymi Sermo. Inc. *Scientes, fratres charissimi, auctori nostro multum nos debere*. Des. *qui sane matri fecunditatem attulit, virginitatem non abstulit, ipsi gloria &c.* Apud Cum-Dium l. c. Tom. IV. pag. 628. sub Hildephonsi Toletani nomine.

CLXIX. pag. 188. *b*. Vnde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Celebritas hodiernae diei admonet, ut in laude Virginis immorari debeamus*. Des. *ipsa nos sedula prece commendare dignetur in caelis, quod ipse praestare dignetur, qui in Trinitate perfecta vivit & regnat Deus &c.* Ibid. pag. 627. sub eiusdem nomine.

CLXX. pag. 189. Vnde supra. Anonymi Sermo. Inc. *Adest nobis, dilectissimi, optatus dies beatae & venerabilis semper Virginis Mariae*. Des. *sit tibi assidue exorare pro populo Dei, quem meruisti benedicta pretium perferre mundi, qui &c.* In Appendice Sermonum S. Augustini sub num. cxciv.

CLXXI. pag. 190. *b*. S. Leonis Papae Sermo de Ieiunio mensis septimi, ut in Codice XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 318. §. LIV.

CLXXII. pag. 191. Eiusdem Sermo, ut in

in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 407. § LXXXVII.

CLXXIII. pag. 192. Eiusdem Sermo, ut ibid. §. LXXXVIII.

CLXXIV. pag. ead. *b.* Eiusdem Sermo. Inc. *Omnis, dilectissimi, divinarum eruditio praeceptorum hoc proxime agit apud corda credentium.* Des. *& cohibitio cupiditatum, & exaudita precum, & remissio peccatorum per Dominum &c.* Est Sermo xci. inter Opera S. Leonis edit. Vener. apud Andr. Poletti MDCCXLVIII. fol. pag. 92.

CLXXV. pag. 193. *b.* In S. Michaëlis Archangeli. S. Isidori Episc. Sermo. Inc. *Angelorum nomen est officii, non naturae; nam secundum naturam spiritus nuncupantur; quando enim de caelo ad annuntiandum hominibus mittuntur, ex ipsa annuntiatione Angeli nominantur.* Des. *per quod agnoscitur, per Incarnationem Dominicam, pacem hominibus suisse & Angelis redditam.*

CLXXVI. pag. 195. In festivitate Omnium Sanctorum. Anonymi Sermo, ut in Codice XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 390. §. CIII. Heic autem Sermo est integer, & extat inter S. Augustino adscriptos.

CLXXVII. pag. 196. Anonymi Sermo. Inc. *Libenter ac prompte certemus in agone iustitiae, Deo & Christo spectante, curramus, & qui saeculo, & mundo maiores esse coepimus, cursum nostrum nulla iam saeculi, & mundi cupiditate tardemus.* Des. *huius itineris ducem habemus salutis auctorem, lucis principem, laetitiae largitorem.* Est pars Sermonis Bedae in solemnitate Omnium Sanctorum, Operum Basileensis edit. A. MDLXIII. fol. Tom. VII. a pag. 210. lin. 43 usque ad finem.

CLXXVIII. p. ead. *b.* Eiusdem (*sic*) Homilia in festivitate Omnium Sanctorum, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 390. §. CII. sub nomine S. Leonis Papae, sed tamen est Bedae, & habetur in Tom. cit. a pag. 211. usque ad pag. 215. In hoc autem Codice dividitur in quinque sectiones.

CLXXIX. pag. 199. Dominica de Sancta Trinitate. Sancti Isidori Sermo. Inc. *Denique ad verum beatitudinem pervenire volentibus prima omniam fides est necessaria.* Des. *opera esse totius Sanctae Trinitatis, idest unius Dei, qui fecit in caelis & terra visibilia & invisibilia, verissime credendum est.*

CLXXX. pag. 201. *b.* S. Augustini Episc. Sermo de eadem Dominica, ut in Cod. XXXVI. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 366. §. LI. ubi finis diversus.

CLXXXI. pag. 202. In Vigilia S Andreae Apost. Anonymi Sermo. Inc. *Fratres charissimi, cognoscamus agnum, cognoscamus pretium nostrum; ecce duo discipuli Ioannis.* Des. *ecce vere Israëlita, in quo dolus non est.*

CLXXXII. pag. 203. *b.* Item Sermo in Natale S. Andreae Apost. Inc. *Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilaeae &c. Ordinem Apostolorum, & meritum uniuscuiusque, illius fuit distribuere, qui cordis arcana rimatur.* Des. *advenit Novum Testamentum, quod Evangelium est Iesu Christi.*

CLXXXIII. pag. 204. De eadem festivitate Sermo(1). Inc. *Scriptum est enim: spiritus Domini ornavit caelos; ornamenta enim caelorum sunt virtutes praedicantium.* Des. *si Deus ac proximus integra mente diligatur* (2), *ipso adiuvante &c.*

CLXXXIV. pag. 205. In Natale unius Martyris. S. Fulgentii Episc. Sermo, ut in Cod. XXXIX. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 412. §. CLI.

CLXXXV. pag. ead. *b.* In Natale Martyr. S. Ambrosii Episc. Sermo, ut in Cod. X. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 110. §. LXXXIII.

CLXXXVI. pag. 206. Eiusdem Sermo. unde supra, ut ibid § LXXXII.

CLXXXVII. pag. ead. *b.* Item S. Augustini Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 391. § CXVIII.

CLXXXVIII pag. 207. *b.* Eiusdem Sermo, ut ibid. § CXIX.

CLXXXIX. p. 208. Item unde supra Sermo, ut in Cod. XXXVII Plut. XVII. Tom. cit. pag. 391 §. CXIV.

CXC. pag. ead. *b.* Vnde supra. Sermo, ut ibid. §. CXVI.

CXCI. pag. 209. In Natale Confessorum. S. Ambrosii Episc. Sermo, ut ibid. §. CXXIV.

CXCII. pag. 210. *b.* Vnde supra. Sermo de Confessoribus. Inc. *Adest sensibus nostris, fratres, in quo scripsimus, beatos Confessores ideo amicos Salvatoris effectos.* Des. *accumulat sibi graviora peccata, unde nos omnipotens Deus liberet, qui vivit &c.*

CXCIII. pag. 211. *b.* Vnde supra. S. Fulgentii Episc. Sermo, ut in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Tom. cit. pag. 391. §. CXXIII. Heic tamen in fine mutilus, ob defectum Codicis inter pag. 211. & 212. Pagina enim 211. desinit in verbis: *venit, non ministrari, sed ministrare* . . . . adiecto in imo margine *non continuatur*. Pagina vero 212. incipit a verbis . . . . *ego & pater unum sumus &c.* quae ad alium Sermonem pertinent qui des. *omnia implentem, omnia continentem, & cum Patre & Filio universa moderantem.*

CXCIV. pag. 212. Vnde supra Sermo, ut ibid. pag. 384. §. XXX. Ob male compactum Codicem finem huius Sermonis habes supra pag. 147.

CXCV. pag. 213. S. Augustini Episc. Sermo, ut in Cod. XLII. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 313. §. XVIII. sub nomine S. Leonis

(1) In imo margine alia antiqua manus adnotavit: *S. Gregorii P. de Homeliis Evangeliorum in festivitatibus Apostolorum.*

(2) Ad haec verba eadem manus in margine adiecit: *Deficit in Anglica plusquam media columna.*

nis Papae. Finis autem ob memoratum Codicis defectum desideratur, unde antiqua manus in calce adnotavit: *non continuatur*.

CXCVI. pag. 214. Sermo initio mutilus, qui tamen videtur de Institutione Sacramenti Eucharistiae. Inc. . . . . . : *nisi fieri templum Dei, quantum possumus cum Dei adiutorio laboremus, ne Deus noster in templo suo, hoc est in nobis inveniat, quod oculos suae maiestatis offendat*. Des. *serve bone, & fidelis intra in gaudium Domini tui, ad quod gaudium Dominus nos sua protectione perducat, qui vivit &c.*

CXCVII. pag. 215. Vnde supra Sermo. Inc. *Haec festa Ecclesiae colunt, qui se Ecclesiae filios cognoscunt; haec enim omnium credentium mater est, quae natos ad mortem, regenerat ad salutem*. Des. *habebit de perceptione fructum, non habebit de satietate fastidium, ad quae nos bona perducat, qui vivit &c.*

CXCVIII. p. 216. Vnde supra Sermo. Inc. *Beatos Apostolos Sermo divinus sub appellatione commemorat montium pro stabilitate virtutum ac sublimitate meritorum*. Des. *renn sacris adytis non vult excludi ipse qui vivit &c.*

In primo folio adscriptum est: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bacellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ord. Fratrum Minorum*. In fine occurrit manu, ut videtur Fratris Thedaldi de Casa Tabula Sermonum, qui in Codice continentur, adpositis singulorum principiis & auctorum nominibus.

Codex membranac. Ms in fol. min. Saec. XII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus pictis. num. 753. designatus. Constat foliis scriptis 221.

CASSIANI COLLATIONES.

Cod. V. HVic Operi sequens praefigitur titulus: *In Christi Iesu nomine incipit Liber Collationum Sanctissimorum Patrum. Editus enim est a doctissimo viro, atque clarissimo Cassiano Abbate, procul dubio illustrante atque docente gratia Spiritus Sancti*. Sunt autem Collationes XXIV. quarum praemittuntur tituli; titulos vero consequitur Prologus. Concordant cum iis, quas singillatim recensuimus in Codice XXVI. Plut. XVI. Catalogi Tom. I. a pag. 274 § II. usque ad pag. 276. §. XXV. inclusive.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, & Summariis in margine, nec non figuris aliquot rudi calamo delineatis, num. 754 designatus; cuius ultimi versus recentiore manu suppleti sunt. Constat foliis scriptis 105.

BERTRANDI DE TVRRE SERMONES.

OPus Sermonum Dominicalium, & ferialium, ac etiam solemnitatum Domini, mobilium per totius anni circulum, compilatum per Venerabilem Patrem Dominum Bertrandum Thusculanum Episcopum Cardinalem (1) Sacraeque Theologiae Doctorem, Ordinis Fratrum Minorum. Sermo primus in Dominica I. de Adventu inc. *Videbunt filium hominis venientem in nube. Lucae XXI. Verbum istud sumptum de Evangelio Sancti Lucae, quod hodierna die legitur in Ecclesiis secundum Ordinarium Romanum &c.* Sermo ultimus in Dominica XXIV. post Pentecosten inc. *Vbicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilae. Matth. XXIV. Sacrosancta Romana Ecclesia, quae per Divinam providentiam omnium Ecclesiarum mater est & magistra*. Des. *ubicumque ipse radicans in cor ore apparebit, qui cum Patre &c.* Legitur in fine Index rerum notabilium alia manu. Cod. VI.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 755. designatus. Constat foliis scriptis 348.

NICOLAVS TREVETH SVPER BOETHIVM.

FR. Nicolai Treveth Expositio super Libros V. Boëthii de Consolatione, cum Prologo, ut in Codice XLVI. Plut. LXXVI. Catalogi Tom. III. pag. 116. ubi Prologum cum ipsa Explanatione coniunctum invenies. Tum ita clauditur Expositio: *Et sic terminatur Liber quintus continens prosas sex, & metra quinque, & sunt universaliter in toto isto Libro prosae triginta novem, & metra totidem. Explicit scriptum super quinto Libro Boëthii*. Subiicitur pag. 76. Summarium Librorum & Capitum Boëthii, cui adnectuntur carmina quaedam rhythmica, quae clauduntur ita: Cod. VII.

Facto fine pia laudetur Virgo Maria.
Est levis atque brevis in mundo gloria quaevis.

In ultimo folio inter varia possessorum nomina, hoc in praesens superest: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia A. D. MCCCCVI.*

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & scholiis aliquot perquam raris, in quibus citatur Papias. Constat foliis scriptis 78.

P.V-

(1) Hic videtur esse Bertrandus de *Turre nobilis*, inter Minoritas *Doctor famosus*, ab A. MCCCXIX Archiep. Salernitanus, & ab A. MCCCXX. ad MCCCXXXIV. Cardinalis, qui scripsit Sermones in Evangelia, de Tempore, de Sanctis, ac Quadragesimales &c. Vide Fabric. Biblioth. Med. Tom. I. pag. 144.

PLVTEVS XXXIV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. V.

C O D E X I.

VITAE SS. PATRVM AVCTORIBVS DIVERSIS.

VItae Sanctorum Patrum a diversis conscriptae, quae in hoc Codice sunt omnes anepigraphae. Concordant autem quoad initium, & finem cum illis, quas recensuimus in Codice IX. Plutei X. sin. supra a pag 85. §. I. usque ad pag. 90. §. LIII. eumdemque cum illis omnino ordinem servant. ita ut ex uno eodemque archetypo uterque Codex profluxisse videatur. Hoc praenotato, nomina eorum, quorum enarrantur Vitae, exponere satis erit. Ea itaque sunt:

I. pag. 1. Vita S. Paulli primi Eremitae.
II. pag. 3. B. Antonii Abbatis.
III. pag. 18. S. Hilarionis.
IV. pag. 24. *b.* Monachi Captivi.
V. pag. 26. Frontonis Abbatis.
VI. pag. 27. *b.* Ioannis.
VII. pag. 32. *b.* Apollonii.
VIII. pag. 36. Ammonis.
IX. pag. ead. *b.* Compretis.
X. pag. 38. *b.* Abbatis Syri.
XI. pag. ead. Heleni.
XII. pag. 39. *b.* Heliae.
XIII. pag. 40. Eulogii.
XIV. pag. ead. Apellem.
XV. pag. ead. *b.* Paphnutii.
XVI. pag. 42. De Isidori Monasterio.
XVII. pag. ead. Serapionis.
XVIII. pag. ead. Apollonii.
XIX. pag. ead. *b.* Dioscori.
XX. pag. 43. Monachorum ex Nitria regione.
XXI. pag. 45. *b.* Ammonis.
XXII. pag. 46. Paulli Simplicis.
XXIII. pag. ead. *b.* Piamonis.
XXIV. pag. 47. Ioannis.
XXV. pag. ead. *b.* Hor Abbatis.
XXVI. pag. 48 Ammonis.
XXVII. pag. ead. Beni.
XXVIII. pag. ead. Theonis.
XXIX. pag. ead. *b* Oxyrinchi.
XXX. pag. 49. Macarii Alexandrini.
XXXI. pag. 51. *b.* Moysis.
XXXII. pag. 52. *b.* Valentis.
XXXIII. pag. 53. Martini Monachi.
XXXIV. pag. ead. Macarii Aegyptii.
XXXV. pag. 57. *b.* Abbatis Antonii.
XXXVI. pag. 59. Abbatis Arsenii.
XXXVII. pag 60. *b.* Abbatis Pastoris.
XXXVIII. pag. 61. *b.* Abbatis Bessarionis.
XXXIX. pag. 62. Abbatis Pemen.
XL. pag. 69. De dictis Sanctae Syncleticae, & aliorum plurimorum seniorum, longissima enarratio.
XLI. pag. 93. *b.* Continuatio superioris enarrationis, quae in dicto Codice IX. inscribitur *Liber secundus*.
XLII. pag. 120. Vita S. Macarii Romani.
XLIII. pag. 124. *b.* S. Abrahae, & S. Mariae eius nepris.
XLIV. pag. 131. S. Basilii, cum Prologo.
XLV. pag. 142. S. Ioannis Archiepiscopi Alexandrini, auctore Leontio Episcopo Neapoleos Cypriorum Insulae, cum Prologo.
XLVI. pag. 159. *b.* Legenda cuiusdam Sanctissimae mulieris (1).
XLVII. pag. 160. Vita S. Euphrosynae Virginis.
XLVIII. pag. 163. *b.* S. Odiliae Virginis.
XLIX. pag. 167. S. Euphraxiae Virginis.
L. pag. 173. *b.* S. Pelagiae.
LI. pag. 176. *b.* Beatae Thaysis, cum Praefatione.
LII. pag. 177. S. Mariae Aegyptiacae, cum Prologo.
LIII. pag. 122. *b.* Sanctae Marinae (2) Virginis.

In primo folio legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Accursii Bonfantis, quem scribi fecit.*

Codex membranae. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, grandiori littera exaratus, cum initialibus pictis, num. 757. designatus. Constat foliis scriptis 183.

ANONYMI SERMONES.

Cod. II.

ANonymi Sermones Dominicales, & Festivi. Sermo primus in Dominica I. de Adventu Domini inc. *His autem fieri incipientibus, respicite, & levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra. Luc. XXI. pro themate. Parvus fons crevit in fluvium, & in*

(1) Ita in dicto Codice inscribitur, nullo proprio nomine apposito.

(2) Ita corrige in dicto Codice IX. ubi typographi lapsu excidit *Mariae* pro *Marinae*.

& in lucem solemque conversus est. Verba secundo proposita scripta sunt Esther X. in quibus negotiator, sive praedicator Sacrae Scripturae sufficienter describitur. Sermo ultimus in Pentecosten des. *ecce dedi verba mea in ore tuo in ignem, & populum istum in lingua, & vorabit eos. Explicit.* Habetur in principio index Sermonum, & in fine rerum notabilium alia manu.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 758. designatus. Constat foliis scriptis 280.

ANONYMI TABVLA DECRETORVM, S. BERNARDI, HVGONIS DE S. VICTORE. ET ALIORVM OPVSCVLA.

Cod. III. I. pag. 1. ANonymi Tabula & Materia Decretorum, praevio hoc brevi Prologo: *Quoniam quasi impossibile est, ut Decretorum materiae sufficienter memoriae hominum commendentur, idea ad preces nobilissimi Archidiaconi I. Hispani istas notulas sub brevi stylo compilavi, & si aliqua minus bene posita sunt, parcat dilectio socialis, diligenter ea corrigendo* Inc. *Prima & secunda Distinctio innuit quid sit ius, quid lex, & de speciebus eorum &c*

II. pag. 7. Sermo de Canone factus in Capitulo Clarevallensi a quodam Canonico de Ordine Praemonstratensi. Inc. *In virtute Sanctae Crucis, & Sacramento Altaris magna est convenientia, & magna efficacia, quum per utrumque excludantur contraria, & renovetur, & sanctificetur Ecclesia.* Des. *in duobus primis est convenientia, in tertia vera differentia.* Dividitur in varia Capita, in quibus de Sacrificio Missae, & de Sacramento Eucharistico potissimum agitur, & solvuntur ea de re quaestiones VII.

III. pag. 12. Anonymi Libellus de Floribus auctoritatum Beatae Mariae Virginis. Praecurrit brevis Prologus. qui inc *Floribus Beatae Mariae Virginis plenos Prophetarum codices quum adspicerem, sicut qui corbonam cuiuslibet Imperatoris variis opibus, & deliciis plenum adspicis, ha sitans quod maius eligat; vel qui prati flores amoenos tempore verni intuitus est, sic accidit mihi. Conversus ad dexteram intuitus sum pulcros, conversus ad laevam intuitus sum pulcriores. Elegi tamen quosdam, quos ad decus Divae Virginis in hoc volumine, prout potui, ingenti labore comprehendi &c.* Liber inc. *Dominus noster Iesus Christus, summus Imperator caelorum, idcirco voluit de Virgine nasci.* Des. *igitur universali Domino, & eius piae Matri gloriosae Virgini Mariae laudes, & grates solvamus, qui hos XL. flores praelibatos, naribus Sanctae Ecclesiae odoriferos, nobis exponere dedit; deprecantes ut floridam Virginem, cum florido Filio suo videre in caelesti regno valeamus. Faciem autem Matris & Filii cernentes, in caelesti gloria remunerabuntur, qui Librum Florum legerint, vel audierint, ad decus illorum, diebus sabbatorum; quod ipse praestare dignetur Dominus noster I.C. qui vivit &c.*

IV. pag. 23. Anonymi Adnotationes quaedam de Beata Maria. Inc. *Domini est terra, idest Virgo, de quo Isaias: aperiatur terra, & germinet Salvatorem &c.*

V. pag. 25. Anonymi Moralia & Praedicabilia quaedam, de virtute, fide, spe, & charitate de dilectione bonorum, de prudentia, de duodecim stultitiis peccatorum, de patientia, iustitia, oratione, de donis &c Inc. *Notandum, quod virtus dicitur a vi unde Dominus vocat virtuosos violentos.* Des. *quibus obligaverunt parentes nostri caelestem hereditatem. Laudetur Altissimus, qui dedit principium & finem. Amen.* Auctores, qui passim citantur sunt, Aristoteles, Ambrosius, Augustinus, Barlaam, Bernardus, Chrysostomus, Damianus, Glossa, Gregorius PP. Isidorus, Magister Sententiarum, Seneca, Tullius.

VI. pag. 130. *b.* Beati Lucini Episcopi Liber Septuaginta Nominum Beatae Virginis Mariae, cum brevi Prologo, qui ita se habet: *Multoties contingit, ut huius saeculi homines, vel a patribus, vel a patriis accipiant nomina, deinde a propriis factis, vel a negociis, quae agunt recipiant cognomina. Similiter Beata Dei Genitrix primum suscepit nomen a parentibus Maria, deinde a propriis suis divinis, vel a diversis, & innumerabilibus miraculis, quae per saeculum crebro agit, diversa recipit cognomina. Innumera sunt eius facta, & innumera sunt eius cognomina. Igitur videndum, & sciendum, quare Stella, quare Virga, quare Mater, quare Columba, & his similia nuncupetur.* Liber inc. *Gloriosae Virginis Mariae ad laudem & honorem eius sacra nomina iuxta meum exiguum sensum Spiritu Sancto dictante exponere curavi. Nuncupatur namque Diva Virgo &c.* Des. *celebremus igitur eius Sacra Sabbata, & dignis officiis Ecclesiasticis Beatam Virginem veneremur, quatenus in caelesti regno, una cum ea venerari mereamur, quod ipse praestare dignetur Iesus Christus &c.* Sequuntur arcanae quaedam litterae Etrusco more efformatae, & versiculi quatuor alia manu praecepta Decalogi exprimentes, hoc pacto:

Sperne Deos, fugito periuria, Sabbata serva,
Sit tibi patris amor, sit tibi matris honor.
Non sis occisor, moechus, fur, testis iniquus,
Vicinique thorum, resque caveta suat.

VII. pag. 139. Anonymi Expositio in Praecepta Decalogi. Inc. *Ad honorem eius, qui de tenebris nos vocavit, ut unicum eius Filium in gentibus praedicemus, & Spiritus almi, qui ad praedicationes uberes, linguas moves,*

movet, ac Beatissimae Mariae Dei Genitricis, quae circa confessionem volumus inquirenda &c. Des. *audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus unus est, dilige eum ex toto.*

VIII. pag. 148. *b.* S. Bernardi Clarevallensis Abbatis de laudibus Virginis Mariae Homiliae IV. cum Praefatione in principio, & Excusatione in fine, ut in Codice I. Plutei XVI. Catalogi Tomo I. pag. 157. §. V.

IX. pag. 161. Anonymi Liber de tribus diebus pro ea, quae in meditatione constat speculatione rerum &c. Inc. *Isti tres dies sunt, timor, veritas, charitas.* Des. *octavus pertinet ad resurrectionem.*

X. pag. 172. *b* Magistri Hogonis (de S. Victore) Liber de Institutione Novitiorum, cum Praefatione, quae inc. *Quia fratres, largiente Domino, de vana conversatione huius saeculi.* Des. *de hac via qua ad ipsum itur vos instruamus.* Post Capitum tabulam, Liber inc. *Primam igitur scire debetis, quod hanc scientiam.* Des. *bonitatem vero orate, ut vobis det Deus. Amen.* Exstat inter Opera Hugonis de S. Victore Canonici Regularis Lateran. editionis Moguntinae apud Io. Volmarium MDCXVII. fol. Tom. II. a pag. 19. ad pag. 28.

XI. pag. 184. *b* Eiusdem de orando Deo Liber, cum Prologo, qui inc. *Domino & Patri M H. munusculum hoc.* Des. *& donum impendere debetis.* Liber inc. *Quo studio.* Des. *in ara cordis adoletur.* In cit. Tom. a pag. 153. ad pag. 159.

XII. pag. 189. Eiusdem de Arca Noë Libri III. priores cum Prologo, qui inc. *Quum sederem aliquando in conventu fratrum.* Des. *qui idcirco fecit nos, ut in nobis habitaret Iesus Christus Dominus noster, qui cum Patre &c.* (1). Liber I. inc. *Duobus modis Deus cor humanum inhabitat.* Liber III. des. *neque in hoc meam insipientiam fateri erubesco*, ut in cit. Tomo a pag. 195. ad pag. 211.

XIII. pag. 208. Anonymi Tractatus brevis de osculo. Inc. *Tria sunt oscula, reconciliatorium, remuneratorium, contemplatorium.* Des. *& hoc illis sentire dulce sit, quod sua mala aggravare, & aliorum alleviare possit.* Adscribuntur ad marginem ultimae paginae Scholia quaedam, ut videntur in declarationem superioris Tractatus, quae totum quod supererat spatium implent.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 759. designatus. Constat foliis scriptis 209.

MAGISTRI THOMAE DE HIBERNIA MANIPVLVS FLORVM.

Cod. IV. MAnipulus Florum ordine alphabetico digestus, compilatus a Magistro Thoma de Hibernia, quondam socio de Cerbona, cum indice vocabulorum, & scholiis quibusdam in fine, necnon indice auctorum, ex quorum Operibus testimonia adferuntur. Prologus inc. *Abiit in agrum, & collegit spicas, post terga metentium Ruth. II. Ruth paupercula non habens messem propriam ad colligendum, agrum intravit alienum = sic ego pauperculus non habens copiam scriptorum, nec originalium acervum, agrum intravi Booz, quod interpretatur robur, vel virtus, scilicet Roberti utique robusti, in quo virtutis robur vigere consuevit &c.* Des. *improvidus enim est, qui neglecto igne se per scintillas nititur calefacere, & qui, contempto fonte, per roris guttas sitim conatur exstinguere.* Liber incipit a voce *Abstinentia*, & quidem ita: *Bonum est in cibo cum gratiarum actione percipere quidquid Deus edendum praecepit.* Desinit in voce *Christus*, scribitur enim Graeco more Xpc, & in verbis: *iugum meum suave est.* Thomas Hibernicus, alias Palmeranus, seu Palmerstonensis, in agro Kildariensi natus, Doctor Sorbonicus aliquando docuit, mortuus in Monasterio Aquilae Regni Neapolitani A. MCCLXIX. Eius prostat *Manipulus florum*, sive *Flores omnium Doctorum, qui super sacris litteris scripserunt*, pluries recusi; nos editionem anni MDCI. apud Iacobum Stoer in 16 consuluimus, in qua tamen deest auctoris Prologus. Concordat autem cum ipsa Codex noster usque ad penultimam vocem *Usura*. Pro ultima vero, quae est *Zelus*, habentur in Codice voces *Uxor, Christianus, & Christus.*

Tam in primo, quam in ultimo folio adscriptum est: *Iste Liber est ad usum Fratris Sebastiani Ioannis de Bucellis de Florentia Ordinis Minorum, quem emit a Ioanne D. Laurentii Redulfis ducatos tres cum dimidio, quem assignavit Armario Florentini Conventus anno Domini MCCCCXLIV. die XX. Ianuarii.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 762. designatus. Constat foliis scriptis 112.

LECTIONARIVM SANCTORVM, ET PETRI CHRYSOLOGI SERMONES.

I. pag. 1. LEctionarium Sanctorum, scilicet Cod. VII.

I. pag. 1. De S. Andrea Apostolo.
II. pag. ead. *b.* De S. Nicolao.
III. pag. 2. De S. Lucia.
IV. pag. ead. *b.* In Festo S. Thomae.
V. pag. 3. In Natale Domini.
VI. pag. ead. *b.* Dominica infra Octavam.
VII. pag. ead. In Natale S. Stephani.
VIII. pag. 4. De S. Ioanne Evangelista.
IX. pag. ead. *b.* De SS. Innocentibus.

X. pag.

(1) Notandum est in editione partem huius Prologi, a verbis *Inter amorem Dei &c.* constituere initium Libri I.

x. pag. 5. In Octava S. Stephani.

xi. pag. ead. *b.* Item de eodem, si non fuerit Dominica.

xii. pag. ead. In Octava S. Ioannis, si Dominica fuerit.

xiii. pag. 7. Item de eodem, si non fuerit Dominica, ubi inferitur Sermo pulcherrimus Ven. Damiani de S. Ioanne Evangelista, qui inc. *Hodie nobis, dilectissimi, laetitiae gaudia geminantur.* Des. *& quia per charitatem Dei Filius descendit in Virginem, per nos exaltet ad paternae gloriae claritatem.*

xiv. pag. 8. *b.* In Octava SS. Innocentium.

xv. pag. 9. De eodem, si non fuerit Dominica.

xvi. pag. ead. De S. Silvestro.

xvii. pag. 10. In Vigilia Epiphaniae.

xviii. pag. ead. *b.* In die Epiphaniae.

xix. pag. 11. *b.* In Octava Epiphaniae.

xx. pag. ead. S. Felicis Episcopi.

xxi. pag. 12. De S. Antonio Abbate.

xxii. pag. ead. *b.* De S. Agnete Virg. & Mart. ex S. Ambrosio.

xxiii. pag. 13. De S. Vincentio Levita.

xxiv. pag. ead. *b.* In Conversione S. Paulli.

xxv. pag. 14. *b.* Item de eodem die.

xxvi. pag. 15. Item de eodem.

xxvii. pag. ead. *b.* Item de eodem.

xxviii. pag. 16. Item de eodem.

xxix. pag. ead. *b.* Item de eodem.

xxx. pag. 17. *b.* Agnetis secundae.

xxxi. pag. ead. In Purificatione B. Mariae.

xxxii. p. 18. Item de eodem (scil. *die*).

xxxiii. pag. ead. De S. Agatha Mart.

xxxiv. pag. ead. *b.* In Cathedra S. Petri.

xxxv. pag. 19. De S. Mathia.

xxxvi. pag. ead. *b.* In Capite Ieiunii.

xxxvii. pag. ead. Feria v.

xxxviii. pag. ead. Feria vi.

xxxix. pag. 20. In Sabbato.

xl. pag. ead. Dominica I. Quadragesimae.

xli. pag. 21. De S. Benedicto Abbate.

xlii. pag. ead. In Annunciatione.

xliii. pag. ead. Item de eodem, ubi adfertur pag. 22. Sermo pulcherrimus Augustini de eodem, cuius initium est: *Castissimum Mariae Virginis uterum, clausum ventris cubiculum.* Des. *ita separatus es a concubitu uxoris, ut pater diceris.*

xliv. pag. 22. *b.* Item Homilia pulcherrima de eodem (1). Inc. *In sexto mense missus est Gabriel in Civitatem Nazareth ad Virginem desponsatam Ioseph. Locus & tempus, & persona designantur.* Des. *a suis diversoriis excluserunt, quem iumenta suis ipsa sepibus susceperant.*

xlv. pag. 23. *b.* Item eiusdem alia de eodem. Inc. *Ineffabile Sacramentum conceptionis Dominicae.* Des. *vult utique filiis Dei natus est, vobisque dicturus: venite benedicti patris mei &c.*

xlvi. pag. 24. De S. Ambrosio Episcopo.

xlvii. pag. ead. *b.* De eodem, Paschali tempore.

xlviii. pag. ead De S. Marco Evangelista.

xlix. pag. ead. De S. Vitale Martyre.

l. pag. 25. De SS. Apostolis Iacobo, & Philippo.

li. pag. ead. De Inventione S. Crucis. Sunt Lectiones xlii.

lii. pag. 27. Ioannis ante portam Latinam.

liii. pag. ead. De S. Barnaba.

liv. pag. ead. *b.* De SS. Martyribus Gervasio, & Protasio.

lv. pag. 28. In Nativitate S. Ioannis Baptistae.

lvi. pag. ead. In festivitate Sanctorum Martyrum Ioannis, & Paulli.

lvii. pag. ead. *b.* In die sequenti post festum SS. Ioannis, & Paulli.

lviii. pag. ead. Dominica in Octava S. Ioannis.

lix. pag. 29. De Dominica in festivitate S. Petri.

lx. pag. ead. *b.* In Commemoratione S. Paulli.

lxi. pag. ead. In Octava S. Ioannis Baptistae.

lxii. pag. 30. Die iv. post Festum Apostolorum.

lxiii. pag. ead. *b.* Dominica infra Octavam.

lxiv. pag. 31. De S. Felicitate.

lxv. pag. 32. Homilia propria de Oct. in festivitate S. Mariae Magdalenae.

lxvi. pag. ead. *b.* In festivitate S. Iacobi Apostoli.

lxvii. pag. 33. S. Petri ad Vincula.

lxviii. pag. ead. In Inventione S. Stephani.

lxix. pag. ead. *b* In festo S. Laurentii.

lxx. pag. 34. In Assumptione B. Mariae.

lxxi. pag. ead. *b.* In crastino Assumptionis.

lxxii. pag. ead. In Octava S. Laurentii.

lxxiii. pag. 35. Die iv. post Assumptionem.

lxxiv. pag. ead. *b.* Sequenti die.

lxxv. pag. ead. Dominica I. Oct.

lxxvi. pag. 36. In Octava die. Homilia die Dominica.

lxxvii. pag. ead. *b.* In festivitate S. Augustini.

lxxviii. pag. 37. In Decollatione S. Ioannis.

lxxix. pag. ead. Homilia in crastino.

lxxx. pag. ead. *b.* In die iv. post festum S. Augustini.

(1) In margine adnotatum est: *Sanctus Petrus Episcopus* (forte *Chrysologus*) *item super* Missus est *Sermo I.*

LXXXI. pag. 38. Dominica infra Oct.
LXXXII. pag. ead. b. Homilia die Dominica.
LXXXIII. pag. ead. In Octava S. Augustini.
LXXXIV. pag. 39. In Nativitate Beatae Mariae.
LXXXV. pag. 40. Dominica in Octava.
LXXXVI. pag. ead. b. Alberti Carnotensis Episcopi Tractatus de tota vita Beatae Virginis, excerptus etiam ex Beda, Bernardo, & aliis Sanctis Patribus. Inc. *Beatissima Virgo Maria nata est, ut legimus, Nazareno patre, Bethleemita matre &c.* Des. *ut qui, mediante te, dignatus est fieri particeps infirmitatis & miseriae nostrae, te quoque intercedente, participes faciat nos gloriae, & beatitudinis suae Christus Iesus &c.* Dividitur in plura Capita, quorum subiicitur index, necnon versiculi X. (1) Petri Trecensis, dicti Comestoris, quorum initium est:

Si fieri posset, quod arenae pulvis, & unda &c.

LXXXVII. pag. 55. b. De S. Barptolemaeo Apostolo.
LXXXVIII. pag. ead. In Exaltatione S. Crucis.
LXXXIX. pag. 56. b. In festo S. Matthaei.
XC. pag. 57. De SS. Martyribus Cosma & Damiano.
XCI. pag. ead. In festo SS. Angelorum Lectiones plures.
XCII. pag. 59. b. In festo S. Hieronymi.
XCIII. pag. 60. De S. Dionysio, & sociis.
XCIV. pag. ead. b. In festo S. Lucae Evangelistae.
XCV. pag. 61. De Apostolis Simone & Iuda.
XCVI. pag. 62. In festo S. Martini.
XCVII. pag. 64. Dominica infra Octavam.
XCVIII. pag. ead. b. In Octava die.
XCIX. pag. ead. De S. Caecilia.
C. pag. 65. De S. Clemente Papa.
CI. pag. 66. In Dedicatiune Ecclesiae.
CII. pag. 67. b. Dominica prima Oct.
CIII. pag. 68. In Octava die.
CIV. pag. ead. b. Item de eodem.
CV. pag. 69. De SS. Apostolis.
CVI. pag. 74. b. De SS. Evangelistis.
CVII. pag. 75. Vnius Martyris Pont.
CVIII. pag. 76. Vnius Martyris non Pont.
CIX. pag. 78. Plurimorum Martyrum.
CX. pag. 84. Vnius Confessoris, & Pont. In fine mutila est haec Lectio.

Patres vero, ex quorum Operibus excerptae sunt Lectiones istae, ii sunt:
Alcuinus Exposit. in Io. & Lib. III. de Trinitate.
Ambrosius in Epist. in Lib. de Symbolo ad Neophytos.
Amphilochius Iconii Episc.
Anselmus in Orat. ad Beatam Virginem.
Athanasius Alex. Episc.
Augustinus in Sermonibus, in Exposit. in IV. Evang. de Bono Coniug. de Fide ad Petrum &c.
Beda ex Sermonibus, & Exposit. in IV. Evang.
Bernardus in Epist. ad Arducionem Episc. Egebenum, in Lib. de diligendo Deo, in Homiliis &c.
Callixtus Papa.
Clemens in Epist. ad Iacobum.
Cassiodorus in Historia Tripartita.
Ex Chronica Romanorum Pontificum.
Chrysostomus ex Homiliis, & Exposit. in IV. Evang.
Cyprianus in Epist. de Habitu Virginali. de Celerino Lectore. ad Martyres, ad Fortunatum, de Confessione, ad Tiguritanos, de Mortalitate &c.
Damasus Papa ad Io. & in Catalogo Pontif.
Dionysius in Epist. & de Divinis Nominibus.
Ephraem in Lib. de die Iudicii.
Eusebius Caesariensis in Hist. Ecclesiast.
Eusebius Emesenus in Homiliis.
Fulgentius in Sermonibus.
Gaufridus Carnotensis Episc.
Gelasius Papa in Concilio.
Gennadius in Lib. de Viris Illustribus.
Ex Gestis Sanctorum.
Gilbertus Carnotensis Episc.
Glossae soper Scripturam.
Gregorius Nazianzenus in Ap.
Gregorius Papa in Registro, in Homiliis, in Dialogis.
Gregorius Turonensis.
Haymo in Christianarum rerum memoria.
Hidelphonsus Archiep. Toletanus.
Hieronymus de Viris Illustribus, Epist. ad Paullinum &c.
Historia Inventionis S. Crucis.
Hugo Cluniac. Abbas.
Hugo Floriacensis in Hist. Ecclesiastica.
Hugo de S. Victore in Lib. Opusculor. super *Magnificat*, de laude Charitatis &c.
Ioannes Diaconus.
Isidorus in Sermon. & super Epistolam ad Philem. contra Iudaeos.
Ex Martyrologio.
Maximus Episc. in Sermon.
Odilo Cluniacensis.
Origenes in Expos. in Ev. Io. & in Homilia in Ev. *Quum esset desponsata &c.*
Paullinus Nolanus Episc. ad August.
Petrus Episc. Homil. super *Missus est &c.*
Petrus Comestor in versibus decem in laudem Virginis.
Petrus Damianus de B. Ioann. Evang.
Petrus Ravennas in Sermon.
Rabanus super Actus Apost. in Matthaeum, de laude Sanctae Crucis &c.
Richardus in Exceptionibus.

Ru-

(1) Hos versus adfert Oudinus de Script. Eccles. Tom. II. pag. 1526.

Rufinus in Ecclef. Hiftor. & in Sermon.

Severus Sulpicius ad Baffulam, ad Defiderium.

Sigebertus in Chronicis.

II. pag. 85. Sequuntur alia, fed antiqua manu, S. Petri Chryfologi Ravennatis Archiepifcopi Sermones, quibus haec praecurrit de auctore notitia (1): *Beatus Pontifex, Ravennatis Ecclefiae praefulgidum decus, & Catholicae veritatis praecipuus Doctor, calore fuperni amoris accenfus, & rigatione perennis gratiae irroratus, digno eloqui fui ornamento, vernantium lectionum Opufcula de fingulis Evangeliorum parabolis polito fermone conficiens, delectabili dulcedine aures omnium replevit, & corda. Proinde, dilectiffimi, tanti Paftoris intenta & anxia mente fcripta legamus, & ardenti defiderio ulnis fpiritualibus amplectamur, quatenus fructum laboris in noftrae mentis cellario recondentes, fimul cum eo magnificae laudis gloria perfruamur, & praemia aeterni muneris capiamus. Hoc humilis Praeful Felix de paupercali cordis cellario, Sermonis exigui legentibus munus* (fic). Hanc excipit Tabula Sermonum CLXXVI. ex quibus habentur in hoc Codice tantummodo priores LV. & initium LVI. usque ad verba: *qui promiffionis fuae ante fidem implet, quam veftrae perci . . . . .* ut in editione cum obfervationibus Dominici Mitae, Venetiis apud Auguftinum Savioli MDCCXLII. fol. a pag. 1. ad pag. 71. lin. 18. omiffis tamen Sermonibus XV. XVI. & XVII. & in reliquis lectione Codicis non parum ab edita difcrepante.

In ultima pagina legitur: *Ifte Liber eft ad ufum Fratris Thedaldi de Cafa, quem vivens affignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum* 1406.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, duplici manu ac breviato charactere exaratus, & num. 764. defignatus. Conftat foliis fcriptis 138.

PLVTEVS XXXV. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IV.

C O D E X IV.

ANONYMI DE LAVDIBVS BEATAE MARIAE.

DE Laudibus Beatae Mariae Liber in Capita CL. diftributus, fine nomine auctoris. Prologus inc. *Exordium falutis noftrae, dicit Beda, fratres chariffimi, intenta cautemus aure percipere*. Def. *nec fallere, nec mentiri*. Caput I. infcriptum: *Quomodo lux, ideft Spiritus Sanctus, five Virgo Beata in nobilitate, fpeciofitate, & bonitate praecellit*, inc. *Maria dicitur lux. Efther XII. Iudaeis nova lux oriri vifa eft, ideft cunctis fidelibus, Deum corde, ore, & opere confitentibus in orta Virginis; cuius vita gloriofa lucem dedit faeculo*. Caput ultimum: *Quomodo ipfe Dominus nofter Iefus Chriftus matrem fuam femper honorificaverit, & honorari fecit, & facit*, def. *cantemus Domino, gloriofe enim honorificatus eft, & ita per omnes plateas Ierufalem in aeternum & ultra cantabimus allelaia. Amen*. Sequitur in fine nomenclatura Beatae Virginis duplici manu.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 768. defignatus. Conftat foliis fcriptis 220.

ALCVINI SINTILLARIVS, ANONYMI SERMONES, ET ALIA OPVSCVLA.

I. pag. 1. ALcuini Sintillarius, praevio hoc titulo: *Liber ifte Sin-* Cod. V.
tillarius vocatur, eo quod in eo reperiuntur novi & veteris Teftamenti Sanctorum Patrum fententiae lucidiffimae, quafi ignis Scintillae. In Chrifti nomine incipit Liber de Virtutibus accipiendis, & Vitiis corrigendis, quem Alcuinus expofuit ex Sancto Evangelio, & ex Libris Sanctorum Patrum. Caput I. *De Charitate*, inc. *Dominus dicit in Evangelio: Maiorem charitatem nemo habet*. Caput LXXX. & ultimum: *De Lectionibus*, def. *Bafilius. Sicut enim carnalibus efcis alitur caro, ita & divinis eloquiis interior homo nutritur ac pafcitur. Explicit Liber, qui vocatur Sintillarius*. Patres, qui faepiffime citantur hi funt: Ambrofius, Auguftinus, Bafilius, Cyprianus, Ephraem, Eufebius, Gregorius, Hilarius, Hieronymus, Iefus filius Sirach, Ifidorus, Origenes, Paullus, Petrus, Salomon.

II. pag. 24. *b*. Sequitur, 1. Notitia quaedam de vita Beatae Mariae Virginis, II. Hy-

(1) Hoc monumentum ex Codicibus Vallicellae, Caefenaeque adfertur in Elogiis in S. Petrum Chryfologum praemiffis editioni eius Operum Venetae, quam paullo inferius citamus.

mnus *Gloria in excelsis Deo*, Latine & Graece exaratus, sed Latinis litteris, III. Apospasma de gehennae igne ex Augustino, & Gregorio.

III. pag. 26. Sermones VIII. sine nomine Auctoris, scilicet:

I. In festo plurimorum Apostolorum. Inc. *A solis orta, & occasu, ab aquilone, & mari cupiens Pastor altissimus ovem perditam revocare*. Des. *ad illam supernam pacem & gloriam ire possimus, ubi est Dominus Dominorum, qui vivit &c.*

II. pag. ead. In unius Apostoli. Inc. *Gaudeamus, fratres charissimi, hodie in hac solemnitate*. Des. *ad portam Paradisi meritis huius Beati Apostoli perducamur, ad quam ipse &c.*

III. pag. ead. *b.* In plurimorum Martyrum. Inc. *Poenitentiam agite, dicit nobis Dominus in Evangelio*. Des. *de profundo pelagi liberavit, qui vivit &c.*

IV. pag. ead. In unius Martyris. Inc. *Fratres, & Patres charissimi, nos quotidie vocat per Prophetam suum Pastor altissimus*. Des. *coram altissimo Creatore, qui vivit &c.*

V. pag. 27. In plurimorum Confessorum. Inc. *Fratres, & Patres charissimi, debemus hodie gaudere*. Des. *quod possimus ad caelestem gloriam pervenire, ad quam ille &c.*

VI. pag. ead. In unius Confessoris. Inc. *Beatus vir qui in sapientia morabitur*. Des. *coronam caelestis gloriae habebimus, ipso praestante, qui vivis &c.*

VII. pag. ead. *b.* In plurimarum Virginum. Inc. *Fratres, & Patres charissimi, omnes stabimus ante tribunal Christi*. Des. *ut pro nobis intercedat ad Dominum, qui est pater Angelorum, & gloria Beatoram, qui vivit &c.*

VIII. pag. ead. In unius Virginis. Inc. *Exsultemus in Domino, fratres charissimi, & in festivitate huius Sacrae Virginis gaudeamus*. Des. *& exaltet humiles, qui vivis &c.*

IV. pag. 28. Anonymi Praedicabilia quaedam de diversis, & solutiones quaestionum, quae proponuntur. Prima est de S. Trinitate, & inc. *Quid de Sancta, & individua, & praestantissima Trinitate sentiendam sit, Deo auxiliante dicamus. Haec est mea fides, quoniam haec est Catholica fides*. Vltima ita se habet: *Sion interpretatur specula, sive speculatio, per quam intelligitur Ecclesia, quae speculatur gloriam Dei. Melior est qui vincit animum, quam qui capit civitatem, ut ait Salomon.*

V. pag. 42. Anonymi Capita quaedam inscripta I. *De Charitate*, II. *De Corpore & Sanguine Christi*, III. *De Corpore Christi*, IV. *De Crucibus*, quibus subiiciuntur alia Capita Moralia, praedicabilia & mystica ex Sacro Textu. Inc. *Charitas alia Dei, alia proximi. Charitas Dei est, ut sic ipsum diligamus, ut in ipso gaudeamus &c.* Des. *poculam vocant Consulorem vestem, quam Romani dederant patri Paulli, dum processit ei obviam.*

VI. pag. 47. Anonymi Sermones, qui hoc ordine progrediuntur:

I. Sermo in Concilio. Inc. *Militia est vita hominis super terram. Quam vita hominis sit militia super terram, & hostes, tam intrinsecos, quam extrinsecos &c.* Des. *qui quum sit splendor luminum, flos florum, vitu morum, schola virtutum, corona Sanctorum, lux & decus omnium Beatorum, super choros Angelorum vivit & regnat cum Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.*

II. pag. 50. *b.* In Natale Domini. Inc. *Exsultemus, & spiritali iucunditate laetemur, quia hodierna die pro humani generis salute Deus homo fieri voluit*. Des. *ut post hanc vitam habere hereditatem cum Angelis mereamur, ipso donante, qui cum Patre &c.*

III. pag. ead. De eodem. Inc. *Hodie, dilectissimi fratres, Dominus Iesus de Virgine nasci voluit, ut humanum genus a peccatis redimeret*. Des. *per secundam hominis nativitatem remeare valebimus, ad quam nos ipse reducere dignetur.*

IV. pag. 51. De S. Stephano, Inc. *Heri Caput Sanctorum Christus de utero Virginali egressus visitare dignatus est Mundum*. Des. *quatenus cum ipso ab eo, qui est omnium iustorum corona in regno Dei stephanizari mereamur, ipso auxiliante &c.*

V. pag. ead. De S. Ioanne Evang. Inc. *Beati Ioannis Apostoli & Evangelistae festivitatem cum summa veneratione celebrare debemus*. Des. *ut ad gaudia aeterna pervenire valeamus, quae promisit praestante D. N. I.*

VI. pag. ead. *b.* De Confessione. Inc. *Ait Dominus in Evangelio: duo in lecto erunt, unus assumetur, & alter relinquetur. Nemo gaudeat pro exteriori quiete contemplationis*. Des. *quia sine initio bonus fieri non potest nemo, retribuente Christo, qui cum Patre &c.*

VII. pag. 52. De Circumcisione. Inc. *Sancti Spiritus adsit nobis gratia. Cantate Domino canticum novum. Vestrum est, & ad nos pertinet novum cantare canticum*. Des. *digne poterimus cantare novum canticum quod ipse &c.*

VIII. pag. ead. *b.* De timore Domini. Inc. *Audite, fratres charissimi, quam viam beatitudinis Spiritus Sanctus non his per Prophetam suum insinuans*. Des. *& sic ad aeternam beatitudinem pertingat, ad quam nos perducere dignetur qui &c.*

IX. pag. 54. Pro quo volueris. Inc. *Venite & videte opera Domini terribilis in consiliis super filios hominum. Invitantis, & exhortantis vox est ista*. Des. *ut in futuro cum Angelis possimus cantare perpetuum alleluia; quod ipse praestare &c.*

X. pag. 55. De compunctione lacrymarum. Inc. *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Dulcis & iucunda est ista pro[illegible] sonus epulantis.*

[illegible] pag. 56. Item pro quo volueris. Inc.

Inc. *Duo sunt sacrificia, quae Domino iubemur offerre, unum expiationis, alterum gratiarum actionis*. Des. *potum hauriat, quo nos potare dignetur, qui sine fine vivit &c.*

xii. pag. 57. In Resurrectione Domini. Inc. *Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, ut ungerent Iesum. Maria Magdalene a Castello Magdalo dicitur*. Des. *unde Ioannes dicit, videbitis eum sicuti est, ubi nos perducere dignetur, qui &c.*

xiii. pag. ead. *b.* De Adscensione, Inc. *In hodierna solemnitate, fratres charissimi, deletum est chirographum damnationis nostrae*. Des. *ipsum iudicem blandum, non terribilem experiri valeatis. Quod ipse &c.*

xiv. pag. 58. *b.* In Pentecoste. Inc. *Hodiernam festivitatem Pentecosten descensione S. Spiritus consecratam*, Des. *& ad aeternae beatitudinis* (sic) *nos perducat, quod ipse praestare dignetur qui &c.*

xv. pag. ead. De S. Ioanne Bapt. Inc. *Beati Ioannis Baptistae Praecursoris Domini, Nativitatis dies colitur hodie*. Des. *mores nostros componentes ipsum imitemur, ut eum apud Iudicem sentiamus* (sic) *ipso praestante &c.*

xvi. pag. 59. De S. Petro. Inc. *Docent nos, fratres, Actus Apostolorum, quod Beatus Petrus circa horam sextam adscendit in coenaculum*. Des. *oportet enim, ut qui vult vivere in Christo, prius moriatur Mundo. Ipso donante &c.*

xvii. pag. ead. In Assumptione S. Mariae. Inc. *Celebritas hodiernae diei admonet, dilectissimi fratres, ut in laudibus perpetuae Virginis immoremur*. Des. *concedat hoc nobis Dominus per intercessionem Matris, qui in eius uterum descendit de sinu Patris, Iesus Christus &c.*

xviii. pag. ead. *b.* In plurimorum Apostolorum (sc. festo). Inc. *Creator, & Redemptor humanae naturae Dominus I. C. fratres dilectissimi, cupiens humanum genus de potestate Diaboli liberare*. Des. *ut adiuvent nos suis intercessionibus. Ipso &c.*

xix. pag. 60. In plurimorum Martyrum. Inc. *Festivitatem beatissimi N. celebrantes spirituali iucunditate*. Des. *ut cum istis beatam vocem audire valeamus; venite benedicti patris, percipite regnum, quod &c.*

xx. pag. ead. In plurimorum Confess. Inc. *Nemo accendit lucernam, & in abscondito ponit &c. Si aliquis homo secundum litteram accendit lucernam*. Des. *concedat nos Deus habere rectam fidem, ut mereamur secum sine fine gaudere, ipso adiuvante &c.*

xxi. pag. ead. *b.* In Quadragesima. Inc. *Remedia, dilectissimi fratres, animabus profutura sanctificandis*. Des. *in die resurrectionis appareamus. Ipso &c.*

xxii. pag. ead. In Coena Domini. Inc. *Hodie, F. C. Redemptor noster ultimum convivium cum discipulis suis celebravit*. Des. *quam benedictionem, & quam gratiam concedat nobis habere, qui est benedictus in saecula.*

xxiii. pag. 61. Pro quo volueris. Inc. *Legimus in veteri Testamento, quod filii Prophetarum venerunt ad domum Elisaei*. Des. *& corda eorum populo reficere, quod vos perficere faciat, qui est benedictus in saecula &c.*

xxiv. pag. ead. In Quadragesima. Inc. *Noverit discretio vestra F. C. quod agricolarum &c.* Des. *possit auferre, qui vivit &c.*

xxv. pag. ead. Quando volueris. Inc. *Hodierna die, F. C. charitatem vestram admonuimus*. Des. *gloria nostra habet testimonium conscientiae nostrae, quod nobis praestare dignetur, qui &c.*

xxvi. pag. ead. *b.* In Quadragesima. Inc. *Testante Beato Augustino, F. C. quod vita corporis est anima*. Des. *Dei auxiliante gratia faciamus, qui vivit &c.*

xxvii. pag. ead. In Assumptione S. Mariae. Inc. *Hodie F. C. beata Virgo Maria caelos adscendit*. Des. *ut ad caeleste regnum valeamus pervenire, ipso adiuvante, qui &c.*

xxviii. pag. 62. In Nativitate Martyrum. Inc. *Sanctus Augustinus admonet nos F. C.* Des. *cuius gratia redempti sumus, ipse faciat nos secum regnare in saecula saeculorum,*

xxix. pag. ead. In Epiphania Domini. Inc. *Hodie F. C. celebremus diem, in quo Dominus noster Mundo apparuit*. Des. *ad quam satietatem nos pervenire faciat, qui vivit &c.*

xxx. pag. ead. *b.* In Quadragesima. Inc. *Isti sunt dies, F. C. quos Christum imitando in magna devotione observare debemus*. Des. *ut ipsius gratiam possimus accipere, quam ipse &c.*

xxxi. pag. ead. De eadem. Inc. *Postquam quatriduanum Lazarum Dominus suscitavit*. Des. *digne accipiamus, adiuvante D. N. &c.*

xxxii. pag. ead. In Resurrectione. Inc. *Considerate diligenter, F. C. quod dicitur; Haec est dies, quam fecit Dominus*. Des. *sed cum Petro accipiamus, quod ipse praestare dignetur &c.*

xxxiii. pag. 63. De eadem. Inc. *Hodie F. C. Redemptor noster, sicut fortis leo per virtutem a mortuis resurrexit*. Des. *panis dicitur, quia satiat suos fideles sua gloria, ad quam nos ipse perducat &c.*

xxxiv. pag. ead. In Confessoribus. Inc. *Valde sunt venerandae, Fratres, festivitates Sanctorum Confessorum*. Des. *ut cum illo possimus introire in regnum caelorum, largiente D. N. &c.*

xxxv. pag. ead. *b.* In Virginibus. Inc. *Sanctitatem vestram, F. C. condecet, ut in Virginum laudibus moremini*. Des. *ibique cum Christo sine fine regnemus, quod ipse unigenitus Dei Filius praestare dignetur, qui &c.*

xxxvi. pag. ead. In Dedicatione Ecclesiae. Inc. *Salomon Rex aedificavit domum Domini*. Des. *aeternam patriam mereri possitis, iuvante D. N. &c.*

xxxvii. pag. 64. *b.* In Natale Apostolorum. Inc. *Dominus ac Redemptor noster,*

F. C.

F. C. in hunc mundum ad generis humani redemptionem veniens. Des. *& ad caelestia capienda perducatur, qui &c.*

XXXVIII. pag. ead. In Nativitate S. Mariae. Inc. *Hunc diem sanctum, & venerabilem, F. D. Beatus Isaias Propheta in Spiritu Sancto ita pronuntiat*. Des. *introitti valeamus per Iesum &c.*

XXXIX. pag. 65. In Resurrectione. Inc. *Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata &c. Istae tres mulieres Sanctae, F. C. Sanctam figurant Ecclesiam*. Des. *resurrectionem nobis largiri dignetur, cui est honor &c.*

XL. pag. ead. *b*. De eadem. Inc. *Narrat hodierna S. Evangelii lectio*. Des. *& sensum aperuit I. C. D. N. &c.*

XLI. pag. ead. De Adscensione. Inc. *Adscensio Salvatoris ad caelos D. F.* Des. *vitam aeternam do eis, quam ipse nobis promissam donare dignetur, cui est honor &c.*

XLII. pag. 66. In Pentecostes. Inc. *Hodierna die F. C. Sancti Spiritus adventum super corda credentium celebramus*. Des. *& habitantes laudare eum per infinita saecula saeculorum. Amen.*

XLIII. pag. ead. Quando volueris. Inc. *Timete Dominum omnes Sancti eius*. Des. *ad quod gaudium nos perducat I. C. D. N. &c.*

XLIV. pag. ead Aliud, scilicet pro quo volueris. Inc. *Quemadmodum desiderat cervus &c. Sanctus David Propheta, fratres mei, Sancti Spiritus virtute repletus*. Des. *pro nobis intercedat ad Dominum, ut cum ipso vivamus, & permaneamus per cuncta saeculorum saecula.*

XLV. pag. ead. *b*. Pro quo volueris. Inc. *Beatus vir qui suffert tentationem &c. Verba ista F. C. si diligenter attendimus*. Des. *quia charitas ex Domino est, quam nobis donare dignetur I. C. &c.*

XLVI. pag. ead. In Assumptione S. Mariae. Inc. *Intravit Iesus in quoddam castellum &c. Verba huius sacrae lectionis, fratres mei, plena sunt mysteriis*. Des. *atque suae gloriae participes facere per I. C. Filium eius Dominum nostrum, cui &c.*

XLVII. pag. 67. In Quadragesima. Inc. *Moyses quadraginta diebus & quadraginta noctibus in eremo ieiunavit*. Des. *mediae serenitatem vigilantiae.*

XLVIII. pag. ead. In die iudicii. Inc. *Nullus hominum scit tempus iudicii*. Des. *ubi aequalis manet cum Patre & Spiritu Sancto &c.*

XLIX. pag. ead. *b*. Pro quo volueris. Inc. *Nota quatuor esse, quae Salomon dicit se ignorare*. Des. *recordatus enim Dominus omnium iniquitatum eius est.*

L. pag. 68. Pro quo volueris. Inc. *Confitemini Domino, quoniam bonus &c. In omnibus scripturis divinis F. D.* Des. *praestare dignetur ipse, cuius regnum, & imperium permanet.*

LI. pag. ead. *b*. Quando volueris. Inc. *Spera in Domino & fac bonitatem, & inhabita terram, & pasceris in divitiis eius. Magnum ornamentum Ecclesiae Dei, F. D. spes est*. Des. *& fortitudinem plebis suae, quam & nobis praestare dignetur, qui &c.*

LII. pag. 69. *b*. Quando volueris. Inc. *Misericordias Domini in aeternum cantabo. Quid Rex & Propheta David de misericordia senserit, satis his verbis declaratur*. Des. *misericordias igitur Domini in aeternum cantemus, ipso praestante, qui &c.*

LIII. pag. 70. Expositio Orationis Dominicae. Inc. *Pater noster, qui es in caelis &c. Haec Dominica oratio brevis quidem est, sed valde utilis; docet enim petere quidquid necessarium est*. Des. *filii Dei dici, & esse mereamur.*

LIV. pag. 71. In Adventu. Inc. *Negotiamini dum venio. Quinque sunt adventus; est enim adventus redemptionis, inspirationis, confirmationis, separationis, glorificationis*. Des. *mundemus igitur domum conscientiae, ut cum ipso regnare valeamus, qui &c.*

LV. pag. 72. In Dominicis diebus. Inc. *Homo quidam descendebat de Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones. Homo iste miserrimus humanum genus fuit*. Des. *& circa eos qui de nostra salute desperant dicat, invocaverunt me &c.*

LVI. pag. 73. In Parasceve. Inc. *Christus pro impiis & peccatoribus mortuus est. Miro, & ingenti modo ista duo ponit*. Des. *quia mitis sum & humilis corde.*

LVII. pag. ead. De Civitate Domini. Inc. *Sunt, F. C. in mundo isto duo regna*. Des. *unde dicitur: clama, ne cesses &c.*

LVIII. pag. ead. *b*. Pro quo volueris. Inc. *Dixit inimicus, persequar &c. Iste vero inimicus Domini est qui populum Dei persequitur*. Des. *per malitiam suffocatur.*

LIX. pag. ead. Quando volueris. Inc. *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in unum &c. Sic enim se habet ordo; nunc autem significationem videamus. Beati isti; fratres, super quos Dei benedictio, & tanta gratiarum abundantia descendit*. Des. *quoniam illuc mandavit Dominus benedictionem & vitam usque in saeculum &c.*

LX. pag. 74. *b* De Resurrectione. Inc. *De gloria resurrectionis, venerandi patres, & fratres, veraciter gaudere potestis*. Des. *ut possitis cum eodem in gloria feliciter apparere, praestante &c.*

LXI. pag. 75. De eadem. Inc. *Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova creatura. Qui renovari cupit, necesse est ut deponat vetera*. Des. *hanc summo studio servare curemus, quod &c.*

LXII. pag. 76. De Adscensione. Inc. *Admirabilem nostri Redemptoris Adscensionem summa devotione venerari, & celebrare debemus*. Des. *feliciter migrare possimus, eodem D. N. I. C. adiuvante &c.*

LXIII. pag. 77. In Pentecostes. Inc.

Actuum

Actuum Apostolorum sacra historia referente didicimus. Des. *felicitatem perpetuam consequi valeamus, cui &c.*

LXIV. pag. ead. *b*. De Resurrectione. Inc. *Stetit Iesus in medio discipulorum &c. Stetit, inquit, in medio discipulorum, ut monstraret exemplo, quod docuerat verbo*. Des. *ad suavitatem coelestis patriae transeamus, praestante &c.*

LXV. pag. 78. *b*. Pro quo volueris. Inc. *Homo quidam erat dives &c. Parabola divitis, & pauperis, quam hodie nobis Salvator proposuit*. Des. *& bona, quae ibi sunt ex vicinitate corrumpunt*.

LXVI. pag. 79. Sequuntur quatuor Sermonum rhemata anepigrapha.

LXVII. pag. 80. Pro quo volueris. Inc. *Hunc humiliat & hunc exaltat &c. Calix iste in manu Domini mensura retributionis est*. Des. *quia non est aqua permixtum*.

LXVIII. pag. ead. *b*. de Adventu Domini. Inc. *Quam plurima vaticinia praesentis, & imminentis solemnitatis*. Des. *protegi mereamur. Quod ipse praestare &c.*

LXIX. pag. 81. In Assumptione S. Mariae. Inc. *In Assumptione Beatae Mariae attendendum est, quid Salvator noster, filius eiusque ipsius*. Des. *& ad suae genitricis gloriam pertinere, quod ipse &c.*

LXX. pag. ead. *b*. Pro defunctis. Inc. *De morte charorum, vel amicorum flere, atque tristari humana quidem natura compellit, sed Apostolica vetat auctoritas*. Des. *per somnum quietis ad veram vitam pervenire possitis, praestante &c.*

LXXI. pag. 82. Item pro iisdem. Inc. *Quae, aut qualis sit vita praesens, experientia monstrat, exempla testantur*. Des. *quoniam oratio vestra in finum vestrum convertetur, praestante &c.*

LXXII. pag. 83. Accedunt Capita inscripta, I. Exemplum de arbore aridissima. II. Fereulum Salomonis. III. Sapientia aedificavit sibi domum &c. IV. Quum rediret Iacob ad parentes suos. V. De morte Antichristi, & fine Mundi. VI. De signis iudicii. VII. Sententia B. Ephraem de eadem re.

LXXIII. pag. 84. Expositio Orationis Dominicae. Inc. *Pater noster &c. Unusquisque homo qui patrem clamat Dominum*. Des. *sed libera nos a malo; hoc precamur Dominum, ut liberet nos ab omni malo, idest in praesenti, & in futuro*.

VII. pag. ead. *b*. Anonymi Liber de Sacramento Ordinis. Inc. *Septem sunt dona Spiritus, quae enumerans Isaias ait, spiritus sapientiae*. Des. *ne nos dimittas incidere in tentationem Diaboli, sed libera nos a malo, a Diabolo, vel a malis hominibus*. Tum duo Epigrammata subiiciuntur, quorum primum sequens est:

Celsior imperio, sublimis in ordine Petri,
Canonis inventor, moderator legis, honesti
Forma, metus vitii, pes pauperis, ultor egeni,
Alti director, humilis status, anchora iusti,
Arctus ab orbe capi tenet arcti claustra sepulcri.

Alterum ita habet:

Bos vetat indomitum caput excutiente iuvenco,
Cautius assueto portat aratra iugo.
Accipiter domino multis renovatus in annis
Admisso volucrem gratius ungue rapit.
Quem magis exercet noti venatio saltus,
Liberiore feram sentit odore canis.

Capita, quae pertractantur haec sunt: I. De Ostiariis, II. De Lectoribus, III. De Exorcistis, IV. de Acolythis, V. De Subdiaconibus, VI. De Diaeonibus, VII. de Presbyreris, VIII. De Presbyteris, quum ordinantur, IX. De ornamentis Sacerdotum, X. De Pontificibus, XI. De tintinnabulo, & sono eius, XII. De ordinibus horarum Canonicarum, XIII. De Matutinis, XIV. De Officio Tertiae, XV. De Officio Sextae, XVI. De Officio Nonae, XVII. de Vesperis, XVIII. De Completis, XIX. De Vigiliis Noctium, XX. De Missis, ubi agitur etiam de Missa Defunctorum, de Missa in Natale Domini per mediam noctem celebranda, de Missa item in Sanctorum Ioannis Evangelistae, & Ioannis Baptistae Nativitate in diluculo celebranda, XXI. Expositio mystica Sacrificii Missae, & Orationis Dominicae.

VIII. pag. 89. Sequitur alia manu notitia de tribus filiis Noë, & de eorumdem generationibus, tum loca quaedam Evangeliorum explicata.

IX. pag. 90. Declarationes mysticae variorum locorum Sacrae Scripturae, & vocum quarumdam, quae in ipsa occurrunt; ubi notandum pag. 93. *b*. haec legi: *In die qui celebratur pro mortuis post festum omnium Sanctorum Ecclesia in Vesperum officium non facit pro mortuis, quia requies, quae ea die optatur eis, vesperam non habet, idest finem*.

X. pag. 94. Redeunt Sermones plures anepigraphi, quorum haec sunt initia:

I. pag. ead. Inc. *Venite, adscendamus ad montem Domini &c. Videns Propheta, F. C. infelicem humani generis casum*. Des. *ad montem virtutum adscendimus, ipso adiuvante*.

II. pag. ead. Inc. *Confitebor tibi Domine in toto corde meo &c. Perfectus, ubi de omnipotentia divinae maiestatis confidens loquitur, dicit: Confitebor &c.* Des. *ut per veram confessionem, & aperit satisfactionem pervenire mereamur ad vitam sempiternam, quod nobis &c.*

III. pag. ead. *b*. Inc. *Gloria & honore coronasti eum &c. Sciendum est, quod Deus Pater*

Pater coronavit Filium suum. Def. *veteri homine ex toto deposito, pervenire valeamus*.

IV. pag. 95. Inc. *Incarnationem Domini nostri praevidens sapientissimus Salomon*. Definit in hisce versibus:

Est minime gratus Domino vocum modulatus,
Quam Brunotistae tibi plus placeant Gregoristae.
Non quaerit flamen sacrum vocum modulator,
Plus placeant flentes, quam sola voce canentes.

V. pag. ead. *b*. Inc. *Abyssus abyssum invocat &c. Abyssum, profundum, & opacum aliquando dicere consuevimus &c.* Def. *& cum eo feliciter regnare valeamus, ipso praestante, qui &c.*

VI. pag. 96. Declaratio Symboli Nicaeni. Inc. *Primus est Credo in Deum &c., & pertinet ad Patrem*. Def. *dicitur descendisse*. In hac explicatione prae reliquis animadvertitur: *Nota quod Lugdunensis Episcopus quaesivit a Magistris Parisiensibus, quare in Symbolo Nicaeni Concilii, quod in Missa cantatur, non apponitur ille articulus fidei: descendit ad inferna*; cui subiiciuntur variae Doctorum sententiae.

VII. pag. ead. Alius Sermo inc. *Hora est iam nos de somno surgere. Tria, fratres mei, Apostolus ponit*. Def. *eius corpus & sanguinem ad vitam aeternam valeamus percipere, quod ipse &c.*

VIII. pag. ead. *b*. Inc. *Erunt signa in sole & luna &c. Duo sunt adventus, primus occultus, secundus manifestus*. Def. *unde quum emergunt fiunt quasi volatilia*.

IX. pag. 97. Inc. *In principio creavit Deus caelum & terram. Deus Pater, qui est principium sine principio, creavit in Filio &c.* Def. *nobis habitaculum praeparare, ipso permittente, qui est trinus & unus &c.*

X. pag. ead. *b*. Inc. *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce D. N. I. C. In primis hominibus praefigurata est mors Christi*. Def. *nos gaudere faciat, qui &c.*

XI. pag. 98. *b*. Inc. *Sancti Spiritus adsit nobis gratia. Antiqui Patres veteris Testamenti*. Def. *nos collocare, Amen*.

XII. pag. ead. Inc. *Prima sanctorum gloria in futuro erit pulcritudo animae, & corporis*. Def. *& gloria totius felicitatis eorum*.

XIII. pag. 99. Notitia de poenis Inferni. Inc. *Prima siquidem poena est ignis*. Def. *sexta est horribilis visio daemonum*.

XIV. pag. ead. Sermo. Inc. *Exsurgens Maria abiit in montana &c. Postquam Maria, idest aliqua fidelis anima*. Def. *beatificari, ipso adiuvante &c.*

XV. pag. ead. Inc. *Leva oculos Ierusalem, & vide potentiam Regis; ecce Salvator venit solvere te a vinculo. Ierusalem, quae interpretatur visio pacis*. Def. *sed aeterna erit & perpetua, ad quam nos perducere dignetur, qui &c.*

XVI. pag. ead. *b*. Inc. *Illud nobis de caelo pax vera descendit &c. Maria quidem terra dicitur, quia per propagationem a primo homine descendit*. Def. *quoniam bene operando, ad vitam, quae finem non habet pervenire valeamus, ipso auxiliante, qui &c.*

XVII. pag. 100. Inc. *Stephanus plenus gratia &c. Stephanus interpretatur coronatus, significat aliquem Dei fidelem*. Def. *ad visionem lucis mereamur pervenire, ipso &c.*

XVIII. pag. ead. *b*. Inc. *Quoniam qui vitia carnis fortiter edomant*. Def. *in regno suo collocabit, ad quod &c.*

XIX. pag. 101. Inc. *Quoniam sanctorum animae Christum sequuntur, & a Christo proteguntur*. Def. *ita & nos cum eo, & cum sanctis eius regnare valeamus in saecula &c.*

XX. pag. ead. *b*. Inc. *Quia Circumcisionem Domini, fratres, hodierna die celebramus*. Def. *ut sitis eius filii, & cum eo regnare valeatis, ipso auxiliante &c.*

XXI. pag. 102. Inc. *Surge, illuminare Ierusalem &c. Ierusalem aliqua fidelis anima intelligitur*. Def. *ut cum illo aeternaliter regnare valeatis &c.*

XXII. pag. ead. *b*. Inc. *Omnibus in claustris morantibus tria sunt necessaria*. Def. *percipite regnum, quod ipse nobis concedat, qui &c.*

XXIII. pag. ead. Inc. *Quae, vel qualis sit vita praesens, Iob sanctus testatur*. Def. *in sinum vestrum convertetur, ipso auxiliante, qui &c.*

XXIV. pag. 103. Inc. *Sacra Scriptura testante cognovimus, quatuor esse genera mortuorum*. Def. *& nobis per veram poenitentiam tribuere, quod ipse &c.*

XXV. pag. ead. Inc. *Haec est domus Domini firmiter aedificata &c. Domus Dei dicitur sancta catholica Ecclesia*. Def. *Angelorum coetibus sociari, quod ipse &c.*

XXVI. pag. ead. *b*. Pro quo volueris. Inc. *Sicut portavimus imaginem terreni*. Def. *& videre Dominum, quod ipse concedat, qui &c.*

XXVII. pag. 104. Quando volueris. Inc. *Notandum est quod multi montes circumstant Ecclesiam*. Def. *audire possimus, quod praestare dignetur, qui &c.*

XXVIII. pag. ead. Inc. *Mediator Dei, & hominum D. N. I. C. in omnibus creaturis*. Def. *venite benedicti Patris, percipere regnum, ad quod &c.*

XXIX. pag. ead. *b*. Inc. *Quum, fratres, esset Iesus annorum duodecim &c. Sicut Sacra Scriptura refert, & nos credere debemus*. Def. *& sic ad aeternam beatitudinem mereamur pervenire, ipso &c.*

XXX. pag. 105. Inc. *Aedificavit Noë altare Domino, offerens super illud holocaustum. Unusquisque fidelis prius debet*. Def. *& in futuro dabit praemia regni caelorum, quod &c.*

XXXI. pag. ead. *b*. Inc. *Loquutus est Dominus ad Abraham dicens, egredere de terra tua &c. Tria sunt genera rerum &c.* Def. *& regnare valeatis, ipso &c.*

XXXII. pag. 106. Inc. *Ductus est Iesus in desertum a spiritu, ut tentaretur a Diabolo. Tria proponit nobis Scriptura divina*. Def. *ad Ierusalem*

solem caelestem valeatis pervenire, ipso &c.

XXXIII. pag. ead. *b.* Inc. *Sicut legitur in Daniele, erat vir in Babylone.* Des. *ut mereamur beatificari a D. N. I. C. qui &c.*

XXXIV. pag. 107. Inc. *Quum esset sero die illo una sabbatorum &c. Sicut homo moritur spiritualiter quum peccat.* Des. *ut cum Deo gaudere possimus, ad quod gaudium &c.*

XXXV. pag. ead. *b.* Inc. *Quum staret Ezechiel super flavium Cobar.* Des. *non solum mente, sed etiam corpore cum Christo regnare valeatis, ipso &c.*

XXXVI. pag. ead. Inc. *Quum complerentur dies Pentecostes &c. Festivitas ista, fratres, vocatur Pentecostes.* Des. *sed etiam cum ipso regnare valeatis &c.*

XXXVII. pag. 108. Inc. *Legitur in veteri Testamento, quod quum Moyses pasceret oves Iethro cognati sui.* Des. *& apud eum mansionem faciemus, quod &c.*

XXXVIII. pag. ead. *b.* Inc. *Quis ex vobis homo, qui habet centum oves &c. Duo sunt quae nos observare praecepit.* Des. *& sic per veram poenitentiam inveniet decimam drachmam, quam perdiderat; quod nobis &c.*

XXXIX. pag. 109. Inc. *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Quum nulla creatura.* Des. *& Deus similiter erit nobis.*

XL. pag. ead. *b.* Inc. *Quum turbae irruerent ad Iesum &c. Stagnum Genesareth est idem quod & mare Galilaeae.* Des. *cum ipso regnando, quod nobis &c.*

XLI. pag. 110. Inc. *Si offeres munus tuum ante altare &c. Tunc Deo munus offerimus, quando sacrificamus.* Des. *ad aeternae vitae mereamur pervenire retributionem, ipso auxiliante &c.*

XLII. pag. ead. *b.* Inc. *Quum multa turba esset cum Iesu &c. Illorum spiritualiter miseretur Deus.* Des. *ad aeternae vitae retributionem, qui &c.*

XLIII. pag. 111. Inc. *Duo homines adscenderunt in templum, ut orarent &c. Sicut superbia dicitur radix omnium vitiorum.* Des. *vos exultari mereamini a D. N. I. C. qui &c.*

XLIV. pag. ead. *b.* Inc. *Ingressa Zacharia templum Dei, apparuit ei Angelus &c. Zacharias sacerdos, sicut Lucas ait.* Des. *atque post hunc vitam cum Domino regnare valeatis, ipso &c.*

XLV. pag. 112. Inc. *Legitur quod Rex Salomon fecit thronum de ebore grandem.* Des. *pervenire valeamus ad regnum sempiternum, quod nobis &c.*

XLVI. pag. ead. Inc. *Spiritu Sancto plenus Salomon praevidens Beatam Mariam de hoc mundo ad caelum adscensuram.* Des. *circa Dominam suam.*

XLVII. pag. ead. *b.* Inc. *Quae est ista, quae adscendit, quasi aurora consurgens &c. Virgo Maria merito aurora dicitur.* Des. *quia ei omnes suos abstulit.*

XLVIII. pag. ead. Inc. *Quia Dominus noster in Sanctis Angelis & hominibus quotidie residet.* Des. *& praeceptis Dei obediatis, quatenus cum eo in aeternum vivere valeatis, ipso adiuvante &c.*

Horum autem Sermonum ideo initium & finem dare in animum induximus, ut ita aliis veluti facem ad illorum auctorem, qui nobis diligenter inquirentibus minime innotuit, quique non omnino recens aevum sapit, inveniendum praeferremus.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum.*

Codex membranae. Ms. in 4. min. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, cum initialibus & titulis rubricatis, num. 769. designatus. Constat foliis scriptis 113.

MAMMOTHREPTVS.

IOannis Marchesini, licet non appareat nomen, Mammothreptus cum Prologo exponens ordine Biblico, in gratiam rudium Clericorum, significationem, orthographiam, & accentum vocum, quae in Latinis Bibliis, Prologis Hieronymi, Antiphonis, Responsoriis, Hymnis, Legendis Sanctorum, & Homiliis occurrunt, ut in Codice VI. Plutei XXIX. sin. supra pag. 216. In hoc tamen multo copiosius omnia explanantur. In calce sequitur tabula rerum notabilium per alphabetum, in cuius fine legitur: *Explicit tabula Mamotrecti. Quia recalcitrante fortuna labor irritus est.* In prima, & in ultima aversa pagina notatum est: *Iste Liber est ad usum Fratris Zenobii de Florentia, Ordinis Fratrum Minorum.* *Cod. VII.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus quibusdam auratis & coloratis, & cum icone auctoris sub Franciscana Reformatorum veste in littera initiali. num. 771. designatus. Constat foliis scriptis 260.

LEGENDAE SANCTORVM, EVANGELIA &c.

LEgendae Sanctorum. praevio Indice ordine alphabetico. manu. ut videtur Fratris Thedaldi de Casa, videlicet: *Cod. IX.*

I. pag. 1. De Sancto Alexandro Episcopo Fesulano. Inc. *Beatus Alexander de Civitate Fesulana, ex nobili genere oriundus fuit, & a primaevo aetatis suae honestae indolis exsistens.* Des. *sed poenitens pristinae reddidit sanitati, regnante &c.*

II. pag. ead. *b.* De Sancto Antonino Martyre.

III. pag. 2. *b.* De Sancta Apollonia Virgine, & Martyre. Est brevis narratio explicans rationem, quare eius auxilium fideles invocent in dentium doloribus; cui subiici-

X tur

tur Hymnus, & Oratio propria. Vita autem ipsa habetur inferius sub §. XCI.

IV. pag. 3. De Sancto Anastasio Martyre.

V. pag. 4. *b.* De alio Sancto Anastasio Martyre, eum pluribus sociis.

VI. pag. 5. *b.* De Sancto Alexandro Episcopo, & Martyre.

VII. pag. 6. De Sepultura Sancti Ambrosii Episcopi.

VIII. pag. ead. De SS. Virginibus Agape, & Cionia.

IX. pag. ead. De Sancto Albano Martyre.

X. pag. ead. *b.* De altero Albano Imperatoris filio Mart.

XI. pag. 7. De Sancto Anthimo Martyre.

XII. pag. ead. *b.* De S. Appiano Confessore.

XIII. pag. 8. De S. Antonio Confessore Fratre Minore.

XIV. pag. 10. De S. Alexandro Milite & Martyre.

XV. pag. 10. De nativitate & conversione Sancti Bartolemaei Apostoli.

XVI. pag. ead. *b.* S. Balbinae Virginis.

XVII. pag. 11. S. Babillae Mart.

XVIII. pag. ead. S. Basillae Virginis, & Mart.

XIX. pag. ead. De Sanctis Martyribus Bono, & sociis.

XX. pag. ead. De S. Brigida Virgine.

XXI. pag. 12. De Sancta Barbara Virg. & Mart.

XXII. pag. ead. *b.* De Conversione Beatae Catharinae.

XXIII. pag. 14. *b.* S. Eligii Episcopi & Confessoris, cuius festum fit in crastino Sancti Ioannis Baptistae.

XXIV. pag. 17. *b.* S. Euphrosyni.

XXV. pag. 20. *b.* S. Hieronymi.

XXVI. pag. 29. De S. Basilla. Initium desideratur.

XXVII. pag. ead. *b.* De Sancto Eleutherio Martyre, & Ancia eius matre.

XXVIII. pag. 30. De S. Euphrasia Virg.

XXIX. pag. 31. De S. Eulalia Virg. & Mart.

XXX. pag. ead. De S. Aemiliana (*sic*) de Circulis de Florentia. Inc. *De Aemiliana sancta, filia Oliverii de Circulis, Florentini Civis, testes XXVIII. fide digni testificati sunt. Annorum XVI. nuptui traditur. & post mensem unum omnia vana ornamenta deposuit, & soli Deo placere studuit.* Des. *sepulta est igitur in loco S. Crucis Fratrum Minorum de Florentia, cum gaudio, & honore XIV. Kal. Ianii, virtutibus, & quamplurimis miraculis coruscando. Ad gloriam &c.*

XXXI. pag. 32. *b.* De S. Elisabeth filia Regis Hungariae.

XXXII. pag. 34. Complementum Legendae Sanctae Columbae.

XXXIII. pag. ead. De Sancto Fridiano Episcopo Lucano. Inc. *Fridianus de Scotia oriundus, sed relictis omnibus propter Christum venit in partes Thusciae, & in eadem Provincia eremiticam vitam duxit.* Des. *nam habitum monachalem assumpsit, & in cilicio nudis pedibus Deo servivit.*

XXXIV. pag. ead. *b.* De S. Florentio Episcopo & Confessore.

XXXV. pag. 35. *b.* De SS. Faustino, & Iovita.

XXXVI. pag. 36. De SS. Flaviano, & cxxiv. Martyribus.

XXXVII. pag. ead. De SS. Virginibus Flora, & Lucilla.

XXXVIII. pag. ead. *b.* De S. Gallo Abbate.

XXXIX. pag. 38. De S. Gregorio Martyre.

XL. pag. ead. *b.* De S. Genesio Mart.

XLI. pag. ead. De S. Gavino Mart.

XLII. pag. 39. De S. Geminiano Episcopo.

XLIII. pag. ead. *b.* De SS. Abundio, & Abundantio.

XLIV. pag. ead. De SS. Iusto & Clemente.

XLV. pag. 40. De S. Ioanne Gualberto. Inc. *Erat quidam vir nobilis in Thusciae partibus, Florentinae Dioecesis, tempore Henrici Imperatoris, nomine Gualbertus, duos habens filios, Hugonem scilicet, & Ioannem.* Des. *tradidit spiritum anno Dominicae Incarnationis MLXXIII. IV. Id. Iulii. Eius tamen festum agitur in Thuscia VI. Id. Octobris. Caepit & illico multis coruscare miraculis. Ad laudem &c.*

XLVI. pag. 43. De S. Ioanne Chrysostomo.

XLVII. pag. 44. De S. Ianuario Episcopo Beneventano.

XLVIII. pag. ead. *b.* De S. Hilario Episcopo.

XLIX. pag. 45. De SS. Iuliano, & Basilissa.

L. pag. ead. *b.* De S. Miniate. Inc. *Decius Imperator Florentiam adveniens Christianos persequens & perquirens invenit virum, qui morabatur extra civitatem in silva, quae dicebatur Elisboth.* Des. *sed capite in terram cadente suscepit in brachiis; & fluvium Arni transivit, & Angelo praecedente montem adscendit, ubi feliciter obdormivit. Ibidem postmodum Ecclesia miri decoris constructa est, in qua etiam sociorum eius Martyrum corpora plurima sunt sepulta, ubi divina beneficia praestantur ad laudem &c.*

LI. pag. ead. *b.* De S. Mauro Abbate.

LII. pag. 46. De S. Mustiuola.

LIII. pag. ead. *b.* De S. Magno Episcopo.

LIV. pag. 47. De SS. Mamiliano, & sociis Mart.

LV. pag. ead. *b.* De S. Martiali Confessore.

LVI. pag. 49. *b.* De S. Luccia, & Auccia.

LVII. pag. 50. De S. Proculo.

LVIII. pag. ead. *b.* De S. Prisca Virg. & Mart.

LIX. pag. ead. *b.* De S Potito Mart.
LX. pag. 51. De SS. Pontiano, & sociis.
LXI. pag. ead. *b.* De S. Prisco Mart.
LXII. pag. 52. De S. Remigio.
LXIII. pag. ead. *b.* De S. Reparata Virg. & Mart.
LXIV. pag. 53. De S. Romulo Episcopo & Mart.
LXV. pag. ead. *b.* De S. Rufo Mart.
LXVI. pag. ead. De S. Regulo.
LXVII. pag. 54. De venerabili viro Raynerio Pisano. Inc. *Raynerius Pisanae civitatis oriundus fuit, dum citharista foret, & voce & lyra caneret.* Des. *haec & alia innumera miracula operatus est, & operatur Deus per servum suum Raynerium, qui Deus sit benedictus in saecula &c.*
LXVIII. pag. ead. *b.* De S. Serapia Virg. & Mart.
LXIX. pag. ead. Passio septem Fratrum Minorum. Inc. *Passio septem Fratrum Minorum, qui passi sunt A. D. MCCXXVII. VI. Idus Octobris in civitate Cepta. Igitur Frater Daniel, qui fuerat Minister in Calabria.* Des. *Deus autem, pro quo passi sunt, multis eos miraculis declaravit, qui vivit &c.*
LXX. pag. 55. De SS. Savino & sociis.
LXXI. pag. ead. *b.* De S. Salvio.
LXXII. pag. 56. De S. Secundiano.
LXXIII. pag. ead. *b.* De SS. Syro, & Iventio.
LXXIV. pag. 57. De S. Severo Episcopo Ravennate.
LXXV. pag. ead. *b.* De S. Severino Confessore.
LXXVI. pag. ead. De S. Simeone Confessore.
LXXVII. pag. 58. De S. Theopompo Mart.
LXXVIII. pag. ead. *b.* De S. Terentiano.
LXXIX. pag. ead. De S. Thecla Virg. & Mart.
LXXX. pag. 59. *b.* De S. Victoria.
LXXXI. pag. 60. De S. Viviana Mart.
LXXXII. pag. ead. De S. Venantio Mart.
LXXXIII. pag. 61. *b.* De SS. Victorino, & Severino Mart.
LXXXIV. pag. ead. De Sancto Victore Mart.
LXXXV. pag. 62. De S. Valentino Episcopo.
LXXXVI. pag. ead. *b.* De SS. Quatuor Coronatis.
LXXXVII. pag. 63. Vita S. Zenobii. Inc. *Zenobius Florentinorum nobili progenie ortus, liberalibus litteris eruditus, tanta caepit morum venustate fulgere.* Des. *sicut ipse, utpote fide dignus, omnibus audire volentibus, & mihi scriptori firmiter testabatur, ad laudem &c.*
LXXXVIII. pag. 64. *b.* De S. Zenone Episcopo.
LXXXIX. pag. 65. De S. Domnino Mart.
XC. pag. 66. Inventio corporis S. Domnini.
XCI. pag. 67. De S. Apollonia Virg. & Mart.
XCII. pag. ead. *b.* De S. Emundo Confessore.
XCIII. pag. 68. *b.* De S. Prospero Confessore.
XCIV. pag. 69. De S. Torpete Martyre.
XCV. pag. ead. De S. Sigismundo Mart.
XCVI. pag. ead. *b.* De S Felicitate.
XCVII. pag. 71. Gloriosissimae Marthae Christi hospitae Vita Libris II. a Beata Marcila eius famula, & filiola in baptismo, in Hebraeo prius edita, & postea in Latinum sermonem per Sintiecn de Hebraeo translata. Inc. *Sanctae Ecclesiae typum Beata Martha Christi discipula.* Des. *& ope suae intercessionis faciat nos consortes esse suae beatitudinis, praestante D. N. I. C. Filio suo, qui &c.*
XCVIII. pag. 94. Vita, & Acta Beatae Margaritae (1). Inc. *Post passionem & resurrectionem Domini nostri I. C. & gloriosam adscensionem eius in caelum.* Des. *& memoriam Beatissimae Virginis & Martyris devota mente facite, ut in suis ipsa nos precibus memoretur ante Dominum nostrum Iesum Christum, cui est honor &c.*
XCIX. p. 104. Sequuntur Evangelia Ioannis: *In principio erat Verbum &c.* Matthaei: *Quum natus esset Iesus in Betbleem Iudae &c.* Eiusdem: *Quum descendisset Iesus de monte sequutae sunt eum turbae multae, & ecce leprosus veniens &c.*
C. pag. 106. Acta Beati Ioannis Evangelistae, qui de Epheso venit Romam, & qualiter passus est. Inc. *Auditis querimoniis, visis litteris, & perlectis, quae mittebantur de Epheso contra Sanctum Ioannem evocat post haec Domitianus Imperator veredarios, eisque praecepit, dicens; cum omni festinatione succurrite Asiae &c.* Des. *diligentem diligit.*
CI. pag. 134. Cantica Canticorum. Inc. *Osculetur me osculo oris sui.* Des. *super montes aromatum.*
CII. pag. 139. S. Bonaventurae Legenda de Stigmatibus Beati Francisci (ex Cap. XIII.) & de miraculis eius. Inc. *Fidelis revera famulus & minister Christi Franciscus, biennio ante quam spiritum redderet caelo.* Vltimum miraculum *De quodam milite non credente*, des. *facta igitur confessione, iniuncta sibi pro peccatis praemia devotus suscepit, & fideliter Christo adhaerens mirabilia eius constantissime praedicavit.*
CIII. pag. 146. Sequuntur Legendae in Septuagesima, & Quinquagesima.
CIV. pag. 147. *b.* Index rerum praedicabilium.
CV. pag. 151. Epistolae, & Evangelia, quae leguntur in Missa a Dominica I. de Adventu Domini usque ad Dominicam XXIV. post Pentecostem, & in festis quibusdam.
CVI. pag. 212. Anonymi Sermo in festo Bea-

(1) Edidit haec pessimae notae Acta Mombritius Tom. II. pag. 103. Vid. Acta SS. Tom. V. Iulii ad diem xx. pag. 31. col. 1.

Beati Dominiei. Inc. *Benedixit ei Dominus, & locupletatas est homo &c. Gen. XXVI. Verba proposita dieuntur de Isaac, & congrue sum pta sunt ad commendationem Beati Dominici fundatoris Ordinis Fratrum Praedicatorum.* Def. *& non despexisti in omni tempore. Ad illam beatam magnitudinem perducat nos Deus, qui vivit &c.*

CVII, pag. 214. Annnymi Sermo in Sancto Luea Evangelista. Inc. *Plenus sapientia, & perfectus &c. Ezech. XXVIII. Verba proposita, quasi congaudendo possunt dici.* Definit imperfecte in verbis: *& ivit eum eis Antiochiam ad Beatum Petrum Apostolum, a quo audierunt sapientiam . . . . .*

In summo margine pag. 204. legitur: *Fratris Guidonis de Leonardis Ordinis Minorum.*

Codex membranae. Ms. in 8. Saec. XIII. & XIV. varia manu, eum titulis & initialibus coloratis, oum. 773. designatus. Constat foliis scriptis 217.

PLVTEVS XXXVI. SIN. CONTINENS LAT. CODD. MSS. II.

C O D E X IV.

FRATRIS THEODORICI DE APPOLDIA DE VITA S. DOMINICI.

LIber sine oomine Auctoris de vita & obitu, & miraculis Sancti Dominici Confessaris de Ordine Praedieatorum, & qoomodo instituit Ordinem, cum duobus Prologis, quorum primus ine. *Multifarie, multisque modis olim Deus electos ad aeternum invitans convivium &c.* Post Capitum tabulam Libri I. Caput I. inc. *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Dominicus humilis servus Iesu Christi segregatus in Evangelium Dei, sobrie, pie, & iuste conversatus in hoc saeculo.* Lib. VIII. def. *& Diabolus ibidem statim evanuit, & dimisit Ecclesiam foetidam odore sulphuris, & placatus est sacrista super indignatione contra sacerdotes. Explicit Libellus de vita & obitu, & miraculis Beati Dominici. Laus Deo. Amen.*

Explicit iste Liber; scriptor sit crimine liber. Auctor est, licet nomen reticeator in hoc Codiee, F. Theodoricus de Appoldia, vel, quod idem est, de Thuringia, suppar Ordinis Praedicatarum Scriptor, qoi hane D. Dominiei Vitam ex variis antiquioribos monumentis colligere caepit A. MCCLXXXV. & demom A. MCCXCII. ad finem perduxit. Eam in Codiee membranaceo seriptam habuit, & memorat Henschenius in Actis SS. Tom. I. Martii pag. 656. Edidit quoque, sed stylo suo ubique interpolatam Surius die V. Augusti, & nonnisi fragmenta quaedam Libri VII. & VIII. adfert. Integram vero ex Codice Francofurdensi & Vltraiectino in lucem extulit Guilielmus Caperus in Actis SS. Tomo I. Augusti pag. 562. cuius adde quoque Commentarium praevium pag. 361. 370. 371. Fidem eius variis argumentis io dobium vocat Phileleutherus Helvetius de miraculis, quae Dominico, & aliis adferibuntur Duaci MDCLXXXIV. 8. pag. 345. seqq.

In prima pagina legitor: *Iste Liber de vita & obitu Beati Dominiei, & de sociis eius, & miraculis, & de Ordinis Praedicatorum principio, & progressu, & augmento est ad usum Fratris Thedaldi, quem aecommodavit Magistro Bartholomaeo de Pisis MCCCXCVI. Iste Liber fuit ad usum Fratris Tedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus.*

Codex membranae. Ms. in 8. Saec. XIV. binis columnis, dupliei manu, eum titulis & initialibus eoloratis, num. 779. designatus. Constat foliis seriptis 87.

IAC. VORAGINIS LEGENDAE SANCTORVM &c.

I. pag. 1. VOraginis Legendae Sanctorum, cum Prologo, ut in Cod. VI. *Cod. VI.*
Plutei XXX. sin. supra pag. 261.

II. pag. 268. Legenda de vita, transitu, & miraculis Beati Francisci, auctore S. Bonaventura, ut in Cod. V. Plutei XXXI. sin. supra pag. 265. Heie tamen mutila est, & desinit in Capite *De a naufragiis liberatis*, & in verbis: *Frater Iacobus Reatinus quum in navicula parva fluvium quemdam cum aliis Fratribus pertransiret . . . . . .*

III. pag. 283. Sequitur alia manu Vita S. Alexandri Episcopi Fesulani. Inc. *Beatus Alexander de Civitate Fesulana ex nobili genere ortundus fuit &c.*

IV. pag. 28.. Explicationes quarumdam vocum Ecclesiasticarum, ut *Christiani, Monachi &c.*

V. pag. 299. Originalia secundum diversas materias. Inc. *Bernardus. Conscientia bona, titulus est Religionis &c.*

Codex membranae. Ms. io 8. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, duplici manu, eum titulis rubrieatis, & initialibus coloratis, num. 780. designatus. Constat foliis scriptis 301.

FINIS PLVTEI XXXVI. ET VLTIMI PARTIS SINISTRAE.

BIBLIOTHECAE SANCTAE CRVCIS

PARS DEXTERA

PLVTEVS I. CONTINENS LATINOS CODD. MSS. X.

CODEX I.

VETERIS TESTAMENTI PARS I.

POst Hieronymi Presbyteri Prologum super Bibliothecam, qui inc. *Frater Ambrosius mihi tua munuscula perferens*. Des. *qui se semper cogitat esse moriturum*; & aliam Praefationem super Pentateuchum, quae inc. *Desiderii mei desideratas accepi epistolas &c.* habetur.

I. pag. 1. Liber Genesis, cuius Capita sunt L.

II. pag. 40. Liber Exodi. Cap. XL.

III. pag. 67. *b.* Liber Levitici. Cap. XXVII.

IV. pag. 86. *b.* Liber Numerorum. Cap. XXXVI.

V. pag. 113. *b.* Liber Deuteronomii. Cap. XXXIII.

VI. pag. 137. Liber Iosue, cum Prologo S. Hieronymi Presbyteri, qui inc. *Tandem finito Pentateucho Moysi &c.* & argumento, cuius initium: *Iesus filius Nave &c.* Capita Libri sunt XXIV.

VII. pag. 154. Liber Iudicum. Cap. XXI.

VIII. pag. 171. Liber Ruth. Cap. IV.

In primo folio legitur: *Prima pars Bibliae &c.*

Codex membranac. Ms. in-fol. Saec. XIII. grandiori littera exaratus, cum initialibus diversimode figuratis, inter quas notanda est pictura, quae occurrit in principio Genesis, ubi prae reliquis Christus Cruci adfixus inspicitur, cum quatuor clavis, ex quibus sanguis in terram manat, num. 1. antiquitus designatus. Constat foliis scriptis 173.

VETERIS TESTAMENTI PARS II.

Cod. I. pag. 1. PRoverbia, seu Parabolae Salomonis divisae in Capita XXXI. cum tribus Prologis, quorum primus super tres Libros Salomonis, inscriptus: *Chromatio & Heliodoro Episcopis Hieronymus*, inc. *Iungat epistola &c.* Alter inc. *Tribus nominibus vocatum Salomonem fuisse Scripturae manifestissime docent &c.* Tertius inc. *Tres Libros Salomonis, idest Proverbia, Ecclesiastes, & Canticum Canticorum veteri LXX. Interpretum auctoritate reddidi &c.*

II. pag. 16. *b.* Ecclesiastes, cum Prologo, qui inc. *Memini me ante hoc ferme quinquennium, quum adhuc Romae essem, & Ecclesiastem Sanctae Blesillae legerem &c.* Sunt Capita XII.

III. pag. 21. *b.* Cantica Canticorum Capitibus VIII. distributa. Adnotantur rubrica in contextu Personae, quae interloquuntur, sic: *Vox Ecclesiae ad Christum. Adolescentibus sponsa narrat de sponso. Sponsa narrat adolescentibus David, adolescentulis sponsa clamat nomen sponsi. Vox synagogae &c.*

IV. pag. 24. *b.* Liber Sapientiae, cum brevi Prologo, qui inc. *Liber Sapientiae apud Hebraeos nusquam est &c.* Sunt Capita XIX.

V. pag. 35. Liber Ecclesiastici, cum Prologo, qui inc. *Multorum nobis & magnorum per Legem & Prophetas &c.* Sunt Capita LI.

VI. pag. 64. Quatuor Prophetae Maiores, & primo Isaias, cum Prologo S. Hieronymi, qui inc. *Nemo, quum Prophetas versibus viderit esse descriptos &c.* & argumento, cuius initium: *Isaias in Ierusalem nobili genere ortus est &c.* Sunt Capita LXVI.

VII. pag. 97. *b.* Hieremias cum duobus Prologis, & argumento. Primus Prologus inc. *Hieremias Propheta, cui hic Prologus scribitur sermone quidem apud Hebraeos &c.* Alius inc. *Ioachim filius Iosiae, cuius tertiodecimo anno prophetare orsus Hieremias est &c.* Argumentum inc. *Hieremias Anathotites, qui est viculus, tribus a Hierosolymis distans millibus &c.* Sunt Capita LII.

VIII. pag. 136. Eiusdem Lamentationes in Capita V. divisae, praevio monito: *Et factum est postquam in captivitatem reductus est Israël, & Ierusalem destructa est, sedit Hieremias flens, & planxit lamentationem hanc in Ierusalem, & amaro animo suspirans, & eiulans dixit &c.*

IX. pag. 139. *b.* Liber Baruch, cum brevi Prologo Hieronymi, qui inc. *Liber iste, qui Baruch nomine praenotatur*. Sunt Capita VI.

X. p.

X. pag. 145. Ezechiel cum Prologo, qui inc. *Ezechiel Propheta, cum Ioachim Rege Iuda captivus ductus est in Babylonem*. Sunt Capita XLVIII.

XI. pag. 181. Daniel cum Prologo, qui inc. *Danielem Prophetam iuxta LXX. Interpretes Domini Salvatoris Ecclesiae non legunt, utentes Theodotionis editione &c.* Sunt Capita XIV.

XII. pag. 196. XII. Prophetae Minores, & primo quidem Osee. Praecedunt Prologi duo, quorum primus inc. *Non idem ordo est duodecim Prophetarum apud Hebraeos, qui est apud nos*. Alter inc. *Regulae sunt hae, sub quibus significationibus nominum &c.* Argumentum in Osee inc. *Osee crebro nominat Ephraim &c.* Sunt Capita XIV.

XIII. pag. 201. *b*. Ioel cum duobus Prologis. Capita sunt III.

XIV. pag. 204. Amos, cum Prologo, & Argumento. Sunt Capita IX.

XV. pag. 208. Abdias, cum Prologo, & Argumento. Est Cap. I.

XVI. pag. 209. Ionas, cum Prologo, & Argumento. Capita IV.

XVII. pag. 210. *b*. Michaeas, cum Prologo & Argumento. Capita VII.

XVIII. pag. 214. Naum, cum Prologo, & Argumento. Capita III.

XIX. pag. 216. Abacuch, cum Prologo, & Argumento. Capita III.

XX. pag. 218. Sophonias, cum Prologo, & Argumento. Capita III.

XXI. pag. 220. Aggaeus, cum Prologo, & Argumento. Capita II.

XXII. pag. 221. *b*. Zacharias, cum Prologo, & Argumento. Capita XIV.

XXIII. pag. 228. Malachias, cum Prologo, & Argumento. Capita III.

XXIV. pag. 230. Machabaeorum Libri II. cum duobus Prologis. Primus inc. *Machabaeorum Libri duo praenotant praelia inter Hebraeorum duces, gentemque Persarum &c.* Alter inc. *Machabaeorum Libri, licet non habeantur in Canone &c.* Primus habet Capita XV. totidemque secundus.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, ab eadem manu ac superior, diligentissime, grandiori littera exaratus, cum initialibus diversimode coloratis & figuratis, & cum titulis rubricatis, num. 2. designatus. Constat foliis scriptis 267.

NOVVM TESTAMENTVM.

Cod. III. I. pag. 1. EVangelium Matthaei, cum tribus Prologis; primus sub nomine B. Hieronymi Presbyteri, generalis super quatuor Evangelia, inscribitur *Beatissimo Papae Damaso*, & inc. *Novum opus me facere cogis &c.* Alius inc. *Plures fuisse, qui Evangelia scripserunt &c.* Tertius peculiaris in Matthaeum, inc. *Matthaeus ex Iudaea, sicut in ordine primus ponitur*. Sunt Capita XXVIII. (a)

II. pag. 23. Evangelium secundum Marcum, praevio Prologo, qui inc. *Marcus Evangelista electus Dei, & Petri in baptismate filius &c.* Sunt Capita XVI.

III. pag. 35. *b*. Evangelium secundum Lucam, cum duobus Prologis. Primus inc. *Lucas Syrus, natione Antiochenus, arte medicus &c.* Alter inc. *Quoniam quidem multi conati sunt ordinare &c.* Sunt Capita XXIV.

IV. pag. 57. Evangelium secundum Ioannem, cum Prologo, qui inc. *Hic est Ioannes Evangelista, unus ex discipulis Domini &c.* Sunt Capita XXI.

V. pag. 75. Epistolae Paullinae XIV. & primo quidem Epistola ad Romanos. Praecedit Prologus prior generalis in omnes, qui inc. *Primum quaeritur, quare prius Evangelia, quae supplementum legis sunt &c.* Tum Prologus particularis in Epistolam ad Romanos, qui inc. *Romani sunt, qui ex Iudaeis Gentilibusque crediderunt*. Epistolae vero Capita sunt XVI.

VI. pag. 83. *b*. Epistola I. ad Corinthios, cum Prologo, qui inc. *Epistola I. ad Corinthios multas caussas, diversasque complectitur*. Prologum sequitur Argumentum, quod inc. *Corinthii sunt Achaici &c.* Sunt Capita XVI.

VII. pag. 91. Epistola II. ad Corinthios, cum Prologo, qui inc. *In secunda ad Corinthios epistola &c.* Sunt Capita XIII.

VIII. pag. 97. Epistola ad Galatas, cum Argumento, quod inc. *Galatae sunt Graeci &c.* Sunt Capita VI.

IX. pag. 99. Epistola ad Ephesios, cum Argumento, quod inc. *Ephesii sunt Asiani*. Capita sunt VI.

X. pag. 102. *b*. Epistola ad Philippenses, cum Argumento, quod inc. *Philippenses sunt Macedones &c.* Capita sunt IV.

XI. pag. 104. *b*. Epistola ad Colossenses, cum Argumento, quod inc. *Colossenses, & hi, sicut Laodicenses, sunt Asiani &c.* Capita IV.

XII. pag. 106. *b*. Epistola I. ad Thessalonicenses, cum Argumento, quod inc. *Thessalonicenses sunt Macedones &c.* Capita V.

XIII. pag. 108. Epistola II. ad Thessalonicenses, cum Argumento, quod inc. *Ad Thessalonicenses secundam epistolam scribit Apostolus &c.* Capita III.

XIV. pag. 109. Epistola I. ad Timotheum, cum Argumento, quod inc. *Timotheum instruit & docet &c.* Capita VI.

XV. pag. 112. *b*. Epistola II. ad Timotheum, cum Argumento, quod inc. *Item Timotheo scribit de exhortatione martyrii &c.* Capita IV.

XVI. pag. 114. Epistola ad Titum, cum Prologo, qui inc. *Titum commonefacit & instruit &c.* Capita III.

XVII.

(a) Plerosque novi Foederis Codices ex hac Sanctae Crucis Bibliotheca confuse & ieiune admodum memorat Ioannes Lamius in Opere suo de Eruditione Apostolorum Part. II. pag. 804. seqq. editionis Florent. apud Petrum Caiet. Viviani MDCCLXVI. In 4.

XVII. pag. 115. Epiſtola ad Philemonem, cum Argumento, quod inc. *Philemoni familiares litteras facit &c.* Caput I.

XVIII. pag. ead. *b.* Epiſtola ad Hebraeos, cum Prologo, qui inc. *In primis dicendum eſt &c.* Sunt Capita XIII.

XIX. pag. 122. Liber Actuum Apoſtolorum, cum duobus Prologis. Primus inc. *Canit Pſalmiſta &c.* Alter inc. *Lucas Antiochenſis &c.* Sunt Capita XXVIII.

XX. pag. 144. Epiſtolae Canonicae VII. quarum prima Iacobi. Praecedunt Prologi, ſeu argumenta tria. Primum generale in omnes, inc. *Iacobus, Petrus, Ioannes, & Iudas ſeptem Epiſtolas ediderunt.* Alterum peculiare in Epiſtolam Iacobi, inc. *Iacobus Apoſtolus ſanctum inſtruit clerum &c.* Tertium item in Epiſtolas Canonicas, inc. *Non ita ordo eſt apud Graecos, qui integre ſapiunt &c.* Epiſtolae vero Capita ſunt V.

XXI. pag. 146. *b.* Epiſtola Petri I. cum Argumento, quod inc. *Simon Petrus, filius Ioannis &c.* Sunt Capita V.

XXII. pag. 148. *b.* Epiſtola Petri II. Sunt Capita III.

XXIII. pag. 150. Epiſtola Ioannis I. cum Argumento, quod inc. *Rationem Verbi &c.* Capita V.

XXIV. pag. 152. Epiſtola Ioannis II. cum Argumento, quod inc. *Uſque adeo ad ſanctam feminam ſcribit &c.* Caput I.

XXV. pag. ead. *b.* Epiſtola Ioannis III. cum Prologo, qui inc. *Gaium pietatis cauſſa extollit &c.* Caput I.

XXVI. pag. 153. Epiſtola Iudae, cum Argumento, quod inc. *Iudas Apoſtolus, frater Iacobi &c.* Capita II.

XXVII. pag. 154. Apocalypſis cum Prologo, qui inc. *Ioannes Apoſtolus & Evangeliſta a Domino noſtro I. C. electus &c.* Prologo adiicitur Argumentum, quod inc. *Apocalypſis Ioannis tot habet ſacramenta quot verba &c.* Sunt Capita XXII.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, ab eadem manu ac duo ſuperiores exaratus, cum variantibus aliquot in margine, figuris in litteris initialibus haud inelegantí pennicillo depictis, & cum titulis rubricatis, num. 3. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 163.

CONCORDANTIAE SACRORVM BIBLIORVM ORDINE ALPHABETICO.

Cod. IV. CONcordantiae Sacrorum Bibliorum ordine alphabetico. Praecurrit brevis Prologus diſtributionem Operis continens, qui inc. *Cuilibet volenti requirere Concordantias in hoc Libro unum eſt primitus attendendum, videlicet, quod quum in primis Concordantiis, quae dicuntur Concordantiae Sancti Iacobi quodlibet Capitulum in ſeptem particulas diſtinguitur &c.* Concordantiae inc. *Hier. I. a. A, a, a, a, Domine Deus, ecce neſcio loqui.* Deſ. *Zelpha Gen. XXX. b. ſentiens Lya, quod parere deſiiſſet, Zelpham ancillam marito tradidit.* Tum rubrica: *Finitur quarta pars Concordantiae*; inde verſiculi:

Eſſe poli flores Fratres ego credo Minores;
Fratres chordarum, ſolacia ſunt animarum.

Ac tandem alia recentiori manu ſequentes;

Hi ſunt maiores, quos dicimus eſſe Minores;
Inter Doctores non ſunt viſi meliores.

Cod. membr. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. ternis columnis exaratus, cum initialibus coloratis, num. 4. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 411.

GENESIS CVM EXPOSITIONE VARIORVM COLLECTA A PETRO LOMBARDO.

Cod. V. GEneſis cum expoſitione variorum Patrum collecta a Magiſtro Sententiarum, (ſcilicet Petro Lombardo), Praecurrunt Prologi varii, partim anepigraphi, partim Iſidori, Auguſtini, Hieronymi, & Gregorii nomen praeferentes. Primus inc. *Quum omnes divinos Libros legimus in tanta multitudine &c.* Expoſitio ad verba: *In principio creavit &c.* inc. *Creationem mundi inſinuans Scriptura, primo verbo aeternitatem, & Dei omnipotentiam oſtendit: quem enim in principio temporum mundum creaſſe, eumdem ante tempora aeternaliter ſignificat exſtitiſſe.* Expoſitio ad ultima verba: *mortuus eſt, expletis centum decem vitae ſuae annis, & conditus aromatibus repoſitus eſt in loculo in Aegypto*, ita ſe habet: *S. Mor. conditus eſt aromatibus, felix anima, quae aromatibus virtutum condita in loculo corporis degens, quotidie proficiendo perenni vitae reſervatur, ſiquidem in Spe, Fide, & Charitate cuſtodita fuerit, per gratiam Chriſti pervenire merebitur ad ſpeciem divinae contemplationis, cuius adeptio perfecta eſt laetitia, unde adimplebis me laetitia cum vultu tuo.* Hanc Expoſitionem, ſeu Catenam SS. PP. in Libros Veteris, & Novi Foederis a Magiſtro Sententiarum collectam, quam exhibent tam Codices huius primi Plutei (1) quam ſequentis Plutei III. non recenſet Fabricius Bibl. Med. Tom. V. pag. 262. ſed quum in epigraphe, quam diverſa quidem, ſed antiqua manus ſingulis Codicibus in principio adſcripſit, ipſi Magiſtro Sententiarum conſtanter tribuatur, nos quoque ſub ipſius nomine enunciandam ubique duximus. Hanc autem Expoſitionem afferri animadvertimus in edit. Sacror. Biblior. cum gloſſis.

(1) Scilicet V. VI. VII. VIII. IX. & X. qui omnes unam eamdemque ſcriptoris manum praeſeferunt, quemadmodum & omnes illi Plutei III. excepto Codice III. & IX.

sis, interlineari, & ordinaria, Nicolai Lyrani Postilla, ac Moralitatibus, Burgensis additionibus &c. Venet. MDLXXXVIII. Tom. VI. in fol.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus Sanctae Crucis de Florentia Ordinis Minorum, in quo est Genesis cum glos. Magistri Sententiarum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus coloratis, & textu grandiori littera exarato, in cuius prima littera duae figurae non ineleganter delineatae occurrunt, Librum singulae praeferentes, quarum una forte huius Catenae collectorem repraesentat, num. 5. designatus. Constat foliis scriptis 191.

EXODVS, ET LEVITICVS CVM GLOSSA PETRI LOMBARDI.

Cod. VI. I. pag. 1. EXodus, cum glossa Magistri Sententiarum. Praefatio Rabani inc. *In Pentateutho excellit Exodus, in quo paene omnia sacramenta, quibus Ecclesia instruitur figuraliter exprimuntur*. Glossa prima inc. *Hellesmoth Hebr. videlicet Exodus Graece. Exitus, vel Egressus Latine, Odos enim, via. hinc Odoporiom, idest Itinerarium*. Vltima glossa, quae Augustini nomen praefert, des. *etiam super tabernaculum manebant, ubi castra posuissent, nubes per diem, & flamma per noctem*.

II. pag. 189. Leviticus item cum glossis. Praecedunt varia Prolegomena; tum Glossa in prima Libri verba: *Vocavit autem Moysen &c.* inc. *Quod non diligat Deus Iudeorum sacrificia, Isaias demonstrat dicens: quo mihi multitudo victimarum vestrarum &c.* Vltima est: *Discipuli nostri quando sunt perfecti, nihil nostri egent magisterii. Ideo ait immundorum primogenita esse redimenda, mundorum vero nequaquam; sed nec Domino consecrata, nec ea quae novissime sunt dicta; perfecta enim demonstrata sunt, quia intentionem divinam caelestemque gerunt*.

In primo folio legitur: *Exodus & Leviticus, cum glossa Magistri Sententiarum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum textu grandiori littera exarato, initialibus coloratis, & figuris aliquot in principio Exodi, & Levitici eleganter pictis, num. 6. designatus. Constat foliis scriptis 316.

NVMERI, ET DEVTERON. CVM GLOSSA PETRI LOMBARDI.

Cod. VII. I. pag. 1. NVmeri cum glossa Magistri Sententiarum, & cum variis Prologis, quorum primus inc. *Liber iste, & ordine historiae, & mysterio, quarto loco ponitur in lege &c.* Glossa prima inc. *Prima mansio est Ramesse Vrbs in extremis Aegypti finibus, in qua populus congregatus exiit in desertum Aegypti, altera die post Pascha, in conspectu Aegyptiorum*. Vltima des. *ita quod primus mensis vocetur utriusque anni ille, cuius plenilunium post aequinoctium vernale prius occurrit, & sic credetur fuisse in anno egressionis Israël de Aegypto*. Adiicitur in fine argumentum totius Libri, quod inc. *Liber iste Vagedaber Hebraice, sed Latine Liber Numeri dicitur, qui inter Libros quinque Legis quartum obtinet locum*. Des. *quae loquutus est Moyses. More Scripturae sic de se, ut de alio loquitur, sicut & Ioannes dicit discipulus ille, quem diligebat Iesus*.

II. pag. 175. Deuteronomium, item cum glossa. Praeit Prologus, qui inc. *Fasciculus myrrhae dilectus mihi. Myrrha arbor aromatica, quinque cubitis tantum in altum excrescit*, Des. *& post benedictiones tribuum, ultimo de morte Moysi*. Glossa prima inc. *Haec sunt verba &c. Praemittit legislator titulum, quasi Prologum, in quo ostendit nomen auctoris, & quid scrrit, & ubi, & quando, sicut paullo post in glossa dicetur*. Vltima des. *non debemus exire de templo, idest proposito Christiano, ut incredulitati gentium misceamur, sed intrinsecus esse, idest voluntati Domini ministrare*. In prima pagina legitur: *Numeri, & Deuteronomium cum Glos. Magistri Sententiarum*.

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIII. cum picturis auratis, & coloratis in principio Librorum, & initialibus pictis, num. 7. designatus. Constat foliis scriptis 278.

LIBRI IVDICVM, IOSVE, ET RVTH CVM GLOSSA PETRI LOMB.

I. pag. 1. IVdicum Liber cum glossa Magistri Sententiarum, & duobus Prologis. Primus Augustini inc. *In fine Libri Iesu Nave breviter narrator porrexit historiam, quousque filii Israël ad colendos Deos alienos declinaverunt &c.* Alter Isidori inc. *Historia Libri Iudicum non parva mysteriorum indicat sacramenta &c.* Glossa prima inc. *Aug. Iudas adscendit &c. Quaeritur, utrum aliquis homo Iudas, an ipsam tribum de more sit appellavit*. Vltima des. *sed terra se erigendo bonis, omnibus vero sit submissa*. Sunt Capita XXI. Cod. VIII.

II. pag. 66. Iosue item cum glossa. Praecedunt Prologi varii. Primus inc. *Tandem finito Pentateucho Moysi, velut grandi faenore liberati, ad Iesum filium Nave manum mittimus &c.* Glossa prima inc. *Adamantius. Moyses famulus meus defunctus est &c. Adverte quomodo regnat Iesus. Si consideres Ierusalem subversam, altare destitutum, nusquam esse sacrificia*. Vltima des. *de illis autem, qui non militia, sed timore eumdem servaverant ait: in prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt, quod non illis imputabitur*. Capita XXIV.

III. p.

III. pag. 147. Ruth item cum glossis. Prima inc. *Propter paucitatem spiritualium, idest Doctorum, quibus iudicandi datur auctoritas, facta est fames Verbi Dei, quando lex etiam per Iudaicas traditiones corrupta est.* Vltima des. *patet ergo omnium Prophetarum, & Patriarcharum oracula pertinere ad dispensationem Domini nostri Iesu Christi.*

In primo folio legitur: *Libri Iudicum & Iosue cum glos. Magistri Sententiarum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, & picturis in principio singulorum Librorum auro inlitis, num. 8. designatus. Constat foliis scriptis 156.

IV. LIBRI REGVM CVM GLOSSA PETRI LOMBARDI.

Cod. IX. QVatuor Libri Regum, cum glossa Magistri Sententiarum. Praecedunt varii Prologi, quorum primus inc. *Viginti & duas litteras esse apud Hebraeos Syrorum quoque lingua & Chaldaeorum testatur &c.* Glossa prima inc. *Or Ramatha, sive Arimathia, quod in aliis Codicibus habetur, altitudo eorum interpretatur; Sophim, specula, vel scopulus; Effraim, fructificatio &c.* Vltima des. *valeamus iuvante Spiritu, qui septiformis dicitur, caelestem urbem ingredi, & vultum conditoris nostri per saecula contemplari.*

In primo folio legitur: *Quatuor Libri Regum, cum glossa Magistri Sententiarum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, & duabus in principio picturis, num. 9. designatus. Constat foliis scriptis 291.

PARALIPOMENA CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

PAralipomenon Libri II. cum glossis Magistri Sententiarum, & Prologis duobus. Primus inc. *Si septuaginta Interpretum pura, & ut ab eis in Graecum versa est editio permaneret &c.* Alter inc. *Eusebius Hieronymus Domnioni, & Rogationi suis in Iesu Christo salutem. Quo Graecorum historias &c.* Glossa prima inc. *Decimus ab Adam Noë, & in Genesi, & in Paralipomenis demonstratur, & aperte decimus, quia perfectus.* Glossa ultima des. *est gloria temporalis, de qua ne timueris, quum dives factus fuerit homo, & quum m. f. g. d. e. Est & alia gloria sempiterna. Sit gloria Domini in Ierusalem, cui & humana creatura, & Angelica famulantur. Amen.* Cod. X.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum titulis, & initialibus coloratis, & tribus primis figuratis, & auro inlitis, quod etiam in principio Libri II. videre est. Constat foliis scriptis 151.

PLVTEVS III. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

CODEX I.

ESDRAS, TOBIAS, IVDITH, ESTHER, CVM GLOSSA PETRI LOMBARDI.

I. pag. 1. ESdras cum Glossa Magistri Sententiarum. Inc. *Darius perfectas litteras auctoritate sua confirmat, compescens omnes Iudaeorum adversarios, & templum in loco suo aedificari iubet.* Des. *inter cetera populus ligna offert ad ignem altaris nutriendum, quum opera virtutum divina consecratione digna operantur. Ardent ligna & consumuntur in altari holocaustorum, quum in cordibus electorum opera iustitiae flamma charitatis perficiuntur.*

II. pag. 60. Tobias item cum glossa, quae inc. *Potius & verius dixisset inter hagiographa, quasi sanctorum scripta, & large accipit.* Des. *Angelis de societate hominum congratulantibus, & singulos per diversas mansiones pro meritorum diversitate collocantibus.* Tum subditur: *Explicit Liber Tobiae, habens versus num. DCCCC.*

III. pag. 82. Iudith cum Praefatione, quae inc. *Apud Hebraeos Liber Iudith inter hagiographa legitur &c.* Glossa in ipsam inc. *Rab. Quaeritur, quo tempore, quibusve Regibus historia Iudith fuerit, ob hoc praecipue, quia Reges, qui ibi erant vocati &c.* Glossa prima ad textum inc. *Ighagthanis, quae mediae provinciae metropolis est. quum Deiocus Rex Medorum condidit.* Glossa ultima des. *in dolore & gemitu affliguntur, non ex desperatione, sed futurae vitae recordatione, iuxta illud: flevimus, dum recordaremur tui Sion. Explicit Iudith, habens num. versus M. & C.*

IV. pag. 108. Esther cum Prologo sub nomine S. Hieronymi, qui inc. *Librum Esther variis translationibus constat esse vitiatum.* Glossa in ipsum inc. *Rab. Liber iste Esther, quem Hebraei inter hagiographa numerant, Christi, & Ecclesiae continet sacramenta &c.* Glossa in Textum inc. *Susa Metropolis est Persidae. quam aiunt historici Memnonis fratrem condidisse.* Des. *historialiter enim, non omnem terram tributariam fecit, quia nec habuit.*

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIII. cum titulis & initialibus rubricatis, & picturis in principio Librorum, num. 11. designatus. Constat foliis scriptis 125.

IOB CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

Cod. II. Liber Iob, cum glossis Magistri Sententiarum. Praecurrunt varii Prologi, quorum primus inc. *Cogor per singulos scripturae divinae Libros adversariorum respondere maledictis &c.* Glossa prima inc. *Prius persona accepta describitur, quam pugna eius dicatur, ut talis posse vincere videatur.* Vltima des. *Greg. hoc mihi operaepretium credo, quod fraternis auribus hoc quod in me latenter reprehendo, incunctanter aperio.*

Codex membr. Ms. in fol Saec. XIII. cum duabus picturis in principio, & cum initialibus coloratis, num. 12. designatus. Constat foliis scriptis 153.

PSALTERIVM CVM GLOSS. PETRI LOMBARDI.

Cod. III. Psalterium glossatum secundum Magistrum Sententiarum. Prolegomena inc. *Cum omnes Prophetas Spiritus Sancti revelatione constet esse loquutos &c.* Glossa inc. *Beatus, cui omnia optata succedunt. Vir. scilicet circa prospera & adversa firmus: qui non abiit, a Deo in regionem dissimilitudinis, idest cogitatione non peccavit, quamvis esset positus in consilio impiorum.* Des. *poenitentiae igitur vox est: miserere mei Deus. Iustitiae vox est: Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. Vitae aeternae vox est: Omnis spiritus laudet Dominum.* Tum distichon:

Ara crucis, tumulique calix, lapidisque patena,
Syndonis officium candida byssus habet.

In prima pagina legitur: *Iste Liber est Conventus Fratrum Minorum de Florentia, & constitit octo libras Pisanas a Domino Petro Iudice Legum F. Domini Beringhieri Cypriani de Mercato Veteri, & promisit respondere de evictione.*

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum versiculis Psalmorum grandiori littera exaratis, & primi Psalmi initiali littera aurata & colorata, num. 13. designatus. Constat foliis scriptis 207.

QVINQVE LIBRI SAPIENTIALES CVM GLOSSIS PETRI LOMB.

I. pag. 1. Parabolae Salomonis praevio Prologo Hieronymi, qui inc. Cod. IV.
Iungat epistola, quos iungit sacerdotium &c. Glossa prima inc. *Parabolae Graece, Latine similitudines, quod vocabulum ideo Salomon huic Operi imposuit, ut non iuxta litteram intelligamus quae dicit.* Vltima des. *sed opera, quae ipsa fecit examinante, & probante, ac remunerante Deo, cui est honor & gloria. Amen.*

II. pag. 71. *b.* Ecclesiastes, cum Prologo, qui inc. *Memini me hoc ferme quinquennio, quum adhuc Romae essem, & Ecclesiasten Sanctae Blesillae legerem &c.* Glossa ad hunc locum ita se habet: *Greg. Quomodo hic Liber sit legendus & exponendus sic dicit. Ecclesiastes autem proprie Concionator dicitur.* Glossa prima ad textum inc. *Hier. Verba Ecclesiastes &c. Tribus nominibus vocatus est Salomon.* Vltima des. *in Cantico tantum Salomon se vocat, ibi perfectis, & aequalibus, more boni oratoris; in hoc libro loquitur ad populum iam poenitentem.* Tum subiicitur Summarium Capitum eiusdem Libri.

III. pag. 95. Cantica, praeviis variis Prologis, quorum primus inc. *Salomon, idest pacificus, quia in regno eius pax, per quam pax futura Ecclesiae figurabatur &c.* Glossa prima inc. *Osculari; pro pacificari ponitur, ad similitudinem illorum, qui propter discordiam a dominis suis recesserunt, sed redeuntes invicem osculantur, & perfecte pacificantur, sicut synagoga.* Vltima des. *qui sunt montes aromatum, quia despectis omnibus cupiditatibus, & purgatis vitiis amore caelestium tenentur, & virtutum odore fragrant, & bonus odor Christi sunt.* Tum sequitur scholion de tribus osculorum generibus.

IV. p. 122. Liber Sapientiae, cum brevi Prologo, qui inc. *Liber Sapientiae adhuc apud Hebraeos nusquam est, unde & ipse titulus Graecam eloquentiam redolet &c.* Scholion Rabani in ipsum inc. *Hunc Librum Hieronymus asserit, non a Salomone, ut putatur, sed a Philone doctissimo quodam Iudaeo fuisse conscriptum &c.* Scholion primum ad textum inc. *In simplicitate, idest voluntati illius vos subiicite, & mandata custodite.* Vltimum des. *unde vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis; multae enim tribulationes iustorum &c.*

V. pag. 160. Ecclesiasticus, cum duobus Prologis. Primus inc. *Multorum nobis & magnorum &c.* Alter: *Librum Iesu filii Sirach dicit se Hieronymus reperisse apud Hebraeos &c.* Prima glossa in textum inc. *Rab. Omnis sapientia &c. Incipit ab aeterna Dei sapientia, quae Christus est, qui cum Patre est semper ante saecula secundum illud: In principio erat*

Ver-

Verbum &c. Vltima est: *dum lucem habetis, ut sitis filii lucis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. pulcherrimis picturis in principio Librorum exornatus, num. 14. designatus. Constat foliis scriptis 259.

ISAIAS, ET HIEREMIAS CVM GLOSSA PETRI LOMBARDI.

Cod. V. I. pag. 1. ISaias, cum glossis Magistri Sententiarum, & variis Prologis. Primus inc. *Nemo quum Prophetas versibus viderit esse descriptos.* Alter Hieronymi inc. *Nemo putet me Isaiam breviter posse exponere, quum universa Domini Sacramenta contineat &c.* Glossa prima ad textum, inc. *Isaias interpretatur Salvator Domini, Iudas confessio, Ierusalem visio pacis, Ozias fortitudo Domini &c.* Vltima des. *usquequo Domine non vindicas sanguinem nostrum; fatebuntur quoque de beatitudine sua agentes gratias, visa impiorum ineffabili poena.*

II. pag. 127. *b.* Hieremias, cum Prologis tribus, quorum I. inc. *Hieremias Propheta, cui hic Prologus scribitur, sermone quidem apud Hebreos, Isaia, & Osee, & quibusdam aliis Prophetis videtur esse rusticior &c.* Glossa prima inc. *LXX. Verbum Dei, quia verba Hieremiae verbum Domini est.* Vltima glossa ad Threnos, des. *ut iudex irascetur, quum dicet, ite maledicti &c. quum iam, nec poenitentiae, nec veniae locus erit. Gilbertus. Sufficiunt haec ad expositionem Lamentationum Hieremiae, quae de Patrum fontibus hausi ego Gilbertus* (1) *Antisiodorensis Ecclesiae Diaconus.*

In primo folio adnotatum est: *Istud Volumen dedit Frater Henricus de Circulis Fratribus Minoribus Florentini Conventus anno Domini MCCLXXXV. ita quod alienari a dicto Conventu non possit, reservata sibi plena potestate utendi & prout sibi placuerit in vita sua.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum picturis ad singulos Libros auratis & coloratis, num. 15. designatus. Constat foliis scriptis 299.

EZECHIEL, ET DANIEL CVM GLOSSIS MAGISTRI SENTENTIARVM.

Cod. VI. I. pag. 1. EZechiel cum variis Prologis, quorum primus inc. *Ezechiel Propheta cum Ioachim Rege Iudae captivus ductus est in Babylonem.* Scholion primum ad hunc locum ait: *Or. Non omnis captivus propter peccatum suum: captivus populus pro peccato traditur &c.* Glossa prima ad textum inc. *Idem* (scilicet *Greg.*) *in trigesimo anno; quia sermo doctrinae non sappetit, nisi in aetate perfecta.* Vltima des. *surgite, abeamus hinc, & relinquetur vobis domus vestra deserta, sed aeternam habet permansionem, & fit ea ipsa secundum illud: ecce ego vobiscum usque ad consummationem saeculi.*

II. pag. 155. Daniel, item cum Prologis, quorum primus inc. *Danielem Prophetam iuxta LXX. Interpretes Domini Salvatoris Ecclesiae non legunt, utentes Theodotionis editione &c.* Glossa prima ad textum inc. *Ex quo tributum caepit reddere in XI. captivatus est a Nabuch.* Vltima des. *ilice Latine, & Hebraice fortecissio acyno; quod Latini lentiscum dicunt, scisso, Quod si non potest horum etymologia apud eos inveniri, cogimur Hebraeis consentire, qui hanc pericopem Graecum esse concedunt. Lentiscus est arbor humilis, cuius foliorum succus scissuras labiorum & manuum solidat.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum picturis elegantissimis in principio Librorum. Constat foliis scriptis 207.

PROPHETAE MINORES XII. CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

DVodecim Prophetae Minores, cum glossis Magistri Sententiarum, & Prologis ad singulos. Primus inc. *Non idem ordo est duodecim Prophetarum apud Hebraeos, qui & apud nos.* Glossa ad hunc locum inc. *Ordo Prophetarum secundum LXX. talis est: Osee, Amos, Michaeas &c.* Glossa prima ad Oseam inc. *Hier. Osee interpretatur Salvator. Factus est autem sermo Domini ad Prophetam, ut prophetiam inspirando quodammodo Deum faceret.* Vltima ad Malachiam est: *vel cor patris ad filium, idest ad omnem qui spiritum adoptionis acceperit, & cor filiorum ad patres eorum, unde & Iudaei, & Christiani, qui nunc inter se discrepant, pari in Christum religione consentient.* Cod. VII.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. picturis ad singulos Prophetas exornatus, & num. 17. designatus. Constat foliis scriptis 144.

MACHABAEORVM LIBRI II. CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

MAchabaeorum Libri II. cum glossis Magistri Sententiarum. Praecedunt Prologi duo. Primus inscribitur, & inc. *Domino excellentissimo & in cultu Christianae Religionis strenuissimo Lodovico Regi Rabanus vilissimus servorum Dei in Domino Dominorum perpetuam* Cod. VIII.

Y 2 *optat*

(1) Hoc Gilberti nomen in glossis tantummodo ad Threnos occurrit, eique adscribuntur prolegomena quaedam, seu Prologi, qui Trenos ipsos praecedunt. Inter varios autem Gilbertos unum recenset Antisiodorensem, Monachum Ord. Bened. circa annum MXLVIII. Fabricius Bibl. Med. Tomo III. pag. 56. sed de hisce glossis ne verbum quidem.

optas salutem. Quum sim promptus animo ad parendum &c. Alter eiusdem inscribitur, & inc. *Reverentissimo & omni charitatis officio dignissimo Geroldo sacri Palatii Archidiacono &c. Memini me in Palatio Vangionum Civitatis constitutum, tecum habere sermonem de eminentia Sacrarum Scripturarum &c.* Glossa prima ad textum inc. *Initium Libri Machabaeorum simile est principio Libri Ezechielis Prophetae.* Vltima des. *hoc est, ista quae in Machabaeis, & illa quae in Esther legitur, ut in XIII. & in quartadecima die mensis Adar pariter iungerentur.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum pictura in principio secundi Libri, duae enim aliae, quae initium Libri I. exornabant, ab impia manu rescissae sunt, num. 18. designatus. Constat foliis scriptis 164.

IV. EVANGELIA CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

Cod. IX.

I. pag. 1. POst Tabulam exhibentem initia Evangeliorum, quae leguntur in Ecclesia in Dominicis, Feriis, & Festis Sanctorum per totius anni circulum, ex quatuor Evangelistis desumpta, quae priora quatuor folia complectitur, sequitur pag. 5. Evangelium Matthaei, cum Prologo, qui inc. *Matthaeus ex Iudaea, sicut in ordine primus &c.* Glossa in hunc inc. *Matthaeus. Quum primo praedicasset Evangelium in Iudaea, volens transire ad gentes &c.* Glossa prima in textum Evangelii inc. *Plenior sensus esset: hic est liber generationis; sed hic mos est in multis, ut visio Isaiae, subaudis, haec est.* Vltima est: *quae autem merces piae conversationis, quodve pignus futurae beatitudinis, & in praesenti sit fidelibus*, subdit: *Ecce ego vobiscum sum &c.*

II. pag. 101. Evangelium Marci cum Prologo, cuius initium est: *Marcus Evangelista Dei electus &c.* Glossae in ipsum inc. *Marcus excelsus mandato; Lucas iste consurgens, vel ipse elevatus.* Prima glossa in textum inc. *Hier. Iesus Hebraice, Sother Graece, Salvator Latine, Christus Graece, Messias Hebraice, Unctus Latine, idest Rex & Sacerdos dicitur de genere David Regis & Levitico.* Vltima des. *& nunc omnia iudicans, & in fine omnium iudex venturus est. Stephanus autem vidit eum stantem, quia in certamine habuit adiutorem.*

III. pag. 141. Evangelium Lucae. Prologus inc. *Lucas natione Syrus & Antiochenus &c.* Glossa prima in textum inc. *Lucas de omnibus, quae fecit Iesus, & docuit usque in diem, qua assumptus est, sermonem facturus, primo eorum, qui de eo falsa scripserunt redarguit audaciam.* Vltima des. *in sperata pacis visione quiescimus, similes hominibus exspectantibus dominum suum, quando revertetur a nuptiis.*

IV. pag. 233. Evangelium Ioannis, cum Prologo, qui inc. *Hic est Ioannes Evangelista, unus ex discipulis Domini.* Scholion ad hunc locum inc. *Aug. Omnibus divinae scripturae paginis Evangelium excellit.* Glossa prima ad textum inc. *In principio, idest in Patre qui est principium sine principio, Filius qui est principium de principio, vel in principio omnium creaturarum, vel temporum, quia ab ipso omnia habent principium exsistendi.* Vltima est: *non dicit spatio non posse capi, sed capacitate legentium, quamvis fides . . . .* (1) *verba videntur excedere fidem per hyperbolem.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum textu maiori littera exarato, & initialibus singulorum Evangeliorum auratis & coloratis, num. 19. designatus. Constat foliis scriptis 292.

EPISTOLAE PAVLLINAE CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

Cod. X.

EPistolae Paullinae XIV. cum glossis Magistri Sententiarum. Prolegomena in ipsis inc. *Principia rerum requirenda sunt prius, ut earum notitia plenior possit haberi &c.* Glossa ad Epistolam 1. ad Romanos inc. *Paullus servus &c. Hucusque enim pendet littera, ut perficiatur sententia, & subintelligitur mandat, vel scribit; in hac autem salutatione, prius personam suam commendat, quatuor modis.* Vltima ad Epistolam ad Hebraeos, des. *salutate omnes praepositos vestros, & omnes subiectos sanctos, idest sanctificatos in baptismo. Sicut generaliter omnibus scribit, ita generaliter omnibus, scilicet Praelatis & subditis salutem optat; salutare enim est salutem optare. Salutant vos omnes fratres de Italia. Per hoc nota eum a Roma scripsisse. Gratia, idest purgatio peccatorum, & alia Dei munera sint cum omnibus vobis. Amen.* Citantur in margine rubrica auctores, ex quibus expositiones desumuntur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum picturis ad singulas Epistolas auro interlitis, num. 20. designatus. Constat foliis scriptis 298.

ACTVS APOSTOLORVM. EPISTOLAE CANONICAE, ET APOCALYPSIS CVM GLOSSIS PETRI LOMBARDI.

Cod. XI.

I. pag. 1. ACtus Apostolorum cum glossis Magistri Sententiarum, & cum Prologis, quorum primus inc. *Lucas medicus Antiochensis, Graeci sermonis non ignarus, scripsit Evangelium, sectator Paulli &c.* Glossa prima inc. *Totus Liber Evangelii unus sermo dicitur, quia unum habet sensum.* Vltima des. *quoniam biennii illius finis in XXVII. an-*

(1) Evanuerunt verba temporis diuturnitate.

anno post passionem Domini, idest Neronis quarti completionem incurris XXVII. anno Passionis Domini, idem Neronis XIV. Petrus & Paullus martyrio coronati sunt.

II. pag. 95. Epistolae Canonicae VII. cum Prologo, qui inc. *Non ita est ordo apud Graecos, qui integre sapiunt, & fidem rectam sectantur, Epistolarum VII. quae Canonicae nuncupantur*. Scholion ad Epistolam I. Iacobi inc. *Duodecim tribubus praecipuam sollicitudinem de istis habere ad duodecim pertinebat Apostolos*. Vltimum ad Epistolam Iudae des. *si habetis gloriam purae fidei & conscientiae & magnificentiam in operatione, & imperium super infirmitatem vel super daemones, & potestatem resistendi vitiis vel tortoribus, Deo, non vobis imputate, qui ante tempus, & in praesenti, & post omnia tempora est gloriosus in essentia, magnificus in operibus, imperans tam volentibus quam nolentibus, & potens, cui nihil resistit.*

III. pag. 155. *b.* Apocalypsis, praevio Prologo, qui inc. *Apocalypsis haec inter reliquos Novi Testamenti Libros prophetia vocatur &c.* Scholion primum inc. *Littera sic est, ac si ita commoneret: attendite hanc visionem, quae visio revelata in Christo Iesu*. Vltimum des. *postquam commendationem posuit per se, per Angelum, per Christum, per Trinitatem, per fideles, quasi quosdam sciebat esse in Asia, qui pro suis erroribus fovendis aliquid adderent, vel demerent, supponit excommunicationem*. Subiicitur explicatio duodecim gemmarum, quae inc. *Iaspis nitorem fidei immarcescentem significat &c.*

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIII. picturis exornatus, & num. 21. notatus. Constat foliis scriptis 199.

PLVTEVS IV. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

CODEX I.

BIBLIA SACRA.

VEtus & Novum Testamentum, praevia Epistola S. Hieronymi Presbyteri ad Paullinum Presbyterum de omnibus divinae historiae Libris, ac Prologo eiusdem in Pentateuchum; inde sequitur:

I. pag. 3. Genesis, cuius Capita sunt L.

II. pag. 20. Exodus. Capita XL.

III. pag. 34. Leviticus. Capita XXVII.

IV. pag. 43. *b.* Numeri, Capita XXXVI.

V. pag. 57. *b.* Deuteronomium. Capita XXXIV.

VI. pag. 69. *b.* Iosue, cum Prologo S. Hieronymi & Argumento. Capita XXIV.

VII. pag. 78. *b.* Liber Iudicum, Capita XXI.

VIII. pag. 87. Liber Ruth. Capita IV.

IX. pag. 88. *b.* Regum Libri IV. cum Prologo. Primus habet Capita XXXI. secundus XXIV. tertius XXII. & quartus XXV.

X. pag. 132. *b.* Paralipomenon Libri II. cum Prologo S. Hieronymi. His subiicitur Oratio Manasse Regis Iudae, Liber I. Capitibus constat XXIX. Liber II. Capitibus XXXVI.

XI. pag. 155. *b.* Esdrae Libri III. cum Prologo S. Hieronymi. Liber primus Capita habet X. Liber secundus XIII. Liber tertius XXVII.

XII. pag. 169. *b.* Liber Tobiae, cum Prologo. Capita XIV.

XIII. pag. 173. *b.* Liber Iudith, cum Praefatione. Capita XVI.

XIV. pag. 178. Liber Esther, cum Prologo S. Hieronymi Presbyteri & Argumento. Capita XVI.

XV. pag. 185. Liber Iob, cum Argumento, & duobus Prologis. Capita XLII.

XVI. pag. 193. Liber Psalmorum, cum Prologis duobus S. Hieronymi in Psalterium suum.

XVII. pag. 215. *b.* Proverbia Salomonis, cum tribus Prologis, quorum primo S. Hieronymi nomen adscribitur. Capita XXXI.

XVIII. pag. 222. *b.* Ecclesiastes, cum Prologo. Capita XII.

XIX. pag. 225. Cantica Canticorum Salomonis. Capita VIII.

XX. pag. 226. *b.* Liber Sapientiae, cum Prologo, Capita XIX.

XXI. pag. 232. Liber Ecclesiastici, cum Prologo. Capita LI. Clauditur autem Liber Oratione Salomonis.

XXII. pag. 246. *b.* Quatuor Prophetae Maiores, cum Prologo S. Hieronymi. Isaias Capita habet LXVI. Hieremias LII. cui subiiciuntur Lamentationes & Oratio eiusdem, & Liber Baruch Capitibus constans VI. Ezechiel XLVIII. Daniel XIV.

XXIII. pag. 310. Duodecim Prophetae Minores, cum duobus Prologis. Osee Capita habet XIV. Ioël III. Amos IX. Abdias II. Ionas IV. Michaeas VIII. Naum III. Abacuch III. Sophonias III. Aggaeus II. Zacharias XIV. Malachias III.

XXIV. pag. 326. *b.* Machabaeorum Libri II. cum Prologis. Primus Liber Capitibus constat XV. secundus totidem.

XXV. pag. 346. Quatuor Evangelia, cum duobus in principio Prologis generalibus S. Hie-

S. Hieronymi, & alio deinde peculiari in singula Evangelia. Matthaeus Capita habet XXVIII. Marcus XVI. Lucas XXIV. & Ioannes XXI.

XXVI. pag. 384. Epistolae Paullinae XIV. cum Prologo generali in omnes simul, & aliis peculiaribus in singulas. Epistola ad Romanos Capita numerat XVI. Ad Corinthios prima item XVI. secunda XIII. ad Galatas VI. ad Ephesios item VI. ad Philippenses IV. ad Colossenses item IV. ad Thessalonicenses prima V. secunda III. ad Timotheum prima VI. secunda IV. ad Titum III. ad Philemonem I. ad Hebraeos XIII.

XXVII. pag. 407. *b.* Actus Apostolorum, cum duobus Prologis. Capita sunt XXVIII.

XXVIII. pag. 419. Epistolae Canonicae VII. cum Prologis in principio, & brevissimis deinde argumentis in singulas. Epistola Iacobi Capita habet V. Petri prima item V. secunda III. Ioannis prima V. secunda I. tertia item I. & Iudae II.

XXIX. pag. 423. *b.* Apocalypsis cum Prologo, & Argumento. Eius Capita sunt XXII.

XXX. pag. 429. Interpretationes Hebraicorum nominum, ordine alphabetico digestae.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 22. designatus. Constat foliis scriptis 462.

CONCORDANTIAE BIBLICAE PARS I.

Cod. II. COncordantiarum Biblicarum Pars I. incipiens a littera A, & desinens in littera L. Praeit Prologus, qui inc. *Ad habendam unitatem & facilitatem reperiendi Concordantias vocabulorum, seu dictionum, vel orationum, sive auctoritatum in hoc Libro contentarum, & etiam in Libris Concordantiarum S. Iacobi, & illarum, quae dicuntur Fratrum Praedicatorum; & ut quis possit melius habere istius Libri utilitatem, & clare videre ordinem ipsius in se, & convenientiam, & differentiam huius Libri ad praedictas Concordantias antiquas, sive numerales, quae dicuntur S. Iacobi, & ad illas quae dicuntur fuisse abbreviatae, sive in multis resecatae per Fratres Praedicatores, & auctoritatibus breviter communitae., ac convenientiam & differentiam illarum ad invicem inter se, necnon utilitatem, & ordinem illarum in se ipsis, sunt haec septem praenotanda &c.* Des. *sicut fuisse facta a principio rationabiliter debet credi.* Concordantiae inc. *A, praepositio. Gen. 2. a. Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum voluptatis a principio.* Des. *Luza. Gen. 35. a. Luzam venit Iacob, quae est in terra Chanaan. Ios. 18. b. Pertransient iuxta Luzam ad meridiem.* Tum in ultimis tredecim foliis additiones quaedam ab eadem manu factae sunt nonnullorum vocabulorum, suo quaeque loco apponendae.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, num. 23. designatus. Constat foliis scriptis 385.

CONCORDANTIAE BIBLICAE PARS II.

COncordantiarum Biblicarum pars altera incipiens a littera M, & desinens in Z. Inc. *Maacha. Gen. XXII. g. Concubina vero Nachor nomine Roma peperit Cabee & Gaon & Thaas & Maacha.* Des. *Ibi 16. a. & tradita sunt Zorobabel & Salmana Soro sub Regulo.* Tum sequuntur in ultima pagina paucae quaedam additiones ab eadem manu. Cod. III.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ab eadem qua superior manu exaratus, & num. 24. designatus. Constat foliis scriptis 456.

PETRI TRECENSIS HISTORIA SCHOLASTICA.

PEtri Presbyteri Trecensis Historia Scholastica, praevia Capitum tabula, Epistola ad Guilielmum Senonensem Archiepiscopum, & Praefatione, ut in Codice III. Plutei XXXIII. sin. supra pag. 283. §. I. Cod. IV.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. & XIV. duplici manu, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 25. designatus. Constat foliis scriptis 237.

GENESIS, ET EXODUS CUM GLOSSIS.

I. pag. 1. GEnesis cum Glossis. Praecedunt Prolegomena ex Augustino, Beda, Alcuino &c. excerpta, quae inc. *Aug. In narratione rerum factarum non omnia secundum figuratam tantum intellectum accipiuntur &c.* Glossarum initium, & finis concordant cum illis, quas recensuimus in Codice V. Plutei I. supra pagina 334. Glossa autem illa in prima Genesis verba: *In principio creavit &c.* quae ibi erat anepigrapha, heic Bedae nomen praefefert. Cod. V.

II. pag. 116. Exodus cum Praefatione Rabani, & glossis, ut in Codice VI. eiusdem Plutei I. pag. 335. §. I. Finis tamen diversus. Glossa enim ultima ita habet: *hoc loco ignis divinorum mysteriorum scientiam significat. Scriptura enim Sancta sanctis, & ignorantiam suam fatentibus lumen est, iniquis, & scientiam iactantibus, nubes excaecat eos.*

Codex membr. Ms. in fol. min. Saec. XIII. cum textu, maiori littera exarato, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 26. designatus. Constat foliis scriptis 211.

EXO-

EXODUS CUM GLOSSIS.

Cod. VI. Exodus cum glossis, ut in Codice superiori §. II.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. cum textu maiori littera exarato, & Initiali prima littera aurata & colorata, num. 17. designatus, cuius ultime pagina semirecisa est, eo quod eliquo monimento vel scriptoris, vel possessoris esset instructa. Constat foliis scriptis 149.

DEUTERONOMIUM CUM GLOSSIS.

Cod. VII. Liber Deuteronomii cum glossis. Prima inc. *Haec sunt verba, quae loquutus est Moyses &c. Hoc de se, tamquam de alio, de more Sanctae Scripturae dicit, sicut & ibi &c.* Altera Rabani inc. *Haec sunt verba &c. Principium Deuteronomii titulus videtur esse totius Operis &c.* Ultima des. *non surrexit Propheta &c. Hoc, ut ferunt, Esdras de suo adiecit, qui Bibliothecam a Chaldaeis exustam divino sensu reparavit, & litteras, quibus nunc Iudaei utantur invenit, unde & velox scriba appellatus est.* Tam in prima, quam in ultime pagina scholia quaedam ad Exodum, alia, eeque tamen antiqua manu adiiciuntur.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. cum textu maiori littere conscripto, num. 28. designatus. Constat foliis scriptis 74.

QUINQUE LIBRI SAPIENTIALES CUM GLOSSIS PETRI LOMBARDI (1).

Cod. VIII. Parabolae Salomonis, Ecclesiastes, Cantica Canticorum, Sapientia, & Liber Iesu filii Syrach, cum glossa, ut in Cod. IV. Plut. III. dext. supra pag. 340. §. I. & seqq.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum 1406.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum textu grandiori littera exarato, & initialibus coloratis, num. 29. designatus. Constat foliis scriptis 165.

IUDITH, ESTHER, ET IOB, CUM GLOSSIS.

Cod. IX. I. pag. 1. Liber Iudith, cum glossis, ut in Codice I. Plut. III. dext. supra pag. 337. §. III. sed heic aliquanto auctiores sunt glosae.

II. pag. 13. *b.* Liber Esther cum glossis, ut ibid. pag. 338. §. IV.

III. pag. 23. Liber Iob cum Prolegomenis, & glossis, ut in Codice II. eiusdem Plutei supra pag. 339. plerumque tamen in hoc, quam in illo uberiores sunt.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum textu grandiori littera exarato, & initialibus coloratis, num. 30. designatus. Constat foliis scriptis 118.

PSALTERIUM CUM GLOSSIS.

Psalterium glossatum, ut in Codice III. Plut. III. dext. supra pag. 339. Clauditur hoc versiculo: Cod. X.

Finita Christus Rex Libro sit benedictus. Tum subiungitur Psalmorum CL. index diligentissimus.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus, titulis, & versiculis Psalmorum rubricatis, & num. 31. designatus. Constat foliis scriptis 205.

ISAIAS CUM GLOSSIS.

Isaias Propheta, cum Prologis, & glossis, ut in Cod. V. eiusdem Plut. III. supra pag. 341. §. I. Heic tamen aliquanto glossae sunt contractiores. Cod. XI.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum litteris initialibus coloratis num. 32. designatus. Constat foliis scriptis 168.

IV. EVANGELIA CUM GLOSSIS.

I. pag. 1. Quatuor Evangelia, cum Prologis & glossis, ut in Cod. IX. eiusdem Plut. III. supra pag. 343. §. I. & seqq. Heic tamen videntur eliquanto rariores. Post Prologum in Evang. Matthaei, glossa prima inc. *Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius. Iudam nominatim posuit, quia de illo tantum Dominus descendit.* Finem dare superfedemus, quum glossae in hoc Evangelium, quod manu antiquiori scriptum est, sint imperfectae, & circa ipsius medium desinant. Cod. XII.

II. pag. 53. Evangelium Marci cum Prologo, & glossis, ut in dicto Codice IX. §. II.

III. pag. 87. Evangelium Lucae, ut ibid. §. III. Haic tamen deest Prologus.

IV. pag. 146. Evangelium Ioannis cum Prologo glossato, ut ibid. §. IV. Prima autem glossa in textum heic incipit: *Omnis bona dicitur illa natura in homine, quae ad imaginem*

(1) Ita indicantur manu antiqua in tegumento Codicis, ut alibi adnotavimus.

uem & similitudinem Dei facta est &c. Imperfectus est Evangelii textus, & definit in verbis: *sed sic eam volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere.* Vltima vero glossa ista est: *Non est intelligendum, quod Ioannes non sit mortuus in carne, sed quidquid ante passus est; quod ultimum pace sentum finiverit: non enim magnam erat dare dilecto non mori; quum dissolvi, & esse cum Christo, multo melius.* Adnotatio prima in textum est: *In principio, idest in Patre, qui est principium sine principio, Filius, qui est principium de principio.* Des. *videatur excedere fidem per hyperbolem.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XII. & XIII. cum textu, maiori littera exarato, & num. 267. designatus. Constat foliis scriptis 184.

PLVTEVS V. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

C O D E X I.

VETVS ET NOVVM TESTAMENTVM.

VEteris. & Novi Testamenti Libri omnes eum Prologis, & Argumentis, ut in aliis Codicibus animadvertimus. Praecedit in hoc *Tabula super Evangelia, Epistolas, & Prophetias per totam annum*, quam priora quinque folia complectuntur. Tum pag. 6. occurrit Epistola S. Hieronymi Presbyteri ad Paullinum de omnibus Divinae Historiae Libris, in Capita VIII. divisa; ac deinde Prologus eiusdem in Pentateuchum, ut in Codice I. Plut. superioris. Hisce praemissis en series Librorum.

I. pag. 8. *b.* Genesis, cuius Capita sunt L.

II. pag. 26. Exodus. Capita XL.

III. pag. 39. *b.* Leviticus. Capita XXVII.

IV. pag. 48. *b.* Numeri. Capita XXXVI.

V. pag. 61. Deuteronomium. Capita XXXIV.

VI. pag. 74. Iosue, eum Prologo S. Hieronymi, & Argumento. Capita XXIV.

VII. pag. 82. *b.* Liber Iudicum. Capita XXI.

VIII. pag. 92. Liber Ruth. Capita IV.

IX. pag. 94. Regum Libri IV. eum Prologo S. Hieronymi. Liber primus habet Capita XXXI. secundus XXIV. tertius XXII. & quartus XXV.

X. pag. 138. Paralipomenon Libri II. cum Prologo S. Hieronymi in principio, & Oratione Manasse Regis Iudae in fine. Libri primi Capita sunt XXIX. secundi vero XXXVI.

XI. pag. 159. Esdrae Libri III. cum Praefatione S. Hieronymi. Liber primus numerat Capita X. secundus XIII. & tertius XXVII.

XII. pag. 172. *b.* Liber Tobiae cum Prologo. Capita sunt XIV.

XIII. pag. 176. Liber Iudith eum Prologo S. Hieronymi. Capita XVI.

XIV. pag. 180. *b.* Liber Esther cum Prologo S. Hieronymi. Capita XVI.

XV. pag 186. Liber Iob cum Argumento, & duobus Prologis. Capita XLII.

XVI. pag. 196. *b.* Liber Psalmorum David sine ullo Prologo.

XVII. pag. 218. Parabolae Salomonis, cum tribus Prologis, quorum primus inscribitur: *Epistola & Prologus S. Hieronymi Presbyteri ad Chromatiam, & Heliodorum Episcopos de translatione Librorum Salomonis.* Huius autem Libri Capita sunt XXXI.

XVIII. pag. 226. Ecclesiastes cum Prologo. Capita XII.

XIX pag. 229. Cantica Canticorum. Capita VIII.

XX. pag. 230. Liber Sapientiae cum Prologo. Capita XIX.

XXI. pag. 236. Liber Ecclesiastici cum Prologo. Capita LI. Tum subiungitur Oratio Salomonis.

XXII. pag. 252. Quatuor Prophetae Maiores eum Prologis in singulos. Isaias habet Capita LXVI. Hieremias LII. cui subiiciuntur Lamentationes, & Oratio eiusdem, & Liber Baruch; Ezechiel XLVIII. & Daniel XIV.

XXIII. pag. 329. Duodecim Prophetae Minores cum Prologis & Argumentis in singulos. Osee habet Capita XIV. Ioël III. Amos IX. Abdias II. Ionas IV. Michaeas VIII. Naum III Habacuch III. Sophonias III. Aggaeus III. Zacharias XIV. Malachias III

XXIV. pag. 338. Machabaeorum Libri II. eum Prologis. Primi Capita sunt XVI. secundi XV.

XXV. pag. 358. Quatuor Evangelia cum duobus in principio Prologis generalibus in omnia simul Evangelia, & alio deinde peculiari in singula. Matthaeus habet Capita XXVIII. Marcus XVI. Lucas XXIV. Ioannes XXI.

XXVI. pag. 401. Epistolae Paullinae XIV. eum Prologo primum generali in omnes, & aliis deinde peculiaribus in singulas. Epistola ad Romanos Capita habet XVI. ad Corinthios prima XVI. secunda XIII. ad Ga-

la-

laras VI. ad Ephesios VI. ad Philippenses IV. ad Colossenses IV. ad Thessalonicenses prima V. secunda III. ad Timotheum prima VI. secunda IV. ad Titum III. ad Philemonem I. ad Hebraeos XIII.

XXVII. pag. 426. Actus Apostolorum, cum duobus Prologis. Capita Libri sunt XXVIII.

XXVIII. pag. 437. *b.* Epistolae Canonicae VII. cum Prologis in principio, & brevissimis Argumentis in singulas. Epistola Iacobi Capita habet V. Petri prima item V. secunda III. Ioannis prima V. secunda I. tertia I. Iudae II.

XXIX. pag. 443. Apocalypsis B. Ioannis Evangelistae cum Prologo, & Argumento. Capita sunt XXII.

XXX. pag. 448. Interpretationes Hebraicorum nominum ordine alphabetico digestae, ut in calce memorati Codicis I. Plutei superioris.

In Codicis tegumento adscripta leguntur moralia quaedam praecepta cum versiculis a Fratcculo quodam saeculi XIV. confictis, & ita inter se colligatis, ut in quovis disticho nonnullae syllabae primi versus, repetitae sint etiam in secundo. Hi vero sunt:

Quos anguis dirus tristi mulcedine pavit,
Hos sanguis mirus Christi dulcedine lavit.
Quos reseravit Eva valvas mulcedine tristi,
Has reseravit ave salvas dulcedine Christi.
Lancea, crux, clavi, spinae, mors quam toleravi,
Monstrant qua vi miserorum crimina lavi.
Subiacuit poenae caro tota Iesu, sine pene.
Ossa, cutis, venae, pes, manus, atque genae.
Adspice mortalis, pro te datur hostia salis,
In cruce sum pro te, desine peccare pro me.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus singulorum Librorum auro variisque coloribus illuminatis, & figuris etiam veterum Patrum, & Prophetarum ab aliquo celebri eius aevi pictore exornatis, num. 34. designatus. Constat foliis scriptis 484.

CONCORDANTIAE BIBLIAE.

Cod. II. CONcordantiae Bibliae, quibus praecedit brevissimus Prologus, qui inc. *Cuilibet volenti requirere Concordantias in hoc Libro unum est primitus attendendum, videlicet quod quum in primis Concordantiis, quae dicuntur Concordantiae S. Iacobi, quodlibet Capitulum in septem partes, ubi particulas distinguatur, secundum primas VII. litteras alphabeti, videlicet &c.* Concordantiae inc. *Hier. I. A, a, a, a, Domine Deus, ecce nescio loqui.* Des. *Gen. XXX. b. sentiens Lya quod parere caepisset Zelpham ancillam marito tradidit.*

Codex membran. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. ternis columnis, num. 35. notatus. Constat foliis scriptis 525.

NOVVM TESTAMENTVM INTEGRVM, ET VETERIS LIBRI ALIQVOT CVM GLOSSIS.

VEteris ac novi Testamenti Libri aliquot ordine inverso; prius enim occurrunt omnes Libri novi Foederis, ac deinde aliquot veteris, eorumque nonnulli glossa ordinaria adspersi sunt. Praecedit partim in principio, partim in fine Codicis tabula exhibens Summaria Capitum, in quae unusquisque eorum Librorum, qui in hoc Volumine continentur, dividitur, unius, aut alterius paginae inverso ordine. Pagina 4. occurrit Harmonia quatuor Evangelistarum, praevia D. Hieronymi Epistola Beato Papae Damaso, quae inc. *Novum opus facere me cogis &c.* Tandem hoc ordine sacri Libri progrediuntur. Cod. III.

I. pag. 6. *b.* Matthaeus cum Praefatione primum in quatuor Evangelistas, Prologo deinde in ipsum peculiari, Canone in margine, qui reliquis etiam Evangeliis apponitur, & glossis, sed non ad omnem Evangelii textum.

II. pag. 18. *b.* Marcus cum duobus Prologis, quorum primus inc. *Marcus, qui & colobodactylus est nominatus, ideo quod a cetera corporis proceritate digitos minores habuisset.* Alter inc. *Marcus Evangelista Dei electus, & Petri in baptismate filius &c.* Hic secundus uberrimis adnotationibus est instructus.

III. pag. 27. Lucas cum Prologo, & glossis aliquot tantum in principio.

IV. pag. 40. Ioannes cum duobus Prologis, & glossis item in principio. Horum Evangeliorum Capita totidem sunt, atque in Codicibus superioribus, ubi eorum numerum explicuimus.

V. pag. 50. *b.* Epistolae Paullinae XIV. cum Prologo primum in omnes, & Argumentis deinde in singulas, ut alibi. Divisio vero Capitum diversa est, Epistola enim ad Romanos numerat Capita LIII. ad Corinthios prima LXVIII. secunda XXIX. ad Galatas XIII. ad Ephesios XXXI. ad Philippenses VIII. ad Colossenses X. ad Thessalonicenses prima X. secunda VI. ad Timotheum prima XII. secunda VII. ad Titum VII. ad Philemonem IV. ad Hebraeos XXIII.

VI. pag. 76. Actus Apostolorum, praeviis tribus Prologis. Capita sunt LXXIII.

VII. p. 89. Epistolae Catholicae VII. praevio Prologo. Epistola Iacobi Capita habet XII. Petri prima XIII. secunda VIII. Ioannis prima

ma (1) XIV. secunda III. tertia IV. Iudae item IV.

VIII. pag. 95. *b.* Apocalypsis, cum glossis interlinearibus & marginalibus uberrimis usque ad dimidium Libri, & Prologo in fine. Capita sunt L.

IX. pag. 102. Liber Iob cum glossis in principio, Capita XLII.

X. pag. 122, *b.* Tobias, cum Prologo Hieronymi ad Chromatium, & Heliodorum Episcopos, & glossia marginalibus & interlinearibua. Capita XIV.

XI. pag. 126, Iudith, cum Prologo & glossis ut supra, Capita XVI.

XII. pag. 131. Esther item cum Prologo, & glossis marginalibus & interlinearibus, Capita XVI.

XIII. pag. 135. Esdras cum Summario Capitum in principio, & glossis marginalibus & interlinearibus, sunt autem Liber primus, & secundus iuxta divisionem, quam exhibebat Codex I. huius Plutei, in unum conflati, eiusque Capita sunt XXXVII.

XIV. pag. 149. Libri II. Machabaeorum, cum Summariis Capitum unicuique praemissis, & glossis item marginalibos, & interlinearibus. Primi Capita sunt LXIII. secundi LV. Primo vero praecedunt Rabani Epistolae duae. Prima Ludovico Regi inscripta inc. *Quum sim proximus animorum* (sic) *ad parendum atque serviendum vestrae voluntati &c.* Altera Hieroldo Sacri Palatii Archidiacono, inc. *Memini me in Palatio Wangionam civitatis constitutum, secum habere sermonem &c.*

XV. pag. 169. Prophetae XII. Minores, cum Prologis, & Argumentis in singulos, nec non glossis interlinearibus, & marginalibua uberrimis. Osee Capita habet XLVI, Ioël XI. Amos XXXIV. Abdias IV. Ionas VII. Michaeas XXI. Naum X. Abacuch XII. Sophonias X. Aggaeus VIII. Zacharias XXVI. Malachias VIII.

XVI. pag. 191. Prophetae Maiores tres, scilicet Ezechiel, Daniel, & Hieremias, cui adiiciuntur eiusdem Lamentationes, & Oratio, & Liber Baruch, cum Prologis in singulos, & glossis item uberrimis, praeterquam in Librum Baruch. Ezechiel habet Capita CXXVIII. Daniel XXX. Hieremias CLXXIX. Baruch VI.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 36. designatus. Constat foliis scriptis 262.

EVANGELIVM MATTHAEI CVM GLOSSIS.

Cod. IV. EVangelium Matthaei, cum Prologo & glossis. Prima ad textum inc. *Matthaeus generationem incipit ab exordio promissionis, & ostendit hic Cristum humanatum.* Ultima des. *decimo viderunt eum, non iam in terra positum, sed elevatum in aëra, caelosque petentem, dicentibus sibi Angelis; sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.*

In fine pro Codicis custodia fragmentum chartae legitur . . . . *Civitatis Flor. ad suum solitum banchum iuris . . .* (2) *ad sindicat . . . probata per me Iacobum, olim Martini de Riseccho Not. dicti Domini G. . . . Incarnatione millesimo CCCLXXII, Ind. X. Domino Gregorio Papa. Nos Antonius quondam Magistri Honesti de Monte Puliciano electi . . . infrascriptum Dominum Landum olim Potestatem Communis Flor. eius Comitat. Fortiae . . . . Domicellos & famulos, & quemlibet eorum pro sex mensibus proxime praeteritis fuit . . . die quarta Mensis Septembris praesentis, sedentes pro . . . . Civitate Florentiae, ut moris est, infrascriptam sententiam absolutionis & . . . . . & Officialibus & famulis ab infrascriptis malis, culpis, excessibus . . . . quemlibet eorum fratrum commissis & perpetratis domus & in his . . . . . hunc modum videlicet, Magnificum & potentem militem Dominum Landum quondam Landi de Eugubio Comitatus Fortiae & districtus pro tempore sex mensium proxime praeteritorum . . . . . Incarnationis MCCCLXXI. Ind. X. die V, Mensis Martii . . . . . Septembris praesentis Dominum Ioannem D. Masgii de Mannis, D. Nicolaum Stagni de Monte Leonis Collaterales &c.*

In primis autem duobus foliis fragmentum alterum occurrit Chronici Pontificalis ab Ioanne III. usque ad Agathonem natione Siculum.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. exeuntis, suppletus in principio manu Saec. XIII. & num. 37. designatus. Constat foliis scriptis 68.

EVANGELIVM MATTHAEI POSTILLATVM.

EVangelium Matthaei postillatum, cum Prologo in principio, qui inc. *Matthaeus ex Iudaea &c.* ut alibi. Scholion marginale in hunc inc. *Matthaeus in hac vita, quae quatuor temporum cursu labitur &c.* Scholion primum ad textum, inc. *Quod Matthaeus Christi generationem narrat descendendo, Dei filium de sede maiestatis ad homines descendisse demonstrat, quod Lucas descendendo homines ad Deum Christo mediante adscendere &c.* Alterum inc. *Matthaeus quum primo praedicasset in Iudaea, volens transire ad gentes, primus Hebraica lingua scripsit Evangelium.* Scholiorum finis concordat cum Codice superiore. Cod. V.

In tegumento legitur: *Liber Sanctae Crucis*

(1) Epistolae primae Ioannis Cap. V prius ponitur testimonium datum in terra, quam testimonium datum in caelo.

(2) Ubi puncta apposuimus, ibi deesse multa scias, quae propter dimidium chartae abscissum perierunt.

cis, quem habebat Frater Barptolemaeus.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. ineuntis, cum litteris Capitum auratis, & coloratis, & figura satis rudi in principio, quae hasta draconem interimit, num. 38. designatus. Constat foliis scriptis 161.

ANONYMI POSTILLAE SVPER MATTHAEVM.

Cod. VI. ANonymi Postillae super Matthaeum initio mutilae. Textus incipit a verbis... *David autem rex genuit Salomonem*. Prima vero verba expositionis superioris Capitis sunt . . . . . . *tudo vel impetus, quia Ecclesia gentium esurit, & sitit iustitiam, & dilatata est per orbem, & impetu doctrinae Philosophos & Reges convertit. Iudaei, qui circuierant Iericho per VII. dies clangentes buccinis, significant Ecclesiae Praedicatores, qui mundum circumvallant, sonantes, idest . . . .* (1) *praedicationibus suis mundum praedicantes, increpantes, qui per Iericho significatur; Iericho enim Luna interpretatur, idest defectus, & paullatim saecularia destruuntur, sed in septima die, idest fine saeculi funditus destruentur &c. David autem genuit Salomonem &c. Tacet nomen Bersabene, ut nominando Vriam reducat ad memoriam illud maximum scelus, quod fecit David in eam*. Vltima expositionis verba sunt: *Maria autem stetit foris plorans in horto, quo iam ingressae fuerant: tunc viderunt Angelum sedentem super lapidem revolutum, de quo Matthaeus & Marcus dicunt; qui dixit eis; Nolite timere, scio enim quod Iesum quaeritis &c. Quibus similia Marcus non tacuit. Ad haec verba Maria dum fleret, inclinavit se, & introspexit in monumentum, & vidit duos Angelos, unum ad caput......*

Sequuntur pag. 119. alia manu Saeculi XIII. Summaria Librorum X. Moralium Aristotelis ad Nicomachum, cum scholiis marginalibus, & quandoque interlinearibus. Tandem pag. 141. occurrit manu Fratris Thedaldi de Casa *Tabula Evangeliorum, quae ponuntur in Missali de Evangelista Matthaeo*.

In primo folio legitur haec Fratris Thedaldi notula: *Cuius Doctoris sit ista Postilla super Matthaeum ignoro, aliquando credidi, quod esset venerabilis Bedae, sed postea inveni in XIX. Capitulo quod Bedam inducit ad suas expositiones, & etiam Io. Est ergo collecta de multis Doctoribus*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XI. exeuntis, cum textu grandiori littera, & cinnabari exarato, atque in expositione itidem repetito, num. 39. designatus. Constat foliis scriptis 141.

IV. EVANGELIA CVM GLOSSIS.

I. pag. 1. EVangelium Matthaei, cum Prologo Beati Hieronymi Presbyteri ad Damasum Papam, in cuius fine maiusculis rubricatis litteris, quae totam ferme paginam implent legitur: *Explicit Praefatio Beati Hieronymi Presbyteri ad Damasum Papam de quatuor Evangeliorum libris* (2); tum sequuntur Canones quatuor Evangeliorum, duodecim Tabulis comprehensi, qui etiam ad Evangeliorum margines adscribuntur. Tabulae vero ita sunt depictae, ut videantur columnis sustentatae, quarum nonnullae in quatuor, aliae in tria loculamenta dividuntur. In calce Canonis quinti picta sunt Capita, ut videntur, Petri & Paulli, diademate redimita. In calce Canonis decimi: *Explicit Canon decimus, in quo proprie Matthaeus. Explic. Can. X. in quo Marcus proprie. Explic. Can. X. in quo Lucas proprie. Explic. Canon X. in quo Ioannes proprie*. Succedit Argumentum, quod inc. *Matthaeus ex Iudaea, sicut in ordine primus ponitur &c.* Inde: *Breviarium Evangelii secundum Matthaeum* Capitibus XXVII. Primum est: *Nativitas Christi, Magi cum muneribus veniunt: Et Ioseph ab Angelo per visum admonitus, cum puero & matre eius in Aegyptum fugit, infantes interficiuntur*. Vltimum: *Petro dicit quod tertio pullo abnegaturus eum esset. Orationes Iesu ad Patrem. Iudas Iesum osculo tradidit. Et Petrus auriculam abscidit. Iesus falsis testibus condemnatur, & illuditur. Petrus tertio abnegat & lacrymatur. Iesus Pilato traditur. Et Iudas laqueo se suspendit. De agro figuli. Iudicium Pilati. Et de Barabba latrone. Passio Iesu & sepultura. Et resurrectio eius. Itemque mandata & doctrina eius. De baptismo. Expliciunt Capitula. Incipit Evangelium secundum Matthaeum. Liber generationis &c.* In calce tandem Evangelii: *Explicit Evangelium secundum Matthaeum*. Cod. VII.

II. pag. 43. Evangelium secundum Marcum. Post Argumentum, quod inc. *Marcus Evangelista Dei & Petri in baptismate filius &c.* occurrit *Breviarium Evangelii secundum Marcum* Capitibus XIII. quorum primum est: *De Ioanne Baptista & de victu & habitu eiusdem. Baptizatus Ioannes & tentatus vicit. Petrum & ceteros sequi iubet. Hominem ab immundo spiritu eripit*. Vltimum: *Iudicium principum, quo condemnant Iesum. Passio Iesu & sepultura & resurrectio eius*. In fine: *Explicit Evangelium secundum Marcum feliciter*. Tum in altera quae subsequitur pagina Christi crucifixi effigies venerandae vetustatis visitur cum quatuor clavis, subpedaneo, & femoralibus, adstantibus duabus figuris, Maria Virgine scilicet, & Ioanne Evangelista.

(1) Expunctio unius vocis facta est in Codice.
(2) Id in omnibus titulis videre est, qui eodem modo etiam in fine uncialibus litteris rubricatis repetuntur.

III. pag. 69. Evangelium secundum Lucam cum Argumento, quod inc. *Lucas Syrus Antiacensis, arte Medicus, Discipulus Apostolorum*. Tum Capita XIX. Primum *Visio Zachariae generandi Ioannem. & beatae Mariae visionem. Nativitas Domini Iesu Christi. De Circumcisione Iesu*. Vltimum; *de traditione Domini & passione. De resurrectione Sancta, & de duobus Discipulis, & ubi subito in medio Discipulorum Dominus adparuit & reliqua*. In fine: *Explicit Evangelium secundum Lucam*.

IV. pag. 107. *b*. Evangelium secundum Ioannem, cum Argumento, quod inc. *Hic est Ioannes Evangelista unus ex Discipulis Iesu*. Hoc excipit *Breviarium Evangelii secundum Ioannem*, cuius Capita sunt XIV. Primum: *Pharisaeorum Levitutae* (sic) *interrogant Ioannem. Ioannes Iesum videns agnum dicit. Et Andreas Petro dicit: invenimus Messiam*. Vltimum: *Passio Iesu & sepultura & resurrectio eius & reliqua*. Evangelium vero ita clauditur: *Explicit Evangelium secundum Ioannem*.

Adiicitur pag. 132. *Capitulare Evangeliorum de Circulo anni mense Decembri &c.*, & tandem pag. 138. *b*. occurrunt *Lectiones Evangelii de diversis caussis*, scilicet I. Pro ubertate pluviae, II. Pro sterilitate pluviae, III. In commotione gentium, IV. In natale Papae, V. Item aliud, ubi supra, VI. In ordinatione Presbyterorum, VII. Item aliud, VIII. In ordinatione Diaconorum, IX. In natale Papae, X. Item aliud, XI. In dedicatione Basilicae, sive Oratorii, XII. Item aliud, XIII. Pro velatione Ancillae mundi, XIV. Ad velandam maritatam, XV. Item aliud, XVI. Pro ordinantibus. XVII. Pro ordinantibus Episcopis. XVIII. Item aliud, XIX. Item aliud, XX. In agenda mortuorum, XXI. Item aliud, XXII. Item aliud, XXIII. Item aliud.

In quatuor pagellis, quarum duae in principio, totidemque in fine pro custodia Codicis compactae sunt legitur fragmentum antiqui Passionarii, quod D. Laurentii & Luciae martyrium continet.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. IX. admirandae pulcritudinis & elegantiae, cum Evangeliorum initialibus artificiose depictis, reliquis autem Capitum rubricatis, num. 40. designatus. Constat foliis scriptis 138.

APOCALYPSIS, EPISTOLAE CANONICAE, ET ACTUS APOSTOLORUM.

Cod. VIII. I. pag. 1. Liber Apocalypsis, cum Prolegomenis & glossis, Prolegomena inc. *Deus Pater praevidens tribulationes, quas passura erat Sancta Ecclesia, postquam ab Apostolis fuit fundata, disposuit cum Filio suo, & Spiritu Sancto eas tribulationes, & earum praemia revelare &c.* Tum adiicitur explicatio duodecim gemmarum, quam alibi innuimus. Glossa prima ad textum ita inc. *Littera sic, ac si ita commoneret: attendite hanc visionem, quia revelata est in Christo Iesu. Materia status Asiae, & totius praesentis Ecclesiae &c.* Vltima: *Flaeuta usibus hominum plumbi fistula ministrat, sic & homo minoris meriti sanctioribus Dei verba propinat*.

II. pag. 21. *b*. Epistolae Canonicae, cum scholiis marginalibus & interlinearibus. Primum ad Iacobi Epistolam inc. *Catholicae dicuntur Epistolae hae, idest universales, idest a fide universalis Ecclesiae non discrepantes, vel Canonicae, idest regulares, ad distantiam earum, quas fecerant pseudo sub nominibus Apostolorum*. Vltimum ad Epistolam Iudae, des. *& post omnia tempora est gloriosus in essentia, magnificus in operibus, imperans tam volentibus, quam nolentibus, & potens, cui nihil resistit*.

III. pag. 42. Liber Actuum Apostolorum, praeviis quinque Prologis, quorum primus inc. *Lucas medicus Antiochensis, Graeci sermonis non ignarus, scripsit Evangelium, sectator Paulli &c.* Scholion primum ad textum: *Primum sermonem, idest Evangelium, cui secundum addidit, idest, Actus Apostolorum. Completio primi est ibi usque in diem, qua praecipiens Apostolis &c.* Vltimum: *cuius permissionis tempus decennium fuisse putatur, quoniam biennii illius finis in XXVII. anni post passionem Domini, idest Neronis IV. anni completionem incurrit trigesimo & septimo anno passionis Domini, idest Neronis XIV. Petrus & Paullus martyrio coronati sunt*. Occurrit in fine tabula Evangeliorum, & Prologus S. Hieronymi Presbyteri in septem Epistolas Canonicas cum glossis marginalibus.

In primo folio legitur: *Liber iste fuit Magistri Ioannis Episcopi Florentini* (r). *Fratres orate pro anima eius*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. cum initialibus rubricatis, num. 41. designatus. Constat foliis scriptis 83.

EPISTOLAE PAULLINAE CUM GLOSSIS.

Cod. IX. Epistolae Paullinae XIV. cum glossis marginalibus & interlinearibus. Prima inc. *Ex commentaria Ambrosii super Epistolas. Pro altercatione scribit Romanis confutans modo Gentiles, modo Iudaeos, docens eos humiliari, ut omnia attribuant gratiae Dei. Ad Rom. Paulus Hebraice, qui etiam Graece, modicus Latine, prius Saul a Saule persequutore commendat personam, & negotium, & auctorem negotii*. Vltima des. *De Tulia* (sic), *notu a Roma scripsisse. Explicit, Deo gratias*. Tum versiculi:

Pax est in cella, foris autem non nisi bella;
Si pacem quaeris, hinc varius egredieris,

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. ineuntis, cum pictura in prima pagina Divum

(r) Is est Io. Velliternensis Canonicus Regularis, qui quum Lucae Prioris S. Fridiani munere fungeretur ad Florentinam Ecclesiam assumptus est A. MCCV. decessit MCCXXX. Vid. Vghelium Ital. Sacr. Tom. III. pag. 105.

vum Paullum exhibente, & initialibus Epistolarum diversimode coloratis, num. 42. designatus. Constat foliis scriptis 166.

EPISTOLAE PAVLLINAE CVM EXPOSITIONE.

Cod. X. Epistolae Paullinae XIV. cum expositione. Praefatio inc. *Principia rerum omnium requirenda sunt prius, ut earum notitia plenior possit haberi &c.* Expositio in Epistolam primam inc. *Paullus servus Iesu Christi vocatus Apostolus segregatus in Evangelium Dei &c. usque ibi omnibus, qui sunt Romae. Hac usque enim pendet, ut perficiatur sententia, ubi subintelligitur mandat, vel scribit. In hac autem salutatione prius personam suam commendat.* In ultimam des. *salutant vos de Italia fratres. Salutant vos omnes fratres de Italia; per hoc notat eum a Roma scripsisse. Gratia cum omnibus vobis amen. gratia, idest purgatio peccatorum, & alia Dei munera sint cum omnibus vobis. Amen.*

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, cum textu rubricato, num. 43. designatus. Constat foliis scriptis 200.

EPISTOLAE PAVLLINAE CVM GLOSSIS.

Cod. XI. Epistolae Paullinae XIV. cum glossis marginalibus, & interlinearibus, ut in Cod. IX. huius Plutei. Heic tamen in fine multo sunt rariores.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XII. num. 44. designatus. Constat foliis scriptis 218.

NOVVM TESTAMENTVM.

Cod. XII. Quatuor Evangelia, scilicet:
I. pag. 1. Matthaei.
II. pag. 19. Marci.
III. pag. 31. Lucae.
IV. pag. 51. Ioannis.
V. pag. 66. Actus Apostolorum.
VI. pag. 85. Epistolae Catholicae VII.
VII. pag. 94. Apocalypsis.
VIII. pag. 103. Epistolae Paullinae XIV.
In calce fragmentum legitur veteris Calendarii Ianuarium & Februarium continens, cum figuris valde rudibus, & alia manu Evangelia, quae occurrunt a Dominica I. de Adventu, usque ad Dominicam II. in Quadragesima.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, & rudi pictura in principio, num. 45. designatus, Constat foliis scriptis 141.

PLVTEVS VI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. III.

CODEX I.

BIBLIA SACRA.

Biblia Sacra, cum Prologis sub nomine S. Hieronymi Presbyteri, ut in aliis Codicibus.
I. pag. 1. Genesis.
II. pag. 21. *b.* Exodus.
III. pag. 34. *b.* Leviticus.
IV. pag. 43. Numeri.
V. pag. 55. Deuteronomium.
VI. pag. 66. *b.* Liber Iosue.
VII. pag. 74. Liber Iudicum.
VIII. pag. 81. *b.* Liber Ruth.
IX. pag. 83. Regum Libri IV.
X. pag. 125. *b.* Paralipomenon Libri II, quibus subiicitur alia manu in margine Oratio Manasse Regis Iudae.
XI. pag. 147. Esdrae Libri III.
XII. pag. 161. Liber Tobiae.
XIII. pag. 164. *b.* Liber Iudith.
XIV. pag. 169. Liber Esther.
XV. pag. 174. Liber Iob.
XVI. pag. 183. Liber Psalmorum.
XVII. pag. 202. *b.* Parabolae Salomonis.
XVIII. pag. 209. Ecclesiastes.
XIX. pag. 211. Cantica Canticorum.
XX. pag. 212. *b.* Liber Sapientiae.
XXI. pag. 217. *b.* Liber Ecclesiastici.
XXII. pag. 232. Prophetae Maiores IV. ubi notandum ad Caput XIII. Danielis haec rubrica adnotari: *Huc usque in Hebraeo volumine leguntur. Cetera quae sequuntur usque ad finem Libri de Theodotionis editione translata sunt.*
XXIII. pag. 294. Prophetae Minores XII.
XXIV. pag. 307. *b.* Machabaeorum Libri II. quibus praeter Prologum S. Hieronymi alter occurrit Rabani.

XXV.

XXV. pag. 325. Quatuor Evangelia.

XXVI. pag. 258. Epiſtolae Paullinae XIV.

XXVII. pag. 378. *b.* Actus Apoſtolorum.

XXVIII. pag. 388. *b.* Epiſtolae Canonicae VII.

XXIX. pag. 393. Apocalypſis.

XXX. pag. 398. Interpretationes Hebraicorum nominum, ordine alphabetico; pag. 431. Index Capitum Librorum Veteris Teſtamenti, uſque ad Librum III. Regum, alia manu; ac tandem pag. 434. Concordantiae Evangeliorum, ut videntur, in fine mutilae.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum figuris ad omnes ferme Libros rudi penniciIlo depictis, initialibus coloratis, & titulis rubricatis. num. 46. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 434.

NICOLAI DE LYRA POSTILLA SVPER QVINQVE LIBROS SAPIENTIALES, ET SVPER ISAIAM.

Cod. VI. I. pag. 1. Nicolai de Lyra Poſtilla ſuper Proverbia Salomonis, cum Prologo, qui inc. *Ecce deſcripſi eam tibi tripliciter. Prov. XXII. Secundum quod dicitur in principio de plantis.* Deſ. *intendere non propono.* Poſtilla inc. *Parabolae Salomonis &c. Circa primum Librum Salomonis, qui dicitur Parabolae.* Deſ. *in quantum per eius ſtudium ſapientiam conſequuntur.* Vt in edit. Veneta anni MDLXXXVIII. fol. Tom. III. a pag. 308. *b.* uſque ad pag. 341.

II. pag. 20. *b.* Eiuſdem ſuper Eccleſiaſten. Inc. *Verba Eccleſiaſtes: Sicut dictum fuit in principio Libri Proverbiorum.* Deſ. *laetabitur iuſtus, quum viderit vindictam, & ad gloriam Dei, cui eſt honor &c.* Ibid. a pag. 341. *b.* ad pag. 354. *b.*

III. pag. 30. Eiuſdem ſuper Cantica. Inc. *Oſculetur me &c. Expedito primo Salomonis Libro.* Deſ. *quia ibi eſt ſuaviſſima refectio electorum, ad quam nos perducat, qui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 355. uſque ad pag. 368.

IV. pag. 38. Eiuſdem ſuper Librum Sapientiae. Inc. *Poſt Libros Hiſtoriales non Canonicos.* Deſ. *ut patuit in mari rubro, in deſerto, & in ceteris locis, ad laudem nominis tui, quod eſt benedictum in ſaecula.* Ibid. a pag. 368. uſque ad pag. 386. *b.* Tum maioribus litteris titulus hic adiicitur: *Explicit Poſtilla ſuper Librum Sapientiae edita a Fratre Nicolao de Lyra de Ordine Fratrum Minorum Sacrae Theologiae Doctore. Deo gratias anno Domini milleſimo CCCXXX. die Iovis, ante Iudica.*

V. pag. 50. Eiuſdem ſuper Eccleſiaſticum. Inc. *Omnis ſapientia a Domino Deo eſt &c. Hic incipit Eccleſiaſticus, qui primo fuit Hebraice ſcriptus.* Deſ. *& diſponit omnia ſuaviter, cuius nomen eſt benedictum in ſaecula &c.* Ibid. a pag. 387. *b.* uſque ad pag. 439. Tum ſubditur: *Explicit Poſtilla ſuper Eccleſiaſticum edita a Fratre Nicolao de Lyra de Ordine Fratrum Minorum Sacrae Theologiae Doctore anno Domini milleſimo CCCXXXI.*

Explicit expliceat, ludere ſcriptor eat.

VI. pag. 87. Eiuſdem ſuper Iſaiam Prophetam, cum Prologo, qui inc. *Ieruſalem Evangeliſtam dabo. Iſaiae XLI. Secundum quod dicit Beatus Hieronymus in Epiſtola ad Paullinum.* Deſ. *ſed poſtea in futuro lucide videbimus, & aperte, quod nobis concedat &c.* Poſtilla inc. *Viſio Iſaiae. Hic accedendum ad formam Tractatus, quae eſt diviſio Libri.* Deſ. *& ſic totum cedit in gloriam electorum, & ipſius Dei principaliter, cui eſt honor &c.* Tom. IV. cit. edit. a pag. 1. uſque ad pag. 108. *b.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV., binis columnis, cum initialibus coloratis, & figuris quibuſdam ad textus explicationem pertinentibus, num. 50. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 151.

NICOLAI DE LYRA SVPER HIEREMIAM, EZECHIELEM, ET DANIELEM, DVODECIM PROPH. MIN. &c.

I. pag. 1. Nicolai de Lyra Poſtilla ſuper Hieremiam, cum Prologo, qui inc. *Prophetam in gentibus dedi te. Verbum propoſitum Hieremiae primo Capitulo.* Deſ. *& adſcenſionem in caelum, ubi cum Patre & Spiritu Sancto vivit &c.* Poſtilla inc. *Verba Hieremiae. Liber iſte in duas partes dividitur.* Deſ. *quia tibi proprium eſt miſereri & parcere, qui vivis &c.* Cit. edit. Tom. IV. a pag. 110. uſque ad pag. 202. In calce ita legitur: *Explicit Poſtilla Fratris N. de Lyra Ordinis Fratrum Minorum Sacrae Theologiae venerabilis Doctoris ſuper Hieremiam prophetam. Hic autem Librum Baruch, & Epiſtolam Hieremiae omitto, quia non ſunt de Canone, ſed cum Libris non Canonicis exponentur.* Cod. VII.

II. pag. 45. *b.* Eiuſdem Poſtilla in Librum Baruch. Inc. *Et haec verba Libri &c. Poſt Librum Tobiae ſecundum ordinem temporis &c.* Deſ. *qui in Trinitate perfecta vivis & regnas &c.* Ibid. a pag. 202. ad pag. 207. *b.*

III. pag. 51. Eiuſdem Poſtilla ſuper Ezechielem. Inc. *Aperti ſunt caeli, & vidi viſiones Dei. Ezechielis primo. In verbo propoſito ab Ezechiele dicto poſſunt notari quatuor.* Deſ. *& lux cum eo eſt, cui eſt laus, honor &c.* Ibid. a pag. 207. *b.* ad pag. 292. *b.*

IV. pag. 109. *b.* Eiuſdem Poſtilla ſuper Danielem, cum Prologo, qui inc. *Danieli autem dedit Deus intelligentiam omnium viſionum. Dan. primo. In verbo propoſito tanguntur quatuor cauſſae &c.* Deſ. *viſio clara divinae eſſentiae in patria, ad quam nos perducat &c.* Sequitur deinde Expoſitio in Prologum S. Hiero-

ronymi, quae inc. *Danielem Prophetam. Hieronymus praeponit hunc Prologum Libro Danielis Prophetae, in quo facit tria.* Des. *aut odiunt inconvenienter vituperando quod odiunt,* Postilla in textum inc. *Anno tertio Ioachim &c. Liber Danielis dividitur in tres partes.* Des. *& populus ei subiectus, fuit inductus ad laudandum Deum, qui est benedictus &c.* Ibid. a pag. 293. *b.* ad pag. 331. *b.*

V, pag. 144. *b.* Eiusdem Postilla super duodecim Prophetas Minores, cum Prologo, qui inc. *Duodecim Prophetarum ossa pullulant de loco suo. Eccl, XLIX. Situs in Libro Psalmorum.* Des, *per apertam visionem, ad quam nos perducat, qui cum Patre &c.* Postilla in Oseam inc. *Verbum Domini. Liber iste in duodecim partes dividitur.* In Malachiam des, *electi adhaerebunt Deo, sempiterna fruitione, quam nobis concedat, qui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 332. *b.* usque ad pag. 427. *b.* Tum *Explicit Postilla Fratris Nicolai de Lyra de Ordine Fratrum Minorum super XII. Prophetas. Orate pro eo ac pro scriptore, cuius nomen est Gruffinus Gallensis,*

VI, pag. 185. Eiusdem Postilla super Machabaeorum Libros II. Inc. *Et factum est, Post historiam Libri Iudith.* Des. *per impletionem mysterii Verbi incarnati, cui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 428. *b.* usque ad pag. 479.

VII. pag. 207. Eiusdem quaestio ad quemdam Iudaeum, ex verbis Evangelii secundum Matth. contra Christum nequiter arguentem. Inc. *Potens sit exhortari in doctrina sana.* Des. *per hoc quod obiectiones suas in aperto mendacio terminavit.* Edit. cit. Tom. VI. a pag. 280. ad pag. 285.

VIII, pag. 214. Eiusdem quaestio de probatione per Scripturas a Iudaeis receptas, quod mysterium Christi adventus a Lege & Prophetis sit impletum, Inc. *Quaeritur, utrum per Scripturas a Iudaeis receptas possit probari mysterium Christi in lege & prophetis promissi.* Des. *& plures iam baptizati ad vomitum revertuntur.* Ibid. a pag. 275. *b.* ad pag. 280. Memoratur a Fabric. Bibl, Med, Tom. V. pag. 116.

IX. pag. 221. Eiusdem de differentia Hebraicae & Latinae nostrae translationis in veteri Testamento, Inc. *Sapientiam scribe in tempore vacuitatis. Eccl. XXXVIII. Scriptura Sacra proprie sapientia nominatur. Deuter. IV.* Des. *cuius doctrina apud Iudaeos modernos magis authentica reputatur. Explicit Tractatus de differentia nostrae translationis, ab Hebraica littera veteris Testamenti, editus a Fratre N. de Lyra de Ordine Fratrum Minorum, & completus anno Domini MCCCXXXIII. die sabbati, ante festum Beati Lucae Evangelistae.* Scriptus A. MCCCXXXIII. editusque Rothomagi in 8. in ipsis fere typographiae incunabulis. De hoc rarius obvio Libello videndus Rich. Simon in Censura Bibl. Eccles. Dupinian. Tom. I. pag. 354. seqq.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus Librorum auratis & coloratis, & titulis rubricatis, ab eadem manu qua superior exaratus, & num. 52. designatus. Constat foliis scriptis 249.

PLVTEVS VII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

C O D E X II.

B I B L I A S A C R A.

VEteris, & Novi Testamenti Libri omnes cum Epistolis, & Prologis S. Hieronymi, & Capitum divisione, ut in Codice I. Plutei IV. supra pag. 345. §. I. & seqq. Ordo Librorum sequens est:

I. pag. 1. Genesis.
II. pag. 13. Exodus.
III. pag. 22. Leviticus.
IV. pag. 28. Numeri.
V. pag. 37. *b.* Deuteronomium.
VI. pag. 46. *b.* Iosue.
VII. pag. 52. Liber Iudicum.
VIII. pag. 58. Liber Ruth.
IX. pag. 59. Regum Libri IV.
X. pag. 90. Paralipomenon Libri II.
XI. pag. 105. *b.* Esdrae tantum Libri II. Ad calcem secundi in margine manu diversa adscriptum est; *Hic deficit tertius Liber Esdrae.*
XII. pag. 111. *b.* Liber Tobiae.
XIII. pag. 114. Liber Iudith.
XIV. pag. 117. Liber Esther.
XV. pag. 120. *b.* Liber Iob.
XVI. pag. 127. Liber Psalmorum.
XVII. pag. 142. *b.* Parabolae Salomonis.
XVIII. pag. 147. *b.* Ecclesiastes.
XIX. pag. 149. *b.* Cantica Canticorum.
XX. pag. 150. *b.* Liber Sapientiae.
XXI. pag. 154. Liber Ecclesiastici, cum Oratione Salomonis in fine.
XXII. pag. 165. Quatuor Prophetae Maiores.
XXIII. pag. 210. Duodecim Prophetae Minores.
XXIV. pag. 220. Machabaeorum Libri II.
XXV. pag. 233. Quatuor Evangelia.
XXVI. pag. 260. *b.* Epistolae Paullinae XIV.

XXVII.

XXVII. pag. 277. Epiſtolae Canonicae VII.

XXVIII. pag. 280. *b.* Actus Apoſtolorum.

XXIX. pag. 289. Apocalypſis.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, perſpicuo charactere exaratus, cum initialibus coloratis, & titulis Librorum rubricatis, num. 57. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 292.

NIC. DE LYRA QVAESTIO CONTRA IVDAEOS, PETRI DE AQVILA LECTVRA IN LIBROS SENT. &c.

Cod. III. I. pag. 1. NIcolai de Lyra Ordinis Minorum Fratrum Quaeſtio contra Iudaeos, in qua quidem probator pluralitas Perſonarum in Divinis, & Chriſtum fuiſſe verum Deum & Hominem, & tempus eius adventus eſſe praeteritum. Inc. *Quaeritur, utrum ex Scripturis receptis a Iudaeis poſſit probari efficaciter Salvatorem noſtrum fuiſſe Deum & Hominem; & arguitur primo quod ſic.* Def. *& plures etiam baptizati ad vomitum revertantur.* Eſt eadem Quaeſtio, atque illa quae habebatur in Cod. VII. Plut. VI. ſupra pag. 366. §. VIII. licet in principio diverſa. In calce ad inſtar verſuum haec ſcripta ſunt:

Terminat hic opus contra perfidiam fuctum
Hebraicum, volens quiſquis militare in cam
Faciliter poteris munitus dogmate iſto.

Tum rubrica repetitur titulus, & adiicitur:

Qui ſcripſit ſcribat, ſemper cum Domino vivat.
Vivat in caelis Fr. Franciſcus de Sancto Remigio de Florentia nomine felix.

II. pag. 12. Anonymi Sermo de Adventu Domini. Inc. *Ego lux in mundum veni. Io. XII. Quoniam, teſte Beato Dionyſio, nullus ſine ſapientia poteſt eſſe beatus.* Def. *digni quidem illi carere luce.*

III. pag. 13. *b.* Verſus ad commendationem Fratris Bonaventurae Cardinalis de Balneoregio. Inc.

O lugubris Eccleſiae planctus & plaga dura!
Defunctus eſt fons gratiae, Frater Bonaventura.

Def.

Nobis auxiliator ſit in regno caelorum,
Qui forma fuit morum nobis manens victor.

IV. pag. 19. Fratris Petri de Aquila Lectura ſuper tres Libros Sententiarum, praevia Diſtinctionum, & Quaeſtionum in unoquoque Libro contentarum tabula. Lectura in Librum I. inc. *Utrum de Deo poſſit communicari aliqua notitia viatori pro ſtatu viae? Videtur quod non.* In tertium Librum def. *quorum praeceptorum adimpletionem nobis exercere concedat, qui eſt benedictus in ſaecula &c.* Huius Petri de Aquila, ſeu Aquilani, Ordinis Minorum, & Epiſcopi S. Angeli in Regno Neapolitano, exſtant praeter alia, Quaeſtiones in IV. Libros Sententiarum iuxta Scoti doctrinam, Spirae primum MCCCCLXXX. deinde Venetiis MCCCCLXXXIV. typis impreſſae. Vide Poſſevinum, & Waddingum pag. 275.

V. pag. 161. *b.* Aliae Quaeſtiones, ut in ſuperiori margine notatur, Landulphi. Inc. *Utrum creatio activa ſit divinum velle? Quod non, quod competit Deo ex tempore, non eſt illud quod ſibi competit ab aeterno.* Def. *cum actu intelligendi, ſecundum mentem Auguſtini.*

Codex membran. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, num. 59. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 166.

FR. HVGONIS POSTILLA IN ALIQVOT SACRAE SCRIPTVRAE LIBROS.

I. pag. 1. FRatris Hugonis Ordinis Praedicatorum (1) Poſtilla in varios Sacrae Scripturae Libros, & primo in Librum Iob, cum variis Prologis, quorum primus inc. *Legitur Oſeae XI. In funiculis Adam traham te in vinculis charitatis &c. Funiculos Adam vocat Propheta poenas temporales, & miſerias corporales &c.* Poſtilla in Librum inc. *Vir erat &c. Sicut dictum eſt, hunc Librum tranſtulit Hieronymus.* Def. *per VII. filios univerſitas electorum propter ſeptem dona Spiritus Sancti, quibus omnes electi adiuvantur.* *Cod. IV.*

II. pag. 42. Eiuſdem ſuper Eccleſiaſticum, incipiens a Cap. XII. imperfecto, & a verbis . . . . *tuam, ſi autem declinaveris, ideſt a proſperitate cecideris, non ſupportabit te ſubveniendo, vel compatiendo, quia eſt amicus, ſolo nomine amicus.* Def. *quem poſt illum librum, iuvante Domino ponimus, nos lectures.*

III. pag. 87. Eiuſdem ſuper Iſaiam Prophetam, incipiens a Cap. XLIII. & a verbis . . . . *In inferni non videt, quae adquiris, nec bona Paradiſi, quae perdit; tamen oculi ei ſunt, ideſt intellectus rectus, ſi vellet eo bene uti.* Def. *& calcabitis impios, quum fuerint cinis ſub planta pedum veſtrorum.*

IV.

(1) Hugo de S. Iacobo, ſive de S. Caro, ſive de S. Theoderio ſuburbio Viennae Allobrogum, Gallus, Theologus Pariſienſis, Ordinis Praedicatorum Provincialis, & ab anno MCCXLV uſque ad annum MCCLX. quo obiit Lugduni, Cardinalis Presbyter titulo S. Sabinae, plurima ingenii ſui, ac doctrinae monumenta reliquit, quae vide apud Fabric. Bibl. Med. Tom. III. pag. 289. ſeq. Prae reliquis exſtant Poſtillae, ſive breves Commentarii in univerſa Biblia iuxta quadruplicem ſenſum, litteralem, allegoricum, moralem, & anagogicum, qui quidem prodierunt VI Voluminibus in fol. primum Venetiis & Baſileae MCCCCLXXXVIII. & alibi deinceps. De eo videndus Iacobus Quetif Tomo I. pag. 194. ſeqq.

IV. pag. 123. Eiusdem super Hieremiam, Threnos, & Baruch. Prologus inc. *Apoc. VIII. Vidi & audivi vocem unius aquilae volantis &c. Modus agendi tangitur hic.* Des. *vel addendo de suo.* Postilla inc. *Verba Hieremiae &c. Iste Liber principaliter dividitur in tres partes, quarum prima est, quasi Prooemium.* Des. *iustus longe ab opprobriis, scilicet poenis & confusionibus aeternis, quae praesciti sustinebunt.*

V. pag. 210. Eiusdem Postilla super Lucam, incipiens a Cap. XI. & a verbis..... *aut ignis emissionem tempore Eliae &c.* Des. *merito ergo in figura animalium fortitus est formam vituli.*

VI. pag. 258. Eiusdem Postilla super Ioannem, cum Prologo, qui inc. *Ego ex ore altissimi prodii &c. Verba sunt Sapientiae.* Des. *& matrem virginem Virgini commendavit.* Postilla inc. *In principio erat Verbum &c. Quia Ioannes rogatu Episcoporum Asiae hunc Librum composuit contra haereticos coaeternitatem, & consubstantialitatem Filii destruentes.* Des. *ut est illud psalm. posuerunt in caelum os suum, & verticem capilli perambulantium in delictis suis.*

In prima pagina legitur: *Iste Liber est deputatus ad usum Fratris Bonanni Florentini Ordinis Minorum;* inde manu Fratris Thedaldi apponitur index Expositionum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, num. 60. designatus. Constat foliis scriptis 339.

IO. DE RVPELLA POSTILLA SVPER MATTHAEVM, ET FR. HVGONIS SVPER LVCAM, ET IOANNEM.

Cod. V. I. pag. 1. IOannis de Rupella (1) Postilla super Matthaeum, cum Prologo, qui inc. *Similitudo vultus animalium facies hominis &c. Ad laudem, & gloriam Salvatoris ostendit Propheta &c.* Des. *& egressus Iesus.* Postilla in Evangelium inc. *Liber generationis &c. Posuerunt super caput eius caussam ipsius scriptam: hic est Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum.* Des. *qui fecit virtutem magnam in Israël, quod nobis praestare dignetur Iesus Rex Salvator, qui cum Patre &c. Expliciunt glossae Fratris Ioannis de Rupella super Matthaeum.*

II. pag. 70. Fratris Hugonis Postillae super Lucam, cum Prologo, quibus praecedit tabula Evangeliorum Matthaei, Lucae, & Ioannis, quae leguntur per totius anni circulum, manu Fratris Thedaldi exarata. Prologus inc. *Vidi & ecce quatuor quadrigae egredientes de medio duorum montium &c. Hanc visionem revelavit Deus Zachariae.* Des. *tamen ne fructum amitterem in fastidientibus, volui brevitate, sermones potius perstringere.* Postilla in Evangelium inc. *Quoniam quidem &c. Impingua oblationem, & da locum medico. Eccl. XXXVIII. Hoc fit quum oratio, sive lectio conditur charitatis affectu; sic enim effectum habet medicina.* Des. *merito ergo in figura animalium, sortitus est formam vituli. Expliciunt Postillae super Lucam secundum Fratrem Hugonem. Benedictus Deus. Amen. Finis.* Occurrit etiam in Cod. IV. huius Plut. supra pag. 369. §. V. sed ibi mutila.

III. pag. 174. Eiusdem Postilla super Ioannem, cum Prologo, ut in dicto Codice §. VI. Heic tamen desinit in Capite VIII. inclusive, & in verbis: *secundum illud Coloss. III. mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Amen.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, num. 61, notatus. Constat foliis scriptis 214.

FR. HVGONIS DE S. IACOBO SVPER LVCAM.

FRatris Hugonis de Sancto Iacobo Postillae super Lucam, ut in Cod. V. superiore §. II. Heic in fine occurrit tabula rerum notabilium, & in principio alia diversa manu index Evangeliorum secundum Lucam, quae per totius anni circulum leguntur in Ecclesia. *Cod. VII.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 63. designatus. Constat foliis scriptis 143.

FR. HVGONIS POSTILLA SVPER IOANNEM.

FRatris Hugonis Prioris Parisius de Ordine Fratrum Praedicatorum Postilla super Ioannem, ut in Cod. IV. huius Plutei supra pag. 369. §. VI. Tum subiicitur: *Expliciunt Postillae Fratris Hugonis Prioris Parisius de Ordine Fratrum Praedicatorum super Ioannem. Omnis lector istarum Postillarum in nomine Domini nostri Iesu Christi oret, & faciat orare pro animabus compositoris & scriptoris earum. Actum Parisius anno Domini MCCXLV.* *Cod. VIII.*

In principio legitur tabula rerum notabilium, & haec de more notitia: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum* 1406.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, num. 64. designatus. Constat foliis scriptis 145.

(1) Ioannes de Rupella Gallus, Ordinis Minorum, Theologus Parisiensis, floruit medio circiter saeculo XIII. de quo vide Fabric. Bibl. Med. Tom. IV. pag. 126.

PSALTERIVM CVM POSTILLA.

Cod. IX. PSalterium cum Postilla continua, Praefatio inc. *Christus integer, caput cum membris, est materia huius Libri*. Des. *quod in Actibus Apostolorum legitur dictum singulariter in Libro Psalmorum*. Glossa inc. *Beatus vir, Huic Psalmo non est ausus Esdras apponere titulum, quia in sequentibus Caput Libri vocatur, ut ibi: In capite libri scriptum est de me*. Des. *ideo ipsi propter laudandum Deum significantur diversis modis, musicis instrumentis usque ad finem Psalmi, vel quam dixerit Deum laudandum in sanctis, supponit, quare*. Citantur in margine Alcuinus, Augustinus, Aymo, Beda, Cassiodorus, Hieronymus, Remigius.

In primo folio legitur: *Istud Volumen dedit Frater Henricus de Circulis Fratribus Minoribus Florentini Conventus anno Domini MCCLXXXV. ita quod alienari a dicto Conventu non possit, reservata sibi plena potestate utendi eo, prout sibi placuerit, in vita sua*.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. incuntis, cum initialibus auro, variisque coloribus decoratis, & aliquot figuratis, textu crassiori littera exarato, & titulis rubricatis, num. 56. designatus. Constat foliis scriptis 179.

FR. HVGONIS POSTILLA SVPER ISAIAM.

Cod. X. FRatris Hugonis Postilla super Isaiam Prophetam. Prologus inc. *Habemus firmiorem sermonem Propheticum, cui benefacitis attendentes &c. In his verbis nos reddit Apostolus circa lectionem Prophetarum dociles, benivolos, & attentos*. Des. *dicentes nos scire veritatem, & habere corrupta exemplaria*. Expositio inc. *Visio Isaiae. Hic enim titulus Libri usque ibi: Audite caeli, in qua breviter ostenditur, de quibus, & quando prophetavit*. Des. *& calcabitis impios, cum fuerint cinis supplantata pedum vestrorum. Explicit Isaias*. Occurrit etiam in Codice IV. huius Plutei supra pag. 368. § III. sed in principio mutila, incipiebat enim a Capite XLIII.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, num. 65. notatus. Constat foliis scriptis 114.

IOB CVM POSTILLIS.

Cod. XI. IOb, cum Postillis marginalibus & interlinearibus. Praecurrunt explicationes quaedam in aliquot peculiaria dicta sacrorum Veteris Testamenti Librorum, quae inc. *Fluenta usibus hominum plumbi fistula ministrat; sic & homo minoris vitae sanctioribus Dei verba. Quisquis de Deo loquitur, curet audientium mores instruere*. Des. *sed ibi non est malleus, afflictio, nec securis, quae foras aliquem proiciat, nec ferramenta, idest quaelibet minima flagella*. Inde sequitur pag. 8. b. Prologus, cuius initium: *Primum quaedam praemittamus, ut facilius quae in Libro sunt videamus. Liber iste etiam apud Hebraeos obliquus fertur & lubricus*. Des. *primum igitur, secundum historialem sensum, litteram exponamus & dicamus*. Postilla prima in Iob, inc. *Allegorice. Vir iste Christus est, qui viriliter egit in carne quam assumpsit, & in qua dolores nostros sustinuit &c. Moraliter. Iob in terra Hus, fidelis est, qui in vero mentis consilio positus de aeternis bonis quae amisit cogitat, & dolet &c. Fides sanctissimi Iob in prosperis quidem magna fuit, sibi nota & Deo, sed ad exemplum patientiae eam Deus flagellis promovit*. Ultima des. *plenus dierum moritur, cui labentes anni non transeunt, sed stantium actuum retributione solidantur*. Tandem pag. 111. alia redeunt scholia, quae inc. *Numquid coniungere poteris micantes stellas Plyades. Plyades ab Oriente, Arcturus ab Aquilone surgunt*. Des. *Paullus ad adversa etiam ex suo voto ducitur*.

Pro Codicis custodia fragmentum occurrit Chronici Pontificalis ab anno DCCLII. incipiens, scilicet a Stephano II. & progrediens usque ad Leonem Leonis filium, & nepotem Constantini, qui imperavit annis v., & fuit maritus Irenes.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII. cum rudi pictura in principio, quae totam paginam implet, & Iobi diversas afflictiones repraesentat, & cum altera figura sedente in littera initiali, num. 67. designatus. Constat foliis scriptis 112.

POSTILLAE SVPER IOB, ECCLESIASTEN &c.

I. pag. 1. POstillae super Iob. Prologus inc. *Consumpta est caro eius a suppliciis. Revertatur ad dies adolescentiae suae. Iob XXXIII. In his verbis, quae ad litteram in iusto afflicto scribuntur, possunt notari caussae introductoriae in Librum Iob*. Des. *& videbit faciem eius cum iubilo per gloriam in patria, ad quam nos perducat, qui vivit &c.* Tum sequitur Expositio Praefationis S. Hieronymi, quae inc. *Cogor per singulos &c. Operi principali praemittit Hieronymus duos Prologos*. Des. *his visis, accedamus ad Libri divisionem*. Expositio in Iob, inc. *Vir erat in terra Hus &c. Liber iste totaliter potest dividi in duas partes*. Des. *quod nulla sollicitat necessitas, vel indigentia, quia dies pleni inveniuntur in eis*. Tum pag. 139. cuiusdam Paullinae Epistolae Expositionis fragmentum occurrit. Cod. XII.

II. pag. 140. Postillae super Ecclesiasten, cum

cum ampliſſimis Prolegomenis, quae inc. *Ecce deſcripſi eum tibi tripliciter. XXII. Prov. Quum ſapientis & veri doctoris ſit docere varia ſapientiali doctrina*. Deſ. *magiſtis, ut tauri*. Expoſitio inc. *Praemiſſo titulo proemiali, ſequitur Tractatus ibi: Vanitas vanitatum, in quo oſtendit auctor omnia eſſe ſubiecta vanitati, ſecundum triplicem differentiam vanitatis*. Deſ. *& adimpleamus eius mandata in hac vita, & ſupplicemus iugiter pro miſericordia habenda in ſuo iudicio, & pro gloria in futura vita, quod nobis praeſtare dignetur, qui eſt venturus iudex vivorum & mortuorum.*

In ſuperiori primae paginae margine legitur: *Sancti Spiritus adſit nobis gratia.*
Adſis principio Sancta Maria meo.
Hac in ſentina nobis ſuccurre marina.
Tandem pag. 138. *b. Iſte Liber ſpectat ad Conventum Florentinum Ordinis Fratrum Minorum, deputatus ad uſum Fratri Illuminato de Coponſactis eiuſdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 68. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 197.

PLVTEVS VIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

CODEX I.

EXPOSITIO IN CANTICVM CANTICORVM.

Qum prima reciſa fuerit huius Voluminis pagina eo quod, ut videtur, aliqua decoraretur pictura, ideo uberrimae huius in Cantica Canticorum Expoſitionis auctor, cuius fortaſſe nomen in principio Operis erat appoſitum, non apparet; quem tamen eſſe Fratrem Leonardum de Griſonio (1) comperit Cl. Franciſcus Antonius Zacharias, qui huius Codicis mentionem facit in Itinere Litterario per Italiam Venetiis apud Seb. Coleti MDCCLXI. pag. 96. Dividitur autem haec Expoſitio in Capita CXLIII. quae vocantur Cantica. Prologus ob dictam folii unius vel alterius iacturam initio mutilus incipit a verbis . . . . . *poſſiderent in propria per beatam fruentiam, ſed benedictio pelagi abyſſalis, quae dicitur tacere inferius perenni accubitu, eſt Dei bonitas communicata benignius*. Deſ. *ut Spiritus Sanctus mnerium arcanorum aperiet divinorum caeleſtium meo ingenio imbecilli, & debili, & hoc modo perficitur praeſens hic Prologus*. Expoſitio inc. *Oſculetur me oſculo oris ſui. Cant. 1. cap. Humana progenies in ſtatu primario bene tunc condita, amicta in veſtibus albis, & candidis originalis iuſtitiae, atque mundiciae*. Deſ. *laborem hunc ſubii in aetate iam veteri, ſenili, & gravida multis languoribus, ut munus recipiam orationum ad Dominum Deum altiſſimum, qui regnat & imperat ſaeculorum per ſaecula benedictus interminus. Amen. Explicit Liber Canticorum centum quadraginta trium ſuper Cantica Salomonis. Ieſus, Maria, Franciſcus.* Tum ſequitur pag. 215. *Tabula ſuper librum Canticorum centum quadraginta trium ſuper Cantica Salomonis ſecundum ordinem alphabeti*. Leonardus iſte de Griſonio, ſeu, ut vocat Fabricius Bibl. Med. Tom. IV. pag. 265. de Chiſaco, ſive Iovis fano, Campaniae oppido, fuit Miniſter Generalis Ordinis Minorum ab anno MCCCLXXIII. & ab anno MCCCLXXVIII. ad MCCCCV. Cardinalis Presbyter. Varia ſcripſit, inter quae ingens hoc Volumen in Canticum Canticorum laudatum a S. Antonino Tit. XXIV. Hiſt. Cap. VIII. §. II. pag. 773.

In primo folio legitur: *Iſte Liber fuit ad uſum Rever. Magiſtri Iacobi Georgii Domini Iacobi Bladi, qui pertinet Armario Conventus S. Crucis de Florentia Ordinis Fratrum Minorum. Obiit praedictus Magiſter Iacobus XXIII. menſis Septembris MCCCCLXIII.*

Codex membranac. Ms. in fol. max. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus aliquot auratis & coloratis, ſub num. 69. Conſtat foliis ſcriptis 224.

POSTILLAE SVPER DEVTERONOMIVM, LEVITICVM, HIEREMIAM, XII. PROPHETAS MINORES. ET CANTICA CANTICORVM.

I. pag. 1. Poſtillae ſuper Deuteronomium. Inc. *Mandatum lucerna, & lex, lux, & via vitae, & increpatio diſciplinae. Prov. VI. In hac auctoritate determinatur materia Deuteronomii*. Deſ. *extentam manum; quoad ſigna facta, poſtquam receſſerunt ab Aegypto. Explicit Deuteronomium. Benedicamus Domino. Deo gratias.* Cod. II.

II. pag. 16. *b*. Poſtillae ſuper Leviticum. Inc. *Leviticus in tres partes dividitur; in prima ſunt caeremonialia uſque ad XVIII. in ſecunda moralia, uſque ad XXI. in tertia partim moralia, partim caeremonialia uſque in finem*. Deſ. *quatenus dicit: ego Dominus, ubi oſtenditur* tri-

A a 2

(1) Forte quando hunc verſavit Codicem Zacharias nondum charta ſublata fuerat.

trinitas personarum, & unitas essentiae. In pag. 25. *b.* quae sequitur, habentur adnotationes quaedam in Epistolam II. ad Corinthios.

III. p. 26. Postillae super Hieremiam. Inc. *Ez. II. Vidi, & ecce manus missa ad me, in qua erat liber &c. Hic nota: quatuor caussae libri: efficiens, idest manus Dei*. Des. *perpetuabitur regnum in regibus de semine David, in militibus, potentibus, & aliis populis*.

IV. pag. 40. Postillae super duodecim Prophetas Minores. Inc. *Stabat super XII. boves, ex quibus tres respiciebant ad orientem &c.* Des. *omnis qui non amat Dominum Iesum sit anathema maranatha*. In calce aversae paginae legitur: *Fratris Philippi de Mucello*.

V. pag. 75. Sequitur manu Saec. XII. Expositio super Cantica, cum Prologo satis prolixo, qui inc. *Mulierem fortem quis inveniet? Nemo quidem ambigit humanae divinaeque sapientiae Salomonem prae omnibus principatum possedisse*. Des. *mulier prudentissima, constans & constantissima, felix & felicissima, per te laus sit Ingenito, gloria Unigenito, cum Spiritu paraclyto, consolatore inclyto*. Expositio inc. *Osculetur me osculo oris sui. Vox praedictae mulieris. Multa mihi, inquit, caelestis regis legati saepe nuntiastis*. Des. *super montes aromatum in aeternum maneas, ubi odor est suavissimus, locus delectabilis, splendor ineffabilis, copia inenarrabilis, ibi sancti exsultant, ibi Angeli laetantur, ibi cum Patre & Spiritu Sancto laus, honor, & gloria in aeternum tibi cantatur. Amen*.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. partim XII. partim XIII. exeuntis, binis columnis, num. 70. designatus. Constat foliis scriptis 97.

MORALITATES SVPER XII. PROPHETAS, ET EXPOSITIO SVPER GENESIM.

Cod. V. I. pag. 1. MOralitates super duodecim Prophetas cum Prologo, qui inc. *Ossa duodecim Prophetarum pullulant de loco suo; nam corroboraverunt Iacob. Hoc legitur in fine Ecclesiastici*. Des. *Osee significat X. uxor fornicaria Ecclesiam de gentibus collectam*. Moralitates in Oseam inc. *Verbum Domini factum est ad Osee, Salvatorem nostrum, dum Deus pater loquutus est ad filium dicens: postula a me & dabo tibi gentes*. In Malachiam des. *ne forte veniam, & percutiam terram, idest terrenos: anathemate, illo scilicet, de quo dicit Zacharias, & anathema non erit amplius, a quo nos liberare dignetur, qui vivit per saecula saeculorum. Expliciunt Moralitates super XII. Prophetas*.

II. pag. 164. Anonymi Expositio Moralis super Genesim. Inc. *In principio, idest in filio, vel in initio temporis, scilicet in instanti. Creavit Deus, scilicet facit per successionem temporum, dum unum producit ex alio, ut fructum de arbore, & huiusmodi. Caelum, scilicet Empyreum ornatum Angelis, vel spiritualem materiam &c.* Desinit imperfecte in verbis: *& dixit Laban ad Iacob: quasi ita egisti, ut clam abigeres filias meas, quasi captivas gladio. In hoc mundus, vel Diabolus conqueritur, quod cogitationes in mentes hominum Dei verbum eis relictis sequuntur, & taliter captivantur, quas velut filias ex se genitas per malam imitationem possidebat. Sequitur: cur ignorante me fugere voluisti, nec indicare mihi, ubi prosequerer te cum gaudio & canticis & tympanis & cithara? Non es passus* . . . . . . quae incidunt circa medium Capitis XXXI.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, num. 73. designatus. Constat foliis scriptis 259.

POSTILLAE SVPER LEVITIC. PARALIP. ET ECCLESIASTICVM. S. BERNARDI QVAEDAM, PAVLLI OROSII CONTRA PAGANOS LIBRI VII. ET ANONYMI VARIA.

I. pag. 1. POstillae super Leviticum. Inc. *Vocavit autem Moysen, & loquutus est ei Dominus &c. Istud Capitulum primum, in quo agitur de sacrificiis holocaustomatum, primo agitur de holocausto gressibilium, secundo volatilium*. Des. *haec quae audistis, debetis servare quae praecepta Domini sunt, & per fidelem nuncium, scilicet per Moysen*. *Cod. VI.*

II. pag. 25. Postillae super Paralipomenon Libros II. Inc. *In diebus eius, idest Phaleth divisa est terra, quia in diebus eius facta est turris, ubi confusio linguarum facta est*. Des. *altera medietas erat latitudo viae X. cubitorum, quae se flectebat versus templum iuxta aedificium australe*. Tum pag. 30. subiiciuntur quaestiones quaedam Augustini ad Gregorium Papam, cum responsionibus, quarum prima est, *an mulier praegnans debeat baptizari; & postquam genuerit, post quantum tempus intrare possit Ecclesiam &c.*

III. pag. 31. Postillae super Ecclesiasticum secundum Fratrem Guerricum. Inc. *Viam sapientiae narrabo &c. Verba ista sunt Spiritus Sancti viam sapientiae promittentis &c.* Des. *& dabitur galea; sub tegmine enim suo mittet. Explicit Ecclesiasticus*.

IV. pag. 104. Quaedam Summa de divinis Officiis. Caput primum *De ministratoriis Sacramentis* inc. *Esdras Propheta Israëliticum populum conversum a captivitate Babylonis docuit laudare Dominum*. Caput ultimum: *De mystica panis fractione* des. *quare missa est hostia, per quam fracta sunt Tartara*. Alia adduntur pag. 108. *b. de figura Ecclesiae, de gallo qui ponitur supra tectum Ecclesiae, de quinque locis habendis circa Ecclesiam &c.*

V.

V. pag. 111. Postillae super Librum Threnorum. Inc. *Quomodo sedet sola civitas plena populo. Quantum ad litteram spectat, desolationem Ierusalem plangit Hieremias.* Des. *ut intelligamus ea mala, quae praedicta sunt quanta miseria consequatur.*

VI. pag. 122. Sermo Beati Bernardi in Synodo prima. Inc. *Salomonis LX. Fortes ambiunt ex omnibus fortissimis Israël omnes tenentes gladios.* Des. *qui est Deus benedictus.*

VII. pag. 123. Eiusdem Sermo in Annunciatione Virginis. Inc. *Germinet terra herbam virentem &c. Qui de terra sumus, & utinam de beata terra, ideo de terra loquimur.* Des. *quia illum, qui per ignorantiam labitur aut funditus expellit, aut gravissime punit.*

VIII. pag. ead. *b.* Eiusdem apospasma ex libro ad Eugenium de Consideratione.

IX. pag. 124. Postillae super Danielem per Fratrem Ioannem de Rupella Ord. Minor. Inc. *Optavi, & est mihi sensus datus, invocavi, & venit in me spiritus sapientiae &c. Ex verbis istis possunt extrahi caussae introductoriae in Librum Daniel.* Des. *deinde reficitur in devotione, & hoc est, Daniel comedit. Benedictus Deus &c.*

X. pag. 145. Excerpta quaedam de rebus Astronomicis, & Theologicis ex Fulcone, & Hugone de Sancto Victore, & aliis Patribus; de dierum diversitate, de aeternitate, de evolutione temporum, de nominibus clericorum, de passione Domini, de Adventu, de Iudicio, de Nativitate B. Mariae; Quid duodenarius numerus in XII. repraesentat propheris &c.

XI. pag. 150. Postillae super Prophetas Minores secundum Cancellarium, ut in Cod. II. huius Plutei supra pag. 375. §. IV. ubi erant anepigraphae.

XII. pag. 194. Postillae super Apocalypsim secundum quemdam (sic). Inc. *Qui revelat profunda de tenebris, & producit in lucem umbram mortis. His verbis potest haberi ingressus ad Librum, quem prae manibus habemus.* Des. *quae signa in figura hominis, vituli, leonis, & aquilae, vel altare, est Ecclesia, corona; quatuor Evangelia.*

XIII. pag. 200 Paulli Orosii Libri VII. contra eos, qui tempora Christianorum accusabant, cum Prologo ad Augustinum Hipponensem Episcopum, cui idem Paullus scribit hos septem Libros ab eo rogatus, vel iussus, intendens Christianorum tempora excusare, & confutare accusatores eorum. Prologus inc. *Praeceptis tuis parui &c.* ut in aliis Codicibus. Liber primus, inscriptus *De mundi situ* inc. *Praeceperas mihi &c.* In fine rubrica legitur: *Expliciunt Libri VII. Orosii Pauli contra eos, qui Christianorum inculpabant tempora.*

XIV. pag. 284. *b.* Narratio de Indorum Patriarcha, qui Romam venit. Inc. *Temporibus Calisti Papae secundi anno eius quarto, res novis annalibus memoranda, Romanae Urbi contigisse sciatur. Sane Patriarcha Indorum Romam veniens, illius scilicet Indiae, quae ultima mundi finem facit, adventus sui Romanis, & universis Italiae fere stupendum miraculum fecit.* Des. *operari non desinit, qui cum Deo Patre Almoque Spiritu vivens, imperat per infinita saecula &c.*

XV. pag. 286. Anonymi Sermo sine titulo, qui tamen est de Charitate. Inc. *Quotidianum de dilectione sermonem serimus, ne forte scintillet in cordibus vestris &c.* Des. *auctor universorum Deus.*

XVI. pag. 288. Anonymi themata Sermonum, quorum primus ad Evang. verba *Matth. XXI. Quum appropinquasset Iesus &c. Ite in castellum &c.* inc. *Nota quod quatuor sunt adventus Domini, primus in carne, ut iudicetur &c.*

XVII. pag. 294. Summa quaestionum Theologicarum contra Hereticos in principio mutila, Caput primum integrum inscriptum *Utrum iurare sit licitum, & qualiter iuramentum sit prohibitum*, inc. *Item videtur posse probari, quod Ecclesia non sit Ecclesia Dei.* Caput ultimum: *Utrum carnium, & ovorum & casei sit licitus esus*, des. *& ideo certis nominibus carent, sicut confusioni Babylonicae deputati. Explicit Summa contra haereticos. Deo gratias. Amen* (1).

XVIII. pag. 293. Anonymi Sermo anepigraphus. Inc. *Matth. ultimo. Recumbentibus XI. discipulis, apparuit illis Iesus &c. In praesenti solemnitate Adscensionis Dominicae decem occurrunt notanda.* Des. *nunc decem hos nuncios salutis cum gaudio & securitate suscipias, quod nobis praestare dignetur &c.*

XIX. pag. 297. Redeunt alia themata Sermonum, quibus inseruntur etiam Theologicae Quaestiones quaedam cum suis solutionibus. Pag. 300. *b.* in principio cuiusdam Sermonis in Epiphania Domini ita legitur in margine: *Fr. Gaifredus Ordinis Praedicatorum Lector, quare non est natus in Ierusalem, sed passus.* Pag. 303. Ivonis sententia adfertur de Calicis elevatione. Pag. 307. *b.* occurrit in Adventu Domini Sermo Cancellarii, vel alterius.

XX. pag. 309. Beati Bernardi Sermo de conflictu Babylonis & Ierusalem, cum scholiis amplissimis margini adiectis, ut in Cod. I. Plut. XVI. Catalogi Tom. I. pag. 160. §. XVIII. Heic autem finis diversus, & des. *ne umquam in fastidium veniant verba Dei Salvatoris, qui est benedictus in saecula. Amen.*

XXI. pag. 311. *b.* Eiusdem Sermo de viis obedientiae, & septem gradibus eius. Inc. *Non possumus nos cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. Quid enim in hoc vase tesseo.* Des. *& cura in operatione virtutis.* Exstat in edit. Operum Parisiensi A. MDCCXIX. fol. Tomo III. pag. 1175. sed finis non concordat.

XXII.

(1) Nominantur in fine haeretici *de Bagnolo*.

XXII. pag. 312. *b.* Tituli Quaestionum Theologicarum versibus expressi. Prima quaestio, utrum sit peccatum emere spiritualia, ita inc.

Gratia, virtutes, miracula, signa, salutes
Quum gratis dentur, nisi gratis non retinentur &c.

XXIII. p. 313. *b.* Epigrammata quaedam sacra, sine titulo, quorum haec sunt initia:

I. *Christum cantabo cunctis, carnem cruciabo.*

II. *Franciscus fructu foecundus, flamine fotus.*

III. *Angelus adveniens ait actor amoris ad almam.*

IV. *Ardeat Albertus, accensus amoris acervo.*

V. *Iustitiae iubar Iacobus iubilare iuvetur.*

VI. *Carmine Conradum comitabor corpore clausum.*

VII. *Paupertas pueris pacem pugnare paratis.*

VIII. *Rex Regum, regimen rerum, refove, rege rectos.*

IX. *Promitto pacem, vultum depono minacem.*

XXIV. pag. 314. Alii Sermones sine nomine auctoris. Primus, cui titulus: *Quare venit Deus in Ierusalem*, inc. *Et quum appropinquasset Iesus Hierosolymis, & venit Bethphage &c. Subiicetur heic de secessu in Bethaniam, ubi caenavit cum Lazaro noviter resuscitato &c.*

XXV. pag. 325. Fragmentum Ethicae veteris Aristotelis (1) initio mutilum. Inc..... *duplici autem virtute exsistente hac quidem intellectuali, illa vero consuetudinali*. Des. *ad puerilia peccata transferimus*. Tum subiicitur: *Hic explicit Ethica Aristotelis.*

XXVI. pag. 339. Tractatus de Grammatica metricus, seu de partium orationis regimine, cum scholiis ad marginem. Inc.

Ad praesens edam pueris puerilia quaedam.
Tractatum metrica monstrans ratione loquelae.
Grammaticae rudibus propono dogma fidele.

Vltimum Caput de Tropis des.

Vis temesim fieri, fiat divisio verbi.

Codex membr. Ms. in 8. Saec. XIII. & XIV. varia manu, & ex variis Codicibus conflatus quandoque minutissimis, & oculorum aciem effugientibus litteris exaratus, & num. 74. designatus. Constat foliis scriptis 344.

POSTILLAE SVPER XI. PROPHETAS MINORES, ET EXPOSITIO SVPER CANTICA CANTICORVM.

Cod. VIII. I. pag. 1. POstillae super undecim Prophetas Minores, videlicet Osee, Ioëlem, Amos, Abdiam, Ionam, Michaeam, Naum, Abacuch, Sophoniam, Aggaeum, & Zachariam. Postillae in Osee inc. *Verbum Domini &c. Secundum quod dictum est supra, Liber iste totus dividitur in quatuor partes; & pars prima continet tres primos Prophetas; sumit principaliter prophetiam ex speculatione divinae misericordiae*. Postillae in Zachariam desinunt in Cap. IX. & imperfecte in verbis: *Ps. filiae Tyri in muneribus, Ps. ecce alienigenae & Tyrus &c. & has Dominus igne Spiritus Sancti excoquendo possedit, licet haberent foedidas sophotum* (sic) . . . . .

II. pag. 109. Expositio super Cantica Canticorum, cum Prologo, qui inc. *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis est & facies tua decora. In principio cuiuslibet Libri, quoniam ad praesens duo sunt diligenter notanda*. Des. *his visis accedamus ad expositionem litterae*. Expositio inc. *Osculetur me osculo oris sui. Intentio principalis huius operis est exprimere mutua desideria inter sponsum & sponsam, sive inter Christum, & Ecclesiam*. Des. *quam dulcedinem in hac vita, secundum statum, viatorum, & in futura, secundum praevisionem apertam apprehensorum, dignetur nobis dare Deus, qui est benedictus in saecula.*

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIII. exeuntis, cum litteris coloratis, duplici manu conscriptus, & num. 75. designatus. Constat foliis scriptis 135.

POSTILLAE FR. BARPTOLEMAEI SICARDI SVPER DANIELEM.

POstillae Fr. Barptolemaei Sicardi Ordinis Minorum (a) super Danielem, cum Prologo, qui inc. *Suscitavit Deus Spiritum Sanctum pueri iunioris, cui nomen Daniel. Libri Danielis Prophetae singularis praecellentia ostenditur in hoc verbo scripto Danielis*. Des. *ad cuius aperitionem aliqualem accedentes invocemus eius gratiam, qui aperit, & nemo claudit, qui sit benedictus &c.* Postillae in Prologum S. Hieronymi, inc. *Danielem Prophetam &c. Libro Danielis praemittit Hieronymus hunc Prologum, quem dirigit Paullae, & Eustochio &c.* Des. *non satis, idest non multum aut amore ficto blandientes, aut odio oblatrantes*. Expositio in Danielem inc. *Anno tertio &c. Liber iste dividitur primo in partem eius secundum Hebraeos authenticam, & annotatam Canoni scripturarum, & in non authenticam, quae incipit Cap. 13. Erat vir in Babylone*. Des. *& ipsi in corpore & anima de omnibus miseriis liberati cum Christo in caelis aeternaliter glorientur; ad quam gloriam nos perducat Christus Iesus liberator, & remunerator suorum fidelium, qui sit benedictus in saecula saeculorum. Amen. Igitur in fine huius Operis offero tibi, Virgo beatissima, quod per gratiam tuam donasti in expositione huius Libri. & tu suscipias laeto vultu siquid in hoc Opusculo dignum* Cod. IX.

(1) In superiori huius paginae margine antiqua manus adnotavit: *Heic deficit principium istius Libri per omnia equidem saecula saeculorum Amen.*

(a) Nihil de hoc Scriptore apud Fabric. occurrit.

gnum est tibi offerri; suscipias, inquam, per meritu Beati Patris nostri Francisci, & tuo Filio repraesentes. Hoc enim est primum Opusculum, quod super textu sacro, mihi pauperculo scribere inspirasti, ad consolationem, & confortationem aliqualem puerorum tuorum simplicium, diligentium virginitatem tuam; inter quos me digneris per tuam gratiam admittere, ut eorum servulum, & omnes pariter de lacu huius miseriae liberare. Quidquid autem exhinc nunc per me parvulum tuum iuxta meam infirmitatem scripsitari volueris, tibi, Domina, offero, tibi sic dedicatum, & ante tribunal tuae gloriae in tuam laudem, & reverentiam praesentatum, ut totum tuum sit, nihil meum; tibique gratias ago de innumerabilibus gratiis per te nobis collatis; & tu deducas nos usque ad optatum terminum per rectas semitas virtutis, tibique sit gloria, laus, & honor in omnibus generationibus, quae sub caelo sunt, sicut est in caelis in regno tuo aeterno, & tuo Filio sanctissimo in aeternum. Amen. Quidquid autem in praemissis dictum est in expositione huius Prophetae, tamquam fidelis Christianus, & devotus filius humiliter subiicio correctioni Sanctissimi Patris Summi Pontificis, & Ecclesiae Romanae. Explicit Postilla Fratris Bartolomaei Sichardi Ordinis Minorum super Danielem.

Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem
Corpora, Postillam quam clausi fine videntis,

Anno Domini MCCCLVIII. Die XXV. Octobris.

Inde pag. 80. discurirur quaestio de LXX. Hebdomadibus Hebraeorum, quare dicantur abbreviatae. In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum 1406.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, manu, ut videtur, Fr. Thedaldi exaratus, cum initiali prima littera colorata, num. 77. designatus. Constat foliis scriptis 82.

IOACHIM CONCORDIA NOVI, AC VETERIS TESTAMENTI.

Cod. X. IOachim (1) Veteris, ac Novi Testamenti Concordia Libris V. cui praecurrit tabula annorum, quibus veteres Patriarchae vixerunt, & Praefatio, quae inc. *Quia labentis ac perituri saeculi perurgere ruinam, scripta in Evangelio signa terroresque fatentur.* Des. *ut quam prope sit in ianuis regnum vitae, is qui Opus istud legere dignum ducit agnoscat.* Tum sequitur Summarium totius Operis. Liber primus inc. *Non habentibus in hoc mundo manentem hereditatem, sed futuram inquirentibus.* Liber ultimus des. *militiam bonam pro fide Christi militare concedat, & una cum Christi Confessoribus, qui tunc erunt, ad regna caelestia pervenire. Amen.*

In calce Codicis manu Fr. Thedaldi hoc monumentum adest: *Nota quod anno Domini MCCCLXXXIII. die XVI. Iulii Ser Dominicus Allegri sanus mente, licet corpore languens, praesentibus Ser Francisco . . . . . .* (2) *Notario Artis Lanae, & Nicholo del Bene, mihi Fratri Thedaldo donavit, & libere largitus est hunc Librum Concordiae Ioachim veteris & novi Testamenti, ut ego pro eius anima rogarem Deum, & ego ad hoc me libenter obtuli & obligavi, quia a diu desideraveram hunc Librum habere, quem quamvis difficulter, tandem tamen legere didici.* In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini 1406.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, num. 78. designatus. Constat foliis scriptis 166.

POSTILLA SVPER MATTHAEVM.

POstilla (3) super Matthaeum, cum Prologo, Cod. XI.
qui inc. *Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominis. Haec verba, quae scripta sunt Isa. VIII. in quibus insinuatur quadruplex caussa huius Libri, primo efficiens.* Des. *unde Iacob prius Lyam, postmodum accepit Rachelem.* Expositio Praefationis S. Hieronymi inc. *Matthaeus &c. Praesens Prologus in tres partes dividitur, in quarum prima auctor describitur, in secunda opus distinguitur &c.* Des. *& divinae dispositionis considerandam gratiam non tacerem.* Expositio in textum inc. *Liber generationis Iesu Christi &c. Sicut fluvius de loco veritatis* (4) *egrediens ad irrigandum Paradisum, divisus est in quatuor capita, sic Evangelium Matthaei egrediens ad irrigandam animam, doctrina regalem dignitatem Christi hominis indicante, dividitur in quatuor partes principales.* Des. *Chrysost. Rememorat eis consummationem, ne praesentia solum inspiciant, quae simul cum praesenti vita dissolvuntur, sed futura bona sine fine mansura, ad quae nos perducat, qui est benedictus in saecula.* Tum alia pauca subsequuntur ad illum locum explicandum: *Data est mihi omnis potestas &c.*

In infimo margine primae paginae: *Iste Liber est deputatus ad usum Fratris Illuminati de Caposacchi Ordinis Minorum, post cuius mortem debet remanere Conventui Florentino eiusdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 79. notatus. Constat foliis scriptis 120.

MA-

(1) Is est Ioachimus Abbas de Curatio in Calabria, Ord. Cisterc. defunctus A. MCCI. de quo vid. Fabric. Bibl. Med. Tomo IV. pag. 39.

(2) Lacuna est in Codice.

(3) Tribuitur in Cod. VI. Plut. X. de quo infra, Nicolao Gorram, Ordinis Praedicatorum.

(4) Super hanc vocem *veritatis* adscripta est varia lectio, sc. *voluptatis*.

MAGISTRI LANDVLPHI POSTILLA SVPER EVANGELIA.

Cod. XII. MAgistri Landulphi (1) Postilla super Evangelia de tempore, praevio Prologo satis prolixo, qui inc. *Vidi alterum Angelum volantem per medium caeli, habentem Evangelium aeternum, ut evangelizet sedentibus super terram. Apoc. 14. &c. Primo dicit, quod Evangelium est bona nuntiatio, in quo nunciatur requies post laborem &c.* Des. *& ad hoc est Evangelium Dominicae XII. Erat quidam Regulus.* Postilla in Evangelium Dominicae primae de Adventu inc. *Erunt signa in sole & luna &c. Luc. 21. Doctor egregius Hug. Libro de Sacramentis dicit: In divino eloquio non verba, sed res ipsae significantur.* Postilla in Evang. Dominicae Quinquagesimae: *Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos &c.* des. *plus enim est quam potest dici aut cogitari homines, quando possunt aciem mentis excedere, adspiciunt quid sit Deus opinione, non diffinitione, qui est benedictus in saecula &c.* Adiiciuntur in fine explicationes quarumdam Evangelicarum dictionum, & in principio pro Codicis custodia adsuta sunt quatuor folia, praedicabilia quaedam initio mutila, & nullius momenti continentia.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 80. designatus. Constat foliis scriptis 109.

FR. NICOLAI SVPER EVANGELIVM LVCAE.

POstilla super Evangelium Lucae edita a Fratre Nicolao de Ordine Praedicatorum Parisius (2). Praecedunt Prolegomena, quae inc. *Disciplina medici exaltabit caput illius, & in conspectu magnatorum collaudabitur. Eccl. XXXVIII. Inter figuras animalium caelestium, figura bovis Lucae attribuitur.* Des. *in Ierusalem nati sunt ei filii Sama, & Sabab, & Natham, & Salomon, quatuor de Bersabee; sed hoc in tertio.* Postilla in textum inc. *Quoniam quidem multi sunt conati ordinare. Liber iste dividitur in Prooemium, quod hic incipit, & in Tractatum, qui incipit ibi: Fuit in diebus Herodis Regis &c. In Prooemio autem tangit Lucas primo caussam motivam &c.* Definit in Capite XI. vers. 32. & in verbis: *tertio manifestum confessionis rationem, ibi, quia poenitentiam egerunt; dicis ergo ....* ubi in margine adnotatur: *usque huc distinctiones sunt XLVI.* Cod. XIII.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 81. designatus. Constat foliis scriptis 148.

PLVTEVS IX. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

C O D E X I.

BRVNONIS COMMENTARIVS SVPER PENTATEVCHVM.

I. pag. 1. VEnerabilis Brunonis Episcopi (3) Expositio super Genesim. Praecurrit Praefatio, quae inc. *Rogasti me, dilectissime frater, & coëpiscope Petre.* Des. *nostrique te memorem tuis semper in orationibus facias.* Expositio inc. *In principio &c. In principio, inquit, & ante omnem creaturam creavit Deus caelum & terram.* Des. *ibi etiam ossa Ioseph a filiis Israël delata sunt. Explicit Expositio Venerabilis Brunonis in Genesi.* Vt in editione Operum Veneta, curante Mauro Marchesio, apud Bertanos MDLI. fol. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 29.

II. pag. 34. *b.* Eiusdem Tractatus in Exodum. Inc. *Librum Exodi expositurus.* Des. *quae enim sequuntur usque ad finem Libri superioris omnia & narrata & exposita sunt. Deo autem omnipotenti sit honor, & gloria, virtus, & imperium, & nunc, & semper, & in omnia saecula saeculorum. Amen.* Ibid. a pag. 29. ad pag. 77.

III. pag. 96. Eiusdem in Leviticum. Inc. *Post Geneseos, & Exodi expositionem.* Des. *sed veri luminis splendore illustratur. Explicit Liber Leviticus.* Ibid. a pag. 77. ad pag. 107.

IV. pag. 132. *b.* Eiusdem super Numeros. Inc. *Loquutus est Dominus.* Des. *nobis ergo ad propria redire, & de huius Mundi exsilio in Civitatem Sanctam Ierusalem ipse nos introire concedat, cui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 107. ad pag. 121.

V. pag. 153. Eiusdem in Deuteronomium. Inc. *Quia in aliis Libris Moysis.* Des. *ut in aeternum vivamus, quod nobis praestare dignetur ipse, qui &c.* Ibid. a pag. 121. ad pag. 137.

In-

(1) De eo quaedam attigimus supra pag. 32. not. 2.
(2) Ita indicatur in epigraphe initio Voluminis opposita.
(3) Alia manu antiqua additum est *Episcopi*.

Inter pag. 75. *b.* & 76. eadem antiqua manus, in spatio vacuo, quod supereerat, has Ecclesiasticas Sanctiones adscripsit:

Sanctorum Patrum exempla sequentes, & officii nostri debitum innovantes, ordinari quemquam per pecuniam in Ecclesia Dei, vel promoveri auctoritate Sedis Apostolicae modis omnibus prohibemus.

Nullus in Episcopum, nisi canonice electum consecret; quod si praesumptum fuerit, & consecratus, & consecrator absque recuperationis spe deponatur.

A suis Episcopis excommunicatos, ab aliis Episcopis, Abbatibus, & Clericis in communionem recipi proculdubio prohibemus.

Nullus etiam in Praepositum, nullus in Archipresbyterum, nullus in Decanum, nisi Presbyter, vel Diaconus, nullus in Archidiaconum, nisi Diaconus ordinetur.

Nullus omnino Archidiaconus, aut Presbyter, sive Praepositus, vel Decanus, animarum curam, vel praebendas Ecclesiae, sine iudicio, vel consensu Episcopi, alicui tribuant; immo, sicut in Sanctis Canonibus constitutum est, animarum cura, & rerum Ecclesiasticorum (sic) *dispensatio in Episcopi iudicio & potestate permaneat. Si quis vero contra haec facere, aut potestatem, quae ad Episcopum pertinet sibi vendicare praesumpserit, ab Ecclesiae liminibus arceatur.*

Praeterea iuxta Beatissimi Papae Stephani sanctionem statuimus, ut laici, quamvis Religiosi sint, nullam tamen de Ecclesiasticis rebus aliquid disponendi habeant facultatem; set secundum Apostolorum Canones omnium negotium (sic) *Ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, ut ea velut Deo contemplante dispenset. Si quis ergo Principum, vel aliorum Laicorum dispositionem, seu donationem rerum, sive possessionum Ecclesiasticorum sibi vendicaverit, ut sacrilegus iudicetur.*

Presbyteris, Diaconibus, & Subdiaconibus concubinorum (sic), *& uxorum contubernia penitus interdicimus, & aliarum mulierum cohabitationes, praeter quas Synodus Nicaena propter solas necessitudinum caussas habitare permisit, videlicet matrem, sororem, amitam, vel matertera, aut alias huiusmodi, de quibus nulla iuste valeat oriri suspicio.*

Coniunctiones consanguineorum fieri prohibemus, quoniam eas & divinae, & saeculi prohibent leges. Leges enim divinae, hoc agentes, & eos, qui ex eis prodeunt, non solum eiiciunt, sed maledictos appellant. Leges vero saeculi, infames tales vocant, & ab hereditate repellunt. Nos itaque patres nostros sequentes, infamia eos notamus, & fames (sic) *esse censemus.*

Ordinationes, quae ab Vrdino haeresiarcha, postquam a Romana Ecclesia est damnatus, quaeque etiam a Pseudo-Episcopis per eum postea ordinatis factae sunt, nos esse irritas iudicamus.

Eis qui ad Hierosolymam proficiscuntur, & ad Christianam gentem defendendam, & tyrannidem infidelium debellandam efficaciter auxilium suum praebuerint, suorum peccatorum remissionem concedimus, & domos, familias, atque omnia bona eorum in Beati Petri, & Romanae Ecclesiae protectione, sicut a Domino nostro Papa Vrbano statutum fuit, suscipimus. Quicumque ergo ea distrahere, vel auferre, quamdiu in via illa morantur, praesumpserint, excommunicationis ultione plectantur.

Eos autem, qui vel pro Hierosolymitano, vel pro Hispanico itinere cruces sibi in vestibus posuisse noscuntur, & viam postea dimisisse, cruces iterato assumere, & viam ab instanti Pascha, usque ad proximum sequens Pascha perficere Apostolica auctoritate praecipimus. Alioquin ex tunc eos ab introitu Ecclesiae sequestramus, & in omnibus terris eorum Divina Officia, praeter infantibus Baptismum, morientibus Poenitentiam, interdicimus. Si quis treguam Dei fregerit, usque tertio ad satisfactionem ab Episcopo admoneatur; quod si nec tertio satisfacere contempserit, Episcopus, vel cum Metropolitani consilio, vel cum duobus, aut uno vicinorum Episcoporum, in rebellem anathematis sententiam dictet, & per scripturam circumquaque denuntiet.

Si quis Romipetas, & Peregrinos, Apostolorum Limina, & aliorum Sanctorum Oratoria visitantes capere, seu rebus, quas ferunt, exspoliare, & mercatores novis teloneorum, & pedaticorum exactionibus molestare tentaverit, donec satisfecerit, communione careat Christiana.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. ineuntis (1). optimae notae, cum titulis, & initialibus rubricatis, necnon Summariis in margine, num. 82. designatus. Constat foliis scriptis 170.

ANONYMI POSTILLAE SVPER VARIOS VETERIS TESTAMENTI LIBROS &c.

I. pag. 1. POstillae super Genesim. Inc. *In principio creavit Deus &c. In Libro isto, qui continet tres aetates, educens usque ad legem, describit tres stipites generationis.* Des. *quomodo dicit se sepeliri in sepulcro quod fodit, cum ipse hoc non fecerit: sed Abraham emit speluncam illam.* Cod. II.

II. pag. 12. In Exodum. Inc. *Exodus dicitur Graece, Latine exitus; odos enim via, vel exitus dicitur; agit enim de exitu filiorum Israël de Aegypto; Hebraice dicitur Elesmoth. De servitute filiorum Israël a rege. Idem autem fuit Ioseph, qui proprio nomine Nephres est dictus.* Des. *& de nocte apparebat ignis, & praestabat luminis solatium.*

III. pag. 22. In Leviticum. Inc. *Vocavit Dominus Moysen. Circa Leviticum nota, quod Leviticus est Liber offertorius, sicut Exodus est eductorius; incipit autem a Tabernaculo in fine Exodi iam erecto.* Des. *quia aliqua offerebantur ad usum templi, & ista non poterant redimi, vel vendi; & aliqua ad usum mi-*

(1) Puncta tantum usurpantur ad distinctionem dictionum in hoc Codice.

pistionem ; & de his non intendit .

IV. pag. 33. *b.* In Numeros. Inc. *Proficiscemur ad locum , quem Dominus Deus noster daturus est nobis. Ad praestringendam materiam Numerorum , quod de ipso litteraliter dictum est , nota , quod quatuor tanguntur in verbo praedicto .* D.s. *licet tribus sacerdotalis , seu Levitarum , & regalis , seu Iuda , quia nobiles erant , saepe ad invicem per matrimonium iungebantur .*

V. pag. 51. *b.* In Deuteronomium, Brevis Prologus inc. *Declaratio sermonum tuorum illuminat &c. Finalis legis continentia , & declaratio continetur in his verbis .* Des. *& hoc facit in tribus ultimis Capitulis .* Postilla in textum inc. *Quoad primum Capitulum tanguntur , vel reperiuntur tria , scilicet beneficia promissa &c.* Des. *singulare est virtutis ; utile est salutis , quam nobis &c.*

VI. pag. 62 In Libros IV. Regum, & primo in Prologum S. Hieronymi. Inc. *Viginti & duas litteras . Hic est Prologus Beati Hieronymi in Libro Regum , qui dicitur Galeatus , in quo eius intentio versatur circa quinque .* Des. *iste vel supra modum erat gravatus a murmurationibus , vel valde timebat eos .* In Librum I. Regum inc. *Fuit vir unus . Circa Librum Regum debemus videre auctorem , ex quo patet materia .* In Librum IV. des. *vel a bestiis comedi , & volatilibus tradi , quod & fecit .*

VII. pag. 127. In Esdrae Libros II. item cum expositione in Prologum, quae inc. *Utrum difficilius . Istum Prologum scribit B. Hieronymus duobus Episcopis .* Des. *quam pravitate istorum terreretur .* Postilla in Librum primum inc. *Scriba doctus in regno caelorum profert de thesauro suo nova & vetera . Matth. XIII. Hic commendatur istius auctoris scientia .* Des. *unde & ratione personae istius , & ratione personae , qui erat summus sacerdos , & ratione rerum , & ratione loci , & vallis , & vasorum , & ablatorum peccavit iste graviter ,* Tum sequitur quidam Sermo , cuius initium : *Habemus sermonem , cui benefacitis attendentes &c. 2. Petr. Poscunt aliqualem expositionem Sacrae Scripturae &c.* Finis : *per quam intratur ad diem gloriae , ad quam nos perducat &c.* Notandum *Esdrae* Librum secundum heic dici *Neemiae* Librum.

VIII. pag. 140 In Isaiam, cum Prologo, qui inc. *Nemo cum Prophetas . In Libro Isaiae , qui est primus inter omnes Prophetas positus . Beatus Hieronymus Prologum praemittit , in quo duo principaliter facit .* Des. *& hoc est quod dicitur in fine Prologi , quas olim Ezechias &c.* Postilla in Isaiam inc. *Visio Isaiae . Hic primo titulus praemittitur , secundo processus exponitur ibi , audite caeli ; & titulo praemittit dignitatem .* Des. *Dei aequitatem ; ibi , & egredietur . Explicit qualiscumque ordo litterae ipsius Isaiae Prophetae , ad laudem Dei . Amen .*

IX. pag. 162. In Libros II. Machabaeorum. Praefatio inc. *Nova bella elegit Dominus Iud. V. Ad aliqualem manuductionem generalem habendam in historiam Machabaeorum ,* Des. *& Prologus bene translatoris exponatur .* Expositio in Prologum S. Hieronymi inc. *Machabaeorum Libri duo . Hunc Prologum praeposuit Hieronymus in isto Libro , & deservit primo Libro , atque secundo .* Des. *omnia ista patent secundo Libro VII. Cap. & patet totum .* Postilla in Lib. I. inc. *Et factum est . Nota , quod sicut lege data sub Moyse insurrexerunt adversarii contra Iudaeos .* In Librum II. des. *ista prima . tertiadecima , ex illis temporibus , scilicet ad captivitatem Romanorum .* Tum subiicitur : *Explicit taediosa correptio .*

X. pag. 196. Anonymi Sermo utilis. Inc. *Multifarie , multisque modis &c. Divina Scripturarum alta profunditas Deiformis in ortu , vel multiformis in successu &c.* Des. *hereditas salutis promissionis sancta aeterna , quam nobis concedas , qui est benedictus &c.* Tum versiculus :

> *Non minor est virtus , quam quaerere , parta tueri .*

XI. pag. 199. *b.* In Parabolas Salomonis. Inc. *Sacramentum Regis abscondere bonum est . Tob. XII. &c. Caussa Librorum Salomonis materialis , tam est vitiat , & veritas .* Des. *quare ? quia pro communi concordia sit iudicium principaliter exsequendum .*

XII. pag. 232. Hieronymi de Distantiis Hebraicorum Locorum cum Prologo, ut in Cod. XIV. Plut. XX. Catalogi Tom. I. pag. 625. §. II. Heic autem pag. 252. sequuntur explicationes aliorum Hebraicorum Locorum, quae inc. *Hebron , quod est Metropolis olim Philistinorum &c.*

XIII. pag. 257. Glossae quaedam breves super Libros Iosue, Paralipomenon, Esdrae, Thobiae, Iudith, Esther, Iudicum, Ruth &c. Inc. *Liber Iosue introductus est post legem & terram promissam , quia lex introduxerat &c.* Des. *& per haec solvuntur omnia verba , quae his in Scriptura reprehensibilia videntur huius orationis .* In fine Libri Esther pag. 266. *b.* hoc monumentum legitur : *si non dat , non det , sed semper venit abundet . Nudus intravi in hunc Mundum , anxius vixi conturbatus , egredior inscius , & ignarus .*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & indiculo in principio, num. 93. designatus. Constat foliis scriptis 271.

POSTILLAE VARIORVM SS. PP. SVPER OCTATEVCHVM.

I. pag. 1. POst brevem Prologum, qui inc. *Quam omnes divinos Libros legimus &c. Quomodo legens & studens libros Sacrae Scripturae debeat adhaerere eis , & scriptoribus eorumdem Librorum , & quare iste Liber Genesis & appelletur &c.* Postilla in Genesim inc. *In principio creavit Deus caelum & terram , &c. Augustinus . Universaliter nomine caeli & terrae comprehendendum* Cod. III.

erat

erat quod fecit Deus, deinde per partes explicandum; quum ergo dicitur, in principio fecit Deus caelum, & terram, commemoratio fit filii. Des. *ut LXXV. animae compleantur usque ad nepotes Beniamin. Explicit Genesis.*

II. pag. 21. *b.* In Exodum. Inc. *Haec sunt nomina filiorum &c. Rabanus. In Pentateucho excellit Exodus, in quo paene omnia sacramenta, quibus Ecclesia instruitur, figuraliter exprimuntur.* Des. *dum iudicat, ratio est; dum spirat, spiritus est; dum sentit, sensus est.*

III. pag. 38. *b.* In Leviticum. Inc. *Isidorus. Quaerendum est quare Liber iste Leviticus dicatur; quia scilicet in hoc nomine totius mundi argumentum manifestatur.* Des. *Marcum revocavit scribens ad Timotheum: assumens Marcum deduc tecum, est enim mihi utilis in ministerium.*

IV. pag. 53. *b.* In Numeros. Post varios Prologos, quorum primus inc. *Liber iste & ordine historiae, & mysterio, quarto loco ponitur &c.* Postilla inc. *Locutusque est Dominus ad Moysen &c. Isidorus. Prima mansio est Ramesse, urbs in extremis finibus Aegypti, in qua populus congregatus exiit in desertum.* Des. *& sic creditur fuisse in anno egressionis Israël de Aegypto.*

V. pag. 84. *b.* In Deuteronomium, Post Prologum, cuius initium: *Fasciculus myrrhae &c.* inc. *Haec sunt verba quae loquutus est &c. Hieronymus. Principium Deuteronomii titulus esse videtur totius Operis, quia personam indicat auctoris &c.* Des. *& non surrexit Propheta &c. quia Moyses omnibus prophetis veteris Testamenti praestantior, unde Iudaei arroganter dicunt: nos Moysi discipuli sumus.* Tum subiungitur enumeratio Librorum Veteris, ac Novi Testamenti, quae inc. *Bibliotheca interpretatur Librorum repositio &c.*

VI. pag. 91. *b.* In Iosue; ubi notandum inter pag. 91. & 92. multa decisso, ac propterea in infimo margine pag. 91. *b.* manu antiqua adscriptum esse, *hic deficit quaternus*; quare initium fit expositionis a verbis . . . . *quartadecima die mensis, nec enim ante circumcisionem, nec post, antequam sanarentur, poterant carnes agni comedere.* Des. *qui enim talem cogitat Deum, qualis non est, alienum Deum falsum in cogitatione portat.*

VII. pag. 95. In Iudices. Inc. *Post mortem Iosue &c. Isidorus. Historia Libri Iudicum non parva mysteriorum indicat sacramenta.* Des. *nam de holocausto non manducatur, quia totum incendebatur, & ideo vocabatur holocaustum.* Tum subiiciuntur quorumdam vocabulorum explicationes, scilicet *fades, marcere, satrapae, ficca, baratrum, posticas &c.*

VIII. pag. 98. *b.* In Librum Ruth. Inc. *In diebus unius iudicis &c. Hic autem erat mos antiquus in Israël.* Des. *decem sunt generationes filii Iudae usque ad David, unde cognosces, quia totius divinae intentio legis ad Christum tendit, qui natus est de semine David.*

Patres, quorum explicationes in hosce Libros adferuntur, sunt praecipue Ambrosius, Augustinus, Beda, Gregorius, Hieronymus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus, Origenes, Rabanus &c.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. cum Summariis in margine, & titulis rubricatis, num. 84. designatus. Constat foliis scriptis 98.

RABANI POSTILLA SVPER ECCLESIASTICVM.

RAbani (1) Postilla super Ecclesiasticum. *Cod. IV.*
Praefatio inc. *Sapientia aedificavit sibi domum, excidit columnas septem. Proverb. IX. Sicut aeternus artifex sua potentia spiritum rationalem de nihilo produxit in esse.* Des. *ingrediamur in domum sapientiae, & simus domus eius in aeternum regnis, qui est benedictus in saecula.* Tum sequitur Expositio Prologi in ipsum Librum Ecclesiastici, quae inc. *Multorum nobis &c. Operi principali duo Prooemia, sive Prologi praeponuntur, unum ipsius translatoris, sive auctoris, scilicet Iesu filii Sirach, aliud expositoris, scilicet Rabani. Iam patet quis sit expositor huius Libri, scilicet Rabanus. Translator vero de Hebraeo in Graecum fuit Iesus filius Sirach, ut dictum est; Hieronymus autem transtulit in Latinum &c.* Des. *cuius tanta claritas in sensu, tantaque Latinitas in verbis, ut ipse sibi commentum sit, idest expositio.* Postilla in Ecclesiasticum inc. *Omnis sapientia a Domino Deo est. Doctrina ista, in qua agitur de virtutibus, dividitur in quatuor partes principales, in quarum prima agitur de virtutum origine, secundo de exercitio, tertio de exemplo, quarto de fine.* Des. *una istarum ancillarum fuit iste Iesus filius Sirach, qui, sicut audivimus, nos vocavit ad arcem, & ad moenia civitatis; alia ancilla est Isaias, quem post illum Librum, iuvante Domino, proponimus nos lecturos. Explicit Ecclesiasticus.* Tum subiicitur tabula quorumdam vocabulorum, & rerum notabilium ordine alphabetico disposita, manu diversa, sed aeque antiqua, cui manus recentior hunc apposuit titulum: *Istam tabulam fecit Frater Andreas Christophori de Senis, cuius fuit aliquando Liber.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 85. designatus. Constat foliis scriptis 233.

RABANI COMMENT. SVPER PARALIPOMENON, IVDITH, ET ESTHER.

I. pag. 1. RAbani Mauri Commentariorum super Paralipomenon Li- *Cod. V.*

(1) Codex est anepigraphus, sed in Libri limine, antiqua manus, quae indiculum adposuit, adnotavit: *Postilla Rabani super Ecclesiasticum.*

Libri IV. praevia singulis Capitum tabula. Praefatio inc. *Domino gloriosissimo & gratia Dei plenissimo, in verque religione excellentissimo Ludovico Regi &c. Quum saepius iamdudum per alios audirem in culta pietatis vos esse devotissimum*. Des. *nunc & in perpetuum feliciter regnantes conservare dignetur*. Liber primus inc. *Adam, Seth, Enos &c. Decimas ab Adam Noë fuit, sicut in Libro Geneseos manifeste ostensum est*. Liber IV. des. *& ipsi in templu Dei, quod est Ecclesia, partem mereamur habere. Explicit Liber quartus Commentariorum Rabani Mauri in volumen Paralipomenon*.

II. pag. 85. *b.* Eiusdem Expositio in Librum Iudith, praevia item Capitum tabula, & versibus hexametris XXXV. quorum primus *est*:

Summe sator rerum, qui verbo cuncta creasti &c.

Inc. *Arfaxat itaque Rex Medorum &c. Quidam quaerendum putant, historia Iudith quo tempore, quibusve sub Regibus edita fuerit*. Des. *quando videbitur Deus Deorum in Sion, & sancti eius regnabunt cum eo in saecula saeculorum*.

III. pag. 101. *b.* Eiusdem Tractatus in Librum Esther, cum Prologo, & Capitum tabula. Prologus inc. *Liber Esther, quem Hebraei inter hagiographa numerant, multipliciter Christi & Ecclesiae Sacramenta in mysterio continet*. Des. *tu autem, o nobilissima Regina, quum sacramenta divina in expositis bene agnoveris, in ceteris, quid sentiendum sit rite censebis*. Tractatus inc. *In diebus Assueri &c. Historiam Esther non solum divini Libri, sed & Iosephi Antiquitatum continent, licet in aliquibus historica narratione differunt*. Des. *omnes qui viderint eos, cognoscent illos, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, num. 86. designatus. Constat foliis scriptis 112.

FR. GVERRICI COMMENTARIVS SVPER HIEREMIAM, ET EZECHIELEM.

Cod. VI. I. pag. 1. FRatris Guerriti, seu Guerrici (1) Commentarius, seu Postillae super Hieremiam, cum Prologo, qui inc. *Apoc. VIII. Vidi, & audivi vocem unius aquilae volantis per medium caelum &c. Modus agendi tangitur ibi. Vidi & audivi, in quo innuitur modus agendi esse facilis, & manifestus*. Des. *commendando quod illi dicunt, vel addendo de suo*. Expositio inc. *Verba Hier. &c. Iste Liber principaliter dividitur in tres partes, quarum prima est, quasi Prooemium, secunda continet narrationem, in tertia ponitur epilogatio*. Des. *levavit eu; idest eum honorificavit in his, quae sequuntur, eo quod scilicet se tradidit spontanee cum matre sua ipsi Nob. Perpetuu, idest semper. Expliciunt Postillae super Hieremiam*.

II. pag. 89. Eiusdem super Threnos, cum Prologo, qui inc. *Haec dicit Dominus Deus exercituum, dominator, in omnibus plateis planctus &c. Amos V. e. Destructio caussa & huius partis Libri Hieremiae, quae Threni vocatur, competenter notatur in praemissa auctoritate*. Des. *& per hoc patet, quod pars ista, quam prae manibus habemus, non est Liber per se, sed pars quaedam Libri Hieremiae. Dicit ergo*. Postilla in Threnos inc. *Et factum est &c. X. scilicet, & duae tribus; unde sequitur, & Ierusalem destructa est, quae erat in sorte duarum tribuum*. Des. *sed vehementer irascitur, quando non revocat peccantem. Vnde Isaiae LXIV. ne irascaris Domine satis. Expliciunt Lamentationes Hieremiae*.

III. pag. 113. *b.* Eiusdem in Librum Baruch, cum Prologo, qui inc. *Hieremiae XVII, Benedictus vir qui confidit in Domino &c. In hoc primo verbo, benedictus vir, vocatur auctor huius operis &c.* Expositio inc. *Et haec sunt verba Libri &c. Tres sunt partes huius capitis; primo agitur de collectione pecuniae ad mittendam in Israël &c.* Des. *erit talis iustus longe ab opprobriis, scilicet, poenis & confusionibus aeternis, quae praesciti sustinebunt*.

IV. pag. 121. Eiusdem in Ezechielem, cum Prologo, qui inc. *Apoc. VIII. Vidi, & audivi vocem unius aquilae &c. In his verbis ostenditur caussa & materia scribendi apud Ezechielem*. Des. *sed primam exponere credo veriorem*. Expositio inc. *Et factum est in XXX. anno &c. Istud capitulum exponitur primo imaginarie, secundo litteraliter, tertio allegorice, quarto moraliter*. Des. *in circuitu tabernaculi sunt ordinatae a Moyse in Numeris, & hoc satis patet in glossis. Expliciunt Postillae super Ezechielem*.

Adest in principio Tabula rerum notabilium manu Fratris Thedaldi de Casa, in cuius fine rubrica ita se subscribit: *Explicit tabula, quam percurrendo potius, quam studendo hunc Librum composui, ideo non est universalis de omnibus notabilibus contentis in eodem Libro. MCCCLXXXVI. Frater Thedaldus Ordinis Minorum*. Et inferius manu eiusdem Thedaldi legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus* 1406. In ultimo autem folio haec nomina:

Simone di Chito di Montese del Popolo di S. Godenzo Piviere di Scò, Comun di Castel Franco.

Niccolò di Giovanni Popolo di S. Niccolò da Forni Popolo di Cascia.

Piera di Manfredi di S. Godenzo.

Trinciavelli Ser Francesco Gabrielli.

Liber est Domini Philippi Villani, & vult quod post mortem meam sit in Armario Florentini Conventus.

Co-

(1) Vtroque modo legi potest in ipso Codicis limine, ubi vetusta manus de more titulum apposuit. Fuit autem, ni fallor, Guerricus iste, Monachus Cisterciensis, & circa annum MCXL. discipulus S. Bernardi, & inde Abbas Igniacensis in Dioecesi Remensi, de quo Fabric. Bibl. Med. Tom. III pag. 123. Hosce vero Commentarios, seu Postillas inter alia eius Opera minime recenset.

Codex membranae. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, num. 87. designatus. Constat foliis scriptis 249.

ANONYMI POSTILLAE IN VARIOS VETERIS TESTAMENTI LIBROS.

Cod. VII. I. pag. 1. ANonymi Postillae in Isaiam. Inc. *Audite caeli, & auribus percipe terra, ecce in altione inimicorum elementa in testimonium invocantur, unde duxit me in atrium exterius, & circumduxit me per quatuor angulos atrii &c. Ad litteram imaginaria visione ostensa Ezechieli, duo erant atria.* Des. *& calcabitis impios, quum fuerint, quasi cinis sub planta pedum vestrorum, in die quo novi.*

II. pag. 38. In Hieremiam cum Prologo, qui inc. *Vidit Daniel virum indutum lineis super aquam fluminis &c. Per Danielem, qui interpretatur vir desideriorum &c.* Des. *unde etiam singulis subdebat, reliqua autem verborum.* Expositio in Prologum Hieronymi inc. *Hieremias Propheta &c. Praemittit Hieronymus huic Operi Prooemium, sermonem dirigens ad Paullam, & Eustochium.* Des. *ut a nomine duarum civitatum totam intelligas Aegyptum. Constitui te usque ad verticem.* Postillae in Hieremiam inc. *A, a, a, Domine Deus &c. Quia contra tria praedicatoribus, & Praelatis necessaria, scilicet, vitam, scientiam, praedicationem, sive doctrinam, triplex impedimentum occurrit.* Des. *omne peccatum, aut est ex concupiscentia carnis, aut ex superbia vitae, aut ex concupiscentia oculorum. Explicit Hieremias.*

III. pag. 51. In duodecim Prophetas Minores, cum Prologo, qui inc. *Ossa duodecim Prophetarum pullulant de loco suo; nam corroboraverunt Iacob. Hoc legitur in fine Ecclesiastici, & Beatus Iob ait: habet argentum venarum suarum principia, & auro locus est, in quo conflatur. Argentum istud est eloquium divinum.* Des. *de hoc fonte dicit Psalm. apud te est fons vitae.* Postilla in Oseam inc. *Factum est ergo verbum Domini ad Osee &c. Ozias fortitudo interpretatur, quae ad Incarnationem refertur.* In Malachiam des. *anathemate, idest separatione; anathemate illo, scilicet de quo dicit Zacharias: habitabunt in Ierusalem, & anathema non erit amplius, sed sedebit in Ierusalem secura.*

IV. pag. 116. In Proverbia. Inc. *Parabolae Salomonis &c. Prologum praemittit Salomon operi suo, in quo lectores reddit attentos, ubi dicit Parabolae, quae alio nomine Proverbia vocantur, quia occulta per ea narrantur.* Des. *unde Deuter. XXXI. erit canticum illud in testimonium contra te. Osee II. iudicate matrem vestram, iudicate &c.*

V. pag. 128. In Ecclesiasten. Inc. *Verba Ecclesiastes &c. Salomon tria facit opera, iuxta tria nomina, quae habuit; primo Proverbia, quae proposita sunt rudibus, & simplicibus, & insipientibus.* Des. *pro omni creato, idest etiam de his, quae ignoranter fiunt.*

VI. pag. 132. In Genesim, cum Prolegomenis (1), quae inc. *Tabernaculum Moysi coopertum erat quinque cortinis.* Des. *quum vinum in tertio vase transfusum acescit.* Expositio inc. *In principio creavit &c. Et primo nota quod dicitur in Glossa, quae sic incipit; sicut Paullus &c. Ibi enim dicitur, quomodo Moyses sciverit mundi exordium per revelationem Spiritus Sancti, vel potest dici, quod multa didicit ab antecessoribus suis.* Des. *quia mediante Fide, Spe, & Charitate pervenimus ad patriam caelestem, ad quam nos perducere dignetur, qui vivit &c.*

VII. pag. 174. In Exodum, cum Praefatione, quae inc. *In ingressu tabernaculi quinque columnae erant de lignis Sethim deauratae.* Des. *quae superius dixerat in fine Genesis diceat.* Expositio inc. *Haec sunt nomina &c. LXX. annumerato ipso Iacob cum illis, qui cum eo ingressi sunt Aegyptum.* Des. *ait Paullus, quum infirmor, tunc fortior sum, & potens. Per cunctas mansiones.* Sequitur in fine tabula rerum notabilium per alphabetum digesta, manu Fratris Thedaldi de Casa.

Codex membranae. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum Summariis aliquot marginalibus. Constat foliis scriptis 222.

ANONYMI POSTILLAE SVPER XII. PROPHETAS MINORES.

ANonymi Postillae super duodecim Prophetas Minores. Prolegomena inc. *Stabat mare super XII. boves, e quibus tres respiciebant ad Aquilonem &c. Secundum litteram mare hoc dicebatur lavatorium, in quo sacerdotes ingressuri templum lavabant se.* Des. *auferte omnem immunditiam de sanctuario.* Expositio in Oseam inc. *Verbum Domini. Vt dictum est in tribus primis Prophetiis determinatur de speculatione Prophetali, in quantum illa declaratur divina clementia.* In Malachiam des. *vel anathema moeroris; tunc enim aeternaliter separati, aeternaliter ululabunt. Expliciunt Postillae super duodecim Prophetas.* Cod. VIII.

Codex membranae. Ms in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus coloratis, num. 89. designatus. Constat foliis scriptis 270.

ANONYMI POSTILLAE SVPER PARTEM PSALTERII, ET SVPER I. ET II. ESDRAE.

I. pag. 1. ANonymi Postillae super aliquam partem Psalterii. Prole- Cod. IX.

(1) In hisce Prolegomenis insertae sunt etiam Postillae in binas Hieronymi Epistolas, quae sacris Bibliis solent passim praemitti.

legomena inc. *In introitu tabernaculi. Moyses duplex appendit tentoriam in quatuor coloribus contextam; primam erat in introitu atrii, per quem ingressus erat ad tabernaculum. Iuxta hunc modum expositor Psalterii duplicem facit ingressum, scilicet ingressum ad Librum, & ingressum in Librum.* Des. *& non dicit quis sit, sed per hoc quod agit res illa, quam quaerimus, nobis specialiter indicatur. Dicit ergo.* Postilla inc. *Beatus vir &c. Ait Cassiodorus nimis pulcrum commodamque principium; at quoniam erat Spiritus Sanctus humani generis imbecillitatem monitutus, a beatitudine sumere videretur initium.* Definit imperfecte in expositione Psalmi LXXXVI. cuius initium est: *Fundamenta eius*, & in verbis: *Fundamenta; commendat civitatem, ad quam est eundum, multipliciter, a fundamentis, a portis, a fama . . . . . .*

II. pag. 54. Sequitur alia manu quaedam pars Postillae super primum & secundum Librum Esdrae. Inc. *In anno primo Cyri &c. Liber iste, a quo incipit regimen sacerdotum, ut dictum est, cum sibi annexis potest sic dividi.* Des. *quia per eam patebat ingressus ad atrium sacerdotum, & templum, quae dicebantur loca sacra; & quum absolvisset legem, idest aperuisset librum legis . . . . . , legebant legem divinam, idest interpretabantur, vulgarizando scripturam, ut patet ratione; dies hic sanctus est Domino, idest deputatus ad Divinas laudes, & obsequia, cui est honor &c.* Vltima autem haec verba omnino sunt evanida.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, duplici manu exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, num. *91.* designatus. Constat foliis scriptis 61.

COLLATIONES SVPER PSALMVM BEATI IMMACVLATI.

Cod. X. ANonymi Collationes super Psalmum: *Beati immaculati &c.* cum brevi Prologo, qui inc. *Titulus Psalmi centesimi octavi decimi. Alleluia. Laus & gloria & virtus Deo nostro. Apoc. XIX. Quis titulus, quis ornatus, quis fructus adstruatur praesentis Psalmi, Apostolicis instruimur documentis.* Des. *in quo fructus spectant ad caussam finalem.* Expositio inc. *Beati immaculati in via &c. Post generalem proeloquutionem, accedendum est ad specialem praesentis Psalmi prosequutionem. Psalmus iste distinguitur distinctione summaria in XI. Capitulo.* Des. *& in hoc consummatur doctrina Psalmi Beati immaculati ad gloriam Regis Beati immaculati, & honorem Reginae Beatae immaculatae, cuius meritis & precibus nos dignetur Beatus & immaculatus Dominus, Beatis & immaculatis spiritibus aggregare. Amen.* Tum sequitur tabula rerum notabilium.

In summo primae paginae margine legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini* 1406.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, crassiori littera exaratus, cum titulis & litteris initialibus rubricatis & coloratis, & primis duabus auro etiam inlitis, num. 90. designatus. Constat foliis scriptis 113.

IOACHIMI ABBATIS EXPOSITIO HIEREMIAE, ET ALIA OPVSCVLA.

I. pag. 1. DOmini Ioachimi Abbatis Floris nova Expositio Hieremiae in tres partes secundum triplicem intellectum divisa, cum Epistola nuncupatoria ita inscripta: *Henrico sexto inclyto Romanorum Augusto Frater Ioachim, dictus Abbas Floris, humiliari sub divinae potentia maiestatis.* Inc. *Licet meae simplicitatis inertiam anaciis & litteris recurrentibus urgeretis.* Des. *darius provocare.* Post argumentum, Expositio inc. *Verba Hieremiae, filii Elciae, de sacerdotibus, qui fuerunt in Anathoth in terra Beniamin. Si tempus Regum, sub quibus exorsus est praedicare Hieremias, attendimus.* Des. *secundo totaliter sub iterato temporum pressura constabit, de qua quidem Concordiarum Liber praesentia alii nostris opusculis & votis Caesares inseremus* (sic). Prodiit Venetiis MDXIX. MDXXV. 4. Coloniae MDLXXVII. 8. ut est apud Fabric. Bibl. Med. Tom. IV. pag. 40. col. 2. Vid. Wolphium pag. 491. 497. Cod. XI.

II. pag. 55. *b.* Eiusdem de ultimis tribulationibus Liber. Inc. *De ultimis tribulationibus disputantes in Opusculis nostris posuimus diversorum opiniones, & nostram; sed quia sicut aliquando brevitas, ita nonnumquam multiplicitas verborum parit obscuritatem, praesertim ubi non est impetus aliquid absolute dicendi &c.* Des. *nescio si vel ipsius Heliae magisterio reservatum sit, qui poterit multa dicere in spiritu prophetiae, quae non potest modo enodare quantacumque sublimitas intellectus, quum dicat Dominus: de hora autem nemo scit, neque Angeli caelorum, neque Filius, nisi solus Pater.* Nihil de hoc Opusculo apud Fabric. loc. cit.

III. pag. 58. *b.* Eiusdem de Articulis Fidei Liber, cui sequens praecurrit Prologus ad Fratrem Ioannem: *Rogasti me attentius, fili Ioannes, ut tibi compilatos traderem Articulos Fidei, & notarem illa, quae occurrerent Scripturarum loca, in quibus solent simplices frequenter errare. Ecce in subiecta pagina invenies quod petisti. Tene apud te, & lege sub silentio, observans ne perveniat ad manus eorum, qui rapiunt verba de convallibus, & currunt cum clamore, ut vocentur ab hominibus Rabbi, habentes quidem speciem pietatis, virtutem autem eius penitus abnegantes.* Caput primum: *De fide Trinitatis*, inc. *Ante omnia intel-*

tellige, Deum unum esse tres Personas. Caput ultimum: *De Resurrectione mortuorum* desin. *qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te. Explicit de Articulis Fidei.* De hoc quoque Libello mirum silentium apud Fabric. loc. cit.

Occurrit in fine pag. 67. eadem antiqua manu notitia de initio Ordinis B. Francisci, deque eiusdem Ministris Generalibus, tali pacto:

Anno Domini MCCVI. Pontificatus Domini Innocentii Tertii Anno XIV. gloriosus Christi Confessor Beatus Franciscus ipsius Domini nostri Iesu Christi sacris Stigmatibus insignitus, suus Dux in triplici Christi futurus militia, scilicet Minorum, Sororum, & Continentium, sigillo Summi Pontificis Christi, & bulla Regis altissimi authenticus, ac armis caelestibus praemunitus, & decoratus, ut ipsum, qui ex Aegypto exeunt sequerentur secure, incepit Ordinem Fratrum Minorum, quem annis XX. iuxta oracula sibi facta divinitus, provide primus Generalis Minister rexit, & gubernavit, ut suo tempore numerus Fratrum quinque milia excresceret, & vitam pauperis, & humilis Crucifixi sectando, in omni sanctitate proficerent.

I. *Post Beatum Franciscum Generales Ministri fuerunt hi. Vacat Ministerium propter dilationem Capitulorum.*

II. *Fr. Helias de Assisio, & rexit novem annis.*

III. *Fr. Ioannes Parens de Canestra Provinciae Romanae, & rexit VI. annis.*

IV. *Fr. Albertus Pisanus, & rexit tribus annis.*

V. *Fr. Aymo Anglicus, & rexit V. annis.*

VI. *Fr. Crescentius de Esio, qui fuit Episcopus Assisii, & rexit I. anno.*

VII. *Fr. Ioannes de Payma* (sic), *qui fuit Magister in Theologia, rexit VIII. annis.*

VIII. *Fr. Bonaventura de Balneo Regio, qui fuit Magister in Theologia, postea Cardinalis, & rexit annis XVIII.*

IX. *Fr. Hieronymus de Aesculo, iste fuit Cardinalis, postea Papa, & rexit VI. annis.*

X. *Fr. Bonagratia de Bononia, & rexit V. annis.*

XI. *Fr. Arlottus de Plato, qui fuit Magister in Theologia, & rexit uno anno.*

XII. *Fr. Matthaeus de Aquasparta, fuit Magister in Theologia, postea Cardinalis, & rexit duobus annis.*

XIII. *Fr. Raymundus de Provincia Provinciae fuit Magister in Theologia, & rexit VI. annis.*

XIV. *Fr. Ioannes de Muro, fuit Magister in Theologia, postea Cardinalis, & rexit VII. annis.*

XV. *Fr. Gunsalvus de Hispania, fuit Magister in Theologia, & rexit IX. annis.*

XVI. *Fr. Alexander de Alexandria, fuit Magister in Theologia, & rexit uno anno.*

XVII. *Fr. Michaël de Caesena, fuit Magister in Theologia, & rexit XII. annis.*

XVIII. *Fr. Geraldus de Aequitania, fuit Magister in Theologia, postea Patriarcha, & rexit XIV. annis.*

XIX. *Fr. Fortunerius de Aequitania, fuit Magister in Theologia, Archiepiscopus, postea Patriarcha, postea Cardinalis, & rexit V. annis.*

XX. *Fr. Guilelmus de Aequitania, fuit Magister in Theologia, & Cardinalis, & rexit IX. annis.*

XXI. *Fr. Ioannes de Aequitania, fuit Magister in Theologia, & rexit uno anno.*

XXII. *Fr. Marcus de Viterbio, Magister in Theologia, & Cardinalis, & rexit VIII. annis.*

XXIII. *Fr. Thomas de Fregnano, Provinciae Bononiae, Magister in Theologia, rexit V. annis.*

XXIV. *Fr. Leonardus de Giffon.* (1) *Provinciae Terrae Laboris,* (sive Neapolitanae), *Cardinalis Zabor. annis circa quinque.*

XXV. *Fr. Ludovicus de Venetia, Magister in Theologia, annis duobus, parum plus.*

XXVI. *Fr. Petrus de Causano, Magister in Theologia, Provinciae Pennensis, duobus annis.*

XXVII. *Fr. Martinus de S. Georgio, Provinciae Iannae, sacrae Theologiae Magister, duobus annis.*

Tum aliud insequens monumentum legitur:

Anno Domini MCCVI. gloriosus Pater Franciscus incepit Ordinem suum.

MCCXII. incepit Ordinem S. Clarae.

MCCXXI. incepit Ordinem Fratrum de Poenit.

MCCXXVI. quarta nonas Novembris S. Franciscus migravit.

MCCXXVIII. B. Franciscus fuit canonizatus, praesente Papa.

MCCXXX. translatum fuit ipsius sacrum corpus VIII. Kal. Iunii.

MCCXXXI. B. Antonius migravit ad Dominum Id. Iunii.

MCCXXXII. canonizatus fuit Spoleti in Pentec.

MCCLIII. Beata Clara migravit ad Dominum II. Id. Augusti.

MCCLV. fuit canonizata apud Anagnam Civitatem.

In aversa pagina occurrunt: *Summi Pontifices Romani post B. Franciscum*, & quidem hoc ordine:

MCXCVIII. Innocentius.
MCCXVI. Honorius.
MCCXXI. Gregorius.
MCCXLI. Caelestinus.
MCCXLIII. Innocentius.
MCCLIV. Alexander.
MCCLXI. Vrbanus.
MCCLXV. Clemens.
MCCLXXII. Gregorius.
Caelestinus.

In

(1) Deinceps alia manus, forte Fr. Thedaldi de Casa, continuavit.

Innocentius.
Alexander.
Vrbanus.
Clemens.
Gregorius.
Innocentius.
Hadrianus.
Ioannes.
Nicolaus III. de Vrsinis.
Martinus.
Honorius.
Nicolaus IV. de Aesculo.
Caelestinus.
Bonifatius.
Benedictus. Curia ultramontes.
Clemens V. Guasca.
Ioannes XXII.
Benedictus.
Clemens.
Innocentius.
Vrbanus VI. de Giavalda. Venit Romam, & abiit iterum Avenionem.
Gregorius XII. Romam venit, & ibi moritur.
Vrbanus de Neapoli.
Bonifatius de Neapoli, Romae eligitur anno Domini MCCCLXXXIX. de mense Decembri.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Florentini Conventus Fratrum Minorum* 1406. Notandum praeterea est, quod pro Codicis custodia quatuor membranae adsutae sunt, in quibus minutissimis litteris exercitationes quaedam metaphysicae continentur.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, eum titulis rubricatis, & initialibus Operum auro variisque coloribus depictis, num. 92. designatus (1). Constat foliis scriptis 67.

PLVTEVS X. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

CODEX I.

IV. EVANGELIA CVM GLOSSIS MARGINALIBVS, ET INTERLINEARIBVS.

I. pag. 1. MAtthaei Evangelium, cum Prologo D. Hieronymi. Glossa prima inc. *Nomen Libri, Evangelium Graece, bonum nuntium Latine, & si sit commune proprium hoc nomen, habet annuntiatio Salvatoris in carne, quae nobis omen bonum contulit &c.* Glossa prima ad textum inc. *In principio fatis declarat se agere de humanitate, quum incipiat a carnali generatione.* Vltima des. *quae autem merces propriae conversationis, quodve pignus beatitudinis futurae, & in praesenti sit fidelibus, subdit: ecce ego &c.*

II. pag. 57. Marci Evangelium, cum Prologo. Ad hunc prima glossa inc. *Hier. Quatuor sunt qualitates, de quibus Sancta Evangelia contexuntur, praecepta, mandata, testimonia, exempla &c.* Prima glossa ad textum inc. *B. Ecce mitto Angelum meum. Angelus dicitur Ioannes, non societate naturae, ut mentitur Origenes, sed officii dignitate.* Vltima des. *terra multis plena miraculis, ubi fidelium credulitas, plus actibus, quam loquutionibus eruditur.*

III. pag. 89. Ioannis Evangelium, praevio Prologo Hieronymi. Ad eum prima glossa est: *Ioannes interpretatur gratia Dei, sive in quo est gratia.* Prima glossa in textum inc. *Alii Evangelistae describunt Christum natum ex tempore. Ioannes affirmat eum fuisse in Patre, ut in principio.* Vltima des. *Aug. Non dicit spatio non posse capi, sed capacitate legentium, quamvis salva fide rerum, plerumque verba videntur excedere fidem per hyperbolem.*

IV. pag. 131. Lucae Evangelium, cum Prologo. Prima ad hunc glossa inc. *Lucas de omnibus quae fecit Iesus & docuit &c.* Prima glossa in textum inc. *Zacharias. Docet divina Scriptura in his, quos commendare volumus, non solum mores, sed etiam parentes oportere laudari.* Vltima des. *quia Dominum post triumphum resurrectionis, & caelos penetrare videat.* Subiungitur in fine alter Prologus Divi Hieronymi super Lucam, qui inc. *Lucas Syrus, natione Antiochenus, arte Medicus &c.*

In ultima aversa pagina minutissimis, & evanescentibus litteris decem versiculi occurrunt Morales, qui sunt:

Felle caret, raptumque caret, nescitque nocere.
Optima grana legit, alios, proprios quasi, nutrit
Pullos, in cantu gemitum tenet, insidet undis;
Quo queat accipitris praevisa cominus umbra
Insidias fugere, simplex mitisque columba.

Tu

(1) Indicavit hunc Codicem Franc. Ant. Zacharias in Itinere Litterario per Ital. pag. 96.

Tu quoque si liber fueris, & mundus ab ira,
Detestans raptum, nullique parans nocumenta,
Sobrius in victu, flagrans in fratris amore,
Compunctus corde, vigilans, & cautus ob hoste,
Simplex, & mitis, eris ipse profecto columba.

Codex membr. Ms. in fol. maior. Saec. XIII. cum textu Sacrae Scripturae crassiori littera exarato, & initialibus auro variisque coloribus, nec non Evangelistarum symbolis figuratis, num. 94. designatus. Constat foliis scriptis 188.

ACTVS APOSTOLORVM, EPISTOLAE CANONICAE, APOCALYPSIS, ET EPISTOLAE PAVLLINAE.

Cod. II. I. pag. 1. ACtus Apostolorum, cum Prologo Beati Hieronymi (1). Inc. *Lucas Antiocensis* (2), *natione Syrus, cuius laus in Evangelio canitur, apud Antiochiam, medicinae artis egregius.* Des. *ut non solum corporum, sed etiam animarum languoribus eius proficeret medicina.* In fine maioribus litteris legitur: *Explicit Liber Actuum Apostolorum.* Capita sunt LXVIII.

II. pag. 25. Epistolae Canonicae VII. cum Argumento, & Prologo, primum in omnes generali, mox peculiari, tali pacto: *Incipit Prologus septem* (sic) *Epistolas Canonicas, Iacobus, Petrus, Iohannes, & Iudas, septem Epistolas ediderunt, tam mysticas, quam succinctas, breves pariter ac longas; breves in verbis, longas in sententiis, ut raro inveniatur qui non earum lectione caecutiat. Explicit Prologus* (3). Incipit Argumentum (4): *Non ita ordo est apud Graecos, qui integre sapiunt.* Des. *nec Sacrae Scripturae veritatem poscentibus denegabo. Explicit Argumentum septem Epistolarum Canonic. Incipit Prologus in Epistola Iacobi* (5) *Apostoli. Iacobus Apostolus sanctum instruit Clerum &c.* Tum adiiciuntur Capitula XX. Primum inscribitur: *De inimicorum insecutionibus risui deputandis.* Vltimum: *De virtutibus sanctorum, & conversoribus eorum, qui fuerunt peccatis astricti.*

III. pag. 28. Petri Epistola I. Capita habet XX. Primum: *De generatione invicta potentia.* Vltimum: *De Deo, qui optimum opus imitantes ad consummationem perducit.* Mox Prologus, qui inc. *Discipulos Salvatoris invicti toto orbe diffusos.* Des. *tota cum sollicitudine exhortatur.*

IV. pag. 31. Petri secunda cum Prologo, qui ita se habet: *Simon Petrus per fidem huic mundo sapientes mortuos esse declarat, eisdemque pietatis quanta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.* Hunc tamen praecedit tabula Capitum XI. Primum: *De sanctis, quos in hoc mundo, ut interfectos alloquitur.* Vltimum: *De Epistolis Apostoli Paulli, quas ex intellectu habere difficile, & ob indoctis everti promittit.*

V. pag. 32. *b.* Beati Ioannis Apostoli Epistola I. cum sequenti Prologo: *Rationem Verbi, & quod Deus ipse sit charitas manifestat, & osores fratrum, nec scire Deum, nec pios fieri posse usque differat, at esse comprobet homicidas, eo quod odio sit interfectionis occasio.* Capita habet XX Primum: *De verbo vitae, quod erat antequam mundi machina principium sortiretur.* Vltimum: *De mundo, qui est positus in maligno, & simulacrorum fugienda cultura.* Huius Epistolae Capitis V. versus 7. ita interpolatus est, & erasus, ut facile adpareat posteriore manu multa esse addita, & confusa; quare ita nunc habet: *Quoniam tres sunt, qui testimonium dant in caelo, spiritus, aqua, & sanguis. Et tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in caelo, Pater, & Filius, & Spiritus* (supra *Filius* recentiore manu scriptum fuit, *Verbum*; & *Sanctus* additum voci *Spiritus*) *& hi tres unum sunt.* Heic additur ab eadem posteriore manu: *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua, & sanguis.* Mox antiqua scriptura erasa est, sed e vestigiis adhuc legitur: *& hi tres in nobis unum sunt.* Huiusmodi autem correctiones, & rasurae in toto passim Codice occurrunt, quod maxime dolendum.

VI. pag. 35. Ioannis Epistola secunda, quae Capita habet V Primum: *De diligendis cultoribus veritatis.* Vltimum: *De sua praesentia, in qua narrandum omnia reservavit.* Prologus ita habet: *Vsque adeo ad sanctam faeminam scribit, ut eam lam quoque Dominam non dubitet litteris appellare, eiusdemque filiis testimonium, quod ambulent in veritate perhibeat.*

VII. pag. ead. *b.* Ioannis Epistola tertia, cuius Capita sunt V. Primum: *De filiis Apostoli rigore tenentibus veritatem.* Vltimum: *De multiplici sacramento, quod ut revelaret suum distulit adventum.* Prologus est sequens: *Gaudium* (corr. *Gaium*) *pietatis caussa extollit, atque ut in ipsa pietate maneat, exhortatur. Diotrepen impietatis & superbiae caussa obiurgat. Demetrio autem bonum testimonium perhibet cum fratribus universis.*

VIII. pag. 36. Iudae Apostoli Epistola, cui iste praecurrit Prologus: *Iudas Apostolus*

(1) Nomen *Hieronymi* expunctum est. Interim notandum pro virgulis ubique puncta usurpari in hoc Codice

(2) Erasa priori scriptura, ab alia manu substitutum est *Antiocensis*

(3) Alia manus Saec. XIII. correxit: *Explicit Argumentum.*

(4) Eadem manus correxit: *Incipit Prologus in Epistolas Canonicas.* Notandum praeterea ubi antiquitus erat *Argumentum*, substitui recentius *Prologum*, & e contra.

(5) Eadem manus correxit: *Explicit Prologus. Incipit Argumentum in Epistola Iacobi.*

lus (1) *fratres de corruptionibus* (2) *vine veritatis ita informat, ut illicitum esse differet de sub iugo semel erutos servitutis, denuo operam suam officiis navigare* (sic) *servilibus*. Capita habet VI. Primum: *De misericordia & pax & charitatis & Dei gratiam* (sic). Vltimum: *De his qui potest conservare sine peccato & constituere ante conspectum gloriae suae*. In calce legitur: *Expliciunt septem Epistolae Canonicae*.

IX. pag. 37. Ioannis Apostoli & Evangelistae Liber Apocalypsis, cum Prologo, qui inc. *Ioannes Apostolus, & Evangelista a Christo electus atque dilectus, in tanta amore dilectionis ab eo est habitus, ut in coena super pectus eius recumberet*. Des. *& Deo magisterii doctrina servetur*. Tum sequitur Argumentum, quod inc. *Apocalypsis Ioannis tot habet sacramenta, quot verba*. Capita habet L. Primum: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis*. Vltimum: *De profectione bonorum, atque malorum*. In fine maiusculis litteris: *Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus. Explicit Liber Apocalypsis Iohannis Apostoli & Evangelistae*.

X. pag. 48. Epistolae Paullinae XIV. quibus praeit Praefatio Beati Hieronymi Presbyteri, quae inc. *Primum quaeritur, quare post Evangelia, quae supplementum legis sunt, & in quibus nobis exempla, & praecepta vivendi plenissime digesta sunt*. Des. *& manentem substantiam in caelestibus*. Huic subiicitur Argumentum in Epistolam ad Romanos, quod inc. *Romani, qui ex Iudaeis gentibusque crediderunt*. Des. *ad pacem & concordiam cohortatur*. Mox pag. 50. occurrunt Canones in omnes Epistolas. Primus ita se habet: *Romani sunt partes Italiae. Hi praeventi sunt a falsis Apostolis, & sub nomine Domini nostri Iesu Christi in legem & Prophetas erant inducti. Hos revocat Apostolus ad veram & Evangelicam fidem scribens eis a Corintho*. Vltimus: *De eo quod passibile sit omnibus & necesse universa mandata Dominica plenissime custodire. Ad Romanos Cap. VI. Ad Corinth. XVII. Ad Galatas XXV. Ad Titum secunda Cap. III.* adiecto in fine: *Expliciunt Canones Epistolarum Paulli*. Inde vero pag. 51. *b. Incipiunt Capitula, qui* (sic) *secundum Canones sunt exquir*. Primum: *De nativitate Domini secundum carnem*. XXXVII. & ultimum: *De mysterio Domini ante passionem in silentio. Post passionem vero ipsius revelatio. Expliciunt Capitula secundum Canones*. Tandem pag. 52. *b*. Epistola ad Romanos, praevia Capitum tabula, quorum primum ita habet: *Primum quidem gratias ago Deo meo*. XXX. *Rogo autem vos, fratres, ut observetis*; & Argumento, quod inc. *Epistolae ad Romanos caussa haec est*. Des. *& ab omni vitae pravitate revocare*.

XI. pag. 62. Ad Corinthios prima, Praecurrit Argumentum, quod inc. *Epistola prima ad Corinthios multas caussas, diversasque complectitur*. Des. *aut habens, licet propter, tamen parvulas actiones*. Sequitur Praefatio, quae inc. *Corinthii sunt Achaici*. Des. *scribens eis ab Epheso per Timotheum discipulum suum*. Tandem occurrit Capitum tabula. I. *Obsecro itaque vos fratres*. XXV. *Obsecro autem vos fratres*.

XII. pag. 72. Ad Corinthios secunda. Argumentum inc. *In secunda ad Corinthios Epistola, quasi in partem superioris*. Des. *sub praedicationis specie lucra pecuniaria, quaestusque sectantes*. Prologus inc. *Post actam poenitentiam consolatorium Epistolam &c.* Tum Capitum tabula. I. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi*. XX. *Praedixi, & praedico, ut praesens vobis*.

XIII. pag. 78. Ad Galatas. Argumentum inc. *Galatae post susceptionem Evangelii quidam ad observationem legis veteris compulerunt*. Des. *a gratia excidistis, qui in lege iustificamini*. Prologus inc. *Galatae sunt Graeci*. Des. *scribens eis ab Epheso*. Inde Capitum tabula. I. *Miror quod sic tam cito transfermini*. XII. *Videte qualibus litteris scripsi vobis*.

XIV. pag. 81. *b*. Ad Ephesios, praevio Argumento, quod inc. *Ephesii sunt Asiani; hi accepta verbo veritatis perstiterunt in fide*. Des. *contra spirituales hostes volentt dimicare*. Tum spatium pro brevi Prologo relictum est; inde occurrit Capitum tabula. I. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi*. X. *De cetera fratres confortamini in Domino*.

XV. pag. 85. Ad Philippenses, cum Argumento, quod inc. *Philippi Macedoniae Civitas est, in qua Apostolus, post visionem, quae ei ostensa fuerat*. Des. *eos velit fructibus abundare*. Tum Prologus inc. *Philippenses sunt Macedones*. Des. *scribens eis a Roma de carcere per Epaphroditum*. Inde Capitum tabula. I. *Gratias ago Deo meo in omnibus*. IX. *Gavisus sum autem in Domino*.

XVI. pag. 87. *b*. Ad Colossenses, praevio Argumento, quod inc. *Primum apud Colossenses Epaphre verbo fidei iactata sunt fundamenta*. Des. *aut Iudaicis observationibus implicentur*. Prologus inc. *Colossenses & hi sicut Laodicenses*. Des. *& Onesimum accolitum*. Tum Capitum tabula. I. *Gratias agimus Deo & Patri*. X. *Mulieres subditae estote viris, sicut oportet*.

XVII. pag. 90. Ad Thessalonicenses prima. Argumentum inc. *Grande fidei testimonium*. Des. *maiorem eas dicit debere sollicitudinem praeparare*. Prologus inc. *Thessalonicenses sunt Macedones*. Des. *& Onesimum accolitum*. Inde Capitum tabula. I. *Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis*. IX. *Ipse autem Deus pacis*.

XVIII. p. 92. Ad Thessalonicenses secunda. Argumentum inc. *Servatur in secunda Epistola eadem praedicatio*. Des. *consuetudo serve-*

(1) Additum *frater Iacobi*.
(2) Corr. *corruptoribus*.

vetur. Prologus inc. *Ad Thessalonicenses secundam scribit Epistolam*. Des. *& Onesimum acolutum*. Tum Capitum rabula. I. *Gratias agere debemus Deo semper*. V. *Denuntiamus autem vobis fratres*.

XIX. pag. 93. *b*. Ad Timotheum prima, cum argumento, quod inc. *Quae proficiscens Macedoniam Apostolus*. Des. *provectam cupiant sanctitatis*. Prologus inc. *Timotheum instruit & docet*. Des. *disciplinae*. Tum Capitum tabula. I. *Sicut rogavi te, ut remaneres*. XII. *Divitibus huius saeculi*.

XX. pag. 96. *b*. Ad Timotheum secunda, cum Argumento duplici. Primum inc. *Iustitia Episcopatus sui*. Des. *si tribulationum onere prematur*. Alterum inc. *Falsa scientia est*. Des. *vel subtilitatem disputationum*. Inde Prologus inc. *Item Timotheo scribit*. Des. *scribens ab urbe Roma*. Tandem Capitum tabula. I. *Noli itaque erubescere*. VII. *Festina venire ad me cito*.

XXI. pag. 98. *b*. Ad Titum, cum Argumento, quod inc. *Brevis numero versuum ad Titum Epistola est*. Des. *meliores esse didicerant*. Prologus inc. *Titum commonefacit*. Des. *Iudaicis credunt*. Tum Capitum tabula. I. *Huius rei gratia reliqui te Cretae*. VI. *Fidelis sermo & de his volo*.

XXII. pag. 99. *b*. Ad Philemonem, cum Prologo, qui inc. *Philemoni familiares litteras facit pro Onesimo servo eius*. Des. *ab urbe Roma de carcere*. Tum Capitum tabula. I. *Gratias ago Deo meo*. III. *Ego Paulus scripsi mea manu*.

XXIII. pag. 100. Ad Hebraeos, cum Argumento, quod inc. *In primis dicendum est, cur Apostolus Paulus in hac Epistola scribendo non servaverit morem suum*. Des. *Graeco sermone composuit*. Inde adest Capitum rabula. I. *Multifariam multisque modis*. XXIII. *Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem*.

XXIV. pag. 107. Historia apparitionis S. Michaëlis Archangeli in octo sectiones divisa, cum hoc titulo: *In Natalitiis S. Michaëlis*. Inc. *Memoriam Beati Michaëlis Archangeli tota orbe venerandam, ipsius, & opere condita & consecrata nomine demonstrat Ecclesia, quae non metallorum fulgore, sed privilegia commendata signorum, vili factu schemate, sed caelesti est praedita virtute*. Des. *maxime tamen eius dem die natalis quam & de provinciis circumpositis, plus solito confluens turba recurrat, & Angelicae virtutis motor quodammodo credatur adesse frequentia, & quod spiritualiter dixit Apostolus, & corporaliter agi videbatur, quod Angeli sunt administratorii spiritus, in ministerium missi, propter eos qui hereditatem capiunt salutis in Christo Iesu Domino nostro. Amen.* Tum subiungitur manu diversa: *Vacat, nec amplius replicetur in numero legendorum, vel nec reputanda est in numero legendarum*. In aversa pagina inter varia nullius momenti leguntur hymni rudes in laudem S. Ioannis Baptistae.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori, ac ferme quadrato Saec. IX vel X. binis columnis, grandiori littera diligentissime exaratus, variis in locis interpolatus, & dignus, qui attente perpendatur, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 95. designatus. Constat foliis scriptis 108.

PETRI TRECENSIS HISTORIA SCHOLASTICA.

PEtri Trecensis Historia Scholastica, praevia Capitum Tabula, Epistola ad Guillelmum Senonensem Archiepiscopum, & Praefatione, ut in Codice III. Plutei XXXIII. sin. supra pag. 283. §. I. Cod. III.

In ultimo folio alia manu adnotatio exstat de Davidis generatione, usque ad Ioseph, ac praeterea narratio brevis de Iosepho Patriarcha veteris Legis.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, necnon scholiis aliquot ad marginem, num. 96. designatus. Constat foliis scriptis 119.

PETRI IOANNIS LECTVRA SVPER EVANGELIA MATTHAEI, ET LVCAE.

I. pag. 1. PEtri Ioannis, Ordinis Minorum (1), ut antiqua manu notatum est in Codicis primo tegmine, Lectura super Evangelium Matthaei. Praecurrunt Prolegomena varia, quae inc. *Quatuor facies uni, & quatuor pennae uni &c. Ezech. I. Quemadmodum admirabilis est clausura, secundum quam tota radiorum diffusio, immo omnium generandorum formatio, & distincta virtualiter continetur in semine, sic non minus admirabilis est genitura, secundum quam omnia sub numero, ordine originaliter procedunt ex semine*. Des. *tum quia licet illae particulae sint parvae, & paucae, earum tamen ratio & intentio adspicit totum Librum, & eum, qui est materia totius Libri, scilicet Christum*. Expositio inc. *His igitur praelibatis, accedendum est ad Matthaeum, qui est in ordine primus, cuius Librum in septem partes dividit Chrysostomus super Matthaeum*. Des. *illi ergo preces offerimus devotas, ut cor nostrum sibi aperiat, & mundi vanitatibus claudat, fideli voce clamantes, & in cordibus nostris cantantes, quod ipse est Dominus, qui aperit, & nemo claudit, claudit, & nemo aperit; ipse est Leo resurgens, qui solus meruit & potuit solvere septem* Cod. IV.

(1) Hic Petrus Ioannis, Dioecesis Biterrensis, Ioachimi Abbatis vestigiis insistens, in Commentariis ad Evangelium, & Apocalypsim Ioannis, ea prodidit, propter quae haereticus pronunciatus est, unde post mortem, eius corpus effossum exustumque est. Vid. Bzovium ad A. MCCXCIX. num. XXXIX.

ptem signacula libri Dei, cui est honor & gloria in saecula saeculorum. Amen. Explicit Lectura super Evangelium Beati Matthaei. Amen. Subiicitur alia manu *Tabula Evangeliorum Beati Matthaei per totum annum.*

II. pag. 110. Eiusdem Lectura super Lucam. Praefatio inc. *Quoniam ex dictis super Matthaei Evangelium, & Ioannis, fere maior pars Evangelii Marci, & Lucae est facta, & ex eisdem ad reliqua via expositionis pateat satis plana; idcirco solam Marci generalem, & summam divisionem, quoniam pauca extra Matthaeum dixerit, breviter proponamus.* Des. *prout Gregorius in Homelia festi Adscensionis exponit.* Lectura inc. *Lucas autem primo praemittit Prologum, secundo exsequitur historicam Evangelii stylum, ibi: Fuit in diebus. In Prologo autem primo praemittit unum caussam, propter quam hoc Evangelium scripsit, quae fuit exsufflatio, & evitatio falsorum Evangelii conscriptorum, & falsitatum ab eis conscriptarum.* Des. *ostendens ad quem finem Christi vita, & doctrina, & passio, ac resurrectio, & adscensio discipulos suos perduxit, ad iubilum videlicet sempiternalium laudum Dei unius & trini, benedicti & benedicendi in saecula saeculorum. Amen. Explicit Lectura super Lucae Evangelium. Deo gratias. Amen.* Codicem claudit Summarium quaestionum, quae in hac super Lucam Expositione pertractantur.

In fine adnotatio praesens legitur manu Fratris Thedaldi iam senescentis:

Nota quod Postilla Petri Ioannis super Isaiam incipit: Spiritu magno vidit ultima.

Super Ezechielem: Tu signaculum similitudinis gloriae Domini.

Opera Petri supradicti super Sententias primam per Quaestiones, & aliud opus per modum Summae.

Super secundam, super tertiam.

Super quartum incipit: An ius Regiae dignitatis.

Super Anagogica Hieremiae: Venerabilia & electe Dei minister.

Super Lamentationes: Circa Lamentationes Hieremiae.

In Codicis tegumento notatum est: *Ista Postilla est ad usum Fratris Matthaei Guidonis.* In primo autem folio haec alia: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno* 1406.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum Initialibus coloratis, num. 97. designatus. Constat foliis scriptis 168.

ANONYMI TRACTATVS SVPER CANTICA CANTICORVM, CATENA IN IOANNEM &c.

I. pag. 1. ANonymi Tractatus super Cantica Canticorum (1). Praefatio inc. *Osculetur me osculo oris sui. In hoc Libro, sicut etiam in ceteris Libris, a lectoribus tria debent quaeri, intentio, utilitas, & ad quam partem Philosophiae, vel humanitatis pertineat.* Des. *quae scilicet Cantica, sunt caussa Canticorum, idest bonorum operum, atque cogitationum in minus perfectis fidelibus Canticum Canticorum dico sic clamantium.* Tractatus inc. *Osculetur me &c. Vox amicorum de novo & veteri Testamento cum quodam timore & humilitate dicentium, non osculare, quod posset dicere sponsa, sed osculetur, idest tangat me osculo oris sui, idest dulcedine praesentiae suae &c.* Des. *& sicut hinnulus cito currit, eodem modo & tu per nos salvandos convertere velis. Explicit Tractatus in Canticis Canticorum.* Tum eadem antiqua manus litteris ferme quadratis haec addidit: *Vox est anima hominis, quae dum contemplatur, spiritus est; dum sentit, sensus est; dum cupit, animus est; dum intelligit, mens est; dum discernit, ratio est; dum vult, voluntas est.* Cod. V.

II. pag. 52. *b.* Fragmentum sequitur de Sacramento Corporis Christi, quod inc. *Corporali siquidem ore corporaliter manducamus, & bibimus, quoties de altari Dominico ipsum Dominicum Corpus per manum sacerdotis accipimus; spirituali vero ore cordis spiritualiter comeditur & hauritur, quando suaviter & utiliter, sicut Beatus Augustinus dicit, in memoria revocatur &c.* Huic autem fragmento subiicitur sequens protestatio: *Ego Berengarius indignus Diaconus Ecclesiae Sancti Mauricii Andegavensis cognoscens verum Catholicam & Apostolicam fidem, anathematizo omnem haeresim, praecipue eam, de qua hactenus infamatus sum, quae adstruere conatur panem & vinum, quae in altare ponuntur, post consecrationem, solummodo Sacramentum, & non verum Corpus & Sanguinem Domini Nostri Iesu Christi esse; nec posse sensualiter in solo Sacramento manibus sacerdotum tractari, vel frangi, aut fidelium dentibus atteri. Consentio autem Sanctae Romanae & Apostolicae Sedi, & ore & corde profiteor de Sacramentis Dominicae mensae eam fidem tenere, quam Dominus & venerabilis Papa Nicolaus, & haec Sancta Synodus auctoritate Evangelica & Apostolica tenendam tradidit, mihique firmavit, scilicet panem & vinum, quae in altare ponuntur, post consecrationem, non solum Sacramentum, sed etiam verum Corpus & Sanguinem Domini Nostri Iesu Christi esse; & sensualiter, non solum Sacramen-*

(1) Tam hic Tractatus, quam sequens Commentarius, seu Catena in Ioannem, manu antiqua in summo huius primae paginae margine, Hieronymo tribuuntur, quum scriptum sit: *Hieronymus super Canticis, & super Ioannem;* sed neutrum istorum Operum occurrit in edit. Veronensi studio & labore Dominici Vallarsii MDCCXXXIV. Tomis XI. in fol.

mento, sed in veritate manibus Sacerdotum tractari, frangi, & fidelium dentibus atteri, iurans per Sanctam & homoasion Trinitatem, & per haec sacrosancta Christi Evangelia. Eos vero, qui contra hanc fidem venerint cum dogmatibus & sectatoribus suis aeterno anathemate dignos esse pronuncio. Quod si ego ipse aliquando aliquid contra haec sentire, ac praedicare praesumpsero, subiaceam Canonum severitati.

III. pag. 53. Commentarius, seu Catena ex variis Patribus, quorum nomina reticentur, in Evangelium Ioannis. Inc. *In principio erat Verbum. Verbum substantiale intelligitur, quod in ipso homine manet totus. Quod de sono intelligitur, non ipse sonus qui transit. Refer animam ad illud verbum, quod habes in corde tuo, tamquam consilium natum in mente tua, ut mens tua pariat consilium.* Des. *quamvis salva fide verum, pleramque verba videantur exercere* (sic) *fidem per hyperbolem. Explicit.* Haec Catena est multo prolixior, quam sit in editione Veneta cum glossa ordinaria interlineari &c. anni MDLXXXVIII. fol. Tom. V. a pag. 185. usque ad pag. 244. cum qua tamen finis tantummodo concordat.

IV. pag. 148. Auctoritates quaedam ex S. Hieronymo, Augustino, & Gregorio de Presbyteris uxorem habentibus, de decimis, de ieiunio, de eleemosyna, & de Confessionis Sacramentalis sigillo. Prima inc. *Hieronymus. Consulendum decrevistis, utrum Presbyterum habentem uxorem sustentare & honorare debeatis, an a vobis proiicere. In quo respondemus, quia licet ipsi Sacerdotes valde reprehensibiles sint, vos tamen convenit Deum imitari, qui solem suum oriri facit super bonos & malos. Deinceps autem eum non debetis a vobis, quia nec Iudam Dominus, quam esset mendax discipulus, de numero discipulorum deiecit; verum de Presbyteris vobis, qui laici estis, qualescumque sint, nec iudicandum, nec de vita eorum quidem propria investigandum, sed Episcoporum iudicio, quidquid illud est reservandum. Si quis discernit Presbyterum coniugatum, tamquam occasione nuptiarum idem offerre non debeat, & ab eius oblatione ideo se abstinet, anathema sit &c.*

V. pag. ead. *b* Anonymi Sermo sine titulo, qui tamen est de Sacerdotibus, sacrum ministerium negligentibus, & alienas paroecias invadentibus. Inc. *Qui descendunt mare in navibus, facientes operationem in aquis multis, ipsi viderunt opera Domini & mirabilia eius in profundo. Dixit & stetit spiritus procellae, & exaltati sunt fluctus eius. Adscendunt usque ad caelos, & descendunt usque ad abyssos; anima eorum in malis tabescebat; turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius, & omnis sapientia eorum devorata est. Conqueritur Dominus per David, fratres charissimi, de nobis Sacerdotibus, quibus gubernaculum Ecclesiae suae commisit, & opera, & consilia sua revelavit, quoniam navem suam male gubernamus, nec in die serenitatis, nec in die procellae discreti sumus.* Des. *Deus autem, cuius Vicarii estis, qui dedit vobis iudicium, quod faceretis in mundo, confirmari in caelo, ipse vos regat, & confirmet in officio commisso, ut subditam gregem offerre possitis venienti Domino nostro Iesu Christo, qui vivit & regnat in saecula &c.*

Pro Codicis custodia fragmentum legitur Commentarii in Satyram VI. Iuvenalis. Tum epigraphe: *In isto Volumine continetur Expositio super Cantica Canticorum. Item Expositio Evangelii Beati Io. Evangelistae. Est ad usum Fratris Thebaldi; dedit sibi Dominus I. de Iadi anno quo redit de mari Illyrico.*

Codex membranac. Ms. in 8. quadr. Saec. XI. (1) cum initialibus, & titulis rubricatis, num. 98. designatus. Constat foliis scriptis 150.

NICOLAI GORRAM EXPOSITIO SVPER EVANGELIVM MATTHAEI.

Cod. VI.

MAgistri Nicolai Gorram (2) Expositio super Evangelium Matthaei, & primo in Prologum S. Hieronymi, quae inc. *Matthaeus &c. Praesens Prologus in tres partes dividitur.* Des. *non tacerem.* Expositio in textum inc. *Liber generationis I. C. Sicut fluvius de loco voluptatis egrediens &c.* Des. *ad quae nos perducat, qui est benedictus in saecula.* Tum subiungitur declaratio brevis illorum verborum: *Data est mihi omnis potestas &c.* ut in Codice XI. Plut. VIII. supra pag. 382. cum quo initium & finis totius Expositionis concordat, ita ut ab uno eodemque exemplari uterque videatur profluxisse. Heic in fine adiecta erat fortasse scriptoris nota, quae deinde omnino erasa est; forte quis divinando annum eruet MCCLXXIV.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 99. designatus. Constat foliis scriptis 175.

ALEXANDRI DE ALEXANDRIA POSTILLAE SVPER IOANNEM.

Cod. VII.

ALexandri de Alexandria (3) Postillae super Ioannem. Praecedit Expositio in Pro-

(1) De eo meminit Cl. Franc. Ant. Zacharias in Itinere Litterar. per Italiam Venetiis per Seb. Coleti MDCCLXII. pag. 97. qui tamen duas manus, nescio an recte agnoscit, unam saeculi X. & alteram XI.

(2) Huic adscribitur in epigraphe de more posita in Codicis limine, manu antiqua. Fuit autem Nicolaus iste de Gorram, sive Gorrain, Gorrant, Gorgant, Gorham, Gorranus Gallus a loco natalium in confinibus Cenomanensium, & Armoricorum, nuncupatus, Ord. Praedic. Theologiae Magister Parisiis, ubi diu docuit, obiitque A. MCCXCV. Scripsit Postillas, sive Commentarios in universos Libros Sacrae Scripturae, qui recensentur ab Iac. Quetif Tomo I Bibl. Dominic. pag. 438. Pleraque adhuc inedita; lucem tamen viderunt in IV. Evang. Coloniae primum A. MCCCCLXXII.

(3) Fuit Ordinis Minor. Generalis A. MCCCXIII. & MCCCXIV. Romae mortuus. Vid. Wadding. pag. 9. & Annales eius ad A. MCCCXIII. seqq. Eius praeter alia memorantur Postillae in Esaiam. Ecclesiasticum, Tobiam, Evangelium Ioannis, & Epistolas Paulli.

Prologum B. Hieronymi, quae inc. *Hic est Io. Evangelista &c. In hoc Prologo procedit Hieron. in hunc modum. Primo describit personam auctoris; secundo ostendit praeeminentiam materiae, de qua agit &c.* Des. *& de quo dicitur Matth. XXIII. unus est magister vester*, Postilla ad textum inc. *In principio erat Verbum. Istud Evangelium prima sui divisione dividitur in partes quatuor; nam primo inducitur persona mediatoris, secundo per mediatorem reducitur persona transgressoris &c.* Des. *sed capacitate legentium comprehendi fortasse non possent. Explicit Postilla super Evangelium Sancti Ioannis edita a Fratre Alexandro de Alexandria, Ordinis Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore. Deo gratias. Amen.*

Codex membranae. Ms. in fol. min. Saec. XIV. binis columnis, num. 100. designatus. Constat foliis scriptis 165.

ANONYMI POSTILLA SVPER IOANNEM, ET EXPOSITIO SVPER HIEREMIAE THRENOS.

Cod. VIII. I. pag. 1. ANonymi Postilla super Evangelium Ioannis, cum Prologo, qui inc. *Ad Evangelii Ioannis sublimem celsitudinem, ac subtilissimam profunditatem summarie contuendam occurrit verbum Psalmistae: vox tonitrui in rota.* Des. *ut hunc Angelum volantem per medium caeli, Evangelium aeternum habentem, & evangelizantem, fideli ac sereno oculo contemplari possimus, ad laudem & gloriam unigeniti Dei, qui cum Patre &c.* Postilla in textum inc. *In principio erat Verbum, Totus hic Liber potest dividi in quatuor partes; ut prima sit de ingressu Verbi in mundum, sive in Virginis uterum &c.* Des. *sed & ultra hoc nos vere dicere possumus, quod verba, & signa in hoc Libro conscripta in tantum excedunt intelligentiam nostram, quod omnis nostra expositio incomparabiliter deficit ab incomprehensibili plenitudine veritatis, & intelligentiae libri huius, ad quam nos perducat ipse Iesus Dei filius, qui est solaris lux, & beatifica veritas animarum nostrarum, cui laus & gloria & honor in saecula saeculorum.* Tum versiculi:

Explicit, haec illa, si post, addatur in illa.
Mille meae Siculis errant in montibus agnae;
Lac mihi non aestate novum, nec frigore desit.

Scriptum est hoc Opus sub anno Domini MCCCLVII. & in Vigilia Sancti Thomae Apostoli completum in Nemore de Mucello in loco Fratrum Minorum.

Thedaldi (1) *Liber est aliquo correctior iste.* Tum pag. 97. Sequuntur Summaria quaedam, & additiones ad Opus supra descriptum.

II. pag. 99. Anonymi Expositio brevis super Lamentationes Hieremiae Prophetae. Inc. *Circa expositionem Lamentationum Hieremiae Prophetae quinque sunt praenotanda. Primum est, quare vocantur Threni.* Des. *& etiam de Christi poena pro eius peccatis in torculari crucis expressa.* Videtur mutila; ideoque in margine adscriptum legitur: *Non plus inveni*, Tandem pag. 103. habetur Tabula super Evangelia Ioannis totius anni.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus* 1406. In ultimo autem Codicis tegmine haec alia adnotata sunt: *Iste Liber, sive ista Postilla satis bona, est ad usum Fratris Thedaldi de Mucello, quam suis tribus digitis non modico labore conscripsit in paucis diebus, in loco Nemoris, anno Domini MCCCLVII.* Et inferius: *Iste Liber est ad usum Fratris Matthaei Guidonis in vita sua.*

Codex membranae. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, manu Fr. Thedaldi exaratus, cum titulis rubricatis, & icone auctoris in littera initiali, num. 101. designatus. Constat foliis scriptis 103.

ALEXANDRI DE ALEXANDRIA POSTILLAE SVPER IOANNEM.

MAgistri Alexandri de Alexandria Postillae super Ioannem, ut in Cod. VII. Cod. IX.
huius Plutei supra pag. 410. Heic autem praeter Expositionem in Hieronymi Prologum, adest etiam auctoris ipsius Praefatio, quae inc. *Amicus sponsi stat, & audit, & gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc verbum scribitur in Evangelio, cuius expositioni intendimus.* Des. *hoc gaudium impletur, quando anima intrat in gaudium Domini sui, ad quod nos perducat &c.* In fine legitur: *Explicit Postilla super Evangelium Sancti Ioannis edita a Fratre Alexandro de Alexandria, Ordinis Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore. Deo gratias.*

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & primis duabus etiam auratis. & cum icone S. Ioannis, num. 103. designatus. Constat foliis scriptis 63.

PETRI DE RIGA AVRORA BIBLIAE.

I. pag. 1. PEtri de Riga (2) Aurora Bibliae, Cod. X.
seu Expositio brevis historica, & allegorica Librorum ferme omnium Sa-

(1) Ita legimus hanc primam vocem, quae tota paene est erasa.

(2) Aliud Exemplar, & quidem multo uberius, huius Operis recensuimus in Codice II. Plut. XV. Catalogi Tomo I. pag. 147. seqq. ubi de Auctore etiam aliquid praefati sumus; sed quum ibi propter materiae ubertatem, brevitati consulere, ac propterea singulorum veteris praesertim Testamenti Librorum initia reticere coacti fuissemus, quod illic praetermisimus, heic praestandum operae pretium duximus.

Sacrae Scripturae, versibus elegiacis, & quandoque leoninis, cum uberrimis scholiis marginalibus. Praecedit Praefatio prosaica, quae inc. *Frequens sodalium meorum petitio.* Des. *patenter illuxit.* Liber Genesis, post Opera sex dierum, hexasticho comprehensa, cuius initium:

Primo facta die duo, caelum, terra leguntur &c.

inc.

Principio caelum terramque creasse refertur,
Qui sine principio, qui sine fine manet.

Des.

Inde Ioseph rediit; fit pax cum fratribus; omnes
Supplicant (sic) *huic fratres, ille remittit eis.*

II. pag. 9. Exodus inc.

Haec duodena patrum sunt nomina, qui quasi plebis
Semina Iudaicae, tot tribuere tribus.

Des.

Sed pietas Christi nos igni subtrahat isti;
Crimina nostra laves, nos super astra leves.

III. pag. 16. Leviticus inc.

Vox autem Domini Moysen vocat, imperat illi,
Vt sua verba ferens, plebis in aure ferat.

Des.

Albugo caecat oculos, & devotat illum,
Qui tumet adscribens candida facta sibi.

IV. pag. 20. *b.* Numeri, seu, ut est in Codice titulus, quaedam de Libro Numeri secundum Beatum Gregorium. Inc.

Alloquitur Moysen Deus, & iubet ut numeretur
Omnibus ex tribubus fortis ad arma cohors.

Des.

Post mortem Christi peccans redit ad Paradisum,
Redditur & nobis nectare terra fluens.

V. pag. 23. *b.* Deuteronomium inc.

Haec sunt verba, quibus Moyses instruxit Hebraeos,
Et velut altera lex dicitur istud opus.

Des.

Vt sic purgatus, iudex quum venerit, illam
Effugiat poenam, quae sine fine manet.

VI. pag. 25. Liber Iosue inc.

Post Moysen Iosue populo dominatur Hebraeo;
Terram quam Moyses non dedit, iste dedit.

Des.

His ita completis Iosue sua tempora complens
Transiit ad patres dignus honore suos.

VII. pag. 26. *b.* Liber Iudicum inc.

Post Iosue de Iudicibus narratio fiat,
A quibus auxilium sumpsit Hebraea tribus.

Des.

Qui cruce purpurea, qui morte sui pretiosa
Exstinxit Satanam cum legione sua.

VIII. pag. 28. Liber Ruth inc.

Ad Ruth festinat Petri stylus, cius ut actus
Depingat tenui carmine sermo brevis.

Des.

Ille Booth ex Ruth generavit Obeth, pater iste
Efficitur Iesse, fit pater ille David.

IX. pag. ead. *b.* Libri Regum IV. cum Prologo decasticho, qui inc.

Post Librum de Iudicibus sacra lectio tractans
De Regum titulis nobile ponit opus &c.

Liber primus inc.

Monte manens Ephraim civis de Ramotha Sophi
Affuit unus, & huic Elcana nomen erat.

Liber quartus des.

Sic post hanc vitam, quae volvitur orbe dierum
Septem, nos revocat ad sua templa Deus.

X. pag. 36. Liber Tobiae inc.

Qui legis historiam Tobiae, discute sensum
Qui latet, e petra larga fluenta bibes.

Des.

Illa sepulturae requies finem notat orbis,
In requie Christus dum sua membra locat.

Tum sequuntur tres versus heroici de quinque feminis in veteri Testamento, quibus nomen fuit *Anna*.

XI. pag. 38. *b.* Liber Danielis inc.

Postquam subiectos sibi Rex Babylonis Hebraeos
Vicit, & afflixit ense, dolore, fame.

Des.

Quos in momento rapit, & vorat ira leonum,
Cessavitque malum, quum periere mali.

XII. pag. 42. *b.* Liber Iudith inc.

Eustochio Paullaeque favens Hieronymus, actus
Transtulit insignes, historiamque Iudith.

Des.

Quae post centenos annos, & quinque sepulta
Plangitur Abra Iudith libera facta fuit.

XIII. pag. 43. *b.* Liber Esther inc.

Donec ad Aethiopum terras veniatur ab Indis
Rege sub Assuero subdita terra fuit.

Des.

Omnia Rex fieri cito praecipit, omnia fiunt,
Nullam senserunt Regia iussa moram.

XIV. pag. 45. Machabaeorum Liber cum Prologo dodecasticho, cuius initium:

Ma-

Magaus Alexander, quo primam Graecia Rege
Floruit, e terris malta tropbaea tu- lit &c.

Liber inc.

Post eius mortem iuvenes, quibus ille re- liquit
Ius regni, nec se, nec bene regna re- gunt.

Des.

Expulsi fratres Romam petiere querelam
De patre facturi, Caesar, in aure tua.

Heic autem definit Testamentum Verus, tum sequitur Novum, & quidem ita.

XV. pag. 47. *b.* Prologus in Novum Testamentum, seu in Quatuor Evangelia, inc.

Post legem veterem respira, Petre, re- fulget
Lex nova, fac versus de novitate novos.

Des.

His ita libatis retro meo penna reflectas,
Curras ut historiae littera more suo.

Post hunc Prologum sequitur Evangelium secundum Lucam, quod inc.

Claruit Herode ius regis agente sacerdos
Qui Zachariae nomine clarus erat.

Des.

Hic loquitur de fine lesus, Libroque Ma- thaeus
Dat finem, finit Petrus & ipse suum.

Heic interim notandum, non ea tantum, quae in Evangelio Lucae, sed quae in aliis etiam Evangeliis Matthaei. Marci, & Ioannis enarrantur, fuisse carmine exposita. Pag. 56. ad illum versum,

Sic potuit Christus clauso prodire sepulcro,

adscribitur rubrica: *Cuidam Monacho Sancti Laurentii narranti de cingulo suo, quo accinctus erat insolito proiecto, vox in aere facta est haec secundam Lucam*: ac deinde adnotatum legitur: *Iste versus non est de volumine Aurorae, immo cuiusdam Monachi qui dubitabat.*

XVI. pag. 61. *b.* Recapitulationes Veteris Testamenti, in tot sectiones divisae, quot sunt litterae alphabeti, ita tamen, ut ab unaquaque ipsarum excludatur una ex iisdem litteris; opus quidem ingeniosum, & laboriosissimum, sed cuius versus minus puri, tersique esse potuerint. Prima sectio sine littera *A* inc.

Principio rerum post quinque dies homo primus
Conditus in sexto creditur esse die.

Vltima sine littera *Z* des.

Cum supradictis, quot carminis ordine praxi
Continet hos omnes lex vetus illa viros.

Tum sequitur octastichon nomina continens Apostolorum, & Discipulorum Legis novae, quod inc.

Isti sunt in Lege nova, Baptista Ioannes &c.

Clauditur tandem Codex hac subscriptione; *Explicit Liber Aurorae Veteris, & Novi Testamenti. Iacobus Perusciaus* (1) *scripsit, & complevit.*

In fine hoc monumentum legitur: *Anno Domini MCCXXXIX. Indictione XII. die Veneris, tertia die intrante mense Iunii, tempore Domini Gregorii Papae IX.* (2) *obscuratus est sol, & tenebrae ita videntibus omnibus hominibus factae sunt hora sexta per universam mundum, quasi esset nox; & speralae solis apparebant ad modum falcis, & erat sol concavus* (3), *& videbantur, ac si esset nox, stellae, & facies hominum vix poterant videri; & nulla nubes erat in caelo, sed erat caelum clarum Domino Federico Romanorum Imperatore secundo regnante.* Inde in spatio vacuo, quod supererat eiusdem paginae, adscripta sunt dicta quaedam sententiosa, ex Petro Apostolo, Seneca, Bernardo, Augustino, & Isidoro excerpta. Tandem in ultimo folio pro Codicis custodia, antiqua manus de Orthographia, & Prosodia plures regulas carminibus expressas, cum uberrimis scholiis adiecit.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis. binis columnis, cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, num. 102. designatus. Constat foliis scriptis 65.

PLVTEVS XI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VIII.

C O D E X II.

PHILIPPI VLTRARNENSIS CONCORDANTIAE IV. EVANGELIORVM.

FRatris Philippi Vltrarnensis (4) Concordantiae quatuor Evangeliorum, cum expositione marginali, Praecedit tabula in principio Evangeliorum, quae per anni circulum leguntur, ac Procemium, quod inc. *Evangelica doctrina, licet in quatuor sit distincta Libros, unum tamen Evangelium, non quatuor, una fidei veritate, non u-* no

(1) Franc. Ant. Zacharias, qui huiusce Codicis meminit in Itinere Litterario per Italiam pag. 97 legit *Perusinus*.
(2) Idem legit *Papae XI.*
(3) Idem omisit hanc vocem, & puncta adiecit.
(4) Philippus Florentinus Vltrarnensis Ord. Minor. Theologiae Doctor Parisiensis circa annum MCCCXIII. Praeter Conclusiones, collectas e Libris Physicorum Aristotelis, laudatur eius Methodus componendi Sermones, sive Collationes, necnon Sermones pro diebus festivis ac ferialibus totius anni. Vid. Fabric. Bibl. Med Tom. V. pag. 294. qui tamen nullam de Opere, quod in hoc Codice continetur, mentionem facit.

no tamen ordine a quatuor conscriptum esse evidenti testimonio comprobatur. = Doctor vero egregius Augustinus, non tam ad ostendendum ordinem, quam Evangelistarum concordiam laboravit, quamvis in quamplaribus locis rerum gestarum ordinem evidenter expresserit. Magister vero Zacharias, unum ex quatuor Evangelium ordinans, utile Opus edidit, simul cum texta Evangelii claras expositiones adnectens. Magister etiam in historia ordinavit historiae Evangelicae ordinem, cuius ordinatio cum ordinatione praedicti Magistri in pluribus non concordat. Horum ergo studium imitari desiderans, & adiutus operibus, in unum ordinem, quae dixerant quatuor Evangelistae, si Deus dederit, proposui congregare, quamvis hoc Opus ita vires meas excedat, ut quanto plus cogito, tanto mihi difficilius videatur = vel secundum quod Frater Bonaventura fecit in ordinando vitam B. Francisci, ipsum sub certis capitulis distinguendo. Des. *a Lucae Prologo sumatur exordium*. Concordantia ino *Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem, quae in nobis completae sunt rerum &c.* Expositio marginalis inc. *In ordinando narrationem Evangelistarum in unam, Zacharias incepit a principio Evangelii Ioannis.* Textus des. *sunt autem & alia multa, quae fecit Iesus, quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror Mundum capere posse eos, qui scribendi sunt libros.* Expositio des. *in talibus enim sequendo sententiam Augustini, magis videtur dicendum, quod ita esse potuerit, quam quod ita fuerit. Gratias autem refero bonitati divinae, quod ultra quam putaverim, in hoc Opere mihi adstitit, quod quidem diu ante cogitavi incipere, quamvis timerem me posse ad complementum perducere; & quando incepi, non minus tentando si possem, quam de proprio praesumendo, laborare suscepi.*

In supremo primae paginae margine legitur: *Istam Historiam quatuor Evangeliorum in unum ordinem compilavit quidam Frater Ordinis Minorum nomine Fr. Philippus Ulterwensis, qui fuit maximae scientiae, Lector excellens Parisiensis, legit in pluribus Studiis generalibus multis annis.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. ineuntis, crassiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 107. designatus. Constat foliis scriptis 88.

ANONYMI POSTILLAE SVPER EVANGELIVM LVCAE, COMPVTVS LINCOLNIENSIS &c.

Cod. III. I. pag. 1. ANonymi Postilla super Evangelium Lucae, cum variis Prologis, & glossis marginalibus. Primus Prologus est ipsius interpretis, & inc. *Spiritus Dei super me, eo quod unxerit me ad annunciandum mansuetis misit me &c. Verbum propositum ad introducendum in Evangelium Lucae convenienter assumitur.* Des. *& ex hoc patet totius Libri generalis intelligentia; huic autem Libro duplex praemittitur Prologus.* Alter S. Hieronymi cum expositione in ipsum inc. *Evangelio Beati Lucae duplex praemittitur Prologus; unus est translatoris, scilicet Hieronymi, alius vero auctoris, scilicet Beati Lucae.* Des. *quia primi Doctores occasionem exercitii debent relinquere posteris.* Tertius ipsius Evangelistae item cum Postilla, inc. *Quoniam quidem multi conati sunt &c. Hic est secundus Prologus auctoris, scilicet Beati Lucae, quem suo praemittit Evangelio, in quo suam manifestat intentionem.* Des. *si enim ordo contestatur sapientiae, & bonitati, illi scripturae potissime debet competere, quae procedit a fonte sapientiae, & ducit ad finem bonitatis completae, & haec est scriptura Evangelica.* Postilla in Evangelium inc. *Fuit in diebus Herodis Regis &c. Hoc Evangelium in quatuor principales partes dividitur, in quarum prima agitur de Incarnationis mysterio.* Des. *non quis alius noster est finis, nisi pervenire ad regnum, cuius nullus est finis, ad quem nos perducat Iesus Christus filius Dei per intercessionem dulcissimae Matris suae, & beatissimi Lucae Evangelistae, qui cum Patre & Spiritu Sancto regnat &c.*

II. pag. 115. Distinctiones quaestionum primi secundum Bonaventuram, manu, ut videtur, Fratris Thedaldi; sunt autem Distinctiones XXXI

III. pag. 124. Liber Computi Ecclesiastici Lincolniensis (1) Episcopi in duodecim Capita divisus, quorum praecurrit tabula, cum scholiis marginalibus. Caput primum inscriptum *De caussa Bissexti, & de modis magis verificandi Calendarium nostrum, & de ratione inveniendi annum Bissextilem*, inc. *Computus est scientia numerationis & divisionis temporum*. Ultimum *De temporibus ieiuniorum*, des. *ab his autem ceterorum ieiuniorum observatio, patriarum consuetudinibus est permissa.*

IV. pag. 142. Ordo & enumeratio Quaestionum Libri primi, & primae, & secundae Partis Libri secundi Summae Fratris Thomae de Aquino, manu, ut videtur, eiusdem Fratris Thedaldi.

V. pag. 155. Tabula Titulorum Librorum Institutionum Iuris Civilis, Authenticorum, Constitutionum Imperialium, Codicis, & Digestorum, manu eiusdem.

VI. pag. 161. Aliae Tabulae exhibentes enumerationem Capitum, in quae dividuntur varii Libri, & Opera sequentium auctorum, nimirum S. Ioannis Damasceni, Senecae, Bernardi, Anselmi Cantuariensis, Augustini Hugonis de Sancto Victore, Boëthii, & Tullii, manu eiusdem.

VII. pag. 173. Alia Tabula Theologicarum Quaestionum, eiusdem, quae usque ad

(1) De eo aliquid attigimus Catalogi Tomo II. pag. 57. not. 2. Hoc autem Opus inter alia eius inedita recensetur a Fabricio Bibl. Med. Tom. VI. pag. 104. col. 2.

ad finem Codicis progrediuntur.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. & XIV. binis columnis. Constat foliis scriptis 182.

BERTRANDI DE TVRRE COLLATIONES SVPER EVANGELIA.

Cod. V. BErtrandi de Turre (1) Collationes super Evangelia Dominicalia, & Ferialia totius anni. Praefatio inc. *Quis, putas, est fidelis dispensator & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illi in tempore tritici mensuram. Luc. XII. Sicut per hordeum quod habet in cortice asperitatem, & in medulla suavitatem.* Des. *sumptum de Luc. XXI. erunt signa in sole & luna.* Tum sequitur alter Prologus, cuius initium est: *Vidi alterum Angelum volantem per medium caelum &c. Apoc. XIV. Praedicator Evangelicus, qui more Apostoli non debet erubescere Evangelium.* Des. *determinatas Evangelii particulas exponendo, quarum prima, ut dictum est, secundum Romanum Ordinarium sic incipit.* Collatio prima in Dominicam I. de Adventu inc. *Erunt signa in sole & luna & stellis. In quo quidem Evangelio, quamvis aliqua exponi possint mystice de Adventu primo filii Dei, ad litteram tamen totum exponi debet de adventu ultimo.* Collatio in Dominicam XXIV. post Pentecosten des. *ad cuius vitae aeternae sempiterna gaudia virtute verbi sui, & sacri Evangelii, in quo virtus Dei est ad salutem omni credenti (Rom. 1.) meritis etiam gloriosae Matris semper Virginis, & beatissimi Patris nostri Francisci, omniumque Sanctorum nos dignetur perducere Salvator Dominus Iesus Christus, qui cum Patre &c.* Tum pag. 236. *b.* sequuntur aliae Collationes extra ordinem positae, in quarum calce legitur: *Expliciunt Collationes editae a Magistro Bertrando de Turre, Provinciae Aquitaniae, super omnia Evangelia anni, tam Dominicalia, quam Ferialia, quarum aliquae sunt in fine istius Postillae, aliae vero infra Postillam ordinatae, secundum Evangelia sua propria in fine eorum Evangeliorum eorumdem.*

In primo folio legitur: *Ista Postilla est ad usum Fratris Felicis de Florentia, pro qua Talosae fecit assignari flor. XII. & d. IV.* . . . (2) *Fratri Arnaldo de Roassio de Tolosa.* Et paullo inferius: *Fratris Bernardi* . . . . Inde versiculi, & notulae quaedam sequuntur nullius momenti.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & pictura in principio, quae auctorem, Franciscanis adstantibus legentem exhibet, num. 110. designatus. Constat foliis scriptis 254.

ANONYMI POSTILLA IN EPISTOLAS PAVLLINAS.

ANonymi Postilla in Epistolas Paullinas. Prolegomena inc. *Sicut veteris Testamenti series in tres ordines distinguitur, ita & novum Testamentum, quod distinguitur in Evangelicam doctrinam, & Apostolicam, & doctrinam Patrum.* Des. *qualitas enim praemii est determinata a Deo, sed non quantitas.* Postilla in Epistolam ad Romanos inc. *Paullus &c. Constructio pendet usque ad illum locum: omnibus, qui sunt Romae, quasi Paullus, talis & solis scribis omnibus qui sunt Romae, & in scribendo salutat sic: Gratia sit vobis.* In Epistolam ad Hebraeos desinit imperfecte in verbis: *& super panes erat patena aurea. Quidam volunt, quod super omnes panes esset una patena, alii quidam volunt, quod singulae singulis; reor, quod variae super hoc loquentur* . . . . quae pertinent ad explanationem Capitis IX. Cod. VI.

In principio pro Codicis custodia adsutum est folium, ex alio volumine discerptum, cuius sequens erat inscriptio: *In nomine Domini. Amen. Continetur in libro Reclamorum, Libellorum, Caussarum, Inquisitionum, & aliorum Actorum Civilium, & Criminalium Curiae Lucani Capituli, & Terrarum Massagrosae, Fibbialle, Gualdi, & Riscetri, Lucano Capitulo immediate subiectarum, facto, composito & ordinato per me Fedoccum Scortica de Luca Notarium, Potestatem, & Officialem dictarum Terrarum, ab ipso Capitulo deputatum anno Nativitatis Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tertio, indictione prima, usque ad Kal. Septembris proximi futuri, & abinde in antea Ind. secunda, & incepto in Kalendis Iulii dicti anni, & duraturo usque ad Kal. Iulii anni Nativitatis Domini MCCCLXIV. Et de electione mea facta per dictum Capitulum ad dictum Officium Potestariae pro uno anno proxime futuro, incepto in festo S. Petri de mense Iunii dicti anni D. MCCCLXIII. & finiendo in eodem festo dicti anni MCCCLXIV. constat Instramento publice scripto manu Ser Guillielmi quondam Ser Cinelli Frammi de Luca Not. facto anno praedicto D. MCCCLXIII. Ind. I. &c.*

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, num. 111. designatus. Constat foliis scriptis 92.

PE-

(1) Bertrandus iste de Turre Nobili, inter Minoritas, seu Franciscanos *Doctoris famosi* cognomento clarus, fuit ab anno MCCCXIX. Archiepiscopus Salernitanus, & ab anno MCCCXX ad MCCCXXXIV. Cardinalis, scripsitque varia, quorum elenchum vide apud Fabric. Bibl. Med. Tom. I. pag. 244. qui fusce Collationes, quae in hoc habentur Codice, sub titulo *Sermonum in Evangelia, de tempore &c.* indigitat.

(2) Vbi puncta apposuimus, compendiariae quaedam notae occurrunt, quas minime extricare potuimus.

PETRI TARANTASII POSTILLAE SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

Cod. VIII. FRatris Petri Tarantasii (1) de Ordine Praedicatorum Postillae super Epistolas Paullinas. Prolegomena inc. *Dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terrae. Isa. XLIX. Genesis legimus Cap. 1. quod fecit Deus duo magna luminaria.* Des. *non impetratur meritis sufficientibus, sed de condigno adhuc manet gratia.* Postilla in Epistolam ad Romanos inc. *Paullus servus I. C. vocatus Apostolus &c. Circa principium huius Libri, sicut & aliorum Librorum Theologiae, quatuor specialiter soleat inquiri, quae in praecedenti Prologo determinata sunt.* In Epistolam ad Hebraeos des. *quis potest dicere, mundum est cor meum? Respondeo: accusatio conscientiae est de mortalibus, non de venialibus proprie. Expliciunt Epistolae Paulli Apostoli secundum Petrum de Tarantasia.*

In prima Codicis pagina legitur: *Iste Liber spectat ad Conventum Florentin. Ord. Minor. deputatus ad usum Fratris Illuminato de Caponsacris eiusdem Ordinis*, qui tabulam Epistolarum per anni circulum in Ecclesia legendarum apposuit.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 113. designatus. Constat foliis scriptis 243.

PETRI DE TARANTASIA POSTILLAE SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

Cod. IX. PEtri de Tarantasia Postillae super Epistolas Paullinas, ut in Codice superiore. Heic tamen desunt Prolegomena, & finis diversus est; desinit enim in verbis: *Octavo salvat vitam aeternam promerendo, vel procurando, tamquam fidelis advocata. Rom. VI. Gratia Dei, vita aeterna. Psalm. gratiam & gloriam dabit Dominus &c.* Tum ab eadem scriptoris manu subiicitur: *Expliciunt Postillae super Epistolas Paulli. Bremiebrat bardekya*; & inferius alia manu recentiore: *Petrus de Tarantasia.*

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 114. notatus. Constat foliis scriptis 277.

BERTRANDI DE TVRRE SERMONES IN EPISTOLAS, QVAE LEGVNTVR IN ECCLESIA.

EXpositiones Epistolarum, quae leguntur communiter in Ecclesia per totum anni circulum, editae a Venerabili Patre D. Fratre Bertrando de Turre, Ordinis Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore, Episcopo Tosculano Cardinali, & in varios Sermones distributae. Praefatio inc. *Scripsit Ezechias Epistolas ad Ephraim & Manassem.* Des. *in qua quidem tabula, ut iam diximus, omnes tam Epistolae, quam Lectiones, & Prophetiae vocabulo Epistolae nuncupantur.* Tum sequitur tabula omnium Epistolarum, & Sermonum primae Partis, quae dicitur Dominicale, qua expleta, Opus incipit a Dominica I. de Adventu, & quidem sic: *Scientes quia hora est iam nos &c. Rom. XIII. Ad evidentiam huius sacrati temporis, quod appellatur Adventus Domini, & tempus renovationis, in quo sancta mater Ecclesia suo incipit Officia, sunt aliqua praenotanda.* Desinit in Dominica ultima post Pentecostem, & in Sermone secundo in Epistolam ipsius Dominicae, cuius ultima verba sunt: *sed dicat quilibet nostrum Domino Iesu Christo, in quo habemus redemptionem, illud Psalm. redime me, Domine, & miserere mei, ut scilicet miserendo peccata remittas, quibus remissis, ad caeli gaudia me perducas. Amen.* Tandem clauditur alia accuratissima Tabula rerum notabilium, per alphabetum digesta. — Cod. X.

In aversa pag. 386. quae vacua superest, notatur deficere Sermones quosdam, nimirum S. Stephani, Expositionem quartae Epistolae in Quadragesima, Sermonem in Parasceve, Sermonem Septuagesimae, & in Vigilia Nativitatis.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, num. 115. designatus. Constat foliis scriptis 458.

PETRI DE TARANTASIA POSTILLAE SVPER PAVLLI EPISTOLAS.

PEtri de Tarantasia Postillae super omnes D. Paulli Epistolas cum Prolegomenis, — Cod. XII.
ut in Codice VIII. huius Plutei; finis vero concordat cum Codice IX. eiusdem Plutei.

In primo folio occurrit alia manu *Tabula omnium Epistolarum B. Paulli, quae leguntur in Ecclesia*, cui praemittitur haec inscriptio: *Ista Postilla super omnes Epistolas Paulli est*

(1) Petrus de Tarantasia Burgundiae, postea Summus Pontifex, & quidem ex Ordine Praedicatorum primus, sub Innocentii V. nomine, licet per paucos menses, a die scilicet XX. Ianuarii usque ad diem XXII. Iunii anni MCCLXXVI. praeter alia Opera, ac Postillas in varios veteris Testamenti Libros, hasce etiam in Paulli Epistolas edidit, quae sub Nicolai Gorram nomine, pluribus in locis excusae typis prodiere, ut animadvertit Fabric. Bibl. Med. Tom. III. pag. 77. col. 1. & Tom. IV. pag. 38. col. 1.

Armarii Flor. Fratrum S. Crucis, quum fecit Fr. Nicolaus Ber. de . . . . .
Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 117. designatus. Constat foliis scriptis 261.

PLVTEVS XII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. V.

CODEX II.

GLOSSAE SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

GLossae super Epistolas Paullinas. Praecedit Argumentum in Epistolam ad Romanos, quod inc. *Sicut Prophetae post Legem, sic & Apostoli post Evangelium recte scripserunt*. Des. *haec ad Romanos ceteris difficilior, in qua & Apostolus videtur perfectior, prima posita est, non quod ab Apostolo scripta sit prima, sed causa dignitatis Romanorum, qui tunc universis gentibus imperabant*. Glossa in ipsam inc. *Paullus servus &c. More scribentium epistolas, praemittit salutationem, in qua commendans personam suam, & negotium suum, & actorem negotii, contra superbiam, humilitatis, & contra merita, praestruit gratiae rationem*. In Epistolam ad Hebraeos des. *& omnes sanctos, etiam subditos in Baptismo sanctificatos, De Italia; hinc intelligitur a Roma scripsisse, Gratia sit cum omnibus vobis. Amen. Explicit Epistola ad Hebraeos*. Citantur autem in margine Ambrosius, Augustinus, Haymo, Hieronymus, Ioannes, Origenes &c.

In Codicis tegumento brevis Epistola legebatur hunc fortasse respiciens Codicem, sed quum fuerit erasa, nil aliud nunc eruitur, quam haec verba: *Rever. Pater vidi librum . . . . . insuper carlenos quatuor papales pro libro. Fr. Serv. Fr. F.* Inde sequitur Epistolarum tabula, alia manu.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, cum titulis & textu rubricato, num. 119. notatus. Constat foliis scriptis 182.

PETRI DE TARANTASIA POSTILLA SVPER PAVLLI EPIST. AD ROMANOS, IO. DAMASCENI, AVGVSTINI, ET CYPRIANI QVAEDAM.

Cod. III. I. pag. 1. POstilla super Paulli Epistolam ad Romanos, nullo auctoris nomine instructa, sed quae est Petri de Tarantasia, & concordat cum Codice IX. Plutei superioris.

II. pag. 55. Ioannis Presbyteri Damasceni traditio Orthodoxae Fidei Capitibus C. in quatuor Libros distincta, & a Burgundione, Iudice Pisano de Graeco in Latinum traducta, ut in Codice XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. I. pag. 36. §. XIV. ubi pag. 37. lin. 1. pro verbis *gratia Domini fructificavit* legendum *gaudium fructificantes*. In calce Operis habetur Capitum tabula.

III. pag. 75. S. Augustini de Civitate Dei Libri XXII. prorsus anepigraphi, qui quum multo contractiores sint, quam legantur in aliis Exemplaribus, quae multa in Bibliothecae Laurent. Pluteo XII. adservantur, & Catalogi Tom. I. pag. 16. §. I. & pag. 23. Cod. XVI. & XVII & alibi recensentur; ipsorum initium, & finem dare non supervacaneum duximus. Liber itaque primus inc. *Gloriosissimam Civitatem Dei adversus eos, qui conditori suo deos suos praeferunt, fili charissime Marcelline, suscipe, magnum opus & arduum; sed Deus adiutor noster est*. Vltimus des. *ibi vacabimus, & videbimus, & amabimus, & laudabimus; ecce quod erit in fine sine fine. Nam quis alius est noster finis, nisi pervenire ad regnum, cuius nullus est finis?*

IV. pag. 98. Eiusdem de Doctrina Christiana Libri IV. praevia Retractatione, ut in Codice XXVIII. Plut. XII. Catalogi Tomo I. pag. 34. §. I.

V. pag. 128. S. Cypriani Martyris Liber de XII. Abusivis Saeculi, ut in Codice XXIX. Plut. XIX. Catalogi Tom. cit. pag. 572. §. XXXVI.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus aliquot coloratis, num. 120. designatus. Constat foliis scriptis 131.

PETRI DE TARANTASIA POSTILLAE SVPER EPISTOLAS PAVLLINAS.

PEtri de Tarantasia, licet nomen reticeatur, Postillae super Epistolas Paullinas XI. desiderantur enim priores tres, scilicet una ad Romanos, & duae ad Corinthios. *Cod. IV.* Incipiunt igitur ab Epistola ad Galatas, cui praemittitur Prologus, qui inc. *Quis dedit gallo intelligentiam. Iob XXXVIII. Olim Galli in Graeciam venientes, Graecis se miscuerunt, unde illa regio primo dicta est Gallograecia,* dein-

deinde Galacia, & populi illi, qui Gallograeci, deinde Galatae dicti sunt &c. Postillae in Epistolam inc. *Paullus Apostolus &c. Hanc Epistolam scribit Paullus Galatis ab Ephefo; hi per Paullum ad fidem Christi conversi fuerant &c.* Postillae in ultimam ad Hebraeos desinunt, ut in Codice IX. Plutei superioris, quem vide.

In averse parte paginae ultimae rubrica adnotatum est: *Ista Postilla super Epistolas Paulli, exceptis ad Romanos, & ad Cor. est ad usum Fratris Thedaldi, quam emit a Depno . . . . (1) Monacho Abbatiae Sancti Salvi anno Domini MCCCXCVIII. de mense Iun. Florentiae.* In principio vero post rerum notabilium, quae in Epistolis Paullinis occurrunt, tabulam alphabeticam, idem Thedaldus de more edscripsit: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minor. de Flor. anno Domini* 1406.

Codex membranac. Ms in fol. Saec. XIII. binis columnis, num. 121. notatus. Constat foliis scriptis 182.

BERTRANDI COLLATIONES SVPER EVANGELIA.

Cod. VI. COllationes Bertrandi super Evangelia Dominicalia & Ferialia, quae leguntur per totius anni circulum in Ecclesia a Dominica I. de Adventu, usque ad Dominicam XXIV. post Pentecosten, cum Praefatione, ut in Codice V. Plutei superioris. Tum in calce subiungitur: *Explicit Postilla super Evangelia totius anni secundum ordinem Romanae Ecclesiae ordinata, edita a Fratre Bertrando Ordinis Minorum, Sacrae Theologiae Doctore*, (additum deinde alia manu) *& Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali, & tandem Episcopo Tusculano.* Hanc vero subscriptionem subsequitur pag. 228. *Tabula omnium Distinctionum in praedicto Opere contentorum.* Notandum interim est, in tribus foliis vacuis, quae relicta fuerant inter pag. 115. & 119 ad supplendum forte aliquem defectum, recentiore manu fuisse exaratam tabulam rerum notabilium alphabeti ordine, eademque similiter manu, in Codicis limine indicem Dominicarum, & Feriarum, apposito paginatum, in quibus unaquaeque incidit, numero, fuisse descriptum.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 123. designatus. Constat foliis scriptis 237.

DOMINICI DE BARTA POSTILLA SVPER APOCALYPSIM.

REverendi Patris Fratris Dominici de Barta Provinciae Aquitaniae, Ordinis Fratrum Minorum (2), Postilla super Apocalypsim Beati Ioannis Apostoli. Prolegomena inc. *Ego quasi fluvius Dorix, & sicut aquaeductus exivi de Paradiso. Quoniam doctrina sublimis, & ardua nimis haec Apocalypsis. Dei. fui in Insula, quae appellatur Pathmos &c. Et sic terminatur Expositio Prologi huius in Librum Apocalypsis* (3). Postilla in textum pag. 7. *b.* inc. *Apocalypsis Iesu Christi &c. Quoniam Scriptura Sacra est sapientia vera, quae attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter &c.* Des. *salutaris doctrinae, & supernaturalis gloriae, ad quam nos perducat ipse Dei Filius &c.* Tum subditur: *Explicit Liber iste compositus a Rever. Patre Fratre Dominico de Barta Provinciae Aquitaniae Ord. Fratrum Minor.* Cod. XI.

Codex partim membranac. partim chartac. Ms in 4. min. Saec. XIV. duplici manu exaratus, & num. 128. designatus. Constat foliis scriptis 228.

PLVTEVS XIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

C O D E X I.

DIONYSII AREOPAGITAE ECCLESIASTICA HIERARCHIA CVM COMMENTARIIS.

DIonysii Areopagitae de Ecclesiastica Hierarchia Liber, ex Anonymi interpretatione (4), praevio Epigrammate Graeco, sed Latinis litteris expresso, Capitum tabula, & cum amplissimis Commentariis. Textus inc. *Quoniam quidem quae secundum nos Hierarchia puerorum sacrorum sacratissime in Deo manentis & divinae est & Dei-*

(1) Erasum penitus fuit nomen venditoris.
(2) Fuit Provinciae Aquitaniae Minister Generalis, obiitque anno MCCCXLIII. in Monte Pessolano. Scripsit hanc Postillam, de qua vid. Waddingum pag. 103.
(3) Inter haec Prolegomena pag. 3. inserta est etiam expositio Prologi, quem praemisit huic Libro Apocalypseos Gilbertus.
(4) Hanc nos interpretationem Operum Dionysii, quae in hoc, & sequentibus duobus Codicibus continetur, conferentes cum variis iis versionibus, quae afferuntur in editione Operum S. Dionysii Areopagitae Coloniensi anni MDLVI. fol. ex Officina Heredum Ioannis Quentel, cum nulla ipsarum convenire comperimus.

Deificae scientiae, & operationis, & perfectionis. Expositio inc. *Liber de Angelica Hierarchia huic Libro de Hierarchia Ecclesiastica ideo praeponitur, quia Angelica Hierarchia dignior est, & natura prior, & quia ipsius imitativa, & ei assimilata pro humanae infirmitatis possibilitate est Hierarchia Ecclesiastica*. Textus des. *confido enim, quoniam dictis ego repositos in te divini ignis accendam scintillas*. Expositio des. *licet pro certo sciamus quamplures nosse de his multo manifestiora, & deiformiora, splendidiora, & potiora, & ad divinam simplicitatem simplificam incomparabiliter efficacius reducentia. De falsis, & temerariis idem supplico fieri, quod in fine expositionis prioris Libri supplicavi*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum textu maiori littera exarato, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 130. notatus. Constat foliis scriptis 142.

DIONYSII AREOPAG. DE ANGELICA HIERARCHIA, ET DE MYSTICA THEOLOGIA LIBRI CVM COMMENTARIO.

Cod. II. I. pag. 1. Dionysii Areopagitae de Angelica Hierarchia Liber in XV. Capita divisus, cum amplissimo Commentario. Praecurrit Expositoria Prooemium, quod inc. *Nobilitatem quidem, & praeclarum in divitiis beatissimi Dionysii etiam solum ipsum quod apud Athenienses consiliatorium &c*. Des. *advertat praeterea lector expositionis nostrae qualiscumque, quod ubi dicimus, hoc, seu hoc, non res diversas, sed eiusdem nominis Graeci interpretationes diversas intendimus dicere ad maiorem mentis auctoris dilucidationem*. Inde sequitur Epigramma Graecum in argumentum Libri, Latinis expressum litteris, suaque donatum interpretatione, & Capitum tabula. Textus inc. *Omne datum bonum, & omne bonum perfectum desursum est, descendens a patre luminum. Sed & omnis a patre motae luminis apparitionis processus in nos bonitatis dono veniens &c*. Commentarius inc. *Eorum, qui hunc Librum de Graeco in Latinum transtulerunt, nunc huius, nunc illius verba, raro autem admodum nostra in textu ponimus, sicut nobis visum est convenientius*. Textus des. *quaedam autem ut dictis aequipotentia praetermisimus, & commensurationem sermonis prius intelligentes, & super nos occultationem silentio honorantes*. Comment. des. *falsa autem, & temeraria si quis nos dixisse invenerit, supplicamus, ut fraterna charitate falsa resecando, temeraria dilucidet, & nostrae compatiens ignorantiae, & temeritati, oratione sua ab ea, qui est veritas, & humilitas, nobis impetret indulgentiam*.

II. pag. 167. Eiusdem de Mystica Theologia Liber, praevia Capitum tabula, & Summariis, item cum Commentario. Textus inc. *Trinitas supersubstantialis, & superdea, & superbona*. Comment. inc. *Mystica Theologia est secretissima, & non iam per speculum, & per imaginem creaturarum cum Deo loquentia, quum videlicet mens transcendit omnes creaturas, & seipsam*. Textus des. *& super omnem ablationem superexcellentia ab omnibus simpliciter absoluta, & ultra universa*. Expositio des. *& horum a nobis de superexcellenti negotio deficienter nimirum dictorum defectus a perfectis benivole suppleri*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ab eadem qua superior manu exaratus, num. 131. designatus. Constat foliis scriptis 181.

DIONYSII AREOPAGITAE EPISTOLAE, ET DE DIVINIS NOMINIBVS LIBER CVM COMMENTARIO.

I. pag. 1. Dionysii Areopagitae Epistolae X. Prima inscripta *Gaio Monacho*, inc. *Tenebrae occultantur lumine & magis multo lumine. Ignorantiam occultant cognitiones, & magis multae cognitiones*. Decima *Ioanni Theologo, Apostolo, & Evangelistae exsulanti in Pathmos Insula*, des. *& faciens ibi boni Dei imitationes, & his, qui erunt post te, trades*. Cod. III.

II. pag. 12. Eiusdem de Divinis Nominibus Liber in Capita XIII. divisus, cum Commentario, interiecto singulis Dionysii sectionibus, & glossis marginalibus. Praemittuntur Summaria praedictorum Capitum in varias particulas divisa; tum sequitur Epigramma Graecum, litteris expressum Latinis, cum sua interpretatione, ac tertio Tituli eorumdem Capitum. Liber inc. *Nunc autem, o beate, post theologicas subfigurationes, ad Divinorum Nominum reserationem, ut possibile, veniam*. Commentar. inc. *Scripturus ista Pater Beatus Dionysius de Divinis Nominibus, qui labor excedit omnem humanam virtutem, & cuius laboris pondus omnino est importabile &c*. Prima glossa marginalis inc. *Ex graeco* (1). *Signa, quoniam alterum negotium elaboratum est ab isto Patre, velut quaedam praeintroductio, & praespeculatio elementaris eorum, quae de Deo in Scripturis passim dicta sunt*. Textus des. *& sit utique iste intelligibilibus Divinis Nominationibus secundum nos terminus. Ad symbolicam autem Theologiam, duce Deo, transibimus*. Comment. des. *rogans auditorem, & lectorem benivolum, quatenus non recte dicta, benivole rectificet in perfectionem, suppleat, devium a veritate ad viam veritatis reducat, nec quidquam in his invide vel malitiose carpat, vel derisorie subsannet, sed charitative, meae compatiatur insufficientiae*. Vltima glossa marginalis ex Graeco ad vocem *symbolicam* des. *si autem vis differentiam scire Theologicae subfigurationis, & symbolicae Theologiae, lege tertiam Capitulum eius, qui de Mystica Theologia ser-*

(1) Omnibus ferme glossis marginalibus additur *ex graeco*.

fermonis. Tandem totum Opua claudit aliud Graecum Epigramma, Latinia litteris fcriptum, fuaque interpretatione donatum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ab eadem qua duo fuperiores Codiees exaratus manu, & num. 132. defignatus. Conftat foliis fcriptis 248.

DIONYSII AREOPAGITAE DE DIVINIS NOMINIBVS LIBER CVM COMMENTARIO.

Cod. IV. DIonyfii Areopagitae Liber de Divinis Nominibus cum Commentario, ut in Codice fuperiore §. II. Heic tamen defunt in principio Summaria Capitum in fuas particulas diftributa, gloffae marginales ex Graeco, & Epigramma in fine Libri adpofitum.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum titulia, & initialibus rubricatia, num. 133. defignatus. Conftat foliis fcriptis 100.

DIONYSII AREOPAGITAE DE ANGELICA HIERARCHIA LIBER, ET AVGVSTINI QVAEDAM.

Cod. V. I. pag. 1. DIonyfii Areopagitae de Angelica Hierarchia Liber cum Commentario, ut in Codice II. huius Plutei §. I. Sed heic in fine eft mutilus, textus enim definit in verbis: *& famulantur ad divinas fufceptiones* . . . . quae pertinent ad Caput VII. Commentarius vero in iis: *& nota quod luminis datio eft in Graeco una dictio compofita, fimiliter & prima operatrix, & bona decentia*; quae in dicto Codice II. incidunt in pag. 81.

II. pag. 37. D. Aurelii Auguftini Confeffionum Libri XIII. ut in Codice III. Plutei XII. Catalogi Tomo I. pag. 7. §. I. Heic autem praecurrit Retractatio.

III. pag. 88. Eiufdem de Doctrina Chriftiana Libri IV. ut in Cod. XXVIII. Plutei XII. Cat. Tom. eit. pag. 34. §. I. in quo praeerat Retractatio; in hoc vero Retractationia loco praemittitur Oratio quaedam fatis prolixa, quae inc. *Domine Deus omnipotens, qui es trinus & unus*. Def. *caeleftis remedii gaudia mibi conferas fempiterna. Amen*. In fine Operis fcriptum eft: *Explicit Liber IV. de Doctrina Chriftiana. Deo gratias. Amen. In caelo sunt plaia requiefcat Hugo le Fiz payn*.

IV. pag. 115. Eiufdem de Libero Arbitrio Libri III. per modum Dialogi. Primus inc. *D. Dic mihi, quaefo te, utrum Deus non fit auctor mali? A. Dicam, fi planum feceris de quo malo quaeras*. Tertius def. *nos iam finem facere, & ab hac difputatione requiefcere aliquando compellit*, ut in editione Operum cura Monachorum S. Mauri Venetiis apud Io. Bapt. Albrizium MDCCXXIX. fol. Tom. I. a pag. 569. ad pag 642.

V. pag. 137. Einfdem Encheiridion ad Laurentium, quod quantum ad initium, & finem concordat cum Codice V. Plutei XII. Catalogi Tom. cit. pag. 9. §. X. fed in progreffu lectio noftri Codicia ab illo penitus diverfa eft. Dividitur autem in Capita CXXV. (1) quorum praecurrit index, una cum brevi Prologo (2), qui inc. *Scripfi etiam Librum de Fide, Spe, & Charitate*. Def. *divina fcriptura diffinit*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binia columnis, cum initialibua coloratis, & textu Dionyfiano craffiori littera perfcripto, num. 134. notatus. Conftat foliia fcriptis 156.

IO. DAMASCENI, ET ANSELMI OPERA VARIA.

Cod. VI. I. pag. 1. IOannis Presbyteri Damafceni, qui manfio (*fic*) Liber, (feu Libri IV.) in quo eft traditio certa Orthodoxae Fidei, C. divifa Capitibus, a Burgundione Iudice Cive Pifano de Graeco in Latinum Domino tertio Eugenio beatae memoriae Papa translatus, ut in Codice III. Plut. XII. fupra pag. 423. §. II. De hoc Codice mentionem facit Vir Cl. Guido Grandius in Epift. de Pandectia &c. editio altera Flor. MDCCXXVII. 4. pag. 99. & Franc. Ant. Zacharias in Itinere Italico pag. 98. ubi illum tamquam Pluteo XII. repofitum indicat.

II. pag. 40. Anfelmi Archiepifcopi Cantuarienfis Monologium cum Praefatione, & Capitum tabula, ut in Codice XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. I. pag. 35. §. II.

III. pag. 54. *b*. Eiufdem Profologium item cum Prologo & Capitum tabula. Ibid. §. III.

IV. pag. 59. Eiufdem *Cur Deus Homo* Libri II. cum Praefatione, & Capitum tabula, ut in edit. Veneta anni MDCCXLIV. fol. per Iofephum Coronam, quam citavimua in dicto Codice XXXI. Tom. I. a pag. 108. ad pag. 142.

V. pag. 76. Eiufdem de Proceffione Spiritus Sancti, ut in dicto Codice XXXI. Catalogi Tom. cit. pag. 36. §. IX.

VI. pag. 83. *b*. Eiufdem Epiftola ad Velerianum Nuemburgenfem Epifcopum de Fermentato & Axymo. Ibid. §. X. ubi infcribitur *De Sacrificio*.

VII. pag. 85. Eiufdem de Voluntate Triplici, vel de Similitudinibus. Ibid. §. XIII.

VIII. pag. 106. Eiufdem Liber, feu Epiftola (3) de Conceptione Beatae Mariae. In

Ap-

(1) Hoc Opus in Mss. non eafdem fectiones fortitum eft. In quibufdam CXXXIV. aut CXXVI vel, ut in editis CXXII. in aliis LXXI. in nonnullis LIV. aut pariores habet, & in quibufdam nullas.

(2) Eft Caput LXIII. Libri II. Retractationum.

(3) In repetitione tituli in fine dicitur *Liber*.

Append. ad Tom. II. cit. edit. a pag. 238. ad pag. 245. ubi inscribitur *Tractatus &c.*

IX. pag. 111. *b.* Eiusdem Liber de Corpore Christi. Inc. *Primum quidem quid hoc sacrificii Corpus appelletis, penitus non adverta.* Des. *ceterum dicumus aliter, panis Christi caro est, cius sermo divinus est, & doctrina caelestis, quae nostram animum reficit.* Tum subiungitur brevis ille Prologus tantum in Librum Meditationum, & Orationum eiusdem Anselmi, qui occurrit in cit. edit. pag. 286. quo absoluto, repetitur titulos Operis recensiti, nimirum: *Explicit Liber de Corpore Christi.* De hoc autem Opere ita loquitur Io. Mabillonius Tom. I. Musei Italici pag. 161. editionis secundae: *Liber Anselmi de Corpore Christi, qui in editis desideratur, non levis esset momenti, si Codex foret correctior.*

X. pag. 117. *b.* Eiusdem de Sermone Figurativo Liber, Praecedit Prologus, qui inc. *Solet aliquoties in Scripturis ordo verborum caussa decoris aliter, quam vulgaris via dividendi figuratum inveniri,* Des. *dialyton.* Liber inc. *Prolempsis, idest praeoccupatio, sive praesumptio, dicitur figura.* Des. *& memores estote uxoris Lot.* Tum repetitur titulus rubricatus: *Explicit Liber Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi de Sermone Figurativo.* Non exstat in cit. editione.

XI. pag. 120. *b.* Eiusdem Liber de Sacramentis Ecclesiae, ut in dicto Codice XXXI. Catalogi Tom. cit. pag. 36. §. XI. ubi inscribitur *Epistola de Sacramentis Ecclesiae.*

XII. pag. 121. Liber inscriptus: *Quid ad haec respondeat quidam pro insipiente*, ut in cit. edit. a pag. 50. ad pag. 52. sub titulo: *Liber pro insipiente adversus S. Anselmi in Proslogio ratiocinationem auctore Gaunilone Maioris Monasterii Monacho.*

XIII. pag. 122. Alius Libellus inscriptus: *Responsio insipientis contra respondentem.* Ibid. a pag. 53. ad pag. 58. sub titulo: *S. Anselmi Liber Apologeticus contra Gaunilonem respondentem pro insipiente.* Haec duo Opuscula occurrebant etiam in dicto Codice XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. cit. pag. 36. §. IV. simul iuncta.

XIV. pag. 123. *b.* Eiusdem Liber de Grammatico, ut in cit. edit. Tom. I. a pag. 211. ad pag. 220. ubi inscribitur *Dialogus &c.*

In ultimo folio legitur: *Iste Liber spectat ad Fratres Minores Provinciae Thusciae concessus ad usum Fratri Illuminata Flor. de Caponsuccis eiusdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. ineuntis, binis colomnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & indiculo in principio, num. 136. designatus (1). Constar foliis scriptis 127.

ORIGENIS HOMILIAE RUFFINO INTERPRETE.

I. pag. 1. PRaecurrit alia, sed antiqua manu, in tribus primis paginis Disquisitio quaedam de Patriarchis. Inc. *Sciendum primo est, quod in singulis quibusque locis, ubi Scriptura de duodecim Patriarchis commemorat, multa fit in ipsa ordinis conscriptione diversitas.* Des. *etiam adorari dicitur a filiis patris sui, filios patris sui, quasi in morali loco posuimus haec.* Cod. VII.

II. pag. 4. Origenis Adamantii super Genesim Homiliae XVI. Ruffino interprete, cum Prologo S. Hieronymi, ut in Cod. X. Plut. XXII. Catal. Tom. I. pag. 712. §. I.

III. pag. 67. Eiusdem Homiliae XIII. super Exodum, interprete eodem. Ibid. §. II.

IV. pag. 130. *b.* Eiusdem Homiliae XVI. soper Leviticum, interprere eodem. Ibid. §. III.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus S. Crucis de Flor. Ord. Minor. in quo continentur infrascripta Opera Origenis Presbyteri e Graeco in Latinum traducta, videlicet super Genesim, Exodum, & Leviticum.* In primi autem folii superiore margine adscriptum est: *Liber Sanctae Crucis in Ierusalem.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XII. binis columnis, perspicuo charactere exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus litteris pictis, num. 135. notatus. Constat foliis scriptis 232.

S. IOANNIS DAMASCENI, ANSELMI, ET BERNARDI OPERA VARIA.

I. pag. 1. IOannis Damasceni Summa Orthodoxae Fidei Libris IV. interprete Burgundione, ut in Codice VI. huius Plutei supra pag. 430. §. I. Cod. VIII.

II. pag. 27. Anselmi Archiepiscopi Cantuariensis de Veritate Liber, praevio Prologo, & Summario Capitum XIII. ut in Codice XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. I. pag. 36. §. V.

III. pag. 29. *b.* Eiusdem Tractatus de Libertate Arbitrii, praevia Capitum XIV. tabula. Ibid. § VI.

IV. pag. 31. *b.* Eiusdem Libri II. *Cur Deus Homo*, cum Prologo, & Capitum tabula, Libri I. sunt xxv. Libri II. sunt xxii. ut in dicto Codice VI. huius Plutei supra pag. 430. §. IV. Inter hoc, & sequens Opus interiectum legitur fragmentum Libri de Casu Diaboli incipiens a verbis: *Cogitari possit, quomodo potuit Diabolus velle &c.* usque ad verba: *quoniam non tales erunt homines* inclusive, quae in cit. edit. habentur a pag. 94. col. 2. vers. 18. usque ad pag. 95. col. 1. vers. 20.

(1) Male indicatur a Zacharia loc. cit. sub Plut. XII.

V. pag. 41. Eiusdem de Conceptu Virginali Liber, praevia Capitum XXIX. tabula, ut in Codice XXXI. Plut XII. Catalogi Tom. cit. pag. 36. §. VIII. In hoc autem Codice Prologus cum ipso Opere coniunctus est.

VI. pag. 44. *b*. Eiusdem Liber de concordia Praescientiae, & Praedestinationis, ac Gratiae Dei cum libero arbitrio. Ibid. p. 35. §. I.

VII. pag. 50. Eiusdem Monologium, praevia Epistola ad Lanfrancum Cantuariae Archiepiscopum, quae inter eius Epistolas est CI. & incidit in cit. edit. Tom. II. pag. 162. col. 2., Praefatione, & Tabula Capitum LXXX. Ibid. § II. ubi tamen deerat Epistola ad Lanfrancum.

VIII. pag. 58. Eiusdem Proslogion, cum Prooemio, & tabula Capitum XXVI. Ibid. §. III. Interim notandum pag. 60. *b*. col. 2. post verba *qui est trinus & unus Deus benedictus in saecula*, in quibus desinit Proslogion amanuensis incuria repetita fuisse tria Capita eiusdem Opusculi, scilicet II. III. & IV. quem errorem quum deinde animadvertisset, ea expungere voluit apposita voce *vacat*.

IX. pag. 60. *b*. Liber (ut inscribitur in cit. edit.) pro Insipiente adversus Anselmi in Proslogio ratiocinationem, ut in Codice VI. huius Plutei supra pag. 431. §. XII. sub diverso aliquantum titulo. Heic tamen est omnino anepigraphus.

X. pag. 61. *b*. Anselmi Liber Apologeticus contra Gaunilonem respondentem pro insipiente. Ibid. §. XIII. item sub titulo diverso; nos vero titulum ex editione mutuati sumus, quum in Codice item esset anepigraphus.

XI. pag. 62. *b*. Eiusdem de Processione Sancti Spiritus Liber cum Prologo, qui tamen cum ipso Opere coniunctus est, ut in cit. Cod. XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. I. pag. 36. §. IX.

XII. pag. 67. Eiusdem Liber de Incarnatione Verbi, cum brevi Epistola nuncupatoria ad Urbanum Papam. Ibid. §. XII.

XIII. pag. 70. Eiusdem Liber de Casu Diaboli, praevia Capitum XXVIII. tabula. Ibid. §. VII. Antequam ad reliqua huius Codicis Opera recensenda progrediamur monendus est lector, Volumen hoc ex duobus olim diversis Codicibus, eamdem tamen scriptoris manum referentibus conflatum, & compactum fuisse, ac propterea mirum non esse, si Opuscula quaedam bis repetita occurrant.

XIV. pag. 75. Eiusdem Monologium, ut in hoc ipso Codice §. VII. Heic tamen deest Praefatio, & mutila est Capitum tabula, quum incipiat a Capite LIII.

XV. pag. 83. Disputatio pro insipiente, & responsiu Beati Anselmi [1]. Ibid. §. IX. & X.

XVI. pag. 84. *b*. Eiusdem Liber de concordia Praescientiae, & Praedestinationis & Gratiae cum libero arbitrio. Ibid. §. VI.

XVII. pag. 89. *b*. Eiusdem Epistola de Azymo ad Valerianum Vemburgensem Episcopum, ut in Codice VI. huius Plutei supra pag. 430. §. VI.

XVIII. pag. 90. Eiusdem Meditatio humanae redemptionis, ut in edit. alias cit. Tom. I. a pag. 312. ad pag. 315. & est Meditatio XI.

XIX. pag. 91. Eiusdem Liber de Similitudinibus, ut in dicto Codice VI. huius Plutei supra pag. 430. §. VII.

XX. pag. 104. *b*. Eiusdem de Corpore & Sanguine Domini Libri III. [2] praevio Prologo, Operis titulus est: *In nomine sanctae & individuae Trinitatis de Corpore, & Sanguine Domini, secundum Magistrum Anselmum*. Prologus inc. *Quia sancti de Corpore & Sanguine Domini varie scribentes, aliquando de universo Christo, capite simul & membris, aliquando non de universo, sed, vel de capite, vel de membris loquuntur, aliquando cum Sacramento, aliquando sine Sacramento, simplicibus, ut de re ineffabili non intellecta, errores* (sic), *plus etiam quam oportet sapere volentibus gignuntur haereses*. Des. *nunc ergo prima portiuncula huius Operis, Deo annuente, expediam de veritate Dominici Corporis, secunda de ipsius Sacramenti variis quaestiunculis*. Tum Prologum sequitur Tabula Capitum Libri I. quae sunt XXII. & quidem hoc ordine:

I. *Quod Deus hominem pro nobis assumptum super omnia exaltavit*.

II. *Quod ut certius in simili natura nostra per gratiam speremus & gloriam, nos fratres eius fecit, & illum, & cum illo nobis omnia donavit*.

III. *Quod ad maiorem tantae gratiae certitudinem, ipsum caput nostrum Deus, nos membra illius ita constituit, ut nos corpus eius cum ipso capite dicamur; Christus Sacramento, & veritate Corporis sui nos sibi unicus, & incorporans*.

IV. *Quid sit Sacramentum, & quot modis accipiatur*.

V. *Quod visibile Sacramentum panis, & vini nuncupative dicatur Christi Corpus*.

VI. *Quod Christus in pane sacramentali non ita personaliter sit impanatus, ut in carne incarnatus*.

VII. *Quod remanentibus qualitatibus suis, substantia panis & vini in verum Corpus Christi mutetur*.

VIII. *Quomodo Sacramentum Corporis Christi a ceteris Sacramentis differat, vel conveniat*.

IX. *Quod novus panis, & vinum in Corpus Christi mutata, novam autem carnem, vel sanguinem non generant*.

X. *Quod non de qualibet filio hominis, sed*

(1) Miror, quod laudatus Zacharias in Itin. Litter. per Ital. Venet. apud Seb. Coleti 4. p. 97. 97. legit *Beati* pro *Beati Anselmi*.

(2) Liber tertius effugit Zachariam, qui loc. cit. duos tantum Libros enunciat; praeterea Io. Mabillonii testimonium de Anselmi Opere inedito *de Corpore Christi* in medium proferens, non animadvertit, Mabillonii verba de elio Libello ita inscripto, de quo supra pag. 431. §. IX. verba fecimus, non de hisce tribus Libris esse intelligenda.

de ipso Christo intelligendum est: nisi manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis.

XI. *Quod in Sacramento visibili sit spirituale & invisibile Corpus Christi.*

XII. *Quod Corpus Christi quum in Sacramento sit spiritualiter, & invisibiliter, non tamen minus substantialiter, & vere.*

XIII. *Quod veritas Corporis Christi visibilibus etiam signis sit saepius ostensa.*

XIV. *Quod Corpus Christi quum sit locale, in caelo est, & in terra.*

XV. *Quod Corpus Christi divisum, & a fidelibus sumptum, permanet incorruptum, & integrum.*

XVI. *Quod immolatio Christi in altare non dicitur, quod iterum occidatur, sed quod vera eius immolatio repraesentata, idest in altari nunc, quod tunc in Cruce, operetur.*

XVII. *Quod dupliciter, vel tripliciter dicitur Corpus Christi.*

XVIII. *Quod invisibile Corpus Christi in Sacramento, Sacramentum sit visibilis Corporis Christi in humana forma, verum veri, idest eiusdem.* (Hoc Capite impugnatur Berengarius.)

XIX. *Quod Sacramentum duobus modis significet, vel sua ex se similitudine, vel alicuius actionis erga se.*

XX. *Quod in sacrificio est Sacramentum corporale, & Corpus Christi spirituale, duae sunt etiam eius comestiones, una corporalis, altera spiritualis; & boni quidem duabus comestionibus sumunt Corpus Christi, mali tantum una.*

XXI. *Quod sicut non minus a malo, nec magis a bono Sacerdote consecretur veritas Corporis Christi, sic non minus a malo, nec magis a quolibet bono sumitur, quantum ad substantiam.*

XXII. *Quomodo vere, & salubriter a quolibet sumi possit Corpus Christi.*

Caput I. inc. *Quia a verae fidei cognitione originalis delicti caecitate tenti, ad varios errores decideramus.* Vltimum def. *quia revera sollicite debes perpendere, cuius sit actionis, vel saltem intentionis, qui tantae vult fieri particeps communionis.*

Libro II. pag. 116. *b*, praecurrunt haec Capita:

I. *Quod Sacramentum Corporis Christi nullatenus solvatur in indigestionem, vel aliquam foedam corruptionem.*

II. *Cur visibile Sacrificium invisibili Deo fiat?*

III. *Cur Sacrificium Ecclesiae non constet solo Sacramento, vel Corpore, & Sanguine Christi sine Sacramento, vel cur utroque?*

IV. *Cur fides tanto tempore exigatur in Sacramento Corporis Christi?*

V. *Cur magis consecretur in pane, vino, & aqua Corpus, & Sanguis Christi, quam in ceteris corporum speciebus?*

VI. *Cur sumpto Corpore Christi non statim etiam in carne vivamus aeternaliter, quum ipsum sit vita aeterna?*

VII. *Cur temporalibus meritis aeterna retributio fiat?*

VIII. *Cur panis in Carnem, & vinum in Sanguinem per se consecrentur?*

IX. *Cur Corpus Christi magis consecretur in pane candido, quam nigro, vel cuiuscumque coloris, quum Sanguis consecretur in cuiuscumque coloris vino?*

X. *Cur magis consecretur Corpus Christi in pane azymo, quam fermentato.*

Caput I. inc. *Quia superiori libello de veritate & potestate Corporis Christi, adspirante sua gratia, aliquantulum explicuimus.* Vltimum def. *reliquosque Ecclesiasticos ordines ad exemplum veterum instituimus, & cetera quamplura in hunc modum.*

Libro III. pag. 121. haec Capita praemittuntur:

I. *Quod sancti quibusdam suis auctoritatibus videntur adstruere haereticorum Sacramenta esse irrita & noxia.*

II. *Quod solius Dei sit omnia Sacramenta facere semper sancta & vera, quantum ad ipsum.*

III. *Quod Sacramenta Christi pro meritis ministrorum fieri credenda non sunt, ne pereat unitas Sacramentorum & Ecclesiae.*

IV. *Quod Deus pretiosa Sacramenta in non pretiosis speciebus posuit, non ut essent vilia, & abiecta, sed gratuita.*

V. *Quod tanta sunt Dei Sacramenta, ut omnium hominum superent merita.*

VI. *Quod Laico, vel Pagano baptizare permittitur.*

VII. *Quod sanguinis effusione, vel sola fide Baptismus compleatur.*

VIII. *Quod sicut in Baptismate, sic in conficiendo Christi Corpore nihil a bono magis, nihil fiat a malo minus.*

IX. *Quod Sacramenta haereticorum de Ecclesia in Ecclesiam fiant.*

X. *Quod Sacramento tenus Sacerdotium apud haereticos maneat omnino integrum.*

XI. *Quod etiam salutare sit sacrificium haereticorum, si munde communicetur a Catholicis.*

XII. *Quomodo solvitur illud, quod Sancti de improbandis Sacramentis haereticorum dicunt, utrum Sacramenta rite fiant, si solemnibus verbis aliqua contra fidem, vel incuria, vel haeresi interserant.*

XIII. *Quare in nomine Trinitatis Baptisma fieri institutum sit.*

Caput I. inc. *Quia de peccatoribus ministris, sed tamen Ecclesiasticis, quod revera & rata Sacramenta celebrant adstruximus.* Caput ultimum def. *in celebrandis igitur Sacramentis Christi, non sectarum novitates, vel haereses inducere, sed eius institutionibus studeamus fideliter deservire, ut sicut eius potestate verum, eius auctoritate ratum est, quod in eis agimus; sic eius gratia saluiferum nobis sentiamus, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.* Tum rubrica: *Explicit Liber Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi de Corpore, & Sanguine Domini.*

XXI.

XXI. pag. 127. Beati Bernardi Abbatis Clarevallensis de Consideratione ad Eugenium Papam Libri V. cum Praefatione, ut in Codice XI. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 113. §. I. ubi tamen praeerat Epistola ipsa auctoris nuncupatoria Pontifici, quae in hoc desideratur.

XXII. pag. 139. *b.* Eiusdem Tractatus de diligendo Deo, ut in Codice XVIII. Plutei XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 122. §. XIX. Heic tamen post ultima verba: *nullus profectu esse poterit miserationis affectus*, adnectuntur alia, quorum initium est: *Satis, quantum reor, apparet, & quonam modo Deus diligendus sit, & quo merito suo.* Finis vero: *unde & dictum est primum & maximum*; quae verba pertinent ad Cap. VI. lin. 20. & progrediuntur usque ad Cap. VIII. lin. 5. editionis Operum cura Io. Mabillonii Paris. apud Carolum Robustel fol. Tom. II. a pag. 597. ad pag. 599. quaeque, uti diligenti collatione comperimus, suo loco deerant.

XXIII. pag. 144. Eiusdem de duodecim gradibus humilitatis, & superbiae Liber, praevia Retractatione, & Prologo, ut in dicto Codice XVIII. Catalogi Tom. cit. pag. 124. §. XXXVII. ubi pro verbis: *quoniam in nostro Codice leges*, quae pro Operis fine retulimus, legendum *quam in nostro Codice leges*.

XXIV. pag. 150. Eiusdem de Amore Dei Liber, ut in Codice I. Plutei XVI. Catalogi Tom. cit. pag. 158. §. VIII.

XXV. pag. 158. Eiusdem Epistola ad Lugdunenses, ut in dicto Cod. I. loc. cit. pag. 161. §. XXVII.

In primis duobus foliis, quae pro Codicis custodia adsuta sunt, legitur fragmentum Commentarii in Cantica Canticorum.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, male indicatus a Zacharia loc. cit. tamquam in Plut. XII. repositus, dignus Codex qui conferatur ob multas variantes lectiones, quas obiter animadvertimus, num. 137. notatus. Constat foliis scriptis 158.

SS. BASILII, AMBROSII, ET IO. DAMASCENI QVAEDAM.

Cod. IX. I. pag. 1. S. Basilii Magni in Hexaëmeron, sive Opus sex dierum Homiliae IX. ex translatione Latina veteri (1). Prima inc. *In principio fecit Deus caelum & terram. Decens est principium futura de mundi constitutione narrare. Principium decorationis eorum, quae videntur proponere sermoni; caeli enim & terrae creatio tradi futura est, non casu deducta, ut quidam imaginati sunt.* Homilia IX. des. *erubescat Arrius, verecundetur Iudaeus, exsultet dogmatibus veritatis, qui pius, glorificetur Dominus, cui gloria &c.* Diversa omnino est haec versio ab ea Eustathii, quae legitur in Appendice ad Tomum I. Operum S. Basilii, Parisiensis editionis, cura Iuliani Garnier, per Io. Bapt. Coignard MDCCXXI. fol. Tom. I. pag. 631.

II. pag. 19. *b.* S. Ambrosii Mediolanensis Archiepiscopi Hexaëmeron, idest de Opere sex dierum Libri VI. cum Praefatione, ut in Codice XXIII. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 142. §. I.

III. pag. 48. Ioannis Presbyteri Damasceni, qui Mansur, Liber, in quo est traditio certa Orthodoxae Fidei, Capitulis divisa centum, a Burgundione Iudice Cive Pisano de Graeco in Latinum, Domino III. Eugenio beatae memoriae Papae translatus, ut in Codice III. Plutei XII supra pag. 423. §. II. Adiiciuntur in fine, alia manu, Anonymi metaphysica quaedam de virtute &c.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Armarii Conventus Fratrum Minorum de Florentia. Fuit autem olim deputatus ad usum Rev. Patris Fratris Philippi de Perusio, qui fuit Minister Thusciae multis annis, & socius Fratris Bonaventurae de Balneoregio, tandem senex, & plenus dierum mortuus est in senectute bona in Conventu Florentino.*

Cod. membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 138. notatus. Constat foliis scriptis 71.

DIONYSII AREOPAGITAE OPERA, HVGONIS POSTILLA IN CAELESTEM HIERARCHIAM. ET ARISTOTELIS QVAEDAM.

I. pag. 1. HVgonis Postilla super Dionysii Areopagitae Caelestem Hierarchiam. Inc. *Iudaei signa quaerunt, & Graeci sapientiam; fuit enim quaedam sapientia.* Des. *& aenigmatibus variis a visibilibus sumptis Theologice demonstrantur.* Postilla inc. *Quoniam omnis divina illuminatio secundum bonitatem varie improvisu proveniens; manet simpla, & non hoc solum, sed & unificat illuminata; ipsa enim gratia, divina illuminatio est.* Des. *quia illius, quem exponendum suscepi, in quo sapientia transcendit, sanctitas condescendit.* Exstat in editione Operum Hugonis de S. Victore Moguntiae apud Ant. Hierat MDCXVII. fol. a pag. 340. ad pag. 418. sub titulo: *Adnotationes elucidatoriae in Dionysium Areopagitam de Caelesti Hierarchia ab Ioanne Scoto Latine versum.* Cod. XI.

II. p. 37. Dionysii Areopagitae de Ecclesiastica Hierarchia Liber, praevia tabula, interprete Ioanne Scoto. Inc. *Quia quidem secundum nos Hierarchia puerorum.* Des. *divini ignis accendens usque vapores.*

III. pag. 53. Eiusdem de Divinis Nomini-

(1) Coniecit Cl. Mehus, in Vita Ambrosii Camald. pag. CCXVIII. translatum forte fuisse a Burgundione Cive ac Iudice Pisano hoc Basilii Hexaëmeron.

nibus Liber, praevia Capitum tabula, & Epigrammate Latine reddito, interprete eodem. Inc. *Nunc autem, o beate*. Des. *transcendemus*.

IV. p. 75. *b*. Eiusdem de Mystica Theologia Liber, praevia Capitum tabula, interprete Anonymo, ut in Cod. II. huius Plutei supra pag. 427. §. II. sed in fine aliquantum diversus.

V. pag. 84. *b*. Eiusdem Epistolae XI. interprete eodem Ioanne Scoto.

VI. pag. 92. Anonymi de Intelligentia Liber cum expositione. Inc. *summa in hoc Capitulo nostrae intentionis est*. Des. *inter species quantitatis non est enumerata*.

VII. p. 98. *b*. Aristotelis Liber de Secretis Secretorum, cum duobus Prologis (1), ut in Codice II. Plutei LXXXIII. Catalogi Tom. III. pag. 205. §. I. Libri vero Aristotelis initium cum illo quidem concordat, finis vero diversus ita habet; *Vt scilicet fiat consuetudinis mutatio paullatim una vice post aliam, & sic cum Dei auxilio bene fiet, Explicit Aristotelis Tractatus de Secretis Secretorum*.

Codex membranac. Ms. in 4 Saec. partim XII. partim XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 141. designatus. Constat foliis scriptis 101.

PLVTEVS XIV. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

CODEX I.

IO. CHRYSOSTOMI COMMENTARIVS SVPER MATTHAEVM INTERPRETIBVS ANIANO, ET GEORGIO TRAPEZVNTIO.

IOannis Chrysostomi Commentarius super Evangelium Beati Matthaei Evangelistae ex Graeco in Latinum traductus, a principio usque ad Homiliam XXVI. inclusive ab Aniano (2) viro doctissimo, & deinceps usque ad Librum (3) LXXXVIII. inclusive a Georgio Trapezuntio. Praecurrit Aniani Praefatio, quae inscribitur, & inc. *Domino vere sancto & beatissimo Orontio Episcopo Anianus. Pissimi patris affectum*. Des. *ut aliquid de ipsius virtute possimus imitari. Memor nostri esto semper in Christo, Domine merito beatissime*. Commentarius, sive Homilia I. inc. *Oportuerat quidem nihil nos indigere auxilio litterarum, sed tam mundam in omnibus exhibere vitam, ut illarum vice, gratia spiritus uteremur*. Homilia XXVI. ex praedicti Aniani versione des. *omnem ostendamus humilitatem, atque philosophiam, ut praesentia bona & futura consequamur, gratia, & misericordia D. N. I. C.* Exinde a pagina Codicis 103. *b*. incipit Georgii Trapezuntii Latina interpretatio, hoc praemisso titulo: *Beati Ioannis Chrysostomi Liber XXVI.* (4) *super Matthaeum a Georgio Trapezuntio ex Graeco in Latinum traductus* (5). Inc. *Intrante autem eo in Capharnaum advenit ei Centurio, deprecans eum, & dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & male torquetur &c. Leprosus quidem, ut audistis, quum a monte Iesus descendisset, ad eum accessit*. Liber LXXXVIII. des. *ideo conservum tuum in omnibus diligenter pascis atque curas. Liber Sancti Ioannis Chrysostomi super Matthaeum a Georgio Trapezuntio conversus explicit feliciter*. Clauditur tan-

(1) Prologus secundus pro *Philippi* traductoris nomine, quod in Codice, quem citamus, legitur, hic *Ioannis* nomen praefert. Tractatus vero in hoc multo brevior, quam in illo est.

(2) Ambrosii Traversarii aetate manebat opinio, traductas ab Aniano fuisse quinque tantum ac viginti Homilias B. Ioannis Chrysostomi super Matthaei Evangelio ad Orontium Episcopum. Eumdam numerum Latine fuisse ab Aniano versum indicavit Vaspasianus Philippi, qui in Vita Nicolai V. a Lud. Ant. Muratorio edita Tomo XXV. Script. Rer. Ital. col. 283. ait: *Grisostomo* (Latinae scilicet datus linguae) *sopra S. Matteo circa Omelie ottanta, che era stata anni 500 e più perduta, perchè erano tradotte Omelie venticinque da Aniano già sono anni più di 500. ed era questa Opera assai desiderata e dagli antichi, e da' moderni. Perchè è scritta, andando S. Tommaso d' Aquino a Parigi, innanzi che vi giungesse, sendogli mostra disse: io vorrei piuttosto S. Gio. Grisostomo sopra S. Matteo, che Parigi. Avevalo in grandissima venerazione. Questo tradusse il Trabisonda &c.* In Codice chartaceo in fol. Bibliothecae Marcianae adservantur Homiliae ab Aniano Latine versae, in quarum calce legitur: *Explicit Homilia vigesima quinta, & ultima primae partis Sancti Ioannis Chrysostomi, sive Osaurei super Matthaeum Evangelistam feliciter. Lege libenter &c.* At in hoc Codice S. Crucis sex & viginti sunt, quem quidam numerum probavit etiam Io. Mabillonius Tom. I. Musei Italici Part. I. pag. 162. his verbis: *Alius Codex S. Io. Chrysostomi in Matthaeum Homilias XXVI. Aniano interprete, subsequentes a Georgio Trapezuntio in Latinum versas complectitur*. Post nec ita multo: *Porro viginti sex Homilias priores, nec plures, nec pauciores ab Aniano vetere interprete in Latinum translatas fuisse, ex aliis item Codicibus antiquis perspectum habemus*. De hac Aniani versione doctissime adisserit Bernardus de Montfaucon in Praefatione ad Volumen VII. Operum Chrysostomi Parisiis MDCCXXVII. fol. §. V. qui hunc ipsum adlegat Codicem.

(3) *Libri* enim, non *Homiliae* inscribuntur in Georgii Trapezuntii versione.

(4) Haec Homilia, quae in Codice, eodem numero notatur, ac superior, in editione Operum Chrysostomi alias cit. pag. 313. designatur numero *XXVI. alias XXVII.*

(5) Consule cit. Montfauconii Praefationem §. VI. & Dominicum Georgium in Vita Nicolai V. Romae typis Palearinis MDCCXLII. 4. pag. 180.

tandem Codex sequenti Epistola (1), quam integram in medium proferre operae pretium duximus. Ea vero ita habet;

Georgius Trapezuntius illustri Senatori Veneto Francisco Barbaro Sal. Redditae mihi sunt tuae litterae, quibus scribis, ut Chrysostomi Opus a me nuper traductum ad te mittam; quod quam libenter faciam, hinc intelliges, quod tardius rescribere malui, quam inanes litteras mittere; nam Liber non erat apud me, sed apud Pontificem, cuius iussu traduximus; & quum in dies recuperare sperabemus, scribendi quoque officium in dies crastinos remittebamus. Nunc vero quoniam Legato Venetorum Librum commendavimus, ut ad te ipsum transmittat, has scripsimus; quibus illud etiam Excellentiae tuae significare placuit, alia quoque multa hoc biennio nos vertisse volumina; nam & Cyrillum Alexandrinum super Ioannem, opus certe divinum, & Eusebium Pamphili de Doctrina Christiana, Librum omnium qui legerunt iudicio adeo utilem, ut vix alter ei similis reperiri possit; & Aristotelis aureos de Animalibus Libros, cuius etiam de Rhetorica Libros antea vertimus, sed alios alias. Nunc Chrysostomum lege, cuius Latinam eloquentiam tanto a Graeca distare necesse est, quanto a dicendi eius elegantia Georgius distat. Sed quidquid in nobis est, id abs te initium habuit, cuius ope, ac opere Latini facti sumus. Quare non magis nobis, & Chrysostomus, & alii Graeci, qui modo per nos Latinae loquuntur, quam tibi certe debebunt. Ceteros tunc, si iusseris, mittam, quum Chrysostomum remiseris, quod quam cito fieri potest, facias oro. Nam heic nulli propter temporis brevitatem in Domino nostro (sic, sed forte legendum *a Domino*) *exemplum factum est, & multi, potentesque petunt. Sed abs te fuit incipiendum, qui me de Graecia eripuisti, & primus in Italiam in Latina studia reduxisti. Vale. Ex Urbe V. Kal. Maius MCCCCL.*

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus S. Crucis de Flor. Ord. Minor. continens Commentarium Ioannis Episcopi Constantinopolitani in Matthaeum Evangelistam ex Graeco in Latinum traductum, a principio usque ad XXVI. Homeliam ab Aniano viro doctissimo; a XXVI. vero usque in finem a Georgio Trapezuntio viro doctissimo traductum.*

Codex membranac. Ms in fol. maiori Saec. XV. admirandae pulcritudinis, cum initialibus auratis & coloratis, ac pictura in principio, quae totum fere implet marginem, num. 143. notatus. Constat foliis scriptis 292.

IO. CHRYSOSTOMI IN EVANGELIVM IOANNIS HOMILIAE, FRANCISCO MARIOTTI INTERPRETE.

S. Ioannis Chrysostomi in Ioannis Evangelium Homiliae LXXXVIII. a D. Francisco D. Mariotti Arretino ex Graeco in Latinum traductae, cum Epistola ad clarum virum Cosmum Medicem Florentinum, quae ita se habet: Cod. II.

Ad clarum virum Cosmum Medicem Florentinum in Ioannis Chrysostomi Commentarium super Ioannis Evangelio Francisci Arretini Praefatio (2).

Communis fere omnium opinio est, Cosme vir clarissime, superiores & longe a memoria nostra remotas aetates omnium virtutum genere nostram plurimum superasse; nec ullum nunc inveniri quem maioribus illis comparare possimus. In qua sententia multitudinem esse minime miror; cuius id negotium est, ut audita visis, & vetustissima quaeque maiora arbitretur. Quod autem viri graves, & doctrina, & rerum usu exerciti idem sentiant, hoc ego quam iniquissimo animo ferendum censeo. Non tamen is sum, qui negem maiori clarorum virorum copia illa tempora floruisse. Assentior sane libenter, ob meam in saeculum nostrum pietatem, si commode possem, negaturus. Non enim ita mihi fasti di sunt homines mei, ut neminem illis fatear comparandum ut plerique obstinata assertione contendunt, male de saeculi sui hominibus meriti, quibus partim quod viderint, partim quod consuetudine devinctos habuerint, nonnulli quod beneficos in se experti sint, favere profecto deberent, ut etiamsi non omnino id sentirent, tempora tamen sua amore complecti, & pro viribus extollere viderentur. Est enim, ut sentio, bene instituti hominis temporum suorum bonis delectari, & si quem videant virtutibus praecellere, tanto cum maiori admiratione, & laudibus prosequi, quanto inter paucos eius virtus clarior apparet. Et profecto si aetatem nostram non maligne, non invide considerare voluerimus, viros clarissimos habuit, habetque, quos, sive sapientia, sive magnitudine animi, sive gestarum rerum gloria, sive magnificentia, sive rerum publicarum administratione, si non praeferre, ausim tamen maioribus comparare; unde non minora virtutis exempla, quam a maioribus illis nobis proponerentur. Quod licet non huius loci, neque propositi sit in praesentia disquirere, paucos tamen attingam, ne videar velle quidem, quos tamen laudare possim, non habere. Quid enim de Martino Quinto dicam, qui quum primum ad Summum est Pontificatum as-

(1) Hac Epistola Georgius Barbaro Libri sui exemplum mittit, non vero, uti coniiciebant Diarii Eruditorum Hominum Florentini scriptores Tomo II. Part. III. pag. 211 Librum ipsum inscribit. Vide quae ad hanc rem animadvertit Cl. Franc. Anton. Zacharias in Historia Litterar. Italiae Tomo VIII pag. 189.

(2) Hanc ideo proferimus, & quod rarissimae primae editioni praefigatur, & quod non parum in Codice differat ab edito.

assumptas, imbecillimum, & variis casibus agitatum Ecclesiae statum, & diuturnum schisma ita sedavit, ita in unum corpus redegit, ut ex maximis perturbationibus, & procellis, in tranquillissimum portum tanti Gubernatoris peritia periclitantem Petri naviculam appulerit. Quid ad clarissimum Principem Nicolao V. defuit? cuius tempora etsi brevissima, quantulacumque tamen, in hac nostra inferiore Italia, Augusti paci contulerim, cuius ductu, & auspicio, ut urbs Roma, ita & Romana lingua renovata est; quem nisi invida tam repente mors e medio sustulisset, non minus quam Augustus, urbem e lateritia marmoream reliquisse gloriari potuisset. Quid Pio secundo pietate par? vere, inquam, Pio, qui ut commissae sibi Ecclesiae, & Christianae Religioni consuleret, invalido & imbecillo corpore, nullum recusavit laborem. Quid Alphonsum Aragonum Regem memorem? qui ut maximo animo Siciliae sibi Regnum vendicavit, ita quoad vixit, & sapientia, & auctoritate incredibili id rexit, & tutatus est. Quid Franciscum Sphortiam? nonne eum cuivis veterum Imperatorum iure connumerabis? cuius tu nominis & gloriae, Cosme, vel in primis auctor fuisti. Neque enim ullo pacto tacere te possum, aut debeo. Tu enim unus es, quem in privata fortuna, cuivis maiorum non aequandum modo, sed longe praeferendum contenderim. Tu unus es, quem nunc admirari, de quo maxime gloriari possimus. Tu unus, non Florentiae modo, non Italiae, sed saeculi nostri ornamentum. Tu unus multorum simul laudes complexus es; Pompeii auctoritatem & gloriam, Catonis severitatem, Luculli magnificentiam, Crassi, sed in meliores usus, divitias, summam praeterea in immortalem Deum religionem. Exstant clarissima pietatis tuae, & in Deum, & in Patriam monumenta. Exstant innumera, & in privatos homines beneficia; longe plura suspicor, quibus tacita tecum conscientia laetaris, quae indigentibus Dei servis, innuptis virginibus, reliquis pietatis operibus, tam larga dextra exhibes, ut secundum Domini praeceptum, nesciat sinistra; & tamen in dies magis atque magis divitiae abundant, crescunt, exuberant. Centuplum accipietis, inquit; & merito quidem; cui enim potius credendae sunt, quam qui & sciat, & velit quam liberalissime distribuere? Iure igitur summi Dei clementia in clarissima Italiae Civitate, in summa & auctoritate, & amore omnium, te Principem constituit, & ut Ciceronem Italia, ita cives te tui in Patriam summo omnium consensu ab exsilio reportarunt, ubi tot annos in tranquillissima pace, in omnium admiratione, filiis paternam imaginem, virtutemque reverentibus, nepotibus indolis eximiae, tot propinquis, tot amicis munitus, summa cum laude consenuisti, ubi te omnes Patrem Patriae, & loquuntur & sentiunt, ubi ut Demosthenem ferunt Atheniensis populi, ita tu, & Principum, & Rerumpublicarum pro arbitrio tuo habenas saepenumera moderatus es; ut nemo sit, qui sapientiam, qui virtutem, qui ingenium tuum non admiretur, ut & ubi clarorum Principum pervenire non potuit nomen, ibi tuum celeberrimum habeatur; atque ut te consummatissimum virum reddas, intra publicas & gravissimas occupationes, si quid otii datur, id omne liberali mensae, hoc est studiis & divinis impendis lectionibus, quibus animus eruditur, oblectatur, pascitur, veram concipit beatitudinem. Haec, & alia plurima quum de praestantia tua iamdiu acciperem, accusabam sane fortunam meam, quod talem virum videre, & colere non licebat, quod ego unum inprimis desiderabam. Votis meis humanitate incredibili adnuisti, iussisti Florentiam venire. Veni, te visitavi, ut filium accepisti, spem bonam dedisti. Sed quum inter loquendum abs te acciperem, quantopere in Ioannis Chrysostomi Commentario super Ioannis Evangelio, quem nuper rudi & inemendato stylo traductum Reverendo Patri Ioanni Episcopo Atrabatensi dederam, delectare, incredibilem cepi voluptatem, aliqua ex parte sane in me benignitati satisfacturum ratus. Itaque quum primum Romam redirem, me ei ultimam manum imponere, & clarissimo nomini tuo inscribere pollicitus sum. Primam igitur eius partem, cuius Graecum exemplar penes me est, pro ingenioli mei viribus emendavi, quam, dum reliquum & inveniam & absolvam, visum est interea ad praestantiam tuam mittere, ut me pollicitationis meae memorem intelligas. Opus enim permagnum est, & tempore indiget; & licet in Librorum Praefationibus auctorum laudes colligi soleant, eas tamen in praesentia praetermittere statui; non quia latissimus in Chrysostomo, sive doctrinam, sive mores intueri velimus, commendationis campus pateat, ac etiam infantis linguae uberrimam dicendi materiam praestare possit; sed quum ad te virum praestantissimum dirigatur, nolui tantam mihi tribuere, ut ea ostendam, quae tibi longe, quam mihi erant clariora. Cognosces vim hominis, cognosces doctrinam, cognosces mores, quorum plerosque, vel omnes potius, in te recognosces. Non tamen is sum, qui non intelligam, quantum Chrysostomo dignitatis, quantum splendoris, imbecillis interpres abstulerit; sed utcumque, sententias tamen me assequutum spero. Accipias ergo, qua soles humanitate, hanc editionem, quam ego tam libenter exhibeo, ut si gratam tibi fuisse intellexero, maximum abs te beneficium me accepisse existimem, nec me mediocriter, & ad hanc perficiendam, & alia aggredienda Cosmas lector hortabitur.

Homilia I. inc. Qui agonum certamina spectare consueverunt, quum insignem quempiam athletam, & coronis plurimis donatum alicunde profectum intelligunt, omnes certatim concurrunt, ut eius lactas, artemque, & corporis robur conspiciantur, & videri quidem nonnumquam universum theatrum, licet multis hominum millibus inundans, qui & corporis, & animi oculos penitus intendant, ut nihil eorum, quae in ipso agantur spectaculo se praetereat. Tam si quis praestanti ingenio musicus advenaverit, non minori studio isdem ipsi theatrum occupant, & omissis omnibus, quae in manibus ha-

habent negotiis, & saepenumero necessariis, & urgentibus, non minori studio advolant, sedentque incredibili cautus, plurisque accipiendi cupiditate, & de utriusque praestantia inter se disputant, & haec quidem multi. Vltima des. *quod si in praecipitia nos deserimus, quomodo respirare poterimus; etenim si quis casurum erigeret, ut est eleemosyna, alter autem humi premeret, ut avaritia, nihil aliud ab hac pugna exspectandum est, quam ut discerpatur. Quod ne nobis accidat, neve avaritia deorsum premente eleemosyna nos derelinquat, leves efficiamur, & evolemus, ut & malorum liberatione, & bonis operibus perfectis, sempiterna bona consequamur, gratia, & benignitate D. N. I. C. cum quo &c.*

Animadvertit vir Cl. Richardus Simonius *Lettres choisies* Tom. I. pag. 116. nonnullas ex his sumptas esse ex veteri Latina versione Burgundionis Civis, & Iudicis Pisani (1). Ac revera Chrysostomum in Ioannem Burgundionem latine vertisse, testatus Robertus Abbas Montis in Continuatione Chronici Sigeberti ad A. C. MCLXXX. Prologum, quem interpretationi suae latine praemiserat Burgundio ex Codice Vaticano descripserat Io. Mabillonius, & ex eius schedis edidere clari viri Edmundus Martenius, & Vrsinus Durandius Tomo I. amplissimae Collectionis Veterum Scriptorum & Monumentorum col. 1028. seqq. Fabricius autem Biblioth. Graeca Tomo VII. pag. 647. ait Burgundionis versionem a Francisco Arretino recognitam primum vidisse lucem Romae Anno MCCCCLXX. Coloniae MCCCCLXXXVI. fol. unde Arretinum pro Auctore habitum in Antuerpiensi A. MDXLII. 8. atque in aliis. Michaël Mattairius in Annal. Typograph. Hagae Comitum MDCCXIX. 4. pag. 68. priorem editionem ita indicavit: *S. Chrysostomi Homiliae in Evangelium S. Ioannis Latine, Francisco Arretino interprete. Romae in St. Eusebii Monasterio MCCCCLXX. XXIX. Octobr.* Nomen Typographi non additur; at coniicit idem Mattairius fuisse Georgium Laver, cuius, uti & Coenobii S. Eusebii meminit ad annum MCCCCLXXII. Ex Epistola autem Mariotti nuncupatoria ad Cosmum Medicem, quam protulimus, cum ob raritatem primae editionis, tum quia omissa est a Cl. Montfauconio in editione Operum Chrysostomi, nulla fit mentio de Burgundionis versione, immo erui posse videtur ex integro Chrysostomi super Ioannem Homilias transtulisse Mariottum, quod ex utriusque versionis collatione deprehendere per se quisque poterit. In Monito autem praevio rarissimae supra memoratae editioni anni MCCCCLXX. quam contuluimus in lectissima Bibliotheca Servorum S. Mariae, quid in nova hac adornanda versione Mariottus praestiterit, deprehendimus: *Paullo Apostolo teste primae, quam scribit ad Corinthios Epistolae XI. Capitulo: Divisiones gratiarum sunt, unus autem spiritus; cuius veritas dicti, licet in cunctis videatur hominibus, maxime tamen in ipsis duobus, interpretandi gratiam adeptis, in Francisco videlicet Arretino, & alio quodam veteri Homilias beatissimi Ioannis Chrysostomi super Ioannem, filium tonitrui, de Graeca in Latinum transferentibus. Francisco enim huic nostro, cuius translationem hoc praesens continet volumen, meliorem partem dedit, ut clare patet omnibus, utriusque dicta conferentibus. Quod enim primus confuse, & generalibus transtulit vocabulis, hoc iste noster, tamquam ante oculos posuit, specialius, immo singularius declarando, & stylo ornatiori lectorum corda demulcendo. Quapropter amborum nobis oblatis praenominatorum operibus, placuit, & haud dubium placebit & aliis, tanti viri per mundum dispergere laborem, ut & ipse non dum meritum, sed etiam apud Deum, & Sanctos eius habeat honorem. Correctas autem ipsas Homilias secure quisque intelliget, dummodo subscriptis pauculis, aurem cordis aperiat &c.* Mox sequitur index rerum memorabilium, & Epistola ad Cosmum Medicem. In fine autem legitur: *Omeliae LXXXVII. Beati Iohannis Chrysostomi super Evangelio Iohannis Rome in S. Eusebii Monasterio scripte & diligenter correcte: Anno Domini MCCCCLXX. die Lune XXIX. mensis Octobris: Pont. S. in Christo Patris ac Domini nostri Domini Pauli divina providentia Pape Secundi: anno eius septimo. Expliciunt: Deo Laus.* Fol. minori.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Conventus S. Crucis de Flor. Ord. Minor. continens Commentarium Ioannis Chrysostomi super Evangelium Ioannis Evangelistae ex Graeco in Latinum traductum a Domino Francisco Domini Mariotti Arretino.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XV. mirae pulcritudinis, & elegantiae, cum initialibus auro, variisque coloribus eleganter depictis, icone S. Io. Chrysostomi in littera initiali, & pictura, quae totum ferme marginem amplectitur, num. 144. notatus. Constat foliis scriptis 311.

IO.

(1) *Lettres choisies de Mr. Simon &c. Nouvelle edition &c. par Mr. Brozen la Martiniere. A Amsterdam chez Pierre Mortier MDCCXXX.* Tomi IV. 8 pag. 109. seqq. Tomo I. exstat *Lettre X. a Mr. l' Abbé G. de la Maison, & Societè de Sorbonne. Iugement des diverses editions latines de Saint Iean Chrysostome, & principalement de la version d' Anianus, dont il y à un exemplaire Ms. dans la Bibliotheque du Roy.* In hac igitur Epistola, discussa veteri Aniani versione, subiungit pag. 115. seqq. *Ie n' ai rien vû de plus ancien, pour ce qui regarde l' impression de ces traductions latines, que les Homelies sur l' Evangile de Saint Iean, qu' ont etè imprimee a Rome separement des l' anneè 1470. avec ce titre, qui est a la fin:* Omelie LXXXVII. B. Ioannis Chrysostomi super Evangelium Ioannis. Romae in S. Eusebii Monasterio scriptae, & diligenter correctae anno Domini MCCCCLXX. die lunae XXIX. mensis Octobris. *Il y à un petit avertissement au devant, qui nous apprend, que François Aretin, n' est pas le seul auteur de cete version, s' etant servì d' un autre plus ancienne, qui n' etait pas exacte. Le meme Aretin a aussi traduit une bonne partie des Homelies de S. Chrysostome sur l' Epitre premiere aux Corinthiens; mais si nous en rapportons au Iugement d' Erasme ce traducteur est tombè dans des fautes grossieres &c.*

IO. CHRYSOSTOMI LIBRI DE SACERDOTIO, IN IOB, ET DE POENITENTIA LILIO AEGIDIO TYPHERNATE INTERPRETE.

Cod. III. I. pag. 1. Liber (seu potius Libri VI.) Dialogi S. Ioannis Chrysostomi Constantinopolitani Episcopi, & S. Basilii Caesariensis Episcopi Collegae Beati Gregorii Nazianzeni, qui intitulantur de Dignitate Sacerdotali, interprete Anonymo, sed forte Lilio Aegidio Libellio Typhernate, cui sequentes debentur eiusdem Chrysostomi versiones (1). Inc. *Mihi quidem multi fuerunt amici certi, & amicitiae iura scientes, solideque servantes.* Des. *ut nos quoque in die illo periclitantes in aeternum tuam recipias tabernaculum. Amen.* Tum rubrica: *Explicit Liber VI. & ultimus Sancti Ioannis Chrysostomi de Dignitate Sacerdotali per modum Dialogi cum Sancto Basilio* 1465.

II. pag. 70. *b.* Eiusdem S. Ioannis Chrysostomi in iustum & beatum Iob de patientia Sermones V. interprete Lilio Aegidio Libellio Typhernate (2). Praecedit Epistola nuncupatoria, cuius inscriptio, & initium sequens est: *Sanctissimo Patri & Clementissimo D. D. Nicolao divina providentia Papae Quinto Sanctae Romanae ac universalis Ecclesiae Summo Pontifici Lilii Typhernatis suorum servorum* (3) *Prologus in Sermones S. Io. Chrysostomi. Consueverunt, P. B. qui sub ceteris praedecessoribus tuis fideles militaverunt diversis studiis, diversas illorum naturas imitari, atque se probat quisque in Ecclesiae corpore, quasi in membrum capiti conforme illorum moribus exhibere &c.* Finis: *Ioannis igitur Chrysostomi Graeci Sermones, quorum aliquot quidem in Iob de Patientia, aliquot vero de Poenitentia conscripti sunt, quum in meas nuper venissent manus, & debita mea convenire visi sunt, atque ipsi etiam tempori congruere, quo, Iubilaeo appropinquante, & pati primum velle, & ipsas per passiones poenitentiam agere, sicque remissionis, indulgentiaeque tempus subire monemur; hos ergo Latinos facere, Beatitudinique tuae offerre curavi, evitans simul, & unicum acceptum talentum, fodiens in terram abscondere, & cum vidua properans, duo saltem aera in dominicum gazophylacium mittere. Quo quidem in Opere, sicut ille inquit, & verbum de verbo, & sensum quoque de sensu, aut ex utroque commixtum & medie temperatum genus translationis expressi; quaedam de sacris mutatis scripturis, iuxta Graecam editionem traduxi. Quae tametsi a novissima nostra quandoque discrepent, consilium tamen non fuit a Graeca dimovere sententia, quo a Chrysostomo quae disputantur clarius convenientiusque consentiant,*

Sermo I. inc. *Annuus hodierna die certator orbis advenit, venit ad nos peregrinus, atque Angelis par in honore dimicator.* Vltimus des. *hos amplectamur zelo, hos imitemur omnes, quo pares ipsis laudes adsequamur, in C. I. D. N. cui gloria &c.*

III. pag. 105. Eiusdem de Poenitentia Sermones XI. interprete eodem. Primus, qui heic inscribitur in ordine sextus, inc. *Laeta nobis hodie festivitas, celebritas, solitaque illustratur coetus. Quaenam ergo caussa? Ipse ieiunii clarum tempus hoc esse novi, ieiunii, non praesentis, sed exspectati.* Vltimus, numero XVI. notatus, des. *ut multa cum fiducia coram Christi tribunali stare possimus, regnumque caelorum consequi, cuius omnes nos participes fieri contingat, gratia & clementia D. N. I. C. cui cum Patre simul cum Sancto Spiritu gloria &c.* Inde rubrica: *Expliciunt Sermones aliquot de Patientia Iob; aliquot vero de Poenitentia conscripti per Ioannem Chrysostomum, ac traducti e Graeco in Latinum per spectabilem virum Lilium Typhernatem.*

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Conventus S. Crucis de Florent. Ord. Fratrum Minor. &c.*

Cod. membr. Ms. in 4. Saec. XV. elegantissimae scripturae, cum initialibus, auro variisque coloribus illuminatis, & pictura in principio, ab impia manu semiexcisa, numero 145. notatus. Constat foliis scriptis 181.

S. IO. CHRYSOSTOMI HOMILIAE SVPER MATTHAEVM INTERPRETE BVRGVNDIONE.

S. Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani super Matthaeum Homiliae XC. ex Graeco in Latinum traductae a Burgundione Pisano. Praecurrit Prologus, qui ita se habet: *Quum Beati Ioannis Chrysostomi super Evangelium Sancti Matthaei duae Expositiones, utpote ab eo conditae proferrentur, & nulla eorum debito fine integra expleta esse perhiberetur; Dominus Papa Eugenius III vir per omnia diligentissimus, ceu omnium pater, communi orbis terrarum utilitati invigilans, praedictas Commentationes congruae consummationi tradere satagebat. Verum quia citra mare inopia exemplarium effectui mancipare hoc minime poterat, ad transmarinas statuit dirigere partes. Ad Antiochenum igitur Patriarcham scribens, quod praedictis Commentationibus deerat, eius interventu ab aliquo interprete suppleri admonebat. Ipse autem, sive desidia, sive inscitia interpretum ignoro, hoc minime complens. Expositionem eiusdem S. Ioannis super eumdem Evangelistam Graecis* Cod. IV.

(1) Nihil habet de hac versione Montfauconius in Monito praevio ad hos Chrysostomi Libros VI. de Sacerdotio, Tomo I. Operum pag. 360.

(2) Hanc Lilii Aegidii Typhernatis versionem ignoravit Dominicus Georgius in Disquisitione de Nicolai V. erga litteras, & litteratos patrocinio pag. 189. & 192. ubi Opuscula a Lilio, iussu Nicolai V Latine reddita commemorat. Observavit eam tamen Zacharias in Itinere Litterario per Ital. pag. 99

(3) Sic est in Codice, sed deest forte *minimi*.

cis litteris scriptam, eidem Summo Pontifici mandare curavit: quam quum Praesul ille accepisset, mihi Burgundioni Iudici suo, natione Pisano, id idem meu enucleatione perficiendum commisit. Mea igitur relatione eam a praedictis duabus omnifariam discrepare cognoscens, & hanc tertiam promulgare editionem mihi praecepit: quumque non immensi voluminis prolixitate solum, sed & styli altitudine, & sententiarum profunditate id meas omnimodo excedere vires autumarem, primitus hunc laborem subire renitens, in arcto undique constitutus, tandem eius orationum meritis confidens, & correctione eius, quam toti Operi imponere promisit, fabuixus, mandatis eius obtemperare summo nisu proposui; ac praeter spem brevi temporis spatio, divina favente gratia, septem ferme mensium intercapedine integrum id Opus de Graeco in Latinum fideliter transtuli sermonem: tantique viri seriem qualitercumque mutare nequaquam dignum fore existimans, verbum de verbo reddidi, non sensum solum, sed & ordinem verborum, in quantum potui, sine alteritate conservans; ut non minus ex sententiarum lepore, quam ex characteris proprietate, sancti huius Ioannis hoc esse Opus incunctanter credatur, & ex orthodoxae fidei traditione luculentiori indagatione heic explanatae, haec tertia reliquis duabus editionibus sollertis lectoris iudicio non immerito praeponatur. Si quid autem heic secus quam oporret positum invenietur, non huius Sancti, sed mea culpa gestum id esse putetur. In unaquaque ergo die dominica populum singula alloquens oratione, in nonaginta Homilias Librum hunc congrua coaequalitate divisit, nullamque fere totius Evangelii secundum Matthaeum dictionem mysterio vacuam dereliquit, & otiose textui insertam fuisse ostendit. Et ut commodius quae singulis dicebantur memoriae commendarentur, velut quamdam catenam, una continuitatis complexione contextam, totum Evangelium a principio usque ad finem in seipso connexum mira transitionis copulatione subiungit, ut totus hic Liber, velut unum integrum corpus his Homiliis compactum esse appareat, & ad moralitatem potius, quam ad allegoriam omnia reflectens, ex instanti sibi Evangelii dictione mirabiliter occasionem suscipiens, in morale semper unumquemque concludit Sermonem, & quum de omnibus virtutibus disputet, vitiaque confutet, adversum superbiam & avaritiam in omnibus fere suis Orationibus maxime invehitur. Ad eleemosynam vero continue nos promovens, plures huius Libri Sermones in eum consummat. Huiusce igitur Librum, vestra instantia completum, vestrae maiestati, Sanctissime Pater, offero, ut vestrae celsitudinis emendatione libratus, & vestra auctoritate subnixus, in universo orbe terrarum expansus eniteat, quatenus pluribus spiritualia hinc pabula lucrantibus, longaevam prospere viventes vitam centuplum heic accipiatis, & in futuro aeternis fruamini bonis. Amen.

Homilia I. inc. *Oportebat quidem nos non*

iud gere eo quod a litteris est auxilio, sed ita vitam praebere puram, ut spiritus gratia pro libro fieret nostris animabus, & sicut hic per atramentum, ita corda nostra per spiritum scripta essent. Vltima num. XC. designata, des. *sin enim & heic non negotiosam vivemus vitam, & stabilem, & aeterna fruemur vita, qua sit omnes nos potiri, gratia, & philanthropia, idest misericordia D. N. I. C. cui gloria &c.* Tum partim rubrica, partim atramento adscripta sunt haec: *Explicit Liber Beati Ioannis Chrysostomi Arch. Constantinopolitani super Matthaeum. Deo gratias. Amen.*

Domino Papa Eugenio tertio praecipiente peccator Burgundius Iudex de Civitate Pisana transtulit hunc Librum de Graeco in Latinum sermonem, Evangelii secundum Matthaeum per nonaginta Homilias Sancti Ioannis Chrysostomi expositionem eloquentissimam, diligenti exquisitione continentem. Expletum est autem hoc Opus, & integre, fideliterque consummatum anno Dominicae Incarnationis MCLI. Indictione XV. (immo XIII.) *tertio Kalendas* (Mabillonius (1) legit *in Kalendis*) *Decembris.*

Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in saecula. Per Virginem matrem concedat nobis Dominus salutem & pacem. Laus, honor, virtus, gloria Deo Patri, & Filio, Sancto simul Paraclito in saeculorum saecula. Amen.

Quae sequuntur alia manu sunt notata: *Iste Burgundio transtulit plura Opera Chrysostomi; nam transtulit Opus istud super Matth. & super Io. & super Genesim, & Opus Sententiarum Ioannis Damasceni, & alia plura, ut creditur.*

In primo autem folio: *Iste Liber est Conv. S. Crucis de Flor. Ord. Minor. continens Commentarium Ioannis Chrysostomi super Matthaeum ex Graeco in Latinum traductum a Burgundio Pisano viro doctissimo.*

Hoc idem exemplum commemoratum est ab Ioanne Mabillonio Tom. I. Musei Italici Part. I. pag. 162., a Laurentio Pignorio Epist. XXXIX., a Guidone Grandio in Epistola de Pandectis &c. Florentiae MDCCXXVII. 4. pag. 99, & a Scipione Maffeio in Verona Illustrata Parte II. &c. Libro III. col. 68. Hallucinatus tamen est Maffeius, dum scripsit ineunte anno MCC haec, & alia Latine fuisse a Burgundione traducta. Obiit enim Burgundio A. MCXCVIII III. Kal. Novembris. His adde Io. Albertum Fabricium, qui Tomo VII. Biblioth. Graec. pag. 645. haec adnotat: *Idem Opus* (Chrysostomi scilicet in Matthaeum) *A. C. MCLI. Latine transtulerat Burgundio Pisanus, iussu Papae Eugenii III. quam versionem Florentiae in Bibliotheca S. Crucis Minorum Conventualium Ms. invenit Io. Mabillonius.* Alterum praeterea eiusdem versionis Codicem in Vaticana Bibliotheca versaverat Mabillonius, cuius ex apographo exiit Prologus opera Edmundi Martenii, & Vrsini Durandi Tomo I. amplissimae Colle-

(1) In Musoo Italico Tom. I. Parte I. pag. 162.

ctionis Vet. Scriptorum, & Monument. &c. col. 817. seq. Ille tamen mendis obutus est, ideoque ad fidem huius Codicis duximus proferendum. Haec autem versio Burgundionis, ut animadvertit Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrosii Camald. pag. cccxxvi. delituit Ambrosium Traversarium. Vespasianum Philippi filium, Georgium Trapezuntium, Thomam Sarzanensem, postea Nicolaum V. Romanum Pontificem, aliosque, quibus Aniani tantum nota fuerat traductio. Huius quoque expers fuit saeculo XVI. Christophorus Seranighus, cuius exstat versio in Codice chartaceo in 4. Bibliothecae Marcianae Florentiae, tali titulo; *Divi Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Evangelium secundum Matthaeum altera brevis interpretatio nunc primum versa, & nusquam alias in lucem edita MDXL.* Inscribitur autem *Marcello Cervino S. R. E. Reverendissimo Cardinali*, Epistola data *Florentiae Kal. Mart MDXL.* subscribitur; *Christophorus Seranighus Florino.* Quin etiam aetate nostra Bernardo de Montfaucon ignota fuit; nam quum animadverteret in vetustis Latinorum Mss. Catalogis, quibus Monasteriorum conflatae fuerant Bibliothecae, notari, integrum, idque Latinum Ioannis Chrysostomi Commentarium super Matthaei Evangelio, idemque a Thoma laudatum Aquinate; universum fuisse ab Aniano traductum adfirmavit, Operum Chrysostomi Tomo VII. pag. 7. seqq. Praef. § V. ubi agit de Aniani interpretatione Latina. Sed ad Commentarii tantum particulam transferendam Anianus, ad universum vero traducendum opus curam suam contulit Burgundio, cuius quidem versione usus est Beatus Thomas.

Cod. membr. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, numero 146. designatus. Constat foliis scriptis 325.

S. AVGVSTINI EPISCOPI IN IOANNIS EVANGELIVM EXPOSITIO.

Cod. V. CODEX hic vetustissimus initio, ac fine mutilus est, (1) & continet S. Augustini Hipponensis Episcopi Expositionem in Evangelium S. Ioannis, quae heic incipit a Tractatu II. & desinit in Tractatu LXXVIII. progreditur autem eodem ordine, quo exhibetur inter eius Opera, studio Monachorum S. Mauri Venetiis per Io. Baptistam Albritium MDCCXXX. fol. Tom. III. Part. II. pag. 290. seqq. Hoc praenotato recensionem Codicis aggrediamur.

Pag. 1. Homilia secunda (2) initio mutila incipit a verbis ..... *vissent Deum, viderunt hoc quod dicit Ioannes &c.* quae in cit. edit. incidunt in pag. 299. lin. 17.

Pag. 78. Homilia de eadem lectione. Inc. *Nec auribus, nec cordibus vestris reparant tamen audientis effectum.* Des. *neque aliquid deerit, ut quasi inopiam patiaris.* Haec Homilia habetur in Codice loco Tractatuum XVIII. & XIX. qui in editione occurrunt a pag. 430 usque ad pag. 4.8.

Pag. 80. *b.* Homilia XIX. (in edit. Tractatus XXI pag. 455.) incipit a verbis: *Qua potuimus facultate tractavimus &c.*

Pag. 188 *b.* In Homilia XLVII. (in edit. Tract. XLIX. pag. 618.) inter verba: *sed Dominus in hoc verbo non ipsum* (edit. pag. 622. lin. 54) & proxime sequentia: *Iustum, sed successorem ipsius praedicabat* (3) alia scriptor inseruit, quae ad alium pertinent Tractatum, & trium paginarum spatium implent, quaeque tamquam non suo loco posita, marginalibus quibusdam lineolis deinde fuerunt expuncta; praeterea bibliopegi incuria hoc ipso in loco quinternio integer numero XXV. notatus, qui volumen claudere debuerat, insertus est, qui continet potiorem partem Homiliae XV. in Coena Domini usque ad Homiliam XXIV.

Pag. 220. Homilia prima (4) in Coena Domini (in edit. Tractatus LV. pag. 653.) incipit a verbis: *Ante diem autem festum Paschae &c.* Pauca illa, quae in editione praecedunt, in Codice litteris rubricatis, ad instar tituli sunt exarata.

Pag. 238. Homilia XV. (in edit. Tract. LXIX. pag. 681) post verba *& praeparari eius cum* (ibid. lin. 8) quae sequuntur, requirenda sunt in principio paginae Codicis 189. quae prima est quinternionis illius, quem non suo loco positum paullo ante monuimus.

Pag. 198. Homilia XXIV. in Coena Domini (in edit. Tract. LXXVIII. pag. 698.) desinit in verbis: *Cur itaque turbaretur & formidaret cor, quando sic dese* .... (edit. pag. cit. lin. 57) & in his absolvitur quidquid ex Augustini Expositione in Ioannis Evangelium continetur in hoc Codice.

Interim notandum, Codicem hunc censoris manum passim subiisse, ita ut non tantum voces, sed integros etiam versiculos erasos, & correctos fuisse adpareat. Quaternionibus constat XXV. quorum numerus in calce uniuscuiusque designatur. Pro ipsius custodia tam in principio, quam in fine duo folia adsuta sunt partem Vitae S. Martini, manu saeculi XI. exaratam continentia.

Codex membranac. Ms. in fol. ferme quadrato Saec. X. optimae notae, cum titulis rubricatis, & maiuscula littera exaratis, in quo conferendo cum editione varias quandoque lectiones animadvertimus, num. 147. notatus. Constat foliis scriptis 239.

SS. AM-

(1) Memoratur hic Codex in Vita Ambrosii Camaldulensi. pag. ccxviii. ubi tamen falso adseritur continere S. Ioannis Chrysostomi Homilias in Ioannem a Burgundione Latine traductas.

(2) *Homilias* vocat Codex, quae in editione *Tractatus* dicuntur.

(3) In edit. *praevidebat*.

(4) Hinc enim Codex numerationem novam exorditur.

SS. AMBROSII, REMIGII, ET HIERONYMI VARIA.

Cod. VI. I. pag. 1. S. Ambrosii Episcopi Commentarius in Epistolam ad Romanos cum Prologo, ut in Cod. II. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 90. §. I. In fine legitur: *Explicit Tractatus Sancti Ambrosii Episcopi in Epistolam ad Romanos.*

II. pag. 56. S. Remigii Episcopi Tractatus in Epistolas Paullinas XII. ut in dicto Codice II. pag. 91. §. II. cum quo collatione habita, initium & finem uniuscuiusque Epistolae inter se convenire comperimus. Tractatuum vero series ita habet:

I. pag. cit. In Epistolam ad Romanos cum Prologo.

II. pag. 118. *b.* In Epistolam I. ad Corinthios, cum Prologo.

III. pag. 157. In Epistolam II. ad Corinthios, cum Prologo.

IV. pag. 185. *b.* In Epistolam I. ad Thessalonicenses, cum Argumento.

V. pag. 190. In Epistolam II. ad Thessalonicenses, cum Argumento.

VI. pag. 192. *b.* In Epistolam I. ad Timotheum, cum Argumento.

VII. pag. 198. *b.* In Epistolam II. ad Timotheum, cum Argumento.

VIII. pag. 204. In Epistolam ad Galatas, cum Prologo.

IX. pag. 217. In Epistolam ad Ephesios, cum Prologo.

X. pag. 232. In Epistolam ad Philippenses, cum Argumento.

XI. pag. 240. In Epistolam ad Colossenses.

XII. p. 244. *b.* In Epistolam ad Hebraeos, cum Praefatione.

III. pag. 290. *b.* Tractatus S. Hieronymi in Epistolam ad Titum cum Prologo, ut in Cod. VII. Plut. XIX. Catalogi Tom. cit. pag. 508. §. V.

IV. pag. 305. Eiusdem Tractatus in Epistolam ad Philemonem, cum Prologo, ut ibid. §. VI.

Adiicitur pag. 310. *b.* fragmentum expositionis S. Ambrosii in illa Epistolae I. ad Corinthios verba Cap. V. vers. 6. *Non est bona gloriatio vestra &c.* praemisso rubricatis litteris titulo: *Dominica in Resurrectione Domini.* Expositio inc. *Si quis potestatem non habet abiicere quem scit reum, aut probare non valet, immunis est.* Desinit imperfecte in verbis: *& hoc opus naiarae ubique cognitum docet, quoniam non . . . . .* (1) Sequitur deinde Tabula sectionum supra descriptarum expositionum per anni circulum recitandarum, ob dictum Codicis defectum, initio mutila.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XI. binis columnis, crassiori, & perspicua littera exaratus, cum initialibus pictis, & cum icone Paulli in principio, num. 148. notatus. Constat foliis scriptis 311.

S. AMBROSII OPERA QVAEDAM, S. DIDYMI LIBER DE SPIRITU SANCTO.

I. pag. 1. Beati Ambrosii Archiepiscopi Liber de Paradiso, ut in Codice IV. Plut. XIV. Catalogi Tomo. I. pag. 92. §. I. Cod. VII.

II. pag. 15. *b.* Eiusdem de Cain, & Abel Libri II. Ibid. §. II.

III. pag. 30. Post enumerationem Librorum, qui subsequuntur, rubrica exaratam, sequitur *Liber de Abraham*. Ibid. §. III.

IV. pag. 40. *b.* Eiusdem de Isaac, & de Animae natura Liber. Ibid. §. IV.

V. pag. 49. Eiusdem de bono mortis Liber. Ibid. §. V.

VI. pag. 56. *b.* Eiusdem de Esau & fuga saeculi Liber. Ibid. § VI.

VII. pag. 64. Eiusdem de Iacob, & Vita Beata Libri II. Ibid. §. VII.

VIII. pag. 75. Eiusdem de S. Ioseph Liber. Ibid. §. VIII.

IX. pag. 83. *b.* Eiusdem de benedictionibus Patriarcharum Liber. Ibid. §. IX.

X. pag. 89. *b.* Eiusdem Apologia S. Patris nostri David. Ibid. § X.

XI. pag. 98. Eiusdem de vinea Nabuthae Israelitae Liber. Ibid. pag. 93. §. XI.

XII. pag. 108. Eiusdem de utilitate Ieiunii Liber. Ibid. §. XII.

XIII. pag. 114. *b.* Eiusdem de corruptione virginis Liber. Ibid. §. XIII.

XIV. pag. 119. Eiusdem de corruptore virginis Liber. Ibid. §. XIV.

XV. pag. ead. Eiusdem de lapsu virginis Liber. Ibid. §. XV.

XVI. pag. 120. Eiusdem de tribus Quaestionibus sapientissimi Salomonis Liber. Ibid. § XVI.

XVII. pag. 122. Eiusdem de Poenitentia contra Novatianos Libri II. Ibid. §. XVII.

XVIII. pag. 136. Eiusdem de Officiis Libri III. ut in Codice III. Plutei XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 91. § II.

XIX. pag. 171. Eiusdem Tractatus de Psalmo centesimo octavo decimo, ut in Codice IX. Plutei eiusdem Catalogi Tom. cit. pag. 101. §. I. Subiicitur interpretatio Hebraicarum litterarum, a quibus incipiunt sectiones praedicti Psalmi.

XX. pag. 251. S. Didymi Graeci monachi Alexandrini de Spiritu Sancto Liber a S. Hieronymo translatus, cum Praefatione, ut in Codice XXII. Plutei XVII. Catalogi Tom. cit. pag. 345. §. VI.

(1) Ex antiqua Codicis numeratione adparet tres paginas desiderari.

XXI. pag. 262. *b.* Athanasii de Fide & Spiritu Sancto Libri II. anonymo interprete, sed forte Burgundione, praevia Capitum XIII. tabula. Libri I. Caput I. inscriptum *Deum Spiritum Sanctum aperte de Capite fidei, idest symbolo intelligendum*, inc. *Fides Catholica in adversum mundum per Patriarchas, ac Prophetas, & gratiae dispensatores, Spiritu Sancto insinuante, diffusa est*. Vltimum: *Localem non esse Spiritum aperte de Capite fidei, idest de Symbolo intelligendum*, desi. *si haec tanta inquam per aliquam donari existimas creaturam, in Angelorum, & Archangelorum tendis iniuriam, quibus tanta, & talia tribus per conservam existimas largitatem*. Libro II. praecedunt Capita XII. Primum, cui titulus: *Quia nulla creatura rationali creaturae possit infundi*, inc. *Legimus de profusa effusione Spiritus Sancti; Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est a Iordane*. Vltimum: *Vbi eos, qui Spiritus templum effecti sunt, ita dicit proficere debere, ut Deum portare in corpore mereantur*, desi. *Dei inquam peculiare est, filiosque perditionis de naturae vitiis exuere, eosque, purgatis conscientiis innovare, Dei filios facere, & in caelestis regni gloriam sublimare. Explicit Liber II.*

In prima pagina, evanidis litteris legitur: *Iste Liber est Armarii Flor. Conventus S. Crucis, quem sibi fecit Frater Philippus de Sancta Cruc. & assignavit Armario Florentino.* Tum sequuntur indices duo, primus generalis Operum B. Ambrosii, alter peculiaris eorum, quae in hoc Volumine continentur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, eum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 149. notatus. Constat foliis scriptis 272.

S. AMBROSII EXPLANATIO SVPER PSALMOS.

Cod. VIII. IN nomine Sanctae & individuae Trinitatis Explanatio Sancti Ambrosii super Psalmos XII. praevia singulis Praefatione, ut in Codice V. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 95. § XVIII. Heic autem in fine legitur: *Finit Tractatus Beati Ambrosii Archiepiscopi in Psalmo LX. primo*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, eum titulis rubricatis, numero 153. designatus. Constat foliis scriptis 75.

CASSIODORI, S. AMBROSII, ET S. HIERONYMI OPERA QVAEDAM.

Cod. IX. I. pag. 1. CAssiodori Senatoris Liber de Anima duodecim Capitula, vel propositiones continens, cum duplici Prologo, ut in Codice XIX. Plutei XVIII. Catalogi Tomo I. pagina 472. §. VI.

II. pag. 16. S. Ambrosii Archiepiscopi Mediolanensis de vita & honore Sacerdotii, sive Pastoralis Officii, qui & Pastoralis merito potest dici, ut in Cod. III. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 91. § III. sub titulo: *De vita, & ordinatione Episcoporum*.

III. pag. 20. Eiusdem de morte Valentiniani iunioris, ut in Cod. VI. Plutei XIV. Tom. cit. pag. 96. §. IV. sub titulo: *De consolatione Valentiniani Imp.* Heic autem in fine legitur: *Explicit de obitu Valentiniani iunioris Epitaphium Beati Ambrosii Episcopi*.

IV. pag. 29. Eiusdem de eodem Epistola ad Bainlum suum directa. Ibid. §. V. ubi inscribitur: *Ad Theodosium Imp. de morte Valentiniani*.

V. pag. 30. Eiusdem rescriptum de legatione ad Maxim. habita ad ipsum Valentinianum directe, ut in Cod. V. Plut. XIV. Tom. cit. pag. 95. §. XIV. sub titulo: *Relatio Ambrosii ad Valentinianum*.

VI. pag. 31. *b.* Eiusdem Epistola, sive Oratio edita contra postulantes privilegia pro Gentilium caeremoniis restituendis ad eumdem. Ibid. §. XV. sub titulo: *De contemnenda simulacrorum cultura*.

VII. pag. 33. *b.* Symmachi Praefecti Oratio ad Valentinianum pro caeremoniis Gentilium restituendis Ibid. pag. 96. §. VIII. ubi inscribitur *Relatio &c.*

VIII. pag. 35. *b.* B. Ambrosii Oratio contra Orationem Symmachi ad eumdem Valentinianum. Ibid. § IX.

IX. pag. 39. *b.* Eiusdem ad Theodosium contra sententiam datam de reaedificatione Synagogae. Ibid §. X. sub titulo: *Epistola eiusdem ad Theodosium Imp.* Heic autem diverso utitur principio, & quidem ita: *Excitatus iugibus fere curis &c.*

X. pag. 43. *b.* Eiusdem ad Valentinianum contra Auxentium Arianum. Ibid. §. XI.

XI. pag. 45. Eiusdem de eadem materia populo Mediolanensi consolatoria & satisfactoria eidem. Ibid. § XII. sub titulo: *Contra Auxentium de Basilicis tradendis*.

XII. pag. 50. Eiusdem consolatoria ad quemdam alium petentem de eadem materia. Ibid. §. XIII. sub titulo diverso.

XIII. pag. 53. *b.* Eiusdem Epistola ad quemdam (scilicet Horontianum) de eo quod in Hexaëmeron omissum est; quare homo post omnia est creatus. Inc. *Moveri te insinuasti &c.* ut in Cod. X. Plutei XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 103. § I.

XIV. pag. 56. *b.* Eiusdem ad eumdem de mysterio sex dierum, & septenarii, & octenarii numeri. Inc. *Divisionem egregie advertisti &c.* Ibid.

XV. pag. 59. Eiusdem Epistola ad Ecclesiam Vercellensem, ut ibid. §. X

XVI. pag. 72. Eiusdem de obitu Theodosii Imperatoris Liber, sive Epistola ad filium Augustum, ut in Codice VI. Plutei XIV. Tom. cit. pag. 95. §. I.

XVII.

XVII. pag. 79. *b.* Eiusdem (1) Expositio super Capitulo (ultimo Proverbior.) *Mulierem fortem &c.* Inc. *Praestabit nobis, qui diem istam commendavit in sanctis suis.* Des. *beati qui habitant in domo tua &c.* Est Sermo Augustini xxxvii. Operum alias cit. edit. Venet. Tom. V. a pag. 181. ad pag. 194.

XVIII. pag. 88. Tractatus quidam de Processione Spiritus Sancti (2), qualiter differant Latini & Graeci. Inc. *De Processione Spiritus inter nos & Graecos magna est diversitas.* Des. *sic Spiritus Sanctus a Filio quoque, qui ex Patre non est principaliter, sed secundario.* Tum rubrica subiicitur: *Explicit Tractatus incompletus de Spiritu Sancto.*

XIX. pag. 89. S. Hieronymi Presbyteri Epistola ad Eustochium de Virginitate servanda, ut in Cod. XXIII. Plutei XII. Catalogi Tom cit. pag. 27. § VIII.

Adest in principio Codicis exactissima Tabula eorum, quae in eodem continentur, manu, ut videtur Fratris Thedaldi, qui etiam aliquot margini adnotationes adiecit.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. exeuntis, cum titulis, & initialibus Operum litteris rubricatis, num. 151. notatus. Constat foliis scriptis 103.

HILARII DE TRINITATE LIBRI XII. ET DE SYNODIS LIBER, S. AMBROSII QVAEDAM.

Cod. X. I. pag. 1. Hilarii de Trinitate Libri XII. Primus inc. *Circumspicienti mihi proprium vitae humanae ac religiosum officium.* Vltimus des. *Dominus meus Iesus Christus manens in te, & ex te, & apud te semper Deus, qui est benedictus in saecula saeculorum. Amen. Explicit de Trinitate Liber XII.* ut in edit. Operum studio Monachorum S. Mauri, Veronae apud Iac. Vallarsium MDCCXXX. fol. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 444.

II. pag. 111. Eiusdem de Synodis Liber. Inc. *Dilectissimis & beatissimis Fratribus Episcopis &c. Constitutum mecum habebam.* Des. *mementote exsilii mei in orationibus vestris sanctis, a quo me post expositionem huius fidei nescio an tam iucundum est ad vos in Christo Domino reverti, quam securum est mori. Deus & Dominus incontaminatos vos & illaesos in diem revelationis reservet opto fratres. Homousion Graecum est. Interpretatio homousion unius substantiae; & homousion, similis substantiae; sed per homousion oportet intelligi. Explicit Liber Sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi de Synodis.* Ibid. a pag. 457. ad pag. 520.

III. pag. 127. Beati Ambrosii Episcopi ad Gratianum Imperatorem de Fide Libri IX. ut in Cod. VI. Plutei XIV. Catal. Tom. I. pag. 96. §. XIV.

IV. pag. 197. *b.* Eiusdem de Spiritu Sancto Liber praevia Capitum tabula, sed praeter Prooemium, & initium Capitis I. nil aliud habes. Integrum Opus invenies Catal. Tom. cit. pag. 97. § XV.

V. pag. 199. Eiusdem de Virginitate Libri III. ut in Cod. IX. Plutei XIV. Tom. cit. pag. 101 §. II.

VI pag. 209. Eiusdem de Viduis Libri III Ibid. §. III.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 150. notatus. Constat foliis scriptis 229.

S. AMBROSII TRACTATVS IN PSALMVM CXVIII.

Ambrosii Mediolanensis Episc. Tractatus de Psalmo centesimo octavo decimo, ut in Cod. VII. huius Plutei supra pag. 454. § XIX. Heic quoque subiungitur interpretatio Litterarum Hebraicarum, a quibus incipiunt sectiones praedicti Psalmi; & in prima pagina legitur index Operum S. Ambrosii, in altera vero aversa occurrit *Visio inventa in Libro Epistolarum Hieronymi in margine quodam,* & inc. *Beatus Augustinus vidit visionem, quod videbatur ei esse in quodam prato &c.* tum brevis notitia circa expositionem Ambrosii in Psalmum praedictum. *Cod. XI.*

In principio habetur etiam nota: *Iste Liber est Conventus Fratrum Minorum de Castro Florentino,* & in calce: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Flor. Conv.* 1406.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum notulis marginalibus non aspernandis, & titulis rubricatis, num. 154. notatus. Constat foliis scriptis 146.

FINIS PLVTEI XIV.

PLV-

(1) In margine alia manu additum est: *lege Augustini.*

(2) Auctor se prodit Latinum Scriptorem, quum dicat pag 88. *b. Notandum tamen, quod nostri Doctores Graecos non pro nihilo hoc dixisse consideraverunt &c.* In indiculo Codici a Fratre Thedaldo de Casa praemisso, indicatur ita: *Tractatus incompletus de differentia Processionis Spiritus Sancti inter nos & Graecos per quemdam editos, cuius nomen non est cognitum.*

PLVTEVS XV. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XIII.

C O D E X I.

S. HIERONYMI EXPOSITIO SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

I. pag. 1. S. Hieronymi Presbyteri Commentarius super Epistolas Paulli. Praecurrunt Praefationes duae sub eiusdem Hieronymi nomine. Prima (1) inc. *Epistolae ad Romanos caussa haec est. Ecclesiam e duobus populis, idest de Iudaeis, & Gentilibus congregatam*. Des. *qui emendatus melior factus est*. Altera inc. *Primum quaeritur, quare post Evangelia, quae supplementum Legis sunt*. Des. *cognoscentes vos habere meliorem, & manentem substantiam*. Tum subiicitur Argumentum in Epistolam ad Romanos, quod inc. *Romani sunt qui ex Iudaeis, Gentilibusque crediderunt; hi superba contentione volebant se alterutrum superponere*. Des. *ad pacem & concordiam cohortatur*. Inde sequitur Tabula Capitum LXXIV. Primum est *De Nativitate Christi secundum carnem*. Vltimum *De mysterio ante Domini passionem in silentio habito, post passionem vero ipsius revelato*. Post aliud brevissimum Argumentum, cuius initium est: *Romani sunt in partes Italiae &c.* Commentarius inc. *Paullus &c. Quaerimus quare Paulus scribas, quum Saulus ante sit vocatus, quod ex more Sanctorum fecisse credendus est*. Des. *sed nos institutione, boni, vel sapientes esse possumus; ille natura. Cui per Iesum Christum gloria, & honor in saecula saeculorum. Ad obeditionem fidei in cunctis gentibus. Spiritum Sanctum significat. Item infert: cognitio soli sapienti Deo per Iesum Christum, cui est honor & gloria in saecula saeculorum, Amen*. Exstat Tomo XI. Operum S. Hieronymi editionis Veronensis, studio, & labore Dominici Vallarsii MDCCXLII. fol. a pag. 837. ad pag. 900. ubi de vero huius Commentarii Auctore, qui est Pelagius, legenda est Admonitio praevia pag. 835.

II. pag. 23. Eiusdem Glossulae (2) super Epistola I. ad Corinthios. Praecedit Prologus, qui inc. *Corinthus metropolis civitas Achaiae est; huius incolae a Beato Apostolo Paullo verbum Evangelicae veritatis audierunt*. Des. *ipsius Epistolae series manifestissime perdocebit*. Inde recurrunt Capita LXXIII. Primum *De plenitudine divitiarum gratiae, & scientiae Corinthiorum*. Vltimum *De Apostolo anathematizante eum, qui non amat Dominum Iesum Christum*. Mox sequitur Argumentum, cuius initium est: *Corinthii sunt Achaici*. Glossulae inc. *Paullus, quod nomen praeponit in Epistolis, auctoritatis esse noscendum*. Des. *quomodo, inquiunt, dicit amen super tuam benedictionem?* Ibid. a pag. 901. ad pag. 950.

III. pag. 38. *b*. Eiusdem Explanatio super Epistola II. ad Corinthios. Praecedunt Capita XXVIII. Primum est *De passionibus & consolationibus*. Vltimum *De Apostolo Corinthios consolante*. Tum legitur brevissimum Argumentum, quod inc. *Post actam poenitentiam &c.* Explanatio inc. *Paullus Apostolus &c. Quaeritur, cur in omnibus Epistolis contra usum Epistolarum, primum suum nomen ponit, quam eorum, ad quos litteras destinat*. Des. *sicut est in aliquantis, sive quod omnes in his bonis vellet esse perfectos*. In fine legitur: *Explicit Epistola secunda ad Corinthios, scripta de Macedonia, versuum DXCI.* Ibid. a pag. 950. ad pag. 980.

IV. pag. 48. *b*. Eiusdem Explanatio in Epistola ad Galatas. Praecedunt Capita XXXVIII. Primum *De resurrectione Domini*. Vltimum *De Apostolo in corpore suo Stigmata D. N. I. C. portante*. Inde habetur Argumentum, quod inc. *Galatae sunt Graeci; hi verbum veritatis primo ab Apostolo acceperunt &c.* Explaoatio inc. *Paullus &c. Sicut sacra Scripturarum testatur auctoritas, non venire ad Patrem, nisi per Filium & Spiritum Sanctum; item non venire ad Filium, nisi quem vocaverit Pater, & Spiritus Sanctus*. Des. *vos autem spiritualiter conversamini, & spiritualiter circumcisi*. Ibid. a pag. 979. ad pag. 996.

V. pag. 52. *b*. Eiusdem Glossae in Epistola ad Ephesios. Praecurrunt Capira XXX. Primum *De Sanctis, quod ante constitutionem Mundi in Domino Christo electi sunt, & de omni sapientia, & prudentia Sacramenti, & renovatione omnium in Domino Christo, quae in caelo sunt, & quae in terra*. Vltimum *De indumento armorum Dei, & insidiis Diaboli, & colluctatione adversus Potestates, & Principes istius saeculi*. Tum brevissimum Argumentum, quod inc. *Ephesii sunt Asiani &c.* Glossae inc. *Paullus &c. Omnes sancti, fideles; non omnes fideles, sancti, quia possunt etiam Cathecumeni, ex eo quod Christo credunt fideles dici; non tamen sancti sunt, quia non per Baptismum sanctificati*. Des. *sive charitas, sive in quorum corde, nullo adulterino saeculi amore, Chri-*

(1) Ad hanc manu antiqua supra notatum est: *Haec Praefatio videtur postponenda sequenti, quia videtur principaliter de Epistola ad Rom. loqui, licet etiam postea de omnibus aliis mentionem faciat*.

(2) Inscribuntur in Codice nunc *Glossulae*, nunc *Explanatio*, nunc *Expositio*, nunc *Commentarius*.

Christi dilectio violetur. Ibid. a pag. 995. ad p. 1012.

VI. pag. 57. Eiusdem Explanatio in Epistola ad Philippenses. Capita habet XX Primum *De Presbyteris, quod ipsi fuerint aliquando Episcopi*. Vltimum *De Caesaris domo, quod habuerit Sanctos*. Inde occurrit breve Argumentum, cuius initium est: *Philippenses sunt Macedones &c.* Expositio inc. *Paullus & Timotheus &c. Ambo servi, non ambo Apostoli, quia nemo hoc tempore sine Christo sanctus*. Des. *qui de Caesaris domo conversi sunt. Explicit Epistola ad Philippenses habens versus CCL.* Ibid. a pag. 1011. ad pag. 1022.

VII. pag. 60. *b*. Eiusdem Glossae in Epistola ad Colosseoses. Capita habet XXIX. Primum *De spe reposita Sanctis in coelis*. Vltimum *De Archippo, ut ministerium susceptum in Domino impleat*. Argumentum inc. *Colossenses & hi, sicut Laodicenses, sunt Asiani &c.* Glossae inc. *Paullus &c. Sine exceptione personae, vel notitiae solam in omnibus diligitis sanctitatem*. Des. *quia vestri haec patior causa, & imitamini tolerantiam passionum*. Ibid. a pag. 1023. ad pag. 1032.

VIII. pag. 63. Eiusdem Glossae in prima Epistola ad Thessalonicenses. Capita habet XXIV. Primum *De Apostolo, & Silvano, & Timotheo pro Thessalonicensibus semper orantibus*. Vltimum *De Apostolo Thessalonicenses adiurante per Dominum, ut omnibus fratribus Epistola haec legatur*. Argumentum inc. *Thessalonicenses sunt Macedones &c.* Glossae inc. *Paullus, & Silvanus &c. Per ipsos illis verbum Domini fuerat enuntiatum sicut & Corinthiis &c.* Des. *gratia cum omnibus perseveret*. Ibid. a pag. 1031. ad pag. 1039.

IX. pag. 66. Expositio Epistolae secundae ad eosdem, cui praeest Tabula Capitum IX. Primum *De persequutione, quod exemplum sit iusti iudicii Dei, & persequutorum supplicio sempiterno*. Vltimum *De separatione inobedientium, ut revereantur*. Expositio inc. *Paullus & Silvanus &c. Qui sibi talem Ecclesiam conquisivit*. Des. *quam ex integro manu propria scripsit; ut post eam nec sibi, nec Angelo crederent*. Ibid. a pag. 1039. ad pag. 1044.

X. pag. 67. *b*. Eiusdem Expositio in Epistola I. ad Timotheum. Capita sunt XXX. Primum *De fabulis, & genealogiis, & doctrinis vanis, ac perversa* (sic). *& plenitudine sanae doctrinae*. Vltimum *De profanis novitatibus vocum*. Post brevissimum Argumentum, quod inc. *Timotheum instruit &c.* Expositio inc. *Paullus Apostolus &c. Auctoritas nominis, & officii praenotatur, propter eos, quibus erat responsurus*. Des. *a fide veritatis ceciderunt, gratia tecum permanet in aeternum. Amen.* Ibid. a pag. 1043. ad pag. 1064.

XI. pag. 72. Eiusdem Glossae super Epistola II. ad Timotheum. Capita sunt XXV. Primum *De exhortatione martyrii, & omni regula veritatis, & de sua passione, de Eunice, atque Loide matre, & avia Timothei, & quod Sancti non spiritum timoris acceperunt, sed virtutis, & charitatis, & sapientiae*. Vltimum *De Eubolo, Prudente, & Lino, & Claudio* (sic). *& fratribus universis*. Glossae inc. *Paullus Apostolus &c. Non eius meritis; sive a Christo missus non sine Dei voluntate*. Des. *gratia vobiscum amen, quia carne mortuus, spiritualiter vivis*. Ibid. a pag. 1055. ad p. 1062.

XII. pag. 74. Eiusdem Expositio in Epistola ad Titum. Capita habet X. Primum *De Domino Patre, quod ante aeterna tempora Dominum Filium nobis promiserit, quem postea declaravit in suo tempore*. Vltimum *De Apostolo diligentes eum per litteras salutante*. Post brevissimum Argumentum, quod inc. *Titum commonefacit & instruit &c.* Expositio inc. *Paullus servus Dei, non peccati. Apostolus autem Iesu Christi; non enim omnis servus Apostolus*. Des. *qui nos fideliter amant, sive qui fidei caussa nos diligunt. Notandum quod excipiat Apostolus quos salutat*. Ibid. a pag. 1063. ad pag. 1068.

XIII. pag. 75. *b*. Eiusdem Expositio in Epistola ad Philemonem. In Capita dividitur IV. Primum *De Philemone, Appia, Archippo, & domestica eius ecclesia*. Vltimum *De Epaphra concaptivo Apostoli, & Marco, & Aristarcho, & Dema, & Luca, adiutoribus Paulli*. Post brevissimum Argumentum, quod inc. *Ad Philemonem familiares litteras facit &c.* Expositio inc. *Paullus &c. In carcere, vel catena &c.* Ibid. a pag. 1069. ad pag. 1070. Animadvertendum autem est post verba: *Non alicuius criminis caussa, sed fidei societate*, quibus editio absolvitur, in Codice nostro haec subiungi: *Scire autem debes apud Hebraeos in fine Librorum, unum ex tribus coloribus subnecti, ut aut amen scribunt, aut selam, aut salam, quod exprimit pacem, unde & Salomon pacificus dicitur. Ergo ut nos solemus, completis opusculis, ad distinctionem alterius subsequentis, medium interponere, explicit, aut feliciter, aut aliquid istiusmodi; ita Hebraei quae scripta sunt roborant, ut dicant amen, aut in sempiternum, & scripta, & scribenda commemorant, ut ponant selam, aut transacta feliciter protestantur, pacem in ultimo subnotantes. Haec nos de intimo Hebraeorum fonte libavimus, non opinionum rivulos persequentes, neque errorum, quibus totus Mundus expletus est varietate perterriti, sed cupientes scire, & docere, quae sunt vera. Explicit Epistola ad Philemonem*.

XIV. pag. 76. *b*. Eiusdem Expositio in Epistola ad Hebraeos. Praecedit Prologus, qui inc. *Inprimis dicendum, cur Apostolus Paullus in hac Epistola in scribendo non servaverit morem suum &c.* Inde sequuntur Capita XLVIII. Primum est *Quod Deus Pater eu, quae in Prophetis olim loquutus est, nunc in Filio suo ostendit, & quod verbo suo purgationem peccatorum faciat*. Vltimum *Obsecratio Paulli pro Timotheo, & salutatio de Italia*. Expositio inc. *Multifarie &c. Per multos, inquit, Prophetas, & diverso modo maioribus nostris loquutus est Dominus; nam sacra libro-*

rum

ram testatur auctoritas, nunc per eum, qui repletus est Spiritu Sancto, vel Sacerdotali veste circumdatus. Des. *quum idem Apostolus in superioribus dicat: impossibile est sanguinem taurorum, & hircorum auferre peccata, cur hoc loco infert, caeterum animalium sanguinem pro peccato in sanctum ferri solitum? Sed hoc est, quoniam levia & minora delicta oblatis bestiis redimuntur; ceterum maiora crimina, & quae lege puniuntur, caesae victimae non remittunt. Explicit Expositio Sancti Hieronymi in XIV. Epistolis Paulli Apostoli*. Haec ultima Expositio non reperitur in cit. editione.

XV. pag. 82. Eiusdem Explanatio, in tres Libros divisa, in Epistola Paulli Apostoli ad Galatas cum Praefatione, ut in Codice VII. Plut. XIX. Catal. Tomo I. pag. 508. §. III.

XVI. pag. 112. *b*. Eiusdem Explanatio in Epistola Beati Paulli ad Ephesios Libris III. cum Praefatione, ut ibid. §. IV.

XVII. pag. 140. *b*. Eiusdem Explanatio in Epistola ad Titum, cum Prologo, ut ibid § V.

XVIII. pag. 151. *b*. Eiusdem Expositio in Epistola ad Philemonem, cum Praefatione, ut ibid §. VI. Non parum autem huius lectionem Codicis a Mediceo discrepare obiter animadvertimus.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XII. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, notis in margine doctis adspersus, num. 160. notatus, in cuius tegmine legitur: *Iste Liber est Subdecani Cam.* (forte *Cameracensis*). Constat foliis scriptis 157.

SS. AMBROSII, REMIGII, ET HIERONYMI EXPOSITIO SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

Cod. II. I. pag. 1. S. Ambrosii Episcopi Expositio super Epistolam ad Romanos, cum Prologo, ut in Codice VI. Plutei XIV. supra pag. 453. §. I.

II. pag. 37. *b*. S. Remigii Episcopi Tractatus in Epistolas Paullinas, nimirum:

I. pag. ead. In Epistolam ad Romanos cum Prologo. Ibid. § II. num. I.

II. pag. 83. In Epistolam I. ad Corinthios, cum Argumento. Ibid. num. II.

III. pag. 116. In secundam ad Corinthios, cum Prologo. Ibid. num. III.

IV. pag. 141. *b*. In Epistolam primam ad Thessalonicenses, praevio Argumento. Ibid. num. IV. In principio huius Expositionis antiqua manus adnotavit: *De primo Capitulo deficit aliquantulum, de secundo plus, sed de tertio valde modicum est*.

V. pag. 146. In secundam ad Thessalonicenses, cum Argumento. Ibid. num. V. Heic quoque antiqua manus adnotavit: *Nota quod de tertio Capitulo deficit multum*.

VI. pag. 148. In Epistolam I. ad Timotheum, cum Argumento. Ibid. num. VI.

VII. pag. 153. *b*. In Epistolam II. ad Timotheum, Ibid. num. VII.

VIII. pag. 158. *b*. In Epistolam ad Galatas, cum Prologo. Ibid. num. VIII.

IX. pag. 169. *b*. In Epistolam ad Ephesios, cum Argumento. Ibid. num. IX.

X. pag. 182. In Epistolam ad Philippenses, cum Argumento. Ibid. num. X.

XI. pag. 189. In Epistolam ad Colossenses. Ibid. num. XI.

III. pag. 194. S. Hieronymi Presbyteri Expositio in Epistolam Paulli ad Galatas, in tres Libros divisa, cum Praefatione, ut in Codice VII. Plut. XIX. Catalogi Tomo I. pag. 508. §. III.

IV. pag. 236. *b*. Eiusdem Commentarius in Epistolam ad Ephesios, item in Libros III. divisus, cum Praefatione, ut ibid. §. IV. Heic autem Praefatio anepigrapha est ac diversa, & inc. *Sapientem virum quid teneat interpret*. Des. *nunc ad Ephesios transeundum est mediam* (sic) *Apostoli Epistolam*.

V. pag. 270. Eiusdem Expositio in Epistolam ad Titum, cum Prologo. Ibid § V.

VI. pag. 283. Eiusdem Expositio in Epistolam ad Philemonem, cum Prologo. Ibid. § VI.

VII. pag. 288. *b*. S. Remigii Expositio in Epistolam ad Hebraeos, cum Prologo S. Hieronymi, ut in dicto Codice VI. Plutei superioris supra pag. 453. § II. num. XII.

In principio legitur series lectionum Epistolarum B. Paulli, quae leguntur per anni circulum, manu Fratris Thedaldi.

Codex membranac. Ms. in fol. maximo Saec XI. binis columnis, nitidissimo charactere exaratus, cum initialibus aliquot figuratis, & titulis quadrata littera expressis, num. 155. designatus. Constat foliis scriptis 327.

S. HIERONYMI EXPLANATIO SVPER ISAIAM.

S. Hieronymi Presbyteri Explanatio super Isaiam Prophetam, cum Prologo, ut in Codice II. Plutei XIX. Catalogi Tomo I. pag. 504. In fine manu Fratris Thedaldi subditur tabula Lectionum, quae de Isaia sumuntur ab Ecclesia. Cod. III.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, grandiori littera exaratus, num. 156. designatus. Constat foliis scriptis 288.

S. HIERONYMI EXPOSITIO SVPER HIEREMIAM.

I. pag. 1. S. Hieronymi Presbyteri Explanationum super Hieremiam Prophetam Libri VI. cum Prologo, ut in Codice XIX. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. p. 471. §. I. Heic autem in fine legitur: *Explicit in Hie-* Cod. IV.

Hieremiam Prophetam Explanationum S. Hieronymi Liber VI.

II. pag. 89. Eiusdem Explanatio in Lamentationes Hieremiae Prophetae Libris IV. praevio Prologo, qui inc. *Habes in Lamentationibus Hieremiae quatuor alphabeta, quibus duo prima quasi sapphico metro scripta sunt.* Des. *penetrare poterat ulla cogitatio. Sed nunc jam quomodo textus ipsius historiae incipiat, videamus.* Explanatio inc. *Quomodo sedes &c. Deplorat Propheta ruinam perversi populi, & subversionem perfidae Civitatis, quae semper contraria Domino fuit.* Des. *sed plenissime credidit, quod in semine Abrahae benedicentur omnes cognationes terrae, in quam universitate numeri & ipsi Iudaei comprehenduntur. Finit Liber quartus Beati Hieronymi Explanationis Hieremiae Prophetae.* Aliam in eumdem Prophetam Expositionem, sed ab hac diversam sub S. Hieronymi nomine habes in dicto Codice XIX. §. II.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, ab eadem, qua superior manu exaratus, & num. 157. designatus. Constat foliis scriptis 113.

S. HIERONYMI EXPOSITIO SVPER XII. PROPHETAS MINORES, ET SVPER DANIELEM.

Cod. V. I. pag. 1. S. Hieronymi Presbyteri Explanatio super duodecim Prophetas Minores, cum Prologo, ut in Codice I. Plutei XIX. Catalogi Tom I. pag. 503.

II. pag. 165. Eiusdem Expositio super Danielem, cum Prologo, & Argumento, ut in Codice XIX. Plutei XVIII. Catalogi Tomo cit. pag. 471. §. III.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 159. designatus. Constat foliis scriptis 182.

ADONIS MARTYROLOGIVM.

Cod. VI. ADonis Martyrologium cum recentioribus quibusdam additionibus margini adscriptis a duabus diversis manibus. Praecurrit Epistola inscripta: *Hieronymus Presb. Ado lectori salutem*, quae inc. *Ne putes me in hoc Opere in vacuum laborasse, & rem non necessariam exsequutum fuisse.* Des. *salutatm in Christo vale.* Concordat cum edita sub nomine Adonis Archiepiscopi Viennensis in eius Martyrologio impresso, opera & studio Dominici Georgii, Romae typis Palladis apud Nic. & Marcum Palearinos MDCCXLV. fol. pag. XXVII. Tum sequitur Libellus de festivitatibus Apostolorum, & reliquorum, qui Discipuli, aut vicini, successoresque eorum fuerunt. Inc. *Romae natalis Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, qui passi sunt sub Nerone, Basso, & Tusco Consulibus.* Definit in die IV. Kal. Sept. in Passione & Decollatione, vel potius Inventione Capitis Beatissimi Ioannis Baptistae, & in verbis: *Cuius praesagium sub Theodosio Principe per Theophilum eiusdem urbis Episcopum completur.* In cit. edit. a pag. XLI. ad pag. XLIX. col. 2. lin. 19. Tandem pag. 14. Martyrologium incipit ita: *Letanias indicendas. Mensis Ianuarius habet dies XXXI. Luna XXX. Kal. Ian. Octava Domini. Romae Natalis Sancti Almachii martyris, qui iubente Alypio urbis Praefecto, quum diceret, hodie Octavae Dominici diei sunt, cessate a superstitionibus idolorum, & sacrificiis pollutis, a gladiatoribus hac de caussa occisus est.* Definit in die II. Kal. Ianuarias, & in his verbis: *Senonas, Sanctae Columbae Virg. quae superata igne, gladio caesa est: item Senonas. Beatorum Sabiniani & Potentiani, qui a Beatis Apostolis ad praedicandum directi, praefatam urbem martyrii sui confessione illustrem fecerunt.* Textus huius Martyrologii mire concordat cum citata editione, quam consuluimus. Heic autem a Franciscano, ut mihi videtur saeculi XIV. additamenta facta sunt, videlicet:

Pag. 25. *b.* Vbi commemoratio fit Natalis Sanctae Dorotheae VIII. Idus Febr. in calce hi versiculi occurrunt:

In quacumque domo nomen fuerit, vel imago
Virginis egregiae Dorotheae Martyris almae,
Nullus abortivus infans nascetur in illa,
Nec domus haec ignis, furtique pericula sentit,
Nec quisquam poterit inibi mala morte perire,
Caelesti pane moriens quam participetur.

Pag. 39. XIII. Kal. Maii. *Civitate Florentia B. Crescentii subdiaconi, & discipuli B. Patris Zenobii, eiusdem urbis Episcopi, qui imitatus magistrum suum, plenus sanctitate quievit, quem Summus Pontifex una cum Eugenio, & eodem Patre Sanctissimo, Catalogo Sanctorum adscripsit.*

Pag. 54. *Eodem die* (scilicet VIII. Kal. Iunii) *Florentiae Natalis Sanctissimi Zenobii, eiusdem Civitatis Episcopi.* Hucusque manu antiqua, inde aliena additum est: *Ad cuius commendationem sanctitatis, dum corpus ipsius transportaretur in mense Ianuarii, feretrum arborem siccam casu tetigit in Civitate praefata, & mox coram omnibus floruit. Qui etiam dum viveret, adeo vita, & miraculis claruit, ut tres mortuos revocaret ad vitam. Item eodem die apud Assisium, translatio Beatissimi Patris nostri Francisci.*

Pag. 74. *b.* II. Non. Iulii. *In Thuscia, Civitate Fesulana, Passio Beati Romuli, Episcopi primi civitatis eiusdem, & sociorum eius, qui a Beato Petro Apostolo ibidem Episcopus ordinatus, sed primo gentis terrae illius ferocitate ter-*

ritus, Brixiam devenit, ubi plurimis prodigiis claruit. tandem Angelico monitu Fesulas rediens, & plurimos ad Christum convertens, gloriosa martyrio coronatus est.

Pag. 88. *b.* VII. Idus Aug. *Bononiae B. Dominici Confessoris, fundatoris Ordinis Praedicatorum. Eodem die festivitas gloriosae Virginis Mariae, quando tempore Liberii Papae per nivem fabricandam sibi Ecclesiam Ioanni Patricio demonstravit.*

Pag. 97. *b.* II. Idus Aug. *Eodem die apud Assisium civitatem Italiae Natale Sanctae Clarae Virginis, quae filia fuit in Christo Beati Francisci, & ab eo instructa, de cuius transitu glorioso legitur, quod media nocte Virginum Regina choreis comitata virginibus ad eam accessit, & amplexans eam, pallio miri decoris texit; tantus autem fulgor de eius corona radiabat, quod noctem illam in diei claritatem convertit, sicque post modicum Clara Beatissima cum claris virginibus perenniter regnatura migravit ad Christum an. D. MCCLIII.*

Pag. 98. *b.* Id. Aug. ubi de Sancta Concordia agitur ad marginem item adscribitur; *Postmodum vero corpus Sanctae Concordiae Florentiam translatum in Ecclesia B. Laurentii requiescit.*

Pag. 124. Manu antiqua legitur *VIII. Kal. Octobris Conceptio S. Ioannis Baptistae.*

Pag. 131. IV. Non. Octobris. Additum in margine: *Apud Assisium Beatissimi Patris nostri Francisci, Crucifixi signiferi gloriosi, cui Christus de Crucifixi imagine loquutus est, dicens: vade, repara domum meam, quae, ut cernis, tota destruitur, & Domino Innocentio Papae III. ipsum sustentantem Lateranensem Ecclesiam in visione mirabiliter demonstravit. Factus igitur praeco Evangelicus, & trium Ordinum fundator egregius, totum quasi mundum per novitatem vitae ad divinum inflammavit amorem, cuius sanctissimum corpus Christus Iesus, volens ipsum suae Crucis vexilliferum gloriosum ostendere universis, Passionis suae Stigmatibus singulariter insignivit. Post multos autem labores, & agones, quos pro Christo pertulit, post multa miracula, & doctrinam sinceram, quibus ubique terrarum refloruit, quievit in Christo anno D. MCCXXVI. in civitate Assisii gloriose sepultus, ubi & in toto orbe terrarum innumeris coruscat miraculis.*

Pag. 132. *b.* VI. Idus Octobris. *In Territorio Florentino, loco qui dicitur Passignanum, depositio B. Ioannis Abbatis, qui Gualbertus dicitur, primi fundatoris Ordinis Vallisumbrosae, qui plurimis miraculis etiam in corpore vivens claruit; nam etiam in Ecclesia Sancti Miniatis Martyris, antequam ipse habitum Religionis assumeret, Crucifixi imago eidem se modo mirabili inclinavit, quae ad memoriam miraculi, usque hodie venerabiliter in praefata Ecclesia reservatur.*

Pag. 137. *b.* XI. Kal. Novembris. *In Thuscia civitate Fesul. Sancti Donati Scoti Episcopi, & Conf.* tum alia manu adiicitur: *cuius precibus Lupus, qui puerulum rapuerat, conversus ad pedes Sancti deposuit, & incolumem matri flenti, & se laceranti restituit.*

Pag. 138. IX. Kal. Novembris. *In Territorio Florentino Passio B. Crescii Martyris, & sociorum eius, qui unus fuit de sociis Sancti Miniatis Martyris.*

Pag. 146. XV. Kal. Decembris. *In Thuscia Civitate Florentia depositio B. Eugenii Diaconi, & discipuli Beati Zenobii, eiusdem civitatis Episcopi.*

In calce leguntur haec monumenta:

I. *Istud Martyrologium pertinet ad Conventum Florentinum Ordinis Minorum, deputatum ad usum Fratri Illuminato de Caponsaccis.*

II. *Istud Martyrologium pertinet ad Plebem de Signa, pro quo habuit Plebanus unum Librum de Vitis Patrum, & quando repeteretur, non reddatur, nisi primo praefatum Librum* (sic) *de Vitis Patrum restituatur, quem praestitit Frater Philippus de Perusio in die Sancti Vincentii anno Domini MCCCVII. Postea ipsum emit Frater Anastasius a Fratre Illuminato de Caponsaccis.*

III. Manu saeculi XII. exeuntis occurrit Italicum Carmen ad instar prosae exaratum, & aevi diuturnitate fere detritum, cuius aegre haec eruimus:

Salva lo Vescovo senato
Lo mellior cumque sia nato,
Che finora fue sagrato,
Tutt' illumina 'l chericato
Nè Fisolaco, nè Cato
Non fue si riograziato
El Papal suo . . . . . (1)
Per suo . . do piu . . mato
Suo grande Vescovato
Bene cresciuto e migliorato.
L' Apostolico Romano
. . . . (2) *l' arano*
S. Benedetto, e S. Germano
'l destinò d' esser sovrano
De tutto regno Cristiano.
Perciò venne da Lornano,
Del Paradiso de viano
Za non fue questo villano
Dacel mondo fue Pagano
Non ci son nel Marchisciano,
Se mi dà caval balzano
Mosterralla al bon Toscano
Al Vescovo Volterrano
Cui ben dicente bascio la mano
Lo Vescovo Grimaldesco
Cento Cavale . . . . .
Di nun tempo non gli crescono,
Anzi plazono, & abbelliscono
Nè Latino, nè Tedesco,
Nè Lombardo, nè Francesco
Suo meglior, io non vestisco
Tanto di bontade uoisco
Il lame tuo per un moresco
Corridor Caval paltresco,
Barcadore non natresco
Di paura sbagutesco

. . . la-

(1) Verba omnino deleta sunt.
(2) Verba prorsus evanuerunt.

. . . . latinesco
. . . . varesca
Di lui benedicer non finesco,
Mentre in questa Mondo vesco.

In prima pagina recentiore manu est tabula Sanctorum, quorum fit mentio in hoc Martyrologio, ordine alphabetico digesta.

Codex membranae. Ms. in fol. maiori Saec. XI. binis columnis, vere insignis, eum titulis & initialibus rubricatis, num. 162. designatus. Constat foliis scriptis 165.

S. HIERONYMI, ET ALIORVM AD IPSVM EPISTOLAE.

Cod. VII. S. Hieronymi, & aliorum ad ipsum Epistolae, quarum series collata cum impressis in editione eius Operum studio ac labore Dominici Vallarsii Veronae MDCCXXXIV. fol. Tom. I. sequens est:

Ordo Cod. — *Ordo edit.*

I. pag. 1. Hieronymi ad Augustinum — CXV.

II. pag. ead. Augustini ad Hieronymum — CXVI.

III. pag. 8. Damasi Papae ad Hieronymum Presbyterum — XXXV.

IV. pag. ead. Hieronymi ad Damasum Papam de octo vindictis Cain — XXXVI.

V. pag. 11. *b.* Damasi ad Hieronymum — XIX.

VI. pag. ead. Hieronymi ad Damasum de Osanna — XX.

VII. pag. 12. *b.* Eiusdem ad eumdem de fide, cui in Antiochia communicare deberet — XV.

VIII. pag. 13 *b.* Eiusdem ad eumdem unde supra — XVI.

IX. pag. ead. Eiusdem ad eumdem de Seraphim & calculo — XVIII. Incipit autem a verbis: *septuaginta & missum est ad me unum de Seraphim &c.* edit. cit. pag. 57. §. XVII.

X. pag. 15. Eiusdem Sermo de morte Oziae Regis, & Seraphim & calculo in Esaia Propheta — XVIII. Progreditur usque ad verba: *auribus tantum studeamus, & linguae*: quae sunt postrema §. XVI. pag. cit.

XI. pag. 18. *b.* Eiusdem ad Damasum de Filio prodigo — XXI.

XII. pag. 24. *b.* Augustini ad Hieronymum — CI.

XIII. pag. 25. Hieronymi rescriptum ad Augustinum — CII.

XIV. pag. ead. *b.* Augustini ad Hieronymum — CX. In medio huius Epistolae, amanuensis incuria, insertae sunt sequentes duae Epistolae nimirum:

Ordo Cod. — *Ordo edit.*

XV. pag. 26. *b.* Hieronymi rescriptum ad Augustinum — CIII.

XVI. pag. ead. Augustini ad Praesidium — CXI.

XVII. pag. 28. *b.* Eiusdem ad Hieronymum — LVI.

XVIII. pag. 29. *b.* Hieronymi ad Augustinum — CV.

XIX. pag. 30. *b.* Augustini ad Hieronymum — LXVII. Haec Epistola desinit in verbis: *nisi hoc soleres esse indicium minus de claritate praesumentis*; quare desunt in Codice postremi versus quatuor.

XX. pag. 32. Eiusdem ad eumdem — CIV.

XXI. pag. 33. Hieronymi ad Augustinum — CXII.

XXII. pag. 39. Eiusdem ad Marcellinum & Anapsychiam — CXXVI.

XXIII. pag. 40. Augustini ad Hieronymum de origine animae — CXXXI.

XXIV. pag. 45. *b.* Hieronymi ad Augustinum — CXXXIV.

XXV. pag. 46. Eiusdem ad eumdem — CXLI.

XXVI. pag. ead. Eiusdem ad eumdem — CXLII.

XXVII. pag. ead. *b.* Eiusdem explanatio fidei ad Augustinum, & Alypium Episcopos missa. Exstat inter Opuscula Tom. XI. cit. edit. pag. 146. sub titulo: *Symboli Explanatio ad Damasum*.

XXVIII. pag. 47. *b.* Eiusdem ad Amandum Presbyterum de diversis quaestionibus — LV. Haec in Codice dividitur in duas partes, quarum secundae, quae incipit a verbis: *Propositia fuit de eadem Apostoli Epistola &c.* (1) praefigitur titulus: *Epistolaris responsio ad quem supra*.

XXIX. pag. 49. Eiusdem ad Pammachium de optimo genere interpretandi — LVII.

XXX. pag. 53. *b.* Eiusdem ad Evagrium (2), qualiter Presbyter & Diaconus differant — CXLVI.

XXXI. pag. 54. Eiusdem ad Evangelum Presbyterum de Melchisedech — LXXIII.

XXXII. pag. 56. Eiusdem ad Marcum Presbyterum Calcide — XVII.

XXXIII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Avitum, ubi ea, quae in Libris Periarchon adversus fidem Catholicam sunt, pandit — CXXIV.

XXXIV. pag. 61. Definitio Fidei, Symbolique Nicaeni Concilii. Exstat inter Opuscula cit. Tom. XI. a pag. 149. ad pag. 153. sub titulo: *Expla-*

(1) In edit. pag. 297. §. V.
(2) Nomen est correctum, & prius fortasse legebatur *Evangelium*, ut in editione.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

planatio fidei ad Cyrillum.

XXXV. pag. 63. *b.* Hieronymi ad Exsuperantium ———————— CXLV.

XXXVI. pag. 64. Eiusdem ad Desiderium ———————— XLVII.

XXXVII. pag. ead. Eiusdem de tribus virtutibus. Inter Opuscula Tom. XI. cit. a pag. 87. ad pag. 91.

XXXVIII. pag. 66. *b.* Eiusdem ad Dardanum de terra repromissionis — CXXIX.

XXXIX. pag. 69. *b.* Eiusdem contra Helvidium de perpetua virginitate S. Mariae. Inter Opera Tom. II. a pag. 205. ad pag. 230. sub titulo: *Liber S. Hieronymi adversus Helvidium.*

XL. pag. 76. *b.* Eiusdem adversus Vigilantium, ubi eius arguit blasphemias ———————— LXI.

XLI. pag. 78. Eiusdem ad Ruffinum Presbyterum Romae de iudicio Salomonis in sectione parvuli — LXXIV.

XLII. pag. 79. *b.* Eiusdem ad Florentinum de ortu amicitiae —— IV.

XLIII. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ———————— V.

XLIV. pag. 80. Eiusdem ad Sabinianum Diaconum lapsum —— CXLVII. In huius calce Epistolae rubrica adscriptum est: *Explicit Epistolarum Hieronymi Pars I.*

Legitur in principio Tabula super hoc primo Volumine Epistolarum, aliorumque Tractatuum, qui in hoc Codice continentur, manu Fr. Thedaldi de Casa, qui postrema etiam tria folia, ultimae Epistolae potiorem partem continentia supplevit.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. ineuntis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 165. designatus. Constat foliis scriptis 84.

S. HIERONYMI EXPOSITIO PSALTERII.

Cod. VIII. S. Hieronymi Presbyteri Commentarius (1) in aliquot Psalmos Davidis cum hoc titulo maiusculis, ac rubricatis litteris exarato: *In hoc Codice continetur Expositio Psalmorum numero XLVIII.* (2) *interpretati a Sancto Hieronymo.* Praecurrit brevis Prologus, cuius initium est: *Psalterium ita est, quasi magna domus.* Des. *grandis itaque porta istius domus.* Primus Psalmus est qui ita incipit: *Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum. Quidam putant istius Psalmi clavem super Christi Domini nostri personam esse referendam; ut beatus iste vir secundum hominem Christus sit: bona quidem voluntas, sed imperitum est; si enim beatus vir Christus est, & Christus legem dedit, quomodo nunc de Christo dicitur, sed in lege Domini voluntas eius.* Psalmus ultimus *Laudate Dominum, quoniam bonus est Psalmus*, alia manu num. CXLVI. notatus, desinit imperfecte in verbis: *Igitur de corvis simpliciter accipimus. Ergo & corvi salvi erunt. Responde Iudaee, responde, qui Iudaicam litteram tantum requiris, ut dicis istos corvos vere corvos esse non interpretaris . . . . .* Psalmi, qui in hoc Codice exponuntur, sunt: I. II. III. IV. V. VIII. XIV. LXIV. LXVII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXVI. LXXXIX. XC. XCI. XCIII. XCV. (3) XCVI. XCVII. XCVIII. C. CI. CII. CIII. CIV. CV. CVI. CVII. CVIII. CIX CX. CXI. CXIV. CXV. CXIX. CXXVII. CXXVIII. CXXXI. CXXXII. CXXXIII CXXXVI. CXXXVII. CXXXIX. CXL. CXLI. CXLII. CXLIII. CXLV. CXLVI. In Commentario sub nomine S. Hieronymi in Psalterium, quod occurrit in Appendice ad cit. Tomum VII. a pag. 408. ad pag. 409. leguntur tantum pag. 403. Prologus in Psalterium; pag. 408. Argumentum Psalmi V.; pag. 412. Ps. LXXVIII.; ante Ps. CI. in Codice pag. 79. praecurrit hic Prologus: *Hieronymus Presbyter. Daemonum cibus est Carmina Poëtarum; saecularis sapientia, Rhetoricorum pompa verborum. Haec sua omnes suavitate delectant, & dum aures versibus dulci modulatione currentibus capiunt, animam quoque penetrant, & pectoris interna devinciunt. Verum ubi cum summo studio fuerint ac labore perlecta, nihil aliud, nisi inanem sonum & sermonum strepitum suis lectoribus tribuunt, nulla ibi saturitas veritatis, nulla iustitiae refectio reparatur.* Item pag. 413. Ps. CXXVII.; p. 417. Ps. CXXVIII.; pag. 419. Ps. CXXXI.; p. 420. Ps. CXLI. Interpretationes autem aliorum Psalmorum, quae habentur in hoc Codice omittuntur. Nulla alia epigraphe ante singulas expositiones legitur, praeter istam, rubris, & maioribus litteris exaratam: *Explicit Psalmus, incipit alius.* Aliud huiusce Commentarii exemplar habes in Cod. XX. Plut. XVIII. Catalogi Tomo I. pag. 472. ubi notandum est uberiorem in illo esse Psalmorum Expositionem, usque ad Psalmum CXVIII. inclusive; supplementum vero illud a Ps. CXIX. usque ad finem, de quo praefati sumus Tomo cit. pag. 473. diligenti facta collatione ex hoc exemplo defluxisse.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XI. cum titulis, & initialibus rubricatis, perspicuo charactere exaratus, & num. 164. notatus. Constat foliis scriptis 148.

S. HIE-

(1) Consulenda de hoc Commentario in Psalmos sub Hieronymi nomine Admonitio, praemissa Breviario in Psalmos in Appendice ad Tomum VII. Operum Hieronymi superius citatae editionis Veronensis fol. pag. v. seqq.

(2) Sunt tamen revera LVII.

(3) Ad hunc Psalmum XCV. in margine alia manu adnotatur: *multa pulcra in isto Psalmo dicuntur.*

S. HIERONYMI SVPER EZECHIELEM COMMENT.

Cod. IX. SAncti Hieronymi super Ezechielem Prophetam Explanationum Libri XIV. cum Prologo, ut in Codice III. Plutei XIX. Catalogi Tom. I. pag. 505.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XI. binis columnis, elegantissime exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus pictis, num. 158. designatus. Constat foliis scriptis 270.

S. HIERONYMI COMMENTARIVS IN EVANGELIVM MATTHAEI.

Cod. X. S. Eusebii Hieronymi Presbyteri Commentarius in Evangelium Matthaei, praevia Capitum tabula, & Prologo quatuor Evangeliorum, ut in Codice VII. Plutei XIX. Catalogi Tomo I. pag. 508. §. I. Heic autem ob defectum Codicis pauca desunt in fine, & desinit in verbis: *cum discipulis se futuram promittit, &c* . . . . . .

In primo folio tabula occurrit Evangeliorum, quae leguntur in Ecclesia, & hoc monumentum: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia* 1406.

Codex membranac. Ms. in 8. maiori ferme quadrato Saec. X. cum titulis rubricatis, & duplici manu exaratus, cuius altera ad Longobardicam scripturam accedit, num. 163. designatus. Constat foliis scriptis 173.

S. HIERONYMI OPERA QVAEDAM.

Cod. XI. I. pag. 1. S. Hieronymi Presbyteri Liber Interpretationum nominum Hebraicorum, ut in Codice XIV. Plut. XX. Catalogi Tomo I. pag. 625. §. III. Heic autem Prologus inc. *Philo vir disertissimus &c.*

II. pag. 31. Eiusdem Quaestiones in Libros duos priores Regnorum. Inc. *Fuit unus de Ramathaim*. Des. *sexcentis aureis emisse*, ut in Appendice ad Tomum III. a pag. 755. ad pag. 786.

III. pag. 42. Eiusdem Liber Quaestionum Hebraicarum in Genesim, cum Prooemio, ut in cit. Cod. XIV. §. I.

IV. pag. 58. Eiusdem de decem tentationibus Liber. Inc. *Haec sunt verba, quae loquutus est Moyses*. Des. *ad considerandum terram*. In Appendice ad dictum Tomum III. a pag. 741. ad pag. 746.

V. pag. 59. Eiusdem Canticum Debborae & Saraeh. Ibid. a pag. 745. ad pag. 752.

VI. pag. 61. Eiusdem in Lamentationes Hieremiae de alphabeto. Tomo XI. a pag. 727. ad pag. 732.

VII. pag. 63. Eiusdem Epistola ad Dardanum de diversis generibus musicorum, ut in Appendice dicti Tomi XI. a pag. 502. ad pag. 203. ubi per alios novem versus progreditur. Desinit autem in Codice in verbia: *in manu Iudaeorum*.

VIII. pag. 63. *b*. Eiusdem Liber de distantiis locorum Hebraicorum cum Praefatione, ut in dicto Codice XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 525. §. II.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, ac notulis quibusdam in margine instructus, num. 167. notatus. Constat foliis scriptis 80.

LIBER DE INFANTIA SALVATORIS, SS. IGNATII, DIONYSII, HIERONYMI, GREGORII, LEONIS PP.. BONAVENTVRAE, BERNARDI QVAEDAM ETC.

I. pag. 1. Liber de Infantia Salvatoris (1) cum Prologo S. Hieronymi (2), qui inc. *Domini meis Sanctis ac Beatissimis Chromatio & Heliodoro Episcopis &c. Qui terram auri consitam fodit*. Des. *per nostram poterant obedientiam pervenire*. Liber incipit a Capite *De fuga Iesu in Aegyptum*, & a verbis: *Vna die admonitus est Ioseph*. Vltimum Caput: *Quotiendo, quando simul comedebant, Iesus mensae benedicebat, & quando dormiebat claritas Dei super eum fulgebat*. des. *in die, sive in nocte claritas Dei resplendebat super eum in saecula saeculorum. Amen*. Habes huius apocryphi Libelli aliud exemplar in Cod. X. Plut. XIX. Catal. Tomo I. pag. 523. §. III. Cod. XII.

II. pag. 7. Vita Beatae Mariae secundum Epiphanium. Inc. *De dominabili & veraci Dei Genitrice semperque Virgine Maria multi pertransierunt Prophetae diversis figuris, & nominationibus ipsius*. Des. *& post adsceasionem Domini in domo Theologi, & Sanctae Sion annis XXIV. qui omnes in unam fiunt LXXII.*

III. pag. ead. *b*. Vita eiusdem secundum Hieronymum. Inc. *Hieronymus ad Chromatium, & Heliodorum. Hanc sibi regulam Beata Maria Virgo statuerat, at a mane usque ad horam tertiam orationibus insisteret*. Des. *quotidie videbatur ei Angelus loqui, & quasi charissimi obtemperabant ei*.

IV. pag. 8. S. Ignatii ad gloriosam Virginem Mariam Christi matrem Epistola. Inc. Chri-

(1) In Indiculo praevio, antiqua manu adnotatur: *De Infantia Salvatoris intitulatus B. Hieronymi, sed non est, quia reprobatus est in Decreto, in Libris, qui non sunt tenendi ab Ecclesia*.

(2) Exstat inter Epistolas spurias in editione cit. Hieronymi Operum, curante Dominico Vallarsio, Veronae MDCCXLII. fol. Tomo XI. pag. 279.

Christiferae Mariae servus Ignatius. Me neophytam. Des. *confortentur*. Exstat inter Patres Io. Bapt. Cotelerii Parisiis apud Petrum le Petit MDCLXXII. fol. Parte II. pag. 941.

V. pag. ead. B. Mariae Virginis Epistola ad S. Ignatium. Inc. *Ignatio dilecto condiscipulo humilis Maria, De Iesu*. Des. *in Deo salutari tuo*. Ibid. pag. 942.

VI. pag. ead. S. Ignatii Epistola ad S. Ioannem Evangelistam suum magistrum. Inc. *Ioanni seniori Ignatius, & qui cum eo sunt fratres. De tua mora dolemus graviter*. Des. *cum desiderio nostro, & valeas. Amen*. Ibid. pag. 941.

VII. pag. ead. *b*. Eiusdem alia ad eumdem. Inc. *Ioanni Sancto seniori suus Ignatius, Si licitum est mihi*. Des. *properare me iubeas, & valeas. Amen*. Ibid. pag. 941. (1).

VIII. pag. ead. Exemplum Epistolae (2), quam misit Rex Abagarus Christo, & responsio Christi ad eum per Epistolam, praevio Argumento, quibus etiam adnectitur prolixa narratio, & historia de Sudario. Horum omnium initium est: *Abagarus Rex Civitatis Edessae, Cusinae filius, regni ipsius anno XXX. Imperii Tiberii Caesaris anno XIX. misit Romae Legatos, Ananiam videlicet illustrem, & alios decem viros prudentes*. Finis: *ac obsessos diversis languoribus liberando. Qui cum Patre &c.* Hae duae Epistolae adseruntur post Antonii Magni Epp. in editione Oper. Dionysii Areop. Coloniae per Io. Quentel MDLVI. fol. pag. 756. sed ibi Argumenta multo breviora sunt quam in Codice.

IX. pag. 12. S. Dionysii Epistola ad Timotheum Paulli discipulum de glorioso martyrio Petri, & Paulli Apostolorum (3). Inc. *Saluto te divum discipulum, & filium spiritualem, & veri patris, & boni amatoris, qui consummasti voluntatem magistri tui, & sustinuisti cum eo tribulationes, & omnes passiones, & perpessus es omnes agones, & flagella*. Des. *qui fuit servus & amicus D. N. I. C. quem decet gloria, laus, & cultus cum Patre &c.* Tum rubrica: *Explicit Epistola Beati Dionysii ad Timotheum de felici martyrio gloriosorum Apostolorum Petri & Paulli in Romana Vrbe*.

X. pag. 15. Epistola de vita & moribus gentis Brachmanorum (4). Inc. *Alexander magnum desiderium habens scire mores & vitam Brachmanorum scripsit ad Regem eorum, ut super hoc ei plenius significaret = unde scribens sibi vitam, & mores suos, & suorum, dixit: Nos Bragmani simplicem & puram vitam ducimus*. Des. *hanc admirationem semper habemus*. Inde rubris litteris adnotatum est: *Explicit Epistola Regis Brachmanorum ad Alexandrum de vita & moribus eorum*.

XI. pag. 16. S Hieronymi Presbyteri Sermo in Nativitate Sanctae Mariae Virginis, cum duobus Prologis, ut in Codice XXIV. Plutei LXXXIX. Catalogi Tomo superiore pag. 283. §. V.

XII. pag. 19. Apocryphum de Assumptione Virginis, cuius facit mentionem Hieronymus in Sermone de ipsa Assumptione; dinitur autem non esse Ioannis Theologi, idest Io. Evangelistae, prout patet legenti parum infra. Inc. *Sancta & gloriosa Dei Genitrice iuxta consuetudinem ad monumentum Dei veniente adolevit incensum: precabatur ex ea genitum Dominum ad ipsum resolui. Videntes autem Iudaei haec per singulas dies, dixerunt ad principes sacerdotum, qui vocantes custodes ordinatos ab ipsis sciscitati sunt si haec ita sunt*. Des. *cuius confirmemur orationibus, glorificantes Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum &c.*

XIII. pag. 20. *b*. Aliud apocryphum de eadem Assumptione, & dicitur esse Ioseph ab Arimathea, prout in fine patet. Inc. *Priusquam Dominus ad Patrem veniret, Mater a Filio interrogavit de transitu suo tali assumtae: Charissime Fili, posco, ut quum anima mea de corpore exierit &c.* Des. *& usque dum vixero, praedicare non desisto*.

XIV. pag. 22. B. Gregorii Papae Pastorale, ut in Codice XIII. Plutei XVIII. Catalogi Tom. I. pag. 467. ubi praeerat eiusdem Gregorii Epistola ad Leandrum, quae heic desideratur.

XV. pag. 42. Apologia pauperum (5) adversus calumniatorem, quam fecit Fr. Bonaventura, Ordinis Fratrum Minorum Generalis Minister, & S. Romanae Ecclesiae Card. & Episc. Albanensis. Praecurrit Prologus, qui inc. *Summi legislatoris inviolabili constat diffinitione sancitam*. Des. *contra fulminantium telorum acumina protegantur invicti*. Apologia inc. *Igitur libellum illum calumniosum, cuius hoc initium est*: Tantom sibi praesumptionis assumpserunt quidam homines. Des. *ut salvam faceres a persequentibus animam meam. Explicit Apologia bonae memoriae Fratris Bonaventurae & Domini Albanensis, & Episcopi Cardinalis. Deo gratias. Amen*. Inde alia, sed antiqua manu hoc monumentum legitur: *Nota, quod dixit semel Papa Nicolaus III. quod Ordo Fratrum Minorum esset ab Ecclesia defendendus, etiamsi de nullo alio serviret in Ecclesia, nisi de hoc, quod Infidelibus quaerentibus qui sunt inter Christianos Evangelii observatores, potest responderi, quod Fratres Minores*. Legitur haec Apologia pauperum in editione Operum Bonaventurae Vener. typis Io. Bapt. Albrizzii MDCCLIV. 4. Tomo V. a pag. 593. ad pag. 699.

XVI. pag. 78. Sermones XVIII. sub Beati Bernardi nomine (6), qui hoc ordine progrediuntur:

1. pag.

(1) De his Epistolis doctissime edisserit Io. Albertus Fabricius in Codice Apocrypho Novi Testam. Hamburgi MDCCXIX. 8. Tom. I. pag. 836. seqq.

(2) In indiculo praevio antiquo adiicitur, *quae habetur in apocrypho*.

(3) Vid. Acta SS. Iunii Tom. V. pag. 407.

(4) In superiore margine manu recentiore adscriptum est: *Nota, de his Brachmanis habetur plenius in Libro de Historia Hierosolymitana, & de Epistola Regis eorum ad Alexandrum in Cap. 90.*

(5) Glossa marginalis habet (*sc. Fratrum Minorum*.)

(6) Quos inter Bernardi Opera invenimus, eos suis locis adnotare non praetermisimus.

I. pag. ead. De S. Ioanne Baptista. Inc. *Hodie, dilectissimi, dies illuxit insignis*. Des. *quae dicta sunt de laude Ioannis ad gloriam Redemptoris, qui est Deus benedictus &c.* (1)

II. p. 80. *b.* In SS. Apostolorum Petri & Paulli. Inc. *Hodiernus dies, dilectissimi, clara est & solemnis, universumque creaturarum suo lumine sanctificat*. Des. *& aperiri caelestium palatia mansionum*.

III. pag. 81. De S. Petro Apostolo. Inc. *Dixit Simon Petrus ad Iesum: Ecce nos reliquimus omnia. In huius Patris nostri praecipua solemnitate totis esset viribus acclamandum, nisi nobilis lingua Gregorii totum eius itinerarium sermone magnifico collegisset*. Des. *qui venit, ut vitam habeamus, Iesus Christus Dominus noster &c.*

IV. pag. 82. *b.* In festo S Mariae Magdalenae. Inc. *Hodie misericordia, & veritas obviaverunt sibi*. Des. *& placatum nobis reddat iudicem nostrum, amicum suum, qui est Deus benedictus &c* (2)

V. pag. 84. In S. Petri ad Vincula. Inc. *Adolescentulae dilexerunt te nimis. Petrus Apostolus, Apostolorum princeps*. Des. *ut ad magistrum, Petri intercessione, pervenire valeamus, qui est &c.*

VI. pag. ead. *b.* In Assumptione B. Mariae Virginis. Inc. *Hic totum decurrat ingenium, & aureus sermo tota reluceat maiestate*. Des. *gratiosius lucent, quam potuerint revelari*.

VII. pag. 86. In Natale B. Mariae Virginis. Inc. *De gaudiis properamus ad gaudia, & ferventem stylum gloriosa materia facit ferventiorem*. Des. *audi nos, nate, filius nihil negans meret* (sic), *qui est Deus benedictus &c.*

VIII. pag. 87. In Exaltatione S. Crucis. Inc. *De virga Iesse devenimus ad virgam Crucis*. Des. *& gloriare in Cruce Domini Dei tui, qui est &c.*

IX. pag. 88. In festo Angelorum. Inc. *Circa rerum cardinem versamur, & magnificentiam operum Domini stylo prosequimur impolito*. Des. *& videbimus illum in decore suo, qui est &c.*

X. pag. 89. *b.* In Dedicatione Templi. Inc. *Post Crucem, post Virginem, post Angelos, quid est minus in terris, quid in caelis sublimius*. Des. *exsequar quod incepi ad honorem illius, qui est &c.*

XI. pag. 90. *b.* In festo Omnium Sanctorum. Inc. *Hodie dies serenior adrisit nobis, & sol solito lucidior terris illuxit*. Des. *& perducant nos ad sponsum Ecclesiae, qui est &c.*

XII. pag. 91. *b.* In S. Martini Episcopi. Inc. *Nobilis ille Confessor, Sacerdotum gloria, gemma Pontificum, Clericorum forma*. Des. *sed scio, quia patienter audistis me de illius patientia disputantem, qui est &c.*

XIII. pag. 93. In S. Andreae Apostoli. Inc. *Et quietum studium, & intentam silentium. & tanta tanti viri festivitas moveat*. Des. *& in se credere sponsus Ecclesiae, filius Mariae, qui est &c.* Inter a S. Bernardi Opera Tom. V. pag. 726. sub Nicolai Clarevallensis nomine.

XIV. pag. 94. *b.* In S. Nicolai Episc. Inc. *Nicolaus iste meus, immo & vester*. Des. *ut Redemptori nostro amico pro nobis hodie supplicare dignetur &c.* Ibid. pag. 730. sub eiusdem Nicolai Clarevallensis nomine.

XV. pag. 95. *b.* In Annuntiatione B. Mariae Virginis, vel in Adventu Domini. Inc. *Exsultate, fratres, in Domino, quia de Domina illa sermo habendus est*. Des. *ducat nos mater ad Filium, Filius ad Patrem, sponsa ad sponsum, qui est &c.* Ibid. sub eiusdem Nicolai Clarevallensis, nomine pag. 5 , 8.

XVI. pag. 97. In Vigilia Nativitatis Domini. Inc. *Tandem de muro ad portam, de promisso ad praemium, de via ad patriam pervenimus*. Des. *innocentibus brachiis amplectitur, qui est &c.* (3) Ibid. pag. 582. & est Nicolai Clarevallensis.

XVII. pag. 98. *b.* In Nativitate Domini (4). Inc. *Non poterit explicari sermone, quod mente concepi*. Des. *nec cordibus parcentes, nec vocibus, ad honorem pueri, qui natus est nobis, qui est &c.* Est item Nicolai Clarevallensis loc. cit. pag. 574.

XVIII. pag. 99. *b.* In S. Stephani Protomartyris. Inc. *Adhuc filium Virginis habemus in manibus*. Des. *ne statuas illis aliquid ad peccatum, qui est &c.* Est eiusdem Nicolai loc. cit. pag. 587 *Expliciunt Beati Bernardi Sermones*. Inde sequitur manu Fratris Thedaldi index Rerum Notabilium per alphabetum, itemque Sermonum, quos supra recensuimus.

XVII. pag. 108. Fragmentum Homiliae, forte eiusdem Nicolai, quod inc. . . . . . *dimur, ad alium vocamur. Sed in eo, quod veritas dicit omnis scriba &c.* Des. *aeternam gaudia sine labore capiatis, ipso adiuvante, cui est honor &c.* Inde manu eiusdem Thedaldi occurrit Tabula Evangeliorum cum lectionibus per anni circulum recurrentibus.

XVIII. pag. ead. *b.* Fr. Ioannis (de Pecchiano) Canticum Pauperis pro dilecto (5), in

(1) Hic Sermo recensetur inter Opera Petri Damiani, tribuiturque Nicolao Clarevallensi in Biblioth. Patrum Cistierc. Adfertur etiam inter Bernardi Opera, curante Io. Mabillonio. Tomo V. pag. 698.

(2) Inter S. Bernardi Opera Tomo V. pag. 734. ab eo tamen ob styli ac genii diversitatem abiudicandus.

(3) Exstat etiam apud Combefisium in Bibliotheca Patrum Concionatoria Tomo I. pag. 187. sub S. Petri Damiani nomine.

(4) Apud Combefisium Tomo cit. pag. 247. sub nomine incerti auctoris, sed forte Petro Damiano tribuendus. Ad marginem vero huius Sermonis alla antiqua manus haec adnotavit: *Nota: Hic Sermo dicitur fuisse Petri Comestoris, & non Bernardi, propter id quod sequitur in col. 3. vers 9 ubi revera leguntur haec verba: ipse ille est Dominus videlicet Clarevallensis, cuius religio, & discretio, sapientia, & eloquentia, vita, & fama per totam latitudinem non immerito decurrit: libenter enim illius sarcinam adoro; sed ad propositum revertamur.*

(5) Vid. Fabric. Bibl. Med. Tomo IV. pag. 114.

in Codice anepigraphum. Inc. *Confitebor tibi, Domine Rex & collaudabo te Deum Salvatorem meum, quoniam non sustinuisti in morte meam animam miseram obdormire; dum enim in adolescentiae devus aberrarem, audivi vocem post tergum monentis.* Des. *ut in ea habitem omnibus diebus vitae meae. Explicit Canticum Pauperis pro dilecto. Deo gratias, & Beato Francisco.*

XIX. pag. 116. *b.* Eiusdem Expositio super Regulam Fratrum Minorum. Inc. *Quicumque hanc Regulam sequuti fuerint pax super illos, & misericordia. Hanc plane Regulam ab Innocentio III. approbatam, a sequenti Honorio confirmatam, a nono Gregorio declaratam.* Des. *gratiae & gloriae commendetur.*

XX. pag. 141. Alia Expositio eiusdem Regulae secundum Magistrum Alexandrum de Hales, & quosdam alios Magistros. Inc. *Reverendo in Christo Patri Fratri Haymoni Ordinis Fratrum Min. Generali Ministro, ceterisque Fratribus Diffinitoribus in Capitulo congregatis, Frater Gaufredus custos Paris. Fr. Alexander de Hales, Fr. Ioannes de Rupella, Fr. Rubertus de Bastia, Fr. Rigardus reverentiam debitam & devotam. Iudicio, & examinationi discretionis vestrae referimus.* Des. *per sedem Apostolicam disponatur. Valete in Domino.*

XXI. pag. 146. Responsiones Ven. Patris D. Fratris Io. de Pechiano Ord. Min. Sacrae Theologiae Doctoris, & Cantuariensis Archiepiscopi ad Epistolam missam quibusdam Novitiis Ord. Praedicatorum a quodam Fratre Roberto de Ordine ipso Praedicatorum. Inc. *Super tribus, & super quatuor sceleribus non faciliter convertitur fraternae innocentiae impugnator.* Des. *ut praescriptam diligas veritatem.*

XXII. pag. 155. S. Leonis Papae Sermo de Passione Christi. Inc. *Magnitudo quidem, dilectissimi.* Des. *qui operatur omnia in omnibus vivens &c.* In editione Operum Veneta apud Andream Poletti MDCCXLVIII. fol. pag. 70. & est Sermo LXVII. & de Passione XVIII.

XXIII. pag. 156. *b.* Eiusdem alius de eadem re. Inc. *Semper quidem, dilectissimi, fidelium mentes.* Des. *ipso largiente reddamus, qui vivis &c.* Est Sermo LXV. & de Passione XVI.

XXIV. pag. 158. *b.* Eiusdem alius de eadem re. Inc. *Sermo proximus.* Des. *facias obtineri. Qui vivis &c.* Ibid. Sermo LXVI. & de Passione XVII.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus* 1406. In Codicis autem tegmine: *Iste Liber est Conventus Fratrum Minorum de Castro Florentino.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. varia manu, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 166. designatus. Constat foliis scriptis 160.

(1) In edit. *Evangelum.*

S. HIERONYMI EPISTOLAE, ET ALIA OPERA, S. GREGORII NAZIANZENI SERMONES &c.

I. pag. 1. BEati Hieronymi Presbyteri Epistolae, & alia Opera, cum Summariis, & notulis marginalibus satis bonis, nec non exactissimo omnium, quae in hoc Volumine continentur, indice in principio manu Fratris Thedaldi. Series vero Epistolarum collata cum editis inter eius Opera studio ac labore Dominici Vallarsii Veronae MDCCXXXIV. fol. Tom. I. sequens est: *Cod. XIII.*

Ordo Codicis — *Ordo edit.*

I. pag. 1. Hieronymi Epistola ad Rusticum Monachum — CXXV.

II. pag. 4. Eiusdem ad Ageruchiam de Monogamia — CXXIII.

III. pag. 7. Eiusdem ad Paullinum Presbyterum de Studio litterarum — LIII.

IV. pag. 8. *b.* Eiusdem ad eumdem — LVIII.

V. pag. 10. Eiusdem ad Heliodorum Episcopum, Epitaphium Nepotiani Presbyteri — LX.

VI. pag. 13. *b.* Eiusdem ad Nepotianum — LII.

VII. pag. 16. *b.* Eiusdem ad Theodoram viduam — LXXV.

Haec Epistola desinit in verbis: *sed gloriae magnitudo monstratur*, quae incidunt in pag. 449. cit. edit. vers. 14. Reliquum habes infra ad pag. Codicis 223.

VIII. pag. 17. Eiusdem ad Oceanum de Clerici Vita vel Monachi. Exstat inter Opusc. Tom. XI. a pag. 270. ad 273. —

IX. pag. 18. Eiusdem ad Rusticum de Poenitentia exhortatoria — CXXII.

Haec Epistola incipit a verbis *Samuel quondam plangebat Saulem &c.* quae incidunt in pag. 884. lin. 41.

X. pag. 19. *b.* Eiusdem ad Pammachium de dormitione Paullinae — LXVI.

XI. pag. 21. *b.* Eiusdem ad Eugenium (1) Presbyterum de Melchisedech — LXXIII.

XII. pag. 23. Paullae & Eustochii ad Marcellam exhortatoria de locis sanctis — XLVI.

XIII. pag. 25. Hieronymi ad Oceanum de morte Fabiolae — LXXVII.

XIV. pag. 27. Eiusdem Prooemium de mansionibus Israelitici populi — LXXVIII.

Inscribitur in edit. *Liber Exegeticus ad Fabiolam de XLII. Mansionibus Israëlitarum in deserto.*

XV. pag. 33. *b.* Eiusdem ad ma-

Ordo Cod. *Ordo edit.*

matrem & filiam in Gallia commorantes——— CXVII.

XVI. pag. 35. *b.* Eiusdem ad Vigilantium Presbyterum——— LXI.

XVII. pag. 36. Eiusdem ad Riparium Presbyterum——— CIX.

XVIII. pag. 37. Eiusdem adversus Vigilantium. Exstat inter Opera cit. edit. Tom. II. a pag. 387. ad pag. 402. sub titulo: *Liber S. Hieronymi contra Vigilantium.*

XIX. pag. 39. *b.* Eiusdem ad Amandum Presbyterum——— LV. Vbi notandum partem huius Epistolae a verbis: *Repperi iunctam Epistolae &c.* usque ad verba: *facvis at misereatur*, reiectam esse in fine, apposito titulo: *Epistola contancta praemissae ad eumdem.*

XX. pag. 40. *b.* Eiusdem ad Minervum, & Alexandrum de Resurrectione Christi——— CXIX.

XXI. pag. 44. Eiusdem ad Russinum Presbyterum Romae——— LXXIV.

XXII. pag. 45. Eiusdem ad Antonium Monachum Aemonae——— XII.

XXIII. pag. ead. Eiusdem ad Virgines Aemonenses——— XI.

XXIV. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Castorinam materteram——— XIII.

XXV. pag. ead. Eiusdem ad Paullum senem Concordiae——— X.

XXVI. pag. 46. Eiusdem ad Cromatieum (*sic*), & Iovinum, & Eusebium——— VII.

XXVII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Theodosium, & ceteros Anachoritas intrinsecus commorantes——— II.

XXVIII. pag. ead. Eiusdem ad Marcum Presbyterum——— XVII.

XXIX. pag. 47. Eiusdem ad Aniciam (1) Hypodiaconum Aquileiae VIII.

XXX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Abigaeum (2) Hispanum——— LXXVI.

XXXI. pag. ead. Eiusdem ad Heliodorum Monachum——— XIV.

XXXII. p. 49. *b.* Eiusdem Explanatio ad Principiam Virginem XLIV. Psalmi, sc. *Eructavit*——— LXV.

XXXIII. pag. 53. *b.* Eiusdem ad Furiam de viduitate servanda——— LIV.

XXXIV. pag. 56. Eiusdem Expositio huius (*sic*) Capituli Isaiae. XVIII. In edit. inscribitur *de Seraphim, & calculo.* In Codice vero desinit in verbis: *auribus tantum studeamus, & lingua*, quae sunt postrema paragraphi XVI.

XXXV. pag. 59. Eiusdem ad Damasum Episcopum de eo quod scriptum est de Osanna in excelsis——— XX.

(1) In edit. *Niceam.*
(2) In edit. *Abigaum.*
(3) In edit. *Hedibiam.*

Ordo Cod. *Ordo edit.*

XXXVI. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eumdem de frugi, & luxurioso filio——— XXI.

XXXVII. pag. 63. *b.* Eiusdem ad Marcellam de Onaso——— XL.

XXXVIII. pag. 64. Eiusdem adversus Helvidium de perpetua virginitate B. Mariae Matris Domini nostri Iesu Christi. Exstat inter Opera Tom. II. a pag. 205. ad pag. 230.

XXXIX. pag. 69. Eiusdem ad Pammachium de optimo genere interpretandi——— LVII.

XL. pag. 71. Eiusdem ad Salvinam de morte Nebridii, & de viduitate servanda——— LXXIX.

XLI. pag. 74. *b.* Eiusdem ad Iulianum exhortatoria——— CXVIII.

XLII. pag. 76 Eiusdem ad Damasum Episcopum urbis Romae de hoc nomine *hypostasis*——— XV.

XLIII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Helbidiam (3), praeviis Capitulis Quaestionum duodecim——— CXX.

XLIV. pag. 83. *b.* Eiusdem ad Innocentium de septies percussa——— I.

XLV. pag. 84. *b.* Eiusdem Liber ad Algasiam quaestionum XI. quarum praemittuntur Summaria, sed deest Praefatio, quam invenies inferius ad pag. Codicis 223.——— CXXI.

XLVI. pag. 92. *b.* Eiusdem Explanatio Fidei Catholicae ad Alypium, & Augustinum directa. Exstat inter Opuscula Tom. XI. a pag. 146. ad pag. 148. sub titulo: *Symboli Explanatio ad Damasum.*

XLVII. pag. 93. *b.* Damasi Epistola ad Hieronymum——— XXXV.

XLVIII. pag. ead. Hieronymi ad Damasum Papam de propositis quaestionibus——— XXXVI.

XLIX. pag 96. Eiusdem ad Damasum, cui apud Syriam in fide communicare debeat——— XVI.

L. pag. ead. Pars quaedam cuiusdam scripti B. Hieronymi de Seraphim & calculo forcipe accepto de altari in Isaia——— XVIII. Est reliqua pars huius Epistolae incipiens a paragrapho XVII. usque ad finem.

LI. pag. 98. Epistola B. Epiphanii Salaminae Cypri Episcopi ad Ioannem Constantinopolitanum Episcopum, translata a B. Hieronymo de Graeco in Latinum——— LI.

LII. pag. 100. *b.* Hieronymi Epistola ad Tranquillinum, quomodo Origenem legere debet——— LXII.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

LIII. pag. ead. Eiusdem ad Avitum de erroribus Origenis in Libris Periarchon ——— CXXIV.

LIV. pag. 103. *b.* Eiusdem ad Evagrium (1), qualiter Presbyter & Diaconus differant ——— CXLVI.

LV. pag. 104. Symbolum de Fide Nicaeni Concilii. Exstat inter Opuscula Tom. XI. a pag. 149. ad pag. 153. sub titulo: *Explanatio Fidei ad Cyrillum*.

LVI. pag. 105. *b.* Hieronymi Epistola ad Exsuperantium ——— CXLV.

LVII. pag. 106. Eiusdem ad Rusticum de Poenitentia ——— CXXII. Haec Epistola desinit in verbis: *& Paullus lugebat Corinthios, qui fornicationis maculas lacrymis delere nolebant*, quae incidunt in principio paginae 885.

LVIII. pag. ead. Eiusdem ad Desiderium ——— XLVII.

LIX. pag. ead. *b.* Eiusdem Sermo de Virtutibus, idest Fortitudine, Sapientia, & Prudentia. Exstat inter Opusc. Tom. XI. a pag. 87. ad pag. 91. sub titulo; *De tribus Virtutibus*,

LX. pag. 108. Eiusdem ad Dardanum de terra repromissionis ——— CXXIX.

LXI. pag. 110. Eiusdem ad Lucinum Eremitam ——— LXXI.

LXII. pag. 111. Eiusdem ad Magnum Oratorem urbis Romae ——— LXX.

LXIII. pag. 112. *b.* Eiusdem ad Vitalem Presbyterum de Salomone & Achaz ——— LXXII.

LXIV. pag. 113. Eiusdem ad Florentinum (2) de ortu amicitiae ——— IV.

LXV. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eumdem ——— V.

LXVI. pag. ead. Eiusdem ad Castricianum (3) de caecitate quae ei contigit, ne debeat contristari ——— LXVIII.

LXVII. pag 114. Eiusdem ad Sabianum (4) Diaconum lapsum ——— CXLVII.

LXVIII. pag. 116. *b.* Eiusdem ad Iulianum Diaconum Aquileiae ——— VI.

LXIX. pag. ead. Eiusdem ad Crisogonam (5) Monachum ——— IX.

LXX. pag. ead. Eiusdem ad Antonium Monachum ——— XII.

LXXI pag. 117. Eiusdem ad Cyprianum de Psalmo octuagesimo octavo ——— CXL. Incipit autem in Codice; *Frater charissime Cypriane, scito praenoscent, quia si scribatur extrema littera, quae appellatur NVN, exprimit dexteram &c.* quae in cit. edit. incidunt in pag 1056. lin. 16.

LXXII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Pammachium de libris adversus Iovinianum ——— XLIX.

LXXIII. pag. 118. Eiusdem ad eumdem & Marcellam ——— XCVII.

LXXIV. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Donnionem (6) de libris contra Iovinianum ——— L.

LXXV. pag. 120. *b.* Eiusdem ad Eustochium de virginitate servanda XXII. Haec Epistola desinit in verbis: *ibi daemones saltent, & sirenae nidificent, & hericii*, quae incidunt in pag. 90. in fine. Inde in Codice subiungitur: *si istam Epistolam plenius volueris invenire, require eam in VI. Vol. Aug.*

LXXVI. pag. 121. *b.* Eiusdem ad Asellam de fictis amicis, qui sibi detrahebant ——— XLV.

LXXVII. pag. 122. *b.* Eiusdem ad Demetriadem Virginem ——— CXXX.

LXXVIII. pag. 127. Eiusdem ad Laetam de institutione filiae Paullae ——— CVII.

LXXIX. pag. 129. *b.* Eiusdem ad Fabiolam de veste sacerdotali ——— LXIV.

LXXX. pag. 133. *b.* Eiusdem ad Marcellam de quinque quaestionibus Novi Testamenti, & de his qui Domino occursuri sunt ——— LIX.

LXXXI. pag. 134. Eiusdem ad eamdem de Hebraicis nominibus, & verbis ——— XXVI.

LXXXII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eamdem de decem nominibus, quibus apud Hebraeos Deus vocatur ——— XXV.

LXXXIII. pag. ead. Eiusdem ad eamdem de fide nostra, & de dogmate haeretico ——— XLI.

LXXXIV. pag. 135. *b.* Eiusdem ad eamdem de blasphemia in Spiritum Sanctum inremissibili ——— XLII.

LXXXV. pag. 136. Eiusdem ad eamdem de detractoribus suis ——— XXVII.

LXXXVI. pag. ead. Eiusdem ad eamdem de muneribus ——— XLIV.

LXXXVII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eamdem, de urbe secedendum XLIII. Haec Epistola aliquanto longior, quam in editione, desinit in verbis: *ut vulgo dicitur amatoriae cantiones*; de qua quidem varia lectione vide adnotationem in cit. Tom. pag. 191. not. *C.*

LXXXVIII. pag. 137. Eiusdem ad eamdem, ne contristetur de aegrotatione Blesillae ——— XXXVIII.

LXXXIX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eamdem de Ephod, & Theraphin XXIX.

XC. pag. 129. Eiusdem ad eamdem ——— XXXIV.

XCI.

(1) In edit. *Evangelum*.
(2) In edit. *Florentium*.
(3) In edit. *Castrutium*.
(4) In edit. *Sabinianum*.
(5) In edit. *Chrysogonum*,
(6) In edit. *Domnionem*.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

xci. pag. 140. Eiusdem ad eamdem ———————— xxxii.

xcii. pag. ead. Eiusdem ad eamdem (1) de Alphabeto Hebraico ——— xxx.

xciii. pag. ead. *b*. Eiusdem ad eamdem de diapsalma ———— xxviii.

xciv. pag. 141. Eiusdem ad eamdem de exitu Leae ———— xxiii.

xcv. pag. ead. *b*. Eiusdem ad eamdem de vita Asellae ———— xxiv.

xcvi. pag. 142. Eiusdem ad Tyrasium de morte filiae suae. Exstat inter Opuscula Tom. XI. a pag. 261. ad pag. 264.

xcvii. pag. 143. *b*. Eiusdem ad Paullam de dormitione Blesillae consolatoria ———— xxxix.

xcviii. pag. 145. *b*. Eiusdem ad Principiam Virginem de vita Marcellae ———— cxxvii.

xcix. pag. 147. *b*. Eiusdem de honorandis parentibus. Inter Opuscula Tom. XI. a pag. 112. ad 113.

c. pag. 148. *b*. Eiusdem ad Eustochium Virginem de transmissis muneribus ———— xxxi.

ci. pag. ead. Eiusdem Praefatio Ruffini Presbyteri Librorum Periarchon, quos de Graeco transtulit in Latinum ———— lxxx.

cii. pag. 149. Pammachii & Oceani ad Hieronymum Presbyterum ———— lxxxiii.

ciii. pag. ead. *b*. Hieronymi ad Pammachium, & Oceanum fratres lxxxiv.

civ. pag. 152. Apologia quam pro se misit Ruffinus ad Anastasium urbis Romae Episcopum. Exstat inter Opera Hieronymi cit. edit. Tom. II. a pag. 573. ad pag. 576.

cv. pag. ead. *b* Liber Sancti Hieronymi adversus Ruffinum. Ibid. a pag. 531. ad pag. 572. lin. 18. desinit enim in verbis: *loquuti sunt falsa*. Titulum habet in editione: *Ultima responsio S. Hieronymi adversus scripta Ruffini Presbyteri*. Notandum. ubi incipit Epiphanii Epistola ad Ioannem, (edit. pag. 552.) in Codice praemitti titulum rubricatum: *De Epistolis Epiphanii*.

cvi. pag. 162. Eiusdem ad Ruffinum Presbyterum Romae de iudicio Salomonis in sectione parvulorum ———— lxxiv.

cvii. pag. 163. Eiusdem ad Eustochium de virginitate servanda — xxii. Huius Epistolae pars tantum occurrit etiam supra sub num. lxxv.

cviii. pag. 175. Eiusdem ad Demetriadem Virginem. Inter Opuscula Tom. XI. a pag. 1. ad pag. 26. In calce paginae sub initium huius Epistolae scriptum est ab alia manu antiqua: *Cave, quia ista Epistola non est Beati Hieronymi, ut dicit Augustinus Episcopus, sed Iuliani cuiusdam haeretici Pelagiani. & ideo in ea sunt multi errores Pelagianae haereseos contra liberum voluntatis arbitrium.*

cix. pag. 184. Eiusdem. Epitaphium Paullae ———— cviii.

cx. pag. 189. Eiusdem Apologeticus ad Pammachium ———— xlviii.

cxi. pag. 193 *b*. Eiusdem ad Oceanum de unius uxoris viro — lxix.

cxii pag. 196. *b*. Tractatus Origenis super Cantica Canticorum in Homilias II. divisus, & ab Hieronymo translatus, praevia ipsius Hieronymi Epistola ad Damasum. Tomo III. Operum Hieronymi cit. edit. a pag. 499. ad pag. 532.

cxiii. pag. 202. *b*. Augustini Epistola ad Hieronymum ———— ci.

cxiv. pag. 203. Hieronymi ad Augustinum ———— cii. In Codice desinit in verbis, *vel doceremus aliqua, vel disceremus*, quae sunt postrema paragraphi 2.

cxv. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ———— ciii.

cxvi. pag. ead. Augustini ad Praesidium ———— cxi.

cxvii. pag. ead. Eiusdem ad Hieronymum ———— cx.

cxviii. pag. 204. Eiusdem ad eumdem ———— lvi.

cxix. pag. 205. Hieronymi ad Augustinum ———— cv.

cxx. pag. ead. *b*. Augustini ad Hieronymum ———— lxvii. In edit. est quatuor versibus longior.

cxxi. pag. 206. *b*. Eiusdem ad eumdem ———— civ.

cxxii pag. 207. *b*. Hieronymi ad Augustinum ———— cxii.

cxxiii. pag. 211. Eiusdem ad Marcellinum, & Anapsychiam ——— cxxvi.

cxxiv. pag. ead. *b*. Augustini Consultatio ad Hieronymum de origine animae ———— cxxxi.

cxxv. pag. 215. Eiusdem ad eumdem Consultatio de verbo Iacobi: *quicumque totum legem servaverit &c.* ———— cxxxii.

cxxvi. pag. 217. *b*. Hieronymi ad Augustinum responsiva ———— cxxxiv.

cxxvii. pag. 218. Eiusdem ad eumdem ———— cxli.

cxxviii. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ———— cxlii.

cxxix. pag. ead. Eiusdem ad Alypium, & Augustinum ———— cxliii.

cxxx. pag. ead. *b*. Disputatio de Ani-

(1) In edit. *ad Paulam*.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

Anima. Inter Opuscula Tom XI. a pag. 246. ad pag. 255. sub titulo; *Dialogus Hieronymi, & Augustini de origine animarum*. In principio huius Disputationis notatum legitur in margine: *Haec Disputatio heic est inserta, quia ex dictis Hieronymi & Augustini praemissis de Anima est extracta*.

CXXXI. pag. 221. *b*. Hieronymi Epistola ad Riparium contra Vigilantium ——— CIX.

Haec Epistola bis est repetita, quum occurrerit etiam supra pag. 36. huius Codicis.

CXXXII. pag. 222. Eiusdem Epistola ad Marcellam ——— XXIX.

Haec Epistola inc. *Nudiustertius quum CXVIII. Psalmum sibi insinuare conarer Effraym scribitur mille centum argenti siclos &c.* Des. *& si imperitus sum, inquit Apostolus, sermone, sed non scientia illi edrem* (1) *omnem moralem locum in eo esse comprehensum*. Praeter prima verba, quae sunt in principio Epistolae XXX reliqua usque ad finem, exceptis ultimis verbis, sunt pars Epistolae XXIX. a pag. nimirum cit. edit. 139. lin. 25. usque ad pag. 144. lin. 2. & 3. Haec Epistola XXIX. habebatur integra in hoc ipso Codice pag. 137. *b*.

CXXXIII. pag. 223. Prologus XI. Quaestionum ad Algasiam qui deerat superius ad pag. Codicis 84. *b*.

CXXXIV. pag. ead. Reliqua pars Epistolae LXXV. ad Theodoram, quae deerat supra §. VII. a verbis: *neque scriptum est enim, erunt Angeli &c.* usque ad finem.

CXXXV. pag. 224. Eiusdem contra Iovinianum Libri duo, ut in Codice IX. Plut. XIX. Catal. Tomo I. pag. 513. §. XI.

II. pag. 256. Sancti Gregorii Nazianzeni Apologia translata de Graeco in Latinum a Ruffino Presbytero, cum Praefatione, ut in Cod. XXXI. Plut. XVII. Catal. Tom. cit. pag. 355. §. I.

III. pag. 267. *b*. Eiusdem de Natali Domini, sive de Epiphaniis, idest de Festo Nativitatis & Epiphaniae. Ibid. §. II.

IV. pag. 270. *b*. Eiusdem de Luminibus, qui est de nudis Epiphaniis, idest de Baptismo Christi. Ibid. §. III.

V. pag. 274. Eiusdem de Pentecoste & de Spiritu Sancto Oratio dicta in Ecclesia Constantinopolitana, Ibid. §. IV.

VI. pag. 277. *b*. Eiusdem in semetipsum de agro regressum Oratio. Ibid. §. V.

VII. pag. 280. *b*. Eiusdem de Hieremia, dicta praesente Imperatore, apud quem & intercedit pro quodam periclitante. Ibid. §. VI.

VIII. pag. 283. Eiusdem de reconciliatione & vanitate Monachorum Sermo, Ibid. § VII.

IX. pag. 286. *b*. Eiusdem de grandinis vastatione, quum pater Episcopus reticeret Sermo. Ibid. §. VIII.

X. pag. 290. *b*. Eiusdem Liber de Arianis; quod non licet semper, & publice de Deo contendere. Inc. *Ad eos qui in sermone callent sermo nobis est, & de scripturis incipiam. Ecce ego ad te, inquit contumeliosa; sunt etenim quidam auribus prurientes & lingua*. Des. *impugnemus Epicurum. Deum non sentientem. Finit*. In editione Parisiensi Operum Nazianzeni curante Iacobo Billio est Oratio XXXIII. & inscribitur: *Oratio prima de Theologia, quae disputationis adversus Eunomianos est veluti praeludium*. In Codice autem est in fine aliquanto contractior.

XI. pag. 292. *b*. Basilii Caesariensis Episc. (2) Homiliae VII. nimirum:

I. De Psalmo I. inc. *Omnis scriptura, divinitus inspirata, utilis est ad docendum*. Des. *ex his quae audistis per gratiam D. N. I. C. cui &c.* In calce Tomi II edit. Paris. MDCCXXII. fol. a pag. 713. ad pag. 717.

II. pag. 295. *b*. De eo quod scriptum est: *attende tibi, ne forte fiat in corde tuo sermo occultus iniqui*. Inc. *Sermonis usum Deus nobis, qui nos creavit, indulsit*. Des. *ut possis attendere Deo*. Ibid. a pag. 717. ad pag. 722.

III. pag. 298. *b*. De eo quod scriptum est in Evangelio: *hominis cuiusdam divitis fructus uberes ager attulit*. Inc. *Duplex est tentationum species*. Des. *& ad praeparata pergatis regna caelestia, per eum, qui vos vocavit C. I. D. N. cui &c.* Ibid. a pag. 722. ad 726.

IV. pag 301. *b*. De Invidia. Inc. *Bonus est Deus, & dignus*. Des. *sicut & Deus donavit nobis in C. I. D. N. cui &c.* Ibid. a p. 726. ad 730.

V. pag. 304 De Fide. Inc. *Dei quidem sine intermissione esse memorem pium est*. Des. *nos derelinquere per gratiam D. N. I. C. cui &c.* Ibid. a pag. 739. ad pag. 740.

VI. pag. 305. In principium Proverbiorum Salomonis, quem dixit quum esset Presbyter iubente Episcopo. Inc. *Magna est obedientiae merces, & ideo obtemperemus summo Sacerdoti, & benignissimo Patri agenti nobis quosdam de eloquiis S. Spiritus proponenti*. Des. *quo restituaris ad illum quietissimum & tranquillissimum portum divinae voluntatis in C. I. D. N. cui &c.* Ibid. a p. 730. ad p. 738.

VII. pag. 311. De Psalmo LIX. Inc. *Considerantı mihi & praevidenti intentos ad audiendum animos vestros*. Des. *confirmati & corroborati in spe nostra. qui est Christus I. D. N. cui &c.* Ibid. a pag. 742. ad pag 744.

XII. pag. 312. *b*. Anonymi Sermo de Ieiunio. Inc. *Canite tuba in initio mensis in die*

(1) In Codice vox ista ita effertur, *edrem* lineola horizontali super litteram *r* ducta.

(2) Haec omnia usque ad finem in indice praemisso huic Volumini manu Fratris Thedaldi, eidem Gregorio tribuuntur; sed nos diligenti facta inquisitione invenimus Homilias esse S. Basilii Caesariensis Episcopi, a Ruffino translatas.

die insignis solemnitatis nostrae. Propheta praecipiebat populo Israel: vobis quoque super omnem buccinae sonitum, & super omnem tubae clangorem adventum retinuit, & medicinales animae dies adesse per Propheticas & Evangelicas Scripturas Spiritus Sanctus incre pare. Des. *qui est sapientia Dei, & unigenitus Filius eius D. N. I. C. cui est gloria, & potestas cum Spiritu Sancto &c.*

XIII. pag. 313. *b.* De eadem quoque re secundus Sermo. Inc. *Habemus fortasse aliquid difficultatis illa praecepta.* Des. *ut misericordes inventi & nos misericordiam consequamur a Christo rege, & iudice Deo nostro, per quem est Deo Patri, cum Spiritu Sancto gloria & aeternitas in saecula &c. Explicit in Domino feliciter.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis, in quo tam Epistolae, quam alia Opera S. Hieronymi, nec non Sermones S. Gregorii Nazianzeni sub una eademque numerationis serie comprehenduntur, & Capitula inscribuntur, quae sunt numero CL. Codex num. 161. designatus. Constat foliis scriptis 315.

PLVTEVS XVI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

CODEX I.

B. AVGVSTINI EXPOSITIONIS PSALMORVM PARS PRIMA.

Titulus huius vetustissimi Codicis est litteris maiusculis, & rubricatis, & quidem huiusmodi: *In nomine Domini incipit Prologus in Psalmorum* (1) *quem Augustinus construxit* (2); utitur autem hoc principio: *Omnis scriptura divinitus inspirata.* Des. *sed videamus eundem, quid etiam ipsa Psalmorum indicent initia.* Post hunc Prologum alius subsequitur titulus in ipsam Psalmorum Expositionem, ita: *In nomine Domini nostri Iesu Christi Expositio Psalmorum Beati Augustini.* Psalmus I. inc. *Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. De Domino nostro Iesu Christo, idest homine Dominico accipiendum est.* Vltimus Psalmus est LXXXII. cuius finem habes in Codice subsequenti, ubi altera huius Expositionis pars continetur, & quidem ita: *beatus homo qui sperat in te. Conversi ad Dominum. O innocens, quid tibi defuerit si innocens propter Deum eris, quoniam ipsum Deum possides, qui auctor est omnium virtutum, qui dat virtutes in innocentia perseverantibus. Est ergo beatus qui sperat in te Deus. Explicit de Ps. LXXXII.* Habetur inter eius Opera studio Monachorum S. Mauri Venet. per Io. Baptistam Albrizzi MDCCXXIX. seqq. fol. Tom. IV. a pag. 1. ad pag. 890. Aliud huiusce Expositionis Exemplar, & quidem in tres partes distributum, occurrit etiam in Codicibus I. II. & III. Plutei XIII. Bibliothecae Mediceae, de quibus Catalogi Tom. I. pag. 37. & 38. sed inita utriusque collatione, hoc ab illo minime profluxisse comperimus.

Legitur in principio tabula Psalmorum, manu Fratris Thedaldi de Casa, cuius certe sunt etiam rarissimae quaedam correctiones, quae hinc inde observantur.

Codex membranac. Ms. in fol. maximo Saec. XI. binis columnis, elegantissimo charactere exaratus, cum titulis & textu Psalmorum cinnabari expressis, num. 168. designatus. Constat foliis scriptis 221.

B. AVGVSTINI EXPOSITIONIS PSALMORVM PARS ALTERA.

Cod. II.

Secunda pars Expositionis Aurelii Augustini, a Psalmo nimirum LXXXIII. usque ad CL. Inc. *Deprecati sumus Dominum Deum nostrum, ut ostendat nobis misericordiam suam, & salutare suum det nobis. Dictum est hoc quidem in prophetia, quum primum Psalmi isti dicerentur, & scriberentur.* Des. *& cymbala iubilationis bene sonantia, quia consonantia. Vos estis haec omnia, nihil vile hic, nihil hic transitorium, nihil ludicrum cogitetur; & quia sapere secundum carnem mors est, omnis spiritus laudet Dominum. Amen. Aurelii Aug. Tractatus Psalmorum CL. explicit. Amen.* Tomo IV. cit. a pag. 890. ad pag. 1698.

Codex membr. Ms. in fol. max. Saec. XI. binis columnis, ab eadem qua superior manu diligentissime exaratus, & num. 169. designatus. Constat foliis scriptis 196.

S. AV-

(1) Ita est in Codice; subintellige tamen *Librum*.
(2) Hic Prologus in Librum Psalmorum Augustino in quibusdam Codicibus, & in editis, tributus, ipse est Basilii ad eius Commentarium in Psalmos Praefatio ex interpretatione Ruffini.

S. AVGVSTINI EXPOSITIONIS IN PSALTERIVM PARS.

Cod. III. S. Aurelii Augustini, egregii Doctoris, Expositio in partem Psalterii, a Psalmo nimirum quinquagesimo primo, usque ad Psalmum centesimum. In Psalmum LI. ine. *Psalmus brevis est, de quo loquendum suscepimus charitati vestrae, sed circalum habet aliquantulum negotiosum*. In Psalmum C. des. *videte, quia non tacet, quia parcit, quia erogat misericordiam; sed cavete, quia venturum est iudicium*. Cit. Tom. IV. a pag. 475. ad pag. 1091.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XI. binis eolumnis, eum titulis & initialibus rubrieatis, num. 170. designatus, euius ultima pagina tineis detrita est. Constat foliis seriptis 199.

S. AVGVSTINI IN EVANGELIVM IOANNIS EXPOSITIO.

Cod. IV. S. Aurelii Augustini in Ioannis Evangelium Tractatus CXXIV. qui in hoc Codiee in duas Partes dividuntur. Praecedunt Capitulorum utriusque Partis elenchi, hisce titulis rubrica exaratis instructi. Primae Partis inseriptio est: *In nomine Dei summi. Incipiant Capitula in Expositione Evangelii Sancti Ioannis edita a Sancto Augustino, imprimis de Natale Domini nostri Iesu Christi*. Conelusio vero: *Expliciunt Capitula Augustini* (LI.) *in Expositione super Ioannem Partis primae*. Alterius Partis titulus ita habet: *Item incipiunt Capitula eiusdem Augustini super Ioannem Partis secundae a Caena Domini. usque in finem. Haec in libello inferuntur Homeliis Aurelii Augustini Expos. in Ioan. Evangelium, & unicuique lection. per haec Capita invenies adnotatas*. Conclusio vero sic: *Expliciunt Capitula LXIX*. Tum sequitur alius titulus msiusculis item ac rubricatis litt.ris exaratus. qui totam implet paginam ita: *In Nomine Sanctae Trinitatis incipit Tractatus primus Beati Aurelii Augustini Episcopi in Evangelio secundum Ioannem*. Inde occurrit loco Prologi, initium Tractatus primi usque ad verba; *quod lectum est ex Evangelio*. Homilia (1) prima Partis primae inc. *Intuentes quomodo audivimus ex lectione Apostolica*. Vltima des. *ambulando crescimus, proficiendo ambulamus, ut pervenire possimus. Amen. Explicit Homilia LV. Partis primae*. Ineidunt in Tom. III. Part. II. a pag. 289. ad pag. 653. Homilia prima (in edit. LV.) Partis secundae pag. 160. inc. *Coena Domini secundum Ioannem, adiuvante Domino, debitis est explicanda Tractatibus, & ut nobis posse donaverit explicanda. Ante diem &c.* Homilia XL. & ultima (in edit. CXXIV.) definit imperfecte in verbis: *omnibus igitur Sanctis ad Christi corpus inseparabiliter pertinentibus, propter huius vitae procellosissimae gubernaculum, ad liganda & solvenda peccata claves regni caelorum primus Apostolorum Petrus accepit* .... Ibid. a pag. 653 ad pag. 824. lin. 46.

Codex membranac. Ms. in fol. max Saec. XI. binis columnis optime servatus, eum initialibus eoloratis & figuratis, titulis vero msioti ae rubricata littera expressis, num. 171. designatus. Constat foliis seriptis 234.

S. AVGVSTINI TRACTATVS IN IOANNEM.

Cod. V. Aliud S. Augustini Expositionis in Ioannis Evangelium Exemplar, ut in Codice IV. superiore. Heie autem Homilia ultima perfecta est, & desinit: *etiam ipse compellerer meum terminare sermonem. Amen. Explicit Expositio Aurelii Augustini in Evangelio secundum Ioannem. Amen*. Tum sequitur manu Thedaldi de Cass Tabula lectionum, quae ex dicta Expositione in Ecclesia per anni circulum recitari solebant.

Codex membranac. Ms. in fol. atlant. Saee XI. binis columnis, eum initialibus figuratis, & titulis rubrieatis, elegantissimo charactere exaratus & num. 172. designatus. Constat foliis seriptis 240.

S. AVGVSTINVS DE CIVITATE DEI.

Cod. VI. S. Aurelii Augustini Doctoris de Civitate Dei Libri XXII. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XLIII. & Praefatione sub titulo rubriesto: *De adversariis nominis Christi, quibus in vastatione Vrbis propter Christum barbari pepercerunt*; quae ine. *Gloriosissimum Civitatem*. Des. *& facultas datur*. Liber I. inc. *Ex hac namque*. Vltimus des. *sed Deo mecum gratias congratulantes agant*. Tomo VII. a pag. 1. ad pag. 702. Heie autem in fine litteris rubrieatis legitur: *Aurelii Augustini Doctoris de Civitate Dei Liber explicit contra Paganos. Benedictus sit Deus. Amen*.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, eum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & aliquot aureis, num. 173. designatus. Constat foliis seriptis 194.

SS. AVGVSTINI, ET AMBROSII OPERA QVAEDAM.

Cod. VII. I. pag. 1. Beati Augustini Liber de Timore Domini. Inc. *Divinarum Scripturarum*. Des. *non solum sit gravis, sed*

(1) Qui enim in editione *Tractatus* dicuntur, in Codice *Homiliarum* nomine designantur.

sed etiam brevis. In cit. edit. Tom. V. Part. II. inter Sermones, sub numero CCCL. & titulo *De Charitate*.

II. pag. ead. *b*. De Fide. Inc. *Recordamini nobiscum*. Des. *nisi ante sanentur*. Ibid. Sermo CCCXLVI. inscriptus *De peregrinatione nostra in hac vita per fidem*.

III. pag. 2. De Timore. Inc. *Multa nobis*. Des. *regnum caelorum*. Ibid. Sermo CCCXLVII.

IV. pag. 3. *b*. Item de Timore. Inc. *Non dubito*. Des. *parcere cogeret*. Ibid. Sermo CCCXLVIII.

V. pag. 4. Eiusdem Epistolae ad Romanos inchoata Expositio. Inc. *In Epistola*. Des. *iste sit modus*. In cit. edit. Tom. III. Part. II. a pag. 925. ad 942. ubi Retractatio praecedit ex Libro I. Cap. XXV. quae in Codice Expositionem subsequitur.

VI. pag. 9. Eiusdem Liber Exhortationum ad quemdam comitem charissimum sibi. Inc. *Frater mi, si capias*. Des. *in aeternam beatitudinem una cum Sanctis & electis tuis aeternaliter regnare concedas, quia tibi est cum aeterno Patre & Spiritu Sancto una Deitas &c.* In Appendice ad Tom. VI. a pag. 193. ad 210.

VII. pag. 20. *b*. Liber Catholicae Fidei editus a Beato Augustino, qui vocatur Manuale. Inc. *Adesto mihi verum lumen*. Des. *& sine fine imperium per infinita, & indefessa, & immortalia saecula &c.* Ibid. a pag. 145. ad pag. 154. ubi inscribitur *Speculum*.

VIII. pag. 26 *b*. Confessio qualiter Christus humano subvenire generi dignatus est in fine saeculorum. Inc. *Superiori sermunculo Confessionis fidei meae Omnipotens Trinitas, Deus unus &c.* Des. *ubi est amor perfectus, & timor nullus, & dies aeternus, & unus Omnipotens Spiritus, ubi tu cum illo, & ille tecum in communione Sancti Spiritus aeternaliter, ac sempiternaliter vivis &c.*

IX. pag. 29. S Augustini Liber Supputationum de Divinis Scripturis collectus ad eorum praesertim utilitatem, qui contemplativae vitae sunt imitatores. Psalmus *Deus misereatur nostri*. Inc. *Te Deum Patrem ingenitum, te Spiritum Sanctum Paraclitum*. Des. *cui toto amore inhaesi, ipsum laudo, benedico, atque adoro, qui &c.* In Appendice ad Tom. VI. a pag. 111. lin. 49. ad pag. 126. lin. 43. sub titulo *Meditationum Liber unus*.

X. pag. 39. Eiusdem Tractatus decem super Epistolam Sancti Ioannis Evangelistae de eo quod scriptum est: *quod erat ab initio, quod audivimus, & quod vidimus oculis nostris*, usque ad id quod ait, *advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum, & ipse est propitiatio peccatorum nostrorum, non nostrorum tantum, sed etiam totius mundi*, cum Praefatione, quae inc. *Meminit sanctitas vestra*. Des. *loquamur*. Tractatus primus post verba *Quod erat &c.* inc. *Quis est qui manibus tractat verbum*. Tractatus decimus des. *quam ut tu credas Christo praedicenti &c.* Tom. III. Part. II. a pag. 825. ad pag. 900.

XI. pag. 70. Eiusdem Tractatus super Paulli Epistolam ad Romanos. Inc. *Sensus hi sunt ad Romanos in Epistola Paulli Apostoli*. Des. *quorum Deus venter est*. Ibid. a pag. 903. ad pag. 924. sub titulo: *Expositio quarumdam propositionum ex Epistola ad Romanos. Liber unus*.

XII. pag. 78. Eiusdem ad Galatas. Inc. *Caussa propter quam*. Des. *cum spiritu vestro fratres. Amen*. Ibid. a pag. 941. ad pag. 980. sub titulo: *Epistolae ad Galatas Expositionis Liber unus*.

XIII. pag. 93. Eiusdem Loquutionum Libri VII. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. LIV. Primus Liber Inc. *Loquutiones scripturarum*. Septimus des. *confirmata est super eas*. Tom. III. Part. I. a pag. 325. ad pag. 378.

XIV. pag. 111. Eiusdem Quaestionum in Heptateuchum Libri VII. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. LV. & indice Quaestionum. Liber I. inc. *Quum scripturas sanctas*. Vltimus des. *vel legendo discatur. Amen*. Ibid. a pag. 379. ad pag. 624. Tum subditur versiculus:

Scriptori requiem Paradisi det Deus. Amen.

XV. pag. 225. Eiusdem Sermo de convenientia decem Praeceptorum, & decem Plagarum. Inc. *Non sine caussa*. Des. *feliciter pervenire, auxiliante Domino &c.* In Append. ad Tom. V. Part. II. a pag. 42. ad pag. 45.

XVI. pag. 226. *b*. Eiusdem Liber de cognitione verae vitae. Inc. *Sapientia Dei, quae os muti aperuit*. Des. *sed Spiritus Sanctus columbae corpus condidit*. In Append. ad Tom. VI. a pag. 169. ad pag. 184. ubi finis diversus. Idem Opus occurrit etiam in Cod. VII. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 13. §. XXX. ubi linea 6. pro *Tom. V.* lege *Tom. VI.*

XVII. pag. 232. Eiusdem de contemptu mundi ad Clericos Sermo. Inc. *Audite, fratres charissimi, salutiferam Patris nostri doctrinam*. Des. *perennes reddamus gratias I. C. D. N. &c.* Ibid. a pag. 293. ad pag. 295.

XVIII. pag. 234. Eiusdem Liber de beato Latrone. Inc. *Deus erat in Christo*. Des. *dum veneris in regnum tuum*. In Append. ad Tom. V. a pag. 269. ad pag. 272.

XIX. pag. 235. *b*. Eiusdem Liber de honestate mulierum. Inc. *Nemo dicat, fratres*. Des. *cuius misericordia plena est terra*. Ibid. a pag. 488. ad pag. 490.

XX. pag. 237. De triplici habitaculo Liber. Inc. *Tria sunt*. Des. *laudabunt Deum omnipotentem, benignum, & misericordem, cui est honor &c.* In Append. ad Tom. VI. a pag. 159. ad pag. 164. In margine superiore ante initium huius Libri, manu diversa, sed antiqua, notatum legitur: *Hic Liber de triplici habitaculo esse Anselmi videtur potius, quam Augustini, quia inter Libros, & Opera Anselmi reperitur.*

XXI.

XXI. pag. 239. *b.* S. Augustini de Origine Haeresum Liber. Inc. *Quum ergo Dominus adscendisset in caelum*. Des. *quod cupiti defuisset*. Tom. VIII. a pag. 4. lin. 28. usque ad pag. 27. In nostro autem Codice exstat additio illa, quae in editione occurrit in cit. pag. 27. nota signata littera *d*, quaeque in Mss. plerisque est obvia. Textus enim Augustini genuinus desinit in verbis: *quod tam magnum esse cernitis, me orationibus adiuvetis*, Habes etiam in Codice V. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 9. § XIX.

XXII. pag. 249. *b.* Eiusdem Regula de Vita Clericorum, quae quidem praecipue sunt observanda in Monasterio constitutis, ut nihil dicant proprium, & ut unusquisque a Praeposito victum & tegumentum accipiat. Inc. *Ante omnia, fratres charissimi*. Des. *& in tentationem non inducatur*. Tom. I. a pag. 789. ad pag. 796. sub titulo: *Regula ad servos Dei*.

XXIII. pag. 252. Beati Ambrosii Expositio super Evangelium Beati Lucae Libris X. cum Prologo, ut in Cod. III. Plut. XIV. Catal. Tom. I. pag. 91. §. I.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum notis marginalibus raris quidem, sed non ineruditis, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & indice Opusculorum in principio, num. 174. designatus. Constat foliis scriptis 317.

SS. AVGVSTINI, ET BERNARDI QVAEDAM, ET ABBATIS VERCELLENSIS PARAPHRASIS IN DIONYSIVM.

Cod. VIII. I. pag. 1. S. Augustini Liber de Vera Religione. Inc. *Quum omnis*. Des. *ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia. Ipsi gloria &c.* In cit. edit. Tom. I. a pag. 747. ad pag. 788.

II. pag. 11. *b.* Eiusdem Liber de Divinatione Daemonum. Inc. *Quodam die*. Des. *respondebimus*. Tom. VI. a pag. 505. ad pag. 514. Occurrit etiam in Codice VII. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 13. §. XXIX. ubi lin. 3. pro *Tom. I.* legendum *Tom. VI.*

III. pag. 13. Eiusdem de Mendacio. Inc. *Magna quaestio est de mendacio*. Des. *ut possitis sustinere*. Ibid. a pag. 419. ad pag. 446.

IV. pag. 19. *b.* Eiusdem Liber contra Mendacium. Inc. *Multa mihi legenda misisti*. Des. *veniremus*. Ibid. a pag. 447. ad pag. 474.

V. pag. 26. *b.* Eiusdem de Praedestinatione Divina Liber. Inc. *Dum in sacrarum voluminibus litterarum*. Des. *voraginem decidamus*. In Append. ad Tom. X. a pag. 49. ad pag. 60.

VI. pag. 30. Eiusdem de cura pro mortuis agenda Liber. Inc. *Diu sanctitati tuae*. Des. *mea responsio defuisset*. Tom. VI. a pag. 515. ad pag. 532.

VII. pag. 34. *b.* Eiusdem Liber de decem Chordis. Inc. *Deus & Dominus noster misericors*. Des. *ut quod heic desideramus, ibi inveniamus*. Tom. V. Sermo IX.

VIII. pag. 39. Eiusdem Soliloquiorum Libri II. Primus inc. *Volventi mihi multa*. Alter des. *fiat ut speramus*. Tom. I. a pag. 355. ad pag. 386.

IX. pag. 47. Eiusdem Liber de Immortalitate Animae. Inc. *Si alicubi est disciplina*, Des. *de quo dictum est probatur*. Ibid. a pag. 387. ad pag. 398.

X. pag. 50. Sermo anepigraphus. Inc. *Iesus filius Nave in eremo pugnabat*. Des. *nisi pro tuis inimicis oraveris conversi ad Dominum Deum nostrum*. Tom. V. Part. II. Sermo CCCLXXXII. de S. Stephano.

XI. pag. 51. Beati Bernardi de Dispensatione & Praecepto Liber, ut in Codice I. Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 158. §. VI. ubi praeerat Prologus ad Abbatem Columbensem, qui heic desideratur.

XII. pag. 59. Abbatis Vercellensis (1) Extractio, seu Paraphrasis in IV. Libros Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, de Divinis Nominibus, & de Mystica Theologia, cum Praefatione, quae inc. *Quum in Libris magni Dionysii Areopagitae geminam experirer difficultatem*. Des. *itaque semper legantur puris textus librorum, & ista*. Extractio, seu Paraphrasis in primum Librum inc. *Omne bonum datum naturalium, & omne donum naturam perficiens de sursum est, proveniens in creaturam a Patre aeterno*. In Librum de Mystica Theologia des. *& in libro illo, ut breviter comprehendam, est ars bene inveniendi omnes Symbolicas Theologias, iuxta consonantium scripturarum*. Haec Paraphrasis occurrit inter Opera S. Dionysii quintuplici translatione versa, & Commentariis D. Dionysii a Rikel Carthusiani nunc iterum diligentissime editis elucidata, Coloniae per heredes Ioannis Quentel MDLVI. fol. a pag. 17. ad pag. 654.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 175. designatus. Constat foliis scriptis 93.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

I. pag. 1. Beati Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi Confessionum Libri XIII. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. VI. Liber I. inc. *Magnus es Domine*. Ultimus des. *sic aperietur. Amen*. Operum Tomo I. a pag. 69. ad pag. 244. Cod. IX.

II. pag. 61. Eiusdem de Poenitentia Libri

(1) Hic est Thomas Gallus Abbas S. Andreae Vercellensis, Ordinis Cisterciensis, qui diem clausit extremum anno MCCLX. ut constat ex eius Epitaphio, quod in aedibus S. Andreae Vercellensis legitur.

bri II. Primus inc. *Quod sit appetenda gratia poenitentiae*. Des. *in odorem suavitatis. Amen*. In Appendice ad Tomum VI. a pag. 231. ad pag. 242. ubi inscribitur: *De falsa & vera poenitentia ad Christi devotam Liber unus*. Secundus pag. 67. inc. *Quam sit utilis*. Des. *mors aeterna vitiatur*. Tom. V. Part. II. a pag. 1350. ad 1363. ubi est Sermo CCCLI. *De Poenitentia*. Sequitur deinde alius Sermo anepigraphus, qui inc. *Poenitentes, poenitentes, poenitentes, si tamen estis poenitentes &c.* & est Sermo CCCXCIII. cit. Tom. pag. 1506. Tum subditur: *Explicit Liber Beati Augustini de Poenitentia. Deo gratias. Amen*.

III. pag. 73. Eiusdem de Consensu Evangelistarum Libri IV. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XVI. Liber I. inc. *Inter omnes*. Vltimus des. *pedes lavat*. Tom. III. Part. II. a pag. 1. ad pag. 162.

IV. p. 126. S. Cypriani de duodecim gradibus abusionis saeculi Liber, heic sub eiusdem Augustini nomine. Inc. *Primus abusionis gradus est, si sine operibus bonis sapiens, & praedicator fuerit*. Des. *esse incipiat in futuro. Explicit Liber Beati Augustini de XII. gradibus abusionis*. In Appendice ad Tomum VI. a pag. 211. ad pag. 216.

V. pag. 129. Beati Augustini Liber de Vera Innocentia. Inc. *Innocentia vera est, quae nec sibi, nec alteri nocet*. Des. *si te ipsum respexeris*. In Appendice ad Tom. X. a pag. 223. ad pag. 257. sub titulo: *Prosperi Aquitani sententiae ex Augustino delibatae Liber unus*.

VI. pag. 138. Eiusdem de Fide ad Petrum Liber. Inc. *Epistolam, fili Petre, tuae charitatis accepi*. Des. *hoc quoque illi revelabit Deus*. In Appendice ad Tomum VI. a pag. 19. ad pag. 34.

VII. pag. 146. *b*. Eiusdem Enchiridion ad Laurentium, praevia Capitum LXXI. tabula. Inc. *Dici non potest*. Des. *de fide, & spe, & charitate conscripsi*. Tom. VI. a pag. 195. ad pag. 242. ubi inscribitur: *Enchiridion ad Laurentium, sive de Fide, Spe, & Charitate Liber unus*.

VIII. pag. 161. Eiusdem de Doctrina Christiana Libri IV. cum Retractatione ex Libro II. Cap. IV. & Prologo, qui inc. *Sunt praecepta*. Des. *occurrit exordium*. Liber I. inc. *Duae sunt*. Vltimus des. *quantulacumque potui, facultate disserui*. Tom. III. Parte I. a pag. 1. ad pag. 92.

IX. pag. 198. S. Cypriani Martyris de duodecim abusivis saeculi Liber. Idem nimirum, atque ille, qui in hoc ipso Codice habebatur supra §. IV. bis repetitus.

X. pag. 203. Aurelii Augustini, Doctoris magni, Hipponensis Episcopi, contra Iulianum Pelagianae haeresis defensorem Libri VI. cum Prologo ad Claudium Episcopum, qui inc. *Quoniam mihi*. Des. *subsequetur. Vale*. Liber I. inc. *Contumelias tuas*. Vltimus des. *tamen veritatem poteris tenere, qua vinceris*. Tom. X. Part. I. a pag. 495. ad pag. 710.

Codex membranac. Ms in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 176. designatus. Constat foliis scriptis 290.

S. AVGVSTINI EPISTOLAE.

S. Aurelii Augustini, Hipponensis Episcopi, Doctoris egregii, Liber Epistolarum, & quidem numero CLXXI. praevia ipsarum tabula manu Fr. Thedaldi de Casa. Eodem autem ordine progrediuntur, paucis exceptis, atque illae, quas recensuimus in Codice I. Plutei XII. Catalogi Tom. I. a pag. 1. §. I. usque ad pag. 5. §. CLXXII. inclusive. Deest tamen in hoc Codice pag. 136. *b*. Epistola LVIII. Hieronymi ad Marcellinum, & Anapsychem iuxta ordinem dicti Codicis I. quae inc. *Tandem ex Africa &c.* ac propterea in interiori margine ante initium sequentis Epistolae manu diversa, sed antiqua adnotatum est: *heic deficit LVIII. Epistola, sed require in Epistolis Hieronymi*. Praeterea inter Epistolas CLXI. & CLXII. inseritur in nostro Codice pag. 267. *b*. Epistola Augustini ad Hieronymum, quae in edit. est LXXIII. incipiens a verbis: *Cur itaque tenor contra rapidum fluminis &c.* quae in cit. Tomo II. incidunt in pag. 164. lin. 38. Tandem pag. 287. deest Epistola CLXVIII. seu potius, ut in dicto Codice I. inscribitur, *Consultatio, & disputatio inter Augustinum, & Hieronymum de origine animae &c.* *Cod. X.*

In fine recentiore manu sequens Epigramma adscriptum est:

Haec sacra suscipias avide documenta salutis,
Faucibus hinc sumas pabula grata tuis,
Inclytus Antistes quae quondam condidit ille,
Eloquio cuius pagina sancta micat.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, & pictura aurata in principio, cum icone auctoris, num. 177. designatus. Constat foliis scriptis 289.

FINIS PLVTEI XVI.

PLVTEVS XVII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

C O D E X I.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

I. pag. 1. BEati Aurelii Augustini Episcopi Retractationum Libri II. praevia tabula Librorum retractatorum, & Prologo, qui inc. *Iamdiu est*. Des. *ordinem noverit*. Liber I. inc. *Quum ergo reliquissem*. Vltimus des. *retractare coepissem*. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 64.

II. pag. 17. Eiusdem de diversis Quaestionibus Liber, praevia item Capitum tabula. Inc. *Omne verum a veritate verum est*. Des. *si fideles ambo essent*. Tom. VI. a pag. 1. ad pag. 78.

III. pag. 36. *b*. Eiusdem de laude Charitatis Liber, ut in Codice VII. Plutei XVI. supra pag. 492. §. I. sub titulo: *De Timore Domini*.

IV. pag. 37. Eiusdem super Genesim ad litteram Libri XII. Primus inc. *Omnis divina Scriptura*. Des. *ista tandem fine concludimus*. Tom. III. Part. I. a pag. 117. ad pag. 324.

V. pag. 89. Eiusdem de Doctrina Christiana Libri IV, cum Prologo, ut in Codice IX. Plut. XVI. supra pag. 497. §. VIII.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 178. designatus. Constat foliis scriptis 110.

S. AVGVSTINI, ET S. IOANNIS CHRYSOSTOMI QVAEDAM.

Cod. II. IN primis duobus foliis occurrunt D. Aurelii Augustini fragmenta tria, quorum primum initio & fine mutilum, quo pertineat, incompertum nobis est; alterum, pars Sermonis CXXVII. incipiens a verbis... *hoc illis dicetur in fine, venite benedicti Patris mei &c.* quae incidunt inter Opera cit. edit. Tom. V. pag. 626. lin. 6.; tertium inscribitur *S. Aug. Episc. ad Dardanum virum illustrem de eo quod in cruce Dominus pendens latroni promittere dignatus est dicens, hodie mecum eris in Paradiso*, & est Epistola CLXXXVII. seu Liber de praesentia Dei, desinens in verbis, *quum pendens in ligno, iamque ....* quae incidunt in Tom. II. pag. 678. lin. ultima.

I. pag. 4. Liber Sermonum S. Augustini de Verbis Domini, praevia tabula initio mutila, quorum ordo cum editis in Tom. V. Operum collatus, sequens est:

Ordo Codicis — *Ordo editionis*

I. pag. 4. — CIX.
II. pag. 6. — LIV.
III. pag. 7. *b*. — CCLXVIII. Append.
IV. pag. 8. *b*. — LV.
V. pag. 10. — LXI.
VI. pag. 13. — LXII.
VII. pag. 17. *b*. — C.
VIII. pag. 19. — LXVII.

Hic Sermo in Codice decem versibus in fine brevior est, quam in editione.

IX. pag. 21. *b*. — LXX.
X. pag. 22. *b*. — LXIX.
XI. pag. 23. *b*. — LXXII.
XII. pag. 25. — LXXVI.
XIII. pag. 27. — LXXII. Append.

Hic Sermo in principio aliquantum diversus est ab edito.

XIV. pag. 28. — LXXXIII.
XV. pag. 31. — LXXXII.
XVI. pag. 35. — LXXXIV.
XVII. pag. 36. — LXXXVIII.
XVIII. pag. 44. — LXXXII. Append.
XIX. pag. 45. — LXXV. Append.
XX. pag. 46. *b*. — XCVII.
XXI. pag. 48. inc. *Inter parabolas a Domino dictas solent quaerentes &c.* Des. *quae nihilominus secundum fidem esse potuerint*. Q. 59. in L. 83. q. Tom. 6.
XXII. pag. 50. — XCIII.
XXIII. pag. 53. *b*. — CII.
XXIV. pag. 54. *b*. — CCCLXVII.
XXV. pag. 55. *b*. — CIII.
XXVI. pag. 57. — CIV.
XXVII. pag. 58. *b*. — LXXXIV. Append.
XXVIII. pag. 60. — CV.
XXIX. pag. 63. *b*. — CVI.
XXX. pag. 65. — CX.
XXXI. pag. 66. *b*. — CXI.
XXXII. pag. 67. *b*. — CXII.

Hic Sermo in Codice brevior est in fine sexdecim versus, quam in edit.

XXXIII. pag. 70. Inc. *In lectione Evangelica, quam audivimus, de homine dictum est*. Des. *sacramentum operires*. XXXIV.

Ordo Cod.	Ordo edit.
XXXIV. pag. 71. b.—	CXIII.
XXXV. pag. 73. b.—	CXV.
XXXVI. pag. 75.—	CLXXI.
XXXVII. pag. 77.—	CIX. Append.
XXXVIII. pag. 78.—	CXVII.
XXXIX. pag. 84.—	CVIII.
XL. pag. 86.—	CXXII.
XLI. pag. 88. b.—	CXXIII.
XLII. pag. 89. b.—	CXXIV.
XLIII. pag. 91.—	CXXVIII.
XLIV. pag. 95.—	XCVIII.
XLV. pag. 97. b.—	CXXIX.
XLVI. pag. 100.—	CXXXII.
XLVII. pag. 102. Est Tractatus XXXIII. in Io. Evang. Cap. VII. Tom. III. Part. II. pag. 530.	
XLVIII. pag. 104. b.—	CXXXIV.
XLIX. pag. 106. b.—	CXXXVII.
L. pag. 111. b.—	CXXXVIII.
LI. pag. 115.—	CXXXIX.
LII. pag. 116. b.—	XCVI. Append.
LIII. pag. 118.—	CCCLIV.
LIV. pag. 121.—	CXLII.

Hic Sermo in Codice desinit in verbis: *& cum ipso omnia possidebis*, quae incidunt in Tom. V. pag. 687. lin. 40.

LV. pag. 122. b.— CXLI.

Hic Sermo progreditur usque ad verba: *ut diceretur ei* . . . . quae incidunt in Tom. cit. pag. 683. lin. 14. Inter hoc fragmentum, & sequens, magnus intercedit Codicis hiatus, quod etiam indicatum est manu antiqua in calce pag. 121. b. hisce verbis: *deficiunt hic quaterni septem*, necnon in indice praevio. A pagina igitur 122. incipit fragmentum Sermonis de Symbolo ad Catechumenos, a verbis: *sermonum iniuriis neque insidiis &c.* quae occurrunt paullo post initium Cap. XIII. progrediens usque ad finem.

II. pag. 123. De Catechismo. Inc. *Vos fratres, qui iam eruditi estis, & tamquam oves ad gregem patrisfamilias pertinentes*. Des. *qui vos suscipiant in tabernacula aeterna*.

III. p. 125. b. Eiusdem de Continentia Liber. Inc. *De virtute animi, quae continentia nominatur*. Des. *in Domino glorietur*. Tom. VI. a pag. 297. ad pag. 318. In hoc Libro aliqua folia sunt transposita, quemadmodum manu antiqua in superiori, & inferiori margine adnotatum est.

IV. pag. 186. De Cantico Isaiae Sermo. Inc. *Dei organa laudes dicunt semper Creatori suo*. Des. *mutavit ille iudex sententiam suam. Amen*.

V. pag. 190. Macedonii Epistola ad S. Augustinum. Operum Tom. II. Epist. CLII.

VI. pag. ead. b. Augustini rescriptum ad eumdem. Ibid. Epist. CLIII.

VII. pag. 198. b. Macedonii ad Augustinum. Ibid. Epist. CLIV.

VIII. pag. 199. S. Augustini responsum ad eumdem. Ibid. Epist. CLV.

IX. pag. 204. Eiusdem ad Darium Comitem. Ibid. Epist. CCXXIX.

X. pag. ead. b. Darii Comitis rescriptum ad eumdem. Ibid. Epist. CCXXX.

XI. pag. 205. S. Augustini ad Darium. Ibid. Epist. CCXXXI.

XII. pag. 209. b. Eiusdem ad Probam Epistola de orando Deo. Ibid Epist. CXXX.

XIII. pag. 216. Eiusdem ad Probam & Iulianam. Ibid. Epist. CL.

XIV. pag. ead. b. Alypii, & Augustini Epistola ad Maximum. Ibid. Epist. CLXX.

XV. pag. 220. S. Augustini ad Macrobium Donatistam. Ibid. Epist. CVI.

XVI. pag. ead. Eiusdem de Symbolo Sermo (in alio Libro conscriptum inveniens praeterire nolui). (1) Inc. *Inter pressuras atque angustias praesentis temporis, & nostra officia servitutis cogimur, dilectissimi, non tacere*. Des. *ibi intelligimus, quae cor humanum comprehendere hic non valuit*. *Explicit*. In Append. ad Tom. VIII. a pag. 11. ad pag. 19. lin. 43.

XVII. pag. 231. Io. Chrysostomi de reparatione lapsi Liber. Inc. *Quis dabit capiti meo aquam*. Des. *quod si haec libenter legat, alia ultra medicamenta non quaerat*. Coniecit Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrosii Camald. pag. CCXVIII. traductum forte fuisse hunc Libellum a Burgundione Iudice & Cive Pisano; nunc autem, ut mihi significavit, arbitratur, hanc Latinam versionem ab antiquiori manu profluxisse.

XVIII. pag. 255. S. Augustini Enchiridium ad Laurentium primarium Notariorum Ecclesiae Urbis Romae, praevia Capitum XCIII. tabula, & hoc monito rubris litteris exarato instar tituli: *Augustinus in Africa fuit Meionergio civitate, Arcadius cum Honorio rexit annis tredecim, aetas mundi quinque milia DCIII. Erat Laurentius Primicerius Urbis Romae, Encheridion Graece, Emmanualis Liber*. Habes in Codice IX. Plutei XVI. supra pag. 497. §. VII.

In ultimo folio aliud exiguum fragmentum occurrit alterius Operis, cuius postrema verba sunt: *& sine aliquo praeiudicio diligentioris tractationis, quae mihi videbantur, exposui*.

Codex membranac. Ms. in 4. quadrato Saec. XI. rotundo charactere exaratus, cum indice in principio Opusculorum, & cum numeratione quaternionum, quorum ultimus numero XXXVI. est designatus; Codex num. 179. notatus. Constat foliis scriptis 287.

(1) Hic titulus eadem antiqua manu adpositus est.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

Cod. III. I. pag. 1. S. Auguſtini de Doctrina Chriſtiana Libri IV. ut in Cod. IX. Plutei XVI. ſupra pag. 497. §. VIII.

II. psg. 19. Eiuſdem de Natura & Origine Animae Libri IV. Liber I. ad Renatum inc. *Sinceritatem tuam erga nos*. Vltimus ad Vincentium Victorem deſ. *removit plauſibus alienis*. *Explicit Liber ſecundus ad Vincentium Victorem de natura, & origine Animae*. Tom. X a pag. 337. ad pag. 408.

III pag. 33. *b.* Eiuſdem ad Pollentium de Coniugiis Adulterinis Libri II. Liber I. inc. *Prima quaeſtio eſt* Secundus deſ. *ſive probatioris occaſio caſtitatis*. Tom. VI. a pag. 387. ad pag. 418.

IV. pag. 39. *b.* Eiuſdem de Quantitate Animae Liber unus. Inc. *Quoniam video*. Deſ. *opportuniorem obſervabo*. Tom. I. a pag. 401. ad 440.

V. pag. 48. *b.* Eiuſdem contra Epiſtolam Manichaei, quam vocant Fundamentum, Liber unus. Inc. *Vnum verum Deum*. Deſ *Deo permittente atque adiuvante arguentur*. Tom. VIII. a pag. 151. sd pag. 182.

VI. pag. 54. *b.* Eiuſdem contra quinque haereſes, ſeu contra quinque hoſtium genera Tractatus. Inc. *Debitor ſum*. Deſ. *qui in ſe credentes cuſtodit in ſaecula &c.* In App. ad Tom. VIII. a pag. 1. sd pag. 12.

VII. pag. 58. *b.* Eiuſdem de Vera Religione Liber unus, ut in Cod. VIII. Plut. XVI. ſupra psg. 495. §. I.

VIII. pag. 68. Eiuſdem ſuper Sermone Domini in monte Libri II. praevia Capitum tabula. Liber I. inc. *Sermonem, quem loquutus eſt Dominus*. Alter deſ. *ſi volumus aedificare ſuper petram*. Tom. III. Part. II. a pag. 165. ad pag. 236.

IX. pag. 87. Eiuſdem de Haereſibus Liber, praeviis quinque Epiſtolis Quodvultdei ad Auguſtinum, & Auguſtini sd eumdem (1), necnon Capitum XC. tabula. Liber autem incipit, ut in Cod. VII. Plut. XVI. ſupra pag. 495. §. XXI. ubi deſinebat in verbis *capiti defuiſſet*; in hoc autem Codice duo alia Capita ſubſequuntur, unum de Neſtorianis, aliud de Eutychianis. Inc. *Neſtorium ſancta Epheſina ſynodus CC. Epiſcoporum damnavit*. Deſ. *quorum auctor idem ſanctus Anatolius Epiſcopus fuit*. *Explicit Liber Beati Auguſtini de Haereſibus*.

X. pag. 92. *b.* Eiuſdem Soliloquiorum Libri II. ut in Codice VIII. Plutei XVI. ſupra pag. 496. §. VIII.

XI. pag. 98. *b.* Eiuſdem de peccatorum meritis & remiſſione, & de baptiſmo parvulorum Libri III. Primus inc. *Quamvis in magnis & mediis*. Vltimus deſ. *tandem aliquando finiat*. Tom. X. a pag. 1. ad psg. 84.

XII. pag. 113. Oroſii Quaeſtiones ad S. Auguſtinum. Inc. *Licet multi, ac probatiſſimi viri*. Deſ. *qui praeeſſe deſiderat, & non prodeſſe*. In Append ad Tom. VI. a pag. 7. ad psg. 18. ſub titulo: *Quaeſtionum LXV. Dialogus ſub titulo Oroſii percontantis, & Auguſtini reſpondentis*.

XIII. pag. 117. S. Auguſtini contra mendacium ad Conſentium Liber unus, ut in Codice VIII. Plutei XVI. ſupra pag. 495. §. IV.

XIV. pag. 122. *b.* Eiuſdem de mendacio Liber. Ibid. §. III.

XV. pag. 127. *b.* Eiuſdem Liber de Summo Bono. Inc. *Summum bonum, quo ſuperius nihil eſt, Deus eſt, ac per hoc incommutabile bonum eſt*. Deſ. *caeleſtem vitam aeternamque praeponant, te praeſtante, qui &c.*

XVI. psg. 131. Eiuſdem de Agone Chriſtiano Liber unus. Inc. *Corona victoriae*. Deſ. *coronam victoriae mereamur*. Tom. VI. a pag. 245. ad pag. 262.

XVII. pag. 134. Eiuſdem Enchiridion, praevia Capitum tabula, ut in Cod. IX. Plut. XVI. ſupra pag. 497. §. VII. Heic autem in fine legitur: *Explicit Liber Beati Auguſtini, quem Enchiridion appellavit ad Laurentium conſcriptum*.

XVIII. pag. 143. *b.* Eiuſdem de libero voluntatis arbitrio Libri III. ut in Codice V. Plutei XIII. ſupra pag. 429. §. IV.

XIX pag. 159 *b.* Eiuſdem Liber ſecundus ad Valerium Comitem de nuptiis & concupiſcentia. Inc. *Inter militiae tuae curas*. Deſ. *ſalvator poſſit eſſe & ipſorum*. Tom. X. a pag. 301. ad pag. 334.

XX. pag. 166. Eiuſdem contra adverſarium Legis & Prophetarum Libri II. Primus inc. *Libro, quem miſiſtis*. Alter deſ. *quantocyus explicare curabo*. Tom. VIII. a pag. 549. sd pag. 616.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, indiculo Opuſculorum, necnon arbore, doctrinae varias diviſiones exhibente in principio alia manu, notulis aliquot brevibus adſperſus in margine, & num. 180. notatus. Conſtat foliis ſcriptis 177.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

Cod. IV. I. p. 1. S. Aurelii Auguſtini de LXXXIII. Quaeſtionibus Liber, ut in Codice I. huius Plutei ſupra pag. 499. §. II.

II. pag 17 Eiuſdem de Gratia & Libero Arbitrio ad Valentinum Monachum Liber.

(1) In edit. ſunt quatuor tantum Epiſtolae. Heic autem additur quinta, quae inſcribitur, & inc. *Domino ſinceritate dulciſſimo Fratri & Condiacono Quodvultdeo Auguſtinus in Domino Sal. Quod petis ſaepiſſime*

ber. Inc. *Propter eos*. Des. *exspectantes illam beatam spem, & manifestationem Domini, & Salvatoris nostri I. C. cui &c.* Tom. X. a pag. 717. ad 744.

III. pag. 22. *b.* Eiusdem de Correptione & Gratia Liber. Inc. *Lectis litteris*. Des. *& cooperit multitudinem peccatorum*. Ibid. a pag. 749. ad 778.

IV. pag. 28. Eiusdem de Natura & Gratia Liber. Inc. *Librum quem misisti*. Des. *ipsa est enim gratia Dei per Iesum Christum &c.* Ibid. a pag. 127. ad 164.

V. pag. 35. Eiusdem ad Valerium Comitem de Nuptiis & Concupiscentia Liber primus tantum, praevia Epistola, quae inc. *Quum diu moleste haberem*. Des. *commodius intimabo*. Liber inc. *Haeretici novi*. Des. *vigilanter impendat*. Ibid. a pag. 277. ad pag. 300.

VI. pag. 39. *b.* Eiusdem de utilitate credendi Liber. Inc. *Si mihi*. Des. *in ceteris promptior*. Tom. VIII. a pag. 45. ad 70.

VII. pag. 45. Eiusdem de Fide & Symbolo Liber. Inc. *Quoniam scriptum est*. Des. *quod credunt intelligant*. Tom. VI. a pag. 151. ad 164.

VIII. pag. 47. *b.* Eiusdem de Fide & Operibus Liber. Inc. *Quibusdam videtur*. Des. *redargui facillime posset*. Ibid. a pag. 165. ad 192.

IX. pag. 54. Eiusdem altercatio contra Maximinum haereticum. Inc. *Quum Augustinus & Maximinus*. Des. *tunc ero culpandus*. *Explicitunt gesta Collationis Concilii*. Tom. VIII. a pag. 649. ad 678.

X. pag. 60. *b.* Eiusdem contra Maximinum haereticum Liber. Inc. *Disputationi Maximini*. Des. *ut de tua fraternitate gaudeamus*. Ibid. a pag. 677. ad 744. ubi in Libros duos dividitur.

XI. pag. 79. Eiusdem Retractationum Libri II. cum Praefatione, & Capitum tabula, ut in Codice I. huius Plutei supra pag. 499. §. I. Heic autem alia praecurrit Praefatio, quae inc. *Iamdudum facere cogito*. Des. *ordinem noverit*.

XII. p. 91. Eiusdem de Civitate Dei adversus Paganos Libri XXII. praevia Praefat. ac deinde Capitum tabula in singulos Libros, ut in Codice VI. Plutei XVI. supra pag. 492. Heic autem adiicitur scholion de sententia, quam Augustinus sumit de Timaeo Platonis, & in XIII. huius Operis Libro ponit.

XIII. pag. 232. Eiusdem contra Faustum Manichaeum Liber. Inc. *Faustus quidam*. Des. *& Catholici esse possitis*. *Explicit B. Augustini contra Faustum haereticum Liber*. Tom. VIII. a pag. 183. ad pag. 470. ubi sunt Libri XXXIII.

Codex membranac. Ms. In fol. min. Saec. XIII. incuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & cum indiculo Opusculorum tam in principio, quam in fine, num. 81. notatus. Constat foliis scriptis 288.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

Cod. V.

I. pag. 1. AVrelii Augustini egregii Doctoris de Doctrina Christiana Libri IV. cum Prologo, ut in Cod. IX. Plut. XVI. supra pag. 497. §. VIII.

II. pag. 24. Eiusdem Enchiridion ad Laurentium primarium Ecclesiae Vrbis Romae de Fide, Spe, & Charitate, ut ibid. §. VII.

III. pag. 33. Eiusdem de Vera Religione Liber, ut in Cod. VIII. Plut. XVI. supra pag. 495. §. I.

IV. pag. 41. *b.* Eiusdem de Libero Arbitrio Libri III. ut in Codice V. Plutei XIII. supra pag. 429. §. IV.

V. pag. 57. *b.* Eiusdem Soliloquiorum Libri I. initium tantum, usque ad verba: *Deus qui nos reducis ad ianuam . . . . .* quae incidunt in eit. edit. Tomo I. pag. 356. lin. 40. Habes integrum Opus in Cod. VIII. Plut. XVI. supra pag. 496. §. VIII.

VI pag. 58. Eiusdem Confessionum Libri XIII. ut in Cod. IX. Plut. XVI. supra pag. 496 §. I.

VII. pag. 114. Eiusdem de Trinitate Libri XV. praevia singulorum Librorum Capitum tabula, & Prologo ad Papam Aurelium, qui inc. *De Trinitate*. Des. *iubeas anteponi*. *Ora pro nobis*. Liber I. inc. *Lecturus haec quae de Trinitate disserimus*. Vltimus des. *& tu ignosce & tui*. Tom. VIII. a pag. 749. ad pag. 1004.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & indiculo Operum in principio, num. 182. notatus. Constat foliis scriptis 161.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA, ET GAVFFRIDI DE REGIBVS BRITANNIAE HISTORIA.

Cod. VI.

I. pag. 1. BEati Augustini contra Academicos Libri III. praevia Retractatione, Prologi adinstar, ex Libr. I. Cap. I. Liber I. inc. *O utinam, Romaniane*. Tertius des. *& citius quam speraveram fecimus*. Tom. I. a pag. 249. ad pag. 296.

II. pag. 41. *b.* Eiusdem de Ordine Rerum Libri II. praevia Retractatione ex Lib. I. Cap. III. Liber I inc. *Ordinem rerum*. Secundus desinit imperfecte in verbis: *Quisquis haec sola novit, quae corporis sensus attingit, non solum cum Deo esse non mihi videtur, sed . . .* Ibid. a pag. 315. ad pag. 331. lin. 15.

III. pag. 56. Gauffridi Monimutensis (1) ad

(1) Galfredus Monemutensis Archidiaconus, postea Episcopus Asaphensis, sive, quod idem est, Elviensis, circa annum MCLI. Eius exstat hoc Chronicon ab Aenea & Bruto ad mortem Cavalladri anno Christi DCLXXXIX. cuius diversas editiones recenset Fabricius Bibl. Med. Tom. III. pag. 10. seqq. ex quo etiam descripsimus finem Libri XI. quem aegre ex Codice ob ultimam paginam semiresciam eruere poteramus.

ad Robertum Comitem Claudioceſtriae Hiſtoria de Regibus Maioris Britanniae, quae nunc Anglia dicitur (Libris, ut heic numerantur, XI.) quam Hiſtoriam idem Gauffridus nuper tranſtulit de Britannieo in Latinum. Prologus inc. *Quum mecum multa, & de multis ſaepius animo revolvens, in Hiſtoriam Regum Britanniae inciderem*. Def. *interuo congratularer affectu*. Liber primus inc. *Britannia Inſularum optima, in occidentali Oceano inter Galliam & Hiberniam ſita*. Liber XI. def. *Reges autem illorum, qui ab illo tempore in Guallis ſucceſſerunt Karadolo Lancarbanenſi contemporaneo meo in hac materia ſcribendos permitto. Reges vero Saxonum Guillermo Malmesburienſi, & Henrico Hountendonenſi, quos de Regibus Britonum tacere iubeo, quum non habeant illum librum Britannici ſermonis, quem Walterus, Oxenofordenſis Archidiaconus, ex Britannia advexit, quem de Hiſtoria eorum veraciter editum in honore praedictorum Principum hoc modo in Latinum ſermonem transferre curavi*. Tum ſubditur alia manu: *Explicit Liber XI. Hiſtoriae de Regibus Britanniae, quam Gauffridus Monumicenſis de Britannico in Latinum tranſtulit*.

In primo folio legitur: *Iſte Liber eſt ad uſum Armarii Conventus Florentini, Deo gratias, Fratrum Minorum, in quo continentur hi Libri; Lib. Auguſtini contra Academicos III. Item eiuſdem de Ordine rerum Lib. II. Item Hiſtoria Anglorum. Item de origine Civitatum Feſulanae, & Florentinae, & plurium aliarum* (1): Inde alia manu hoc monumentum MCCCLXXXIII. *deſtructam vidimus maximam partem Tuſciae propter bellum Lucanum*.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII. cum initialibus coloratis, & titulis rubricatis, num. 183. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 137.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA.

Cod. VII. I. pag. 1. BEati Auguſtini Epiſcopi Liber ad Dulcitium de octo quaeſtionibus ab eo miſſis, praevia Retractatione ex Lib. II. Cap. LXV. Inc. *Quantum mihi videtur*. Def. *diſcere, quam docere*. Tom. VI. a pag. 121. ad pag. 140.

II. pag. 17. S. Paullini Epiſtola ad S. Auguſtinum. In cit. edit. Tom. II. eſt Epiſtola XXV.

III. pag. 18. *b.* S. Auguſtini Epiſtola ad S. Paullinum. Ibid. Epiſt XXVII.

IV. pag. 21. Eiuſdem ad eumdem de cura pro mortuis gerenda Liber, cum Retractatione ex Libro II. Cap. LXIV. ut in Codice VIII. Plutei XVI. ſupra pag. 495. §. VI.

V. pag. 30. *b.* Eiuſdem ad Pollentium de adulterinis coniugiis Libri II. ut in Codice III. huius Plutei ſupra pag. 503. §. III.

VI. pag. 50. *b.* Eiuſdem de Continentia Liber, ut in Cod. II. huius Plut. ſupra pag. 501 §. III.

VII. pag. 62. *b.* Eiuſdem Epiſtola ad S. Evvodium Epiſcopum. Tom. II. Epiſt. CLXIV.

VIII. pag. 68. *b.* Eiuſdem Liber de duabus animabus, praevia Retractatione ex Libro I. Cap. XV. Inc. *Opitulante Dei miſericordia*. Def. *poſtulat longitudo*. Tom. VIII. a pag. 75. ad pag. 92.

IX. pag. 81. Eiuſdem de Fide & Operibus Libri II. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XXXVIII. ut in Codice IV. huius Plutei ſupra pag. 505. §. VIII. ubi eſt Liber unus.

X. pag. 101. Eiuſdem de Magiſtro Liber, praevia Retractatione ex Libro I. Cap. XII. Inc. *Quid tibi videmur efficere velle*. Def. *ut tuis verbis adſerebatur*. Tom. I. a pag. 541. ad pag 564.

XI. pag. 120. Eiuſdem ad Dardanum Epiſtola, ſeu de praeſentia Dei Liber. Tom. II. Epiſt. CLXXXVII.

XII. pag. 131. Eiuſdem Liber ex Diſputatione habita cum Feliciano. Inc. *Extorſiſti mihi*. Def. *ut cum iuſtis coeperit reddere mercedem*. In Append. ad Tom. VIII. a pag. 39. ad pag. 48. ſub titulo: *Contra Felicianum Arianum de Unitate Trinitatis Liber unus Vigilio reſtitutus*.

XIII. pag. 142. *b.* Eiuſdem Liber Diſceptationum adverſus Comitem Paſcentium Arianum, praeſente Laurentio V. C. iudice ab utriſque partibus electo. Inc. *Laurentius, V. C. partibus & perſonis incommunis poſitis dixit*. Def. *ne fiat iniuria temere Trinitati*. In Append. ad Tom. II. pag. 961. Epiſt. XX.

XIV. pag. 147. Eiuſdem Soliloquiorum Libri II. ut in Codice VIII. Plutei XVI. ſupra pag. 496. §. VIII. heic tamen ſecundus Liber in fine mutilus deſinit in verbis: *ut vix ad eum vel epiſtolae mittendae facultas ſit* . . . . . quae incidunt in cit. edit. Tom. I. pag. 380. lin. 18.

In principio pro Codicis cuſtodia adeſt fragmentum Expoſitionis in Pſalmos, cum index Opuſculorum, quae in Codice continentur, qui etiam repetitur ab eadem antiqua manu, cui totum Codicem debemus.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII ineuntis, cum initialibus, & titulis rubricatis, num. 184. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 162.

S. AVGVSTINI CONFESSIONES, ET CATALOGVS ROM. PONT.

I. pag. 1. S. Auguſtini Confeſſionum Libri XII. tantum, quorum ultimus deſinit imperfecte in verbis: *potuit & caelum, & terram hoc loco, nullam iam formatam perfectamque naturam, ſive ſpiritalem, ſive corporalem, ſed utramque* . . . . . quae in- *Cod. VIII.*

(1) Haec ultima hiſtoria deſideratur.

incidunt in Tom. I. pag. 220. Libri XII. Confess. Cap. XXIV. lin. 19.

II. pag. 173. Sequitur manu, ut videtur saeculi XI. Catalogus Romanorum Pontificum a Christo Salvatore nostro usque ad Bonifacium VI. in quo fortasse desinebat exemplar illud antiquius, unde descriptus fuit hic Catalogus. Hunc nos, licet in numeris non semel viciatum, utilem timeo Pontificiae Chronologiae studiosis arbitramur, ac propterea cum suis mendis, & variis aliorum lectionibus, ut in illo sunt, inscriptis exhibere operaepretium duximus. Ita igitur habet:

Sedit	Annos		Menses		Dies	
XPC	XXXIII.					
Petrus ante episcopat.	IV.	XXXVI.				
Petrus Episc.	VII.	XLIV.				
Petrus Pp.	XXV.	LXIX.	III.		VIII.	
Linus	XI.	LXXX.	III.	VI.	l' xii. XL.	XVIII.
Cletus	XII.	XCII.	I.	VII.	l' xi. X.	XXVIII.
Cessavit					XX.	XLVIII.
Clemens	IX.	CI.	II.	IX.	X.	LIX.
Cessavit					XXII.	LXXXI.
Anacletus	IX.	CX.	X.	ā. i. m̄. vii. XIX.	VII.	LXXX.
Cessavit					XIII.	CI.
Ewaristus	IX.	CXIX.	VI.	ā. ii. m̄. i. XIII.	II.	CIII.
Cessavit					XIX.	CXXIII.
Alexander	X.	CXXIX.	VII.	VIII.	II.	CXXIV.
Cessavit					XXXV.	CLIX.
Xistus	X.	CXXXIX.	II.	X.	I.	CLX.
Cessavit			II.	ā. iii. XII.	l' II.	
Thelesporus	XI.	CL.	III.		VIII.	CLXVIII.
Cessavit					l' iiii. VII.	CLXXV.
Vigilius	IV.	CLIV.	III.	VI.	IV.	CLXXIX.
Cessavit					l' xxiii. XVII.	CLXXXXVI.
Pius	X.	CLXIV.	III.	IX.	XXII.	XXVII.
Cessavit					XIV.	XXXXI.
Anicetus	XI.	CLXXV.	IV.	ā. iii. m̄. i. XIII.	III.	CCXXXIV.
Cessavit					XVII.	CCLI.
Sother	IX.	CLXXXIV.	V.	VI.	XXX.	CCLXXXI.
Cessavit					XXII.	CCCIII.
Eleuther	XV.	CXCIX.	III.	IX.	l' v. II.	CCCV.
Cessavit					l' v. XVI.	CCCXXI.
Victor	X.	CCIX.	II.	XI.	X.	CCCXXXI.
Cessavit					XII.	CCCXLIII.
Zepherinus	VIII.	CCXVII.	VI.	ā. v. m̄. v. XVII.		
Cessavit					l' vi. VII.	CCCL.
Calistus	VI.	CCXXIII.	II.	V.		
Cessavit					l' vi. VII.	CCCLVIII.
Vrbanus	IV.	CCXXVII.	X.	ā. vi. m̄. v. XV.		
Cessavit					XXX.	ā. i. d̄. xxii. CCCLXXXVII.
Pontianus	V.	CCXXXII.	V.	X.		
Cessavit					X.	XXXII.

An-

Sedit	Annos		Menſes		Dies	
Antherus	XII.	CCXLIV.	I.	XI.	XIII.	XLV.
Ceſſavit						
Fabianus	XIII.	CCLVII.	I.	a. VII. XII.		
Ceſſavit					VII.	LII.
Cornelius	II.	CCLIX.	II.			
Ceſſavit					XXXV.	LXXXVII.
Lucianus	III.	CCLXII.	III.	V.		
Ceſſavit					XXXV.	CXXII.
Stephanus	III.	CCLXV.	V.	X.		
Ceſſavit					XXII.	CXLIV.
Xiſtus	I.	CCLXXV.	X.	a. VII, m. VII. XX.		
Ceſſavit	II.	CCLXVIII.			I' XXV.	CLXIX.
Dionyſius	II.	CCLXX.	II.	X.		
Ceſſavit					V.	CLXXIV.
Felix	II.	CCLXXII.	III.	a. IX. m. I. XIII.		
Ceſſavit					XXV.	CXCIX.
Euricianus	I.	CCLXXIII.	I.	II.		
Ceſſavit					VIII.	CCVII.
Gaius	XI.	CCLXXXIV.	IV.	III.		
Ceſſavit					XI.	CCXVIII.
Marcellinus	VIII.	CCXCII.	IV.	X.		
Ceſſavit	I' VII, VI.	CCXCVIII.	I' VII, VI.	a. I. m. V, XVII.	XXV.	CCXLIII.
Marcellus	V.	CCCIII.	VII.	a. XI. XII.		
Ceſſavit					XX.	CCLXIII.
Euſebius	II.	CCCV.	I.			
Ceſſavit					I' VII. XXVII.	CCXC.
Melchiades	III.	CCCVIII.	VII.	VIII.		
Ceſſavit					I' XVI. XVIII.	CCCVIII.
Silveſter	XXIII.	CCCXXXI.	X.	a. XII. m. VI. XVIII.		
Ceſſavit					XVI.	CCCXXIV.
Marcus	II.	CCCXXXIII.	XVIII.	a. XIII. m. II. XIII.		
Ceſſavit					XX.	CCCXLIV.
Iulius	XI.	CCCL. (ſic)	X.	a. XIV. XII.		
Ceſſavit					XXV.	CCCLXIX.
Liberius (ſic)	VI.	CCCL. (ſic)	VII.			XI. (ſic)
Felix	I.	CCCLI.	III.	X.		
Ceſſavit					XXXVIII.	XLIX.
Damaſus	XVIII.	CCCLXIX.	III.	a. XV. m. I. XIII.		
Ceſſavit					I' XVI. XXXI.	LXXX.
Siricius	XV.	CCCLXXXIV.	XI.	a. XVI. XII.		
Ceſſavit					XX.	C.
Anaſtaſius	II.	CCCLXXXVI.				
Ceſſavit					XXI.	CXXI.
Innocentius	XII.	CCCXCVIII.	II.			
Ceſſavit					XXII.	CXLIII.
Zoſimus	I.	CCCXCIX.	III.	V.		
Ceſſavit					X.	CLIII.
Bonifacius	III.	CCCCII.	VIII.	a. XVII. m. I. XIII.	XII.	CLXV.
Ceſſavit					VIII.	CLXXIII.

Ce-

Sedit	Annos		Menſes		Dies	
Celeſtinus	VIII.	CDX.	X.	XI.	VIII.	CLXXXI.
Ceſſavit					ſ' III. XXI.	CCL.
Xiſtus	VIII.	CDXVIII.			XIX.	CCXXI.
Ceſſavit					XXII.	CCXLIII.
Leo	XI.	CDXXIX.	I.	[illegible] XII.	XIII.	CCLVI.
Ceſſavit					VII.	CCLXIII.
Ylarius	VI.	CDXXXV.	III.		X.	CCLXIII.
Ceſſavit					VI.	CCLXXIX.
Simplicius	XV.	CDL.			VII.	CCLXXXVI.
Ceſſavit					ſ' VI. VII.	CCXCIII.
Felix	VII.	CDLVII.	XI.	ō xix. m̄. ii. XIV.	XIX.	CCCXII.
Ceſſavit					ſ' V. VI.	CCCXVIII.
Gelaſius	IV.	CDLXI.	VII.	IX.	VIII.	CCCXXVI.
Ceſſavit					VII.	CCCXXXIII.
Anaſtaſius	I.	CDLXII.	XI.	ō xvii. m̄. XVIII.	XIV.	CCCLVII.
Ceſſavit					IV.	CCCLXI.
Symachus	XV.	CDLXXVIII.	VII.	ō xx. m̄. i. XIII.	XXIX.	ā iii. d̄. xxv. CCCXC.
Ceſſavit					VII.	XXXII.
Hormiſda	X.	CDLXXXVII.			XVII.	XLIX.
Ceſſavit					VII.	LVI.
Iohannes	II.	CDLXXXIX.	IX.	X.	XVII.	LXXIII.
Ceſſavit					LVIII.	CXXXI.
Felix	IV.	CDXCIII.	II.	ō xxii. XII.	XIII.	CXLIV.
Ceſſavit			ſ' II.		ſ' e. III.	CXLVII.
Bonefatius	II.	CDXCV.			XVII.	CLXIV.
						CLXXIX.
Ceſſavit			II.		XV.	CLXXXIX.
Iohannes	II.	CDXCVII.	IV.	VI.	VII.	CXCV.
Ceſſavit					VI.	CCXIII.
Agapitus	I.	CDXCVIII.	XI.	ō xxiii. m̄. v. XVII.	XIX.	CCXXIX.
						ſ' xxxvii.
Ceſſavit			I.	VI.	XXV.	CCL.
Silverius				XI.	XI.	CCLI.
Ceſſavit			V.		XXV.	CCLXXVI.
Vigilius	VI.	DIV.	VI.	ō xxiii. m̄. v. XVII.	V.	CCLXXXI.
Ceſſavit	ſ' III.				XIX.	CCC.
Pelagius	IV.	DVIII.	X.	ō xv. m̄. iii. XV.	(ſic) XX. ſ' XXI.	CCC.
Ceſſavit			ſ' iv. III.	VI.		
Iohannes	XII.	DXX.	XI.	ō xxvi. m̄. ii. XV.	III.	CCCXXIII.
Ceſſavit			X.	IV.	XXVII.	CCCL.
Benedictus	IV.	DXXIV.	I.	VIII.	X.	CCCLX.
Ceſſavit			III.	IX.	X.	ā iv. d̄. v. CCCLXX.
Pelagius	X.	DXXXIV.	II.	ō xxviii. m̄. iii. XV.	XXV.	XXX.
Ceſſavit			VI.	IX.	XI.	XLI.

Sedit	Annos		Menses		Dies	
Gregorius dialogus (ſic)	XIII.	DXLVII.	VI.	XV.	XVIII.	LIX.
Ceſſavit			ſ' v. VI.	IX.	ſ' viii. IX.	LXVIII.
Savianus	I.	DXLVIII.	V.	ā. xxx. m̄. vii. XIX	XVI.	LXXXIV.
Ceſſavit			XI.	ā. xxxi. m̄. i. XV.	ſ' xix. XXII.	CVI.
Bonefatius			VIII.	ā. xxxii. m̄. ii. XIII.	ſ' vii. VI.	CXII.
Ceſſavit			X.	IX.	XIII.	CXXV.
Bonefatius	V.	DLIV.	VIII.		ſ' xx. XVI.	
Ceſſavit					XVII.	CLII.
Deuſdedit	III.	DLVII.				CLIX.
Ceſſavit					XIII.	
Bonefatius	V.	DLXII.			ſ' xxvii. XVII.	CLXXII.
Ceſſavit					XVII.	CLXXXIX.
Honorius	XII.	DLXXIII.			IV.	CCVI.
Ceſſavit	I.	DLXXV.	ſ' vii. VI.	ā. xxxii. m̄. iii. XV.	XXIV.	CCX.
Severinus	II.	DLXXVII.	II.	V.	XIII.	CCXXXIII.
Ceſſavit			IV.	IX.	VI.	CCXLVII.
Bonefatius	V.	DLXXXII.			XVIII.	CCLIII.
Ceſſavit			VI.	ā. xxxiv. m̄. iii. XV.	XIII.	CCLXXI.
Iohannes	I.	DLXXXIV.	IX.	ā. xxv. XII.	XIX.	CCLXXIV.
Ceſſavit			I.			CCCIII.
Theodorus	VI.	DLXXXIX.	V.	VI.		
Ceſſavit						ā. v. d̄. xvii. CCCLXXXII.
Martinus	VI.	DXCV.	I.	VII.	XXVII.	
Ceſſavit						XLI.
Eugenius	II.	DXCVII.	IX.	ā. xxxvi. XVI.	XXIV.	LXX.
Ceſſavit			I.	V.	ſ' xxvii. XXIX.	LXXXVIII.
Vitellianns	XII.	DCIX.	V.	XII.		XCIII.
Ceſſavit			II.	ā. xxxvii. m̄. i. XIII.	ſ' xiii. XVIII.	CVIII.
Deodatus	IV.	DCXIII.	II.	II.	V.	CXVIII.
Ceſſavit			IV.	VII.	XV.	CXXXIII.
Domnus	I.	DCXIV.	VI.	ā. xxxviii. m̄. i. XIII.	X.	CXLVI.
Ceſſavit			II.	III.	XV.	CLI.
Agatho	II.	DCXVI.	VI.	IX.	IV.	CLVIII.
Ceſſavit	I.	DCXVII.	VII.	ā. xxxix. XVI	V.	CLXXXIX.
Leo			X.	ā. xl. m̄. ii. XIV.	XVII.	CCI.
Ceſſavit			ſ' x. XI.	ā. xli. XII.	ſ' xxii. XXI.	CCXVI.
Benedictus			X.		XXII.	CCXV.
Ceſſavit			II.	ā. xlii. XII.	ſ' xxv. XV.	CCXLIII.
Iohannes	I.	DCXVIII.			IX.	
Ceſſavit			II.		ſ' xvii. XVIII.	CCLVII.
Conon			ſ' x. XI.	ā. xliii. XII.		CCLXXX.
Ceſſavit			II.		ſ' xxxiii. XIV.	CCCXXX.

Ser-

Sedit	Annos		Menses		Dies	
Sergius	XIII.	DCXXXI.	VIII.	X.	f' xiii. XXIII.	CCCXLII.
Cessavit					L.	CCCLX.
Iohannes		DCXXXIV.	II.	ā xliv. XII.	XII.	ā vi. d̄ xvii. CCCLX.XII.
Cessavit			I.		XVIII.	
Iohannes	II.	DCXXXVI.	VII.	VIII.	f' xxviii. XXII.	XLII.
Cessavit			f' iii. IV.	ā xliv. XII.		LX.
Sisinnius					f' x. XXV.	LXXV.
Cessavit			I.		XVIII.	CXV.
Constantinus	VII.	DCXLIII.			XV.	CXXXIX.
Cessavit					f' xxx. XL.	CLXIV.
Gregorius	XV.	CLIV. (*sic*)	VIII.	IX.	XXIV.	CLXXXVIII.
Cessavit					XXV.	
Gregorius	X.	DCLXVIII.	VIII.	XVII.	XXIV.	CCII.
Cessavit (*sic*)						
Zacharias	X.	DCLXXVIII.	f' ii. III.	VIII.	XIV.	
Cessavit (*sic*)						
Stephanus	V.	DCLXXXIII.			f' xxiii. XXXIX.	CCXLI.
Cessavit					XXXI.	CCLXXVI.
Paulus	X.	DCXCIII.	I.	IX.		
Cessavit	I.	DCXCIV.	I.	X.		
Stephanus	III.	DCXCVII.	V.	ā xlvii. m̄ iii. XV.	XXVII.	CCCIII.
Cessavit					VII.	CCCX.
Adrianus	XXII.	DCCXX.	f' v. X.	ā xlviii. m̄ i. XIII.	XVII.	CCCXXVII.
Cessavit (*sic*)						
Leo	XX.	DCCXL.	V.	VI.	f' x. XVII.	CCCXLIII.
Cessavit					X.	CCCLIV.
Stephanus	VI.	DCCXLVI.				
Cessavit					II.	CCCLVI.
Paschalis	VII.	DCCLIII.			f' xii. XVII.	ā viii. d̄ viii. CCCLXXIII.
Cessavit					IV.	XII.
Eugenius	III.	DCCLV.				
Cessavit (*sic*)						
Valentinus	XI.	DCCLXVII.	I.	VII.		
Cessavit (*sic*)						
Gregorins	XVI.	DCCLXXXIII.				
Cessavit					XV.	XXVII.
f' Pelagius Sergius	III.	DCCLXXXVI.				
Cessavit (*sic*)						
Leo	VIII.	DCCXCIV.	III.	X.	f' v. VI.	XXXIII.
Cessavit			II.	ā xlii. XII.	XV.	XLVIII.
Benedictus	II.	DCCXCVI.	VI.		f' ix. VI.	LIV.
Cessavit					XV.	LXIX.
Paulus	X.	DCCCVI.	I.	VI.		
Cessavit			I.	ā x. VI.	I.	LXII.
Stephanus	III.	DCCCIX.	V.	XII.	XXV.	XCV.
Cessavit					VII.	CIII.

Sedit	Annos		Menses		Dies	
Nicolaus	IX.	DCCCXVIII.	VI.			
				a. lv. m. s.		
Cessavit			VII.	XIII.	XIX.	CXXII.
				l' s.	l' s.	
Adrianus	IV.	DCCCXXII.	XI.	XII.	XII.	CXXXIV.
Iohannes	X.	DCCCXXIII.				
Martinus.	I.	DCCCXXXIII.				
Adrianus	I.	DCCCXXXIII.	III.	VI.		
Stephanus.	VII.	DCCCXL.			XIV.	CXLVIII.
				a. lm. m. s.	l' xm.	
Formosus	IV.	DCCCXLIV.	VII.	XIII.	XVIII.	CLXVI.
Bonefatius	XII.	DCCCLVI.				

In summo primae paginae margine legitur: *Liber Sanctae Crucis in Ierusalem. III.* (1) *flor. cum dimidio.* In ultimo autem folio: *Liber Sanctae Crucis, quem habebat Frater Bartholomeus de Ordine Minoram.*

Codex membranac. Ms. in 4. quadrato Saec. IX. rotundo, & grandiori charactere diligenter exaratus, num. 186. designatus. Constat foliis scriptis 175.

SS. AVGVSTINI, AMBROSII, ET GREGORII OPERA VARIA.

Cod. IX. I. pag. 1. D. Aurelii Augustini de Verbis Domini in Monte excerptum ex Libro II. Cap. VI.

II. pag. 2. Eiusdem de omnibus Virtutibus Liber ad matrem suam, cum Prologo, & Capitum tabula. Prologus inc. *Tuae petitionis, charissima mater, ut rogasti scribere studui.* Des. *primo de Charitate.* Liber inc. *Primum cum Paullo Apostolo hortor.* Des. *per gratiam tamen illius liberatur, cui est honor &c. Explicit Liber Beati Augustini de omnibus Virtutibus ad matrem suam.*

III. pag. 13. *b.* Eiusdem de Ecclesiasticis Dogmatibus Liber, praevia Capitum LIII. tabula. Inc. *Credimus unum Deum.* Des. *& similitudinem in moribus inveniri.* In Append. ad Tomum VIII. a pag. 75. ad pag. 80.

IV. pag. 17. *b.* Eiusdem de Salute Animae Liber. Inc. *Quoniam in medio laqueorum positi sumus.* Des. *ut amem Deum meum.* In Append. ad Tom. VI. a pag. 135. ad pag. 142. lin. 10. ubi dicitur *Manuale*, & per alias tres columnas progreditur. Heic autem subiiciuntur hae sententiae: *Aug. Nemo secure apparet, nisi qui libentius latet. Nemo secure loquitur, nisi qui libentius tacet. Nemo secure praeest, nisi qui libentius subest.*

V. pag. 23 Eiusdem de Spiritu & Anima; Quomodo animus oblitua est sui, & quomodo potest redire in cognitionem Dei & sui. Inc. *Quoniam dictum est.* Des. *aliud non sit, quam ratio.* In cit. Append. ad Tomum VI. a pag. 35. ad pag. 47. Cap. XXXIV. exclusive.

VI. pag. 57. Eiusdem de Doctrina Christiana Liber inc. *Loquutus est ad nos sermo Dei.* Des. *protegereque dignetur per I. C. &c.* Tom. VI. a pag. 581. ad pag. 590. ubi inscribitur *Sermo de Disciplina Christiana.*

VII. pag. 60. *b.* Eiusdem de Conflictu Vitiorum Liber. Inc. *Apostolica vox clamat.* Des. *fidem praebeo.* In cit. Append. ad Tom. VI. a pag. 219. ad pag. 226. lin. 45. multo enim longior est in editione.

VIII. pag. 67. *b.* Eiusdem de Perfectione Iustitiae Liber. Inc. *Ante omnia interrogandus est.* Des. *sicuti est videndus in aeterna veritate monstratur.* Tom. X. a pag. 168. ad pag. 188. §. XXI. exclusive.

IX. pag. 69. *b.* Eiusdem de quatuor Virtutibus Cardinalibus Liber. Inc. *Desiderium charitatis vestrae.* Des. *non folia laudis.* Vt in Cod. XIV. Plut. XXIII. Catal. Tomo I. pag. 719. §. V. ubi *de quatuor virtutibus (seu proprietatibus) charitatis* inscribitur. Exstat etiam in Codice DCLXII. Bibliothecae Taurin. Tomo II. pag. 211. col. 1. indicaturque tamquam editua in App. ad Tomum V. pag. 190.

X. pag. 72. *b.* Eiusdem de tenenda obedientia Liber. Inc. *Nihil sic Deo placet, quemadmodum obedientia.* Des. *qui habet aures audiendi audiat.* In cit. Append. ad Tomum VI. pag. 297.

XI. pag. 73. *b.* Eiusdem de quarta feria Sermo Inc. *Caelesti gratiae.* Des. *ipse donavit. Ipsi gloria &c.* Tom. VI. a pag. 597. ad pag. 602.

XII. pag. 78. Eiusdem Enchiridion, cum Prologo & Capitum tabula, ut in Cod. IX. Plut. XVI. supra pag. 497. § VII.

XIII. pag. 102. Eiusdem de cura pro mortuis gerenda, ut in Cod. VIII. eiusdem Plutei supra pag. 495. § VI. sed heic finis diversus; nam post verba: *Isaias propheta dicit, tu es enim pater meus ......* (edit. Tom. VI. pag. 526. lin. 32.) adnectuntur immediate ista: *quia quod suum est; iam enim habebant coopertimentum mendacii; qui autem loquitur mendacium, de suo loquitur &c.* quae ad alium Sermonem pertinent, qui ita desinit: *& sine aliquo praeiudicio diligentioris cunctationis, quae mihi videbantur exposui.*

XIV. pag. 112. Eiusdem de cognitione ve-

(1) Evanidus numerus, sed forte ita legendus.

verae vitae Liber, cum Prologo, ut in Cod. VII. eiusdem Plutei supra pag. 494. §. XVI. Hic autem finis diversus, & definit in verbis: *perveniamus ad vitam aeternam. Explicit Liber Beati Augustini de cognitione verae vitae, quem fecit Fratribus Eremitis in Monte Pisano, ipso existente Fratre, anno aetatis suae trigesimo primo ab Anno Domini CCCCIX.*

XV. pag. 117. Eiusdem Liber ad Sororem: Quid agere Christianum debeat. Inc. *Ut ego peccator, & ultimus, insipientiorque ceteris.* Des. *conferamus absentes.* In Append. ad Tom. VI. a pag. 183. ad pag. 192. sub titulo *De Vita Christiana Liber unus.*

XVI. p. 124. *b.* Eiusdem (1) de Spirituali Exercitio Claustralium Liber. Inc. *Dilecto suo Fratri G. Frater Guido* (sic), *delectari in Domino. Amice te, Frater, ex debita teneor.* Des. *& quae audit, dicat vera.*

XVII. pag. 128. *b.* Eiusdem de Contemplatione D. N. I. C. ut supra in hoc ipso Codice §. IV. sub titulo: *De salute Animae Liber.*

XVIII. pag. 133. *b.* Eiusdem de Spirituali Certamine Liber. Inc. *Si diligenter considerare volumus.* Des. *triumphantibus praemium sempiternum, ipse Deus benedictus in saecula &c.*

XIX. pag. 135. Eiusdem de Pugna Vitiorum Liber. Inc. *Quisquis igitur cellulam cum Diabolo dimicaturus ingreditur.* Des. *ad aedificationem pervenies, domum non manufactum, aeternam in caelis.*

XX. pag. 138. *b.* Sequitur Caput anepigraphum, quod inc. *A Domino gressus hominis diriguntur, & viam eius volet.* Des. *exaltatio mea redime me.*

XXI. pag. 150. B. Gregorii Papae Expositio super Cantica Canticorum, cum Prologo, qui inc. *Quia si caeca, si longe a Deo posita* Des. *quomodo desideret, dicat.* Expositio inc. *Osculetur me &c. Vox sponsi inspiratio Christi.* Des. *nos ipsos, & spiritum, & corpus debemus. Qui vivit &c. Explicit Expositio Cantici Canticorum secundum Beatum Gregorium Papam. Deo gratias. Amen.* Concordat quoad initium & finem cum edita inter eius Opera. Sixti V. Pont. Max. iussu diligentissime emendata atque aucta, & in Tomos VI. distributa, Romae ex Typographia Vaticana MDLXXXVIII. seqq. in fol. Tom. II. a pag. 1196. usque ad pag. 1231. Abiudicat tamen Gregorio Commentarium hunc Oudinus, ac Roberto tribuit Abbati S. Vigoris Baiocensis, Ord. S. Benedicti, duorum Mss. Codicum auctoritate fultus, in quibus Epistola Roberti praemittitur *Aufrido servo Dei incluso, dilectissimo suo &c.* inscripta, ut videre est in eius Commentario de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1542. & 1543 qui deinde Tom. II. pag. 777. seqq. integrum hunc Commentarium in duos Libros divisum, una cum praedicta Roberti Epistola Nuncupatoria in medium produxit.

(1) Augustini nomen apponitur apertissime in titulo, licet in principio Libri legatur *Fr. Guido.*

XXII. pag. 169. *b.* Augustini de Agone Christiano Liber, ut in Cod. III. huius Plutei supra pag. 504. §. XVI. sed heic finis discrepat, & ita habet: *& aeternitas divinae providentiae.*

XXIII. pag. 172. Eiusdem (2) Sermo de Quadragesima. Inc. *Retinent adhuc sensus vestri, fratres, nos haec superiore Dominica praedicasse.* Des. *Diaboli exstitere victores.* Est Sermo XX. & IV. de Quadragesima, inter Sermones S. Ambrosio tributos in Append. Tom. II. Operum studio & labore Monachorum S. Mauri Paris. per Ioannem Coignard MDCXC, fol. pag. 416.

XXIV. pag. ead. *b.* Alius. Inc. *Intellexisse vos credo, fratres, quam haec nostra itinera illis mansionibus comparaverim.* Des. *amariora sunt felle.* Ibid. pag. 417. Sermo XXI.

XXV pag. 173. *b.* Alius. Inc. *Non usque adeo contristari debemus, fratres.* Des. *et inferatur oblivio.* Ibid. pag. 419. Sermo XXII.

XXVI. pag. 174. Alius de Eleemosyna, & muliere Samaritana Sermo. Inc. *Retinet vestra dilectio, ante dies &c.* Ut in Cod. X. Plut. XIV. Catalogi Tom. I. pag. 105. §. XXIII.

XXVII. pag. 174. De ieiuniis Sermo. Inc. *Testimonium perhibet Sanctus Apostolus de Prophetis dicens &c.* Ibid. §. XXIV.

XXVIII. pag. 175. Alius. Inc. *Legimus in Prophetis &c.* Ibid. pag. 107. §. XLV.

XXIX. pag. 176. Alius item anepigraphus, qui est de Epiphania. Inc. *Dies ista & festivitas &c.* Ibid. pag. 112. § IC.

XXX. pag. 176. *b.* Augustini de vera Poenitentia Liber, ut in Cod. IX. Plut. XVI. supra pag. 497. §. II. sub numero 1.

XXXI. pag. 183. Eiusdem Homilia de Igne Purgatorio. Inc. *In lectione autem Apostolica, quae a nobis paullo ante recitata est, fratres charissimi, audivimus Apostolum dicentem, quia fundamentum aliud nemo potest ponere.* Des. *inimicorum redimamus, praestante &c.* Est Sermo CIV. in Append. ad Tom. V. a pag. 185. ad pag. 188.

XXXII. pag. 184. *b.* Eiusdem de decem Chordis Liber, ut in Cod. VIII. Plut. XVI. supra pag. 496. §. VII. Heic autem praecedunt sequentes versiculi:

Iste liber modico tenuis sit corpore quamvis,
Haud tamen exiguas fert tibi, lector, opes;
Quas tu si cuperis, discrimina mille valebis
Temnere, perpetua atque carere fame.
Augustinus adest bonus, hic athleta famosus,
Denos qui chordas tangere rite queit.
Exempla istius fuerit quicumque sequutus,
Hic possessor erit, o Paradise, tuus.

XXXIII. pag. 190. *b.* Macedonii Epistola ad Augustinum, quae est in cit. edit. Tom. II. pag. 523. Epist. CLII.

XXXIV. pag. 191. Augustini ad Macedonium. Ibid. pag. 524. Epist. CLIII.

XXXV. pag. 195. *b.* S. Ambrosii Episcopi

(2) Qui hunc sequuntur Sermones sunt omnes auctoris nomine destituti.

pl de Moribus & Honesta Vita Epistola. Inc. *Dilectissili, dilige lacrymas*. Des. *vivendo contemnas*. Est Epistola IV. ex Ambrosianarum numero segregata, in Append. cit. ad Tom. II. a pag. 488. ad pag. 490.

XXXVI. pag. 196. S. Augustini de Immortalitate Animae Liber cum Retractatione, ut in Cod. VIII. Plut. XVI. supra pag. 496. §. IX.

In tegumento Codicis legitur:

Incola, si quaeris si civis (sic) *amicus haberi,*
Amnae sermoni, vanis & disce fateri,
Vtere quaesitis parce, vel disce tueri.

Tum sequitur index Opusculorum, cum hoc monito: *In isto Volumine parvo, & manuali continentur ista Opuscula Magni Aurelii Augustini sanctissimi, eximii, & aeatissimi Doctoris Ecclesiae, & fidei orthodoxae illuminatoris, & strenui, ac fidelis expugnatoris perfidiae haereticorum. In primis &c.*

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. binis columnis, varia manu, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 85. designatus. Constat foliis scriptis 205.

S. AVGVSTINI RETRACTATIONES, ANSELMI HOMILIA &c.

Cod. Y I. pag. 1. IN principio occurrunt Testimonia quaedam de S. Augustino, quorum nonnulla bis repetuntur (1), & quidem hoc ordine: I De Libro Virorum Illustrium Cap. CLXXIII. II. Isidorus in decimo (2) Libro Etymologiarum Cap. VI. III. Cassiodorus in primo Libro Institutionum Divinar. Lectionum Cap. XXII. IV. De Historia Africanae persequutionis scripta a Sancto Victore Episcopo. V. De Libro Virorum Illustrium Cap. CLXXIII VI. Isidorus in decimo Libro Etymologiarum Cap. VI. (3) VII. Cassiodorus in primo Libro Institutionum Divinarum Lectionum Cap. XXII. VIII. Sanctus Augustinus Ep. in quarto Libro Confessionum de se ipso. IX. Item Beatus Augustinus in eodem quarto Libro. X. Item Beatus Augustinus in eodem IV. Lib. Confessionum. XI. De Historia Africanae persequutionis scripta a Victore Sancto Episcopo. XII. Item de vita Beati Augustini Episcopi. XIII. Item de vita Beati Augustini scripta a Possidio Episcopo.

II. pag. 6. Eiusdem Retractationum Libri II. ut in Cod. I. huius Plut. supra pag. 499. §. I. Heic autem praecurrit Capitum tabula, & fragmentum de eiusdem Augustini vita, adscripto in margine *vacat*, eo quod iam inter testimonia de eodem S. Episcopo adlata relatum sit. Subsequitur deinde pag. 57. additio quaedam ad superiores Libros, quae inc. *Item Libri qui post istorum emendationem a Sancto Episcopo Augustino conscripti & editi sunt, Retractationum ipsi Libri duo, Liber qui appellatur Speculum de testimoniis scripturarum*. Des. *eisque subiungens responsiones suas*.

III. p. ead. De Vita S. Augustini scripta a Possidio Episcopo. Inc. *Tanta a Beato Augustino dictata & edita sunt*. Des. *sine invidia etiam ipse tribuis* (4). Tum subiicitur Index Operum S. Augustini, & inc. *Contra Paganos. De Academicis Libri III.* Des. *de cura pro mortuis gerenda ad Dulcitium Lib. I. de Continentia Sermo I.* In Append. ad Tom. X. a pag. 281. ad p. 298. sed non paucis cum varietatibus.

IV. pag. 65. *b*. De Vita S. Hieronymi Presbyteri, & de eius Operibus notitia. Inc. *Beatus Hieronymus armatus fide, gratiamque Christi adeptus, Hebraeorum volumina, quae in Canone continentur de Hebraeo in Latinam linguam vertit, eaque paene omnia commentatus est. Vt erga Opera eius valde utiliter confecta breviter commemoremus, scripsit Vitam Paulli Monachi, Epistolarum ad diversos Librum &c.* Des. *tandem post perfectam, placitamque conversationem, nonagesimo octavo aetatis suae anno apud Betlehem oppidum in pace quievit. Libros suos per L. & VI. annos confecit*. Non apparet inter Testimonia Veterum auctorum de S. Hieronymo, collecta a Cl. Dominico Vallarsio Operum Tomo XI. pag. 241 seqq.

V. pag. 66. De Operibus Bedae venerabilis Presbyteri notitia, cui praefigitur titulus: *De Historia gentis Anglorum. Inc. Beda, famulus Christi, & Presbyter Monasterii Beatorum Apostolorum Petri & Paulli, quod est ad Viremuda & Ingirnam, natus in territorio eiusdem Monasterii quum essem annorum septem &c.* Des. *& parere semper ante faciem tuam*. Legitur in calce Epitomae Historiae Anglorum, Bedae Operum Tomo III. pag. 207.

VI. pag. 67. Narratio de Genealogia Sanctae Dei Genitricis Mariae, incipiens a versu:

Tres tribus Anna viribus fertur peperisse Marias.

Des. *Elisabeth Ioannem Baptistam, Sancta Maria Dominum nostram Iesum Christum.*

VII. pag. ead. *b*. Homilia Domni Anselmi Cantuariensis Archiep. in Evang. Luc. *Intravit Iesus in quoddam Castellum &c.* cui praecurrit Praefatio, quae inc. *Quid ad gloriosam Virginem Dei Genitricem &c.* Des. *aggrediar scribere*. Homilia inc. *In Scriptura Sacra res una & eadem loquutionis invenitur diversa significare*. Des. *quae non auferetur ab ea, cuius & nos participes simus meritis & precibus eius per Iesum &c.* Habetur in editione Operum, curante Gabriele Gerberon, Venetiis typis Iosephi Coronae MDCCXLIV. fol. Tomo I. a pag. 253. ad pag. 255. Tandem pagina 71. recurrit formula quaedam orandi. *Si diversis tribulationibus afflictus sis*. Praefigitur in-

(1) Id quum scriptor animadvertisset, ad prima tria testimonia, utpote bis exscripta, notavit in margine *vacat*.
(2) Alia manus correxit *sexto*.

(3) Alia manus correxit *VII.*
(4) Est fragmentum vitae S. Augustini a Possidio conscriptae, quod legitur in Appendice ad Tom. X. Operum, cura Monachor. S. Mauri pag. 270. lin. 21. seqq.

index Opusculorum ita: *Liber Retractationum Augustini; Registrum Librorum Augustini, Hebraeorum, & Bedae; Homilia Anselmi super illud Evangelium*: Intravit Iesus in quoddam castellum. (1)

Codex membranac. Ms. in 8, quadrato Saec. XI. cum titulis & initialibus rubricatis, num. 188. designatus. Constat foliis scriptis 71.

FRANCISCI PETRARCHAE PSALMI POENITENTIALES. ANSELMI, ET AVGVSTINI QVAEDAM &c.

Cod. XI. I. pag. 1. Soliloquiorum animae ad Deum Liber unus anepigraphus. Inc. *Cognoscam te, Domine, cognitor meus*. Des. *& reviviscere facis, ut aquilae, canos meos*. In Append. Operum Augustini Tom. VI. a pag. 85. ad pag. 104.

II. pag. 37. Francisci Petrarchae Poëtae Psalmi Poenitentiales. Inc. *Heu mihi misera*. Des. *ne corruam sub extremis, Gloria &c.* Legitur in eorum calce: *Expliciunt Psalmi Poenitentiales Petrarchae Poëtae*. Exstant in editione Operum Petrarchae Henricpetrina fol. Tomo I. a pag. 369. ad pag. 371. Consule Cl. Mehus in Vita Ambrosii Camaldulensis pag. CCXXXVIII.

III. pag. 41. Orationes duae, sine titulo, quarum prima inc. *Domine Iesu Christe, Rex regum & Dominus dominantium, veritas immortalis, credo te fortissime nolle mortem peccatoris, sed vitam &c.* Des. *& fac me pervenire ad tuam misericordiam. Per te Iesu Christe Salvator Mundi, qui vivis &c.* Altera inc. *Summe Sacerdos, & vere Pontifex, Iesu Christe, qui te obtulisti Deo Patri in ara Crucis hostiam puram &c.* Des. *neque sitiam in aeternum, qui cum Deo Patre &c.* Exstat haec inter Orationes S. Anselmi sub num. XXIX. editionis Venetae curante Gabriele Gerberon Venetiis MDCCXLIV. fol. Tomo I. a pag. 374. ad pag. 376.

IV. pag. 47. S. Anselmi Tractatus super Evangelio in rhythmo. Praecedit quidam veluti Prologus, qui inc.

Desere iam anima lectulum soporis.

Des.

Opus durum suscipis, & iter amarum.

Tractatus inc.

Angelus ad Virginem a te destinatur,
Per quem Incarnatio tua nuntiatur;
At Virgo dum sedula voce salutatur
Admirando seriem rei percunctatur.

Des.

Ex hoc Virgo poteris secure gaudere,
Tibi nequit amodo dolor praevalere;
Sed nec ultra Filio valet mors nocere;
Pia nobis igitur mater miserere.

Non reperimus inter eius Carmina in cit. editione.

V. pag. 51. Alius rhythmus (f. eiusdem), ad Mariam Virginem. Inc.

Gaude Virgo mater Christi,
Quae per aurem concepisti
Gabriele nuntio.

Des.

Ubi fructus ventris tui
Per te nobis datur frui
In perenni gaudio.

Tum sequitur brevis Oratio ad eamdem.

VI. pag. 52. Epitaphium sepulcri Domini Ioannis de Vicecomitibus Archiepiscopi Mediolani. Inc.

Quem fastus, quam pompa levis, quam gloria mundi
Sit brevis, & fragilis humana potentia quam sit &c.

Sunt versus hexametri XXXV. Probavit autem Cl. Mehus in Vita Ambrosii Camald. pag. CCII. seq. hoc Epitaphium confectum fuisse a Gabrio, sive Gabriele de Zamoreis IC. & Poëta Parmense, de quo multa in lucem protulit loc. cit. pag. cc. seqq. & pag. CCLVIII. seqq. At idem Cl. Mehus mihi significavit, in Codice Bibliothecae S. Fridiani Lucensis, cuius indicem mense Octobris A. MDCCLX. ad eum miserat D. Franciscus Vbaldus Nobilius Abbas, & Canonicus Lateranensis, post Epistolas, Orationes Libellosque aliquot Poggii Bracciolini, reperiri inter cetera *Epigramma D. Ioannis Archiepiscopi Mediolanensis editum a Domino Francisco Petrarcha*, quod inc.

Quam fastus, quam pompa levis &c.

Hoc autem Carmen, sive a Francisco scriptum Petrarcha, sive a Gabriele compositum Parmense, luci datum fuit publicae a Bernardino Corio in Historia Mediolanensi pag. 450. editionis Patavinae anni MDCXLVI.

4. In hoc S. Crucis exemplo ad versum

Per me obsessa fuit populo Florentia plena &c.

legitur notula ad oram Codicis: *Mentiris; immo fuit Scarperia*.

VII. pag. 53. S. Augustini Episcopi Tractatus super Epistolam S. Ioannis Evangelistae, ut in Cod. VII. Plut. XVI. supra pag. 493. §. X.

VIII. pag. 103. A. Passio D. N. I. C. secundum Ioannem. & sectiones quaedam Evangeliorum Matthaei, Marci, & Lucae. Accedit in fine tabula rerum notabilium, & Cycli Paschalis, necnon nomina septem dormientium. In ultimo tandem folio, quod pro Codicis custodia inservit, fragmentum quoddam occurrit Sermonis in laudem Beatissimae Virginis Mariae, argumento sumpto ex iis salutationis Angelicae verbis: *Ave Maria gratia plena*.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIV. cum titulis, & initialibus rubricatis, varia manu, sed ut plurimum Fratris Thedaldi exaratus, num. 187. designatus. Constat foliis scriptis 106.

SS. AV-

(1) Memorat hunc Codicem Zachar. in Itin. Ital. pag. 99.

SS. AVGVSTINI, ET AMBROSII QVAEDAM.

Cod. XII. I. pag. 1. S. Aurelii Augustini Sermones X. in Epistolam S. Ioannis, ut in Codice VII. Plut. XVI. supra pag. 493. §. X. Heic clauduntur ita: *Explicitur Liber Sancti Augustini ex Epistola Sancti Ioannis de Charitate.*

II. pag. 103. S. Ambrosii de Apologia Sancti Patris David Liber, ut in Codice IV. Plut. XIV. Catalogi Tom. I. pag. 92. §. X.

III. pag. 128. Eiusdem de Mysteriis Liber, ut in Cod. VI. Plut. XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 97. §. XVIII. ubi inscribitur *De initiandis Liber.*

IV. pag. 139. *b.* Eiusdem de Sacramentis Libri VI. ut in Codice XXIII. Plut. XIV. Catalogi Tom. cit. pag. 143 §. IV. ubi *De Sacramentis Baptismi* inscribuntur. In hoc tamen Codice Liber VI. desinit, ut in editione ibi citata, scilicet in verbis: *& ad praemia virtutum pervenire possitis. Per Dominum &c.* Ibid. pag. 386.

Subiicitur tandem alia, sed eiusdem fere aetatis manu, sequens Oratio fere evanida: *Deus, qui B. Brandano Confessori tuo mirabili potentia expellendi venenum gratiam contulisti, da famulis tuis in te credentibus, ut quidquid morsu vipereo vel mortifero praeoccupatum fuerit, per haec sanctissima nomina beli, belai, carus, carai . . . . . grammaton meritis ac precibus Beati Brandani liberari valeat.*

Codex membranae. Ms. in 8. quadr. Saec. X. rotundo ac perspicuo charactere exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 189. designatus. Constat foliis scriptis 165.

PLVTEVS XVIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

C O D E X I.

S. AVGVSTINI OPERA QVAEDAM.

I. pag. 1. DE Civitate Dei Acceptuariua, sive Synopsis Librorum XXII. de Civitate Dei. Inc. *De Civitate Dei. Huius Libri divisio patet per Aug. Lib. II. Retractationum. In hoc ergo Libro primo ponit Prologum, in quo ostendit Operis huius caussam materialem.* Des. *pauperibus promittitur regnum caelorum, quia initium sapientiae timor Domini.*

II. pag. 39. Beati Augustini de Trinitate Libri XV. praevia Retractatione ex Libro II. Capite XV. & Epistola ad Aurelium, ut in Codice V. Plutei XVII. supra pag. 506. §. VII.

III. pag. 114. *b.* Eiusdem de Genesi ad litteram Libri XII. praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XXIV. ut in Codice I. Plutei XVII. supra pag. 499. §. IV.

IV. pag. 180. Eiusdem Enchiridion, ut in Codice IX. Plutei XVI. supra pag. 497. §. VII. Heic autem post verba: *de Fide, & Spe, & Charitate conscripsi*, subiicitur Caput LXXII. inscriptum *De Ligno Sanctae Crucis*, quod inc. *Tempore David Regis reperit quidam homo lignum in silva.* Des. *quam detulit Christus in humeris suis, sicut in ipsius Passione legitur.* Tum pag. 194. *b.* adduntur Capita VI. quorum tituli sunt, I. *Duodecim abusiones saeculi huius*, II. *De Sacramento altaris*, III. *De lectione Magistri Anselmi Laudunensis super eodem re*, IV. *De Sacramento altaris*, V. *De signis propriis Adventus Iudicii*, VI. *De quindecim signis.*

V. pag. 195. Eiusdem de Libero Arbitrio Libri III. ut in Codice V. Plutei XIII. supra pag. 429. §. IV.

VI. pag. 219. Eiusdem de Confessionibus, seu Liber primus tantum de Poenitentia, ut in Codice IX. Plut. XVI. supra pag. 496. §. II.

VII. pag. 225. Eiusdem de Doctrina Christiana Libri IV. ut ibid. pag. 497. §. VIII. sed heic sine Retractatione & Prologo.

VIII. pag. 250. *b.* Eiusdem de Gratia & Libero Arbitrio Liber, ut in Codice IV. Plutei XVII. supra pag. 504. §. II.

IX. pag. 258. Eiusdem de Praedestinatione Sanctorum ad Prosperum, & Hilarium Liber. Inc. *Dixisse quidem Apostolum scimus.* Des. *nimia longitudo.* Tom. X. Operum a pag. 789. ad pag. 820.

X. pag. 266. *b.* Eiusdem de Fide ad Petrum, ut in Codice IX. Plutei XVI. supra pag. 497. §. VI.

XI. pag. 274. Eiusdem de Vera Innocentia Liber. Ibid. §. V.

XII. pag 284. Eiusdem de Disciplina Christiana Liber, ut in Codice IX. Plutei XVII. supra pag. 520. §. VI. Heic tamen finis diversus ita habet: *recole Evangelium, quod audisti: Ego & Pater unum sumus. Conversi ad Dominum.*

XIII. pag. 286. Eiusdem de Fide & Operibus Liber, praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XXXVIII. ut in Codice IV. Plutei XVII. supra pag. 505. §. VIII.

XIV.

XIV. pag. 294. Eiusdem de Dono Virginali Liber, praevia Retractatione ex Libro II. Cap. XXIII. Inc. *Librum de bono coniugali*. Des. *& orantes etiam pro nobis benedicite sancti & humiles corde Dominum, hymnum dicite, & superexaltate eum in saecula*. Tom. VI. a pag. 341. ad pag. 368. sub titulo: *De Sancta Virginitate Liber unus*.

XV. pag. 302. *b*. Eiusdem de Bono Coniugali Liber. Inc. *Quoniam unusquisque homo*. Des. *propter Christum coniuges, patres fuerunt*. Ibid. a pag. 319. ad pag. 340.

XVI. pag. 307. *b*. Eiusdem de Timore Domini, ut in Codice VII. Plutei XVI. supra pag. 492. §. I.

XVII. pag. 308. Eiusdem de Fide. Ibid. pag. 493. §. II.

XVIII. pag. ead. *b*. Eiusdem de Timore. Ibid. §. III.

XIX. pag. 309. *b*. Eiusdem item de Timore. Ibid. §. IV.

XX. pag. 310. Eiusdem Retractationum Libri II. ut in Codice IV. Plutei XVII. supra pag. 505. § XI. Tum hic versiculus:

Finito libro sit laus & gloria Christo.

In principio legitur index Operum, in cuius fine praenotatur: *Sunt in universo XVII. Libri, & omnes completi; exceptus de Circumcisione, Acceptuarius, videlicet Liber Augustini de Civitate Dei*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis, & cum Summariis, & notulis hinc inde margini adiectis, num. 190. designatus. Constat foliis scriptis 328.

S. AVGVSTINI OPERA QVAEDAM.

Cod. II. I. pag. 1. BEati Augustini de Quantitate Animae Liber, ut in Codice III. Plutei XVII. supra pag. 503. §. IV.

II. pag. 11. *b*. Eiusdem de Origine Animae Liber. Inc. *Deum nostrum, qui nos vocavit in suum regnum*. Des. *posse liberari*. Tom. II. Operum pag. 583. Epist. CLXVI. tum subiicitur. *Explicit Consultatio Beati Augustini de Origine Animae ad B. Hieronymum scripta*.

III. pag. 14. Eiusdem de Immortalitate Animae Liber, praevia Retractatione ex Libro I. Cap. V. ut in Codice VIII. Plutei XVI. supra pag. 496. §. IX.

IV. pag. 17. *b* Eiusdem Retractationum Libri II. praevia Capitum tabula, ut in Codice I. Plutei XVII. supra pag. 499. §. I.

V. pag. 33. Eiusdem de Vera Innocentia Liber, ut in Codice IX. Plutei XVI. supra pag. 497. §. V.

VI. pag. 41. Eiusdem de Fide ad Petrum. Ibid. §. VI.

VII. pag. 47. *b*. Eiusdem Enchiridion, praevia Capitum tabula. Ibid. §. VII.

VIII. pag. 58. Eiusdem de octuaginta tribus Quaestionibus Liber, ut in Codice I. Plutei XVII supra pag 499. §. II. ubi *De Diversis Quaestionibus* inscribitur.

IX. pag. 74. *b*. Eiusdem de Essentia Divina Liber. Inc. *Omnipotens Deus Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, unus atque trinus*. Des. *ad opus iustitiae*. In Append. ad Tomum VIII. a pag. 67. ad pag. 72. sub titulo: *De Essentia Divinitatis Liber unus*.

X. pag. 75. *b*. Eiusdem de Vita Christiana Liber. Inc. *Quid Christianum agere conveniat*. Des. *nisi aut legentem inveniat, aut orantem*.

XI. pag. 77. Eiusdem de Concordia Evangelistarum Libri IV. praevia Retractatione, ut in Codice IX. Plutei XVI. supra pag. 497. §. III.

XII. pag. 125. Eiusdem de duodecim gradibus abusionis. Ibid. §. IV. sub S. Cypriani nomine.

In primo folio legitur: *Istud Volumen est ad usum Fratris Bonaventurae Alberti de Florentia de Ordine Fratrum Minorum*. Tum sequitur index Operum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & duabus rudi penicillo depictis, quarum una B. Augustinum Monacho cuidam ante se genuflexo benedicentem repraesentat. num. 191. designatus. Constat foliis scriptis 128.

S. AVGVSTINI DE SERMONE DOMINI IN MONTE.

I. pag. 1. S. Augustini de Sermone Domini in Monte Libri II. praevia Retractatione ex Libro I. Cap. XIX. ut in Cod. III. Plut. XVII. supra pag. 503. §. VIII. Heic ultima verba secundi Libri alia antiqua manu suppleta sunt. *Cod. III.*

II. pag. 65. Chrysostomi Sancti Ioannis Constantinopolitani Episcopi Liber de reparatione lapsi, ut in Cod. II. Plut. XVII. supra pag. 502. §. XVII. Heic tamen finis diversus.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XI. elegantissimae scripturae, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 192. designatus. Constat foliis scriptis 96.

S. AVGVSTINI OPERA VARIA, ET FR. AEGIDII DE COLVMNA QVAEDAM.

I. pag. 1. BEati Augustini de Incarnatione Verbi ad Ianuarium Libri II. Primus inc. *Species verae eorum, quae per praedicationem Apostolicam manifeste traduntur, istae sunt*. Alter des. *quam hic recipiuntur*. In Append. ad Tomum VIII. a pag. 51. ad pag. 62. *Cod. IV.*

II. pag. 11. *b.* Eiusdem de Invisibilitate atque Incommutabilitate Dei Liber, ut in Cod. II. huius Plutei supra pag. 530. §. IX. sub titulo *De Essentia Divina*.

III. pag. 16. *b.* Eiusdem de Oratione Dominica Liber, ut in Codice III. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 6. §. VI.

IV. pag. 24. Eiusdem de Fide Sanctae Trinitatis Libri II. Ibid. §. VII.

V. pag. 31. *b.* Eiusdem de Fide rerum invisibilium Liber. Inc. *Sunt qui putant Christianam religionem*. Des. *in littore separari*. Operum Tomo VI. a pag. 141. ad pag. 150.

VI. pag. 35. *b.* Eiusdem de Patientia Liber. Inc. *Virtus animi, quae Patientia dicitur*. Des. *donatum est castitati*. Ibid. a pag. 533. ad pag. 546.

VII. pag. 39. Eiusdem de singularitate Clericorum Liber, ut in dicto Codice III. Plut. XII. Catalogi Tom. cit. pag. 7. § X

VIII. p. 55. *b.* Eiusdem contra Quaestiones Adamantii Manichaei discipuli Liber. Inc. *De eo quod scriptum est: in principio fecit Deus caelum & terram*. Des. *ab errore vincuntur*. Tom. VIII. Operum a pag. 111. ad pag. 150.

IX. pag. 73. *b.* Eiusdem Liber de gestis Pelagii contra adversarios Gratiae D. N. I. C. Inc. *Posteaquam in manus vestras*. Des. *plurimis notior*, Tom. X. a pag. 191. ad pag. 228.

X. pag. 89. *b.* Concilium Carthaginis contra Pelagium, vel Caelestinum discipulum eius. Inc. *Domino beatissimo & honorandissimo Sancto Fratri Innocentio Aurelius, Numidius, Rusticianus &c. qui in Concilio Carthaginis Ecclesiae adfuimus. Quam ex more ad Carthaginensem Ecclesiam solemniter venissemus*. Des. *unde omnes in Dei misericordia gaudeamus*. Tom. II. pag. 617. Epist. CLXXV.

XI. pag. 91. Innocentii Papae Vrbis Romae ad eumdem Aurelium Epistola. Inc. *Innocentius Aurelio, Numidio &c. In requirendis Dei rebus* (1). Des. *transmisisse* (2): *& alia manu, bene valete, fratres: & ad latus: Data VI. Kal. Febr. post Cons. Theodosii Aug. septies & Iunii quarti Palladii V. C.* Ibid. pag. 635. Ep. CLXXXI.

XII. pag. 93. Concilium Millevitanum. Inc. *Domino beatissimo meritoque venerabili honorando Papae Innocentio Silvanus, Valentinus &c. ex Concilio Millevitano in Domino salutem. Quare* (3) *te Dominus gratiae suae munere*. Des. *scripsisse comperimus*. Ibid. pag. 620. Ep. CLXXVI.

XIII. p. ead. *b.* S. Innocentii Episc. ad idem Concilium Epistola. Inc. *Innocentius Silvano, Valentino &c. Inter ceteras Ecclesiae Romanae curas*. Des. *spiculis malae disputationis armavit*. Ibid. pag. 638. Ep. CLXXXIII.

XIV. pag. 95. B. Augustini ad Marcellinum de Baptismo parvulorum fragmentum. Inc. *Clarissimo filio Marcellino Augustinus Episcopus, servus Christi, servorumque Christi in Domino salutem. De Quaestionibus, quas mihi proposueras*. Des. *sicut eum qui noverunt, loquuntur bonum*........Tom. X. a pag. 71. ad pag. 73. lin. 21. & est initium Libri III. *De peccatorum meritis, & remissione, & de baptismo parvulorum*. Tum subiicitur in Codice *Exemplum Edicti*, quod inc. *Iunius quartus, Palladius Monaxio, & Agricola iterum VV. CC. Praefecti Praetorio dicunt in Pelagium atque Caelestium &c.*

XV. pag. 96. Eiusdem Fides. Inc. *Audi ergo iam fidem meam*. Des. *& plura quidem dici possunt, & diligentius disputari. Explicit*. Est pars Epistolae CCXXXVIII. ad Pascentium Tomo II. a pag. 856. §. X. usque ad initium §. XXVI. pag. 860.

XVI. pag. 109. Eiusdem de visitatione infirmorum Libri II. Primus inc. *Visitationis gratia nepoti meo charissimo morienti extremum vale dicturus, hesterna die processi*. Alter des. *iustificatus ab eo, qui vivit &c.* In Append. ad Tom. VI. a pag. 253. ad pag. 260.

XVII. pag. 115. *b.* Eiusdem Liber de decem plagis & decem praeceptis, ut in Codice VII. Plutei XVI. supra pag. 494. §. XV.

XVIII. pag. 117. *b.* Augustinus de lapsu mundi, seu potius Sermones XXV. qui fere omnes inter eius Sermones editos in Tomo V. occurrunt, & quidem hoc ordine:

Ordo Codicis — *Ordo edit.*

I. pag. cit. inc. *Omnis homo &c.* LX.

II. pag. 120. inc. *Scriptura, quae modo in auribus vestris lecta est admonuit nos*. Des. *& qui se humiliat exaltabitur*.

III. pag. 123. inc. *Duo sunt quae in hac vita veluti laboriosa praecipiuntur a Domino*. Des. *ubi nullum timeas inimicum* ———— XXXVIII.

Huius tamen Sermonis in editione finis est diversus.

IV. pag. 125. inc. *Non dubito, dilectissimi fratres &c.* ———— CCCXLVIII.

V. pag. 126. inc. *Potissima patris nostri Abrahae fides reddita nobis*. Des. *erit ergo illic sabbatum sabbatorum, ut quod hic desideramus*.

VI. pag. 132. inc. *Audivimus, & contremuimus &c.* ———— XXII.

VII. pag. 134. *b.* inc. *Divinae lectiones omnes &c.* ———— CLXX.

VIII. pag. 137. inc. *Interrogati Iudaei &c.* ———— XCI.

IX. pag. 139. inc. *Dominus noster Iesus Christus, fratres, quantum &c.* CCCXLI.

X. pag. 141. *b.* inc. *Quoniam Domino gubernante &c.* ———— LXV. Ap.

XI. pag. 142. *b.* inc. *Iesus filius Mariae in eremo pugnabat &c.* ——— CCCLXXXII.

XII.

(1) In edit. *In requirendo de his rebus*.
(2) In edit. *praeteriisse*.
(3) In edit. *Quia*.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

XII. pag. 143. *b.* inc. *Erudimini omnes &c.* — XIII.

XIII. pag. 145. *b.* inc. *Cantavimus Domino &c.* — XIV.

XIV. pag. 147. inc. *Decorem domus Dei &c.* — XV.

XV. pag. 149. *b.* inc. *Lectiones divinorum eloquiorum &c.* — XLVIII.

XVI. pag. 151. inc. *Lectiones sanctas plures &c.* — XLIX.

XVII. pag. 153. *b.* inc. *Apostolum Petrum &c.* — CXLVII.

XVIII. pag. 154. inc. *Lectio divina &c.* — CLI.

XIX. pag. 156. inc. *De charitate nobis &c* — CCCXLIX.

XX. pag. 157. *b.* inc. *Evangelica lectio, quae modo personuit &c.* — LXXXV.

XXI. pag. 159. inc. *Quaestionem propositam Iudaeis &c.* — XCII.

XXII. pag. ead. *b.* inc. *Domini fratres, & coëpiscopi &c.* — XCIV.

XXIII. pag. 160. inc. *Qui Deum timetis &c.* — CVII.

XXIV. pag. 161. inc. *Poenitentes, poenitentes &c.* — CCCXCIII.
Hic Sermo in fine est aliquantum diversus.

XXV. pag. 162. inc. *Multa nobis, fratres &c.* — CCCXLVII.
Hic ultimus Sermo desinit in verbis: *de quibus in primo gradu poenitentiae dolore fleverunt*, quae incidunt in pag. 1341. §. III. lin. 17. Tum subditur: *Explicit Augustinus de lapsu mundi. Deo gratias. Amen.*

XIX. pag. 164. Sequuntur alia manu continuationes super Librum Canticorum editae a Fratre Aegidio Ordinis Fratrum Eremitarum, praevio Prologo, qui inc. *Sonet vox tua in auribus meis &c.* Des. *ad expositionem litterae*. Expositio inc. *Osculetur me &c. Intentio principalis huius Operis est &c.* Des. *dignetur nobis dare Deus, qui est benedictus in saecula. Explicit sententia super Libro Canticorum data sensum continuum in eodem, ut supra*. Occurrit etiam in Cod. VIII. Plutei VIII. supra pag. 380. §. II. sed sine nomine auctoris.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. exeuntis, duplici manu, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & indiculo in principio, num. 193. notatus. Constat foliis scriptis 195.

S. AVGVSTINI SERMONES, AMBROSIVS SVPER APOCALYPSIM &c.

Cod. V. I. pag. 1. AVgustini Liber de Verbis Apostoli, seu potius Sermones XXIV. qui hoc ordine progrediuntur:

Ordo Cod. *Ordo edit.*

I. De Corpore & Sanguine Domini, & de verbis Apostoli: *cum timore, & tremore vestram ipsorum salutem operamini*. Inc. *Audivimus veracem magistrum &c.* Exstat in Tomo V. sub num. — CXXXI.

II. pag 3. inc. *Omnium Christianorum spes &c.* — CIX. App.

III. pag. 4. inc. *Si consideremus, fratres, ante gratiam Domini &c.* — CLXIII.

IV. pag 6. *b.* inc. *Audivimus concorditer quae &c.* — CLIII.

V. pag. 9. *b.* inc. *Hesternam lectionem de Apostoli Pauli Epistola &c.* CLIV.

VI. pag. 13. inc. *Hesterna lectio sancti Apostoli &c.* — CLV.

VII. pag. 16. inc. *Apostolum audivimus, psalmum audivimus &c.* — CLXV.

VIII. pag. 18. inc. *Audivimus beatum Apostolum Paulum dicentem &c.* CLXXIV.

IX. pag. 20. inc. *Quod lectum est modo &c.* — CLXXV.

X. pag. 22. inc. *De divinis lectionibus &c.* — CLXXVI.

XI. pag. 23. *b.* inc. *Psalmus, quem cantavimus Deo &c.* — XXVI.

XII. pag. 26. inc. *Sine dubio, fratres &c.* — XXX.

XIII pag. 28. inc. *Verbi Dei altitudo &c.* — CLVI.

XIV. pag. 31. inc. *Inter cetera, quae dicenda videbantur ad baptismum parvulorum noster sermo deductus est.* Des. *qua diligentia postea non erit impietas. Conversi &c.*

XV. pag. 35. *b.* inc. *Ad Apostolicam lectionem aures &c.* — CLXIX.

XVI. pag. 39. *b.* inc. *Apostolum beatum audivimus exhortantem &c.* — CLVIII.

XVII. pag. 41. inc. *Hesterno die de iustificatione nostra &c.* — CLIX.

XVIII. pag. 43. inc. *Apostolum audivimus, quum legeretur &c.* — CLXI.

XIX. pag. 45. *b.* inc. *Beati Apostoli Epistola quum legeretur &c.* — CLXXVIII.

XX. pag. 48 inc. *Quomodo iunua &c.* — XXVII.

XXI. pag. 49. *b.* inc. *Quia lex veteris testamenti custodita timorem habebat.* Des. *quam infirmum debeamus diligere propter Christum.*

XXII. pag. 51. inc. *Omnes nos per Apostolum &c.* — CLXIV.

XXIII. pag. 53. *b.* inc. *Sicut Apostolum dixisse meminit &c.* — CLVII.

XXIV. pag. 55. inc. *Apostolum, quum legeretur audistis &c.* — CLXVII.
Tum subiicitur rubrica: *Expliciunt Sermones Beati Augustini de Verbis Apostoli.*

II. pag. 56. Eiusdem de Mirabilibus Sacrae Scripturae Libri III. praevia Capitum tabula, & Epistola ita inscripta: *Venerantissimis Urbium & Monasteriorum Episcopis, &*

 Pre-

Presbyteris maxime Carthaginensium Augustinus per omnia subiectus optabilem in Christo salutem &c. Inc. *Beatissimi, dum adhuc viveret mei Patris Eusebii*. Def. *occasione aliqua non fastidimus*. Liber primus inc. *Quum omnipotentis Dei auxilio de mirabilibus rerum inprimis tractare sermonem incipiamus*. Tertius def. *& ceteri exemplo huius castigarentur*. In Append. ad Part. II. Tomi III. a pag. 985. ad pag. 1016.

III. pag. 80. Sequuntur alia manu eiusdem Meditationes (1). Inc. *Domine Deus meus da cordi meo te desiderare &c.* & progrediuntur usqne ad Caput X. inclusive. In Appendice ad Tom. VI. a pag. 107. ad pag. 111.

IV. pag. 83. *b.* Meditatio excitans animam ad quaerendum Deum & inveniendum. Inc. *Eia nunc homuncio &c.* Est Meditatio XXI. in editione Operum S. Anselmi curante Gabriele Gerberon, Venetiis per Iosephum Coronam MDCCXLIV. fol. Tom. I. pag. 338. sed in fine aliquantum diversa.

V. pag. 84. *b.* Sequuntur aliae Meditationes, & Orationes numero XX. sub Augustini nomine, quarum prima inc. *Deus meus, & Dominus meus, spes mea, & gaudium cordis mei*. Vltima desinit imperfecte in verbis: *incomprehensibilis, nullius indigens, ipse sibi sufficiens, magnus Deus*........adnotato in calce paginae ab alia manu *deficit*. Inter has pag. 90. *b.* occurrit Hymnus de Gloria Paradisi (2), qui inc.

Ad perennis vitae fontem
Mens sitivit arida.

Def.

Teque merear potiri
Sine fine praemio. Amen.

VI. p. 92. Eiusdem super Cantica Canticorum Liber, cum Prologo, qui inc. *Salomon inspiratus Divino Spiritu composuit hunc libellum de Nuptiis Christi & Ecclesiae &c.* Expositio inc. *Osculetur me &c. Desiderantis vox est Synagogae adventum Christi*. Def. *quum homo fieri volens, se hominibus praebuit, incomprehensibilis voluit comprehendi*.

VII. pag. 118. *b.* Collationes VII. de morte, sine nomine auctoris. Inc. *Consummatus in brevi explevit tempora multa. Sap. Philosophus dixit: in tria tempora vita dividitur*. Def. *cinis & cilicium sunt arma poenitentium; unde versus:*

Imposito cineri capiti subeant tibi quinque,
Mors, crux cum scelere submisso debilitasque,
Sexta sit inventa veteri pro crimine poena.

VIII. pag. 122. Excerptum ex Ambrosio super Apocalypsi de expositione duodecim Lapidum pretiosorum. Inc. *Fundamentum primum in Ecclesia est iaspis*. Def. *sicut vitrum pellucidum*.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. triplici manu, binis columnis, cum indiculo in principio, titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 194. designatus. Constat foliis scriptis 122.

S. AVGVSTINI OPERA QVAEDAM.

I. pag. 1. DIalogus Aurelii, & eximii Doctoris, beatissimi Patris nostri Cod. VI.
Augustini (*sic*) ad Paullum Orosium (3), seu, ut inscribitur in editione, *Quaestionum LXV. Dialogus sub titulo Orosii percontantis, & Augustini respondentis*, ut in Codice III. Plutei XVII. supra pag. 504. § XII. Tum sequitur Octastichon illud elegiacum, prosae tamen adinstar exaratum, & mendis scatens, in laudem Augustini, quod occurrit in Codice IX eiusdem Plutei XVII. supra pag. 522. §. XXXII.

II. pag. 21. *b.* Eiusdem Liber ad Paullinum Episcopum de cura agenda pro mortuis, ut in Cod VIII. Plutei XVI. supra pag. 495. §. VI In fine: *Explicit Liber Beati Augustini Episcopi ad Paullinum Episcopum de cura agenda pro mortuis, quem scripsit pro suo usu Frater Christophorus de Vulterris Lector Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini. Amen.* Inferius vero hoc monumentum: *Iste Liber est Fratris Pasquini Laurentii de Vulterris Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini eiusdem Civitatis*.

Pro Codicis custodia compacta sunt octo folia, quatuor in principio, totidemque in fine, quibus continetur fragmentum Expositionis in varia loca Prophetarum, manu saeculi XII.

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIV. ineuntis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 195. designatus. Constat foliis scriptis 34.

S. AVGVSTINI, HVGONIS, SENECAE, LOTHARII CARD ET ALIORVM QVAEDAM.

I. pag. 1. S. Augustini Liber de Aedificatione Orthodoxae Fidei, ut Cod. VII.
in Codice IX. Plutei XVII. supra pag. 519. §. III. sub titulo *De Ecclesiasticis Dogmatibus*; sed heic Tractatus multo est longior, nam post verba, *& similitudinem in moribus inveniri*, in quibus in illo desinit, in hoc progreditur per alia Capita VIII. suis instructa titulis, quorum primum, quod in superiorum continuatione Capitum est XLI. inscribitur: *Observatio a communione bibendi*, & inc. *Plerique boni Christiani propterea tacent,* ut

(1) Ex tituli verbis rubricatis: *Expliciunt Lamentationes Anselmi. Incipiunt Meditationes Augustini*, eruimus hanc alterius esse Codicis partem.

(2) Est Caput XXVI. Libri Medit. in Append. ad Tom. VI. pag. 117.

(3) Ita habet titulus in calce Operis appositus; nam in principio est anepigraphum.

ut sufferunt aliorum peccata, quae noverunt, quia documentis saepe deserantur. Vltimum, nempe XLVIII. cui titulus *De Mota*, des. *nam quis alius noster est finis, nisi pervenire ad regaam, caias nullus est finis?*

II. pag. 7. Regula Clericorum Beati Augustini, cum Commento, seu Expositione Hugonis de Sancto Victore. Textus inc. *Ante omnia &c.* Comment. inc. *Ad hoc nobis divina praecepta leguntur, quateans lecta intelligantur; intellectu, opere compleantur*. Textus des. *non iadacentur*, Comment. des. *colitur autem sacrificio laudis, actionibusque gratiarum, ut cultor eias non in se ipso, sed in illo glorietur*. In editione Operum Hugonis de S. Victore studio, & industria D. Thomae Garzonii Moguntiae per Ant. Hierat MDCXVII. fol. Tom. II. a pag. 4. ad pag. 19. Sequitur deinde pag. 28. alia manu excerptum de multiplici potestate Baptismi.

III. pag. 29. Eiusdem Aurelii Augustini de Vera Innocentia Liber, ut in Cod. IX. Plut. XVI. supra pag. 497. §. V.

IV. pag. 47. *b.* Senecae Epistolae ad Lucilium num. CXXIV. inter quas pag. 52. *b.* & seqq. inseruntur etiam aliae Epistolae XIV. mutuae ipsius Senecae ad Paullum, & Paulli ad Senecam, Hieronymi testimonium de Seneca, & ipsius Epitaphium, ut alibi. In calce vero subiiciuntur Summaria uniuscuiusque Epistolae, hoc praemisso titulo rubricatis litteris exarato: *Capitula & rubricae Epistolarum Annaei Lucii Senecae, qui fuit mentis colonus, & cultor morum, Philosophiae moralis studiosissimus aemulator, & beatissimo Paullo a puero mira familiaritate coniunctus, ad amicum suum Lucillum has morales fecit Epistolas mira exhortatione distinguens moralem Philosophiam*.

V. pag. 212. Excerpta varia, utplurimum moralia, ex Plauti Captivis, & Gurgulione, ex Ambrosii Hom. V. in Hexaëmeron, & ex Libris de Officiis, ex Hieronymi Epistolis, & Persii Satyris.

VI. pag. 215. Sequuntur aliae duae Epistolae Senecae, quarum prima initio murila; altera est ad Lucilium de Liberalibus Artibus, quae ob Codicem male compactum ex suo loco avulsae sunt.

VII. pag. 218. *b.* Eiusdem de Fortuitis Bonis Liber, ut in Cod. XXXVIII. Plutei LXXVI. Catalogi Tom. III. pag. 109. §. III. ubi *De Remediis Fortuitorum* inscribitur.

VIII. pag. 222. Lotharii, licet nomen non appareat, Liber de Miseria Humanae Conditionis, in tres partes divisus, praevia Epistola *Domino Patri Reverendissimo divina dignatione Portuensi Episcopo &c.* ut in Codice XXVII. Plut. XII. Catal. Tom. I. pag. 32. §. XII. sub titulo *De contemptu Mundi*.

IX. pag. 233. Sequuntur Sermones varii anepigraphi, & praedicabilia quaedam; unus pag. 238. inscribitur *De proprietatibus linguae, sive Sermo contra iracundiam*, & inc. *Lingua est refraenanda, quia lingua est universitas iniquitatis &c.* Desumpta autem sunt haec Praedicabilia ex Patribus Bernardo, Augustino, Gregorio, Hieronymo, Seneca, Beda, Anselmo &c.

X. pag. 245. Quaestiones variae, partim physicae, partim metaphysicae, Magistri Roberti Grossetet, ut eruitur ex epigraphe in ipsarum calce apposita. Harum principium, quum sint mutilae, non damus. Finis vero ita habet: *istas tamen Quaestiones ideo numeravimus, ne crederet quis fatuus nos cuncta dixisse, quae circa liberum arbitrium essent dicenda; & hoc ideo quia alia de hac materia disputavimus. Expliciunt Quaestiones Magistri Roberti Grossetes*. Tum subiicitur alia *Quaestio* (item metaphysica) *Magistri Randulphi de Heam*.

XI. pag. 263. Alius Sermo anepigraphus in illa verba: *Non erit heres filius ancillae cum filio liberae*. Inc. *Charissimi, legitur in hodierno Evangelio, quod Dominus multas gentes multiplicatis paucis panibus paverit*. Des. *talis ergo est hereditas filii liberae, quam nobis praestare dignetur, qui vivit &c.*

XII. p. 266. Codicem claudunt Explanationes variae in quaedam loca Psalmorum; Excerpta ex Augustino, & Hugone; Declaratio Orationis Dominicae; necnon pag. 270. *b.* Carmina quaedam Gallica Provincialia.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. varia manu, difficillimis & breviatis litteris exaratus, & num. 196. designatus. Constat foliis scriptis 272.

SS. AVGVSTINI, GREGORII NAZIANZENI, ET AMBROSII OPERA QVAEDAM &c.

I. pag. 1. S. Augustini de decem Chordis Liber, ut in Codice VIII. Plut. XVI. supra pag. 496. §. VII. *Cod. VIII.*

II. pag. 13. Eiusdem de Vita Contemplativa, & Activa Liber, seu Libri III. (1) Primus inc. *Contemplativa vita*. Tertius des. *& ab ipsa ea perditio, qua perire ultam cupis incipiat*. In editione Operum D. Prosperi Coloniae Agrippinae MDCXXX. 8. a pag. 187. ad pag. 294. usque ad Caput XXX. exclusive. Reliqua enim Capita usque ad finem Libri in Codice desiderantur.

III. pag. 34. S. Gregorii Nazianzeni Apologeticus ex Graeco in Latinum translatus a Ruffino Presbytero, ut in Cod. XXXI. Plut. XVII. Catalogi Tom. I. pag. 355. §. I. ubi finis diversus; heic autem in varias sectiones, adpositis unicuique titulis rubricatis, dividitur, quarum ultima inscripta: *Exemplum, quod valet ad suadendum*, des. *sed quia adhuc verbis prolixioribus opus est, habetis iam vos, o Pastores, & Compastores &c.*

IV.

(1) Alia manus addidit: *Iste Liber est Prosperi, & non Augustini*.

IV. pag. 49. *b.* Eiusdem de reconciliatione Monachorum Oratio. Ibid. pag. 356. §. VII.

V. pag. 55. *b.* Eiusdem de grandinis vastatione, quum Pater Episcopus reticeret. Ibid. §. VIII.

VI. pag. 61. Eiusdem de Hieremia Propheta Oratio dicta praesente Imperatore, apud quem intercedit pro quodam periclitante. Ibid. §. VI.

VII. pag. 64. *b.* Eiusdem in semetipsum de agro regressum ad fratres suos, quos ad tempus reliquerat. Ibid. § V.

VIII. pag. 70. Eiusdem de Epiphaniis, sive de Natale Domini. Ibid. pag. 355. §. II.

IX. pag. 74. *b.* Eiusdem de Luminibus, quod est de secundis Epiphaniis. Ibid. §. III.

X. pag. 79. Eiusdem de Pentecoste de Spiritu Sancto dicta in Ecclesia Constantinopolitana. Ibid. pag. 356. §. IV.

XI. pag. 84. S Ambrosii de vinea Naboth Liber, ut in Cod. IV. Plut. XIV. Catal. Tom. I. pag. 93. §. XI.

XII. pag. 92. Excerpta quaedam brevia de poenitentia Nabuchodonosor, Achab, & Manasse Regum, necnon dicta Sanctorum, scilicet Ambrosii, Origenis, Hieronymi, Augustini, Gregorii &c. de potestate solvendi peccata.

XIII. pag. 94. Anonymi (1) Capita quaedam Theologica de decem legis praeceptis; de peccatis, & quot modis committuntur; de donorum, & virtutum differentia; de nominibus Personas distinguentibus &c. Inc. *Dicto quae fuissent remedia ante legem contra peccatum, restat videre quae sint superaddita per ipsam legem* (2). Des. *Christus tamen ab aeterno*.

XIV. pag. 101. De quibusdam nominibus Hebraicis secundum Hieronymum. Inc. *Beatissimus Hieronymus, vir eruditissimus, & multarum linguarum peritus, Hebraeorum nominum interpretationem primus in Latinam linguam convertit*. Des. *quoniam vero substantia apud Graecos persona intelligitur, non natura*.

XV. pag. 107. Anonymi Tractatus de Purgatorio, & de poenis diversis, quibus torquentur illic animae purgandae. Inc. *Rector cuiusdam religiosae congregationis, quem bene noveram*. Des. *nunc ad ea, quae omisimus de poenis, & quorumdam meritis, quos pridem in saeculo videram, & in locis superius memoratis cruciatibus addictos inveneram styli cursum reflectamus*.

XVI. pag. 124. Tractatus, ut hic intitulatur, superioris pars secunda, in qua agitur de Gaudiis Paradisi. Inc. *Iam vero quia multa ex his quae in locis tormentorum comperimus, prout potuimus, breviter fideli potius, quam phalerato sermone digessimus, heic de poenis, & de animabus in eis positis narrationem nostram concludimus, dicturi consequenter de gaudio, & exsultatione Beatorum, in sede amoena & iucunda*. Des. *me a ducis mei dulci comitatu ex insperato destitutum inveni. Ad me ipsum igitur &c.* Subiicitur deinde tabula rerum notabilium per alphabetum, quae in hisce duobus Tractatibus enarrantur.

XVII. pag. 130. Sequitur alia manu Anonymi Expositio super Epistolas Paullinas. In primam ad Romanos inc. *Iustus autem ex fide vivit. Sic expone. Iustus est ex fide omnis qui iustus est, & ita vivit, non vita ista, quae praesens est, sed futura, & aeterna, quae est merces fidei*. In ultimam ad Hebraeos des. *unde Dominus per Prophetam dicit: misericordiam volo, & non sacrificium*.

XVIII. pag. 174. *b.* Anonymi Expositio in aliquot Psalmos. Inc. *Ad te Domine levavi animam meam. Ecclesia ut secure valeat petere quae sequuntur, praemittit de suo desiderio & dilectione, quam habet ergo Dominum, sic ad totum loquitur: o Domine, ego levavi*. Des. *exaudiet, & salvos faciet eos. Deinde concludit de iustitia, dicens: Custodit Dominus omnes diligentes se &c.* Tum sequuntur pag. 200. *b.* praecepta quaedam circa memoriam artificialem, parvi quidem momenti.

In primis quatuor foliis legitur tabula rerum notabilium super Augustini & Gregorii Nazianzeni Opera, quae in hoc continentur Codice, per alphabetum disposita, & manu Fratris Thedaldi exarata.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. varia manu, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 201.

S. HIERONYMI COMMENTARIUS IN QUASDAM PAULLI EPISTOLAS.

I. pag. 1. S. Hieronymi Presbyteri Commentarius in Epistolam Paulli ad Ephesios in tres partes, seu Libros divisus, cum Prologo, ut in Codice VII. Plutei XIX. Catalogi Tom. I. pag. 508. §. IV. Heic autem Prologus ab illo diversus est, & inc. *Sapientem virum &c.* ut in Codice II. Plutei XV. supra pag. 464. §. IV. Cod. IX.

II. pag. 36 *b.* Eiusdem Commentarius in Epistolam ad Titum, cum Prologo, ut in cit. pag. 464. §. V.

III. pag. 50. *b.* Eiusdem Commentarius in Epistolam ad Philemonem, cum Prologo. Ibid. §. VI.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, grandiori littera exaratus, & num. 198. designatus. Constat foliis scriptis 57.

HIE-

(1) Supra alia manu addidit *Hugo*.
(2) Ex hoc principio videtur esse continuatio alicuius Operis, cuius prima pars desideratur in Codice, ac revera hinc incipit diversa manus scriptoris.

HIERONYMI EXPLANATIO IN ZACHARIAM.

Cod. X. I. pag. 1. Hieronymi Explanationum in Zachariam Prophetam ad Exsuperium Episcopum Tolosanum Libri III. Praefatio inc. *Vltimo iam autumni tempore*. Des. *interpretationis vela pandamus*. Expositionis Liber I. inc. *In mense octavo in anno secundo Dorii Regis factum est verbum Domini ad Zachariam filium Barachiae filium Addo Prophetam. LXX. in octavo mense anni secundi sub Dario*. Liber III. des. *quem de domo Domini afferunt auferendum. Explicit ad Exsuperium Episcopum Tolosanum Explanationum in Zachariam Prophetam Liber tertius. Deo gratias semper, Amen.* Exstat hic Commentarius etiam in Codice I. Plutei XIX. Catalogi Tom. I. pag. 503. una cum Expositionibus in alios XI. Prophetas Minores.

II. pag. 160 Quaestiones variae cum suis responsionibus circa creationem mundi, diluvium, arcam Noë, sacerdotium Melchisedech, Sampsonis robur &c. Inc. *De principio Mundi usque ad diluvium quot anni fuerunt? CCCCLII. Quando nec caelum, nec terra non erat, Deus autem ubi erat? Erat in se ipso, & in Verbum* (sic), *quia ex Deo processit Verbum &c.* In calce legitur: *Iste Liber est Monasterii de A . . . . no . . . .* (1)

In principio eadem antiqua manu legitur brevis Virgilii vita, cum hoc titulo: *De nobilitate, ac die, & tempore nativitatis, longitudineque temporis vitae Publii Vergilii Maronis discipuli Epidii Oratoris*. Inc. *Publius Vergilius Maro genere Mantuanus*. Des. *vixit vero annos LII. amicitia usus Imperatoris Augusti, & aliorum complurium probatissimorum virorum*. In aversa autem pagina habetur notitia de mensuris, ac ponderibus, quae inc. *Mensura iuxta numerum quidquid pondere, capacitate, longitudine, altitudine, animoque* (sic) *finitur*. Des. *hemina autem iuxta quosdam appendit librum unum, apud quosdam vero libram & dimidium, similiter sextarios*. Tandem in spatio vacuo inter alia monumenta omnino erasa, hoc unum superest, item ex parte erasum . . . . *avocato . . . dedit Magistra Ioseph filius Belli Petruia illa quae est iuxta Petraia Magistri Rustici, & Bonacursi pro pensione reddenda in festivitate S. Salvatoris XII. sol & I. cereo, & dent manducare II. . . . . .* (2) *a purificatione Sanctae Mariae est terminum. Testes Vbertello Magistro quondam Rusticello & Varnello anni Domini MCXCII. & Martino de Cosselle quondam Adamini*.

Codex membranac. Ms. in 8. quadrato Saec. X. ubi Graeca verba adferuntur ab eadem antiqua manu, quae cum Latina etiam interpretatione ad marginem repetuntur, num. 199. designatus. Constat foliis scriptis 161.

PLVTEVS XIX. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. X.

C O D E X I.

S. GREGORII PAPAE MORALIVM PARS PRIMA.

B. Gregorii Papae Moralium Libri XIX. priores, praevia singulis Capitum tabula, primo excepto. Praecurrit Epistola *Reverentiss. & Sanctiss. fratri Leandro Coëpiscopo*, ut in Cod. I. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. pag. 458. Haec autem prima pars definit in Libro XIX. & in verbis: *quae sacrum eloquium restaurari semper per studium subsequentium credebat. Explicit Liber nonus decimus*.

Codex membranac. Ms. in fol. atlant. Saec. XI. binis columnis, mirae pulcritudinis, cum titulis maiuscula littera exaratis, & initialibus variis coloribus eleganter depictis, num. 200. designatus. Constat foliis scriptis 212.

S. GREGORII PP. MORALIVM PARS II.

Cod. II. Altera pars Moralium Beati Gregorii Papae a Libro XX. usque ad XXXV. praevia singulis Capitum tabula. Liber XX. inc. *Quamvis omnem scientiam atque doctrinam*. Vltimus des. ut in Cod. II. Plut. XVIII. Catal. Tom. cit. pag. 459.

In primo folio hoc monumentum legitur: *Anno Domini MCCLVI. mense Septembri Albertus filius loco.... de voluntate Domini Alexandri Papae IV. Procurator Fratrum Minorum de Sancta Cruce recollegit a Magistro Cancellaria Physico Moralia B. Gregorii Papae super Iob pro pretio sex' librarum Pisanorum* (sic) *de consensu & voluntate Domini Marsoppi tunc Ple-*

(1) Erasa omnino scriptura.
(2) Vbi puncta apposuimus, quidam vocis nexus occurrit, cuius vim, ac potestatem minime divinando assequi licuit.

Plebani Ecclesiae S. Lazari de Curia Summi Fontis, ad quam Ecclesiam praedictus Liber pertinere cognoscitur, praesentibus Ronuccio quondam Paganelli de Canigianis, Donato Medico, filio quondam Vecchi, & Henrico filio Deti, & Fratre Benedicto de Ordine Fratrum Minorum, filio quondam Davini, & Fratre Gherardo filio Domini Vpizini, quos deinde praedictus Magister Cancellarius, praesentibus dictis testibus, confessus est se recepisse a dicto Alberto. Ego Frater Gerardus praenominatus hanc scripturam propria manu conscripsi. Tum sequitur Sermo quidam, ut videtur de tribulationibus, satis prolixus, & diversa manu exaratus.

Codex membranac. Ms. in fol. atlant. Saec. XI. binis columnis, ornatus, & ab eadem manu, qua superior, exscriptus, num. 201. designatus. Constat foliis scriptis 177.

S. GREGORII PP. SVPER EZECHIELEM HOMILIAE, EXCERPTA EX SYNONYM, ISIDORI, AMBROSII EXPOSITIO S. TRINITATIS.

Cod. III. I. pag. 1. S. Gregorii Papae super Ezechielem Prophetam Homiliae XXII. ut in Cod. VI. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. pag. 464. §. I. Heic autem nulla praecurrit Praefatio.

II. pag. 134 Sermo ex Synonyma (1) Isidori, &, ut alia manus addidit, sumptus ex Synonymis suis. Inc. *Lectio enim docet quid caveas, lectio enim docet quid attendas*. Des. *omnes in mansuetudine & charitate amplectere*.

III. pag. 135. Beatissimi Ambrosii de Expositione Sanctae Trinitatis Liber. Inc. *Nullus igitur, qui sanum sapit*. Des. *itaque perfectio ad gloriam & laudem nominis tui per infinita saecula saeculorum, Amen. Explicit Liber de laude almae Trinitatis*. In Append. ad Tom. II. alias cit edit. Paris. studio & labore Monachor. S. Mauri apud Io. Bapt. Coignard MDCXC. fol, a pag. 321. ad pag. 344.

Codex membranac, Ms. in fol. maiori Saec. XII. binis columnis, elegantissime exaratus, cum initialibus pictis, & titulis rubricatis, num. 203. designatus, Constat foliis scriptis 149.

S. GREGORII PP. HOMILIAE IN EZECHIELEM.

Cod. IV. S. Gregorii Papae Homiliae XXII. in Ezechielem Prophetam, dictae in Patriarchio Lateranensi, in Basilica quae appellatur Aurea, & in duas Partes divisae, quarum prior Homilias XII. altera X. complectitur. Primae Parti praecurrit Epistola inscripta: *Dilectissimo Fratri Mariniano Episcopo Gregorius servus servorum Dei &c.* ut in cit. Cod. VI. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. pag. 464. § I. Secundae Parti pag. 77. *b.* praemittitur titulus: *Incipiunt Homiliae Sancti Gregorii Papae urbis Romae in extrema parte Ezechielis Prophetae*; & Prologus, qui inc. *Quia multis curis prementibus*. Des. *restat ergo ut hoc palpando carpamus*.

In primo folio hoc monumentum legitur: *Ego Adilbero peccator solo nomine Presbyter, hunc Librum, scilicet Gregorium super Ezechielem, scribi feci, & ad servicium Dei destinavi ea intentione & conditione, ut pro meis meorumque amicorum, tam vivorum, quam defunctorum excessibus interveniat; quorum nomina haec sunt: Rouprecht, Wazmannus, Chunilinus, Godesulcus, Alrammus, Bruno, Theobaldus, Bruno, Wolfolth, Germunt, Bezimannus, Wazimannus, Harduicus, Ouuha, Adalbart, Pertha, Pertholt, Pertholt, Chadalhohus, Adalbertus, Eigilouta, Hemma, Gisila, Iudita, Tremont, Adalbert, Adalbert, Pertha, Hazila, Hazicha, Felicitas, Gisila, Wezila, Leugats, Azela, Reigilint, Richkart, Christina, Mathilt, Iunta, Heuima, Bernardus, Hilteburch, Egina, Waltherus, Tietricus*; spatio deinde unius pollicis cum dimidio interiecto sequitur: *Imiga, Pezili, Germunt, Diezivvip, Elisa, Ezimannus, Albertus, Woulpherus, Hugo, Marcvvart, Hazo, Gisila, Henricus, Wolfhart, Suanepurch, Albero, Pertholt*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori quadr. Saec. IX. littera ferme maiuscula, cum initialibus & titulis rubricatis, & icone Sancti Gregorii in littera initiali, pileum in capite quadratum adinstar Ducis Venetorum, pallium supra pectus, & humeros dupliciter iniectum, dextera pastoralem adinstar baculi superius intorti, ac sinistra volumen gestantis, num. 204. designatus. Constat foliis scriptis 147.

B. GREGORII PAPAE HOMILIAE IN EVANGELIA, ET PAVLI DIACONI SERMO DE ASSVMPTIONE B. MARIAE.

I. pag. 1. B. Gregorii Papae Homiliae XL. in Evangelia. Praecedit Epistola inscripta *Reverentissimo, & Sanctissimo Fratri Secundino Episcopo Gregorius servus servorum Dei*, quae inc. *Inter sacra*. Des. *certiores fiant* Hanc subsequitur tabula Evangeliorum, super quae habitae sunt Homiliae, adiectis paginarum, in quibus unaquaeque incidit, numeris, ad eas facilius inveniendas. Prima tamen Homilia, quae heic ponitur pro *Dominica I. in Adventu* in Evang. Matthaei: *Fuit Ioannes in deserto baptizans &c.* quaeque inc. *Adventum Dominicae praedicationis &c.* non est Gregorii, sed, ut inscribitur Cod. V.

in

(1) Sic est in Codice, sed praepositio *ex* interpolata est, & veteri scripturae erasae superaddita.

in titulo, Venerabilis Bedae Presbyteri, habeturque etiam in Codice XLI. Plur. XVI. Catalogi Tom. I. pag. 296. §. V. sine nomine auctoris, & in Codice XXXVI. Plut. XVII. ibid. pag. 362. §. IV. Bedae item Presbytero adscripta; ac propterea in superiori margine ante initium huius Homiliae antiqua manus adnotavit: *non scribas istam Homiliam, quia non est B. Gregorii*. Post hanc succedunt B. Gregorii Homiliae XL. quae collatae cum impressis in edit. Paris. studio & labore Monachor. S. Mauri apud Claudium Rigaud MDCCV. fol. Tom. I. pag. 1436. seqq. hoc procedunt ordine:

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. 6. *b.* Pro Dominica II. de Adventu in Evang. Luc. *Erunt signa in sole &c.*	I.
II. pag. 9. *b.*	VI.
III. pag. 11.	II.
IV. pag. 13. *b.*	III.
V. pag. 15. *b.*	IV.
VI. pag. 17. *b.*	V.
VII. pag. 19.	VII.
VIII. pag. 22.	VIII.
IX. pag. 23. *b.*	IX.
X. pag. 26. *b.*	X.
XI. pag. 29. *b.*	XI.
XII. pag. 32.	XII.
XIII. pag. 35. *b.*	XIII.
XIV. pag. 38.	XIV.
XV. pag. 40. *b.*	XV.
XVI. pag. 42. *b.*	XVI.
XVII. pag. 45.	XVII.
XVIII. pag. 55.	XIX.
XIX. pag. 56. *b.*	XVIII.
XX. pag. 58.	XX.
XXI. pag. 64.	XXI.
XXII. pag. 66. *b.*	XXII.
XXIII. pag. 71. *b.*	XXIII.
XXIV. pag. 73.	XXIV.
XXV. pag. 76.	XXV.
XXVI. pag. 81. *b.*	XXVI.
XXVII. pag. 86.	XXVII.
XXVIII. pag. 89. *b.*	XXVIII.
XXIX. pag. 91. *b.*	XXIX.
XXX. pag. 95. *b.*	XXX.
XXXI. pag. 100. *b.*	XXXI.
XXXII. pag. 103.	XXXII.
XXXIII. pag. 107. *b.*	XXXIII.
XXXIV. pag. 112.	XXXIV.
XXXV. pag. 120. *b.*	XXXV.
XXXVI. pag. 125.	XXXVI.
XXXVII. pag. 131	XXXVII.
XXXVIII. pag. 136.	XXXVIII.
XXXIX. pag. 143. *b.*	XXXIX.
XL. pag. 151.	XL.

II. pag. 148. In Homilia XXXIX. inter pag. 147. & pag. 150. inserta sunt duo folia Canonieas quasdam Constitutiones continentia, manu diversa, sed aeque antiqua exaratas, quarum tituli sunt:

I. Quod non debeant Officia Ecclesiastica pecuniis obtineri. Cap. XXX. de Can. Apostolorum.

II. Vt Ecclesia saeculari potentia minime pervadatur. Ex eisdem.

III. Quod non debeat Episcopus, aut quilibet ex Clero per pecunias ordinari. Cap. II. ex Conc. Chalcedon.

IV. De iis qui pretio sacram mercati sunt dignitatem. Hormisdae Papae.

V. De eadem re.

VI. Vt indignus non possit assumi ad honorem Sacerdotii. Ex Ep. Greg. Papae ad Syagrium Episc. Augustensem.

VII. Item in Capite Epistolae huius.

VIII. De Clerico ordinatione digno.

IX. De his qui ad Clerum creari non debeant. Ex eadem.

X. Vt accusandi, vel testificandi licentia criminosis non sit.

XI. Ex Concilio Geridensi de Clericis & Presbyteris.

XII. Vt cuncta quae Deo offeruntur, consecrata habeantur. Ex Conc. Aurelii Papae Cap. VIII.

XIII. De decimis. Ex Conc. Rotomanicae Cap. III.

XIV. Item de eadem re.

XV. Isidori sententia de illis qui Deum heredem faciunt.

XVI. De fugientibus ab Ecclesia.

XVII. De Ecclesia a compluribus coheredibus obsessa.

XVIII. Gregorii Epistola ad Petrum Subdiaconum. Exstat in cit. edit. Tom. II. pag. 496. num. IX.

III. pag. 158. *b.* Paulli Diaconi Sermo de Assumptione Sanctae Mariae, ut in Cod. XXIII. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. pag. 484. §. LXXV. ubi erat anepigraphus.

IV. pag. 163. *b.* In calce huius vetustissimi Homiliarii Necrologium adiectum est ab eadem antiqua manu, quae totum Codicem exscripsit, cui deinde subsequentibus temporibus additiones quaedam factao sunt, partim ut videntur Saeculo XII. & partim XIII. ita ut tres diversas manus in illo agnoscas. Nos igitur rerum antiquarum studiosis non ingratum facturos arbitrati, si monumentum hoc, quod aliquibus in locis, partim aevi diuturnitate evanidum, ac detritum, partim data opera deletum est, ab interitu vindicaremus, illud ex integro descriptum, in lucem proferre voluimus, lectores interim admonendo, vetustissimam manum rotundo, minus vetustam cursivo ut vocant charactere exhiberi, tertia vero ubicumque incidet, (incidit autem raro) eam nos notulis in calce paginarum adiectis indicaturos. Necrologium ita se habet:

Incip. Nomina defunctorum
annualis (*sic*).

Kal. Ianuarii. Ildiza obiit. *Iohannes obiit*.

IV. N. Obiit Boniza. *Obiit Petrus Sacerd. & Monach. S. Paulli Romae*.

III. N. Berta uxor Cici obiit.

II. N. Obiit Rodulphus filio Sengnori. Guido filius Rodulphi.

N.

VIII. Id. Obiit Teuza in pace.

VII. Id. Obiit Petrua Presbytero. *Obiit Albertus*,

VI. Id. *Obiit Petrus Episcopus & Monach. S. Mariae de Coneo*.

V. Id. *Guidus obiit, qui Rusticus fuit vocatus. Obiit Andreas Monachus de Monasterio S. Romuli* (1).

IV. Obiit Guinizus Presb, *Gerardus Custos Ospitii obiit*.

III. Obiit Bennone Monacho. Obiit Ermingarda.

II. Wilgelmus Monach. & Presb. de Coneo obiit (2).

Id. Berta obiit in paee. *Obiit Albertus Presb. de S. Georgio*,

XIX. Kal, Obiit Gerardus Monachus filius Curradi. *Obiit Azza. Ermingarda uxor Guidi migravit in pace*.

XVIII. Obiit Teuzo Monachua & Heremita.

XVII.

XVI.

XV.

XIV. *Obiit Vgo Monachus S. M. de Coneo, Obiit Gerardus*.

XIII. Frater Iohannes migravit, *Obiit Gualdruda*.

XII. Obiit Burdella in pace, quae & Queburga est vocata.

XI. Obiit Domnua Bonizus Monachua.

X. Migravit Vrso, & uxor eiua, atque frater eiua.

IX. Obiit Margarita,

VIII.

VII. Migravit Azo filius Bosonis,

VI.

V. Obiit Presbyrer Rodolfulinua in pace, *Obiit Alberga uxor Petri Stulti* (3),

IV.

III. Obiit Ildibrandua frater qui Bertini. *Obiit Iohannes de Marturi*.

II.

Kal. Febr. Obiit Abbas Berizua.

IV. N. Migravit Petrus Praepositus Locophanie.

III. Rainerius (4) obiit. Guido Notarius obiit.

II.

N. Obiit Iohannes & Griffo in paee, Obiit Petrua Presbyter de Sancto Pancratio.

VIII. Id. Obiit Albertus Presbyter de Sancta Agnen (5). *Obiit Iohannes Presbyter de Sancto Petro Mercato*.

VII. *Agnes Mo. obiit de Sancto Dalmatio, Iohannes Presbyter de Sancto* (6)....

VI. Migravit Ava. Obiit Ermingarda Monacha.

V.

IV. Ildegarda obiit.

III. Obiit Petro Presbytero. Obiit Moza. *Obiit Azzo filius. Petri Stulti*.

II. Obiit Andrea in pace. Obiit Raynerius filius Vbertelli.

Id. *Obiit Guido Presb. Anno D. MCCXL. Hic venit Bertoldus Clericus ad Plebem Sancti Appiani* (7).

XVI. Kal. Mart, migravit Remberto Levita.

XV. In pace obiit Lopulua, qui Dominicua nomen habebat.

XIV. Obiit Adaleita in paee (8). *Obiit Leo Monachus de S. Pasiniano. Obiit Guido Presbytero de Congregatione ista in pace. Iohannes Covicla, & Domnus Guido Abbas*,

XIII. Migravit Griffo Subdiaconus de Congregatione Sancti Apiani in pace.

XII. Berta Abbatissa S. Felicite, *Obiit Vgolino Comes in pace*,

XI. Obiit Bonicus.

X. Obiit Segnorello de Faltignano. *Obiit Iohannes*,

IX.

VIII. Migravit Presbyter Tebaldus.

VII. Migravit Petrua filio Olivi.

VI. *Obiit Azzo de Carraiola*,

V. Obiit Rusticua de Faltignano in paee, Obiit Rentio Notarios in pace.

IV Stanzo obiit *in* pace. Obiit Eufrosina Monacha.

III. Obiit Iohannes. Obiit Gerardus filio Cici,

II. Obiit Guido Presb.

Kal. Mart, *Gerardus frater Domini nostri Iohannis Camerarii*....

VI. N. *Obiit Lambertus filius Stefani. Obiit Petrus. Obiit Eufrosina Mon*.

V. Obiit Rentio Plebitaneua de Sancto Donato. Obiit Racco Monachua.

IV. Migravit Marta Castaniense in pace. *Obiit Ermingarda uxor*,

III. Obiit Thedaldua Cantor.

II. Obiit Berardus, Obiit Iohannes Custos de Ospitio de Fondeg.

N. Migravit Azzo Presbyter de Avarna.

VIII. Id. Ildebrando Monachus filio Tegrimi obiit in pace.

VII. *Obiit Guido Aurifex. Obiit Vberto de Pogui*.

VI. Obiit Iohannea, & uxor eiua Teuza, pater, & marer Gerardi Presbyteri,

V. Obiit Vbaldus Monachua. Obiit Guido Clericua, Martinua Co. istiua Ecclesiae obiit de Casale (9).

IV. Migravit Guazza Rusticus Abbas Vallisumbrosae,

III. Obiit Guinizo filius Ildebrandi in pace,

II. Ob-

(1) Tertia manus.

(2) Rubrica & maioribus litteris hoc nomen est exaratum.

(3) In calce huius paginae adiectum est: *IV. Id. obiit Martinus Presbyter*.

(4) In margine adiectum est *filius Guidi*.

(5) Maiuscula & rubricata littera,

(6) Videtur hic versus litura deletus.

(7) In margine adiicitur, tertia manu: *de Luca*.

(8) Maiuscula littera.

(9) Rubrica exhibetur *Martinus &c.*

II. Obiit Raineriua Monachua de Pasiniano pater Guibertini.

Id. migravit Vgo filio Petri. *Anno Dom. MCCXLI* . . . (1)

XVII. Kal. Apr.

XVI. *Obiit Berta reclausa de monte sancto.*

XV. *Obiit Teuza filia Lamberti.*

XIV. Obiit Iohannes Abbas de Cuneo.

XIII. Obiit Iazzo Presbytero. *Obiit Rodulfus Presbyter de Summa For.* . . . . *pater Alberti Presb.* (2)

XII. Migravit Sizo in pace.

XI. Obiit Petrua Canonicus Sanctae Florentin. Ecclesiae.

X. Obiit Guillia. Obiir Stefanua Sacerdos. *Obiit Brenellus Pater* (3).

IX. Obiit Petrns filio Rustici.

VIII. Obiit Placidus Monachua frater Petri Episcopi.

VII. Obiit Gerardus pater Amati.

VI. Obiit Vbaldus Clericus de Sancto Petro Mercato.

V. Obiit Gherardo. Obiit Bulgarinus.

IV. Berta obiit.

III.

II. *Obiit Imilla mater Azi de Colle. Obierunt in Domino Nustusu atque Gorsilinda monache.*

Kal. Aprilis. Obiit Seniorollua filius Dionisii.

IV. N.

III. *Obiit Teuza Presbyter & Canonicus Ecclesiae Sancti Martini.*

II. *Obiit Iohannes Conversus istius Ecclesiae. Migravit Presbyter Petrus de Pinitu.*

N. Obiit Bezaa, & filia sua Ermingarda.

VIII. Id. *Obiit Martinus filius Azzi de Pupiano. Dominu venerabilis Berta Abbatissa de Caprilia in pace.*

VII. *Obiit Cicio Presbytero.*

Dominicua Monachus in pace.

VI. Obiit Bulgarius Comes (4).

V. Obiit Andrea Monachus de Sancto Salvio in pace.

Obiit Ildebrandus (5).

IV. Obiit Bugula de Tassignano.

III.

II. Presbyter Baro obiit. Bonattus Monachus obiit (6).

Idibua obiit Beltrandua de Appiano . . *Obiit Ildebrandus* (7).

XVIII. Kal. Ma. Obiit Petrua Abbaa in pace. Obiit Erlinbaldus Mediolanensis. Obiit Alda (8).

XVII. Obiit Geraldo Abbas Sancti Salvatoris Serlatensis Cenobii.

XVI.

XV.

XIV. Obiit Martinus Monachus. Petrus . . . . .

XIII. Obiit Iohannea in pace, qui Presbyter fuit vocatua. Andreas obiir de Colle (9).

XII. Obiit Guidus Presbyter in pace. *Obiit Iohannes Monachus & Prior de Coneo . . . Petrus & Adaleta uxor* (10).

XI. Obiit Bonizo Sacerdos & Monachua. *Iohannes Presb.*

X.

IX. Obiir Erizo Conversus istius Ecclesiae & Custoa Hospitii.

VIII. Obiit Azzo Conversua istiua Ecclesiae, qui fuit Custoa molendini.

VII. Obiit Blancardus Archidiaconus Lucensis Ecclesiae. *Obiit Cillia Comitissa in pace.* Obiit Olivus & Petrus Iudex. *Obiit Presbyter Cicia in pace.*

VI. Obiir Beringariua de Sancto Augustino. Obiit Lectius. *Obiit Stephanus. Obiit Iohannes de Verignano.*

V. Migravit Guillia uxor Seracini. *Obiit Remundo. Obiit Petrus Abbas de Sancta Maria.*

IV. Obiit Teuza mater Presbyteri Guidi.

III. Obiit Giala.

II. Migravit Presbyter Morandua in pace. *Presbyter Rainerius obiit in pace.*

Kal. Maii Obiit Purpurella, *& Petrus Mo. de Cuneo.* Berta mater onstri Prioria obiir. *Tebergu in pace. Obiit Presbyter Azo & istius Ecclesiae Canonicus.*

VI. N. Obiit Andreaa Praepositus Sancti Genesii.

V. *Obiit Gualdrada de Auclano in pace. Obiit Stephanus conversus istius Ecclesiae.*

IV. Obiit Gualdrada in pace. *Obiit Pepo de Sancto Petro in Mercato.* Petrus filiua Cici de Ripaciauli.

III. Obiit Humbertus Arehiepiscopus, & Monachus de Sancta Rufina.

II. Obiit Petrua Praepositus de Sancto Ippolito. *Obiit Ceduana uxor Alberti de Monte Gabino.*

N.

VIII Id.

VII. Obiit Vgo filius Tebaldi in pace. *Obiit Abbas Rodulfus . . . de Pusingiano.*

VI. Migravit Fr. Rolandus Presb. ac Praepositus S. Michaëlis de Marturi. Obiit Domnus Andreaa Abbaa Strumensis. *Obiit Guido Presbyter & Canonicus istius Ecclesiae in pace.*

V. Obiit Iohannes Presb. Praepositus Locoscaraio in pace. *Obiit Gerardus Conversus istius Ecclesiae.*

IV. Obiit Gerardua Cerrito. *Gerardus de Plebe Sancti Appiani.*

III. Obiir Gardo filio Gerardi in pace . . . . . Obiit mater Presbyteri Ildebrandi de Papiano.

(1) Tertia manu.
(2) Evanidae omnino litterae.
(3) Additum supra.
(4) Maiuscula littera.
(5) Additum in margine: *V. Id. April. obiit Ildebrandus.*
(6) Evanidae litterae.
(7) Additum in margine.
(8) In margine *mater Gerardi Presb.*
(9) In margine.
(10) In margine.

II. Obiit Ioh. Sacerdos de Musciano.

Id. Obiit Lambertus Episcopus & Petrus qui Rusticus fuit vocatus.

XVII. Kal. Iun. Obiit Iohannes filius Rustici.

XVI. Obiit Berta filia Cici. Revirilda obiit in pace.

XV. Obiit Vgo Comes filius Bulgari (1). *Angelic. Monachus.*

XIV. *Obiit Renzo de Sancto Philippo. Teuzo filio Guidi obiit. Ermingarda obiit. Iohannes de Valle.*

XIII. Aicardus obiit qui Habilone fuit vocatus. *Obiit Gisla.*

XII.

XI. Obiit Martino.

X. Obiit Petrus de Cerrito. Obiit Gasdia in pace mater Petri . . . .

IX.

VIII. Obiit Adalberta (2). *Obiit Sacerdos S. Stefani & istius Ecclesiae Canonicus.*

VII. Martinus Prior de Paurano.

VI. Migravit Rozza. Obiit Gualdrada Monacha. *Obiit Petrus filius Ermengardi.*

V. Obiit Adalasia uxor Ildebrandi in pace (3). *Obiit Iohannes* . . . Obiit Ioannes (4) Conversus istius Ecclesiae.

IV Obiit Petrus de Valle.

III. Obiit Teberga coniux Seniorelli de Faltignano. Obiit Ermingarda filia Bulgari.

II. Obiit Albertus (5).

Kal. Iun. Obiit Moro filio Teuzi. Obiit Domnina in pace (6). *Azzo fil. Ioh.*

IV. N.

III. Obiit Sifredus Presbyter de Monasterio Sancti Dalmatii.

II. Obiit Petrus.

N. Obiit Iohannes Presbyter de Congregatione Sancti Cresei (7).

VIII. Id. Obiit Guido Presb. (8) Guinizo Iudex obiit.

VII.

VI.

V. *Obiit Bertus filio Vguli. Obiit Berta Monacha.*

IV. Obiit Guibertus Canonicus istius Eccl.

III. Migravit Tasimanno, qui Rustico fuit vocatus. Obiit Guillia mater Azzonis Presbyteri.

II.

Id.

XVIII. Kal. Iul. Migravit Roza in pace. *Migravit Gualdenda.*

XVII. Obiit Vbertus de Prato.

XVI. Obiit Petrus Diaconus in pace (9).

XV. Obiit Benedictus in pace.

XIV. Guidus filius Gerardi obiit.

XIII.

XII. Obiit Ildibrandus in pace.

XI. Obiit Gemma. *Obiit Gerardus* (10).

X. Migravit Petrus filio Petri. Migravit Gaudentius Presb. in pace.

IX. Obiit Rolandus filio Rustici (11) anno ab Incarnatione Domini LXXXVIII. post mille (12).

VIII. Obiit Fulculus in pace. *Iohannes Abbas de Marturi.*

VII. Obiit Petrus filio Griffi.

VI. Obiit Amatus Subdiaconus.

V.

IV. Obiit Benzolinus de Sancto Genesio.

III. Obiit Gerardus Canonicus Ecclesiae Florentinae.

II. Petrus Praepositus de Plebe Martuci obiit in pace.

Kal. Iul.

VI. N. Migravit Iohannes in pace nostrae tamen Congregationis.

V. Obiit Rusticus filius Widi aurificis.

IV. *Obiit Gilicina in pace.*

III. Obiit Petrus Sacerdos.

II. *Obiit Otto Presbytero. Obiit Gaitana Monacha.*

N. Obiit Mazulino filius Mazzi in pace.

VIII. Id.

VII.

VI Dominus Rolandus Prior & Episcopus Portuensis obiit in pace.

V. Obiit Guido Archipresbyter Vulterranensis Ecclesiae.

IV. Obiit Domnus Iohannes Abbas Vallisimbrose (13). Iohannes Archipresbyter de Sena obiit.

III.

II.

Id.

XVII. Kal. Aug. Obiit Ildebrandus filius Guidi aurificis in pace.

Petrus Presb.

XVI. *Sigismundus Canonicus & Subdiaconus Pisanae Ecclesiae obiit in pace.*

Migravit Ermingarda in pace. Obiit Leo Monachus in pace.

XV.

XIV. Obiit Gerardus Clericus de Caprilia.

XIII. Nicolaus Papa obiit qui fuit Episcopus Florentinae Ecclesiae. *Obiit Aldibaldus Levita.*

XII. *Obiit Benzo Diaconus. Obiit Martinus de Carraia.*

Obiit Aldibaldus Levita de Cilicia (14).

XI. Einrigus Diaconus obiit in pace.

X. Ob-

(1) Littera maiori, ac supra nomen *Vgo* scriptum *Vguicione*

(2) Suprascriptum: *mater sacerdotis.*

(3) Additum in calce evanidis omnino litteris: *XVI. Kal Iun. Obiit Imilda mater Amati . . . Stanzo . . . V. Kal Iun. Presb. Rembertus de Vico obiit in pace.*

(4) Supra additum: *de Castagno.*

(5) In margine antiqua eadem manu additum: *filius Iohannis Bonius Pictor.*

(6) In margine *mater Azzonis.*

(7) In inferiori margine additum est ab eadem antiqua manu: *N. Iunii obiit Imilda uxor Alberti.*

(8) Supra additum: *de Silano.*

(9) In margine: *Florent. Eccles.*

(10) In margine: *de Pisignano.*

(11) Littera maiuscula & rubricata.

(12) Verba ista *anno &c.* addita sunt in margine inferiori ab eadem prima manu.

(13) Maiuscula littera.

(14) Additum nomen in margine.

x. Obiit Gerardus in pace.

ix. Obiit Martino Presbytero Claud. Obiit Ildebrandus filius Iohannis Plebitaneus de Silano.

viii. *Rozo Prior Sancti Frigdiani Ecclesiae Lucensis obiit*. Obiit Wido filio Ildibrandi in pace. Obiit Iohannes Presbyter in pace.

vii. Obiit Minutus Monachus in pace. Migravit Guillia filia Issi in pace.

vi. Obiit Sifredus in pace filius Oddi.

v. Obiit Bonizo (1) Presbytero. Obiit Vgo filius Tazzi.

iv. Migravit Rainerius Presbytero. *Obiit Martinus Abbas de Coneo.*

iii. Domnus Archipraesul Alinardus migravit. Berta Monacha obiit.

ii. Rodulfus filius Oddi obiit in pace.

Kal. Aug. Obiit Parenza in pace uxor Oddi.

iv. N. Migravit Gotizo, qui Cicio fuit vocatus.

iii.

ii. Obiit Martinus Presb. Gherard. Prior (2).

N. Obiit Petrus Presb. de Monasterio Sanctae Mariae de Caprilia. *Obiit Benzo filius Iohannis* (3).

viii. Id. Beatrix Abbatissa in pace obiit.

vii. Obiit Ildebrandus filius Petri de Pogni.

vi. Obiit Adalascia Monacha in pace.

v. Albertus filius Mazzi obiit in pace. Obiit Iohannes Presbyter, & Plebitaneus S. Petri in Pixide.

iv. Migravit Adamo in pace. Obiit Azza (4) in pace.

iii. Obiit Petro, Tegrimus Monachus obiit in pace.

ii. Obiit Azo Canonicus istius Ecclesiae.

Id. Obiit Vgo Canonicus Florentinae Ecclesiae. Teuzo Frazi Presb (5).

xix. Kal. Sept. Obiit Gottulo filio Rustici. Obiit Guillia (6).

xviii. *Obiit Rainerius filius Rolandi. Guillia obiit* (7).

xvii. Obiit Abbas Morandus de monte Muro.

xvi.

xv. Migravit Presbyter Iohannes. Presb. Brunus de Plebe Sancti Crisci obiit in pace.

xiv. Obiit Rodulfus fil. Guidi.

xiii. Obiit Petrus filio Petri Canonicus Florentinae Ecclesiae (8). Obiit Andreas de Hospitio Iohannis.

xii. Obiit Berta mater Bonifili (9).

xi. Obiit Parenza. *Imildi obiit.*

x. Obiit Rodulfus. Obiit Einricus (10).

ix. Rusticus Clericus filio Guidi obiit. Obiit Teuzo Monachus in pace.

viii. Ermingarda mater Guidi Presbyteri.

vii. Petrus filio Gerardi obiit. Guido Presbyter obiit.

vi. Obiit Heribertus Monachus. *Raineri de Colle.*

v. Migravit Martinus. *Obiit Teuza Boniza.*

iv. Migravit Iohannes.

iii Obiit Rainerius filio Cici.

ii. Obiit Rogerius filius Seniorelli de Faltignano.

Kal. Sept. Obiit Ildibrandus. Obiit Berta filia Bulgari in pace.

iv. N. Obiit Rembertus in pace.

iii. Obiit Iolitta in pace.

ii.

N.

viii. Id. Adolfus Paganus obiit in pace (11).

vii. Obiit Bonizo Monachus de Sancto Pontiano.

vi. Migravit Vbertus Vicedominus. Obiit Azo Canonicus istius Ecclesiae in pace. Albertus Monach. obiit.

v. Migravit Beatrix Monacha filia Griffi in pace. *Obiit Petrus Diaconus.*

iv.

iii. Obiit Alberto.

ii. Obiit Gerardus Monachus & Sacerdos de Marturi.

Id. Obiit (12).

xviii. Kal. Oct. Obiit Petrus Conversus istius Ecclesiae. *Obiit Dominicus Clericus de Romagna.* Obiit Guido de Campi.

xvii. Obiit Raineri.

xvi. Migravit Rusticello, *& Gregorius Camaldulensis Monachus.*

xv. Obiit Rainerius filio Goriaai. *Vgo Canonicus S. Ippoliti obiit.*

xiv. Migravit Gualberto Presbytero. Obiit Roza mater Vgi. Brandus in pace . . . .

xiii. Obiit Albertus in pace. Obiit Ildebrandus.

xii. *Obiit Ildegarda uxor Azzonis.*

xi. (13).

x. (14) . . . . . Bonattus Presb. obiit.

ix. Obiit Gemma de Andano . . . . . . *Obiit . . . I. de Monacha.*

viii. Obiit Albertus Presb. & Plebitanus de Sillano filius . . . . *Albertus de Panzano.*

vii. Ob-

(1) Additum supra *de Sancto Ippolito.*
(2) Additum etiam in margine: *Obiit Rodulphus Presb.*
(3) In margine additum est: *Accone . . . . . Presb. & Guido Presb. Non. Obiit Berta Soror Azzi Presbyteri.*
(4) Hoc nomen scriptum est in margine.
(5) In margine additum: *Obiit Pagar . . . . . Obiit Azzo cantor.*
(6) Item in margine. *Obiit Orlandus filius Gotifredi.*
(7) Heic item ad marginem . . . . . . *Presb. Petri . . . . Sept. Obiit Berta filio Gerardi in pace.*
(8) In margine: *Obiit Terinus in pace.*
(9) Item in margine: *Rustico Plebano de Publico.*
(10) In margine: *Obiit Gillo mater huius Einr.*
(11) Maiuscula littera.
(12) Erasum omnino est nomen.
(13) Rasura est in Codice.
(14) Item alia.

vii. Obiit Andreaa Monachus de Monasterio . . . . . Presb.

vi. Obiit Iohannes frater Dominici. Iohannes filius Pincionis obiit. *Obiit Ferrugcia.*

v. . . . . (1).

iv. Obiit Rodulfus. *Aldrada mater Gualdrade.*

iii. Martinus obiit. Rembaldus Presb. . . . .

ii. Migravit Iohannes Presb. . . . . Berta.

Obiit Oddo filius Guidi in pace.

Obiit Albertua.

Kal. Octobr. Migravit Andrea pater Dominici.

vi. N. Obiit Irlnca.

v. Vgo filio Rustici obiit In pace (2). Obiit Eribergs uxor Ioannis.

In calce pag. evanidis omnino litteris additio erat, ex qua haec tantum aegre erui possunt. Non . . . . Gualdrada Monacha filia Ioh . . . . Iobi Notarii . . . . . . do obierunt in Domino . . . . engarda mater Azzi ,..

In summo primae paginae margine hoc monumentum legitur: *Iste Liber est Plebani Sancti Appiani sub pignore, cum quatuor aliis Libris Fratri Gerardo de Prato pretio VIII. librarum florenorum parvorum.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XI. binia columnia, perspicuo ac rotundo charactere exaratua, numero 205. designatus. Constat foliis scriptis 165.

S. GREGORII PP. DIALOGI, VITAE SS. PATRVM, BONAVENTVRAE LEG. S. FRANCISCI.

Cod. VI. I. pag. 1. BEati Gregorii Papae Dialogorum Libri IV. praevia Libria singulia Capitum tabula, ut in Codice XXXIII. Plut. XVII. Catalogi Tom. I. pag. 358. §. I.

II. pag. 38. Vitae SS. Patrum, auctoribus diversis, ut in Codice IX. Plut. X. sin. supra pag. 85. §. I. & seqq. sed heic in fine mutilae; & quidem hoc ordine:

i. pag. cit. Vita S. Paulli Eremitae, cum Prologo.

ii. pag. 39. *b.* Antonii, cum Prologo.

iii. pag. 51. *b.* Hilarionis, cum Prologo.

iv. pag. 56. *b.* Monachi Captivi, cum Prologo.

v. pag. 58. Ioannia Monachi, cum Prologo.

vi. pag. 62. *b.* Apollonii.

vii. pag. 65. Ammonia.

viii. pag. cad. *b.* Copretia.

ix. pag. 67. Syti Abbatis.

x. pag. ead. *b.* Heleni.

xi. pag. 68 Heliae Abbatis.

xii. pag. ead. *b.* Eulogii Presbyteri.

xiii. pag. ead. Apellem.

xiv. pag. 69. Paphnutii.

xv. pag. 70. S. Isidori Abbatis.

xvi. pag. ead. Serapionis Presbyteri.

xvii. pag. cad. Apollonii Martyris.

xviii. pag. ead. *b.* Dioscori Presbyteri.

xix. pag. 71. De Monachorum ex Nitriae regione.

xx. pag. 73. Ammonis.

xxi. pag. cad. Paulli Simplicis.

xxii. pag. 74. Piamonia Presbyteri.

xxiii. pag. ead. Ioannis.

xxiv. pag. ead. *b.* Hor Abbatis.

xxv. pag. 75. Ammonis.

xxvi. pag. cad. Beni.

xxvii. pag. ead. Theonis.

xxviii. pag. cad. *b.* Oxyrinchi.

xxix. pag. cad. Macarii Alexandrini Presbyteri.

xxx. pag. 77. *b.* Moysis.

xxxi. pag. 79. *b.* Valentia.

xxxii. pag. 80. Martini Monachi. Haec vita longior est, quam in aliia; post enim verba *praecepitque eis, ut ulterius non venirent ad eum* (in quibua desinit Codex IX. Plutei X. sin. supra pag. 86. §. XXXIII.) heic adnectuntur alia, quorum initium est: *longum est, si omnia cupiam referre quae vidi, tamen pauca perstringam e pluribus. Haud longe ab eremo contigua Nilo multa sunt Monasteria.* Des. *ut videatur sibi esse proxima mors omni die.* Vbi notandum non Martini tantum, sed aliorum etiam Monachorum vitas enarrari.

xxxiii. pag. 81. *b.* Macarii Aegyptii.

xxxiv. pag. 84. Antonii Eremitae.

xxxv. pag. 85. Arsenii.

xxxvi. pag. 86. *b.* Abbatis Pastoris.

xxxvii. pag. 87. *b.* Abbatis Bessationia.

xxxviii. pag. cad. *b.* Abbatis Pemen. Haec Vita in fine mutila est, & desinit imperfecte in verbia: *non gustabimus quidquam, nisi iudicaveritis uobis operationem vestram. Tunc ille Eucharistus cum humilitate dixit eis: Pastor . . . .*

III. pag. 93. Legenda Beati Francisci. auctore S. Bonaventura, cum Prologo & Capitum Tabula in principio, & narratione Miraculorum in fine, ut in Codice V. Plutei XXXI. sin. supra pag. 265. §. I.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binia columnis, cum initialibua coloratis, num. 206. designatus. Constat foliis scriptis 121.

S. GRE-

(1) Rasura.
(2) Maiuscula littera.

S. GREGORII PP. HOMILIAE IN EVANGELIA.

Cod. VII. HOmiliae Beati Gregorii Papae Vrbis Romae in Evangelia, in duas partes divisae; primae Partis Homiliae dicuntur *maiores*, secundae vero *minores*, Maiores sunt eae quae sequuntur;

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. 1.	XXI.
II. pag. 4.	XXII.
III. pag. 8. *b.*	XXIII.
IV. pag. 10.	XXIV.
V. pag. 13	XXV.
VI. pag. 18. *b.*	XXVI.
VII. pag. 23. *b.*	XXVII.
VIII. pag. 27.	XXVIII.
IX. pag. 28. *b.*	XXIX.
X. pag. 33.	XXX.
XI. pag. 38.	XXXI.
XII. pag. 41.	XXXII.
XIII. pag. 43.	XXXIII.
XIV. pag. 50.	XXXIV.
XV. pag. 59.	XXXV.
XVI. pag. 63. *b.*	XXXVI.
XVII. pag. 70.	XXXVII.
XVIII. pag. 75. *b.*	XXXVIII.
XIX. pag. 83.	XXXIX.
XX. pag. 88. *b.*	XL.

In huius Homiliae calce subditur: *Expliciunt Homiliae maiores*.

Pag. 95. Incipiunt Homiliae Minores Beati Gregorii Papae Vrbis Romae, nimirum;

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I pag. ead.	I.
II. pag. 98.	II.
III. pag. 100. *b.*	III.
IV. pag. 102. *b.*	IV.
V. pag. 104. *b.*	V.
VI. pag. 106.	VI.
VII. pag. 108. *b.*	VII.
VIII. pag. 111.	VIII.
IX. pag. 112. *b.*	IX.
X. pag. 115. *b.*	X.
XI. pag. 118. *b.*	XI.
XII. pag. 120. *b.*	XII.
XIII. pag. 124.	XIII.
XIV. pag. 126. *b.*	XIV.
XV. pag. 129. *b.*	XV.
XVI. pag. 132.	XVI.
XVII. pag. 134.	XIX.
XVIII. pag. 138.	XVII.
XIX. pag. 145.	XVIII.
XX. pag. 147.	XIX.

Haec Homilia, quae integra superius occurrebat, & heic iterum repetita est, progreditur usque ad verba: *quia divinae misericordiae divitias ignorat*, quae incidunt in cit. edit. Tom. I. pag. 1514. lin. 23.

XXI. pag. 150.	XX.

Haec Homilia imperfecta est, & desinit in verbis: *hoc est, quod de quibusdam peregrinantibus fratribus Gaio & arif* . . . . . quae incidunt in Tom. cit. pag 1522. lin. 4.

Codex membranac. Ms. in fol. min. quadr. Saec. X. vere insignis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis, num. 207. designatus. Constat foliis scriptis 153.

S. GREGORII PP. LIBER PASTORALIS, ANONYMI CONSTITVTIONES ECCLESIASTICAE.

I. pag. 1. S. Gregorii Papae Vrbis Romae Regulae Pastoralis Liber ad Ioannem Archiepiscopum Civitatis Ravennae, cum Epistola in principio ad Leandrum Episc. Hispaleosem, & Capitum LXV. tabula, ut in Cod. XIII. Plut. XVIII. Catal. Tom. I. pag. 467. *Cod. VIII.*

II. pag. 92. *b.* Capita duo, forte ex Ivone desumpta. Primum ita se habet: *Aedes sacrae, & quae per Pontificem rite Deo consecratae sunt, nullius in bonis sunt; si vero rite consecratae non sunt, non est sacer locus, sed profanus*. Secundum satis prolixum de Simoniacis, inc. *Auctoritate Sancti Gregorii Papae primo compellimur, ut si cum Simone Mago condemnari non volumus contra Simoniacos totis viribus repugnemus*. Des. *deinde sunt multi, qui hac se arte defendentes decipiunt, ut dicant, nos quidem pro consecratione nil dedimus, & Beneficia Ecclesiarum* (sic), *cum ipsas Ecclesias comparavimus, cum non solum comparare, sed etiam concupiscere in summo sit crimine. Nam eo ipso quo quisque magis honorem quaerit, indignus est. Ita enim pecunia denotatur propter concupiscentiam, sicut gladium* (sic) *propter caedem; alioquin si quis gladium non habeat, & tunc proximum manibus occidat, crudelior est eo, qui gladium portat*.

III. pag. 94. *b.* Sequuntur eadem antiqua manu Constitutiones XV. ad Societatem quamdam virorum ac mulierum in Monasterio institutam pertinentes, quarum Capita quaedam subiicimus (1):

Caput 1. inc. *In primis quando in simul congregati fuerint eligant sibi Magistrum & Abbatem adeo timoratum & doctum in scripturis, ut ipsa fraternitas optime praedicare & corripere possit, & investigare eos de eorum neglegentiis, qualiter se unusquisque custodire debeat, & si postea alii Sacerdotes, aut Diaconus, aut Clerici, sive Laici, aut sexus feminini in ipsa fraterna cum dilectione intrare voluerint, non eis consentiat ille Abbas, qui super omnes est magister, usque dum, tribus vicibus praedicetur eis omnia fraternitate custodire. Et si postea viderit eis talem perseverantiam voluntatem habere, tunc recipiat eos Abbas in ordine fraternitatis, & tunc pronuntiet ipse Abbas ad omnes, ut tribus vicibus per singulos annos in unum concilium venire debeant*.

(1) In hisce transcribendis mendosissimam Codicis scripturam minime corrigendam duximus.

beant. Nisi forte infirmitatis caussa fueriat decenti, aut plenitudine aquarum, aut longo itinere, vel utilia senioris sui eum tenuerit, ut nullatenus praetermittat, & si praetermiserit, excommmuicetur iuxta Canonicam sententiam.

Caput II. *Sacerdotes vero canere iussimus pro ipsis coafratribus, & sororibus per singulas bebdomadas Missas tres, & si in itinere fuerit, aut infirmus, aut nocturnalis illusio eam coinquinaverit, tunc alius Sacerdos roget, qui ipsas Missas faciat pro ipso. aut quinquaginta Psalmos cantet. Et quando unus de ipsis de hoc saeculo migratus fuerit, tunc omnes Sacerdotes per unumquemque ad diem tricesimi sui triginta Missas expletas habent pro ipsa anima. Et quandiu de nobis supervixerit unusquisque vestrum in vestris sacris orationibus ipsam animam memoriam vestri habeatis.*

Cap. III. *Diaconis vero & Clericis praecipimus, ut in unaquaque bebdomada unum Psalterium pro ipsis confratribus canteut, & quando unus ex nobis obierit, ad diem tricesimi sui decem Psalteria expleta babeant pro ipsa anima, & postea semper in orationibus suis memoriam babeant ipsam animam.*

Cap. IV. *Laici & feminae per unamquamque bebdomadam tres pauperes pascere dicimus pro Communis fratribus & sororibus; Et quando unus ex illis obierit, quadragmta pauperes indicamus pasci infra ipsis XL. diebus pro ipsa anima. Et postea in orationibus suis memoriam babeant ipsius animae quando orant, vel quando eleemosynam faciunt.*

Cap. V. *Quum autem infirmatur unus ex illis, sacerdotes vero canteut pro unusquisque Missas septem, Diacoai vero & Clerici canteut pro eo Psalteria duo. Laici autem & feminae, qui Psalmos nesciunt, unusquisque pascant pro ipsis infirmis decem pauperes. Et si migratus fuerit de hoc saeculo, tunc adimpleant omnes confratres in obsequio eius sicut superius constitutum est. Quando autem unus ex nobis infirmatur, unus faciat scire alterius sub omni occasione postposito.*

Cap. VI. *Vt omnes obedientes sint suo Magistro, & Abbati, quae ipsos praedicaverit, & lex Domini praecepit, custodiant, si vero neglrgentes fuerint, & praedicati non se correxerint, excommunicentur a Canonica sententia.*

Cap. VII. *Si quis autem de nobis usuras acceperit, & admonitus non se correxerit, excommunicetur, & si in antea facere praesumpserit, a consortio repellatur.*

Cap. X. *Item laicis ac feminis bonum babeant testimonium, qui in ipso consortia intrare voluerint, & in omnibus obedientes sint &c.*

Cap. XI. *Si quis angustiatus fuerit, sive in placito, sive ubicumque eis necessitas fuerit in ipsa Civitate, aut gaudium eis recipiant, aut praebeant ei adiutorium &c.*

Cap. XIV. *Vt quam omnes congregati fuerint, sedeant in unum. & sedeat Abbas, & legat coram omnibus confratribus suprascriptis Capitulis, & praedicet alia scriptura iuxta suam intelligentiam, & tunc interroget omnes, qui est inter eis, qui usuras faciat, aut adulterium, aut perminium, aut bomicidium, aut falsitatem committat, aut reliqua crimina, quae dinumerare longum est, & si super enius persona invenerit, & monitus non se emendaverit, abiiciatur a consortio eorum. Et post praedicationem ingrediatur in Ecclesia & celebreus Missam ab unus, cuius Magister Abbas iusserit pro omnibus confratribus, & siquidem inter eos in fraternitatem intrare voluerint, & coram omnibus promissis observare suscipiant illos. Postea vero accedat ad mensam, & dum reficiunt magnum silentium ibidem fiat; & unus de illis, cuius Magister Abbas iusserit, legat, & postea cum ministerialibus reficiat, & post refectionem revertatur cum gaudio & charitate unusquisque in domum suam.*

Caput ultimum definit in hisce verbis: *Pro salute vivorum ponimus, ut per singulos menses dent pauperibus unusquisque frater, aut soror quatuor panes. Quando autem aliquis ex eis obierit, ponimus ut omnes sint ad sepulcrum confratris, faciatque deferri candelum cum duobus panibus; ad septimum namque diem tres panes, ac vinum. Similiter ad trigesimum III. panes ac vasculum vini, ut eleemosynam dignam faciant. Ad anniversarium namque ponimus, ut faciat unicuique cantare unam Missam, duosque panes tribuere in eleemosynam.*

In summo primae paginae margine legitur: *Iste Liber est Plebani Sancti Appiani sub pignore cum aliis quatuor Libris Fratri Gerardo de Prato Ministro Tusciae pro libris VIII. florenorum parvorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XI. venerandae vetustatis, cum notulis aliquot marginalibus varia manu, num. 207. designatus. Constat foliis scriptis 96.

GREGORII PAPAE EPISTOLA AD RECCAREDVM CVM COMMENT. HINCMARI.

Codex est anepigraphus, sed continet S. Gregorii Papae Epistolam ad Regaredum (*sic*) Regem Wisigothorum amplissimo Commentario ab Hincmaro, qui eam misit Carolo Calvo Imperatori, & Regi Francorum, ut munus tanto Rege dignissimum illustratam. Epistola inc. *GG. Regaredo Regi Wisigothorum. Explere verbis, Excellentissime fili, non valeo.* Des. *& post multa annorum curricula gaudia aeterna concedat.* Exstat in editione Operum Gregorii Parisiis cura Monachor. S. Mauri MDCCV. fol. Tomo II. a pag. 1028. ad pag. 1031. lin. 10. Expositio inc. *Et de misericordiae operibus, unde inter cetera in praesenti Epistola est loquutus, qualiter, & in quibus agenda sint, ac de his quae sequuntur, quae brevi cingulo vobis perstricta colligere pro tempore studui.* Desinit, Regem alloquens hisce verbis: *Haec, Rex charissime, accepta opportu-* *Cod. IX.*

nita-

xitate de Epistola, quam vobis remitti iussistis ex sensa, ac verbis Catholicorum, dulcioribus super mel & favum, sagittis quoque potentis acutis, cum carbonibus desolatoriis, ac fulgurantibus hastis irae Dei &c. Vltima verba sunt: *ut quod pro nobis loquitur in auribus vestris, per Sancti Spiritus organum infundat cordibus vestris. Qui cum coaeterno Patre suo, in unitate eiusdem Spiritus Sancti, vivit, & regnat Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.* Exstat tam Epistola Gregorii, quam Expositio in ipsam, inter Hincmari Remensis Archiepiscopi Opera, cura & studio Iacobi Sirmondi S. I. Presbyteri, Lutetiae Paris. MDCXLV. fol. Tomo II. a pag. 34. ad p. 103. sub titulo: *Ad Carolum Calvum Regem de cavendis vitiis, & virtutibus exercendis, cum Sancti Gregorii Epistola ad Reccaredum Regem*, Opus in XII. Capita divisum, quorum primum, Praefationis locum tenet, quae in nostro Codice desideratur. In infimo primae paginae margine, quae pro Codicis custodia inservit, minutissimis litteris legitur: *Non videtur Liber iste scriptus a Beato Gregorio Papa, sed compilatus ex dictis ipsius Beati Gregorii, sicut patet in penultimo folio istius Libri, & etiam alibi.*

In fine adscripta sunt Capitula Libri Enchiridion ad Laurentium S. Augustini, qui sequi antiquitus debuerat in hoc ipso Codice. In summo autem tegmine minutissima scriptura adnotatur: *sum Patris nostri . . . . Alberti . . . . . Iste Liber est ad usum Fratrum Minorum Conventus Florentini, qui non vendatur, nec alienetur.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XI. exeuntis, cum initialibus rubricatis, rotundo, ac perspicuo charactere exaratus, & num. 209. designatus. Constat foliis scriptis 60.

SS. GREGORII PP. AVGVSTINI, BONAVENTVRAE, BERNARDI, ET ANSELMI QVAEDAM. NECNON FR. IACOBI MEDIOL. LIBER &c.

Cod. X. I. pag. 1. BEati Gregorii Papae Dialogorum Libri IV. ut in Cod. VI. huius Plutei supra pag. 555. §. I.

II. pag. 119. *b.* Fr. Iacobi Mediolanensis de Ordine Fratrum Minorum Liber, qui dicitur *Transfige*, cum Prologo, qui inc. *Ad te levavi animam meam.* Des. *Crucifixi gratia irrigante.* Tum sequitur index Capitum. Liber inc. *Transfige, dulcissime Domine Iesu, medullas animae meae suavissimo ac saluberrimo vulnere amoris tui.* Des. *non esuriam, neque sitiam in aeternum. Qui cum Deo &c.*

III. pag. 153. Anonymi Meditatio super *Salve Regina.* Inc. *Ad salutandam Virginem primo debes eius magnitudinem considerare; nec enim circa suum Filium amplius potuit elevari.* Des. *o dulcis anima mea Virgo Maria.*

IV. pag. 157. Verba intimi amatoris Christi, videlicet Beati Bernardi. Inc.

Dulcis Iesu memoria.

Des.

Vt nos dones caelestibus
Frui cum caeli civibus.

In Append. Oper. Bernardi, Parisiensis editionis, curante Io. Mabillonio apud Carolum Robustel MDCCXIX. fol. Tomo V. a pag. 914. ad pag. 916.

V. pag. 159. Anonymi Sermo, seu brevis Tractatus de modo vivendi. Inc. *Quisquis es, qui per Fidem, Spem, & Charitatem vis ad salutem pertingere.* Des. *donec videatur Deus per gloriam, ad quam nos perducat, qui vivit.*

VI. pag. 161. *b.* Item alius: *Qualiter homo debeat uti ad compatiendum Domino Iesu Christo crucifixo.* Inc. *Ad compatiendum Domino I. C. crucifixo, primo studeas quantum potes te unire illi per ferventem amorem.* Des. *quam filio exhibebis.*

VII. pag. 165. Item alius: *Qualiter sacerdos debet esse ordinatus in Missa, & de eius praeparatione.* Inc. *Ad Missam celebrandam sex considero attendenda.* Des. *inoffenso pede currere valeamus.*

VIII. pag. 166. *b.* Liber Supputationum S. Augustini Episcopi de Divinis Scripturis collectus ad eorum praesertim utilitatem, qui contemplativae vitae sunt amatores; seu Liber Meditationum Sancto Augustino tributus. Inc. *Summa Trinitas, virtus una, & indiscreta maiestas &c.* Des. *quam sine ipsa vita non viverem. Amen.* In Appendice ad Tom. VI. Operum Augustini, incipiens a pag. 111. Capite XI. & progrediens usque ad pag. 130. sed in fine admodum diversus.

IX. pag. 190. *b.* Eiusdem Oratio ad Beatam Virginem. Inc. *Beatissima, & gloriosissima, & piissima Virgo Maria.* Des. *clementissima Domina.*

X pag. 191. Arbor Crucis Christi (1), seu Arbor Fratris Bonaventurae de Vita Christi, cum Praefatione, quae inc. *Christo confixus sum Cruce veras Dei cultor, Christique discipulus.* Des. *fructus desideratus.* Liber inc. *Verum licet hic fructus unus sit, & indivisus.* Des. *ad laudem sanctissimi Nominis tui, cui cum Patre, & Spiritu Sancto &c.* Exstat in editione eius Operum Veneta apud Io. Bapt. Albrizzium MDCCLI. 4. Tomo V. a pag. 393. ad pag. 410. Heic autem pag. 206. subiiciuntur alia, quorum initium est: *Haec est meditatio quaedam rhythmica a Fratre Bonaventura facta Generali Ordinis Fratrum Minorum de Operationibus Domini Nostri Iesu Christi, in qua quidem incipit ipsum describere secundum generationem aeternam, quantum ad quatuor conditiones nobilissimas, scilicet scientiae, sapientiae, potentiae, & benivolentiae &c.* (2) Meditatio inc. N n *O Crux*

(1) Hic titulus adiectus est in margine ab alia manu.
(2) Similis rhythmus ad Sanctam Crucem, & Iesum Christum legitur in Cod. XIV. Bibliothecae Nanianae Catal. pag. 15. §. V.

O Crux frutex salvificus,
Vivo fonte rigatus.

Des.

Iesus Cruce immoratur,
Per hunc Crux Christiformibus
Esto vitalis flatus,
Perfectus in virtutibus,
Ac sempiternus status.

Expliciunt LXXII. Operationes Iesu Christi. Tum pag. 207. sequuntur XII. loca notabilia, in quibus gessit Christus operationes mirabiles, quae quidem loca digesta sunt breviter a praedicto Fratre Bonaventura rhythmice, ex quibus faciliter potest haberi tota continentia Evangeliorum. Rhythmus inc.

O Crux frutex salvificus,
Vivo fonte rigatus.

Des.

Iesus fontulis rudius,
Iesus finis optatus.

Inde pauca alia prosaica; ac tandem clausula: *Explicit Tractatus Libri Ligni Vitae a venerabili Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum Fratre Bonaventura compositus.*

XI. pag. 208 Excerpta ex Libris Confessionum Beati Augustini.

XII. pag. 213. Anonymi ex Beati Augustini Libris Flores, seu Florigerum (1), cum Prologo, qui inc. *Quorumdam Librorum incomparabilis Doctoris Augustini Tractatus percurrentes.* Des. *hunc ergo Librum Florigerum appellamus.* Liber inc. *Da mihi Domine scire, & intelligere quis sis.* Des. *sic invenietur te praestante, qui vivis &c. Explicit Liber Florigeri Beati Augustini.* Dividitur autem in Capita XXVI.

XIII. pag. 232. Anonymi Liber de Virginitate Sanctissimae Virginis. Inc. *Exhortatur nos Dominus Deus pariter & admonet, dicens, audi Israël.* Des. *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Explicit Tractatus de Virginitate Beatae Mariae Virginis.*

XIV. pag 234. Augustini de Vita Christiana ad Paullinam, ut in Cod. IX. Plut. XVII. supra pag. 521. §. XV.

XV. pag. 247. *b.* Eiusdem Speculum Animae. Inc. *O veritas, lumen cordis mei.* Des. *transeamus ad gloriam.* In Append. ad Tomum VI. a pag. 145. ad pag 154. sed initio, & fine discrepans. Huic autem prorsus simile habes in Cod. XXIX. Plut. XIX. Catal. Tom. I. pag. 573. §. XLIX.

XVI. pag. 250. *b.* Eiusdem Soliloquiorum Liber. Inc. *Agnoscam te Domine.* Des. *ut aquilae canos meos.* In cit. Append. a pag. 85. ad pag. 104.

XVII. pag. 281. *b.* Eiusdem Speculum Animae, sive Manuale, ut in Cod. VII. Plut. XVI. supra pag. 493. §. VII.

XVIII. pag. 296. Meditationes Beati Augustini (2), ut in Cod. V. Plut. XVIII. supra pag. 535. §. III. Heic autem progrediuntur usque ad Caput IX inclusive.

XIX. pag. 303. *b.* S. Bernardi de interiore homine, quomodo inveniat Deum, Liber. Inc. *Multi multa sciunt.* Des. *unum eumdemque Dominum gloriae, qui cum Deo Patre &c.* In App. ad Tom. V. a pag. 332. ad pag. 349. sub titulo: *Meditationes piissimae de cognitione humanae conditionis.*

XX. pag. 319. *b.* Eiusdem de Contemplatione, quomodo debet aedificari domus interior conscientiae, Liber, cum Prologo, qui inc. *Domus haec in qua habitamus.* Des. *sic numquam potest esse sine conscientia.* Liber inc. *Haec ergo conscientia.* Des. *accesse est ergo, ut ea devotione, qua accipitur custodiatur.* Ibid. pag. 348. seqq. sub titulo *De interiori Domo, seu de Conscientia aedificanda.* Animadvertendum autem est post verba (Codicis pag. 341.) *quando, vel quomodo, vel ubi nescire*, quae in cit. editione incidunt in pag. 371. lin. 13. ita continuari: *Humilitatis testimonia sunt, iniquitatem suam quemque cognoscere, & cognitam, voce confessionis aperire.* Finem supra dedimus. Capita vero quae in hac continuatione pertractantur sunt, I. *Item de superbia ut supra*, II. *De Psalmodiae modulatione salubri*, III. *De Sacramento & Corpore Domini nostri Iesu Christi.*

XXI. pag 346. *b.* De Speculo Agni, sive initium Libri, cui titulus *Manuale.* Inc. *Quoniam in medio laqueorum positi sumus.* Des. *& nemo bonus nisi tu solus.* In Append. ad Tomum VI. Oper. Augustini a pag. 135. ad pag. 136. lin. 25.

XXII. pag. 347. *b.* Partus gloriosae Virginis Mariae descriptus per B. Bernardum. Inc. *Omnis qui ad nostrum Emmanuel, hoc est Verbum Patris altissimi, quod Caro factum est & habitavit in nobis, venire desiderat.* Des. *a quibus lacrymas absterget ipse Salvator mundi C. I. qui sit benedictus &c.*

XXIII. pag. 350. Eiusdem Planctus Virginis (3). Inc. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis imbrem lacrymarum, ut possim flere per diem.* Des. *qui caput indigne, dignae cruciabitur igne. Explicit.*

XXIV. pag. 355. *b.* Eiusdem Sermo de quintuplici regione. Inc. *Negotiamini, dum venio, Verbum Patris &c.* Des. *in gaudium intra Domini tui, Sponsi Ecclesiae.* Tom. III. a pag. 1181. ad pag. 1184. ubi inscribitur: *De quinque negotiationibus, & quinque regionibus.*

XXV. pag. 359. Eiusdem alias de modo conversandi. Inc. *Petis a me.* Des. *& corona mea.* In Append. ad Tom. V. a pag. 811. ad pag. 813. sub titulo *Formula honestae vitae.*

XXVI. pag. 361. B. Isidori Oratio. Inc. *Suc-*

(1) Saeculo praesertim XIII. mos erat, ut quae apis more studiosi carperent, delibata, *Floris* titulo insignirent. Hinc illa nomina, *Flores*, *Liber Floriger*, *Florum Liber*, *Manipulus Florum*, *Florita*. Italice *Fiorita*, idest historia floribus ornata, qua ratione Libros suos inscripserunt Armanninus Iudex Bononiensis, ac Guido Pisanus Monachus Carmelita.

(2) Nomen *Augustini* deletum est in Codice, & substitutum *Bernardi*.

(3) B. Bernardo perperam tribuitur etiam in Codice DCCXXII. Biblioth. Taur. Catal. pag. 229.

Succurre mihi, Deus meus, antequam moriar. Des. *Trinitas Sancta, qui vivis &c.*

XXVII. pag. 163. Oratio ex dictis S. Anselmi in Libro Proslogion circa finem. Inc. *Excita nunc, anima mea.* Des. *donec intrem in gaudium Domini, qui &c.* Sunt Capita XXXIV. XXXV. & XXXVI. Proslogii, in editione Operum Anselmi, labore, & studio Mich. Gerberon Venetiis apud Ios. Coronam MDCCXLIV. fol. Tom. I. pag. 48. col. 2.

XXVIII. pag. 364. *b.* Eiusdem alia Oratio, quae in cit. Tomo pag. 293 est Meditatio II. *De terrore iudicii ad excitandum in se timorem.*

XXIX. pag. 367. *b.* Sermo anepigraphus. Inc. *O homo, qui ex anima rationali & humana subsistens.* Des. *& princeps pacis.* In App. Oper. Bernardi Tomo V. a pag. 772. ad pag. 775. sub titulo *De miseria humana Sermo.*

XXX. pag. 370. *b.* Recurrunt varia miracula, per intercessionem sacrarum imaginum, videlicet Salvatoris, Deiparae, SS. Nicolai, Francisci &c. imperrata.

XXXI. pag. 387. Liber de optima vita Monachorum, seu potius uberrima excerpta ex vitis, & verbis Seniorum (1). Inc. *Quidam fuit Sanctus Pater, cui quum nunciatum esset, quod moriturus esset pater eius.* Des. *consideratio gloriae, quam pro nobis in caelo dare promittit.*

XXXII. pag. 448. *b.* Verba admonitionis venerabilis Patris nostri Beati Francisci, in primis de Corpore Christi. Inc. *Dicit Dominus Iesus Discipulis suis: ego sum via, veritas &c.* Des. *observat in corde suo.*

XXXIII. pag. 452. B. Bernardi Abbatis Sermo super mirandis beneficiis humanae redemptionis. Inc. *Iesum Nazarenum a Iudaeis innocenter condemnatum.* Des. *Deum Deorum in Sion. Sint tibi, inclyte Iesu, cum Deo Patre &c.* In App. ad Tomum V. a pag. 662. ad pag 669. sub titulo: *Sermo de Vita, & Passione Domini.*

XXXIV. pag. 459. *b.* S. Augustini Episcopi Homilia in Evang. Matth. *Quum venerit filius hominis in maiestate sua &c.* Inc. *Quum advenerit filius hominis in maiestate sua, tunc sedebit in sede maiestatis suae.* Des. *ibunt in vitam aeternam.*

XXXV. pag. 460. *b.* Anonymi Gradus septem Contemplationis. Inc. *Primus est ignis quaedam lux, quae antecedit ad illustrandam animam.* Des. *& salva facta est anima mea.*

XXXVI. pag. 461. *b.* Dicta quaedam Sanctorum PP. Hieronymi videlicet, Gregorii, Augustini, Ambrosii, Remigii, Bernardi, Ioannis Episcopi, Leonis Papae, Isidori, Bedae &c.

XXXVII. pag. 470. *b.* S. Ioannis Evangelistae Evangelium a Cap. XIII. usque ad finem.

XXXVIII. pag. 477. *b.* Legenda Maior de Vita S. Francisci, auctore S. Bonaventura, cum Prologo, ut alibi.

In primo folio legitur: *Liber est Armarii Fratrum Minorum Sanctae Crucis deputatus ad usum Fratris Antonii Bradi de Florentia.* Inde aderat index Operum, qui quum aetate obsoleverit, in sequenti folio rursus est descriptus. Tum in aliis novem foliis sequentibus varia Sanctorum dicta, videlicet Ambrosii, Hieronymi, Gregorii, Chrysostomi, Augustini, Bedae, Richardi recensentur; necnon preces quaedam notis musicis instructae ad Virginem Mariam, in cuius laudem Rhythmus adfertur, qui inc. *Ante crucem Virgo stabat &c.* forte manu Fr. Thedaldi.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 208. designatus. Constat foliis scriptis 548.

PLVTEVS XX. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XIII.

C O D E X I.

S. GREGORII PP. MORALIA, ET PASTOR.

I. pag. 1. S. Gregorii Papae Moralium Libri XXXV. cum Praefatione: *Reverentissimo, & Sanctissimo Fratri Leandro Episcopo*, ut in Codicibus I. & II. Plut. XIX. supra pag. 541. & 542. Heic autem praemittitur in principio uberrima tabula rerum notabilium alia manu, forte Thedaldi.

II. pag. 299. Eiusdem Pastor, praevia Capitum LXVI. tabula, ut in Cod. VIII. eiusdem Plut. XIX. supra pag. 558. §. I. Adiiciuntur alia manu scholia quaedam de Iure Civili.

Tam in principio, quam in fine erant inscriptiones variae, deinde erasae, in quarum ultima annus eruitur MCCCXXXVII.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum initiali prima Moralium littera, auro, variisque coloribus figurata, titulis rubricatis, & aliorum Librorum initialibus coloratis, & cum scholiis aliquot, & correctionibus marginalibus, num. 210. designatus. Constat foliis scriptis 321.

(1) Vid. Heribertum Rosweidum in Vitis Patrum Libro V. ex quo potissimum excerpta Codicis desumpta sunt.

S. GREGORII PP. SVPER EZECHIELEM HOMILIAE.

Cod. II. BEati Gregorii Papae super Ezechielem Homiliae XXII. praevia Epistola Nuncupatoria ad Marinianum, in duas partes divisae, ut in Codice IV. Plut. XIX. supra pag. 543.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus rubricatis, num. 211. designatus. Constat foliis scriptis 133.

IO. LEVITAE VITA S. GREGORII PP.

Cod. III. VIta Sancti Gregorii Papae Libris IV. praevia singulis Capitum tabula. Praecurrit Epistola versibus elegiacis, instar prosae tamen exarata, quae ita inscribitur, & inc. *In nomine Sanctae & individuae Trinitatis incipit Prologus Ioannis Diac. ad Ioannem (VIII.) reverentissimum Sanctae Apostolicae Sedis Pontificem de institutione, vita, doctrina, sive miraculis Beati Gregorii Romani Pontificis.*

Suscipe Romuleos, Pastor venerande, triumphos
Gregorii Sancti, suscipe gesta tui.

Des.

Et quia mortalis desunt commercia carnis,
Da mihi sub pedibus posse iacere tuis.

Deinde Praefatio, cuius inscriptio, & initium: *Beatissimo ac felicissimo Domino Ioanni Sanctae Catholicae & Apostolicae Romanae Ecclesiae Praesuli Ioannes ultimus Levitarum. Nuper ad vigilias Beati Gregorii.* Finis: *& in futuro a peccatorum nexibus merear misericorditer liberari per Iesum &c.* Liber primus post Capitum tabulam, inc. *Gregorius genere Romanus.* Liber IV. des. *minime denegasse cognoscar.* Inter S. Greg. Opera Paris. edit. fol. alia cir. Tom. IV. a p. 19. ad p. 188. Heic autem in fine legitur: *Explicit hunc Librum* (sic) *Deo gratias amen. Ego Petrus Presbyter & Monachus scripsi hunc Librum propter remedium animae meae.* Tum versiculus:

Sum scriptus recte Wazo Patre praecipiente.

Subiicitur antiqua manu vernacula lingua Inventarium vestium, candelabrorum, crucum &c. ad aliquam Ecclesiam pertinentium, sed aevi diuturnitate & rasuris, legi vix amplius potest.

Pag. 158 Tria occurrunt monumenta tribus diversis manibus, valde tamen antiquis exarata. Primum est Excerptum *ex Concilio Domini Bonifatii Papae, qui quartus fuit a Beato Gregorio, quomodo liceat Monachis cum Sacerdotali officio ubiubi ministrare.* Inc. *Sunt nonnulli fulti nullo dogmate audacissime quidem zelo magis amaritudinis, quam dilectionis inflammati.* Des. *si vero laicus, aut monachus, anathematizetur.* Alterum Professio Fidei quae ita habet: *Ego Beringarius corde credo, & ore confiteor, panem & vinum, quae ponuntur in altari per mysterium sacrae orationis, & verba nostri Redemptoris substantialiter converti in verum ac propriam, ac vivificatricem carnem & sanguinem Iesu Christi Domini nostri, & post consecrationem esse verum Christi corpus, quod natum est de Virgine, & quod pro salute mundi oblatum in cruce pependit, & quod sedet ad dexteram Patris, & verum Sanguinem Christi, qui de latere eius effusus est, non tantum per signum & virtutem Sacramenti, sed in proprietate naturae & veritate substantiae, Sicut in hoc brevi continetur, & ego legi, & vos intelligitis, sic credo; nec contra hanc fidem ulterius docebo, excepto caussa reducendi ad viam veritatis eos, qui per meam doctrinam ab hac fide recesserunt, aut exponendi fidem, quam hactenus tenui his, qui me interrogaverint. Sic me Deus adiuvet & haec sacra Evangelia.* Tertium denique est Epistola quaedam pluribus in locis penitus erasa; quod ex illa adhuc superest, ita habet: *V. Tiburtinus Episcopus Sanctae Romanae Ecclesiae Legatus, , , , , , , , , eiusque sororibus salutem. Pro bono pacis vestris adquievimus precibus, & quod petistis fecimus, non ideo tamen, ut solitam obedientiam atque reverentiam . . . , ... , venerabili fratri nostro . . . . , patri subtiuberesis homines & . . . . vestri in clericum Episcopi manum iniecerint & turpiter tractaverint . . . . Excommunicatos vero tam in Ecclesia, & oratione, quam in vestro familiari obsequio suscepistis, & ad satisfaciendum Domino Episcopo non coëgistis. Quapropter si ita est, vos vestrosque alios illorum sceleris participes fecistis. Mandamus igitur vobis, atque praecipimus, ut excommunicatos illos a vobis reiiciatis, & ad recipiendam poenitentiam Domino Episcopo dirigatis, & obedientiam, & reverentiam olim exhibitam ei persolvatis, & pacem & concordiam cum eo, tamquam cum patre, eiusque fratribus habeatis. Alioquin nec Apostolicae Sedis, nec Domini Nostri Papae, nec nostrum fratramque nostrorum consilium & auxilium habere poteritis, & si interdictum vobis aliquid fecerit, nos ratum habebimus.* Forte est imperfecta.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. X. perspicui ac rotundi characteris, cum titulis rubricatis, & initialibus pictis, num. 212. designatus. Constat foliis scriptis 158.

S. GREGORII PP. DIALOGI.

S. Gregorii Papae Dialogorum Libri IV. praevia singulis Capitum tabula, ut in Cod. VI. Plutei XIX. supra pag. 555. §. I. In fine legitur: *Explicit Liber Dialogorum Sancti Gregorii Papae urbis Romanae. Deo gratias.* Cod. IV.

Nate Dei miserere mei qui crimina tollis.

In

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bucellis, qui pertinet Armario Florentini Conventus Sanctae Crucis Ordinis Minorum*.

Codex mebranac. Ms. in 8. minori Saec. XIII. eum titulis rubricatis, & initialibus auratis, & coloratis, num. 213. designatus. Constat foliis scriptis 183.

VITAE SS. PATRVM, S. GREGORII PP. DIALOGI, S. BONAVENTVRAE VITA D. FRANCISCI &c.

Cod. V.

I. pag. 1. Vitae SS. Patrum, auctoribus diversis, ut in Codice IX. Plut. X. sin. supra pag. 85. §. I. & seqq. Heic tamen sunt pauciores, & hoc ordine progrediuntur:

i. pag. 1. Vita Paulli Eremitae, auctore Hieronymo.

ii. pag. 6. Antonii, cum Prologo.

iii. pag. 37. Hilarionis, cum Prologo.

iv. pag. 50. *b*. Monachi Captivi, cum Prologo.

v. pag. 54. *b*. Frontonis Abbatis, cum Prologo,

vi. pag. 57. Ioannis Eremitae, cum Prologo.

vii. pag 68. Apollonii.

viii. pag. 74. *b*. Ammonis.

ix. pag. 76. Copreris.

x. pag. 79. *b*. Abbatis Syri.

xi. pag. 80. *b*. Heleni.

xii. pag. 82. Heliae.

xiii pag. ead. *b*. Eulogii.

xiv. pag. 83. Apellem.

xv. pag. 84. Paphnutii.

xvi. pag. 86. *b* De Isidori Monasterio.

xvii. pag. 87. Serapionis.

xviii. pag. ead. Apollonii.

xix. pag. 88. Dioscori.

xx. pag. ead. *b*. Monachorum ex Nitria regione.

xxi. pag. 93. *b*. Ammonis.

xxii. pag. 94. *b*. Paulli Simplicis.

xxiii. pag. 95. *b*. Piamonis.

xxiv. pag. 96. Ioannis.

xxv. pag. 97. Hor Abbatis.

xxvi. pag. 98. *b*. Ammonis.

xxvii. pag. ead. Beni.

xxviii. pag. 99. Theonis.

xxix. pag. ead. *b*. Oxyrinchi.

xxx. pag. 100. Abbatis Macarii Alexandrini.

xxxi. pag. 105. Moysis.

xxxii. pag. 106. *b*. Valentis.

xxxiii. pag. 107. *b*. Martini Monachi.

xxxiv. pag. 108 Macarii Aegyptii.

xxxv. pag. 115. Antonii Eremitae.

xxxvi. pag. 118. Arsenii.

xxxvii. pag. 120. *b*. Abbatis Pastoris.

xxxviii. pag. 123. Abbatis Bessarionis.

xxxix. pag ead. *b*. Abbatis Pemen.

xl. pag. 137. Admonitiones Sanctae Syncleticae.

xli. pag. 236. Macarii Romani.

xlii. pag. 243. *b*. Mariae Aegyptiacae, cum Prologo.

xliii. pag. 253. *b*. Euphrosynae Virginis (1).

xliv. pag. 259. Thaysiae, sine Praefatione.

xlv. pag. 260. Marinae Virginis.

II. pag. 263. S. Gregorii Papae Urbis Romae Dialogorum Libri IV. praevia singulis Capitum tabula, ut in Codice VI. Plut. XIX. supra pag. 555. § I.

III. pag. 403. Legenda maior Beati Francisci Confessoris, auctore S. Bonaventura, cum Prologo, & Capitum Tabula in principio, & Litteris Pontificum de eius Stigmatibus, & Canonizatione in fine, ut in Codice V. Plutei XXXI. sin. supra pag. 265. §. I.

IV. pag. 477. *b*. Vita Sanctae Clarae, seu Lectiones in eius festo recitandae, ut ibid. §. II. Tum adiicitur tabula rerum notabilium, quae in Legenda B. Francisci occurrunt.

Codex membranac. Ms. in 8. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num 214. designatus. Constat foliis scriptis 483.

EXCERPTIONES EX OPERIBVS S. GREGORII PP. &c.

Cod. VI.

I. pag. 1. Excerptiones (2) ex Opusculis Beati Gregorii Papae super Evangelio Matthaei, Marci, Lucae, & Ioannis, quibus singulis Evangeliorum Capita praemittuntur. Inc. *Liber generationis Iesu Christi &c. Dominus noster Iesus Christus ad redemptionem generis humani veniens*. Des. *mors illi ultra non dominabitur, qui cum Patre &c. Expliciunt Excerptiones de Evangelio secundum Ioannem*.

II. p. 53. Excerptiones de Actibus Apostolorum, de Epistolis Paullinis, Catholicis, & de Apocalypsi. Inc. *Primum quidem sermonem feci de omnibus &c. Resurrectio Domini Nostri Iesu Christi dubitantibus discipulis per multa argumenta demonstrata est*. Des. *ad fortitudinis suae gloriam perduxit, in qua vivit cum Patre in unitate Spiritus Sancti &c. Expliciunt Excerptiones ex Opusculis Beati Gregorii Papae de Apocalypsi Beati Io. Apostoli*.

III. pag. 113. *b*. Sequuntur Praefationes in Missa dicendae per anni circulum, sed omnino diversae ab iis, quibus utitur in praesens Ro-

(1) In Codice male inscribitur *Vita S. Mariae Aegyptiacae*.

(2) Fuerunt plurimi, qui post mortem Gregorii Magni, scripta eius insigni cura legerunt, atque lecta, vel in compendium contraxerunt, vel collectanea quaedam ex illis consarcinarunt, verbis illius vel nullatenus, vel paucissime immutatis, de quibus consule Oudinum de Script. Eccles. Tom. I. pag. 1544. seqq.

Romana Ecclesia. In fine: *Expliciunt Praefationes feriales, & festivae per totum anni circulum. Deo gratias. Amen.*

Codex membranae. Ms. in 4. minori Saec. XIII. exeuntis, varia manu, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 215, designatus. Constat foliis scriptis 126.

TABVLA SVPER MORALIBVS B. GREGORII PP.

Cod. VII. TAbula super Moralibus B. Gregorii Papae, per alphabetum. Inc. *Abel. Quod Abel esse renuit, quem Cayn malitia non exerces &c.* Adiicitur in fine alia brevis tabula verborum notabilium, manu Fr. Thedaldi.

In primo folio legitur: *Tabula super Moralibus Beati Gregorii: aestimavit Magister Lucas de Saffolis de Aritio flor. IV.* In aversa autem pagina: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus 1406.*

Codex membranae. Ms. in 8. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, num. 216. designatus. Constat foliis scriptis 226.

EXCERPTIONES EX OPVSCVLIS B. GREGORII PP.

Cod. VIII. EXceptiones ex Opusculis Beati Gregorii Papae super quibusdam Libris Veteris Testamenti, sive, ut antiqua manus in principio adscripsit, prima pars Paterii de collectione Sententiarum Beati Gregorii Papae super Vetus Testamentum. Incipiunt ab Ecclesiaste, & quidem ita: *Verba Ecclesiastes filii David Regis Israël. In Dialogo Libri III. Ecclesiastes proprie concionator dicitur.* Desinunt in Zacharia Propheta, & in verbis: *lavemus nos in hoc fonte pietatis, & misericordiae. Mor. Lib. X* Tum sequitur haec conclusio: *Haec nos largiente Domino in duobus iam corporibus transcurrisse sufficiat; quia enim sequentia complecti breviter exponendo non possumus, ea necesse est, ut aliis duobus voluminibus reservemus, quatenus lector tanto frequentior ad legendi studium redeat, quanto ex lectionis quoque intercessione respirat, praestante & auxiliante Domino nostro &c. Expliciunt Excerptiones ex Opusculis Beati Gregorii Papae super Zachariam Prophetam.*

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIII. cum initialibus coloratis, num. 217, designatus. Constat foliis scriptis 132.

PATERII COLLECTIO SENTENTIARVM B. GREGORII PP. SVPER TESTAMENTVM VETVS.

Cod. IX. I. pag. 1. PAterii Collectio Sententiarum Beati Gregorii Papae super Vetus Testamentum ex ordine facta. Libri vero, super quos facta est huiusmodi Sententiarum collectio, sunt Pentateuchus, Liber Iosue, Liber Iudicum, quatuor Regum, Psalterium, Liber Proverbiorum, & Cantica; eorumque singuli Capitum tabula sunt instructi. Praecurrit Prologus, qui inc. *Quum Beatissimi atque Apostolici Gregorii Pontificis nostri.* Des. *absolutus inveniri meretur vinculis peccatorum.* Liber Genesis inc. *Virtutes Angelicae, quae in divino amore fixae perstiterunt.* Liber IV. Regum des. *ei enim quandoque & lumen rationis clauditur, qui pravo usu ex iniquitatis suae multitudine gravatur.* In App ad Tom. IV. Operum Gregorii cit. edit. Paris. a pag. 1. ad pag. 176.

II. p. 104. *b.* Eiusdem Excerpta ex Commentariis B. Gregorii in Psalmos, Capitibus comprehensa CLXXXV. (1) Primum inc. *Quum de cavendis perversi studii operationibus tractaretur.* Vltimum des. *sed non laudat in choro.* Ibid. a pag. 183. ad pag. 280.

III. pag. 138. *b.* Eiusdem Excerptiones super Librum Proverbiorum, & Cantica. Inc. *Cum simplicibus sermocinatio eius, Deo enim sermocinari.* Des. *quia humilia respicit, & alta a longe cognoscit.* Ibid. pag. 281. seqq.

In summo primae paginae margine legitur: *Iste Liber est ad usum Fratris Philippi de Perusio.*

Codex membranae. Ms. in 4. min. partim Saec. XII. ineuntis, partim Saec. XIII. nam ex duobus voluminibus, unum conflatum est, quorum primum ea, quae paragrapho primo, alterum, quae paragrapho secundo & tertio recensuimus, complectitur, ubi notandum in calce prioris voluminis varia antiquitus monumenta fuisse adscripta, quae deinde penitus fuerunt erasa; Codex cum titulis, & initialibus rubricatis, & num. 218. designatus. Constat foliis scriptis 153.

TABVLAE SVPER QVOSDAM LIBROS GREGORII PP. BONAVENTVRAE, ET AVGVSTINI.

Cod. X. I. pag. 1. TAbula Rerum Notabilium ordine alphabetico digesta super Libros XXXV. Moralium Beati Gregorii Papae incipiens a voce *Abstractio*, & desinens in voce *Zelus*. Hanc praecurrit alia Tabu-

(1) In fine tabulae, quae praecurrit, rubrica legitur: *Expliciunt Capitula. Incipiunt testimonia Libri Psalmorum ex ordine facta in Codice Regis Pastoral. titulo LXI.*

bula, Capitum, in quae dividuntur ſinguli ex praedictis XXXV. Libris, initia complectens.

II. pag. 99. Tabula ſimilis ſuper Librum II. Sententiarum S. Bonaventurae.

III pag. 111. Tabula ſuper Librum IV. Sententiarum eiuſdem S. Bonaventurae.

IV. pag. 123. Tabula ſuper Libros XXII. S. Auguſtini de Civitate Dei, praevio monito, & cum initiis Capitum ſingulorum Librorum in fine.

V. pag. 186. Tabula ſuper Libros XV. eiuſdem de Trinitate, praevio item monito, & initiis Capitum uniuſcuiuſque Libri.

In ultima pagina legitur: *Iſte Liber ſpectat ad Conventum Florentinum Ordinis Fratrum Minorum deputatus ad uſum Fratri Illuminato de Caponſacchis eiuſdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV, num. 219. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 224.

TABVLA SVPER MORALIBVS B. GREGORII PP. ET ANONYMI COMMENT. DE SACRAMENTIS.

Cod. XI. I, pag. 1. TAbula Rerum Notabilium ſuper Libros XXXV. Moralium Beati Gregorii Papae per alphabetum, incipiens a voce *Abel*, & deſinens in voce *Zelus*. Hanc ſubſequitur alius elenchus, exhibens initia Capitum, quae praedicti Gregorii Moralium Libri complectuntur.

II. pag. 45. Anonymi Commentarius in primam Partem Libri IV. Sententiarum, ubi agitur de ſeptem Sacramentis Eccleſiae, continens Diſtinctiones XXXIV. Inc. *Fluminis impetus laetificat civitatem Dei. Pſalmas. Deſcribitur Eccleſia militans primo quantum ad ſui ortum, quum dicitur: fluminis impetus, ubi notandum eſt, quod impetus gratiae, eſt Eccleſiae ortus &c.* Deſ. *etiamſi uterque poſſit cum illa, vel cum illo, cum quo contrahit poſt divortium convenire.*

III. pag. 68. Repetitio ab alia manu ſuperioris Commentarii uſque ad mediam circiter Diſtinctionem X.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, duplici manu exaratus, num. 220. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 83.

FLORES MORALIVM B. GREGORII PP.

Cod. XII. FLores Moralium B. Gregorii Papae circa Spirituale Exercitium, & Vitia, & Virtutes, in tres Libros diviſi. Prologus inc. *Scripturae Sacrae atteſtatione docemur.* Deſ. *munera deferantur.* Poſt enumerationem Capitum totius Operis Liber primus inc. *Qui perfecte Deo placere deſiderat.* Liber tertius deſ. *quod de illa vel tacitus ſentit. Explicit Liber tertius de Donis, & Virtutibus, & expliciunt Flores Moralium Beati Gregorii Papae circa Spirituale Exercitium, & Vitia, & Virtutes. Deo gratias. Amen. Te Deum laudamus.*

Laus tibi ſit Chriſte quia Liber explicit iſte.

Sequitur pag. 240. Tabula, ſive ſummula ſuper Flores Moralium ordine alphabetico, ac tandem alia manu rhythmus Moralis de contemptu mundi, qui inc.

Quid fruſtra mens vagaris inter caeca bona,

Quid carne delectaris, quae eſt ad carnem prona &c.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 221. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 270.

INNOCENTII III. SERMONES, ET ANONYMI PLVRIMA.

I. pag. 1. ANonymi Sermones anepigraphi (1), quorum ſeries, & initia ita ſe habent: Cod. XIII.

I. inc. *Lectulum Salomonis ſexaginta fortes ambiunt &c. Ad vos Eccleſiae miniſtri, qui non erratis.* Deſ. *ad quam pacem, ad quam viſionem ipſe nos deducat, qui vivit &c.*

II. pag. ead. *b.* inc. *Laboravi in gemitu meo &c. Incentivorum noſtrorum Cythera tactu primi parentis.* Deſ. *poſſitis cantare cum Ieſu Chriſto perpetuum alleluia &c.*

III. pag. 2. inc. *Paſcite qui in vobis gregem eſt, non ut dominantes in clero, ſed forma facti gregis ex animo, dictum eſt Petro, immo cuilibet Praelato.* Deſ. *ut mereamini audire vocem illam iucundam, & ſuavem; Euge ſerve bone &c.*

IV. pag. ead. *b.* inc. *Oh quam terribilis, & quam obſcura dies impiis.* Deſ. *quod regnum, & quam beatitudinem ipſe &c.*

V. pag. 3. inc. *Poſuit Dominus tenebras latibulum ſuum &c. Novus Mundus, novus urbes habet.* Deſ. *ſi vis perfectus eſſe, vende omnia, quae habes &c.*

VI. pag. ead. *b.* inc. *Scripſit Moyſes in libro Geneſeos, quia plantaverat Dominus Deus Paradiſum voluptatis.* Deſ. *obediens Patri uſque ad mortem, cui eſt honor &c.*

VII. pag. 4. inc. *De modo iudicandi; arbitraria enim eſt ſententia.* Deſ. *diſerte ergo iudicate, qui iudicatis terram, ut tandem iudicet vos Deus noſter Chriſtus Ieſus, qui &c.*

VIII. pag. ead. *b* inc. *Salomon ſedens ſuper lignum diſputavit a cedro Libani &c. Dominus ac Redemptor, fratres chariſſimi, aliud vobis praecipit, & aliud promittit.* Deſ. *Ego ſum via, veritas, & vita, ad quam &c.*

IX.

(1) In indicatione antiqua Codicis perperam legitur: *Sermones Leonis Papae.*

IX. pag. 5. inc. *Sint lumbi vestri praecincti &c. Hoc brevi, sed utili sarculo tres herbae radicitus exstirpantur*. Def. *ut cum ipso praecincti valeamus intrare, & in regno sancto suo habitare, quod nobis &c.* (1)

X. pag. ead. *b.* inc. *Apprehendent decem homines ex omnibus linguis gentium &c. Vir Hebraeus, cuius fimbria a decem viris apprehenditur*. Def. *in clibano, in craticula, in sartagine, cui &c.*

XI. pag. 7. inc. *Popule meus, quid feci tibi &c. Diu toleravit nos, Fr. Ch. Dominus, diu distulit poenam*. Def. *ut in aeternum floreatis, & in aeternum gaudeatis, iuvante &c.*

XII. pag. 8. inc. *Dilectus noster descendit in hortum &c. Dilectus noster Christus est*. Def. *praemia aeternae retributionis cuique nostrum tribuat, quod ipse &c.*

XIII. pag. 9. *b.* inc. *Tria notanda sunt, quare dicatur Septuagesima, quare Sexagesima, quare Quinquagesima, & quare Quadragesima*. Def. *ad Ierusalem venire valeatis, ad quam nos &c.*

XIV. pag. 10. inc. *Qui mihi ministrat &c. Verba enim Christi, fratres, nulla ratione examinari possunt*. Def. *eiusque vestigia sequi digne valeamus, cui &c.*

XV. pag. 11. *b* inc. *Factus est in pace locus eius hominis &c. Verba ista, fratres, brevia sunt*. Def. *ut vere possit dici: factus est in pace locus eius &c.*

XVI. pag. 12. inc. *Quum staret Ezechiel super fluvium Chobar, vidit quatuor animalia*. Def. *sed etiam corpore cum Christo regnare valeamus, ipso adiuvante, qui &c.*

XVII. pag. ead. *b.* inc. *Ierusalem surge, & sta in excelso &c. Ierusalem, idest fidelis anima*. Def. *Praelati sint parati evangelizare; subditi sint parati evangelizari.*

XVIII. pag. 14. inc. *Viriliter agite &c. Quum in tam venerabili praesentia*. Desinit imperfecte in verbis: *caveamus igitur, fratres, ne quod multo labore conquirimus* . . . . spatium unius circiter paginae ad reliqua supplenda relictum est.

XIX. pag. 15. *b.* inc. *Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Salvator noster, viri fratres, qui pro nobis in similitudine carnis peccati apparuit*. Def. *& ita transibit in Galilaeam revelationis, & transmigrationis aeternae, ad quam &c.*

II. pag. 17. Innocentii Papae III. Sermones, praevia Epistola *Dilecto filio Arnaldo* (2) *Abbati Cisterciensi* (3), quae inc. *Prophetica docet auctoritas*. Def. *me reddas commendatum*. Exstat in eius editione Operum duobus in fol. vol. Coloniae apud Maternum Cholinum MDLXXV. Tomo I. pag. 1. Sermones autem, qui fere omnes anepigraphi sunt, hoc ordine procedunt in Codice:

I. pag. ead Dominica I. de Adventu Domini. Inc. *Quum venit plenitudo temporis &c. In propositis verbis Apostoli*. Def. *& vitam nobis de sua vita restituat. Sit ergo Christo laus &c.* loc. cit. pag. 3.

II. pag. 19. In eadem Dominica. Inc. *Hora est iam nos de somno surgere &c. Significatio somnii multifarie spargitur in scripturis*. Def. *ut sacrosanctam Nativitatem ipsius digne celebrare possimus, ipso praestante, qui &c.* Ibid. p. 7.

III. pag. 19. *b.* De eadem. Inc. *Ecce veniet Propheta magnus &c. Propheta magnus intelligitur Christus*. Def. *ecce nova facio omnia*. Ibid. pag. 10.

IV. pag. 21. Dominica III. de Adventu Domini. Inc. *Gaudete in Domino semper &c. Sacrosanctam Redemptoris adventum*. Def. *configuratum corpori claritatis suae, quod ipse nobis, & vobis praestare &c.* Ibid. pag. 13.

V. pag. ead. *b.* Sermo anepigraphus. Inc. *Ego baptizo vos in aqua &c. Apostolica sedes, quae disponente Domino cunctorum fidelium mater est, & magistra*. Def. *nos transferat ad praemium spei, qui cum Patre &c.* Non exstat in cit. editione; habes autem in Codice Lucensi membr. Saec. XIII. de quo Cl. Mansius in Additionib. ad Biblioth. Med. Fabricii Tom. IV. pag. 35. & inscribitur: *In Dominicam III. de Adventu Domini*.

VI. pag. 23 In Nativitate Domini. Inc. *Verbum Caro factum est &c. Iuxta communem usum loquendi*. Def. *faciat nos participes suae gloriae &c.* Ibid. pag. 84.

VII. pag. 24. De eodem. Inc. *Novum faciet Dominus &c. Novum in Sacra Scriptura multis modis accipitur; nam novum dicitur innovans*. Def. *sed veritatis, ipso praestante, qui &c.* Ibid. pag. 87.

VIII. pag. ead. *b.* De eodem. Inc. *Puer natus est nobis &c. Sicut tres in Christo substantias*. Def *propter pacem peccatoris, & pacem aeternitatis, ad quam &c.* Ibid. pag. 89.

IX. pag. 26. In Octavis Domini. Inc. *Postquam consummati sunt dies octo &c. Quia circumcisum de circumciso Verbo verbum audistis*. Def. *nomen utique salutare, per quod ipse nos salvet D. N. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 92.

X. pag. 27. De Epiphania. Inc. *Viderunt stellam Magi &c. Sacrosanctum coniugium inter Christum, & Ecclesiam*. Def. *tandem comparatur in charitate*. Ibid. pag. 98.

XI. pag. 28. In Hypapante. Inc. *Ecce ego mitto Angelum meum &c. Rex Regum, & Dominus Dominantium*. Def. *ut tale templum nos sibi faciat Angelus testamenti D. N. &c.* Ibid. pag. 106. ubi inscribitur *De Purificatione*.

XII. pag. 30. In Septuagesima. Inc. *Occupatio magna creata est omnibus hominibus &c. Mater omnium hominum terra est*. Def. *& onus meum leve*. Ibid. pag. 19.

XIII. pag. ead. *b.* De eodem. Inc. *Simile est regnum caelorum &c. Haec parabola*. Def. *nos excipiat dispensator vineae I. C. qui &c.* Ibid. pag. 21.

XIV.

(1) Hic Sermo occurrit etiam infra in Cod VII. Plut. XXIII inter Sermones Anonymi § IV. sub num. XXXIV. sed in fine diversus.

(2) In editione legitur *Arnulpho*.
(3) In editione *Ordinis Cisterciensis*.

XIV. pag. 31. *b.* In Capite Ieiunii. Inc. *Quum ieiunas unge caput tuum &c. Dignitas ieiunii multipliciter commendatur.* Des. *qui est fons aquae salientis in vitam aeternam.* Ibid. pag. 24.

XV. pag. 34. De eodem. Inc. *Hoc est magnum ieiunium &c. Si digne volumus.* Des. *per finalem perseverantiam, ipso praestante &c.* Ibid. pag. 30.

XVI. pag. 35. De Eleemosyna Tractatus. Inc. *Date eleemosynam &c. Nemo dignius posset eleemosynam commendare.* Des. *& ipsa contra omne periculum salutis est medicina.* Ibid. a pag. 198. ad pag. 206. ubi inscribitur *De Eleemosyna Libellus pulcherrimus*, dividiturque in Capita sex; unde eruitur deesse in Codice Caput ultimum.

XVII. pag. 38. Dominica I. in Quadragesima. Inc. *Ductus est Iesus &c. Tres sunt qui tentant.* Des. *non permittat nos usque ad consensum tentari, qui cum Patre &c.* Ibid. pag. 33.

XVIII. pag. 39. Dominica II. in Quadragesima. Inc. *Assumpsit Iesus Petrum &c. Quia fidelis est Dominus in promisso* Des. *donec videamus Deum Deorum in Sion, praestante &c.* Ibid. pag. 36.

XIX. pag. 40. *b.* In Dominica III. in Quadragesima. Inc. *Quum immundus spiritus &c. Saepe necessitas impedit.* Des. *& ipsi pro nobis intercedant ad D. I. &c.* Ibid. pag. 40.

XX pag. 41. Feria V. Inc. *Exsurgens Iesus de synagoga &c. Multa nobis & magna.* Des. *scimus quia sanctus Dei es.* Ibid. pag. 42.

XXI. pag. 42. *b.* In Dominica IV. in Quadragesima. Inc. *Est hic puer unus &c. Tria nobis praecipue.* Des. *ubi Christus est in dextera Dei sedens, qui &c.* Ibid. pag. 45.

XXII. pag. 43. In eadem Dominica de Rosa. Inc. *Laetare Ierusalem &c. Hodierna solemnitas, fratres.* Des. *nec in cor hominis adscendit, quod nobis praestare dignetur &c.* Ibid. pag. 47.

XXIII. pag. 44. In Coena Domini. Inc. *Qui lotus est &c. Triplex est lavacrum.* Des. *qui dignanter illas instituit I. C. D. N. qui &c.* Ibid. pag. 50.

XXIV. pag. ead. *b.* In Dominica II. post Pascha. Inc. *Ego sum pastor bonus &c. Parabolicae similitudinis.* Des. *ad laudem, & gloriam Summi Pastoris Ecclesiae I. C. qui est &c.* Ibid. pag. 55.

XXV. pag. 45. *b.* In Adscensione Domini. Inc. *Adscendens Christus in altum &c. Tres olim solemnitates.* Des. *inspirante Paraclito, qui a Patre procedit & Filio, qui &c.* Ibid. pag. 58.

XXVI. pag. 46. *b.* In Pentecosten. Inc. *Liquefacta est terra &c. Duplex est liquefactio.* Des. *qui est vera remissio peccatorum, qui &c.* Ibid. pag. 61.

XXVII. pag. 47. De eodem. Inc. *Ioannes quidem &c. Duplex nobis baptismus.* Des. *videamus Deum in Sion.* Ibid. pag. 64.

XXVIII. pag. 48. Tractatus, seu Homilia in Dominica VIII. post Pent. Inc. *Homo quidam &c. Qualiter haec parabola.* Des. *quia non est huius propositi solvere quaestiones.* Ibid. pag. 69.

XXIX. pag. 49. In S. Silvestro. Inc. *Ecce sacerdos magnus &c. Tria nobis in verbis propositis.* Des. *& precibus S. Silvestri D. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 56.

XXX. pag. 50. In Conversione Sancti Paulli. Inc. *Nemo venit ad me &c. Saepe locutus sum vobis.* Des. *quod precibus & meritis beatissimi Paulli nobis, & vobis concedat Dominus &c.* Ibid. pag. 101.

XXXI. pag. 51. In eodem festo. Inc. *Nolo mortem peccatoris &c. Huius sententiae.* Des. *& gratiae suae virtutem apponat.* Ibid. pag. 104.

XXXII. pag. ead. *b.* In S. Gregorio. Inc. *Statuit ei Dominus &c. Testamentum est propriae voluntatis iuxta sententiam &c.* Des. *quomodo priora transierunt. Ad hanc gloriam meritis, & precibus B. Gregorii nos perducat Dominus Iesus &c.* Ibid. pag. 112.

XXXIII. pag. 53. *b.* In Annunciatione Beatae Mariae. Inc. *Nemo adscendit in caelum &c. Quum diligenter attendo.* Des. *ad quas faciat nos adscendere D. N. &c.* Ibid. pag. 116.

XXXIV. pag. 54. *b.* In Nativitate S. Ioannis Baptistae. Inc. *Inter natos mulierum &c. Qui laudat.* Des. *de gaudio solemnitatis praesentis misericorditer nos perducat ad gaudium solemnitatis aeternae Iesus Christus &c.* Ibid. pag. 122.

XXXV. pag. 55. *b.* De eodem. Inc. *Elisabeth uxor tua &c. Quod legimus & intelligimus.* Des. *sonus epulantis, praestante &c.* Ibid. pag. 128.

XXXVI. pag. 56. In Nativitate B. Petri. Inc. *Interrogavit Iesus &c. Quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, ideo Dominus interrogabat Discipulos suos &c.* Des. *nos ad regna caelestia suis meritis introducat, praestante &c.* Ibid. pag. 130.

XXXVII. pag. 58. In festo B. Petri Apostoli. Inc. *Duc in altum, & laxate retia in capturam. Quum Iesus adscendisset in unam navim.* Des. *ut tandem feliciter coronetur in caelis, praestante &c.* Ibid. pag. 134.

XXXVIII. pag. 58. De S. Maria Magdalena. Inc. *Ubi abundavit delictum &c. Propositum nobis Apostoli verbum.* Des. *qui primo Mariae Magdalenae, suae resurrectionis gaudium intimavit D. I. C. &c.* Ibid. pag. 136.

XXXIX. pag. 59. *b.* Ad Vincula S. Petri. Inc. *Misit Herodes Rex &c. Quia plane videmus historiam.* Des. *& de omni exspectatione plebis Iudaeorum I. C. &c.* Ibid. pag. 138.

XL. pag. 60 In festo B. Laurentii. Inc. *Probasti cor meum &c. Tria sunt, quae B. Laurentium gloriose commendant.* Des. *& calumniantibus nos, praestante &c.* Ibid. pag. 141.

XLI. pag. 61. *b.* De eodem. Inc. *Facies craticulam &c. Tres craticulas legimus in Scriptu-*

pturis. Des. *ipso misericorditer concedente, qui &c,* Ibid. pag. 145.

XLII. pag. 62. *b.* De Assumptione B. Mariae. Inc. *Intravit Iesus in quoddam Castellum, & mulier quaedam Martha nomine &c. Castellum istud est Virgo Maria*. Des. *initium, & finis I. C. &c.* Ibid. pag. 148.

XLIII. pag. 64. De eodem. Inc, *Quae est ista quae adscendit sicut aurora &c. Quum aurora sit finis noctis*, Des. *& de Sion tueatur, ipso praestante, qui &c.* Ibid. pag. 151.

XLIV. pag. 65. In Nativitate Beatae Mariae. Inc. *In oculis suis quasi hamo capiet Behemoth &c. Verba quae loquutus sum vobis Fr. C.* Des. *& captivos cunctos eduxit Dominus Iesus, qui &c.* Ibid. pag. 153.

XLV. pag. ead. *b.* In festo Omnium Sanctorum. Inc. *Duo Cherubim &c, Duo Seraphim, quorum alter clamabat ad alterum, duo sunt Testamenta*. Des. *quae sub una solemnitate Omnium Sanctorum venerotur, ad laudem & gloriam individuae Trinitatis, qui &c,* Ibid. pag. 134.

XLVI. pag. 66. In Nativitate Apostolorum, Inc. *Nisi Dominus custodierit civitatem &c. Rex regum F. C.* Des. *civitatem suam custodiat D. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 164.

XLVII. pag. ead. *b.* In Natale Apostolorum. Inc. *Nimis honorati sunt &c. In quo plus posset quispiam honorari*. Des. *ipsi pro nobis suis meritis & precibus interveniant apud eum, qui &c,* Ibid. pag. 161.

XLVIII. pag. 68. In festo unius Evangelistae. Inc. *Fluvius egrediebatur &c. Quadruplex in Sacra Scriptura legitur Paradisus*. Des. *meritis & precibus beatissimi Evangelistae D. I. C. qui &c,* Ibid. pag. 166.

XLIX. pag. 69. In Nativitate unius Martyris. Inc. *Qui vult venire post me &c. Volentibus ire post Christum*. Des. *ut sequendo Christum ad vitam perveniamus aeternam, ipso praestante &c,* Ibid. pag. 169.

L. pag. 70. *b.* De eodem. Inc, *Posuisti Domine super caput eius &c. Duplex est corona Sanctorum*. Des. *ad quam exsultationem meritis, & precibus sancti martyris nos perducat Dominus &c,* Ibid, pag. 162.

LI. pag. 71. In Nativitate plurimorum Martyrum. Inc. *Isti sunt, qui venerunt ex magna tribulatione &c. Duplex tribulatio*. Des. *hoc est in fide passionis Christi, ipso misericorditer concedente, qui &c.* Ibid. pag. 174.

LII. pag. 72. De eodem. Inc. *Tamquam aurum in fornace &c. Diversas nobis Scriptura Sacra distinguit fornaces*. Des. *fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum, ad quam gloriam nos perducat D. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 177. ubi finis diversus.

LIII. pag. 74. *b.* In Anniversario Romani Pontificis. Inc. *Si Sacerdos qui est unctus &c. Ecce nunc, fratres, unaan dies agitur*. Des. *sicut decet Dei ministros, & Domini sacerdotes, ad avante D. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 184. sed Codicis lectio multum differt ab edita.

LIV. pag. 76. *b.* De eodem. Inc, *Quis, putas, est fidelis servus &c. Qualis debent esse*. Des. *ad utilitatem totius populi Christiani I. C, &c.* Ibid, pag, 187.

LV. pag. 78, Item ut supra. Inc, *Qui habet sponsum &c. Paranymphus ait*. Des. *ad nuptias introire, ipso praestante, qui &c.* Ibid. pag. 191.

LVI. pag. 79. *b.* Vt supra. Inc. *Vos estis sal terrae &c. Veritas, quae falli non potest*, Des. *ad profectum universalis Ecclesiae &c.* Ibid. pag. 195.

LVII. pag. 80. *b.* In Resurrectione Domini. Inc. *Post passionem suam &c. Volo, fratres charissimi, volo, si possum, argumenta distinguere*, Des. *de quibus alias ipso auctore dicemus, qui docet hominem scientiam D, I, &c.* Ibid. pag. 47.

III. pag. 83. Sequuntur Praedicabilia satis multa, in quibus utplurimum explicationes variorum locorum Sacrae Scripturae continentur, sine nomine auctoris. Inc, *Quid devotius Petro? quid charius Ioanne? ille devotione, fluidi maris dorsa calcare non timuit; iste per amorem, in ipso nutoris nostri pectore quievit, & quia ad corporalis coenae refectionem venerat, spirituale pabulum de sinu Redemptoris nostri sumpsit*, Des. *Naaman leprosus est homo peccator; uxor eius. animu sua, cui servit puella, idest aliqua bona sententia sumpta de divinis libris, et illa quaecumque bona peccator &c. Latrunculi sunt spirituales affectus, qui latent in saecularibus viris; talis ergo sententia fundet peccatori, ut eat ad Prophetam, idest ad sacerdotem. X, talenta argenti significant perfectam confessionem oris VI. . . .* Imperfecta sunt.

IV. pag. 113. Sermo anepigraphus, alia recentiore manu, qui tamen videtur inscribendus *De adventu Spiritus Sancti*. Inc. *Sancti Spiritus adsit nobis gratia. Oculi stultorum in finibus terrae; oculi autem sapientis in capite eius. Ille, qui venit mittere ignem in terra hodie faciat ignitum eloquium nostrum; eloquium enim divinum igni comparatur*. Des. *ut hanc benedictionem in praesenti habere possimus, & ad illam in futuro pervenire, de qua dicet: venite benedicti Patris mei percipere regnum, quod vobis paratum ab origine mundi, quod nobis concedat Christus per cuncta saecula benedictus. Amen.*

V. pag. 115. Redeunt alia Praedicabilia, in quibus potissimum agitur de figuris, & metaphoris S. Scripturae, initio mutila. Inc. . . . . . *quia post ciborum delicias solet interdum delectare cibaria grossiora, pulmentum quoddam decoctum in vase fictili*. Des. *vel sic exaudiat me, dicit Dominus.*

VI. pag. 123. Liber anepigraphus. qui est de fallaciis in sacra pagina occurrentibus. Inc. *Columnae fusis triplicis initiatur fides nostra; est autem columna cum base triplici, unu Trinitatis essentia*. Des. *similiter est reponendum, quum dicitur: aliquantum est Deus diligendus, quia creator est, & recreator. Et hoc*

haec de fallaciis, quae saepius occurrunt in sacra pagina dicta sufficiant.

VII pag. 125. Explicationes aliorum locorum Sacrae Scripturae, & exercitationes scholasticae. Inc. *Nota quod ingressus Paradisi primo clausus per peccatum; unde in Genesi eiecit Dominus Adam de Paradiso, & collocavit ante Paradisum Cherubim.* Des. *ac si diceret, copia me inopem fecit.* Inseferuntur rudia quaedam carmina, & exercitationes habitae, dum quis ad Religionis gradus evehebetur. Videtur se auctor prodere pag. 126. *b.* his verbis: *sit satis, ne lingua labatur in satyram: Belfrier surge, quia forte sunt heic quidam, quibus ignotum est, unde sit, & quod sit sibi nomen. Dic unde es, & quis voceris. ℟. Florentinus sum patria, & Angelus vocor, Doctor, bona est patria, floreat cum patria, bonum est enim, nuntia bonum.* Nomen *Belfriere* iterum occurrit pag. 127.

VIII. pag. 131. Anonymi Sermo de Adventu Domini. Inc. *Eximius prophetarum Isaias, praevidens humanum genus sine Christi Incarnatione a Diabolica potestate liberari non posse.* Des. *ad altitudinem caelestis patriae conscendere faceret, ad quam nos perducat, qui &c.*

IX. pag. ead. Anonymi Sermo de Nativitate Domini. Inc. *Hodie nobis pax vera de caelo descendit, hodie veritas de terra orta est, quia Christus, qui est veritas, & vita, de Maria natus est.* Des. *bene operando ad vitam, quae finem non habet, pervenire valeamus, ipso adiuvante &c.*

X pag. 132. Anonymi Sermo anepigraphus. Inc. *Relinquite civitates, habitate in petra, habitatores Moab &c. Hieremias Propheta dum vocaretur ad officium praedicationis, considerans aetatem suam & dignitatem.* Des. *ad quam visionem & gaudium ille nos perducat, qui sine fine vivit &c.*

XI. pag. 133. Alani Hierarchia. Inc. *Tractaturi de ordinibus Angelorum, primo videamus, quid sit Hierarchia; secundo, unde dicatur; tertio, quot sint eius species.* Des. *hoc enim ad Angelos, & ad Archangelos pertinet, & de istis ista sufficiant.* Tum rubrica: *Explicit Hierarchia Alani.* Inde alia pauca subnectuntur, tamquam ad argumentum superius pertinentia, de tribus Nominibus *Michaël, Gabriel, & Raphaël*, quae inc. *Quaeritur utrum ista nomina Michaël, Gabriel, & Raphaël sint propria nomina, an appellativa.* Des. *ut singuli cives sint singulae lucernae ardentes charitate, lucentes cognitione.* Atque heic iterum rubrica repetitur: *Explicit Hierarchia Alani.* Non memoratur inter Opera edita, & inedita Alani hoc Opusculum ab Oudino Tom. II. pag. 1405. seqq. nec a Fabricio in Bibl. Med. Tom. I. pag. 35. seqq.

XII. pag. 135. *b.* Anonymi Sermo anepigraphus, sed est de Angelis. Inc. *Si loquutus fuerit homo devorabitur. Homo, charissimi, loquens de Deo ita in immensitate magnitudinis eius devoratur veluti lapillus, si magno mari immittatur.* Des. *& cum victore Archangelo Michaële, omnique militia Angelorum, cunctaque frequentia sanctorum mereamur in caelesti Ierusalem triumphare. Quod ipse praestare dignetur, qui vivit &c.*

XIII. pag. 137. Explicationes variae locorum Sacrae Scripturae, nimirum in illa verba: *nescis unde veniat, aut quo vadis*, ex B. Bernardo; & in alia: *non enim misit Deus filium suum &c.* ex Augustino; & *cur B. Virgo Maria dicatur Stella maris &c.* de triplici iudicio, & de quatuor temporibus anni &c.

XIV. pag. ead. *b.* Anonymi Sermo anepigraphus, qui tamen est de triplici statu conditionis humanae, & in margine dictus *Sermo inter Clericos*. Inc. *Surgite postquam sederitis &c. In his verbis triplex status humanae conditionis insinuatur.* Des. *coram Domino veniamus, ut vitam aeternam percipiamus, quam nobis, & vobis praestare dignetur &c.*

XV. pag. 139. Anonymi Sermo anepigraphus, manu diversa, qui tamen est in solemnitate Omnium Sanctorum. Inc. *Beati pauperes spiritu. Loqui de solemnitate Omnium Sanctorum in conspectu Patris, & Domini nostri Episcopi meus animus veretur.* Des. *ut has Beatitudines in quantum possumus imitantes, ad regnum caelorum pervenire possimus, ipso praestante &c.*

XVI. pag. 140. Redeunt alia Praedicabilia, videlicet explicationes locorum quorumdam Sacri Textus &c. Inc. *Parvuli petierunt panem &c. Panis iste, quo in sudore vultus nostri vivimus, Sacra Scriptura est.* Des. *Sodoma sulphure, & igne submergitur.*

XVII. pag 146. Sermonum themata duo, praevia sententia de arbore se in altum erigente.

XVIII. pag. 147. Fragmentum Grammaticae. Inc. *Verbum est pars orationis cum temporibus, & modis, sine casu, agendi, vel patiendi significativa &c.*

XIX pag. 148. Anonymi Sermones, septem, nimirum:

I. In Nativitate Domini. Inc. *Nolite timere animalia regionis, quae germinaverunt speciosa deserti. His verbis Fr. Ch. nobis Domini Nativitas commendatur a duobus.* Des. *quia pauperes edunt ex illo germine, & satiantur hic per gratiam, & in futuro per gloriam, quod ipse praestare &c.*

II. pag. 149. *b.* Sermo inter Clericos. Inc. *Revertere adversatrix Israel &c. Pius, & misericors Dominus, qui non obliviscitur misereri.* Des. *mereamur audire vocem illam iucundam: venite benedicti Patris mei &c.*

III. pag. 151. In Natale unius Martyris. Inc. *Vincenti dabo manna absconditum &c. Fratres charissimi, verba proposita.* Des *ut sic possimus promissum praemium feliciter obtinere, quod ipse &c.*

IV. pag. 152. In Natale S. Ioannis Evangelistae. Inc. *Vincenti dabo edere de ligno vitae &c. Verba sunt haec, dilectissimi fratres,*

non cuiuslibet hominis, sed filii rowtrui. Def. *pee quem percipitur vita aeterna, quae est in Paradiso Dei mei, ad quam ille nos perducat, qui est benedictus &c.*

v. pag. 154. *b.* Pro mortuis. Inc. *Omnipotens Dominus, qui est conditor, & dispensatoe omnium eeram, fecit hominem ad imaginem, & similitudinem suam.* Def. *quatenus ad vitam valeamus pervenire aeternam, precibus Sanctorum adiuti, ipso auxiliante, qui &c.*

vi. pag. 155. In Coena Domini. Inc. *Tria faerunt facta in coena Domini, scilicet comestio agni, ut peaecipiebatur in lege.* Des. *& eorumdem ablutio pee poenitentiam, quae dicitae secunda Tabula post naufragium.* Forte hic ultimus Sermo est imperfectua.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binia columnis, & varia manibua exaratua, antiquitus num. 222. designatus. Constat foliis scriptis 155.

PLVTEVS XXI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

CODEX I.

S. BERNARDI EPISTOLAE, SERMONES, ET ALIA.

I. pag. 1. B. Bernsrdi Epistolae CCLVIII. ad diversos, ut in Cod. II Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 162. § I. qui videtur ex hoc antiquiori Sanctae Crucis profluxisse.

II. pag. 107. Eiusdem Sermones de Tempore, quorum series sequens est:

i. pag. cit. De Adventu Domini Sermones VII. ut in edit. Operum, curante Io. Mabillonio, Paris apud Carolum Robustel MDCCXIX. Tom. III. a pag. 723 ad pag. 758.

ii. pag. 113. In vigilia Nativitatis Domini Sermones VI. & in Nativitate V. Ibid. a pag. 762. ad pag. 794.

iii. pag. 125 In Circumcisione Domini Sermones III. Ibid a pag. 795. ad p. 802.

iv. pag. 128 In Epiphania Domini Sermones III. & in Octava unus. Ibid. a pag. 802. ad pag. 812.

v. pag. 131. Sermones X. a Dominica prima post Octavam Epiphaniae usque ad Sermonem VII. in Quadragesima inclusive. Ibid. a pag. 812. ad pag. 834. desideratur enim in Codice Sermo VI. in Quadragesima, qui in edit. inscribitur *De Oratione Dominica*, & habetur inferius pag. 586. inter Sermones de Diversis sub num. VIII.

vi. pag. 139. Eiusdem in Psalmum *Qui habitat &c.* Sermonea varii eum Praefatione. Ibid. a pag. 834. ad pag. 885.

vii. p. 157. *b.* In Dominica Palmarum Sermonea tres. Ibid. a pag. 885. ad p. 891.

viii. pag. 160. De Passione, & in Coena Domini Sermones duo. Ibid. a pag. 891. ad pag. 899.

ix. pag. 163. In die Sancto Paschae Sermones tres. Ibid. a pag. 899. ad pag. 912.

x. pag. 168. In Octava Paschae Sermones duo. Ibid. a pag. 912. ad pag. 916. Heic autem praecurrit alius brevis Sermo, qui in edit. occurrit Tom. cit. pag. 1185. sub numero XLIV. de Diversis, & sub titulo *De his, in quibus Mysteria Christi necdum videntur impleta.*

xi. pag. 169. *b.* In Rogationibus Sermo unus, & in Adscensione Domini quinque. Ibid. a pag. 916. ad pag. 934. Heic tamen inter quartum, & quintum inseritur Sermo XLIII. de Diversis, in edit. pag. 1184. inscriptus *De magnanimitate, longanimitate, unanimitate.*

xii. pag. 176. *b.* In die Sancto Pentecostes Sermones trea. Ibid. a pag. 934. ad pag. 942.

xiii. pag. 179. *b.* De David, & Golia, & quinque lapidibus, Sermo unus, & alter de Evangelica lectione, *ubi sustinens Dominum, septem panibus turba reficitur.* Ibid. a pag. 942. ad pag. 946.

xiv. pag. 180. *b.* De fragmentis septem misericordiarum Sermo unus. Ibid. pag. 947.

xv. pag. 181. *b.* Sermo de altitudine & bassitudine cordis ex occasione praecedentis Sermonis. Inc. *De eo, quod nuperrime dictum est &c.* Est Sermo XXXVI. de Diversis cit. Tom. pag. 1164.

xvi. pag. 182. Sermo de labore messis, & quomodo malum duplex cooperetur in bonum. Inc. *Pauperes quidem &c.* Ibid. pag. 1168. Sermo XXXVIII. de Diversis.

xvii. pag. ead. *b.* Alius in labore messis, de duabus mensis. Inc. *Labor iste &c.* Ibid. pag. 1170. Sermo XXXIX. de Diversis.

xviii. pag. 183. Alius item in laboro messis Inc. *E diversis &c.* Ibid. pag. 1165. Sermo XXXVII. de Diversis.

xix. pag. 184. Sermo ad Abbates, quemadmodum Noë, Daniel, & Iob suo quoque modo mare transeant navigante vado. Inc. *Hoc mare magnum &c.* Ibid. pag. 1161. Sermo XXXV. de Diversis.

xx. pag. 185. In Kalendis Novembris Sermonea V. Ibid. a pag. 950. ad pag. 962. Tum subiicitur in Codice: *Expliciunt Sermones Beati Bernardi Abbatis, quos fecit de Tempore. Deo gratias.*

III. pag. 191. Eiusdem Sermones de Sanctis,

ctia, quorum hic est ordo:

I. In Natali Sanctorum Innocentum. Tom. III. pag. 794.

II. pag. ead. *a*. De Conversione S. Paulli. Ibid. pag. 961.

III. pag. 193. In Purificatione B. Mariae Sermones tres. Ibid. a pag. 965. ad pag. 969.

IV. pag. 194. *b*. In Natali S. Benedicti Abbatis. Ibid. pag. 973.

V. pag. 196. *b*. In Annuntiatione Dominica Sermones tres. Ibid. a pag. 977. ad pag. 988.

VI. pag. 199. *b*. In Nativitate S. Ioannis. Ibid. a pag. 989. ad pag. 993.

VII. pag. 201. In vigilia SS. Petri & Paulli. Ibid. pag. 993.

VIII. pag ead. *b*. In festo SS. Apostolorum Petri & Paulli Sermones III. Ibid. a pag. 994. ad pag. 1001.

IX. pag. 204. In Assumptione S. Mariae Virginis Sermones V. Ibid. a pag. 1001. ad pag. 1012. In editione vero quatuor sunt, propterea quod in Codice inter secundum, & tertium inseratur ille, qui occurrit Tom. V. a pag. 694. ad pag. 701. inter suppositos recensendus.

X. pag. 210. Item unde supra. Inc. *Ave gratia plena. Non in sola virginitate &c.* Ibid. pag. 1187. & est Sermo XLVI. de Diversis sub titulo: *De Virginitatis & Humilitatis connexione.*

XI. pag. ead. *b*. Dominica infra Octavam Assumptionis. Ibid. a pag. 1012. ad pag. 1018.

XII. pag. 213. In Nativitate Beatae Mariae Virginis. Ibid. a pag. 1018. ad pag. 1025.

XIII. pag. 215. *b*. In festo S. Michaëlis Sermones duo. Ibid. a pag. 1025. ad pag. 1029.

XIV. pag. 217. In solemnitate Omnium Sanctorum Sermones V. Ibid. a pag. 1029. ad pag. 1048.

XV. pag. 224. In festivitate Sancti Martini. Ibid. a pag. 1054. ad pag. 1061.

XVI. pag. 226. *b*. In Nativitate S. Clementis. Ibid. a pag. 1061. ad pag. 1063.

XVII. pag. 227. In vigilia, & in festo S. Andreae Apostoli Sermones tres. Ibid. a pag. 1063. ad pag. 1072.

XVIII pag. 230. In Dedicatione Ecclesiae Sermones sex. Ibid. a pag. 1076. ad pag. 1090.

XIX. pag. 234. *b*. In transitu Beati Malachiae Sermo I. Ibid. a pag. 1048. ad pag. 1052.

XX. pag. 236. Eiusdem Epistola ad Fratres de Hibernia in transitu B. Malachiae Episcopi. Tom. I. pag. 337. & est Epist. CCCLXXIV.

XXI. pag. ead. *b*. Eiusdem in obitu Reverendissimi Humberti Sermo. Tom. III. a pag. 1072. ad 1075.

IV. pag. 238. Eiusdem Sermo, seu Liber ad Clericos de Conversione. Inc. *Ad audiendum, ut credimus, verbum Domini.* Des. *non perstitit in finem &c.* Tom. II. a pag. 483. ad pag. 502. sub diversa tamen Capitum divisione.

V pag. 244. Eiusdem Sermones de Diversis, qui collati cum editis Tom. III. a pag. 1089. usque ad pag. 1244. sunt sequentes:

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. cit. De triplici custodia manus & linguae ——————	XVII.
II. pag. 245. De verbis Apostoli: *Non est regnum Dei esca &c.*	XVIII.
III pag. ead. *b*. De verbis Domini: *Omnis qui se exaltat &c.* ——	XX.
IV. pag. 246. De obedientia, patientia, & sapientia. ——————	II.
V pag. 247. De Cantico Ezechiae ——————————	III.
VI. pag. 248. *b*. De verbis Sapientiae: *Iustum deduxit Dominus &c.*	XXI.
VII. pag. 149. De debito quadruplici. ——————————	XXII.
VIII. pag. 250. De Oratione Dominica. Est Sermo VI. de Quadrag. Tom. cit. pag. 831.	
IX. pag. ead. *b*. De verbis Apostoli: *Non est regnum Dei esca & potus.* ——————————	XIX.
X. pag. 251. *b*. De quaerendo Deo &c. ——————————	IV.
XI. pag. 252. De sollicita cura cogitationum ——————————	XXXI.
XII. pag. ead. *b*. De septem spiritibus ——————————	XXIII.
XIII. pag. 253. De multiplici utilitate Verbi Dei ——————	XXIV.
XIV. pag. ead. *b*. De obsecratione, oratione, postulatione, & gratiarum actione ——————	XXV.
XV. pag. 254. *b*. De septem misericordiis. Est Sermo II. in Dominica post Pent. Tom. cit. pag. 946.	
XVI. pag. 255. De fragmentis septem misericordiarum. Est Sermo III. in eadem Dominica. Ibid. pag. 947. bis repetitus; occurrit enim supra inter Sermones de Tempore sub num. XIV.	
XVII. pag. 256. Quomodo voluntas nostra Divinae tripliciter subiici debeat voluntati ——————	XXVI.
XVIII. pag. ead. *b*. De verbis Abacuc: *Super custodiam meam stabo.*	V.
XIX. pag. 257. *b*. De cute, carne, & osse animae ——————	VI.
XX. pag. 258. De verbis Apostoli: *Qui gloriatur &c.* ——————	VII.
XXI. pag. ead. *b*. De diversis affectionibus animae, & diversis nominibus secundum eas ——————	VIII.
XXII. pag. 259. *b*. De verbis Psalmi: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus* ——————	IX.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

XXIII. pag. 260. De vita, & quinque sensibus animae —— X.

XXIV. pag. ead. *b.* Contra pessimum vitium ingratitudinis —— XXVII.

XXV. pag. 262. De duplici baptismo —— XI.

XXVI. pag. ead. De eo quod legitur in Iob: *In sex tribulationibus &c.* —— XXVIII.

XXVII. pag. 263. De diligendo Deo —— XXIX.

XXVIII. pag. 264. De primordiis, & mediis, & novissimis nostris —— XII.

XXIX. pag. ead. *b.* De triplici misericordia, & quatuor miserationibus —— XIII.

XXX. pag. 265. De lignis, faeno, & stipula —— XXX.

XXXI. pag. ead. De nimia quadam fallacia vitae —— I.

XXXII. pag. 266. *b.* De septem Donis Spiritus Sancti contra septem Vitia —— XIV.

XXXIII. pag. 267. De eo quod scriptum est: *Beatus homo qui invenit sapientiam* —— XV.

XXXIV. pag. ead. *b.* De triplici genere bonorum —— XVI.

XXXV. pag. 268. *b.* De verbis Psalmi: *Quis adscendet &c.* —— XXXIII.

XXXVI. pag. 269. *b.* Recapitulatio —— XXXIV.
In edit. est sub titulo: *De verbis Origenis*.

XXXVII. pag. 270. Sermones vulgo *Parvi* nuncupati. Ibid. a Sermone XLV. pag. 1186. usque ad Sermonem CVII. inclusive p. 1235. In Codice tamen loco Sermonis XCVII. habetur Sermo de Septem Donis Spiritus Sancti, qui inc. *Prima gratia est &c.* & occurrit in Tom. V. pag. 774.

XXXVIII. pag. 290. Liber Sententiarum anepigraphus. Tom. V. a pag. 788. ad pag. 803. ordine tamen ipsarum aliquantulum immutato.

XXXIX. pag. 295. *b.* De spirituali minutione sanguinis —— CVIII.

XL. pag. ead. Tres sententiae, quae sunt XIII. XIV. & XV. in cit. Tom. pag. 1246.

XLI. pag. ead. De inani splendore virtutum cavendo —— CIX.

XLII. pag. 296. De alloquutione hominis ad seipsum —— CX.

XLIII. pag. ead. De suavitate verbi, ac iugi Christi &c. —— XCVII.

XLIV. pag. ead. *b.* In Conversione S. Paulli Sermo II. Tom. cit. inter Sermones de Sanctis pag. 964.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

XLV. pag. ead. Parabola secunda de pugna spirituali. Ibid. pag. 1254. Cui subiungitur in Codice sententia *de stercore boum*, ut ibid. pag. 1245. §. VII.

VI. pag 298. Eiusdem alii Sermones XVIII. de Sanctis (1), ut in Codice XII. Plutei XV. supra pag. 476. §. XVI.

VII. pag. 325. *b.* Eiusdem Sermo super mirandis beneficiis humanae redemptionis, ut in Cod I. Plut. XVI. Catal. Tom. I. pag. 160. §. XIX.

VIII. pag. 328. *b.* Planctus gloriosae Virginis Mariae descriptus per Beatum Bernardum. Inc. *Omnis qui ad nostrum Emmanuel, hoc est verbum Patris altissimi &c.* Des. *a quibus lacrymam absterget ipse Salvator mundi, Christus Iesus, qui sit benedictus &c.* Exstat & in Cod. X. Plut. XIX. supra pag. 564. §. XXII. eidem Bernardo tributus.

IX. pag. 329. *b.* Alius eiusdem argumenti Libellus, ut in Cod. I. Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 159. §. X. Heic autem in fine adiiciuntur alia pauca rhythmice conscripta, quorum initium est:

Homo vide, quae pro te patior,
Si est dolor, sicut quo cracior &c.

X. pag. 334. Legenda & Vita Beati Bernardi Abbatis, cui praecurrunt Litterae IV. Papae Alexandri (III.) de eiusdem canonizatione, quarum prima est ad Clarevallenses, secunda ad Ecclesiam Gallicanam, tertia ad omnes Abbates Cisterciensis Ordinis, quarta ad Ludovicum Regem Franciae, ut in edit. Tom. VI. pag. 1360. seqq. Tum sequitur pag. 335. Vita B. Bernardi in Libros quinque divisa, quorum primus a D. Guillielmo Abbate, secundus a Bernardo (2) Abbate Bonae-Vallis, & alii tres a Gaufrido item Abbate conscripti sunt, cum Praefationibus in primum, secundum, & tertium, & Capitum elenchis in singulos. Prologus in Librum I. inc. *Scripturus vitam*. Des. *propositum aggrediamur*. Liber I. inc. *Bernardus Burgundiae partibus*. Liber V. des. *quam a vitae corruptionibus alienus*. Ibid. a pag. 1076. usque ad pag. 1177.

XI. pag. 380. Dompni Gaufridi Abbatis Sermo in Anniversario S. Bernardi Abbatis. Inc. *Quam dulcis hodie*. Des. *gratiae largitorem, & gloriae redditorem I. C. &c.* Ibid. a pag. 1326. ad pag. 1336.

XII. pag. 382. *b.* Sermo a Sancto Hilario Arelatensi Episcopo, de Beato Honorato olim editus, & detractis versibus aliquantis ad Beati Patris nostri memoriam assumptus. Inc. *Agnoscite, dilectissimi, diem publicis fidelium memoriis consecratum*. Des. *quaeque decursi aliquatenus abiicere mereamur. Amen.*

XIII. pag. 385. Sermo anepigraphus de laudibus B. Bernardi. Inc. *Arripit sibi calamum,*

(1) In superiori margine alia antiqua manu adnotatum est: *hi Sermones in Anglia intitulantur Magistro Petro Comestori, & quod Bernardi non sint patet etiam c. 323.*

(2) In edit. *Ernaldo*, & in margine eiusdem edit. *Arnaldo*.

mum, quae & animum praeripuit rememoratio eius, cuius memoria in memoriam evasit aeternam. Des. *conticuit officium sepulturae, quatiebat inclusum uërem querela tristis, & gemitus, & erat planctus magnus valde.*

In primo folio occurrit brevis Opusculorum index, & possessoris nomen ita: *Iste Liber spectat ad Armarium Flor. Fratrum Min. deputatus olim ad usum Fratri Illuminatu de Coponsaccis eiusdem Ordinis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & una picta in principio Vitae S. Bernardi, ubi eius effigies exprimitur. num. 223. designatus. Constat foliis scriptis 385.

S. BERNARDI SVPER CANTICA SERMONES.

Cod. II. S. Bernardi Expositio super Cantica Canticorum, seu Sermones LXXXVI. cum Prologo, ut in Cod. XVIII. Plut. XIV. Catal. Tomo I. pag. 120. §. I. Heic in fine subsequebantur versieuli quinque, forte scriptoris nomen indicantes, qui deinde penitus erasi sunt: inferius vero hoc monumentum legitur: *Ista Expositio Beati Bernardi super Cantica Canticorum est ad usum Fratris Thedaldi de Cusa de Florentia, quam emit Mediolani ab uno bidello pro pretio &c. MCCCLXXVIII. in die Sanctae Agnetis.* In hac ipsa aversa pagina maiusculis litteris haec alia legas: *Ista Expositio Cantici Canticorum Beati B. pertinet post mortem Fratris Thedoldi ad locum Burgi* (1); & paullo infra: *Iste Liber est Domus Humiliatorum de Monte Forti.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XII. binis columnis, erassiori littera exaratus, & cum initialibus coloratis, num. 224. designatus. Constat foliis scriptis 183.

SS. BERNARDI, ET AVGVSTINI EPISTOLAE.

Cod. III. I. pag. 1. S. Bernardi Venerabilis Claravallensis Abbatis Epistolae LXIII. quae cum impressis in cit. edit. comparatae, his in ipsa numeris distinguuntur:

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. 1.	I.
II. pag. 2. *b.*	II.
III. pag. 4. *b.*	CXI.
IV. pag. ead. *b.*	IV.
V. pag. 5	V.
VI. pag. ead. *b.*	VII.
VII. pag. 8	VIII.
VIII. pag. ead. *b.*	IX.
IX. pag. ead.	X.
X. pag. ead.	XI.
XI. pag. 10.	XII.
XII. pag. ead. *b.*	XIII.
XIII. pag. ead.	XIV.
XIV. pag. ead.	XV.
XV. pag. ead.	XVI.
XVI. pag. ead	CCCXI.
XVII. pag. 11.	XVIII.
XVIII. pag. ead. *b.*	XX.
XIX. pag. ead.	XXIV.
XX. pag. 12.	XXV.
XXI. pag. ead.	XXVI.
XXII. pag. ead.	XXVII.
XXIII. pag. ead.	XXVIII.
XXIV. pag. ead. *b.*	XXXIV.
XXV. pag. ead.	XXXVIII.
XXVI. pag. 13.	XLIII.
XXVII. pag. ead.	XLIV.
XXVIII. pag. ead.	LIII.
XXIX. pag. ead.	LXIX.
XXX. pag. ead. *b*	LXX.
XXXI. pag ead.	LXXII.
XXXII. pag. 14	LXXIII.
XXXIII. pag. ead. *b.*	LXXIV.
XXXIV. pag. ead.	LXXXII.
XXXV. pag. 15.	LXXXVII.
XXXVI. pag. 16.	XC.
XXXVII. pag. ead.	XCI.
XXXVIII. pag. ead. *b.*	XCV.
XXXIX. pag. ead.	XCVI.
XL. pag. 17.	XCVIII.
XLI. pag. ead. *b.*	CII.
XLII. pag. ead.	CIII.
XLIII. pag. 18.	CIV.
XLIV. pag. ead. *b.*	CV.
XLV. pag. ead.	CVI.
XLVI. pag ead.	CCCCXI.
XLVII. pag. 19.	CCCL.
XLVIII. pag. ead.	CVII.
XLIX. pag. 20. *b.*	CIX.
L. pag. ead.	CX.
LI. pag. 21.	CXII.
LII. pag. ead.	CXIII.
LIII. pag. ead. *b.*	CXIV.
LIV. pag. 22.	CXV.
LV. pag. ead.	CXVI.
LVI. pag. ead. *b.*	CXVII.
LVII. pag. ead.	CXVIII.
LVIII. pag. ead.	CLI.
LIX. pag. ead.	CLIII.
LX. pag. 23.	CLXXIV.
LXI. pag. ead. *b.*	CC.
LXII. pag. 24.	CCI.
LXIII. pag. ead. *b.*	CLXXXV.

II. pag. 25. S Augustini ad diversos, & aliorum ad ipsum Epistolae CXXXIX. quarum ordo collatus cum impressis in nupera eius Operum editione cura Monachorum Ord. S. Benedicti e Congregatione S. Mauri, recusa Venetiis apud Io. Bapt. Albrizzi MDCCXXIX. fol. Tom. II. sequens est:

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. cit. B. Augustini ad Volusianum	CXXXII.

II. pag.

(1) Erasum est *locum Burgi.*

(1) In edit. *Romanianum*.

LXV.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

LXV. pag. 102. Eiusdem ad Memorium Episcopum ——— CI.

LXVI. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Hesychium ——— CXCIX.

LXVII. pag. 107. *b.* Eiusdem ad Florentinam ——— CCLXVI.

LXVIII. pag. 108. Eiusdem ad Italicam ——— IC.

LXIX. pag. ead. Eiusdem ad Pammachium ——— LVIII.

LXX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Severum Episcopum, & qui eum eo erant fratres ——— CX.

LXXI. pag. 109. Eiusdem ad Felicem & Hilarium ——— LXXVII.

LXXII. pag. ead. Eiusdem ad Clerum, & Seniures, & ad plebem Ecclesiae Hipponensis ——— LXXVIII.

LXXIII. pag. 110. *b.* Eiusdem ad Clericos eonfratres suos, & ad universam plebem ——— CXXII.

LXXIV. pag. ead. Eiusdem ad Possidium, & ad Fratres qui secum sunt. CCXLV.

LXXV. pag. ead. Audacis ad Augustinum ——— CCLX.

LXXVI. pag. 111. Augustini ad Audacem ——— CCLXI.

LXXVII. pag. ead. Eiusdem ad Maximam ——— CCLXIV.

LXXVIII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Iulianam ——— CCLXXXVIII.

LXXIX. pag. 113. Eiusdem ad Anastasium ——— CXLV.

LXXX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Sebastianum ——— CCXLVIII.

LXXXI. pag. 114. Eiusdem ad Consentium ——— CCV.

LXXXII. pag. 115. *b.* Eiusdem ad Proculeianum ——— XXXIII.

LXXXIII. pag. 116. Eiusdem ad Valerium ——— XXI.

LXXXIV. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Profuturum ——— XXXVIII.

LXXXV. pag. ead. Eiusdem ad Donatum ——— CXII.

LXXXVI. pag. 117. Eiusdem ad Elpium (1) ——— CCXLII.

LXXXVII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Caelestinum ——— XVIII.

LXXXVIII. pag. ead Eiusdem ad Autonium ——— XX.

LXXXIX. pag. 118. Eiusdem ad Caium ——— XIX.

XC. pag. ead. Eiusdem ad Hermogenianum ——— I.

XCI. pag. ead. Eiusdem ad Romanianum ——— XV.

XCII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Zenobium ——— II.

XCIII. pag. ead. Nebridii ad Augustinum ——— V.

XCIV. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ——— VI.

(1) In edit. *Elpidium*.

XCV. pag. ead. Augustini ad Nebridium ——— VII.

XCVI. pag. 119. *b.* Nebridii ad Augustinum ——— VIII.

XCVII. pag. ead. Augustini ad Nebridium ——— IX.

XCVIII. pag. 120. Eiusdem ad eumdem ——— XIV.

XCIX. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ——— XIII.

C. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eumdem ——— X.

CI. pag. 121. Eiusdem ad eumdem ——— IV.

CII. pag. ead. Eiusdem ad eumdem ——— III.

CIII. pag. ead. *b.* Publicolae ad Augustinum ——— XLVI.

CIV. pag. 122. Augustini ad Publicolam ——— XLVII.

CV. pag. 123. Eiusdem ad Marcianum ——— CCLVIII.

CVI. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Probam ——— CXXXI.

CVII. pag. ead. Eiusdem ad Optatum ——— CXC.

CVIII. pag. 125. *b.* Eiusdem ad Marcellinum ——— CXXXIX.

CIX. pag. 126. Eiusdem ad Apringium ——— CXXXIV.

CX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Marcellinum ——— CXXXIII.

CXI. pag. 127. Eiusdem ad Eusebium ——— XXXIV.

CXII. pag. ead. *b.* Eiusdem ad Pascentium ——— CCXXXVIII.

CXIII. pag. 130. Eiusdem ad eumdem ——— CXXXIX.

CXIV. pag. ead. *b.* Pascentii ad Augustinum ——— CCXL.

CXV. pag. ead. Augustini ad Pascentium ——— CCXLI.

CXVI. pag. ead. Eiusdem ad Probam, & Iulianam ——— CL.

CXVII. pag. 131. Eiusdem ad Honuratum Episcopum ——— CCXXVIII.

CXVIII. pag. 132. Eiusdem ad Italicam, ut in Codice I. Plutei XII. Catalogi Tom. I. pag. 4. § CXXX.

CXIX. pag. 133. Eiusdem Augustini, ac Bonifacii Epistolae mutuae XVI. ut in Append. ad dictum Tom. II. a pag. 921. ad pag. 924.

CXX. pag. 134. Eiusdem Augustini Commonitorium ad Fortunatianum ——— CXLVIII.

CXXI. pag. 135. *b.* Eiusdem ad Ecdiciam ——— CCLXII.

CXXII. pag. 136. *b.* Eiusdem ad Paullinum, & Therasiam ——— LXXX.

CXXIII. pag. 137. Eiusdem ad Bonifacium ——— CLXXXIX.

CXXIV. pag. ead. *b.* Hieronymi

ad

Ordo Cod. *Ordo edit.*

ad Marcellinum, & Anapsychiam ——— CLXV.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & indice in principio Epistolarum, manu, ut videtur, Fratris Thedaldi, num. 225. notatus. Constat foliis scriptis 137.

SS. BERNARDI, HVGONIS, ET RICHARDI QVAEDAM.

Cod. IV. I. pag. 1. BEati Bernardi Abbatis de Libero Arbitrio Liber, cum Prooemio, quod inc. *Domino W. Abbati S. Theodorici Fr. Bernardus. Opusculum de gratia, & libero arbitrio.* Des. *vitam aeternam habebunt.* Liber vero concordat cum illo Codicis I. Plut. XVI. Catal. Tomo I. pag. 157. §. II. ubi deerat Epistola supra memorata.

II. pag. 9. Eiusdem Tractatus de diligendo Deo, inscriptus *Viro illustri Domino A. Ecclesiae Romanae Diacono Cardinali & Cancellario*, ut in Cod. XVIII. Plut. XIV. Catal. Tom. cit. pag. 122. §. XIX.

III. pag. 16. Eiusdem de Consideratione ad Eugenium PP. Libri V. cum Prologo, ut in Cod. XI. Plut. XIV. Catal. Tom. cit. pag. 113. §. I.

IV. pag. 36. Eiusdem de duodecim humilitatis gradibus Liber, praevia Retractatione, & Praefatione, ut in Cod. XVIII. Plut. XIV. Catal. Tom. cit. pag. 124. § XXXVII.

V. pag. 45. Eiusdem Liber de amore Dei, ut in Cod. I. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 158. §. VIII.

VI. pag. 56. Eiusdem de Praecepto & Dispensatione Liber, cum Prologo ad Abbatem Columbensem. Ibid. §. VI.

VII. pag. 65. *b.* Eiusdem Epistola Consolatoria. Inc. *Super bono numero*, Des. *potestis audire*. Est Epist. CCCXX. inscripta *ad quosdam noviter conversos*, Cit. edit. Tom. I. a p. 371. ad pag. 374.

VIII. pag. 67. Eiusdem Apologia *ad Venerabilem Patrem Willelmum*, ut in Cod. I. Plut. XVI. Tom. cit. pag. 158. §. IX.

IX. pag. 73. Eiusdem Liber de Colloquio Simonis & Iesu, cum Prologo (ad Henricum S. R. E. Card.) & Capitum tabula. Prologus inc. *Ut tibi dilectissimi*. Des. *non admittat*. Liber inc. *Dixit Simon Petrus*. Des. *& abundantius habeamus, Iesus Christus Dominus noster*. Tomo V. a pag. 296. ad pag. 325. sub titulo: *Gaufridi Abbatis Declamationes de Colloquio Simonis cum Iesu ex S. Bernardi Sermonibus collectae*.

X. pag. 84. *b.* Eiusdem Exhortationum Liber ad Clericos sine titulo, ut in Codice I. huius Plutei supra pag. 585. §. IV. sub titulo: *Sermo, seu Liber ad Clericos de Conversione*.

XI. pag. 91. Eiusdem Sermones IV. super *Missus est Angelus*, sive de laudibus Virginis Mariae, cum excusatione in fine, ut in Cod. I. Plut. XVI. Catal. Tom. cit. pag. 157. §. V.

XII. pag. 102. Hugonis (de S. Victore (1)) Didascalicon Libri VI. (2) cum Prologo, qui inc. *Duae praecipue res sunt*. Des. *finem accipit*. Liber I. inc. *Omnium expetendorum prima est sapientia*. Ultimus des. *a Persis venit*. Exstant inter Opera Hugonis de S. Victore Canonici Regularis Lateranensis, Moguntiae per Ant. Hieras MDCXVII. fol. Tomo III. a pag. 1. ad pag. 29.

XIII. pag. 126. Eiusdem de Arca Ecclesiae Liber. Inc. *Primum in planitie*. Des. *affectum suum provocet. Sit Deus benedictus &c.* Ibid. Tomo II. a pag. 187. ad pag. 195. sub titulo: *Mystica Arcae Noë descriptio*.

XIV. pag. 133. Eiusdem de Arca Noë Liber I. & II. tantum. Primus inc. *Quum sederem aliquando in Conventu Fratrum*. Liber II. des. *non dedignata est redimere, cui sit honor &c.* Ibid. a pag. 195. ad pag. 205.

XV. pag. 143. Eiusdem Liber de tribus diebus. Inc. *Verbum bonum, & vina sapiens*. Des. *mutabilitatis fluxus non permittit*. Ibid. Tomo III. a pag. 30. ad pag. 39. col. 1. lin. 19. & est quasi appendix ad Libros VI. Didascalici, progrediens usque ad totum Caput XXV.

XVI. pag. 151. *b.* Eiusdem de Arrha sponsae. Inc. *Loquar secreto animae meae*. Des. *hoc opto, hoc desidero, hoc totis praecordiis concupisco. Cur ergo homo invisibilia esse dubitet, qui in ipsum quod vere homo est, de cuius existentia nequaquam dubitat, invisibile esse videt*, Ibid. Tom. II. a pag. 144. ad pag. 150. & inscribitur *De Arrha animae &c.*

XVII. pag. 169. Richardi (de S. Victore) de mystico somnio Nabuchodonosor Regis (Danielis II.) seu potius, ut in editione inscribitur, de Eruditione hominis interioris, occasione accepta ex somnio Nabuchodonosor apud Danielem, Libri III. Primus inc. *Quid illud Nabuchodonosor somnium iuxta litteram significet*. Tertius des. *regnum peccati destruitur*. Exstant in editione eius Operum, studio & industria Canonicorum Regularium Regalis Abbatiae S. Victoris Parisiensis, Rothomagi MDCL. fol. a pag. 46. usque ad pag. 114.

XVIII. pag. 228. Eiusdem (3) de Arca Mystica Libri V. praevia Capitum tabula. Liber primus inc. *Mysticam illam Moysi arcam libet, si liceat, ex inspirationis illius munere &c.* Quintus des. *ut superius praemisimus, otiosi otiosis loquuti sumus*. Ibid. a pag. 147. usque ad pag. 211. sub titulo: *De gratia contemplationis, alias Beniamin maior.*

In

(1) Diem obiit A. MCXL. vel MCXLII. annos vix natus quatuor & quadraginta. Vid. Pagium ad A. MCXLnum 12 & Mabillon. T. I. Analect pag 163.

(2) In edit. sunt VII. eo quod sextus in duos dividatur.

(3) Hos tamen quinque Libros de Arca mystica, & moraliter Hugoni de Folieto, anno circiter MCXL. S. R. E. Cardinali, vindicat Oudinus Tom. II. pag. 1107. seq.

In ultimo folio duae inscriptiones occurrunt, una omnino erasa, ex qua tamen annus *MCCCCXXVII.* eruitur; altera ita se habet: *Istum Librum assignavit Frater Io. de Cyprianis Fratribus Francisco de Perusio, & Francisco de Sancto Remigio armariistis, quia fecerunt praestari pro dicto Armario complendo IV. florenos, & debent ipsum retinere quousque ille, qui praestitit reddat dictos quatuor florenos.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. cum titulis rubricatis, & initialibus auratis & coloratis, num. 226. designatus. Constat foliis scriptis 276.

S. BERNARDI SVPER CANTICA SERMONES.

Cod. V. BEati Bernardi Abbatis Claraevallensis super Cantica Canticorum Sermones LXXXVI. ut in Cod. II. huius Plutei supra pag. 589. ubi praemittitur Prologus, qui in hoc Codice desideratur.

Codex membranac. Ms. in fol. min. Saec. XII. exeuntis, binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 227. notatus. Constat foliis scriptis 188.

ANSELMI OPERA VARIA. ET BERNARDI FLORES.

Cod. VI. COdex est anepigraphus, sed continentur in eo Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi Opera varia, videlicet:

I. pag. 1. Tractatus de Veritate, praevio Prologo, & Capitum tabula, ut in Codice VIII. Plutei XIII. supra pag. 432. §. II.

II. pag. 3. Eiusdem de Libertate Arbitrii Liber cum tabula Capitum. Ibid. §. III.

III. pag. 4. *b.* Eiusdem *Cur Deus Homo* Libri II cum Praefatione, & tabula Capitum utriusque Libri. Ibid. §. IV.

IV. pag. 11. *b.* Eiusdem Liber de Conceptu Virginali, cum tabula Capitum. Ibid. pag. 433. §. V.

V. pag. 14. Eiusdem Liber de casu Diaboli, cum tabula. Ibid. §. XIII.

VI. pag. 17. *b.* Eiusdem Liber de Concordia Praescientiae, Praedestinationis, & Gratiae Dei cum Libero Arbitrio. Ibid. §. VI.

VII. pag. 21. *b.* Eiusdem Monologion, praevia Epistola ad Lanfrancum, & Capitum tabula. Ibid. §. VII.

VIII. pag. 28. Eiusdem Proslogion, praevio Prooemio, & Capitum tabula. Ibid. §. VIII.

IX. pag. 30. Anonymi Florea Beati Bernardi, cum Praefatione, quae inc. *Quum non essem alicui exercitio magnopere occupatus, placuit mihi, ut Opuscula viri illustrissimi Beati Bernardi, egregii Abbatis Claraevallensis, diligenter inspiciendo percurrerem.* Des. *per annotationes ibi taxim se positas designavi.* Post Capitum tabulam Liber inc. *Quid est Deus.* Des. *participes faciat nos gloriae & beatitudinis suae. Explicit totus Liber Florum B. Bernardi. Deo gratias. Amen.* Tum sequitur exactissimus index rerum notabilium per alphabetum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis & initialibus coloratis, num. 228. designatus. Constat foliis scriptis 76.

B. BERNARDI FLORES. ET AVCTORITATES QVAEDAM.

I pag. 1. FLores B. Bernardi, praevia tabula, ut in Codice superiore §. IX. In fine legitur: *Cod. VII.*

Explicit Bernardus sacer in dictis quasi nardus,

E quibus hic tractus Liber est in scripta redactus.

II. pag. 217. Auctoritates quaedam memoria dignae excerptae ex Opusculis B. Bernardi, & primo ex Epistola ad Robertum.

III. pag. 218. *b.* Eiusdem B. Bernardi Liber de Colloquio Simonis, & Iesu, praevia Capitum tabula, ut in Cod. IV. huius Plutei supra pag. 595. §. IX.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, grandiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 229. designatus. Constat foliis scriptis 241.

S. ISIDORI SENTENTIAE. ET GREGORII PP. DIALOGI.

I, pag. 1. S. Isidori Sententiarum Libri III. praevia Capitum tabula. Liber I. inc. *Summum bonum Deus est, quia incommutabilis est.* Tertius des. *non quos coelestis vult laetificandos includit.* Exstant inter Isidori Opera Madriti typis Regiis MDXCIX. fol Parte II a pag. 1. ad pag. 111. *Cod. VIII.*

II. pag. 77. S. Gregorii Papae urbis Romae Dialogorum Libri IV. praevia singulis Capitum tabula, ut in Cod. VI. Plut. XIX. supra pag. 555. §. I. Tum in duabus sequentibus paginis delineatae sunt figurae quaedam vitiorum satis rudes. Pro Codicis vero custodia adsunt quatuor folia fragmentum continentia veteris Homiliarii saeculi XI.

Codex membranac. Ms. in fol. quadrato Saec. XI. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, & aliquot figuratis, num. 230. designatus. Constat foliis scriptis 161.

S. ISIDORI SENTENTIAE, ET B. AVGVSTINI LIBER EXHORTATIONVM,

Cod. IX. I. pag. 1. S. Isidori Sententiarum Libri III. praevia singulis Capitum tabula, ut in Codice VIII. superiore §. I.

II. pag. 66. *b*. B. Augustini Liber Exhortationum ad quemdam Comitem charissimum sibi, ut in Cod. VII. Plut. XVI. supra pag. 493. §. VI.

Codex membranae. Ms. in fol. Saec. XI. binis columnis, rotundo ac perspicuo charactere diligentissime exaratus, cum titulis & initialibus rubricatis, & aliquot coloratis, num. 231. designatus. Constat foliis scriptis 88.

S. ISIDORI CONTRA IVDAEOS LIBRI, TEST. VETERIS ALLEGORIAE &c.

Cod. X. I. pag. 1. S. Isidori Toletani, Hispalensis Episcopi, contra Iudaeos Libri II. praevia Epistola ad Florentiam sororem suam, & Capitum tabula. Epistola inc. *Quaedam, quae diversis temporibus*. Des. *coheredem fariam & mei laboris*. Liber I. inc. *Iudaei nefaria incredulitate Christum Dei filium abnegantes*. Alter des. *in aeternam habitat*. In cit. edit. Part. II. a pag. 256. ad pag. 309.

II. pag. 17. Anonymi, Testamenti veteris Allegoriae. Inc. *Principium dicitur esse id, a quo aliquid habet esse, secundum quod dicitur, Deus Pater est principium Filii, & Spiritus Sancti, qui ab eo habent esse*. Des. *triumphator Christus iusto certamine huius vitae, Evangelico ratia, cum corona spinea, & sceptro Crucis, victa captivitate, caelestem intravit Ierusalem, nos exspectans, & spectans, regnaturus per omnia saecula saeculorum &c.* In calce primae paginae huius Promptuarii legitur haec notula manu Fratris Thedaldi de Casa: *Opus utilissimum praedicantibus, & Testamentum vetus allegorizaturis ad usum Fratris Ludovici Banci de Florentia Ordinis Minorum.*

III. pag. 108. Anonymi de mysteriis rerum gestarum Libri IX. videlicet I. Ab initio mundi usque ad Abraham, II. Ab Abraham usque ad Moysem, III. A Moyse usque ad Iosue. IV. Ab Iosue usque ad Heleanam, V. Ab Helcana usque ad David, VI. A David usque ad Salomonem, VII. A Salomone usque ad transmigrationem Babylonis, VIII. De mysteriis rerum gestarum, quae continentur in Esdra, IX. De mysteriis, quae continentur in Esther, Thobia, Iudith, & in Libro Machabaeorum. Singulis autem Libris praemissa est Capitum tabula. Liber I. inc. *In principio creavit Deus caelum & terram. Caelum significat summa, terra ima, caelum invisibilia, terra visibilia, caelum spiritualia, terra corporalia, caelum Angelos, terra homines*. Liber IX. des. *ut a Christo mereatur post victoriam coronari, quod ipse praestare dignetur, qui &c.*

IV. pag. 137. Excerpta quaedam ex Libro VIII. S. Augustini de Civitate Dei, & ex aliis eius Operibus; ex Gregorii Epistola ad Serenum Episcopum Massiliensem, & ex alia ad Secundinum inclusum; ex Leone Papa; ex Ambrosio &c.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ineuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 232. designatus, Constat foliis scriptis 138.

SS. ISIDORI, ET AVGVSTINI VARIA.

I. pag. 1. S. Isidori Sententiarum Libri III. praevia Capitum tabula, ut in Cod. VIII. huius Plutei supra pag. 598. § I. Cod. XI.

II. pag. 61. Eiusdem Liber Primorum. Inc. *De Librorum novi ac veteris Testamenti plenitudine*. Des. *& mundum lignum vitae Dominum Iesum Christum*, ut in cit. edit. Parte II. a pag. 310. ad pag. 323. sub titulo: *In Libros veteris Testamenti Prooemia.*

III. pag. 66. *b*. Eiusdem de ortu, & vita, vel obitu Sanctorum, qui in Domino praecesserunt Liber, cum Prologo, & tabula, ut ibid. Parte I. a pag. 139. ad pag. 165.

IV pag. 76. *b*. Eiusdem ad Orosium de allegoriis veteris & novi Testamenti Liber, praevia Epistola, quae inc. *Quaedam notissima nomina*. Des. *corrigenda iudicio*. Liber inc. *Adam figuram Christi*. Des. *resurrectione saturabantur*. Ibid. Part. II. a pag. 237. usque ad pag. 255. ubi inscribitur: *Allegoriae quaedam Sacrae Scripturae.*

V. pag. 84. Eiusdem Liber anepigraphus, sed est Dialogus inter Hominem deflentem, & Rationem admonentem, praevio brevi Prologo, qui inc. *Venit nuper ad manus meas quaedam schedula*. Des. *deflentis Hominis, & admonentis Rationis*. Dialogus incipit ab Homine deflente, & quidem ita: *Anima mea in angustiis est, spiritus meus aestuat*. Desinit in Ratione admonente, & in hisce verbis: *imple opere quod didicisti exhortatione*. Ibid. a pag. 367. col. 2. ad pag. 391. col. 1. lin. 9 ubi inscribitur: *Synonymorum de lamentatione animae peccatricis Libri II.* In Codice vero nulla Librorum divisio fit, & est hic Dialogus multo quam in editione contractior.

VI. pag. 90. *b*. Excerptum quoddam Morale continens praecepta salutaria ad iuvenes, ut vitam suam bene instituant. Inc. *Disciplina Christiana, ipsa Dei lex est &c.*

VII. pag. 91. Eiusdem S. Isidori Liber Differentiarum. Inc. *Inter Deum & Dominum*. Des. *atque exemplum humilitatis Christi*.

In

In cit. edit. Parte I. a pag. 47. ad pag. 62. ubi inscribitur: *Differentiarum Liber II.* Tum sequitur in Codice index Capitum huius Libri.

VIII. pag. 103. S. Augustini Episcopi Dialogus ad Orosium, ut in Cod. III. Plut. XVII. supra pag. 504. §. XII. sub titulo: *Orosii Quaestiones ad S. Augustinum*.

IX. pag. 113. *b.* Eiusdem Liber ad Paullum & Eutropium Episcopos Hispanos super quaestiones Caelestini de perfectione iustitiae. Inc. *Sanctis fratribus & Coëpiscopis Eutropio & Paullo Aug. sal. Charitas vestra, quae in vobis est.* Des. *anathematizandum esse non dubito.* Operum Tomo X. a pag. 167. ad pag. 190.

X. pag. 122. *b.* Eiusdem ad Virgines Liber. Inc. *Quam mortalium mutabilis mens.* Des. *in Domino Deo laetus exsultet, agens Deo gratias per Dominum &c.* In App. ad Tomum VI. a pag. 227. ad pag. 232. sub titulo: *De sobrietate & custodia Liber unus*.

XI. pag. 126. *b.* Eiusdem de quatuor virtutibus charitatis (*sic*) Liber, ut in Cod. IX. Plut. XVII. supra pag. 520. §. IX. sub titulo: *De quatuor Virtutibus Cardinalibus*.

XII. pag. 130. Eiusdem de decem Plagis, ut in Cod. VII. Plut. XVI. supra pag. 494. §. XV.

XIII. pag. 131. Eiusdem Liber ad Dulcitium de animabus defunctorum, quae praemia eas sequantur. Inc. *Siquidem legimus, quod in Inferno.* Des. *tantum consolationes vivorum sunt. Explicit Liber Augustini de animabus defunctorum.* Est secunda ex octo Quaestionibus ad Dulcitium. Vid. Tom. VI. a pag. 129. ad pag. 130.

XIV. pag. 132. Eiusdem de consolatione defunctorum. Inc. *Admonet nos Beatus Apostolus, ut de dormientibus.* Des. *sed etiam spiritualiter amant.* Est Sermo CLXXII. Tom. II. pag. 827.

XV. pag. ead. *b.* Eiusdem de introitu Episcoporum. Inc. *Qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed adscendit aliunde, fur est, & latro. Hoc intelligitur: Ovile Sanctae Ecclesia, oves Ecclesiae plebs.* Des. *qui habet aures audiendi audiat.*

In indiculo praemisso ultimum Opusculum post Augustini Librum de IV. Virtutibus indicatur ita: *Epistola Iher. ad Celantiam.*

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 233. designatus, Constat foliis scriptis 161.

CONCILII AQVISGRANENSIS CANONES, AVGVSTINI LIBER DE ECCLESIASTICIS DOGMATIBVS &c.

Cod. XII. I. pag. 1. Concilii Aquisgranensis A. DCCCXVI. Indictione x. sub Ludovico Pio celebrati Capita, seu Canones CXLVI. (1) in quibus edita est forma Institutionis Canonicorum, & Sanctimonialium, cum Prologo, & Summariis Capitum in principio. Concordant omnia quoad initium & finem cum Codice XVII. Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 245. Inde subiiciuntur litterae Graeci alphabeti maiusculae, adscriptis numeris, quibus singulae respondent; tum brevis notitia de ponderibus, & mensuris.

II. pag. 110. Dicta quaedam excerpta ex Registro Gregorii Papae, ubi de haereticis praecipue agitur. Inc. *Talibus venerabilis Papa Gregorius commissam sibi divinitus Ecclesiam studiis efficaciter gubernabat; iam Ligures, Venetos, Iberas, aliosque a schismate sub libello confessos, Chalcedonensem Synodum venerari compellens, ad unitatem Sanctae Ecclesiae revocabat.* Desinunt imperfecte in haeresi Simoniaca, & in verbis: *prudentissimus Doctor Gregorius sententiam, quam primordiis sui Pontificatus coram Synodo promulgaverat, iterato protulit dicens: ut . . . .*

III. pag. 116. Fragmentum initio mutilum, ex eiusdem Gregorii Operibus forte excerptum, quod inc. . . . . *unde Scholastico Duci Campaniae scribens ait; dum de Apolitanae* (sic) *civitatis curae destitutae sacerdotis solatio vehementius angeremur &c.* Tum sequitur ratio servanda ad recipiendos fideles fratres in Ordinem tali pacto: *Psal. Miserere mei Deus secundum. Levavi oculos. Ecce quam bonum. Kyrie el. Pater noster. Deinde Capitulum. Salvum fac servum tuum. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Nihil proficiat inimicus in eo. Esto ei Deus turris fortitudinis. Item Oratio. Deus qui es totius fons misericordiae, spes, & consolator lugentium, vita salusque ad te clamantium, exaudi preces famuli tui, qui se nobis in oratione commendat, & potentiae tuae dextera ab omni adversitate protege, & custodi, quatenus tibi soli Domino, secura mente servire valens, atque omni tentationum molestia liber, in tranquilla pace salutis, tuae pietati continuas agere gratias mereatur, per &c. Al. Deus qui es iustorum gloria, & misericordia peccatorum, pietatem tuam humili prece deposcimus, ut famulum tuum benigne respicias, & pietatis tuae custodiam impendas, ut ex tota mente tibi deserviat, & sub tua semper protectione consistat, & si quando ei extrema dies evenerit, societatem Sanctorum percipiat, cum quibus inenarrabilem gloriam sine fine possideat. Per &c.* Occurrit deinde in aversa pagina quaedam allegorica interpretatio sententiae Salomonis, quae ita inc. *Acetum in nitro, & qui cantant carmina cordi pessimo &c.*

IV. pag. 117. Liber Sententiarum S. Augustini Episcopi contra LXXVI. haereses in varia Capita divisus, sed in fine mutilus. Inc. *Credimus unam Deum esse Patrem & Filium & Spiritum Sanctum &c.* Desinit in Capi-

(1) Perperam est recentiore manu praenotatum Codex: *Isidorus de Officiis Ecclesiasticis*.

pite XLII. & in verbis: *Ille post confessionem, vel adspergitur aqua, vel tingitur. Et hic vel adspergitur igne. Ille manus impositione Pontificis accipit Spiritum Sanctum* . . . . Habes integrum in Codice IX. Plutei XVII. supra pag. 519. §. III. sub titulo: *De Ecclesiasticis Dogmatibus Liber*.

V. pag. 124. Occurrit Nota tributorum, quae alicui Ecclesiae, forte S. Appiani Vallis Elsae, ad quam Codex pertinuit (1), offerri quotannis solebant, quae sequens est:

Petro de Tasignano X. nummos & dimidium.

Gerardo de Pisignano nummos III.

Genero Bogatti nummum unum & dimidium.

Petro de Buzone duos & dimidio.

Petra de Ripacialli duo.

Filii Teaderici de Pupiano III.

Fil. Ioh. Iudici de Silva III.

Petri fil. Iannarii VI.

Letulo de Pogni XII. ipsi de metata IX. omni anno.

Azzo de Drove cum ipsi de Castro XXVII.

Martino de Palaiolo II.

Filio Pagani de Dolia VI.

Martino de Buzone VI.

Reineri de Castagno XII.

Filii Reuze de Via III.

Filio Rodulfi magistri II.

Andreas & Ioannes de Sigrignano den. IX. omni anno, & II. paria de gall. sexque panes, ac II. vascula vini.

Ioannes dal Poio I. agnum, & I. parium de pulcini in aestat. & in festivitate Sancti Stephani unum parium de gall. & tres panes.

Fantinello, & fil. Corbuli I. agnum, & I. parium de palcini, & I. parium de gall. & III. panes.

Petrus fil. Rodulfi dal Castro de secando in secando anno I. parium de capp.

De Maseia dal Castro XII. nummos, & tres panes, & tres pullos.

De terra Ramerii fil. Guidi fil. Andreae IV. denar. & II. panes, & I. parium de pull. de secundo in secundo.

Stephanus fil. Guillelmi I. parium de capone.

Petrus fil. Martilli de Capitito & Rodulfo Basata IV. nummos, & II. panes.

Filii Petri de Cerriti I. denar. & I. panem de causa Berizelli, & IV. nummos de illorum tenimento.

Rodulfo Cascafintin II. denar. de terra da Pievilani.

Item Manganelli & Balurdi IV. solidos omni anno, II. paria de pul. & II. paria de gall. & VI. panes.

Ioannes de Pedemuzo IV. denar. III. panes, I. parium gall.

Stefano de Puteo I. parium de pul. & III. panes.

De Mascia de Marchise de Ferrale VII. denar. & II. paria de pul. VI. panes, & II. vascula vini.

Guido da Ferrale II. denar.

Filii Morli da Ferrale III. panes, I. vasculum vini, & I parium de pull.

Baruncio de Liero I. parium de capp.

Teuzo, & Guido de Sikito I. annum VII. denar. & alium III.

Presbyter Thebaldus de Sancto Philippo cum suis consortibus IV. nummos.

Rodulfo fil. Gerardi de Collelungo I. parium de capponi.

VI. pag. ead. Orationes quaedam, & Preces, videlicet I. *ad mandatum*, II. *pro exeuntibus de coquina*, III. *pro ingredientibus in coquinam*, IV. *pro Hebdomadario Lectore*, V. *pro exeuntibus ad iter*, VI. *pro revertentibus de itinere*, VII. *in Domo*, VIII. *in Dormitorio*, IX. *in Refectorio*, X. *in Coquina*, XI. *in Granorio*, XII. *in Cellario*, XIII. *in Pistrino*, XIV. *in Caminata*, XV. *in domo infirmorum*, XVI. *ad ianuam Ecclesiae*, XVII. *ad portam*, XVIII. *ante altare*. Vltima ex hisce Orationibus post varias preces, & versus. inter quos habetur, *Ora pro nobis Beate Apiane, ut digni &c.* sequens est: *Deus, qui renuntiantibus saeculo mansionem paras in caelo, dilata binus sanctae Congregationis tempore habitaculum caelestibus bonis, ut fraternae teneantur compagine charitatis unanimes, continentiae praecepta custodiant, sobrii, simplices, & quieti gratis sibi datam gratiam fuisse cognoscant, concordet illorum vita cum nomine, professio sentiatur in opere. Per &c.*

VII. pag. 127. Fragmentum vitae & miraculorum S. Martini Episcopi, & Confessoris.

In prima pagina legitur hoc monumentum: *Iste Liber est Plebani Sancti Appiani sub pignore, cum 4. aliis Libris Fratri Gerardo de Prato pro VIII. libris florenorum parvorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. X. optimae notae, perspicua & grandiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, & num. 234. designatus. Constat foliis scriptis 127.

FINIS PLVTEI XXI.

PLV-

(1) Loca enim, quae in ista Nota memorantur, in districtu sunt Vallis Elsae spatio circiter xx. mille passuum.

PLVTEVS XXII. DEXT, CONTINENS LAT, CODD. MSS. XIV.

CODEX I.

NILI INSTIT. ET IO. CASSIANI COLLATIONES SS. PATRVM.

I. pag. 1. Nili Monachi Instituta de octo Vitiis generalibus, ut in Codice XXVII. Plut. XVI. Catal. Tom. I. p. 277. § VI. Heic autem in fine legitur: *Explicit Institutio Nili Monachi*.

II. pag. 12. Ioannis Cassiani, licet nomen reticeatur, Collationes SS. Patrum, cum Praefatione, & Capitum tabula, ut in Cod. XXVI. Plut. XVI. Catal. Tomo I. pag. 274. §. II. Heic autem in fine legitur: *Expliciunt Collationes Sanctorum Patrum Ioannis Damasceni* (lege *Cassiani*).

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini* 1406.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. grandiori littera exaratus cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & pictura in principio auro interlita quae Salvatorem dextra benedicentem, sinistra volumen clausum sustinentem exhibet, num. 236. designatus. Constat foliis scriptis 347.

CASSIANI REGVLAE MONACHOR. AEGYPTIORVM.

Cod. II. I. pag. 1. Regulae Monachorum Aegyptiorum a Ioanne Cassiano Massiliense Presbytero conscriptae, quas Eucherius Lugdunensis Episcopus breviori conscripsit sermone, cum Praefatione, ut in dicto Cod. XXVI. Plut. XVI. Catal. Tomo I. pag. 274. §. I.

II. pag. 57. Eiusdem Collationum Libri XXIV. cum Praefatione. Ibid. §. II.

III. pag. 224. *b*. Nili Monachi Instituta de octo Vitiis generalibus, ut in Codice superiore § I. Tum exactissima sequitur in praedictos Collationum Libros tabula, forte manu Fratris Thedaldi, in principio vero Elogia duo leguntur de Ioanne Cassiano.

Codex membranac. Ms. in fol. quadr. maiori Saec. XII. cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 237. designatus. Constat foliis scriptis 237.

IO. CASSIANI REGVLAE MONACH. AEGYPTIORVM.

I. pag. 1. Regulae Monachorum Aegyptiorum a Ioanne Cassiano Massiliense Presbytero conscriptae, quas Eucherius Lugdunensis Episcopus breviori conscripsit sermone cum Praefatione, ut in Cod. superiore §. I. Cod. III.

II. pag. 43. Eiusdem Collationum Libri XXIV. cum Praefatione, ut ibid. §. II. Heic tamen Collatio ultima Abbatis Abrahae, est imperfecta, & desinit in verbia: *tot postremum censenda vocabulis aut, atque eadem noxii humoris origo distinguitur, quot membrorum ceperit portiones. Eodem modo de visibilibus ad invisibilia &c.* . . . . quae verba incidunt in Cap. XV. lin. 11. editionis Operum Cassiani curante Alardo Gazaeo Lipsiae apud Weslenios, & Smith MDCCXXXIII. fol. pag. 670.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XI. magna ex parte manu Saec. XIII. suppletus, binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, & icone Episcopi cuiusdam in littera initiali, num. 235. designatus. Constat foliis scriptis 160.

HVGONIS COMMENT. IN DIONYSIVM AREOPAGITAM, ET HILDEGARDIS QVAEDAM.

I. pag. 1. Hugonis Commentarius super Librum Dionysii Areopagitae de Angelica Hierarchia, cum Prologo, sub titulo: *De differentia mundanae theologiae, atque divinae, & demonstrationibus earum*, ut in Cod. XI. Plut. XIII. supra pag. 438. §. I. Cod. IV.

II. pag. 142. Sequuntur alia manu Capita duo anepigrapha, quae sunt de Trinitate. Primum inc. *Sicut Pater, Filius, & Spiritus Sanctus testantur, quod omnino non distinguuntur in potestate, quamvis in personis distinguantur, quia simul operantur in unitate simplicis & incommutabilis substantiae*. Des. *unde & hae tres personae sunt unus Deus in* [illegible] *vinitate, & qui sic non credit, ille absciatur* [illegible]

de regno Dei, quia scindit integritatem Divinitatis, & se ipsum in fide. Alterum inc. *Et spiritus est, qui testificatur quomodo Christus est veritas, quia tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua, & sanguis; & tres unum sunt: usque & tres unum sunt.* Def. *sed ut salvaretur in redemptione restitutus est aeternae charitati.*

III. pag. ead. *b.* Epistola inscripta: *Odoni Magistro de Parisio Hildigardis* (1). Inc. *Ego paupercula forma in summo aromatum montis excelsi dico: Sol lumine suo descendit, & multas indignationes vicissitudinis locorum illustrat.* Def. *& de ligno vitae non deleberis.* Non extat inter eius Epistolas, & diversa alia Opuscula, quae habentur in Biblioth. Patrum Lugduonensi apud Anissonios MDCLXXVII. fol. Tom. XXIII. a pag. 535. usque ad pag. 560.

IV. pag. 143. Verba Hildigardis in Spiritu Sancto de Beato Borchardo, quae ita se habent: *Oculus materiae, facturae digiti Dei, beatus Burchardus, per bona & sanctissima opera igneus in Spiritu Sancto fuit; sed tamen in se ipso, & in aliis fatigationem turbini similem in quibusdam morbus suis habuit, & ideo corpus suum maceratum est, anhelans ad Deum. Nunc dignus est memoria sanctorum.*

V. pag. ead. Alia Hildegardis Epistola, quae sequens est: *Sibyllae transalpes Hildigardis. O Sibylla, haec tibi dico in luce veracium visionum: Tu es filia silvarum in turbine morborum, Deus vigilat super te, ut non detur anima tua in dispersionem; ideo confide in Deum. Haec autem verba circa pectus & circa umbilicum tuum pone in nomine illius, qui omnia recte dispensat. In sanguine Adae orta est mors. In sanguine Christi mors retenta est. In eodem sanguine Christi impero tibi, o sanguis, ut fluxum tuum contineas.* Pars huius Epistolae, a verbis nimirum: *Haec autem verba &c.* usque ad finem occurrit in eius Vita apud Surium die XVII. Septembris edit. Colon. Agripp. MDLXXX. Tom. V. pag. 318. lin. 2. & seqq. Sibylla autem illa, ad quam missa est Epistola, erat Matrona quaedam de Civitate Lausanensi, quam a profluvio sanguinis Hildegardis liberavit. Inde sequuntur arcanae alphabeti litterae cum ipsarum vi singulis suprascripta, & Crux litteris superstitiosis efformata. In principio autem occurrit proloquutio quaedam, cuius initium est: *Quamvis iniuste agant qui dignitates perverso ardore desiderant.* Def. *ex hoc in gravi poenitentia, aut in igne gehennae responsuri.* Inferius haec epigraphe adscribitur: *Iste Liber fuit Fratris Philippi de Sancta Trinitate, quem dedit Armario Florentini Conventus.*

Codex membranae. Ms. in 4. min. Saec. XII. crassiori littera exaratus, cum initialibus pictis, & prima inaurata, num. 238. designatus. Constat foliis scriptis 143.

HVGONIS, RICHARDI DE S. VICTORE, ET BERNARDI QVAEDAM.

I. pag. 1. HVgonis de Claustro Animae Libri IV. cum Prologis, & Capitum tabula in singulos, primo excepto, qui Prologum tantummodo habet. Libri itaque primi Prologus inc. *Rogasti nos.* Def. *hic eum fratribus exhibendam.* Liber I. inc. *Incipientibus aedificare.* Liber IV. def. *in futuro autem dabit virtutem incorruptionis, fortitudinem immortalitatis. Benedictus Deus. Amen.* Exstant in editione Operum Moguntiae apud Ant. Hierat MDCXVII. fol. Tom. II. a pag. 30. ad pag. 87. Cod. V.

II. pag. 55. Richardi de Contemplatione Liber, praevia Capitum LXXXVII. tabula. Inc. *Beniamin adolescentulus in mentis excessu.* Def. *in deosculatione Beniamin & Ioseph divinae revelationi humana ratio applaudit.* Vt in editione Rothomagensi anni MDCL. fol. quam citavimus supra (2), a pag. 114. usque ad pag. 146. sub titulo: *De praeparatione animi ad contemplationem Liber dictus Beniamin minor.*

III. pag. 74. Eiusdem de mystico exitu Israël de Aegypto, seu potius de exterminatione mali, & promotione boni Tractatus, praevia Capitum LII. tabula. Inc. *Quid est tibi mare, quod fugisti.* Def. *ad maiora obtinenda promoveri non meretur*, Ibid. a pag. 1. usque ad pag. 23.

IV. pag. 86. Eiusdem de Arca mystica Libri V. praevia singulis Capitum tabula, ut in Cod. IV. Plutei XXI. supra pag. 596. §. XVIII.

V. pag. 121. Eiusdem de statu interioris hominis Liber, cum Prologo, qui inc. *Sero quidem misi, quod petenti promisi.* Def. *sed petenti amico satisfacere volui.* Tum sequitur tabula Capitum LII. Liber inc. *Omne caput languidum, & omne cor moerens.* Def. *non est circumligata, neque curata medicamine, neque fota oleo.* In cit. edit. Rothomagensi a pag. 23. usque ad pag. 45.

VI. p. 133. Meditationes B. Bernardi, seu, ut magis videtur Hugonis (3). Inc. *Multi multa sciunt.* Def. *in quo sponsum cum sponsa perspicies, unum eumdemque Dominum gloriae, qui vivit &c.* Inter Bernardi Opera edit. Paris. curante Ioanne Mabillonio, apud Carolum Robustel MDCCXIX. fol. Tom. V. a pag. 332. ad pag. 349.

VII. pag. 141. Brevis Tractatus sine titulo, cui adponitur tantum syllaba *Ber*, in quo agi-

(1) S. Hildegardis de Alemannia, Abbatissa Coenobii in Monte S. Roberti in Pingis, sive prope Bingiam in Dioecesi Moguntina, Ord. Benedict. diem obiit A. MCLXXVIII. Vid. Additiones Mansii ad Biblioth. Med. Fabricii Tom. III. pag. 260. seqq.

(2) Scilicet in Codice IV. Plutei XXI. supra pag. 596. § XVII.

(3) Ita habet titulus alia manu, sed antiqua adiectus.

agitur de quatuor Virtutibua Cardinalibus. Inc. *Lapis etenim quadrans aequeſtrat quocumque latere verſus fuerit. Haec autem de vobis affavi, idcirco inbianter cupio, ut vertatis vos ad munitiſſimum laterem, ideſt . . . . Incipiunt quatuor genera virtutum, quae in quatuor partibus aequales, quadratum hominem faciunt.* Deſ. *multa ſunt quae Apoſtoli complere non potuerunt.*

VIII. p. ead. Eiuſdem Bernardi Liber de Conſeientia ad Religioſum quemdam Ordinis Ciſtercienſia, cum Prologo, in Codice tamen anepigraphua. Prologus inc. *Petis a me, dilecte mi.* Deſ. *qui replet in bonis deſiderium tuum.* Liber inc. *Conſcientia hominis abyſſus multa.* Deſ. *& coronat te in miſericordia, & miſerationibus. Vale ſerve Dei, & memento mei in orationibus tuis.* Inter eios Opera Tom. V. cit. a pag. 380. ad pag. 387.

IX. pag. 144. *b.* Excerptiones quaedam ex Regiſtro B. Gregorii Papae.

X. pag. 147. Aliae Excerptionea de Libro (1) Gregorii Nazianzeni.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XII. binis columnia, cum initialibua rubrieatia, num. 239. deſiguatus. Conſtat foliis ſcriptis 149.

HVGONIS DE S. VICTORE OPERA QVAEDAM.

Cod. VI. I. pag. 1. HVgonia de S. Victore de voluntatibus Chriſti Liber. Inc. *Quaeris de voluntate Dei.* Deſ. *quod enim unum vult Deo.* Exſtat Tomo III. Operum eitatae editionia Moguntinae apud Ant. Hierat MDCXVII. fol. a pag. 41. ad pag. 42.

II. pag. 4. Eiuſdem, ſine titulo, aureum de meditando, ſeu meditandi artificio Opuſculum. Inc. *Meditatio eſt frequens cogitatio.* Deſ. *& dilexerunt potius illa, in quibus erat apparentia, quam illa, in quibus exſiſtentia.* Operum Tomo II. a pag. 185. ad pag. 186. col. 2. lin. 9.

III. pag. 6. Eiuſdem Liber item anepigraphua, qui tamen eſt *De modo orandi.* Inc. *Quo ſtudio.* Deſ. *in ara cordis adoletur.* Ibid. a pag. 153. ad pag. 157.

IV. pag. 13. Eiuſdem Liber ſine titulo, ſed eſt *De cibo Emmanuelis.* Inc. *De cibo Emmanuelis magna quaeſtio eſt, & futura, in qua dolor non eſt.* Deſ. *appetenda per Dominum &c.* Eſt integer Titulus II. Libri I. Eruditionum Theologiearum Miſcellaneorum. Operum Tom. III. a pag. 69. ad pag. 71.

V. pag. 15. Eiuſdem Capita quaedam anepigrapha, quae tamen diligenti facta perquiſitione comperimus eſſe exeerpta ex Libro I. Miſcellaneorum, unde ſingulis titulos, prout exſtant in editione praepoſuimus. Sunt autem quae ſequuntur:

I. pag. ead. *De duplici permiſſione, & probibitione divina.* Eſt Titulus CLXIII. Libri I. Tomo III. pag. 103.

II. pag. ead. *De tribus locis filiorum Iſraël, Aegypto, Deſerto, & Terra Promiſſionis.* Ibid. pag. 89. Titul. XCV.

III. pag. ead. *b. Quod Pater non iudicat quemquam, ſed omne iudicium dedit Filio.* Ibid. pag. 104. Titul. CLXIX.

IV. pag. 17. *De ratione & ſenſualitate Animae.* Ibid. pag. 108 Titul. CLXXIV.

V. *De duplici ſuperbia.* Ibid. pag. 98. Titul. CXXVII.

VI. pag. 19. *De ſapientia Dei & hominis.* Ibid. pag. 111. & eſt para Tituli CLXXXIV. ineipiens a verbis: *Duplex ſapientia eſt, una inferior, & altera ſuperior &c.* & progrediens uſque ad finem Tituli.

VI. pag. ead. Eiuſdem, item ſine titulo, Inſtitutionum Monaſticarum Capita tria, ſcilieet X. XI. & XII. Ine. *Diſciplina eſt converſatio bona.* Deſ. *& ad ſpem honeſtatis.* Tomo II. a pag. 22. ad pag. 25.

VII. pag. 25. Eiuſdem de ſeptem regulis loquutionum Saerarum Scripturarum Liber anepigraphus. Inc. *Septem eſſe inter ceteras regulas loquutiones Sacrarum Scripturarum ſapientes dixerunt.* Deſ. *de ſecundo vero, ideſt imprudentia, inſtruendus, de tertio autem, ideſt fortuna, adiuvandus.* Eſt Caput IV. & V. Libri V. Eruditionis Didaſealicae. Tomo III. pag. 22.

VIII. pag. 27. Eiuſdem Didaſealicon Libri I. II. & para III. tantum, Prooemio deſtituti (2), ac ſine ulla Librorum diviſione. Liber I. incipit a Cap. II. editionia, & a verbis: *Omnium expetendorum prima eſt ſapientia.* Liber III. deſinit in verbis: *ad aliarum notitiam perveniret*, quae incidunt in Tom. III. pag. 12. col. 2. Cap. VII. lin. 7.

IX. pag. 44. *b.* Anonymi, forte eiuſdem, (3) Homilia ſine titulo, ſed quae eſt in Annuneiatione Beatae Mariae. Inc. *Magnificat anima mea Dominum. Si circumſtantiam rei geſtae perpendere velimus, quanta conſideratione verba iſta digna ſint, luce clarius pateſcit.* Deſ. *ſicut loquutus eſt patribus noſtris Abraham & ſemini eius in ſaecula.*

X. pag. 56. Eioſdem Hugonis Liber, item ſine titulo. Inc. *Semel loquutus eſt Deus, quia vivum Verbum genuit.* Deſ. *infirmitate circumdati ſunt.* Tom. III. a pag. 47. ad pag. 49. ſub titulo: *Quomodo ſermo Dei unus eſt, ſcilicet verbum incarnatum, item vivus, efficax, penetrabilis &c.*

XI. pag. 60. Anonymi, forte eiuſdem, Sermo anepigraphus. Inc. *In illo tempore Maria ſtabat ad monumentum foris plorans. Audimus,*

(1) Ita prorſus habet titulus.

(2) In margine, rubrica, antiqua manus adnotavit: *Hic deficit Prooemium Libri Didaſcal. in quo continetur de quibus tractare intendit.*

(3) Inter Opera Hugonis de S. Victore non reperimus. In littera initiali rudi penniciIlo Annunciatio Virginis repraeſentatur.

mus, fratres, Mariam ad monumentam foris ftantem. Def. *quis mibi miferebitur? quis me confolabitur? quis iadicabit mibi?*

In ultima averfa pagina adiiciuntur, alia manu, fuperftitiofa quaedam. In primo folio legitur: *Ifte Liber eft Ioannis Afinii, populi Sancti Petri Moioris de Afinis de Florentia*; & paullo inferius: *Ifte Liber fuis ud ufum Fratris Tbedaldi de Cafu, quem vivens affiganvit Armario Fratram Minorum Florentini Conventus 1406. in quo funt multu Opufcalu Hugonis de Sancto Victore fine titulo, inter quae eft titulas primas de Voluatatibus &c.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, & picturis inauratis fatis rudibus in principio Opufculorum, num. 240. defignatus. Conftat foliis fcriptis 61.

HVGONIS DE S. VICTORE, ET AVGVSTINI OPERA VARIA.

Cod. VII. I. pag. 1. HVgonis de Sancto Victore de Area Noë Libri duo, qui in editione dividuntur in quatuor. Primus inc. *Quum federem aliquando*. Vltimus def. *mundi corde in contemplatione veritutis*. In editione Operum Tomo II. a pag. 195. ad pag. 217. In Codice autem poft ultima verba mox relata, haec alia fubfequuntur: *Breviter dicturus erum, fed fateor vobis, multu me loqui delectat, & erut udbuc fortaffis quod dicerem, fi veftrum faftidiam non timerem. Explicit.*

II. pag. 49. Eiufdem Expofitio de verbis Apoftoli, ubi ait: *iavifibilia enim Dei u creatura mundi per eu, quae facta funt intellecta confpiciantur*. Inc. *Invifibilia enim ipfius &c. Tria funt iavifibilia Dei*. Def. *quia fextus dies ad laborem, feptimus ad requiem, uctavus pertinet ad refurrectionem*. Tom. III. a pag. 30. ad pag. 40. fub titulo: *Appendix ud Librum VI. Didafcalici.*

III. pag. 69. Eiufdem Capita IV. videlicet:

I. *De tribus filentiis*. Inc. *Dum medium filentium*. Def. *ub initio fueculi*. Ibid. pag. 56. fub titulo: *De Verbo Incarnato Collutio I.*

II. pag. 70. *b. De quatuor Iadiciis*. Inc. *Quatuor funt iadicia*. Def. *& confirmabit praefcientiam*. Eft fragmentum defumptum ex Dialogo Eruditionis Theologicae de Sacramentis &c. Tomo cit. pag. 294. a lin. 12. ufque ad lin. 36.

III. pag. 71. *De morte animue*. Inc. *Mors animae eft oblivia, de qua morte boc modo fufcitatur*. Def. *& amorem*. Hoc Caput unde excerptum fit non comperimus.

IV. pag. ead. *b. De tribus ofculis*. Inc. *Tria funt ofcula*. Def. *conftat effe amabilius*. Hoc Caput defumptum eft ex Sententiis S. Bernardi Operum Tomo V. cit. edit. Parif. pag. 1245. §. VIII. & IX. eique adnectitur abfque ulla diftinctione, ac titulo, eiufdem S. Bernardi Sermo xc. de Diverfis, cit. Tomo a pag. 1215. ad pag. 1217. fub titulo: *De triplici anguento &c.*

IV. pag. 73. *b.* Sententia S. Hieronymi Presbyteri de Effentia Divinitatis Dei, & Invifibilitate atque Immenfitate eius. Inc. *Omnipotens Deus, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, unus atque trinus. unus videlicet exftat in natura*. Def. *& ultione inimicorum fuorum fu manifeftum demonftrare. Explicit*. In calce huius paginae legitur: *Ifte Liber fpectat ad provinciam Thufciae. deputatus ad ufum Fratri Illuminato Florent. Ordinis Minorum.*

V. p. 81. Sequitur alia manu, ac minutiffimis, & breviatis litteris Anonymi (1) Liber anepigraphus, in quo praecipue agitur de immortalitate animae. Inc. *Fuerunt quondam quidam, qui vitae pruefentis abforpti deliciis, nullam fpem babuerunt de futuro faeculo*. Def. *& omne genus luxuriae, praeterquum inter virum, & uxorem*. Tum rubrica hi duo verficuli occurrunt:

Tu qui naturam glifcis Sacra Scriptura probare (fic)

Hanc relegas Librum, quu talia ium docenre.

Hos autem verficulos ftatim fubfequuntur, minutiffimis item litteris gloffae ad fuperiorem Librum. Capita autem quae in illo pertractantur, funt haec:

I. *Anepigraphum.*

II. *Oftenditur, quod mundus ifte non eft ub aeterno.*

III. *Quod Deus eft, praeter omnia ifta invifibilia.*

IV. *Quod fit alia vita poft iftum praefentem.*

V. *Quod anima bumana fit, & quod fit immortalis.*

VI. *Vtrum anima pereat cum corpore.*

VII. *Quod animae funt poft mortem.*

VIII. *Quod aeternaliter puniatur anima.*

IX. *Quod fit Paradifus, & Infernus.*

X. *Quod fit Purgatorium.*

XI. *Quod fint Angeli, & Daemones.*

XII. *Quod mundus ifte finietur.*

XIII. *Quod fit refurrectio corporum.*

XIV. *Quod coitus fit peccatum.*

Citantur paffim in hoc Tractatu S. Auguftinus, & Ariftoteles, necnon Ovidius, & Virgilius.

VI. pag. 85. B. Auguftini Ecclefiafticum Dogma, feu de Ecclefiafticis Dogmatibus Liber, praevia Capitum LV. tabula, ut in Codice IX. Plutei XVII. fupra pag. 519. §. III.

VII. pag. 87. Eiufdem contra quinque Haerefes Liber. Inc. *Debitor fum, fratres, fateor*. Definit imperfecte in verbis: *& unde probamus, quod quum dicitur Angelus, debeat intelligi Deus? Habes ia Libro, qui appellatur Genefis; venerunt, inquit, duo Angeli fo* .... quae incidunt in Append. ad Tomum VIII. pag. 4. lin. 63.

Co-

(1) Supra evanefcentibus litteris legitur: *Hugo de S. Victore de Incarnatione Lib.*

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. partim XII. exeuntis, & partim XIII. varia manu exaratus, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 241. designatus. Constat foliis scriptis 88.

ANSELMI OPERA VARIA.

Cod. VIII. I. pag. 1. ANselmi Liber de Veritate, praevio Prologo, & Capitum tabula, ut in Codice VIII. Plutei XIII. supra pag. 432. §. II.

II. pag. 6. Eiusdem de Libertate Arbitrii Liber, praevia Capitum tabula. Ibid. §. III.

III. pag. 9. Eiusdem Liber de Casu Diaboli, praevia item Capitum tabula. Ibid. pag. 433. §. XIII.

IV. pag. 16. Eiusdem *Cur Deus Homo*, Libri II cum Prologo & Capitum utriusque Libri tabula. Ibid. pag. 432. § IV.

V. pag. 31. *b*. Eiusdem de Conceptu Virginali Liber, praevia Capitum tabula. Ibid. pag. 433. §. V.

VI. pag. 37. *b*. Eiusdem de Processione Spiritus Sancti Liber. Ibid. §. XI.

VII. pag. 46. Eiusdem de Fermentato & Azymo ad Valerianum Nuembergensium Episcopum Epistola. Ibid. pag. 434. § XVII.

VIII. pag. 47. Eiusdem de Concordia Praedestinationis, Praescientiae, & Gratiae Dei cum Libero Arbitrio Liber. Ibid. pag. 433. §. VI.

IX. pag. 55. Eiusdem de Sacramentis Ecclesiae Epistola ad Valerianum Nuembergensem Episcopum, ut in Codice VI. Plutei XIII. supra pag. 431. §. XI. ubi inscribitur *Liber &c.*

X pag. ead. *b*. Eiusdem Monologium, praevio Prologo & Capitum tabula, ut in dicto Codice VIII. supra pag. 433. §. VII. In hoc Libro ad pag. Codicis 59. col. 2. notatur in margine: *heic deficit una columna, & fere dimidia, require in capite libri, ubi tale signum inveneris*; ac revera in aversa secundae paginae parte, quae pro Codicis custodia inservit, quod heic deest, suppletur.

XI. pag. 69. *b*. Eiusdem Proslogion, cum Prologo, & Capitum tabula. Ibid. §. VIII.

XII. pag. 73. *b*. Eiusdem Meditatio. Inc. *Taedet me vitae meae*. Des. *& glorier inter omnes, qui diligunt nomen tuum. Qui cum Patre &c.* In editione Anselmi Operum alias cit. est Meditatio II. & incidit in Tom. I. pag. 293.

XIII. pag. 74. Eiusdem de Incarnatione Verbi Liber, cum Epistola Nuncupatoria ad Vrbanum Papam, ut in dicto Codice VIII. supra pag. 433. §. XII.

XIV. pag. 78. *b*. Eiusdem de Similitudinibus Liber, Ibid. pag. 434. §. XIX. Huius autem Libri Capita quaedam a verbis *Nam ubi non est consensus voluntatis &c.* (edit. pag. 234. col. 2. Cap. CLXXI. lin. 8.) usque ad *illecebrosis spurcitiis involvuntur* (ibid. pag. 237. col. 1. Cap. CLXXXVI. lin. 19.) quum omissa fuissent suo loco, in finem Operis reiecta sunt.

In principio legitur modus conficiendi bonum atramentum, & index Opusculorum.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 242. designatus. Constat foliis scriptis 97.

ANSELMI VARIA, GREGORII PP. MORALIVM LIBRI III, ET NICOLAI TREVETH EXPOSITIO IN BOETHIVM.

I. pag. 1. ANselmi Monologion cum Prologo, & Capitum tabula, ut in Cod. VIII Plutei XIII. supra p. 433. §. VII. Heic autem tam hoc, quam pleraque ex sequentibus Anselmi Operibus, sunt prorsus anepigrapha. Cod. IX.

II. pag. 11. Eiusdem Proslogion, cum Prologo & Capitum tabula. Ibid. §. VIII.

III. pag. 14. Eiusdem Liber de responsione pro insipiente. Ibid. §. IX.

IV. pag. ead. *b*. Eiusdem Liber Apologeticus contra Gaunilonem respondentem pro insipiente. Ibid. §. X.

V. pag. 16. Eiusdem *Cur Deus Homo* Libri II. cum Praefatione & Capitum utriusque Libri tabula. Ibid. pag. 432 § IV.

VI. pag. 29. *b*. Eiusdem de Incarnatione Verbi Liber, cum Epistola ad Vrbanum Papam. Ibid. pag. 433. §. XII.

VII. pag. 33. *b*. Eiusdem de Concordia Praedestinationis, Praescientiae & Gratiae Dei cum Libero Arbitrio. Ibid. §. VI.

VIII. pag. 40. Eiusdem de Veritate Liber, praevio Prologo, & Capitum tabula. Ibid. pag. 432. §. II. In calce huius Libri adnectitur Caput eadem de re pertractans, quod inc. *Summae autem veritati videtur falsitas contraria &c.* Des. *nonnisi iustis, vel utilibus, ac necessariis ad consensum adquiescentur*.

IX. pag. 43. *b*. Eiusdem de Casu Diaboli Liber, cum Capitum tabula. Ibid. pag. 433. §. XIII.

X. pag. 51. Eiusdem de Conceptu Virginali, vel de origine mundi Liber, praevia tabula. Ibid. §. V.

XI. pag. 58. Eiusdem Liber de Processione Spiritus Sancti, & de tota atque individua Trinitate contra fidem Graecorum, qui sua arrogantia negant illum, & dubitant de Filio Dei procedentem. Ibid. §. XI.

XII. p. 66. Eiusdem de Libertate Arbitrii Liber, praevia tabula. Ibid. pag. 432. §. III.

XIII. pag. 70. Eiusdem de Similitudinibus Liber. Ibid. pag. 434. §. XIX.

XIV. pag. 93. Gregorii Papae Moralium Libri III. priores sine Prologo. Primus inc.

Vir erat in terra Hus nomine Iob . Idcirco sanctus vir ubi habitaverit dicitur, ut eius meritum virtutis exprimatur. Tertius def. *prout singula expetunt loca producamus*.

XV. pag. 113. Expositio super Librum primum Boëthii de Consolatione, secundum Fratrem Nicolaum Anglicum, vocatum Treveth, Ord. Fratr. Praedic. Sacrae Scientiae Professorem. Habes integrum hunc Commentarium in Cod. XLVI. Plutei LXXVI. Catalogi Tom. III. pag. 116.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, triplici ut videtur manu exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 243. designatus. Constat foliis scriptis 131.

ANSELMI, ET SEVERINI BOETHII VARIA.

Cod. X.

I. pag. 1. ANselmi Cantuariensis Archiepiscopi de Libero Arbitrio Liber, praevia Capitum tabula, ut in Codice VIII. Plutei XIII. supra pag. 432. §. III. In fine huius Libri subiiciuntur explicationes quaedam phrasium, & verborum Sacrae Scripturae; necnon solutiones quorumdam Casuum Iuris Canonici.

II. pag. 16. Eiusdem Liber de Concordia Praescientiae, Praedestinationis, & Gratiae Dei cum Libero Arbitrio. Ibid. pag. 433. §. VI.

III. pag. 42. Eiusdem de Conceptu Virginali, & Originali peccato Liber, praevia tabula. Ibid. §. V.

IV. pag. 63. Eiusdem de Incarnatione Verbi Liber ad Urbanum Papam. Ibid. §. XII.

V. p. 79. Annii (*sic*) Mallii Severini Boëthii V. C. & Ill. Exconsularis ordine Patricii Liber contra Eutycen & Nestorium ad Ioannem Diaconum Urbis Romae de Sancta Trinitate, ut in Codice XV. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 118. §. I. ex quo sequentium etiam Opusculorum titulos, quum anepigrapha heic sint, desumpsimus.

VI. pag. 83. *b*. Eiusdem ad eumdem, utrum Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus de Divinitate substantialiter praedicentur, Liber. Ibid. §. II.

VII. pag. 84. *b*. Eiusdem ad eumdem, quomodo substantiae in eo quod sint, bonae sint, quum non sint substantialia bona. Ibid. §. III.

VIII. pag. 87. Eiusdem ad eumdem adversus Nestorium & Eutychen pro Persona & Natura. Ibid. pag. 119. §. V. Subiiciuntur heic pag. 100. alia Capita quatuor Metaphysica, quorum primum anepigraphum, secundum de Substantia, tertium de Loco, & quartum de Tempore.

Tam in principio, quam in fine Codicis adscripta sunt scholia quaedam theologica, & excerpta ex Augustino; in fine vero rasura occurrit, ubi erat possessoris nomen; nunc nihil aliud superest, quam verba: *Iste Liber est . . . . . . quem ego Frater Franciscus de Altovitis . . . . . .*

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. quoad Anselmum XII. & quoad Boëthium XI. cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 244. designatus. Constat foliis scriptis 102.

ANSELMI, PETRI DAMIANI, ET AUGUSTINI OPERA VARIA.

I. pag. 1. ANselmi Archiepiscopi Cantuariensis Oratio IX. ad Deum. In edit. alias cit. Tom. I. pag. 352. Cod. XI.

II. pag. ead. Eiusdem Proslogion, ut in Codice VIII. Plutei XIII. supra pag. 433. §. VIII. sed heic deest Prooemium, & Capitum tabula.

III. pag. 7. *b*. Eiusdem Meditationes & Orationes, videlicet

I. De Humana Redemptione. In cit. edit. pag. 312. Meditatio XI.

II. pag. 11. ad Sanctam Crucem. Ibid. pag. 383. Oratio XLI.

III. pag. ead. *b*. ad S. Paullum. Ibid. pag. 404. Oratio LXV.

IV. pag. 15. *b*. ad accendendum amorem Domini. Ibid. pag. 365. Oratio XX.

V. pag. 17. ad S. Mariam, quum mens gravatur torpore. Ibid. pag. 390. Oratio L.

VI. pag. 19. *b*. ad eamdem. Ibid. pag. 391. Oratio LI.

VII. pag 21. ad eamdem. quum mens vult adscendere ad amorem Dei, & Matris eius. Ibid. pag. 392. Oratio LII. ubi longior est.

VIII. pag. 22. ad S. Ioannem Baptistam, Ibid. pag. 401. Oratio LXIII.

IX. pag. 23 *b*. ad S. Petrum Apostolum. Ibid. pag. 403. Oratio LXIV.

X. pag. 25. ad S. Ioannem Evangelistam. Ibid. pag. 409. Oratio LXVII.

XI. pag. 26. ad eumdem ad postulandam veniam. Ibid. pag. 411. Oratio LXVIII.

XII. pag. 28. ad S. Stephanum. Ibid. pag. 413. Oratio LXIX.

XIII. pag. 30. *b*. ad S. Benedictum. Ibid. pag. 419. Oratio LXXII.

XIV. pag. 31. *b*. ad S. Mariam Magdalenam. Ibid. pag. 421. Oratio LXXIV.

XV. pag. 32. *b*. Pro amicis. Ibid. pag. 367. Oratio XXIII.

XVI. pag. 33. *b*. Pro inimicis. Ibid. pag. 368. Oratio XXIV.

XVII. pag. 34. *b*. Meditatio ad excitandum timorem Domini. Ibid. pag. 293. Meditatio II.

XVIII. pag. 36. Deploratio virginitatis male amissae. Ibid. pag. 294. Meditatio III.

XIX. pag. 37. *b*. Meditatio, vel Oratio peccatorum deplorativa. Ibid. pag. 352. Oratio X.

XX. pag. 40. *b*. Oratio II. ad Deum Patrem

erem per merita Filii incarnati, quae progreditur usque ad verba *ut propitieris omnibus impietatibus meis* quae incidunt in pag. 344. col. a. lin. 49. In Codice autem haec Oratio coniuncta est cum superiore, ac propterea titulum allatum ex ipsa editione mutuati sumus.

XXI. pag. 42. *b.* Confessio peccatorum, Inc. *Confiteor tibi pater, Domine caeli, & terrae.* Des. *de me peccatore poenitentiam agente.*

XXII. pag. 43. *b.* Oratio pro quacumque tribulatione. Inc. *Deus, qui contritorum non despicis gemitum.* Des. *assidua laudemus voce, qui cum unigenito Filio tuo &c.*

XXIII. pag. 44. Oratio pro semetipso, Inc. *Ad te, Domine, lacrymabiliter ingemisco.* Des. *& in horreum tuum introduci merear, per te, Iesu Christe, qui vivis &c.*

XXIV. pag. ead. Sequuntur aliae Orationes XVII. quae non occurrunt in cit. editione, & quarum nonnullae sunt ad Sanctam Crucem, ad Personam Patris, ad Personam Filii, ad Personam Spiritus Sancti, & ad Sanctam Trinitatem; reliquae sunt anepigraphae. Prima anepigrapha inc. *Deus misericordiae, & veritatis, clementiam tuam suppliciter &c.* Vltima ad Sanctam Trinitatem des. *fac me indignum & miserum ad tuam pervenire visionem, qui vivis &c.*

IV. pag. 49. Petri Damiani Orationes VI. videlicet

I. pag. ead. inc. *Rogo te immensa pietas Deus &c.* Exstat in editione Operum studio & labore Constantini Caietani Venetiis apud Iosephum Coronam MDCCXLIII. fol. Tom. IV. pag. 1. Oratio I.

II. pag. 50. *b.* inc. *Recordare Domine Iesu Christe &c.* Ibid. pag. 2. Oratio II.

III. p. 51. *b.* inc. *Spiritus Sancte Deus &c.* Ibid. pag. 3. Oratio III.

IV. p. 52. *b.* Ad S. Mariam brevissima Oratio. Inc. *O Domina, & mater misericordiae, quae mundo edidisti Salvatorem &c.* Non exstat inter editas.

V. pag. 53. Ad Patrem. Inc. *Dominator Domine Deus Omnipotens, qui es Trinitas una, Pater in Filio, & Filius in Patre cum Spiritu Sancto.* Des. *quia Deus meus es tu. Tibi honor &c.* Non est in cit. editione.

VI. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Gratias tibi ago, summe, exsuperantissime.* Des. *numquam ab hoc vitae genere separari.* Et haec in editione desideratur.

V. pag. 54. Anselmi de Similitudinibus Liber, ut in cit. Codice VIII. Plutei XIII. supra pag. 434. §. XIX.

VI. pag. 99. B. Augustini Episcopi Liber, qui vocatur Manuale, sive Speculum, praevia Capitum tabula, ut in Cod. VII. Plut. XVI. supra pag. 493. §. VII. sed heic finis diversus.

VII. pag. 111. Eiusdem Soliloquiorum Libri II. ut in Cod. VIII. eiusdem Plut. XVI. supra pag. 496. §. VIII.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 245. designatus. Constat foliis scriptis 132.

BEDAE, ISIDORI, ALANI, HIERONYMI, GENNADII, ILDEPHONSI QVAEDAM &c.

I. pag. 1. IN Nomine Christi Liber Bedae de Temporibus, & Computus eiusdem, cum Prologo, qui inc. *De natura rerum.* Des. *intemerata iura custodiat.* Tum sequitur tabula Capitum LXVII. Primum inscriptum *De Computo, vel loquela digitorum* (1), inc. *De temporum ratione, Domino iuvante, dicturi.* Des. *nunc ad tempora, quantum ipse temporum conditor ordinatorque Dominus adiuvare dignabitur, exponenda veniamus.* Tum sequitur Caput II. *De trimoda temporum ratione* (2), & inc. *Tempora igitur a temperando nomen accipiunt.* Caput ultimum *De caussa nominum earumdem*, des. *cuius adiutorio genus propaget humanum.* Operum Tomo II. a pag. 49. ad pag. 170. ubi per alia IV. Capita, quae in Codice desiderantur, Liber continuatur. Cod. XII.

II. pag. 21. *b.* Eiusdem Computus. Inc. *Multiplicem computandi scientiam perscrutatus, quaedam rudimenta, quae vel praeceptorum traditione ad me usque decurrerant, vel vulgaribus argumentis comprehensa inculto sermone sordebant, litteris alligavi.* Des. *sin autem prima partitio duodenario concluditur in Virgine, memoratum semper inveni planetam.*

III. pag. 23. *b.* Leonis Papae Epistola ad Galleciam & Hispaniam directa de Paschae Solemnitate. Inc. *Dilectissimis Fratribus universis Episcopis Catholicis per Galleciam & Hispaniam constitutis &c. Quum in omnibus.* Des. *ita una solemnitate feriemur. Finis.*

IV. pag. ead. Anonymi brevis notitia de Mensibus. Inc. *Quibus modis dicuntur menses?* Des. *& December, eo quod decimus.* Adiicitur deinde aliquid etiam de Nonis, & Idibus uniuscuiusque mensis.

V. pag. 24. Regulae variae Astronomicae, videlicet I. *Ad inveniendas Concurrentes*, cui regulae subiiciuntur versus Bedae, qui inc.

Ianus, October binis regulantur habenis &c.

II. *Ad Lunam inveniendam.* III. *Regulae Lunares.* IV. *De Septuagesima.* V. *Versus, quos Angelus Dei docuit Beatum Pancuvium ad inveniendum Pascha.* VI. *De Computo, Graecorum.* VII. *Quomodo invenies annos Dominicae Incarnationis.* VIII. *Ad Indictionem probandam.* IX. *Ad Indictionem inveniendam.* X. *De Cyclo decemnovali.* XI. *De Circulo Lunae.* XII. *De adie-*

(1) Hoc Caput est brevis Bedae Liber de Indigitatione, quem habes inter eius Opera Basileensis editionis A. MDLXIII. fol. Tomo I. a pag. 165. ad pag. 181.

(2) Ab hoc Capite initium sumit Liber in editione, praevio Prologo, quem innuimus.

adiectione Solis. XIII. *De Bissexto*. XIV. *De Bissexti ratione*. XV. *Item de Bissexto*. XVI. *Item de Momento*. XVII. *Ad Feriam probandam per hebdomados*. XVIII. *Item de Feria*. XIX. *De Solsticiis, & Aequinoctiis*. XX. *De Signis, in quibus Luna moratur*. XXI. *Epistola Dionysii Episcopi de Anno centen. & Embolismo*. XXII. *Epistola Beati Theophili, Alexandrinae Sedis Episcopi, ad Theodosium Imperatorem directa*. XXIII. *Epistola Beati Dionysii de Circulo Lunae, & initio mensis primi*, XXIV. *De initiu Quadragesimae*. XXV. *De Epactis maioribus*. XXVI. *Epistola Zachaei de Bissexto*. XXVI. *Item argumentum arithmeticam*. XXVII. *Item aliud argumentum de Bissexto*. XXVIII. *Argumentum inquisitionis Paschalis*. XXIX. *Dictu Beati Hieronymi Presbyteri de LXX. Hebdomadibus Danielis*. XXX. *Prologus Beati Cyrilli Episcopi in Libro de Observatione Paschali*. XXXI. *Item de ultimo Cyclo*. XXXII. *Sceptrum digestam a Beato Theophilo*. XXXIII. *Argumentum pro inventione Decimae*.

VI. pag. 28. Anonymi Computus. Inc. *Circa hanc scientiam, quae Computus dicitur, primo inquirendum est, quid ipsa sit, & quare sic dicatur*. Des. *& est certe asserendum eos ex embolismis decipi, & observationem nostram nihil habere erroris*.

VII. pag. 35. *b*. Isidori Hispalensis Episc. Liber de Natura Rerum ad Sisebutum Regem, praevio Prologo & Capitum tabula XLVII. quorum primum est *De diebus*, ultimum *De partibus terrae*, ut in Cod. XXXIX. Plutei XXIX. Catalogi Tom. II. pag. 55. §. I. sub titulo: *De Astris Caeli*.

VIII. pag. 44. *b*. Alani magni Anticlaudianus Libris IX. praevia Praefatione, ut in Codice XVI. Plutei XXXIII. Catalogi Tom. II. pag. 101, ubi Praefatio ad calcem Operis reiecta est, & quidem aliquantum ab hac discrepans. praeterea adsunt in hoc scholia quaedam marginalia.

IX. pag. 70. Regulae Grammaticae artis secundum Donatum. Inc. *Barbarismus est una pars orationis*. Des. *fretus ego pietate*. Subsequuntur scholia quaedam ad Alani Anticlaudianum pertinentia.

X. pag. 73. *b*. Alani minimi Capellae Enchiridion de Conquestu Naturae, partim prosa, partim versu. Inc.

In lacrymas risus, in luctus gaudia verto.

Des. *dereliquit adspectus*, ut in Codice XXI. Plut. XC. super. Catalogi Tom. III. pag. 449. ubi praeerat argumentum ac synopsis totius Operis, a qua utpote cum ipso Opere coniuncta, initium sumpsimus.

XI. pag. 87. *b*. Bedae Presbyteri de prima aetate saeculi Liber, ut in Cod. XII. Plut. LXVII. Cat. Tom. II. pag. 823. §. II. & III.

XII. pag. 97. *b*. B. Isidori Hispalensis Episcopi de ortu, vita, & obitu Sanctorum Patrum Liber, praevio brevi Prologo, & Capitum LXXXIV. tabula, ut ibid. §. V. Subiicitur notitia de nominibus XII. Apostolorum, qui per universum orbem terrarum dimissi sunt ad praedicandum.

XIII. pag. 101. *b*. B. Hieronymi Liber Illustrium Virorum, cum Prologo & Tabula in principio, ut in Cod. X. Plut. XIX. Catalogi Tom. I. pag. 523. §. II. Heic tamen finis diversus est, propterea quod post Elogium Hieronymi, in quo desinit Codex Mediceus, duo alia Capita in hoc subsequantur, videlicet I. *De Valeriano Calaguritanae Urbis Episcopo*. II. *De Prudentio*, quod ita habet: *Prudentius Calaguritanus, versificator insignis, multa contra Haereticos, & Paganos diversu edidit metro, nostrumque dogma luculentissime cecinit*.

XIV. pag. 108. B. Gennadii Massiliensis Episcopi Liber de Viris Illustribus, praevia Capitum tabula XC. ut in Cod. XII. Plut. LXVII. Catal. Tomo II. pag. 823. §. IV.

XV. pag. 112. B. Isidori Hispalensis Archiepiscopi Liber Virorum Illustrium, cum Prologo in principio, & additione Braulionis in fine. Ibid. §. VI.

XVI. pag. 114. *b*. B. Ildephonsi Toletanae Sedis Archiepiscopi Liber de Viris Illustribus, cum Praefatione, & additione in fine, Ibid. pag. 824. §. VII. In calce haec rubrica adnotata sunt: *Explicit Liber iste, in quo continentur Libri num. VIII. idest Liber de Temporibus Bedae Presbyteri, post quem Liber eiusdem de Lunari Computo, post quem etiam alii multimodi Compoti, item Liber B. Isidori de Natura Rerum. item Alanus magnus Anticlaudianus, cui subiungitur Alanus minor Enchiridion de Conquestu Naturae, post ea subiungitur Chronica praefati Bedae Presbyteri, cui annectitur Liber Isidori de ortu & obitu Patrum, Tandem sequitur Liber Illustrium Virorum, in quo quatuor Libri continentur, scilicet Hieronymi Presbyteri, Gennadii Massiliensis Episcopi, Isidori Hispalensis Episcopi, & Ildephonsi Toletanae Sedis Archiepiscopi*.

XVII. pag. 116. *b*. Tabula astronomica.

XVIII. pag. 117. Aristotelis, licet nomen non adpareat, de Longitudine, & Brevitate Vitae Liber ex veteri translatione, ut in Codice III. Plut. LXXXIV. Catal. Tom. III. pag. 238. §. IX.

XIX. pag. 118. Eiusdem de Morte, & Vita Liber. Ibid. §. X.

XX. pag. 125. Fratris Ioannis de Pechiano Tractatus de Sphaera, ut in Codice XV. Plut. XXIX. Catalogi Tom. II. pag. 35. §. VI. ubi auctor appellatur *Ioannes de Pechebam*.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori, Saec. XIII. binis columnis, cum titulis, & initialibus rubricatis, num. 246. designatus. Constat foliis scriptis 132.

HAY-

HAYMONIS EP. HALBERSTAD. HOMILIAE SVPER EVANG. DOMINICALIA &c.

Cod. XIII. Haymonis Episcopi Halberstadensis Homiliae supur Evangelia Dominicalia, & de Sanctis quibusdam, licet eadem antiqua manus, quae totum Codicem exaravit, Bedae tribuat. Eae autem sunt:

I. pag. 1. In Natale Domini, secundum Matthaeum. Inc. *Exordium huius Evangelii, quaestione animum pulsat*. Des. *sed etiam ab omni adversitate huius saeculi & futuri*. Exstat inter eius Homilias in Evangelia Dominicalia per totius anni circulum, & de Sanctis quibusdam praecipuis, editas Parisiis ex typographia Mauricii Menier MDLV. in 16. a pag. 31. t. ad pag. 35. t.

II. pag. 2. In nocte Natalis, secundum Lucam. Inc. *Exiit edictum, idest imperiale mandatum*. Des. *erat imminutus*. Ibid. a pag. 35. t. ad pag. 39. t.

III. pag. 3. Summo mane Natalis, secundum Lucam. Inc. *Narrat superius Lucas Evangelista, quia Domino in Betlehem nato*. Des. *atque aditum introeundi faceret, in quo vivit &c.* Ibid. a pag. 40. ad pag. 42.

IV. pag. ead. *b*. In Missa maiori, secundum Io. Inc. *Initium S. Evangelii &c. Quare non dicitur in hoc Evangelio, Sequentia &c.* Des. *si consideres Humanitatem eius, plenus est Homo, si Divinitatem, plenus est Deus*. Ibid. a pag. 42. t. ad pag 51.

V. pag. 5. *b*. In S. Stephani, secundum Matthaeum. Inc. *Verba huius lectionis tum Beato Stephano specialiter congruunt*. Des. *ad iudicandum genus humanum quandoque sit venturus*. Ibid. a pag. 51. ad pag. 57. t.

VI. pag. 7. In S. Ioannis Evangelistae, secundum Ioannem. Inc. *Postquam Dominus ultimum convivium celebravit*. Des. *ut ad gaudia aeterna pervenire valeamus, quae promisit; praestante &c.* Ibid. a pag. 57. t. ad pag. 62. t. ubi octo circiter versus in fine longior.

VII. pag. 8. *b*. In Natale Innocentum secundum Lucam. Inc. *Iste locus haeret superiori, ubi Matthaeus Evangelista dicit, quod Magi per aliam viam reversi sunt in regionem suam*. Des. *iterum revertuntur ad has miserias sufferendas, quas ipsa patitur in praesenti vita*. Ibid. a pag. 62. t. ad pag. 69. t. ubi finis diversus, nam brevior in Codice.

VIII. pag. 9. *b*. Dominica I. post Natale, secundum Lucam. Inc. *In textu Evangelii, ubi Evangelia scribuntur per ordinem*. Des. *perfectus esset Homo & Deus*. Ibid. a pag. 70. ad pag. 77.

IX. pag. 11. In Octava Domini Homilia secundum Lucam. Inc. *Ritus, idest consuetudo, & religio circumcisionis a Beato Abraham sumpsit exordium*. Des. *ut ab omnibus vitiis nos custodiamus & corpore, & corde; adiuvante &c.* Ibid. a pag. 77. ad pag. 81. t.

X. pag. 12. In vigilia Epiphaniae, secundum Matthaeum. Inc. *Postquam enim Herodes per triginta circiter annos*. Des. *Nazaraeus dictus est Dominus, eo quod Nazareth sanctissima conceptione consecratus sit*. Est pars Homiliae in festo Sanctorum Innocentum, quam supra breviorem esse in Codice monuimus; habetur autem in cit. edit. a pag. 68. lin. 3. ad pag. 69. t.

XI. pag. ead. *b*. In die Epiphaniae, secundum Lucam. Inc. *Tria in hoc versiculo demonstrantur ab Evangelista*. Des. *videre merebimur, qui vivit &c.* Ibid. a pag. 81. t. ad pag. 90. t.

XII. pag. 14. *b*. Dominica I. post Epiphaniam, secundum Lucam. Inc. *Idest quum facti essent illi anni duodecim*. Des. *quia aetat in corpore est*. Ibid. a pag. 93. t. ad pag. 97. t.

XIII. pag. 15. Dominica II. post Epiphaniam, secundum Lucam. Inc. *In textu Evangelii ita habetur, & die tertia &c.* Des. *visa tanto miraculo in fide Christi solidati sunt. Cui &c.* Ibid. a pag. 97. t. ad pag. 108.

XIV. pag. 17. *b*. Dominica III. post Epiphaniam, secundum Matthaeum. Inc. *Superior sermo Evangelicus narravit*. Des. *ad quae praemia accipienda nos perducat Dominus &c.* Ibid. a pag. 108. t. ad pag. 115.

XV. pag. 19. Dominica IV. post Epiphaniam, secundum Matthaeum. Inc. *Postquam Dominus & Salvator noster multa, atque innumera miraculorum signa peregit in terris, per quae ostendit se Deum esse terrae*. Des. *& ad terram, de qua dicit Psalmista: credo videre bona Domini in terra viventium. Ipso &c.* Non exstat loc. cit.

XVI. pag. 20. In Purificatione S. Mariae, secundum Lucam. Inc. *Purgationis eius dicit, sive Domini, sive Mariae*. Des. *& veritatis suae domui Israël post multa tempora*. Ibid. a pag. 347. ad pag. 353. In principio tamen in Codice septem circiter versibus brevior.

XVII. pag. 21. In Evang. Matth. Inc. *Beatus Matthaeus, qui hoc scripsit Evangelium non dicit superius ad quod pertineat haec responsio, Lucas tamen narrat quod miserat Dominus discipulos suos binos*. Des. *ecce quomodo suave est Evangelium, & levius iugo legis*. Non exstat loc. cit.

XVIII. pag. 22. Dominica in LXX. secundum Matth. Inc. *Intellectus huius lectionis ex superioribus Domini pendet sermonibus*. Des. *de quibus nos liberare dignetur I. C. D. N. &c.* Ibid. a pag. 115. t. ad pag. 120. t.

XIX. pag. 23. Dominica in LX. secundum Lucam. Inc. *Vbicumque in Sacra Scriptura vocabulum turbae audimus*. Des. *quasi centesimum fructum afferunt*. Ibid. a pag. 120. t. ad pag. 124.

XX. pag. 24. Dominica in Quinquagesima, secundum Lucam. Inc. *Redemptor & Salvator noster praevidens discipulorum animos perturbandos ex sua passione*. Des. *sine me nihil potestis facere*. Ibid. a pag. 124. t. ad pag. 129. t.

XXI.

XXI, pag. 25. Feria IV. Caput Ieiunii, fecundum Matthaeum. Inc. *Non folum a cibo, & potu*. Def. *ut Deum mereamur videre, qui vivit &c.* Ibid. a pag. 129. t. ad pag. 131. t. ubi in fine multum diverfa.

XXII. pag. ead. *b.* Feria VI. fecundum Matthaeum. Inc. *Quia dictum eft antiquis, fubintellige Patribus Iudaeorum in lege, diliges amicum tuum*. Def. *reddet tibi mercedem tuam*. Ibid. a pag. 131. t. ad pag. 132. t. ubi initium differt.

XXIII. pag. 26. Dominica I. in Quadragefima, fecundum Matthaeum. Inc. *Hoc primum in huius exordio lectionis notandum eft*. Def. *nec in cor hominis adfcenderant*. Ibid. a pag. 132. t. ad pag. 139. in fine aliquantum difcrepans.

XXIV. pag. 27. *b.* Dominica II. in XL. fecundum Matthaeum. Inc. *Superior fermo Evangelicus defcribit queftos fuiffe contra Dominum Scribas*. Def. *a divina mifericordia valeamus invenire*. Ibid. a pag. 139. ad pag. 145. t.

XXV. pag. 29. Dominica III. in Quadragefima, fecundum Lucam. Inc. *Mutum dicebatur Daemonium, non quod mutum effet per naturam*. Def. *& opere implet, beatus eft*. Ibid. a pag. 146. ad pag. 150.

XXVI. pag. 30. *b.* De S. Gregorio Papa Sermo. Inc. *Beatus Gregorius, qui fuit Praefu1 Sanctae Romanae Ecclefiae, antequam fieret Patriarcha, Monachus erat &c.* Def. *una cum fanctiffimo ac vivifico eius Spiritu nunc, & femper in faecula &c.* Non invenimus.

XXVII. pag. 31. Dominica IV. in Quadragefima, fecundum Ioannem. Inc. *Hoc mare propter diverfitatem diverfis vocabulis legimus nuncupatum*. Def. *verum Pafcha, ideft tranfitum fpiritualem celebrare fategerint*. Ibid. a pag. 150. t. ad pag. 152. t. lin. 4. In editione enim ex hac & fequenti, una tantum Homilia fit.

XXVIII. pag. ead. *b.* Expofitio de eodem. Inc. *Quum fublevaffet ergo oculos Iefus, & vidiffet quia multitudo maxima venit ad eum*. Def. *& comparticipes, ipfo opitulante, mereamur exfiftere in faecula &c.* Ibid. a pag. 152. t. lin. 5. ad pag. 158. t.

XXIX. pag. 33. Dominica de Paffione, fecundum Ioannem. Inc. *Sermo Evangelicus defcribit, quod oftenderit Dominus Iudaeos effe peccatores*. Def. *quod vobis paratum eft ab origine mundi, ad quod regnum Dominus nos faciat pervenire, qui &c.* Ibid. a pag. 159. ad pag. 164.

XXX. pag. 34. *b.* Dominica in Palmis, fecundum Matth. Inc. *Praevidens Dominus, difcipulorum fuorum animos perturbandos ex fua paffione, praedixit quidquid venturum erat fuper eum, ut quum viderent eum mori & crucifigi, levius triftitiam paffionis illius poffent ferre*. Def. *refpondit ei Dominus, tu dixifti, quia tu es ille*. Non exftat in cit. edit. ubi tamen Homilias habes in Dominica Quinquagefimae pag. 124. *b.* nec non in Dominica II. poft Pafcha, quae fimili utuntur principio, fed deinde toto caelo diverfae funt.

XXXI. pag. 36. Dominica Sancti Pafchae Refurrectionis, fecundum Marcum. Inc. *Legimus in Evangelio quatuor Marias fuiffe, ex quibus fuerunt tres forores*. Def. *quod vobis paratum eft. Amen*. Ibid. a pag. 164. ad pag. 168.

XXXII. pag. 37. Dominica Octava Pafchae, fecundum Ioannem. Inc. *Sicut Beatus Gregorius dicit, non eft hoc mirum quod Dominus iam immortalis, & incorruptibilis factus claufis ianuis ad difcipulos fuos confolandos introivit*. Def. *& non viventem vivificabat, qui peccatorem folvit*. Non exftat loc. cit.

XXXIII. pag. 38. Expofitio de eodem. Inc. *Thomas unus de duodecim. Heic oritur quaeftio, quare dicit Io. Evangelifta non fuiffe tunc cum ceteris difcipulis Thomam, quando apparuit eis Dominus*. Def. *ad quam vitae contemplationem Dominus nos faciat pervenire*. Non exftat.

XXXIV. pag. ead. *b.* Dominica I. poft Octavam Pafchae, fecundum Io. Inc. *Loquens Dominus ovibus fuis, tam praeteritis, quam & praefentibus, & futuris*. Def. *quomodo adduxit Dominus Gentiles ad fidem per Apoftolorum praedicationem*. Ibid. a pag. 179. t. ad pag. 183. lin. 19.

XXXV. pag. 39. *b.* Dominica II. poft Octavam Pafchae, fecundum Io. Inc. *Sciens Redemptor nofter difcipulorum animos ex fua paffione, & morte perturbandos*. Def. *& omnia bona aderunt*. Ibid. a pag. 184. ad p. 190.

XXXVI. pag. 40. *b.* Dominica III. poft Octavam Pafchae, fecundum Io. Inc. *Tempore paffionis appropinquante, caravit Dominus dicere difcipulis fuis, quod erat moriturus*. Def. *quia de meo accipiet*. Ibid. a pag. 190. ad pag. 198.

XXXVII. pag. 41. *b.* Dominica IV. poft Pafcha, fecundum Io. Inc. *Hunc fermonem nullus interpres, neque Graecus, neque Latinus, aufus eft de lingua Hebraea transferre in linguam aliam*. Def. *& verus Dei filius. Qui &c.* Ibid. a pag. 198. t. ad pag. 203.

XXXVIII. pag. 42. *b.* In Letaniis maioribus, fecundum Lucam. Inc. *Narrat fuperius Evangelifta, quod erat Iefus in quodam loco orans*. Def. *fed a Deo habet*. Ibid. a pag. 203. ad pag. 206.

XXXIX. pag. 43. In Adfcenfione Domini, fecundum Marcum. Inc. *In texta Evangelii habetur noviffime recumbentibus*. Def. *fequentibus fignis, ideft miraculis*. Ibid. a pag. 206. ad pag. 211.

XL. pag. 43. *b.* Dominica I. poft Adfcenfionem, fecundum Ioannem. Inc. *In multis lectionibus Sancti Evangelii reperimus*. Def. *fideliffimus remunerator*. Ibid. a pag. 211. ad pag. 215.

XLI. pag. 44. *b.* Dominica in Pentecofte Pafchae, fecundum Io. Inc. *De dilectione Dei omnipotentis requirenda eft hominis mens*. Def. *& fua morte revocaret eos ad vitam. Qui &c.* Ibid.

Ibid. a pag. 215. ad pag. 222. ubi in fine sex versus longior.

XLII. pag. 45. *b.* Dominica post Pent. Octava, secundum Io. Inc. *Sensus istius lectionis ex superioribus Evangelistae verbis pendet. Scripsit in superioribus Evangelista Ioannes, quod quum esset Dominus Hierosolymis in die festo Paschae, multi crediderunt in eum, videntes signa quae faciebat.* Des. *verum etiam vitam consequentur sine fine mansuram. Per ipsum, qui &c.* Non exstat.

XLIII. pag. 47. Dominica I. post Pentec. secundum Lucam. Inc. *Sensus istius lectionis ex superioribus pendet.* Des. *in sinu Abrahae recipi mereamur.* Ibid. a pag. 222. ad pag. 229.

XLIV. pag. 48. *b.* Dominica II. post Pent. secundum Lucam. Inc. *Intellectus huius lectionis ex verbis Evangelistae superius pendet. Narrat superius Lucas Evangelista, quod fuerit Dominus discipulos suos hortatus.* Des. *remaneant in poena.* Ibid. a pag. 229. ad pag. 234. t.

XLV. pag. 49. *b.* Dominica III. post Pent. secundum Matth. Inc. *Eo tempore, quo Dominus & Redemptor noster praedicabat Evangelium Iudaeis in mundo.* Des. *mereamur habere illorum consortium, Domino adiuvante, qui &c.* Ibid. pag. 234. t. ad pag. 240.

XLVI. pag. 50. Dominica IV. post Pent. secundum Lucam. Inc *Misericors Dominus, a misero corde.* Des. *tunc libere poteris fratrem tuum purgare a peccatis maioribus. Ipso &c.* Ibid. a pag. 240. t. ad pag. 244. t.

XLVII. pag. 51. In Natale S. Io. Baptistae, secundum Lucam. Inc. *Audiamus sub brevitate sensum huius lectionis.* Des. *quasi iam factum fuisset, sic narraret. Qui &c.* Ibid. a pag. 356. ad pag. 359.

XLVIII. p. ead. *b.* Dominica V. post Pent. secundum Matthaeum. Inc. *Idest cum festinatione ad Iesum propeRarent, ut audirent verbum Dei.* Des. *vel alius quilibet doctor.* Ibid. a pag. 244. t. ad pag. 251.

XLIX. p. 53. In Natale S. Petri Ap. secundum Matth. Inc. *Philippus iste frater fuit minoris Herodis.* Des. *& reconciliat altari.* Ibid. a pag. 359. ad pag. 362.

L. pag. ead. *b.* Dominica VI. post Pent. secundum Matth. Inc. *Sensus huius lectionis ex superioribus verbis Domini pendet.* Des. *tunc erit ei acceptabile.* Ibid. a pag. 251. ad pag. 256.

LI. pag. 54. *b.* Dominica VII. post Pent. secundum Marcum. Inc. *Ubicumque in sacro Evangelio nomen turbae audimus.* Des. *pauciores dico ad comparationem quinque millium.* Ibid. a pag. 256. ad pag. 263.

LII. pag. 56. Dominica VIII. post Pent. secundum Matth. Inc. *Sicut fuerunt in veteri Testamento falsi, & pseudo-prophetae.* Des. *percipere valeamus. Per eum, qui &c.* Ibid. a pag. 263. ad pag. 265. t.

LIII. pag. ead. *b.* Dominica IX. post Pent. secundum Lucam. Inc. *Frequenter solitus erat Dominus.* Des. *aut heres iniqui.* Ibid. a pag. 265. t. ad pag. 268. t. lin. 6.

LIV. pag. 57. Dominica X. post Pent, secundum Lucam. Inc. *Quum nos legimus in S. Evangelio motus & diversos animi affectus Domini.* Des. *consortes regni caelorum effici mereamur. Per illum qui &c.* Ibid. a pag. 269. ad pag. 273.

LV. pag. ead. *b.* Dominica XI. post Pent. secundum Lucam. Inc. *In textu Evangelii legitur, quod Dominus hanc parabolam ad eos dixerit.* Des. *intra in gaudium Domini sui. Qui &c.* Ibid. a pag. 273. ad pag. 276.

LVI. pag. 58. *b.* In festivitate S. Laurentii, secundum Io. Inc. *Sensus istius lectionis ex superioribus verbis pendet; nam scribit supra Io. Evangelista, quod veniens Dominus Hierosolymam occurrerit ei turba multa.* Des. *potestatem filios Dei fieri. Qui &c.* Non exstat.

LVII. pag. ead. Dominica XII. post Pent. secundum Marcum. Inc. *Superius dixit Marcus Evangelista, quod secesserit Dominus a Iudaeis in partes Tyri.* Des. *facit eos se laudare, & benedicere. Qui &c.* Ibid. a pag. 276. ad pag. 280. t.

LVIII. p. 59. *b.* Dominica XIII. post Pent. secundum Lucam. Inc. *Vertex huius lectionis perplexam, & valde difficilem movet quaestionem.* Des. *diligamus etiam qui est imitator eius, ut ad regnum etiam pervenire valeamus, praestante &c.* Ibid. a pag. 280. t. ad pag. 286.

LIX. pag. 60. Dominica XIV. post Pent. secundum Lucam: Inc. *Studium Domini, ac Salvatoris nostri erga reparationem generis humani.* Des. *mereamur remunerari ab eo. Qui &c.* Ibid. a pag. 286. ad pag. 288.

LX. pag. ead. *b.* In Decollatione S. Io. Bapt. secundum Matth. Inc. *Ex occasione commemorationis Ioannis.* Des. *& Evangelium in toto orbi praedicare coepit.* Ibid. a pag. 367. ad pag. 370.

LXI. pag. 61. Dominica XV. post Pent. secundum Matth. Inc. *Praevidens Dominus in Sancta Ecclesia multos futuros, qui vexilla sacrae fidei prompta mente subirent.* Des. *venite benedicti Patris mei. Per ipsum &c.* Ibid. a pag. 288. ad pag. 294. sed multum diversa.

LXII. pag. 62. Dominica XVI. post Pent. secundum Lucam. Inc. *Egressus fuerat Dominus de Capharnaum.* Des. *in poenis Inferni. Per Dominum &c.* Ibid. a pag. 294. ad pag. 301. item valde discrepans.

LXIII. pag. ead. *b.* Dominica XVII. post Pent. secundum Lucam. Inc. *Pergebat Dominus ad convivia hominum.* Des. *duo homines adscenderunt in templum, ut orarent.* Ibid. a pag. 301. ad pag. 306.

LXIV. pag. 63. *b.* Dominica XVIII. post Pent. secundum Matth. Inc. *Eo tempore quo Dominus praedicabat Evangelium in Iudaea.* Des. *in caelesti beatitudine glorificaberis.* Ibid. a pag. 306. ad pag. 311. t. sed in Co... media circiter parte longior in fine.

LXV. pag. 65. *b.* Dominica XIX...

Pent. secundum Matth. Inc. *Saperior sermo Evaagelicus narrat, quod abiit Dominus ultra stagnam Genesareth*. Des. *sine me nihil potestis sacere*. Ibid. a pag. 211. t. ad pag. 216. t.

LXVI. pag. 66. *b*. In festivitate S. Michaëlis Archang. secundum Matth. Inc. *Quid pertineat haec interrogatio ad praecedentem narrationem videamus*. Des. *& Dei filius advenis. Qui &c*. Ibid. a pag. 370. ad pag. 372.

LXVII. pag. 67. Dominica XX. post Pent. secundum Matth. Inc. *Dominus Iesus Christus homo inter homines factus*. Des. *quatenus ad illam beatitudinem pervenire mereamur. Praestante &c*. Ibid. a pag. 316. t. ad pag. 322. t. sed valde diversa.

LXVIII. p. 68. Dominica XXI. post Pent. secundum Io. Inc. *Refert Sanctus Evangelista, Regulum de morte filii sollicitum*. Des. *dignatus est subrogare*. Ibid. a pag. 322. t. ad pag. 325. irem eum varietatibus.

LXIX. pag ead. *b*. Dominica XXII. post Pent. secuudum Matth. Inc. *Intellectus huius lectionis ad superiora pertinet*. Des. *& quod ore dixiams, corde dicamas*. Ibid. a pag. 325. ad pag. 329. non parum discrepans.

LXX. pag. 69. Dominica XXIII. post Pent. secundum Matth. Inc. *Eo tempore quo Dominus secundum carnem natus est*. Des. *nos introducere dignetur, qui vivit &c*. Ibid. a pag. 329. t. ad pag. 333.

LXXI. pag. 70. Dominiea XXIV. post Penr. secundum Marth. Inc. *Vbicumque in Evangelio vocabulum turbae audimus, diversitatem voluntatam intelligere debemus*. Des. *& verbo Dei vesci. Qui &c*. Ibid. a pag. 333. ad pag. 339.

LXXII. pag. 71. In Natale S. Andreae Ap. secundum Matth. Inc. *Hoc mare propter adiacentes regiones diversis nominibus nuncupatur*. Des. *ad societatem & gloriam Apostolorum in caelis pervenire merebitur, Amen*. Ibid. a pag. 343. ad pag. 347.

LXXIII. pag. 72. Dominica I. de Adventu, secundum Matth. Ine. *Sicut Dominus, ac Redemptor noster ante mundi constitutionem elegit sibi Matrem Virginem, de qua ineffabiliter prodiens nasceretur*. Des. *dignaretur nostram assumere naturam*. Non exstat.

LXXIV. pag. ead. *b*. Dominica II. de Adventu Domini, secundum Lucam. Inc. *Redemptor noster neminem in illo districto iudicii examine volens perire, sed omnes paratos invenire, mundo iam ia praeceps vergente*. Des. *eius adventum praestolamur*. Non exstat.

LXXV. pag. 73. *b*. Dominica III. de Advento, secondum Matth. Inc. *Beatus Ioannes propter veritatem, quam praedicabat missus est in carcerem*. Des. *mereamur vocari Angeli, & esse*. Ibid. a pag. 22. ad pag. 26. sed in Codice multum io fine diversa, & longior.

LXXVI. pag. 74. *b*. Dominica IV. de Adventu, secundum Io. Inc. *Praecursor, & veritatis amicus, cuius magnitudo evidentibus auspiciis in ipsa* (subauditur *Ioannis*) *nativitate claruerat*. Des. *quatenus ea, quae sibi obedientibus promisit mereamur obtinere. Qui &c*. Non exstar.

LXXVII. pag. 75. Feria IV. quatuor temporum, secundum Lucam. Inc. *In mense sexto a Deo missus est Angelus Gabriel; mensem sextum, Martium intellige*. Des. *unde Dei genitrix appellatur*. Non exstat.

LXXVIII. pag. ead. *b*. In Natale Apostolorum, secundum Matth. Inc. *Exponit Dominus quid sit Apostolus. Apostolus Graece, Latine missus interpretatur*. Des. *usque ad perfectionem perducere*. Ibid. a pag. 376. ad p. 378. t.

LXXIX. p. 76. In festivitate unius Martyris, secundum Matth. Inc. *Quomodo ergo multa abscondita sunt in praesenti tempore*. Des. *ad iussionem patris sui introducet, cum quo &c*. Ibid. a pag. 378. t. ad pag. 380. ubi inscribitur *De Martyribus*.

LXXX. p. ead. *b*. In Natale plurimorum Martyrum, secundum Matth. Inc. *Praedicante Domino Evangelium regni per universam Iudaeam, & sanante universos languores, & infirmitates eorum, conveniebant ad eum audique*. Des. *post finitos istius saeculi labores donabimini*. Non exstar, quemadmodum & tres sequentes.

LXXXI. p. 77. In Natale unius Confessoris. secundum Matth. Inc. *Heic aperte ostenditur, quare Dominus iudicii diem ignorasse voluerit*. Des. *mercede donabitur, ac remunerabitur*.

LXXXII. p. ead. In plurimorom Conf. secundum Matth. Inc. *Homo, qui peregre proficiscitur, omnipotens Deus est*. Des. *& Spiritus Sancti sempiterno gaudio perfruatur*.

LXXXIII. p. ead. *b*. In Nativitate Virginom. secundum Matth. Inc. *Regnum caelorum hoc in loco significat Ecclesiam praesentem*. Des. *quasi altera die iudicandi simus*. Tum eadem antiqua manu adnotatum est: *Expliciunt Expositiones Bedae Presbyteri* (lege *Haymonis Episc.*) *super Evangelia Dominicarum*. Subiicitur in fine supplementum Homiliae in Dominicam XIII. post Pent. reponendum p. 60.

In summo primae paginae margine hoc monumentum legitur: *Iste Liber constitit sol. XII. & est ad usum Armarii Florentini Conventus Ordinis Minorum*.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. exeuntis, cum titulis, & initialibus Homiliarum litteris rubricatis, num. 247. designatus. Constat foliis scriptis 78.

S. PETRI DAMIANI OPERA VARIA.

I. pag. 1. IN nomine Sanctae & individuae Trinitatis Liber Testimoniorum Veteris ac Novi Testamenti, quae de Opusculis Beati Petri Damiani quidam suus discipolos excerpere studiose curavit. Colle- *Cod. XIV.*

lectanea in Vetus Testamentum incipiunt a Libro Geneseos, praevia tabula, & a varbis: *Qualiter homo valent cunsummure. quomodo debent perfici, libet sucincte perstringere, prout in ipso mundanae creationis datur ordine reperiri.* Desinunt in duobua Machabaeorum Libris, & in verbis: *ipsis quoque nominibus aptissime invicem uterque concordant.*

II. pag. 136. Collectanea in novum Testamentum inc. *Illud vero quosdam movere non irrationabiliter potest, cur S. Evangelista reprehensibiles solummodo mulieres in Christi genealogia interponere studuit.* Def. *num & paterfamilias quispiam & ferat capit, & fures expellit aliquando per catulos, aliquando per domesticos viros.* Collectanea in Vetus Testamentum tantum ex Opusculis B. Petri Damiani S. R. E. Cardinalis, Episnopi Ostiensis, Ord. S. Benedicti, ab anonymo illiua Discipulo excerpta, edita fuerunt a Constantino Caietano Tomo IV. Operum edit. Venet. apud Iosephum Coronam MDCCXLIII. fol. a pag. 35. ad pag. 137 qui in Monito ad ipsorum calcem adiecto ingenue fatetur se maxima adhibita diligentia in vetus dumtaxat Testamentum imperfecta haec Collectanea invenisse, sed numquam ea quae in novum congesserat Testamentum, repeeire potuisse; quare nemo non videt in nova aliqua editione adornanda, maximo adiumento esse posse nostrum Codicem, utpote Auctori supparem, qui Collectanea in utrumque Testamentum complectitur.

III. pag. 148. *b.* Petei Damiani Opuscula duo, scilicet XXXV. & XXXVI. quae in cit. edit. habentur Tom. III. a pag. 304. ad pag. 321. in Codice tameo multum diversa, aliquanto contractiora, nec invicem separata. Peimum Caput est: *Cur Romae in picturis Petrus Apostolus ponatur ad sinistrum, Paullus ad dexterum*, & inc. *Domino Desiderio sanctae conversationis Abbati P. Vt Dominum M. ad vos iter arripere didici &c.* Vltimum inscriptum *Epilogus, & adversarii inevadenda conclusio*, def. *Dominus omnium tu es, nec est qui resistat maiestati tuae*, quae quidem verba, postrema sunt Capitia XV. Opusculi XXXVI. edit. pag. 320. col. 2. lin. 3.

IV. pag. 160. *b.* Eiusdem duarum quaestionum solutiu super Beati Gregorii verbis. Inc. *Petro filio charissimo P. Quaeris a me, dilectissime fili, quid sibi velit. quod in Homilia Divitis Beatus Gregorius ait: nonnulli putant praecepta veteris Testamenti districtiora esse quam novi.* Def. *hoc desiderium non est a patre.*

V. pag. 161. *b.* Eiusdem Invectiva adversua eos, qui dicunt. quod hi qui in Quadragesima nuptiaa contrahunt, dilato solo concubitu non debeant separari &c. Inc. *Religiosis Faventinae Ecclesiae Clericis P. Conquesta est mihi vestra fraternitas &c.* Def. *& in sui vigoris statu Ecclesiastica permanet disciplina.*

VI. pag. 164. Eiusdem Opusculum inscriptum: *Quod naturales actus brutorum animalium per spiritualem intellectum reperiuntur in moribus hominum* Inc. *Rerum conditor omnipotens Deus, sicut terrena quaeque ad usus hominum condidit &c.* Def. *unde scriptum est: corpus quod corrumpitur aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem.* Est Opuscolum LII. quod in Tom. cit. pag. 404. inseribitur *De Bono religiosi status, & variorum animantium tropologia.* Initium vero adlatum incidit io pag. 405. col. 2. lin. 59. Finem vero minime reperimus, quia post verba: *& dum pravum aemulus sequitur, suis ipse laqueis capiatur*, quae incidunt in pag. 417. col. 1. lin. 11. Caput illud, cuiua ultima verba retulimua, toto caelo differt ab iis, quae subsequuntur in editione Tandem in Codice post finem adlatum, sequuntur alia pauca ad idem fortasse argumentum pertinentia, sed ob evanidam ultimam paginam lectu difficillima.

In prima pagina inscriptio erat transversse exarata, quae quum in praesens sermo tota sit evanida, supersunt tantum verba . . . . *dell' Abate di S. Trinita.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XI. exeuntis, cum titulis, & initialibus rubricatis, in quo duo occurrunt defectus, primua post paginam 24. & alter post pag. 44. num. 248. notatus. Constat foliis scriptis 176.

PLVT. XXIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

C O D E X I.

HVGONIS DE S. VICTORE LIBER DE SACRAMENTIS.

HVgonis Opus de Sacramentis, praevio Prologo, qui inc. *Librum de Sacramentis Christianae Fidei studio quorumdam scribere compulsus sum.* Def. *sed id ipsum, quod in supradictis continetur, explanando, & latius manifestiusque* (1) *tractando extendunt.* Liber inc. *Arduum profecto. & laboriosum Opus crebra vestra precatione flexus* ag-

(1) In edit. *manifestiusque.*

aggredior. Des. *ibi vacabimus, & videbimus, videbimus, & amabimus, amabimus, & laudabimus. Ecce quid erit in fine sine fine, quod nobis concedat D. I. C. &c.* Operum edit. alias cit. Tomo III. a pag. 347. ad pag. 521.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XII. cum titulis rubricatis, & initialibus pictis, num. 249. notatus. Constat foliis scriptis 256.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. II. HVgonis Opus de Sacramentis, ut in Codice superiore.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 250. notatus. Constat foliis scriptis 102.

HVGONIS ETHERIANI LIB. DE DEO, AVGVSTINI, ET GREGORII QVAEDAM.

Cod. III. I. pag. 1. HVgonis Etheriani (1) Libri III. de Sancto & immortali Deo, cum Prologis in singulos. Prologus primi inc. *Moyses quondam ex colloquutione Dei*. Des. *cui veritas parti favent, considerari poterit*. Liber I. inc. *Beatum & immortalem Trinitatem*. Liber III. des. *& ut habentem integras allegationes, orbi universo publicas, & ab antiquo rite censet amplecti*. Tum haec epigraphe adiicitur: *De Sancto & immortali Deo Hugonis Etheriani Liber temporibus memorandorum virorum Alexandri Papae III. & magni Imperatoris Manuel Latine atque Graece Constantinopoli editus explicit*. Exstat hoc Opus in magna Bibliotheca veterum Patrum Margarini de la Bigne Parisiis typis Aegidii Morelli MDCXLIV. fol. Tom. IX. a col. 435. ad col. 562. sub titulo: *De Haeresibus, quas Graeci in Latinos devolvunt, sive, quod Spiritus Sanctus ex utroque, Patre scilicet & Filio procedat, contra Graecos*. Subsequuntur pag. 112. *b*. Epistolae IV. Prima Hugonis (2) *Alexandro primae Sedis vere digno Pontifici &c.* quae inc. *Exactum a me Opus de immortali Deo*. Des. *posteris usibus*. II. Alexandri Pontificis Hugoni (3), quae inc. *Cognoscentes laborem plurimum, quem sustinuisti in componendo Libro, quem nobis per dilectum filium nostrum Magistrum Caciaredum misisti*. Des. *unum fiat ovile & unus pastor. Data Troiae VIII. Idus Novembris* (4). III. Hugonis (5) *Aimerico amantissimo Domino suo Dei nutu & providentia Sanctae, atque Apostolicae Sedis Antiochiae Reverendo per omnia Patriarchae*, inc. *Florilegarum apum corpora*. Des. *qui numquam novisti audiendo bono saturari*. IV. Tandem Aimerici ad Hugonem (6) inc. *Pro eo quod scientiae vestrae splendor*, Des. *non potuimus ea praeparare*.

II. pag. 115. Compendiosa expositio in Libro de Spiritu Sancto Maistri Hugonis. Inc. *Intentio huius Prologi omnis, hoc agit, ut operis difficultatem ostendat*. Des. *idem namque est de utriusque substantia Spiritum exsistere non per generationem, & ab utroque procedere*. Tum adfertur Graecum quoddam apospasma circa tempus Nativitatis, & Passionis D. N. I. C. manus multo recentioris.

III. pag. 133. S. Augustini Episc. Commonitorium ad Fortunatianum. Inc. *Sicut praesens rogavi, & nunc commoneo, ut fratrem nostrum, de quo colloquuti sumus &c.* Des. *& me rescriptis Domino adiuvante laetificet*.

IV. pag. 135. Excerpta ex variis Opusculis B. Gregorii Papae. Inc. *Fili mi, si te lactaverint peccatores, ne acquiescas eis*. Desinunt imperfecte in verbis: *turbatur, & fit menti pavor in laetitia, quia iam sentit quod de caelesti gaudio diligat, & adhuc metuit, ne no* . . . . , Reliqua mutilato in fine Codice exciderunt.

In prima pagina legitur Epistola Papae Lucii (III. scilicet) consolatoria de obitu Magistri Hugonis ad fratrem eius *data Velletri* (quo Lucius A. MCLXXXII. fuerat profectus) *septimo Idus Decembris*. Ita vero habet: *Lucius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Maistro Leoni Imperialium Epistolarum interpreti Salutem & Apostolicam Benedictionem. Vellemus tibi libentius vitam ac prosperitatem bonae memoriae Maistri Hugonis quondam fratris tui Diaconi Cardinalis S. Angeli nunciare; sed ad solatium doloris, quem de morte ipsius, sicut nos ipsi habuimus, non immerito potes, & debes habere, post commendabilem vitam, finem quoque credidimus enarrandum. Sicut enim Romana Ecclesia personam ipsius, undita litteratura, & honestate sua, dilexerat, & antequam videret eum proposuerat honorare, ita postquam ad praesentiam nostri Apostolatus accessit, ampliora ei affectionis suae in effectu operis inditia demonstravit, quia quum laicus esset, eum Clericum fecimus, & usque ad Diaconatus Ordinem curavimus honorifice promovere, ita quod usque ad tempora eius auditum non fuerit aliquem de Laico usque ad Diaconatus Ordinem sub tam brevi temporis spatio fuisse promotum.*

Quum

(1) Hugonem Etherianum claruisse sub Alexandro III. Pontifice, & Emmanuele Comneno Imperatore recte adnotavit Genebrardus Libro IV. Chronograph. pag. 613 contra Trithemium aliosque existimantes sub Alexandro IV. floruisse.

(2) Legitur in principio Operis loc. cit. col. 433.

(3) Inserta est haec Epistola in Annalibus Ecclesiasticis Baronii Lucae typis Leonardi Venturini MDCCXXXVIII. seqq. fol. Tomo XVII. pag. 452. col. 2.

(4) In edit. legitur *Idibus Novembris*.

(5) Haec Epistola, qua Aimerico mittit Hugo Librum suum de Processione Spiritus Sancti, edita est a Cl. Duumviris Edmundo Martenio, & Ursino Durandio in Thesauro Veterum Scriptor. & Monumentorum Tomo I. col. 479.

(6) Ibid. pag. 480. In hac autem Epistola laudat Aimericus Librum Hugonis de Spiritus Sancti Processione, mittitque ei argenteam coppam.

Quum autem certa spes esset, quod per litteraturam & honestatem ipsius magna, tempore procedente, deberent Ecclesiae Dei commoda provenire, sicut parum prius duxisse creditur vitam, ita postquam de rebus suis condidit testamentum, & Ecclesiastica Sacramenta recepit, in confessione verae fidei diem clausit extremum, & honestam in Ecclesia Beati Paulli habuit sepulturam. Vnde non tam multum de morte ipsius videtur esse dolendum, de quo praecedens honesta conversatio, & laudabilis finis spem, & testimonium praebent, quod gloriam consequi debent immortalem. Sane propter venerabilem eiusdem fratris tui memoriam & bona, quae nobis sunt de tuis actibus nunciata, propositum & voluntatem habemus, personam tuam sincera charitate diligere, & ea quae ad honorem & utilitatem tuam spectare videbimus, libenti animo promovere. Quum autem dilectum filium nostrum Maistrum Fabricium nepotem tuum de familia nostra, quem pro scientia sua charum habemus plurimum & acceptum, pro inquisitione illorum, quae in civitate regia noviter accidisse dicuntur, ad Imperialem praesentiam transmittamus, ni superfluum videretur & vanum vestri viscera commendare, tibi ad implendum celerius huius inquisitionis officium crederemus sollicite commendandum; sed non multa commendatione videtur egere, quem & naturalis affectio, & intercessio nostra commendat. Quocirca discretionem tuam per Apostolica scripta rogamus atque monemus, quatenus eum benigne recipias, & tum de turbatione, quae in eadem Civitate dicitur accidisse, quam de praedicti Imperatoris, vel Imperatricis, & ipsius Imperii statu, vel aliis, quae nobis credideris intimanda, veritatem nobis studeas expressius intimare. Data Velletri VII. Id. Decembris.

In huius ipsius paginae aversa parte legitur sequens adnotatio: *Liber hic Maistri* (sic) *Vgonis de Spiritu Sancti Processione contra Graecos, editus est Constantinopoli Graece & Latine, quorum alter datus est Graecis ad informationem sui dogmatis, alter vero datus est Latinis ad irrefragabilem suae orthodoxae fidei defensionem; sed & uterque, Latinus videlicet & Graecus, missus est Romam ad Papam Alexandrum* (*III.*) *& uterque missus est Antiochiam ad Patriarcham Aimericum, sicut epistolae in calce voluminis huius adscriptae* (& a Martenio editae T. I. anecdotorum) *ostendunt*. In summo vero margine semirecisis litteris legitur: *Liber Patriarchatus Constantinopoleos*. Et inferius: *Iste Liber est Armarii Florentini Fratrum Minorum, quem assignavit Frater Philippus de Sancta Trinitate*. Tandem claudit Codicem adnotatio quaedam de summo Apostolicae dignitatis apice ex Decretis Pontificum Cap. II. Lib. VI.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII. exeuntis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, varia manu, num. 251. designatus. Constat foliis scriptis 158.

RICHARDI DE S. VICTORE, IO. DAMASCENI, HVGONIS, HIERONYMI, ET AVGVSTINI VARIA.

I. pag. 1. Richardi de Sancto Victore de Trinitate Libri VI. cum Prologo, & Summariis ad singulos Libros. Prologus inc. *Iustus meus ex fide vivit*. Des. *quod intendimus pro voto perficere*. Liber I. inc. *Si ad sublimium scientiam mentis sagacitate adscendere volumus*. Sextus des. *cum personarum pluralitate*. In cit. edit. Rothomagensi a pag. 216. usque ad pag. 270. Cod. IV.

II. pag. 26. Ioannis Presbyteri Damasceni, qui Mansur, Liber, in quo est traditio certa orthodoxae fidei, Capitulis divisa centum, a Burgundione Iudice Cive Pisano de Graeco in Latinum Domino Eugenio Papae translatus, ut in Cod. XXXI. Plut. XII. Catalogi Tom. I. pag. 36. §. XIV.

III. pag. 61. *b.* Hugonis Liber de tribus diebus pro ea quae in meditatione constat speculatione rerum, & post lectionem secundam, ut in Cod. IV. Plut. XXI. supra pag. 596. §. XV. Heic autem in fine diversus, eo quod subsequantur ultima duo editionis ibi citatae Capita, videlicet XXVI. & XXVII. quae in illo desiderabantur. In hoc itaque des. *pertinet ad resurrectionem. Explicit de tribus diebus*.

IV. pag. 68. Eiusdem Liber de Archa Animae, ut ibid. §. XVI. Heic autem praemittitur Prologus, qui inscrib. & inc. *Dilecto Fratri G. caeterisque servis Christi Hamerislevae degentibus Hugo &c. Soliloquium dilectionis*. Des. *conscribi exopto. Vale*.

V. pag. 73. Eiusdem de laude Charitatis Liber, cum Prologo, qui inc. *Servo Christi Petro H. gustare & videre, quoniam suavis est Dominus. Cogitanti mihi*. Des. *quod recompensatur*. Liber inc. *Tam multos*. Des. *& mansionem in nobis facere. Qui &c.* Tum versiculus legitur:

Laus tibi sit, Christe, quoniam liber explicit iste.

Operum Tom. II. a pag. 150. ad pag. 153.

VI. pag. 74. *b.* Eiusdem Didascalon Libri VI. cum Prologo, ut in cit. Cod. IV. §. XII.

VII. pag. 92. Hieronymi contra Iovinianum Libri II. ut in Codice IX. Plut. XIX. Catalogi Tom. I. pag. 513. §. XI.

VIII. pag. 116. *b.* Eiusdem Liber Virorum Illustrium, cum ipsorum elencho in principio, & Prologo, ut in Cod. X. Plut. XIX. Catalogi Tom. I. pag. 523. §. II.

IX. pag. 125. *b.* Eiusdem de duodecim Doctoribus. Inc. *Hos nunc breviter, mi frater Desideri*. Des. *ideo non quasi umbra secus hominem sunt*. Operum Tom. II. a pag. 945. ad pag. 948.

X. pag. 126. Divi Augustini de Spiritu, & Ani-

& Anima Liber: *Quamada anima videt visibilia per corpus, invisibilia & per se*. Inc. *Qaoniam, at dictum est*. Des. *quam cernere finis est. Explicit Liber Sancti Augustini de Spiritu & Anima*. Exstat & in Cod. IX. Plut. XVII. supra pag. 519. §. V. sed non integer.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, eum titulis rubricatis, & plerisque Operum initialibus auro variisque coloribus & figuria depictis, num. 252. designatus. Constat foliis scriptis 136.

GEZONIS LIB. DE CORPORE ET SANG. DOM. ET BONIZONIS EPISCOPI COLLECTIO CANONVM.

Cod. V. I. p. 1. GEzonis Abbatis Derthonensis (1), licet in Codice nomen auctoria reticeatur, Liber de Corpore & Sanguine D. N. I. C. ex dictis Cypriani, Hilarii, Ambrosii, Augustini, Gregorii, & Hieronymi, praevia Capitum LXXII. (2) tabula. Caput primum inscriptum: *Qaod humana infirmitas non facile debeat divina discurrere* (3), *ex Libro Beati Hilarii Episcopi, & Confessoris de Trinitate*, inc. *Vetat Beatus Apostolus Timothea discipulo genealogiae eloquia tractari*. Caput ultimum: *De Agnus Dei*, definit imperfecte in verbis: *Iam uau debemus quaerere, quando quisque fuerit baptizatus, sed quascamque legimas in Corpore Christi, qaod est Ecclesia, pertinere ad regnam caelorum, non nisi baptizatas intelligere debemus, nisi forte, quos angustia passionis inveait, & nolentes negare Christum, antequam baptizarentur occisi sant, qaibus ipsa passio pro baptismo depatata est, per catas negligentiam parvulas sine baptismo martuus faerit etiam si ipsa hora* .... Ad haec ultima verba alia manus adnotavit in imo margine *deficit*. Huiua Operis Ioannes Mabillonius, dum Italicas Bibliothecas perlustraret, duos Codices offendit, unum in hac Florentina S. Crucis Bibliotheca, sed sine titulo, ac Praefatione *ad dilectissimos fratres*, alterum in Padolironensi Monasterio S. Benedicti in Agro Mantuano, ut ex eius Museo Italico eruitur pag. 162. At Mabillonio visum non est operaepretium, evulgare integrum hoc Opua; quare Praefationem dumtaxat, atqun Indicem Capitulorum edidisse contentus, pag. 89. Parte altera laudati Musei nos monuit, se ad integram Gezonis editionem processurum, ubi intelligeret, id lectoribus fore gratum (4). Quod antem illustris Benedictinua Monachua facere omisit, Ludovicus Ant. Muratorius, aeteroae memoriae vir, ex Codice Ambrosianan Biblioth. signato littera Q. 98. praestitit, Tomo III. Anecdotorum, Patavii typis Seminarii apud Io. Manfrè MDCCXIII. 4. a pag. 242. ad pag. 303. Capita tamen non pauca eiusdem Operis praetermisit, utpote iam edita inter SS. Patrum Opera, qualia sunt, quae Gezo e Libris Cypriani, Ambrosii, Augustini, Gregorii, aliorumque decerpta in suum Librum intulit. Multo magis omittendum censuit Libellum *Paschasii Rotberti ad Placidam discipulam*, quem paene integrum Gezo descripsit, constitutis ex illo tribua & viginti Capitulis sui Operis. In editione Muratorii integrum Opus definit in Capite LXX. inscripto *De Sacramento Baptismatis B. Ambrosius*, eui subiicitur *definitio brevis de Eucharistia*. In nostro autem Codice absolvitur in Capite *De Agaas Dei*, euius finem iam supra dedimua, notaturque num. LXXII.

II. pag. 89. Liber anepigraphus de Vita Christiana, qui tamen inscribi potest: *Bonizonis Episcopi Decretale, sive Syatagma Decretorum Ecclesiasticarum, ex Sacra Scriptura, probatisque Caacilsis, Pontificam Romanorum, Sanctorum Patrum, aliarumque Orthodoxoram auctorum monumentis collectum, & secundum Locos Communes in Libros V. divisum* (5) *ad Gregorium Presbyterum*, Liber I. haec continet Capita:

I. *Quod ante sit docendus omnis, quam baptizandus. Hieronymus in Tract. super Matthaeum*.

II. *Quid sit symbolum, & a quibus sumpsit exardiam. Ex dictis Isidori*.

III. *Qaid sit Baptismus. & quot modis fiat, & a qaa sumpsit exordium. Ex dictis eiusdem B.* (scilicet *Bonizonis*.)

IV. *De aurium aperitione. Ambrosius in Libro de Mysteriis*.

V. *Vt exorcismis, & insufflationibus Clericoram, spiritus immundus a Cathecumenis expellatur. Ex Decretis Caelestini Papae*.

VI. *Quod generalis Baptismas non sit faciendus, nisi in Pascho, & Pentecoste. Ex Decretali Epistola Ciricii* (sc. *Siricii*) *Papae*.

VII. *Qaod Baptismus semel acceptus nulla iteratione violetur. Ex Decretali Epistola Leonis Episcapi Aquileiensi Episcopa*.

VIII. *Qaod Baptisma nostrum a Domini Pentecoste sumpsit exordiam. Idem in eadem*.

IX. *Vt baptizentur hi, de quibus incertam est, utrum baptizati sint, an non. Leo in Decretali Epistola*.

X. *Vt praeter Pascha, & Pentecosten ge-*

ne-

(1) Quis fuerit, quove tempore vixerit Gezo, ex eius Praefatione discimus, ubi haec leguntur: *Quantum autem huic decreto voluntatis meae, Reverendae memoriae Domnus Gisleprandus, illo tunc tempore noster Episcopus, & vi, & auctoritate restiterit, non habetis incognitum &c.* At Gisleprandus, sive Giselprandus Derthonensis Episcopus, ut Vghellius Tomo IV. pag. 855. Ital. Sacrae ostendit, florebat anno circiter Chr. DCCCCL. quum Augustano Concilio interfuerit anno DCCCCLII. & nominetur inter testes in Othonis Magni Imperatoris Diplomate Astensi Ecclesiae concesso A. DCCCCLXXXI. ex fide Chronici Vulturnensis. Quae omnia faciunt, ut adfirmare tuto possimus, hunc Gezonem floruisse ante annum Christi millesimum.

(2) Caput XV. praenotatur: *De libello Paschasii Ratberti ad Placidam discipulam*, ubi in margine recentior manus adscripsit: *Hic incipit Liber Paschasii*.

(3) In edit. *discutere*.

(4) Huius Operis exemplar, teste eodem Mabillonio loc. cit. pag. 89. Cardinalis Bona ex Cod. S. Crucis describi, & ad Acherium transmitti curavit.

(5) Cl. Franc. Ant. Zacharias in Itinere Litter. per Italiam pag. 107. in quatuor Libros divisum Opus perperam adfirmat.

neralis non fiat Baptismus. Leo in Decretali Epistola.

XI. *Quando possit Presbyter fieri, qui in aegritudine est baptizatus. Ex Concilio Neocaesariensi.*

XII. *Quod Baptismus gravidae non prosit ei, quem gestat in utero.*

XIII. *Quod Arriani non rebaptizandi sint. Caelestinus in Decretali Epist.*

XIV. *Quod Noviciani, & Motenses* (1) *per manus tantum impositionem suscipiantur.*

XV. *Vt Paulianistae denuo baptizentur. Ex eadem* (2).

XVI. *Quod Baptismus, neque per bonos melioretur, neque per malos peioretur. Ex dictis Augustini de Baptismo.*

XVII. *De eadem re. In Libro de Baptismo.*

XVIII. *De eadem re. In eodem.*

XIX. *De eadem re. In eodem.*

XX. *De eadem re.*

XXI. *De eadem re. In eodem.*

XXII. *De eadem re. In eodem.*

XXIII. *De eadem re. In eodem.*

XXIV. *De eadem re. In eodem.*

XXV. *De eadem re. In eodem.*

XXVI. *De eadem re. In eodem.*

XXVII. *De eadem re. In eodem.*

XXVIII. *De eadem re. In eodem.*

XXIX. *Laus aquae. Ambrosius super Lucam.*

XXX. *De eadem re. In Libro de Mysteriis idem.*

XXXI. *De linienda baptizato. Silvester in Decretali Epistola.*

XXXII. *Ambrosius in Libro de Mysteriis.*

XXXIII. *Quod nullus Cathecumenus, sine Baptismo, vel martyrio vitam habeat. Ex dictis Augustini.*

XXXIV. *Quod victuris necessaria sint Confirmationis auxilia. Leo in Decretali Epistola.*

XXXV. *Quod nullus debeat denuo baptizari. Leo in Decretali Epistola.*

XXXVI. *De eadem re. In eodem.*

XXXVII. *Vt unus patrinus sit. Hyginus in Decretali Epistola.*

XXXVIII. *De eadem re.*

XXXIX. *Quod non separandus sit ab uxore, qui timore mortis filium baptizavit. Ioannes in Decretali Epistola.*

XL. *Ex Canonibus Orientalium.*

XLI. *Bonizonis Episcopi sententia de eadem re, & solutio quarumdam quaestionum.*

XLII. *Vtilis interpositio.*

XLIII. *Bonizonis opinio de recaffatis.*

Psimum Caput inc. *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Vltimum desl. *mea autem sententia de recaffatis haec est; difficile bono consummantur exitu, quae malo sunt incboata initio.*

Libro secundo pag. 102. *b.* in quo agitur de Ecclesiastica Hierarchia, & inquiritur qualis debeat esse Episcopus, iuxta verba Apostoli, praemittitur Prologus, qui dividitur in Capita XV. & inc. *Quod ante sit docendus omnis, quam baptizandus, & quid sit Baptismus, & quos modis fiat, & a quo sumpsit exordium, & quando, & quomodo fieri debeat, superiori Libro breviter, prout potuimus, enarravimus. Dein cathecumenum per exorcismi insufflationem, & per olei exorcizati unctionem purgatum certis temporibus, ad fontem usque perduximus, in quo tertio immissus, vel immersus, propria oris confessione, vel per suscipientium fidem, se credere in Deum Patrem omnipotentem, & in Iesum Christum Filium Dei, & hominis crucifixum, & in Spiritum Sanctum praesentibus Angelis testatus est, de qua adscendens, vel sublatus, oleo principali delibutus, caelestis mensae convivio principatus est* (sic). *Quia vero, teste Iacobo Apostolo, fides sine operibus mortua est, superest nunc opera digna fide enumerare, ut velut sapiens Architectus possim domum supra fundamentum, quod Christus est aedificare, quam nec venti, nec flumina, nec imbres valeant eradicare. Nunc vero Dei confisi misericordia adoriamur sermonem.* Desl. *unde & Apostolus dicit: de virginibus praeceptum Domini non habeo, quasi Moyses dicat, faeminalibus ego non vestio, nec impono alicui necessitatem: qui vult Sacerdos fieri, ipse se vestiat.* Capita Libri sunt ista:

I. *Quod Dei vocatione eligendus sit Episcopus. Vtilis interpositio eiusdem* (sc. *Bonizonis*).

II. *Quod vivente Episcopo alius non possit in loco eius subrogari. Ex Epistola Cypriani contra Novatum.*

III. *Vt Metropolitani iudicio is altari praeponatur, qui maioribus studiis iuvatur, & meritis. Leo in Decretali Epistola.*

IV. *Quod non sit Episcopus, qui a Clero & Populo non est electus. Item in eodem.*

V. *Quod nullis invitis detur Episcopus. Caelestinus in Decretali Epistola.*

VI. *Quod non sit turbae facere electionem. Eiusdem in eadem.*

VII. *Vt ad Episcopatum per gradus sit adscendendum. Eiusdem in eadem.*

VIII. *Quod a Simoniaca haeresi omnino sit cavendum. Ex Meldensi Concilio.*

IX. *Quod Vsurarii non debent fieri Episcopi. Ex Regesto.*

X. *Quod nemo Laicus interferat se electioni. Hadriani PP. in universali octava synodo.*

XI. *Quod Laicus in Ecclesia aliquid non debet statuere. Symmachi Papae.*

XII. *Idem in eadem.*

XIII. *Quod vix bono consummantur exitu, quae malo sunt incboata initio. Leo in Decretali Epistola.*

XIV. *Quod tres Catholici possint eligere Episcopum. Gregorius in Regesto.*

XV. *Quod Episcopus non sit qui a Catholicis non est electus. In Regesto.*

XVI. *Bonizonis opinio de eadem re.*

XVII. *Vt minus quam a tribus non ordinetur Episcopus. Vtilis interpositio Canonum. Anacleti Papae.*

XVIII.

(1) Ita legitur in Codice, sed intelligendi sunt *Novatiani*, & *Montanenses*.
(2) In margine eadem manus adnotavit: *Paullus tantum baptizabat in nomine Patris.*

xviii. *De eadem re. In Decretali Epistola Anicis.*

xix. *Vt intra tres menses Episcopus consecretur, nisi gravis necessitas evenerit. Ex Canone Chalcedonensi.*

xx. *Qualiter consecrari debeat Episcopus. Bonizonis expositio de eadem re.*

xxi. *Quod non oporteat Episcopo saecularibus curis involvi. Eiusdem.*

xxii. *De mensa Episcopi, ut quos reficit corpore, recreet spiritu. Eiusdem.*

xxiii. *Quales vestes debeant esse Episcopi. Eiusdem.*

xxiv. *Quod sacratae vestes sint pretiosae. Eiusdem.*

xxv. *De ornatu Ecclesiae. Eiusdem.*

xxvi. *De Choro Clericorum. Eiusdem.*

xxvii. *Quod Episcopus sacculum de turpibus lucris non impleat. Eiusdem.*

xxviii. *Quod Episcopo sit orandum & legendum assidue. Eiusdem.*

xxix. *De hospitalitate Episcopi. Eiusdem.*

xxx. *De susceptione confratris Episcopi. Eiusdem.*

xxxi. *De eleemosyna. Eiusdem.*

xxxii. *De assidua praedicatione. Eiusdem.*

xxxiii. *De vitando malo hypocrisis, & de cavendis hypocritis. Eiusdem.*

xxxiv. *De castitate ab Episcopis conservanda. Eiusdem.*

xxxv. *Quod Episcopus non habeat familiares infames. Eiusdem.*

xxxvi. *Vt bellorum tumultibus se non immisceat Episcopus. Eiusdem.*

xxxvii. *De adulatione, & detractione vitanda. Eiusdem.*

xxxviii. *De bene morigerato eius sermone & incessu. Eiusdem.* Hoc Caput ita se habet: *Hucusque secundum Apostolum qualis debeat eligi Episcopus, & quando, & a quibus, & quo tempore debeat consecrari, & ubi, & a quibus, & qualiter post consecrationem debeat vivere, Dei iuvante gratia, compendiose enarravimus. Superest nunc qualiter in Missarum solemniis, in privatis, & in festivis, in confectione Chrismatis, & reconciliatione poenitentium, & qualiter Ordines, secundum Canones debeat celebrare, breviter dilucidare.*

xxxix. *Quod Cathedra Episcopalis in eminentiori loco debet stare. In Decretali Epistola Clementis Papae.*

xl. *De ordine orationis, & quod pro Regibus sit orandum. Ambrosius.*

xli. *In Decretali Epistola Evaristi PP.*

xlii. *Ex Concilio Ancyrano de eadem re.*

xliii. *Bonizonis sententia de eadem re.*

xliv. *De Coena Domini. Eiusdem.*

xlv. *Quod regeneratus ex aqua, per Episcopum confirmetur. Ex Decretali Epistola Clementis PP.*

xlvi. *Quod omni anno Chrisma in Coena Domini sit renovandum. Decretalis Epistola. Fabianus.*

xlvii. *Bonizonis sententia de consecratione Chrismatis.*

xlviii. *De ordinationibus faciendis. Eiusdem.*

xlix. *Quod bigamus non possit ordinari. Vtilis interpositio. Ex Synodo Gregorii tertii:*

l. *Quod poenitens non ordinetur. Ex Decretali Epistola Hormisdae PP.*

li. *Quare praeceptum sit, ut poenitens non ordinetur. Ex Epist. August. ad Bonif.*

lii. *De quodam Concubinario ordinato. Ex Decretali Epistola Pelagii PP.*

liii. *Quod non ordinetur Episcopus, qui castus diu vixisse non comprobatur. Ex Registro Greg. PP.*

liv. *Bonizonis sententia de eadem materia;* & est Caput satis longum, quo Libro finis imponitur.

Caput I. inc. *Paullus Apostolus dicit: Nec quisquam sumat sibi honorem, nisi qui vocatus est a Deo.* Vltimum des. *videant ne aliquibus cito manus imponant, ne communicent peccatis alienis.*

Liber tertius pag. 130. *b.* his Capitibus constat:

i. Caput anepigraphum *ex Clementis PP. Epistola ad loc.*

ii. *Quid sit Provincia. Leo in Decretali Epistola.*

iii. *Quod Archiepiscopus ab omnibus Episcopis sit ordinandus. Anic. Papa.*

iv. *Quod nullus Episcopus extra conscientiam Archiepiscopi ordinetur. Leo in Decretali Epistola.*

v. *Quod in una Metropoli duo Metropolitani non sint.*

vi. *Quod Metropolitanis sua iura serventur.*

vii. *Quod si Episcopi noluerint Conprovincialem, ab alterius Provinciae Episcopis consecretur.*

viii. *Quod Metropolitanus omnia quae facit, Comprovincialium consilio agat. Hyginus.*

ix. *Quod in una Provincia duo non sint Metropolitani.*

x. *Quod Metropolitanus ultra tres menses pallium non differat accipere. Damasus Papa.*

xi. *De eadem re ex Concilio Chalcedonensi.*

xii. *Ex Regesto de pallio.*

xiii. *Quod nullus Metropolitanus ultra tres menses differat Papae fidem suam exponere, & pallii suscipere dignitatem. Ex Decretali Epistola Ioannis PP.*

xiv *Quod Papa possit per nuncium Metropolitano pallium transmittere. Greg.*

xv. *De eadem re. Ex Registro Greg.*

xvi. *De eadem re. In Registro.*

xvii. *Quod nullus Metropolitanus, nisi intra Missarum solemnia, pallio uti debeat. Ex Registro.*

xviii. *Quod si Metropolitanus Episcopi caussam neglexerit, a Comprovincialibus audiatur. Alexander Papa.*

xix. *Quod non liceat Metropolitano aliquid agere absque consilio Comprovincialium, excepto quod ad suam pertinet Ecclesiam. Ex Decretali Epistola Anicii Papae.*

xx.

xx. *Vt minus quam a tribus non ordinetur Episcopus. Ex Concilio Africano.*

xxi. *Quod non sit placita Deo eleemosyna, quae Simoniaca labe est adquisita. Ex Registro.*

xxii. *Quod sacerdos non sit qui per simoniam ordinatus est. Ex Registro.*

xxiii. *De eadem re. Ex Registra.*

xxiv. *De eadem re. In eodem.*

xxv. *Quod omnis simoniacus degradari debeat. Ex Canone Apostolorum.*

xxvi. *Quod maius sit peccatum Spiritum Sanctum vendere, quam Deum negare. Ex septima Synodo.*

xxvii. *Quod nullus invitus ordinetur. Ex Decretali Epistola Simplicii.*

xxviii. *Quod divisus ab Ecclesia non consecret. Ex Decretali Epistola Pelagii PP.*

xxix. *Quod excommunicati non possint consecrare. Ex Registro Greg.*

xxx. *Ex Decretali Epistola Leonis Papae.*

xxxi. *Bonizonis opinio de eadem re.*

xxxii. *Quod Episcopi a solo Domino sint iudicandi. Ex Decretali Epistola Clementis Papae.*

xxxiii. *Quod omnes Principes terrae Episcopis subiecti sint. Eiusdem in eadem.*

xxxiv. *Quod Episcopi non sint reprehendendi, nisi in fide erraverint. Idem in eodem.*

xxxv. *Quod damnandus sit qui Ecclesiastica neglexit mandata. Item.*

xxxvi. *Quod maledicti sint, qui Patres persequuntur. Ex Decretali Epistola Alexandri Papae.*

xxxvii. *Quod omnes Principes terrae Episcopis subiecti sint. Ex Decretali Epistola Clementis Papae.*

xxxviii. *Quod Presbyteri nihil agant absque licentia Episcopi. Item in eadem.*

xxxix. *Quod Episcopi a contemptoribus legis non debeant accusari. Ex Decretali Epistola Alexandri Papae.*

xl. *Vt Episcopus Sacerdotem se sciat esse, non Dominum. In Epistola sua Hieronymus.*

xli. *Quod non liceat Episcopis militiam exercere. Ex Decretali Epistola Nicolai Papae.*

Caput primum inc. *Clemens Episcopus Iacobo. In his civitatibus Apostolorum Princeps Primates instituisse, ubi primitus Archiflamines morabantur &c.* Vltimum desf. *sicut scriptum est: nemo militans Deo, implicat se saecularibus negociis.*

Libro quarto pag. 139. Prooemium satis longum praecurrit, in quo enarrantur gesta a S. Petro (t), usque ad Vrbanum II. & inc. *Scripturus de excellentia Romanae Ecclesiae, & de privilegiis ad eiusdem Ecclesiae Episcopum pertinentibus, & de constitutionibus eiusdem, solertem rogo lectorem, ne citissime in meam prorumpat sugillationem, dum viderit me in tam profuso opere succinctum pauca dixisse de magnis.* Desf. *Vrbani vero Pontificis acta, & de eius victoria, si quis scire voluerit, legat Librum, quem scripsi in Hugonem schismaticum* (u), *& ibi inveniet ad plenum dilucidata quae voluerit. Hucusque, incipiens a B. Petro, Apostolorum Principe, usque ad nostra tempora, Romanorum Pontificum acta compendiose digessimus. Superest nunc, ut de privilegiis ad Romanum Pontificem pertinentibus, & de praerogativa ipsius Sedis, non profuse, sed succincte, Dei iuvante gratia, differamus; sed antequam ad ea differenda veniamus, quod B. Innocentius ex superiori Tolesano scripserit, de consuetudinibus Ecclesiasticis observandis ad medium introducamus.* Huius autem Libri Capita sic inscribuntur:

i. *Quod ubi aliquid incerti oritur, recurrendum est ad Sanctae Romanae Ecclesiae auctoritatem.*

ii. *Quod Beatus Petrus Clementem ordinaverit Summum Pontificem. In Decretali Epistola Clementis ad Iacobum.*

iii. *Quod difficiles quaestiones ad Petri Sedem referantur. In Decretali Epistola Anacleti.*

iv. *Quod sacerdotalis ordo a Petro sumpsit exordium. Eiusdem.*

v. *Quod Romana Ecclesia ab ipso Domino sit fundata. In Decretali Evaristi PP.*

vi. *Quod nullus Episcopus ante Iudices saeculares diiudicetur. In Decretali Alexandri Papae.*

vii. *Quod pulsatus Romanam Sedem appellet. In Decretali Sixti Papae.*

viii. *Quod Romana Ecclesia caput sit omnium Ecclesiarum. In Decretali Pii Papae.*

ix. *Quod Episcoporum caussae non possint sine Romani Pontificis iudicio terminari. Victoris Papae.*

x. *Quod Episcoporum iudicia ad Romanam Sedem deferantur. In Decretali Eleutherii Papae.*

xi. *Quod ad Romanam Ecclesiam omnibus oppressis sit fugiendum. Zepheryni Papae.*

xii. *Quod Romana Ecclesia a tramite veritatis non erravit. Lucii Papae.*

xiii. *Vt ad Romanam Ecclesiam semper sit fugiendum, velut ad matrem. Sixti Papae.*

xiv. *Vt Romana Ecclesia possit corrigere quod*

(t) In eius elogio pag. 141. haec notanda sunt: *Dein successore sibi in Antiochena Sede ordinato, Romanam Ecclesiam gloriose suo decoravit Episcopatu. In qua residens per viginti quinque annos, & menses tres, & dies tres, per omnem Italiam, & Gallias, & Hispanias, & insulas interiacentes ordinavit Episcopos. Quamobrem errant Mediolanenses, qui fastu superbiae inflati suam dicunt Ecclesiam non a Petro, nec a suis successoribus, sed a Barnaba sumpsisse exordium; nulla eum littera, nullave historia commemorat eum umquam maria transisse &c.*

(u) Scripsit Bonizo A. MLXXXV. Libros duos, quorum prior de rebus sub Benedicto IX. & insequutis Pontificibus, & Antipapis usque ad obitum Gregorii VII. inscriptus ad Amicum; alter autem de Actis primi, & ex parte secundi anni Pontificatus Vrbani II electi an. MLXXXVIII. die XII. Martii, & est in Hugonem Schismaticum, hoc est, ut Pagius ad annum MXLIV. num. VII. ex Lambecii Tomo II pag. 798. iam monuit, contra Hugonem cognomento Candidum, Cardinalem Presbyterum tituli S. Clementis, qui anno MLXI. ab obitu Nicolai II. Papae antesignanus fuit eorum, qui novum Pontificem Romanum, nonnisi consulto, & consentiente Imperatore Henrico IV. creandum esse contenderunt.

quod novum est. In Decretali Dionysii Papae.

XV. *Vt maiora negotia ad Romanam Ecclesiam deferantur. In Decretali Felicis Papae.*

XVI. *Vt nullus condemnetur, nisi confessus fuerit, vel convinctus. Eiusdem.*

XVII. *Vt difficiles quaestiones ad Sedem Apostolicam referantur. In Decretali Caii Papae.*

XVIII. *Quod Antiochena Ecclesia, Romanae Ecclesiae subiecta sit. In Decretali Marcelli Papae.*

XIX. *Quod Episcopus non possit damnari sine consultu Papae. In Decretali eiusdem.*

XX. *Quod in Romana Ecclesia semper sine macula Christiana servata est Religio. In Decretali Eusebii Papae.*

XXI. *Quod non sit condemnandus* (sc. *Episcopus) inconsulta Papa. In Decret. Melchiadis Papae.*

XXII. *Quod Summus Pontifex a nemine iudicetur. Silvestri Papae.*

XXIII. *Quod omnis Synodus Romana auctoritate sit vocanda. In Decr. Iulii Papae.*

XXIV. *Quod Romana Ecclesia aperire possit regnum caelorum, vel claudere. Liberii Papae.*

XXV. *Quod Synodus non possit sine auctoritate Romanae Sedis celebrari. In Decretali Epistola Damasi Papae.*

XXVI. *Quod B. Petri Apostoli Sedes magistra sit sacerdotalis ordinis. Leonis Papae.*

XXVII. *Quod nulli fas sit Apostolica Decreta temerare. Eiusdem.*

XXVIII. *Quod Romana Ecclesia possit solvere, quod iniqua Synodus damnavit. Gelasii Papae.*

XXIX. *Quod in Papa, si desint bona per meritum, sufficiunt quae a praedecessore praestantur. In Decr. Symmachi Papae.*

XXX. *Quod inter Apostolos fuit quaedam discretio potestatis. In Decr. Nicolai Papae.*

XXXI. *Quod Romani Pontificis sententia a nullo possit retractari. Eiusdem.*

XXXII. *Quod Papa possit Episcopum contra voluntatem Archiepiscopi consecrare. Stephani Papae.*

XXXIII. *Quod Papa sic vices suas committit Archiepiscopo, ut in partem sit vocandus sollicitudinis, non in plenariam potestatem. Leonis Papae.*

XXXIV. *Quod nullius sint momenti ordines contra Decreta Romanorum Praesulum. In Decretali Epistola Hadriani Papae.*

XXXV. *Quod qui Romanae Ecclesiae conatur minuere dignitatem haereticus probatur. Ex Decretali Epistola Nicolai Papae missa Mediolanensibus.*

XXXVI. *Quod nulli fas sit Apostolica praecepta cassare. In Registro Greg.*

XXXVII. *Quod particularis Synodus universalem non possit indicare Synodum. In Decretali Epistola Gelasii Papae.*

XXXVIII. *Qui Petri non tenet unitatem, fidem non tenet.*

XXXIX. *Quod omnes sanctiones Romanae Ecclesiae sic sunt observandae, quasi B. Petri ore prolatae. Agathonis PP.*

XL. *Quod non sit attendendum qui sint, sed quid annuncient. Nicolai Papae.*

XLI. *Quod qui potestatem Romanae Ecclesiae minuere cupit, in haeresim labitur. Nicolai II. Papae.*

XLII. *Quod nullus incolumis Papae ambiat Papatum. Symmachi Papae.*

XLIII. *Quod tentantes Papam a Sede pellere, excommunicentur. Ex octava Synodo.*

XLIV. *Quod vivente Papa, nullus in eius loco possit ordinari. In Decretali Epistola Martini Papae.*

XLV. *De consecratione Ecclesiarum, & Altarium. Bonizonis opinio.*

XLVI. *Quod non licet Missam celebrari nisi in locis ordinatis ab Episcopo. Clementis Papae.*

XLVII. *Vt dos Ecclesiae ad Episcopum pertineat. Ex Concilio Toletano.*

XLVIII. *Ecclesia, in qua homicidium, vel adulterium patratum fuerit, reconsecretur. Eugenii Papae.*

XLIX. *Quare Altare debeat reconsecrari. Ex eodem.*

L. *In Decretali Epistola Iulii Papae de eo qui Ecclesiam igne comburit.*

Caput I. inc. *De his, de quibus certum nihil Scriptura demonstrat, & nihil certum nostri maiores scriptis suis reliquere.* Vltimum des. *si quis Ecclesiam igne comburit XV. annos poeniteat, & eam sedulo, & precium suum distribuat pauperibus* (sic).

Liber V. pag. 168. *b.* sequenti Prologo instructus est: *Superioribus tribus libellis qualis debeat eligi Episcopus, & a quibus, & ubi, & quando debeat consecrari, & qualiter post consecrationem decenter debeat vivere, prout potuimus breviter enarravimus. Deinde de Metropolitani dignitate, & usu pallii, & de excellentia Episcopali, & de indutiis, & de respuenda inimicorum accusatione, & infamium, & de eorum iudicio compendiose tractavimus, Post vero de excellentia Romanae Ecclesiae, & de praerogativa Romani Pontificis, & de constitutionibus, & de consuetudinibus praefatae Ecclesiae, non profuse, sed succincte, vix paucissima de multis carpendo, digessimus. Superest nunc de secundi ordinis Sacerdotibus, & Diaconibus, ceterisque ordinibus, prout Deus concesserit enarrare, & primum ab ordinatione ordiamur.* His autem Capitibus Liber distinguitur:

I. *Ordo, qualiter in Romana Ecclesia ordinationes celebrentur. Boniz.*

II. *Quando ordinationes fieri debeant. In Decret. Epistola Gelasii.*

III. *Bonizonis opinio.*

IV. *Qui illicitas ordinationes fecerit, proprii gradus periculo subiacebit. In Decretali Epistola Simplicii Papae.*

V. *Quod nullus absolute possit ordinari. Ex Concilio Chalcedonensi.*

VI. *Vt nullus, nisi sacerdos, audeat praedicare. Leonis Papae.*

VII. *Quod audiendi sunt Presbyteri. Hieronym.*

VIII.

VIII. *Quod Sacerdotes Dei ab omnibus sint honorandi, & non lacerandi. Cypriani.*

IX. *Quod Sacerdotes possint praedicare. Hieronymus in Epistola.*

X. *Quod Presbyteri res Ecclesiae vendere non possint. Ex Concilio Ancyrano.*

XI. *Vt Sacerdos sine operimento non incedat, nec saecularibus utatur vestibus. Zachariae Papae.*

XII. *De continentia Sacerdotum & Levitarum. In Decretali Epistola Clementis Papae.*

XIII. *Quod Episcopus, vel Diaconus, vel Subdiaconus, vel Presbyter, si fornicati fuerint, deponantur.*

XIV. *Quod Presbyter, vel Diaconus incontinens deponantur. Ex Concilio Neocaesariensi.*

XV. *De eadem re. In Decretali Epistola Siricii Papae.*

XVI. *Cum quibus mulieribus liceat Clericum habitare. Ex Nicaeno Concilio.*

XVII. *Vt Sacerdotes, & Levitae cum mulieribus non coëant. Ex Decretali Epistola Innocentii Papae.*

XVIII. *De eadem re.*

XIX. *Quae feminae cum Clericis habitare possint. Ex Decretali Epistola Siricii.*

XX. *Ex Concilio Toletano.*

XXI. *Vt Presbyteri, vel Diaconi, per manus, si peccaverint, non suscipiantur impositionem. Ex Decret. Leonis Papae.*

XXII. *Quod lapsi non possint redire ad Ordines. Gregorii Papae.*

XXIII. *De Presbytero deposito, qui sacrificare praesumpsit. Eiusdem.*

XXIV. *Quod Sacerdotes possint offerre post lapsum. Hieronymus in Malach.*

XXV. *De poenitentia lapsi Sacerdotis.*

XXVI. *De reparatione lapsi. In Decretali Epistola Callixti Papae.*

XXVII. *Quod lapsi post poenitentiam possint reparari. Isidori Episc.*

XXVIII. *Bonizonis sententia.*

XXIX. *Clementis Papae item de eadem re.*

XXX. *Quod si incerti testes desint Presbytero accusato, iuramentum sit in medio, & sic in gradu maneat. Gregorii Papae.*

XXXI. *Vt nullum constringat sententia a suo iudice non prolata. In Decretali Hadriani PP.*

XXXII. *Quali poena mulctandi sunt, qui iniuste fratres accusant. In Regesto.*

XXXIII. *Quod si Presbyteri, vel Diaconi fuerint accusati, liceat eis convocare Comprovinciales Episcopos.*

XXXIV. *Quod ratio nulla permittit, ut propriis usibus applicetur, quod communi est pro utilitate conlatum. In Regesto.*

XXXV. *De eadem re. Hieronymus super Matthaeum.*

XXXVI. *Quod rebus Ecclesiae nonnisi communiter uti quis debet. Vrbani Papae.*

XXXVII. *Qualis debeat esse uxor legitima. In Decretali Epistola Leonis Papae.*

XXXVIII. *Quod per quatuor anni tempora ieiunium sit observandum. Gelasii Papae.*

XXXIX. *De Clericis apostatis. In Meldensi Concilio.*

XL. *De Clericis in rixa interfectis. Ex Concilio Tyburtiensi.*

XLI. *De poenitentia mulieris, quae cum Sacerdote fornicata est. H... afsane Papae.*

XLII. *Quod nullus fi... ...atris sui ducat in uxorem. In Decretali Epistola Zachariae, & Deusdedit PP.*

XLIII. *Concilium Vrbani Papae Placentiae factum.*

XLIV. *Quod non communicatur culpa per alterius voluntatem.*

XLV. *Cur peccatis parentum filii non tenentur obligati, quemadmodum per fidem illorum in baptismo sunt salvati. Augustinus ad Bonifacium.*

XLVI *Decretum Alexandri Papae de Simoniacis, & de Presbyteris concubinam habentibus.*

XLVII. *Augustinus in libro de Fide, & Operibus.*

XLVIII. *Quod nullus laicus in ministerio, vel officio sacerdotali misceatur.*

XLIX. *Ex dictis Augustini super Epistolam Ioannis Apostoli.*

L. *Theodorus. De inobediente.*

LI. *Gregorius, post quot dies enixa mulier debeat Ecclesiam intrare.*

LII. *Non agitur poenitentia, si, quum res aliena reddi potest, retinetur. Augustinus.*

LIII. *Quod ordinatio remaneat in condemnatis. Aug.*

LIV. *Gregorius Romanae Synodo residens, dixit.*

LV. *Callixtus Papa. De excommunicatis.*

LVI. *Quod dies Dominicus omnibus debeat esse festivus. Ex Concilio Theodori Papae.*

LVII *Si quis per famem furtum fecerit, reddat furtum, & sic poeniteat. Theodori Papae.*

LVIII. *Qui pecunias Ecclesiae furatur, homicidae comparatur. Anacleti.*

LIX. *Quod non liceat alicui sponsam fratris sui accipere. Ex Concilio Tyburiensi, cui ... terfuit Arnulphus Rex constituente Iulio ... Papa.*

LX. *Epilogus de incestis compendiose digestus.*

LXI. *Ex Agathensi Concilio.*

LXII. *De eo, si aliquis suae spiritualis commatris filiam, uxorem ducere possit.*

LXIII. *Ex Decretis Tyburiensis* (idest Concilii) *Cap. XLVII.*

LXIV. *Ex eodem.*

LXV. *Tria sunt requirenda in electione Episcopi, electio cleri, consensus populi, assensus Principis. Ex Decreto Nicolai Papae.*

LXVI. *De sacrificio Missae*, quod in alia Capita XII. dividitur, quorum quartum in... bitur manu recentiore *De officio mortuo...* In his adlegantur Augustinus. Beda in ... milia Ioannis, Augustinus in Libro IV. ... Trinitate. De catechizandis rudibus ... rius Episcopus in Libro contra Bon... & iterum Augustinus, & Ianuarius Epi...

Caput primum inc. *Mensis primi*,

S f 2

& septimi, & decimi, sabbatorum die in duodecim lectionibus ad Sanctum Petrum, ubi Missae celebrantur &c. Caput ultimum des. *vinum quoque non qualecumque, sed quod servorum Dei corda laetificat, quod animus ebriat & purget.*

Bonizo primo Sutrinus, tum, teste Bertholdo Constantiense Historico, Placentinus Episcopus, qui A. MLXXXIX. die XIV Iulii, quod virili animo schismaticis, hostibusque Ecclesiae Romanae obsisteret, ab ipsis crudeliter effossis oculis, & truncatis membris occisus est. Vid. Vghellium Tom. I. pag. 1275. in Sutrinis Episcopis, & Tom. II. pag. 210. seq. in Placentinis. Eius Librum de Sacramentis ad Gualterium, Leoniensis Monasterii Abbatem, in Bibliotheca Ambrosiana evolvit Io. Mabillonius, ut eruitur ex Itinere Italico pag. 13. Sed & ante Mabillonium Petrus Maria Campius in Historia Ecclesiae Placentinae ad Annum MXLIV. & MLXXXVII. plura attulerat de Bonizone, atque inter cetera monuerat, se Romae Librum de Sacramentis vidisse. Idem Opus indicavit ipse Bonizo in fine Chronicae Romanorum Pontificum a Petro usque ad Vrbanum II. quam Libro IV. huius Collectionis, Prooemii loco, praefixit. Edidit autem Librum de Sacramentis Muratorius in Antiquit. Medii Aevi Tom. III. pag. 599. Clarissimus Mansius in Additionibus ad Biblioth. Mediam Fabricii Tomo I. pag. 261. seqq. duos Canonicae Bonizonis Collectionis, quae continetur in nostro, describit Codices, unum Caesareae Vindobonensis Bibliothecae in Libros VII., alterum Brixiensem in Libros IX. divisum, sed dubitat, an in utroque Codice, cuius aetatem reticet purum putumque sit Bonizonis Opus, quod fortasse praesefert noster hic Codex ipso vivente auctore exaratus.

Subiiciuntur in fine Anonymi duo breves anepigraphi Sermones. Primus de inobedientia primi hominis, inc. *Deus quum hominem fecisset summa beatitudine praeditum, & divinae imaginis decore honoratum, posuit eum in Paradisum &c.* Alter de immolatione Agni Paschalis, inc. *Attendat ergo charitas vestra, fratres mei, qualiter huic nostrae festivitati legalis festi typus & figura concinunt.* In principio autem Excerptum aliud occurrit de descensione Christi ad inferos, & tandem in aversa pagina Decretalis quaedam, quae inc. *De gradibus propinquitatis, super quibus parvitatem meam vobis consulere placuit, quod ego cum omnibus orthodoxae fidei cultoribus sentio, rutam duxi paucis verbis absolvere &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. oblongo Saec. XI. cum titulis & initialibus rubricatis, num. 253. designatus. Constat foliis scriptis 194.

GOFFRIDI VINDOCINENSIS DE CORPORE ET SANGVINE CHRISTI LIBER, SERMONES, ET EPISTOLAE.

I. pag. 1. GOffridi Vindocinensis (1) Abbatis, & S. Priscae Cardinalis, Tractatus de Corpore & Sanguine Domini. Huius inscriptio, & principium est: *Frater Goffridus peccator, in praesenti Tractatu Catholicus scriptor, omnibus Christianis de Corpore & Sanguine Domini fideliter credere, & ipsum, cuius Corpus & Sanguinem percipiunt Christum Dominum videre pariter & habere, De Corpore & Sanguine Dei, & Domini nostri Iesu Christi, dum a fidelibus pie quaeritur, quod veraciter dicendum est.* Des. *panis & vini materiam in sui Corporis naturam in consecratione convertit.* Exstat in editione Iacobi Sirmondi Venetiis ex typographia Bartolomaei Iavarina MDCCXXVIII. fol. inter Sirmondi Opera Tom. III. pag. 583. Cod. VI.

II. pag. 4. Eiusdem Tractatus ad Petrum Leonis, Romanae Ecclesiae Cardinalem, de Ordinatione Episcoporum, & de Investitura Laicorum. Inc. *Vindocinensis Monasterii servus suo praecordiali amico Petro Leonis, Romanae Ecclesiae Cardinali Diacono, Catholicam fidem toto corde diligere, & eos, qui ei contradicunt totis viribus impugnare. Vestrae petitionis.* Des. *& cum Christo esse meretur.* Ibid. a pag. 584. ad pag. 588

III. pag. 7. *b.* Eiusdem Tractatus de Tabernaculo Domini ad Hamelinum Priorem Credonensem, & Andream Priorem Andegavensem. Inc. *Vindocinensis Monasterii humilis servus dilectis in Christo discipulis H. & A. bona principia forte meliori terminare. Multis ac diversis.* Des. *qui immensae pietatis, & summae iustitiae vivit &c.* Ibid. a pag. 592. ad pag. 595. sub titulo *De Arca Foederis.*

IV. pag. 10. *b.* Invectio contra sacerdotem peccantem, ut poeniteat, & sacerdotis poenitentis consolatio, ubi se ipsum accusat, & ne in cura pastorali excedat modum discretionis, pium Iesum exorat. Inc. *Peccator agnosce.* Des. *valeant liberari; quod ipse &c.* Ibid. a pag. 599. ad pag. 600.

V. pag. 12. Eiusdem Sermo primus de Nativitate Domini. Inc. *Hodie, dilectissimi.* Des. *mundare dignetur I. C. D. &c.* Ibid. a pag. 607. ad pag. 610.

VI. pag. 14. Item Sermo de eadem die. Inc. *Hodie, dilectissimi, Redemptoris nostri.* Des. *misericordia, & bonitate, nobis donare dignetur, qui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 610. ad pag. 613.

VII.

(1) Goffrido patria fuit in Andegavis. Educatus a Guarnerio Archidiacono Andegavensi, Magistroque usus Guillelmo, ad quem Libro IV scribit, prima aetate inter Monachos Vindocinensis Monasterii, quod Goffridus Martellus Comes, pauca ante annos in Carnutum finibus fundaverat, nomen dedit. De eius [illegible] nihil compertum. Ad extrema Honorii II. tempora pervenisse, Honorii ipsius ad Goffridum litterae, anno MCXXIX. scriptae testantur. Haec autem Goffridi monumenta, id est Epistolas, Opuscula, & Sermones digessit Cl. Iacobus Sirmondus, ediditque Parisiis ex Officina Nivelliana A. MDCX 8. Nos autem in huius Codicis collatione usi [illegible] ius editione Veneta inter Opera Sirmondi Tomo III.

VII. pag. 17. *b.* Item de eadem die. Inc. *Christus Dei Filius*. Des. *videre & habere mereamur, qui cum Patre &c.* Ibid. a pag. 614. ad pag. 617.

VIII. pag. 21. Eiusdem Sermo de festivitate Sanctae Mariae Virginis. Inc. *Diem istum*. Des. *qui pro nobis ex ea factus est Homo C. D. N. qui cum &c.* Ibid. a pag. 633. ad pag. 637.

IX. pag. 24. *b.* Eiusdem Oratio rhythmica ad Matrem Domini. Inc.

Maria gloriosa,

Des.

Me ab omni iniquitate. Amen.

Ibid. a pag. 603. ad pag. 604.

X. pag. 25. Eiusdem Sermo de festivitate Beatae Mariae Magdalenae. Inc. *Audivimus, fratres*. Des. *& habere mereamur D. N. I. C. qui &c.* Ibid. a pag. 637. ad pag. 640.

XI. pag. 28. Eiusdem Sermo de festivitate B. Benedicti. Inc. *Licet, dilectissimi*. Des. *Deus & Dominus noster &c.* Ibid. a pag. 642. ad pag. 646.

XII. pag. 32. Eiusdem Epistola ad Vrbanum Papam. Inc. *Domino charissimo ac venerabili Papae Vrbano G. suus reverentiam cum purae dilectionis obsequio. Sanctitatem vestram visitare cupiens*. Des. *scire desidero. Valeat maiestas vestra*. Lib. I. Ep. I. pag. 411.

XIII. pag. 32. *b.* Eiusdem Epistola ad Paschalem Papam, in qua de Andegavensi, Cenomannensi, & Sanctonensi Episcopis conqueritur. Inc. *Dilectissimo ac venerabili Patri suo Paschali Papae G. Vindocinensis Monasterii minister indignus debitam cum dilectione obedientiam. Alodium B. Petri, Vindocinense videlicet Monasterium*. Des. *optata quiete perfruamur*. Ibid. Ep. III. pag. 413.

XIV. pag. 33. *b.* Alia ad eumdem, in qua conqueritur de Ivone Carnotensi Episcopo. Inc. *Beatissimo Papae Paschali, charissimo Domino suo & Patri, omnis Congregatio Vindocinensis Monasterii, eorumque indignus Pater G. debitam cum filiali timore subiectionem, & obedientiam. Iniuriis, & persequutionibus*. Des. *quam indicare possit Epistola*. Ibid. Epist. IV. pag. 415.

XV. pag. 34. Alia ad eumdem, in qua inter cetera ostendit se non canonico tempore ad Concilium fuisse vocatum. Inc. *Beatissimo Papae Paschali frater G. quod charissimo Patri humilis filius. & bono Domino fidelis servus. Litteras vestras*. Des. *confundetur & pereat*. Ibid. Ep. IX. pag. 424.

XVI. pag. 35. Ad eumdem pro Pagano Alerici. Inc. *Gloriosae ac venerabilis vitae Patri & Domino Paschali Sanctae & Catholicae Romanae Ecclesiae Pontifici, Fr. G. peccator dictus Abbas Vindocinensis &c. Litteras Sanctitatis vestrae*. Des. *si bonitati vestrae placet, recepturus*. Ibid. Ep. V. pag. 416.

XVII. pag. ead. *b.* Ad eumdem pro eodem Pagano. Inc. *Beatissimo Papae Paschali, charissimo Domino & Patri, Fr. G. Sanctae Romanae Sedis humilis servus debitam cum dilectione obedientiam. Domnum Paganum Beati Albini electum*. Des. *paterna compassione*. Ibid. Ep. VI. pag. 417.

XVIII. pag. 36. *b.* Ad eumdem contra Monachos Sancti Albini. Inc. *Dilectissimo Patri & Domino Paschali Papae venerabili Fr. G. Sanctae Romanae Ecclesiae servorum minimus debitam cum dilectione obedientiam. Placuit Sanctitati vestrae*. Des. *non sedeat Papa*. Ibid. Ep. VIII. pag. 422.

XIX. pag. 38. Ad eumdem. Inc. *Beatissimo Papae Paschali charissimo Domino & Patri Fr. G. Apostolicae Sedis servorum minimus, eam quae secundum Deum est obedientiam. Optime nostis*. Des. *processit, ignoscatur*. Ibid. Ep. VII. pag. 418.

XX. pag. 41. Ad eumdem. Inc. *Dilectissimo Domino ac venerabili Papae Paschali G. per omnia suus, cum dilectione debitam servitutem. Ad vos venire*. Des. *refraenare potestis*. Ibid. Ep. II. pag. 412.

XXI. pag. ead. *b.* Ad Cononem Praenestinum Episcopum, Romanae Ecclesiae Legatum. Inc. *Cononi vitae laudabilis Episcopo, Sanctae Apostolicae Sedis Legato, Frater G. eiusdem Sedis Alodiarius, & servus dilectionem, & totius dilectionis servitutem Vindocinense Monasterium*. Des. *vestrae dilectioni revelare*. Ibid. Ep. XVIII. pag. 432.

XXII. pag. 42. Ad Girardum Engolismensem Episcopum, Romanae Ecclesiae Legatum. Inc. *Dulcissimo Domino, & praecordiali amico Domino Girardo vitae laudabilis Episcopo, Sanctae Romanae Sedis Legato, Fr. G. eiusdem Sedis servorum minimus a Deo salutem aeternam, quod ipse est, & a se quidquid sapit & potest. In primis vestrae dilectioni*. Des. *& vobis utile*. Ibid. Ep. XXII. pag. 438.

XXIII. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Domino Girardo honestae vitae Episcopo, Sanctae Romanae Ecclesiae venerabili Legato, Fr. G. vestrae religionis servus dilectionem & totius dilectionis servitutem. Audivimus, dilectissime Domine*. Des. *nobis notam facite*. Ibid. Ep. XXIII. pag. ead.

XXIV. pag. 43. Ad eumdem. Inc. *Girardo laudabilis vitae Episcopo, Sanctae Romanae Sedis Legato, Domino suo & praecordiali amico Fr. G. quidquid mandari potest & haberi salubrius. Apud bonitatem vestram*. Des. *suae gratia charitatis efficias*. Ibid. Ep. XXVI. pag. 440.

XXV. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Domino ac venerabili Engolismensi Episcopo Girardo, Sanctae Romanae Sedis Legato, Fr. G. salutem a Deo, & a se purae dilectionis servitutem. Noverit dilectio vestra*. Des. *nec ore alieno volumus revelare*. Ibid. Ep. XXIV. pag. 439.

XXVI. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Domino Girardo laudabilis vitae Episcopo, S. Romanae Sedis Legato, Fr. G. eiusdem Sedis Alodiarius & servus, a Deo bonae operationis fructum, & a se purae dilectionis obsequium. Significasti mihi per fratrem nostrum Gulielmum, quem pro caussa, quam nostis, vobis mi-*

twiferam, quod in Concilio, quod mediante Quadragesima. Des. *nullatenus dubitetis. Praeterea vos ignorare nolumus, quod secundum Romanae Ecclesiae auctoritatem nulli Legato Apostolicae Sedis de rebus Monasterii nostri, quae sunt propriae Romani Pontificis, quidquam distrabere, vel diffinire licet; quod si praesumptum fuerit, irritum manebit & vacuum, & praesumptori tales gratiarum actiones Dominus Papa reddidit, quales ei reddere debet, qui se ipsum alteram Papam creavit*. Ibid. Ep. xxv. pag. 440. sed multum diversa in principio, & in fine.

XXVII. pag. 44. Ad eumdem. Inc. *Girardo Normanno Engolismensi Episc. S. Romanae Sedis Legato Fr. G. eiusdem Sedis Catholicus servus, discordias non seminare, nec cito credere mendacia proferenti. Miror te*. Des. *veridicum correctorem*. Ibid. Ep. xx. pag. 435.

XXVIII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Glorioso & venerabili Episc. Apostolicae Sedis Legato Fr. G. Vindocinensis Abbas, & eiusdem Sedis fidelis filius, boni operis fructum, & purae dilectionis amplexum. Quoniam sancta Romana Ecclesia*. Des. *suae potestatis*. Ibid. Ep. xxi. pag. 436.

XXIX. pag 46. Ad Richardum Albanum Episcopum, Romanae Ecclesiae Legatum. Inc. *Richardo beatae vitae Episcopo, Apostolicae Sedis venerabili Legato G. eiusdem Sedis servorum minimus &c. Fratre, quem ad vos*. Des. *& accipiat*. Ibid. Ep. xvii. pag. 432.

XXX. pag. ead. *b* Ad Hugonem Lugdunensem Archiep. Romanae Ecclesiae Legatum. Inc. *Hugoni vere religioso Archiep. S. Romanae Sedis Vicario &c. Litteras sanctitatis vestrae*. Des. *tempore competenti reticebo*. Ibid. Ep. xxviii. pag. 442.

XXXI. pag. ead. *b*. Ad Petrum Leonis, Romanae Ecclesiae Cardinalem. Inc. *Petro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Diacono, charissimo Domino, & praecordialissimo amico Fr. G. eiusdem Ecclesiae servorum minimus &c. Infirmitatem vestram audivimus*. Des. *non probant obsequia. Valete, & quod placueris rescribite*. Ibid. Ep. xvi. pag. 432.

XXXII. pag. 47. Ad Radulphum Turonensem Archiep. Inc. *Radulpho laudabili Turonensium Archiepiscopo G. Vindocinensis Monasterii humilis servus, diligere quod Deus diligit, & odio habere quod odit. Super Harduino de Malliaco*. Des. *vobis consentiente sustinemus*. Ibid. Ep. xxx. pag. 443.

XXXIII. pag. ead. *b*. Ad Ivonem Carnotensem Episc. Inc. *Dulcissimo Patri suo Ivoni vitae venerabilis Episcopo G. Vindocinensis Coenobii humilis Abbas, quod patri filius, & domino servus. Beneficiorum vestrorum recordari*. Des. *eam saltem desidero visitare*. Ibid. Lib. II. Ep. I. pag. 445.

XXXIV. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Suo charissimo Patri & Domino Ivoni &c. Pater sancte, quum me a vobis praegravari sentio*. Des. *non mediocriter formidare*. Ibid. Ep. II. pag. ead.

XXXV. pag. 48. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. debitum purae dilectionis obsequium. Circa fratrem, pro quo rogastis*. Des. *impetrare potuerit*. Ibid. Ep. III. pag. 446.

XXXVI. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. quod bono patri devotus filius. Quoniam omnia*. Des. *acturi ambigimus*. Ibid. Ep. IV. pag. 447.

XXXVII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. quod dilecto patri subiectus filius, & pro domino fidelis servus. Quom pure*. Des. *si places rescribite*. Ibid. Ep. V. pag. 447.

XXXVIII. pag. 49. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. cum dilectione reverentiam. Quum scriptum inveniamus*. Des. *non minuetur*. Ibid. Ep. VI. pag. 448.

XXXIX. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. dilectionem & dilectionis servitutem. Litteras clericis*. Des. *agere nolite*. Ibid. Ep. VII. pag. ead.

XL. pag. 51. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. De Archipresbytero vestro Goffrido*. Des. *perdere nolite*. Ibid. Ep. VIII. pag. 451.

XLI. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. Mandastis quia inducias*. Des. *minus observari conspicimus*. Ibid. Ep. IX. pag. ead.

XLII. pag. 52. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. amicos in Deum, & inimicos propter Deum diligere. Licet iniuriae*. Des. *incurramus periculum*. Ibid. Ep. x. pag. 452.

XLIII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. prudenter & simpliciter in omnibus agere. Litterae nostrae*. Des. *debet timere*. Ibid. Ep. XI. pag. 453.

XLIV. pag. 53. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. verae humilitatis obsequium, & purae dilectionis amplexum. Formatas, & formosas*. Des. *& Sanctae Ecclesiae inimicus*. Ibid. Ep. XII. pag. 454.

XLV. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. n Deo Sanctis repromissum beatitudinem, & a se puram, & integram dilectionem. Litteras quidem*. Des. *debent convocari. Valete*. Ibid. Ep. XIII. pag. ead.

XLVI. pag. 54. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. & omni Sanctae Mariae Capitulo &c. Hanc esse virtutem*. Des. *si nihil aliud impediret*. Ibid. Ep. XIV. pag. 455.

XLVII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. delinquentium subditorum culpas ita iudicio Sancti Spiritus condemnare, ut inculpabilis ante conspectum tremendi iudicis valeat apparere. Optime nostis*. Des. *esse conspicitis*. Ibid. Ep. XV. pag. 456.

XLVIII. pag. 55. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. Paternitati vestrae*. Des. *iam nullus excluditur. Valete*. Ibid. Ep. XVI. pag. ead.

XLIX. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. omnem ulcisci inobedientiam, & sic vitam promereri aeternam. Noverit, charissime Pater*. Des. *nobis non noceat*. Ibid. Ep. XVII. pag. 458.

L. pag. 56. Ad eumdem. Inc. *Ivoni &c. Sicut consuetudines*. Des. *volumus, & rogamus*. Ibid. Ep. XIX. pag. 460.

LI.

LI. pag. ead. *b*. Ivonis ad Goffridum. Inc. *Goffrido Vindocinensi Abbati salutem & dilectionem. Unctionem infirmorum*. Des. *illa graviorum*. Ibid. Ep. xx. pag. 461.

LII. pag. 57. Goffridi ad Ivonem. Inc. *Ivoni &c. quidquid potest haberi salubrius. De statu Domini Papae*. Des. *mihi rescribite*. Ibid. Ep. xviii. pag. 459.

LIII. pag. ead. *b* Eiusdem ad Goffridum Carnotensem Episcopum. Inc. *Goffrido &c. Fr. G. quale & quantum potest, & sapit obsequium, & purae dilectionis affectum. Apud bonitatem vestram*. Des. *mendacium incurrere nolumus*. Ibid. Ep. xxi. pag. 461.

LIV. pag. 58. Ad eumdem. Inc. *Goffrido &c. dimidium animae suae, & si non sufficit animam totam, & corpus. Multiplices gratiarum actiones*. Des. *litteris significate*. Ibid. Ep. xxii. pag. 462.

LV. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Goffrido &c. Audivit parvitas nostra*. Des. *suppliciter vos rogamus. Valete*. Ibid. Ep. xxiii. pag. ead.

LVI. pag. 59. Ad eumdem. Inc. *Goffrido &c. quidquid a Deo animae fideli datur salubrius. Optime nostis*. Des. *consequatur. Valete*. Ibid. Ep. xxiv. pag. 463.

LVII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Goffrido &c. pro Christo carcerem, exsilium, vel mortem non timere, nec ea quae sunt his contraria iustitiae & veritati qualibet occasione praeponere. Adversitatem siquidem vestram*. Des. *non parcite*. Ibid. Ep. xxv. pag. 464.

LVIII. pag. 60. Ad eumdem. Inc. *Goffrido &c. De monachis maioris Monasterii*. Des. *amplius indigemus*. Ibid. Ep. xxvi. pag. 465.

LIX. pag. ead. *b*. Ad Goffridum Andegavensem Episcopum. Inc. *Goffrido &c. salutem. Litteras vestras accepi*. Des. *hoc facite*. Ibid. Libr. III. Ep. i. pag. 477.

LX. pag. 61. Ad Rainaldum Andegavensem Episc. Inc. *Rainaldo &c. salutem & in adversitate constantiam. Si Scripturae Sacrae*. Des. *usque ad effusionem sanguinis*. Ibid. Ep. ii. pag. ead.

LXI. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. Quidam servus*. Des. *eructabat*. Ibid. Ep. iv. pag. 479.

LXII. pag. 62. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. humilitatem, patientiam, ac benignitatem diligere, & ea quae sunt his contraria odio habere. Magistra scripturarum auctoritate*. Des. *non habere alias, veniale*. Ibid. Ep. v. pag. ead.

LXIII. pag. 63. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. quod amanti patri devotus filius, & bono domino fidelis servus. Noverit bonitas vestra*. Des. *considerate*. Ibid. Ep. vi. pag. 480.

LXIV. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. ex adverso diligenter adscendere, & pro domo Israël fideliter murum opponere. Pater dilectissime*. Des. *& aequitatis amore generatur. Valete*. Ibid. Ep. vii. pag. 481.

LXV. pag. 64. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. Vir vitae venerabilis*. Des. *suggerere latenter. Valete*. Ibid. Ep. iii. pag. 478.

LXVI. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. veraciter & simpliciter in omnibus agere. Calumniam, quam Abbas Beati Nicolai*. Des. *omnino carebit*. Ibid. Ep. viii. pag. 481.

LXVII. pag. 65. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. Mandastis dilectissime Domine*. Des. *nostra humilitas*. Ibid. Ep. ix. pag. 482.

LXVIII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Rainaldo &c. Priori nostro & Domno Hamelino*. Des. *probabo*. Ibid Ep. x. pag. 483.

LXIX. pag. 66. Ad Richardum. Inc. *Richardo* (1) *prudenti & multiplici pecuniarum genere sublimi Fr. G. Vindocinensis Monasterii humilis servus Christianam legem diligenter observare, & neminem pro assertione veritatis odio habere. Domno Hamelino fratri nostro*. Des. *& diligite*. Ibid. Ep. xi. pag. 484.

LXX. pag. 69. Ad Ildebertum Caenomanensem Episcopum. Inc. *Ildeberto &c. dilectionem & dilectionis servitutem. Quoniam illicitae electioni*. Des. *nec debeo*. Ibid. Ep. xiv. pag. 493.

LXXI. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. diligere iustitiam, & odio habere iniquitatem. Multoties apud vos*. Des. *ad mentem revocate*. Ibid. Ep. xv. pag. 494.

LXXII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. salutem. Iustitiam in Curia vestra*. Des. *indubitanter cognoscite*. Ibid. Epist. xvi. pag. 493.

LXXIII. pag. 71. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. neque ad dexteram, neque ad sinistram declinare, sed rectam viam tenere. Si eos qui sunt domini*. Des. *& conferre*. Ibid. Ep. xiii. pag. 493.

LXXIV. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. salutem. Hamelinum de Monte Aureo*. Des. *irritum fiat*. Ibid. Ep. xvii. pag. 495.

LXXV. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. beate vivere semper, nec omni spiritui credere. Didicistis*. Des. *succurrite*. Ibid. Ep. xviii. pag. ead.

LXXVI. pag. 72. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. cum dilectione reverentiam. Vitae venerabilis Praesul*. Des. *nobis rescribite*. Ibid. Ep. xix. pag. 496.

LXXVII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. Formatae & formosae*. Des. *saltatores habebitis*. Ibid. Ep. xx. pag. ead.

LXXVIII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. Comitissa Vindocinensis*. Des. *appellamus*. Ibid. Ep. xxi. pag. ead.

LXXIX. pag. 73. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. salutem & dilectionem. Termino quem significastis*. Des. *habere suspectum*. Ibid. Ep. xxii. pag. 497.

LXXX. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. quidquid potest obsequii & amoris. Quia nobis*. Des. *curetis*. Ibid. Ep. xxiii. pag. ead.

LXXXI.

(1) Vox *Richardo* alii nomini expuncto suffecta est. In editione autem legitur *Rainaldo*.

LXXXI. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. cum dilectione salutem. Significastis nobis.* Def. *& praecipis.* Ibid. Ep. xxiv. pag. 498.

LXXXII. pag. 74. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. salutem & dilectionem. Ioannem Caementarium.* Def. *vestra prudentia.* Ibid. Ep. xxv. pag. ead.

LXXXIII. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. veritatem diligere, & quidquid est veritati contrarium odio habere. Sagitta, quae quasi.* Def. *corrigere.* Ibid. Ep. xxvi. pag. 499.

LXXXIV. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. ubi non est timor non timere, nec qualibet suasione minus Deo quam hominibus obedire. Litteras, quas clerici.* Def. *perficite.* Ibid. Ep. xxvii. pag. 500.

LXXXV. pag. 75. *b.* Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. dilectionem, & totius dilectionis servitutem. Nostis, dilectissime Pater.* Def. *detinet violenter.* Ibid. Ep. xxviii. pag. 501.

LXXXVI. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Ildeberto &c. quidquid potest manduri & haberi salubrius. Noverit, optime Pater.* Def. *fidem irritam fecit.* Ibid. Ep. xxix. pag. ead.

LXXXVII. pag. 76. Ad eumdem & alios. Inc. *Omnibus Episcopis, Abbatibus, & universis Sanctae Ecclesiae filiis, praecipue tamen Domno Ildeberto &c. diligere quod Deus diligit, & odio habere, quod odit. Ioannem Monachum.* Def. *commendatum.* Ibid. Ep. xxx. pag. ead.

LXXXVIII. pag. ead. *b.* Ad Rannulphum Sanctonensem Episcopum. Inc. *Rannulpho &c. Fr. G. Vindocinensis monasterii humilis servus, & fratres sibi commissi, cum dilectione reverentiam. Satis notum.* Def. *praebebitis.* Ibid. Ep. xxxi. pag. 502.

LXXXIX. pag. 77. Ad eumdem. Inc. *Rannulpho &c. salutem & reverentiam. Illud quod quasi.* Def. *obedint.* Ibid. Ep. xxxii. pag. 503.

XC. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Rannulpho &c. prudenter & simpliciter in omnibus agere. Litteras a vobis directas.* Def. *Pater sancte.* Ibid. Ep. xxxiii. pag. ead.

XCI. pag. 78. Ad eumdem. Inc. *Rannulpho &c. aequitatem diligere, & odio iniquitatem habere. Terminum, quem mandastis.* Def. *praevidere debetis.* Ibid. Epist. xxxiv. pag. 504.

XCII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Rannulpho &c. constanter in omnibus operari. Iudicium, quod vos.* Def. *& vacuum.* Ibid. Ep. xxxv. pag. ead.

XCIII. pag. ead. *b.* Ad eumdem, & alios. Inc. *Rannulpho Sanctonensi Episcopo, Petro Archidiacono, dominis suis charissimis &c. salutem & dilectionem. Quod Abbas Sancti Ioannis.* Def. *nullius formido iniuriam.* Ibid. Ep. xxxvi. pag. 505. (1)

XCIV. pag. 79. Ad eumdem. Inc. *Rannulpho &c. non omni vento agitari. Fama referente.* Def. *advertite.* Ibid. Ep. xxxvii. pag. 506.

XCV. pag. ead. *b.* Ad Petrum Sanctonensem Episcopum. Inc. *Petro &c. Absentes quidem corpore.* Def. *omnino confidimus.* Ibid. Ep. xxxviii. pag. 507.

XCVI. pag. 80. Ad eumdem. Inc. *Petro &c. Audivimus, dilectissime Pater,* Def. *appellamus.* Ibid. Ep. xxxix. pag. 508.

XCVII. pag. ead. *b.* Ad eumdem & ad Goseelinum. Inc. *Petra &c. & domno G. honorabili eius Archidiacono &c. Pervenit ad nos.* Def. *tradiderunt. Valete.* Ibid. Ep. xl. pag. 509.

XCVIII. pag. 81. Ad Gualterium Turonensem designatum Archiepiscopum. Inc. *Gualterio &c. se & suum posse. Mentis quidem desiderio.* Def. *nulli praedicante.* Ibid. Lib. V. Ep. iii. pag. 556.

XCIX. pag. ead. *b.* Ad Domnum Hugonem Cluniacensem Abbatem. Inc. *Hugoni &c. quod patri filius, & domino servus. Quid salutis.* Def. *& pater meus.* Ibid. Lib. IV. Ep. i. pag. 515.

C. pag. 82. *b.* Ad Pontium Cluniacensem Abbatem. Inc. *Pontio &c. Quemdam Monachum.* Def. *periclitantur.* Ibid. Ep. ii. pag. 517.

CI. pag. 84. Ad Gualterium Abbatem Sancti Sergii. Inc. *Gualterio &c. In regula Beati Benedicti.* Def. *vinculum perfectionis. Valete.* Ibid. Ep. xiii. pag. 527.

CII. pag. ead. Ad Guillelmum Abbatem Sancti Florentii. Inc. *Guillelmo &c. hospitalitatem per quam multi placuerunt nullatenus oblivisci. Quoniam utilitati.* Def. *alligate.* Ibid. Ep. vii. pag. 521.

CIII. pag. 85. Ad eumdem, & ad Bernardum Sancti Sergii. Inc. *Guillelmo & Bernardo Abbati Sergii &c. Deum, & quae Dei sunt perfecto corde diligere, & quae contra illum fiunt in mundo, perfecto odio habere. Si verae charitatis.* Def. *impia arte.* Ibid. Ep. viii. pag. 522.

CIV. pag. 87. *b.* Ad eumdem, & ad Guillelmum Archidiaconum Andegavensem. Inc. *Guillelmo Abbati Sancti Florentii, & Guillelmo Archidiacono &c. Rogamus vos.* Def. *constanter egeritis.* Ibid. Ep. ix. pag. 525.

CV. pag. ead. Ad Bernerium Abbatem Bonevallensem. Inc. *Bernerio &c. Servitio vestrae bonitatis.* Def. *in tempore necessitatis.* Ibid. Ep. xiv. pag. 528.

CVI. pag. 88. Ad eumdem. Inc. *Berneria &c. Beatam Trinitatem pura semper corde diligere, & eius proximae festivitati nulla occasione deesse. Ad celebrandum nobiscum.* Def. *obedire.* Ibid. Ep. xv. pag. 528.

CVII. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Bernerio &c. in valle spiritualis frumenti abundare, & hymnum Deo dicere sempiternum. Sancti Spiritus.* Def. *Magi Simonis perversitate.* Ibid. Ep. xvi. pag. 529.

CVIII.

(1) Notandum incuria typographi editionis paginas 505. 506. 503. & 508. male fuisse numeratas, scilicet distinctas numeris 405. 406. 407. & 408.

CVIII. pag. 89. Ad eumdem. Inc. *Bernerio &c. dimidium animae suae, & si non sufficit, animam totam. Pater in Christo charissime*. Des. *paratus sum. Valete*. Ibid. Ep. XVII. pag. 530.

CIX. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Bernerio &c. se totum cum posse suo. Quod vobis*. Des. *non delector*. Ibid. Ep. XVIII. pag. 530.

CX. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Bernerio &c. Noveritis*. Des. *sed propter vosmetipsum*. Ibid. Ep. XIX. pag. ead.

CXI. pag. 90. Ad Hainricum Angeriacensem Abbatem. Inc. *Hainrico &c. Quae mutuae charitatis*. Des. *in pectore habeamus*. Ibid. Ep. III. pag. 519.

CXII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Hainrico &c. nondum dissolvi, & semper esse cum Christo. Fratres nostri beneficia*. Des. *imploramus*. Ibid. Libr. V. Ep. VIII. pag. 559.

CXIII. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Hainrico &c. Loquutionem*. Des. *in veritate rescribite*. Ibid. Lib. IV. Ep. IV. pag. 520.

CXIV. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Hainrico &c. Fere duorum mensium*. Des. *novi superfluum*. Ibid. Ep. V. pag. ead.

CXV. pag. 91. Ad Ioannem Dolensem Abbatem. Inc. *Ioanni &c. in omnibus misericorditer agere. Huic fratri*. Des. *luxuriose vivendo*. Ibid. Ep. VI. pag. ead.

CXVI. pag. ead. Ad Archembaldum Abbatem Sancti Albini. Inc. *Archembaldo &c. fratres sibi commissos diligere, & eorum vitia odio habere. Ex testimonio*. Des. *deposcimus*. Ibid. Ep. X. pag. 525.

CXVII. pag. ead *b*. Ad eumdem. Inc. *Archembaldo &c. peccata delinquentium non dissimulare, sed mox ut oriri coeperint radicitus amputare. De vestro Ioscelino*. Des. *nobis rescribite*. Ibid. Ep. XI. pag. 526.

CXVIII. pag. 92. Ad Rotbertum de Arbrussello sanctimonialium de Fonte Ebraudi Procuratorem. Inc. *Rotberto &c. servare modum discretionis, & terminis quos patres posuerunt, esse contentum. Novit charissime*. Des. *participes effice*. Ibid. Ep. XLVII. pag. 549.

CXIX. pag. 93. *b*. Ad Vindocinensem Congregationem. Inc. *Dilectis in Christo filiis Humelino, & ceteris omnibus prospera mundi despicere, & nulla eius adversa formidare. Gaudeo plane*. Des. *perducat*. Ibid. Ep. XXIV. p. 535.

CXX. pag. 94. *b*. Ad eamdem. Inc. *Dilectis in Christo fratribus &c. aeternam benedictionem. Quod vos diu*. Des. *semper diligo, & dilexi*. Ibid. Ep. XXV. pag. 537.

CXXI. pag. ead. Ad eamdem. Inc. *Dilectis in Christo filiis Ingelbaldo, & omnibus abis &c. Calumniae, quae in partibus*. Des. *si periclitatur*. Ibid. Ep. XXVI. pag. ead.

CXXII. pag. 95. Ad eamdem. Inc. *Dilectis filiis & fratribus Hugoni Priori, & ceteris omnibus &c. Quoniam oculus*. Des. *constantes estote*. Ibid. Ep. XXVII. pag. 538.

CXXIII. pag. 96. Ad Hubertum Archidiaconem & Praecentorem Andegavensem. Inc. *Huberto &c. Felix amicitia*. Des. *& fixum habeo in corde*. Ibid. Libr. V. Ep. VII. pag. 559.

CXXIV. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Huberto &c. Amicus vester sum ego*. Des. *sapienter adverte*. Ibid. Ep. VI. pag. 557.

CXXV. pag. 97. *b*. Ad eumdem. Inc. *Huberto &c. Abel iustitiam*. Des. *sed opto*. Ibid. Ep. IX. pag. 560.

CXXVI. pag. 98. Ad eumdem. Inc. *Huberto &c. mundum praecipitem non sequi, nec eius amara dulcedine velle repleri. Praecipitem hunc*. Des. *dives excluditur*. Ibid. Ep. X. pag. ead.

CXXVII. pag. 99. *b*. Ad Garnerium Archidiaconem Andegavensem. Inc. *Garnerio &c. quod verus amicus amico. Si pro rebus nostris*. Des. *senserit*. Ibid. Ep. XI. pag. 562.

CXXVIII. pag. 100. Ad eumdem. Inc. *Garnerio &c. Pervenit ad aures nostras*. Des. *vulneratur*. Ibid. Ep. XII. pag. 563.

CXXIX. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Garnerio &c. Quum in litteris*. Des. *perpetuo anathemate damnant*. Ibid. Ep. XIII. pag. ead.

CXXX. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Garnerio &c. mundo deceptori non credere, nec ei labenti diutius inhaerere. Religiose vivere*. Des. *ditares in caelo I. C. D. N. &c.* Ibid. Ep. XIV. pag. 564.

CXXXI. pag. 102. *b*. Ad Guillelmum Normannum, qui eius magister ante fuerat. Inc. *Guillelmo &c. non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. Omnes qui in fide*. Des. *violare conantur*. Ibid. Ep. XVI. pag. ead.

CXXXII. pag. 103. Ad Hainricum Regem Anglorum. Inc. *Hainrico &c. in praesenti prospere semper & feliciter vivere, & in futuro manere cum Rege Angelorum. Vestrae magnitudini*. Des. *quidquid desideras*. Ibid. Ep. XVII. pag. 567.

CXXXIII. pag. ead. *b*. Ad Guillelmum Ducem Aquitanorum. Inc. *Guillelmo &c. dilectionem Dei, & de inimicis victoriam. Sicut quidquid est*. Des. *consentiremus perire*. Ibid. Ep. XVIII. pag. 568.

CXXXIV. pag. 104. Ad eumdem. Inc. *Guillelmo &c. Meminisse debet*. Des. *vestra sublimitas. Valete*. Ibid. Ep. XIX. pag. 569.

CXXXV. pag. ead. *b*. Ad eumdem. Inc. *Guillelmo &c. Deum timere, & eum timore diligere. De honore & utilitate vestra*. Des. *mihi notificare*. Ibid. Ep. XX. pag. 570.

CXXXVI. pag. 105. Ad eumdem. Inc. *Guillelmo &c. Dux vitae laudabilis*. Des. *amplius divina*. Ibid. Ep. XXI. pag. ead.

CXXXVII. pag. ead. *b*. Ad uxorem eius. Inc. *Charissimae Dominae suae Matildi Pictaviensi Comitissae. Deum timere, & eum timore diligere. Quod postquam Dominus Comes*. Des. *esse praesumpserit*. Ibid. Ep. XXII. pag. 572.

CXXXVIII. pag. 106. Ad Ermengardim Comitissam Britanniae. Inc. *Ermengardi &c.*

nec mundum sequi, nec eius flore, quia cito marcescit velle delectari. Est atque. Des. *sapienter considera*. Ibid. Ep. XXIII. pag. 573.

CXXXIX. pag. ead. *b.* Ad eamdem. Inc. *Ermengardi &c. Pervenit ad me.* Des. *si beae, acquiesce*. Ibid. Ep. XXIV. pag. ead.

CXL. pag. 107. Ad Roibertum Monachum suum de indiscreta quam faciebat abstinentia. Inc. *Roiberto salutem. Abstinentia, quam facis, scilicet quod tribus diebus tantummodo in hebdomada reficis.* Des. *non negligat*. Ibid. Libr. IV. Ep. XXVIII. pag. 539.

CXLI. pag. 108. Ad Herveum, & Evam inclusos. Inc. *Herveo, & Evae inclusis bona initia, fine meliori terminare. Admonendo nos doceat.* Des. *sine fine manerent*. Ibid. Epist. XLVIII. pag. 551.

CXLII. pag. 109. *b.* Ad eumdem Herveum. Inc. *Herveo &c. sancti propositi perseverantiam. H. Secretarius Beatae Mariae.* Des. *operam demus*. Ibid. Ep. XLIX. pag. 553.

CXLIII. pag. ead. Ad eumdem. Inc. *Herveo incluso, inter parietes lapidum sic includi, ne lapideis detrahentium verbis aliqua ex parte possis violari. Nobis, fili in Christo charissime.* Des. *ad mentem reveca*. Ibid. Ep. L. pag. 554.

CXLIV. pag. 110. Ad diversos, scilicet ad Stephanum Decanum, Hubertum Cantorem, Garnerium Archidiaconum. Inc. *Quia me indignum.* Des. *secundum Deum feceritis*. Ibid. Lib. V. Ep. IV. pag. 557.

CXLV. pag. ead. *b.* Ad Bernardum Abbatem Sancti Launomari. Inc. *Fratrem hunc.* Des. *abnuas accusari*. Ibid. Lib. IV. Ep. XX. pag. 531.

CXLVI. pag. ead. Ad G. Priorem. Inc. *G. venerabili Priori de charitate cum dilectione salutem. Praesentiam lotorem.* Des. *facere curabit*. Ibid. Ep. XXIII. pag. 535.

CXLVII. pag. ead. Ad Adelardum de Castro Gunterii. Inc. *Adelarde &c. Multa mala.* Des. *potiatur. Vale*. Ibid. Lib. V. Ep. XXV. pag. 574.

CXLVIII. pag. 111. Ad Goffridum de Meduana. Inc. *G. de Meduana salutem. In praesenti vita.* Des. *acquiesce*. Ibid. Ep. XXVI. pag. 575.

CXLIX. pag. ead. *b.* Ad diversos. Inc. *Stephano Decano, Huberto Cantori, Garnerio Archidiacono salutem. Subdolum illum.* Des. *minime diffidatis*. Ibid. Libro IV. Ep. V. pag. 557.

CL. pag. ead. Ad diversos. Inc. *Goffrido de Sargeriis, Iordano de Podio Rebelli, Rainaldo Cortaldo, Herveo de Olona salutem. Mandomus vobis.* Des. *alienus exsistat*. Ibid. Ep. XXXIV. pag. 542.

CLI. pag. 112. Ad Rainaldum. Inc. *Rainaldo &c. sic possidere temporalia, ut non amittas aeterna, Pietatis Divinae.* Des. *quod nequiter vixit*. Ibid. Libr. V. Ep. XXVII. pag. 576.

CLII. pag. ead. *b.* Ad diversos. Inc. *Iordano, Rainaldo, Cortaldo &c. Si iussionibus nostris.* Des. *si obedientes fueritis*. Ibid. Libr. IV. Ep. XXXV. pag. 543.

CLIII. pag. 113. Ad Rainaldum. Inc. *Rainaldo &c. Infirmitas vestra.* Des. *dormiatis*. Ibid. Ep. XXIX. pag. 540.

CLIV. pag. ead. Ad Goffridum Decanum. Inc. *Goffrido &c. feliciter vivere, & esse beatum. Quam pure.* Des. *posside eum. Vale*. Ibid. Libr. V. Ep. XV. pag. 566.

CLV. pag. ead. *b.* Ad Hamelinum, & Briccium. Inc. *Hamelino Priori, & Briccio Cellarario salutem. Volo vos non ignorare.* Des. *baesitantes*. Ibid. Libr. IV. Ep. XXXVI. pag. 543.

CLVI. pag. 114. Ad Gualterium, & Goffridum. Inc. *Gualterio Thesaurario, & Goffrido de Alogia &c. Infirmitatem siquidem vestram.* Des. *nullatenus dubitetis*. Ibid. Libr. V. Ep. I. pag. 555.

CLVII. pag. ead. Ad Radulphum. Inc. *Radulpho sic transire per bona temporalia, ut consequatur aeterna. Scimus quoniam monasterium nostrum.* Des. *non exstitisset*. Ibid. Ep. XXVIII. pag. 577.

CLVIII. pag. 115. Ad Andream. Inc. *Andreae, salutis monita oblivioni non tradere. De te nobis.* Des. *murmur generari*. Ibid. Libr. IV. Ep. XXXVIII. pag. 544.

CLIX. pag. ead. Ad Gualterium Thesaurarium. Inc. *Gualterio &c. se & omnia sua. Quum de subversione.* Des. *non pigritetur*. Ibid. Lib. V. Ep. II. pag. 555.

CLX. pag. ead. *b.* Ad Andream. Inc. *Andreae &c. prudenter, & simpliciter in omnibus ministrare. Circa fratres.* Des. *necessitas. Vale*. Ibid. Lib. IV. Ep. XXXIX. pag. 544.

CLXI. pag. ead. Ad Guillelmum & alios. Inc. *Guillelmo & aliis fratribus apud Castellum manentibus salutem. Frater Guillelme, diximus tibi.* Des. *nec sepulturam defunctus*. Ibid. Ep. XLI. pag. 545.

CLXII. pag. 116. Ad Andream. Inc. *Andreae &c. non veni facere voluntatem meam, sed eius qui misit me, memoriter retinere. Ad te, dilectissime.* Des. *recipiet sempiternam*. Ibid. Ep. XL. pag. 545.

CLXIII. pag. ead. Ad Guillelmum, & alios. Inc. *Guillelmo Priori de Castello, & fratribus qui cum eo sunt, observare regulam, & gulae irritamenta declinare. Pervenit ad aures.* Des. *nutrienda cupiditas*. Ibid. Ep. XLII. pag. ead.

CLXIV. pag. ead. *b.* Ad eosdem. Inc. *Iisdem, obedire Deo magis quam hominibus. Nuntiatum est nobis.* Des. *diligenter observate*. Ibid. Ep. XLIII. pag. 546.

CLXV. pag. ead. Ad Hamelinum. Inc. *Hamelino, sic obedire, ut obedientiae fructum possit recipere. Infirmitati tuae.* Des. *formoso opere*. Ibid. Ep. XXXVII. pag. 544.

CLXVI. pag. 117. Ad Bernerium Priorem Credonensem. Inc. *Bernerio &c. Suae professionis.* Des. *volumus alienam. Vale*. Ibid. Ep. XLIV. pag. 546.

CLXVII. pag. ead. *b.* Ad eumdem. Inc. *Bernerio &c. Infirmitatem tuam.* Des. *& amore*. Ibid. Ep. XLV. p. 547.

CLXVIII.

CLXVIII. pag. ead. Eiusdem Constitutio, cui titulus: *De bis qui inordinate clamant in Capitulo, & de bis qui inordinate respondent.* Inc. *Saepe inter Monachos agitur.* Des. *et detur solummodo panis & aqua.* Inter Opuscula pag. 597. §. XI.

CLXIX. pag. 118. Eiusdem, & sibi commissae Congregationis Epistola ad Goffridum Episcopum. Inc. *Postquam litterae vestrae ad aures pervenerunt Vindocinensis Comitissae.* Des. *sperabimus. Valete.* Deest haec Epistola in editione Sirmondi citata. Ex hoc tamen Codice descriptam anno MDCCLI. Cl. Laur. Mehus misit Bononiam ad Virum Cl. Io. Chrysostomum Trombellium, cuius opera prodiit inter aliorum veterum Patrum Opuscula, a Canonicis Regularibus S. Salvatoris maiori ex parte nunc primum edita. Exstat igitur Tomo II. Part. II. pag. 202. illius Voluminis, cui titulus: *Bedae, & Claudii Taurinensis, itemque aliorum veterum Patrum Opuscula &c. Bononiae MDCCLV.* 4.

CLXX. pag. ead. *b.* Eiusdem ad eumdem alia, quae sequens est: *Charis. Domino &c. Goffrido Catholicae vitae Episcopo Fr. G. quod potest, & sapit, & seipsum. Pro multis beneficiis vestris, & maxime pro visceribus vestrae dilectionis, quae circa nos firma, & inconcussa vera propositione saepe probavimus, si non quantas debemus, saltem quantas possumus vestrae Paternitati gratias reddimus. Novit, dilectissime, & bene novit bonitas vestra, quod Mathildis dicta Vindocinensis Comitissa, non dico tantum more feminae, sed etiam ultra morem belluae, nos Dei Domini oves, & agnos persequitur, quae nec caede, nec absorpto sanguine satiatur. Et quia bonis operibus, quae sibi non mediocriter displicent, famam nominis sui magnificare non valet, ut de se loquantur homines, de destructione Sanctae Ecclesiae materiam praebet. Ego vero quia ad aliud nasci non debui in mundo, nisi ut sustineam, quod Deus, & Dominus meus pro me sustinuit, & sequar eum, sicut sequendum se docuit, quoniam ad aequalitatem eum imitari non valeo, saltem ad aliquam similitudinem eo donante sequi desidero; unde pro eius amore, mulieris praedictae, quas male vitare potuissem, multiplices infestationes sustineo. De vestra iterum constantia, & iustitiae integritate omnino confido, cuius nimirum sagittam numquam abisse retrorsum indubitanter agnosco. Valete.* Non videtur impressa.

CLXXI. pag. 119. Eiusdem, & totius Congregationis Vindocinensis Monasterii Epistola ad eumdem. Inc. *Ut homines interdicerentur, qui in furno Huberti excommunicati vestri coquerent panes, rogavimus multum suppliciter.* Des. *habebit sacrilegium. Valete.* Haec quoque non reperitur in Sirmondi editione; habes autem a Cl. Trombellio editam Libro supra cit. pag. 202. seqq.

CLXXII. pag. ead. *b.* Eiusdem deploratio cuiuslibet peccatoris amissam virginitatem plangentis. Inc. *Non tantum me terret vita mea.* Des. *qui immensae pietatis & omnipotentiae Deus vivis &c.* Ibid. pag. 600 §. XV. sub titulo: *Lamentatio cuiusdam peccatoris accusantis se, & iudicantis.*

CLXXIII. pag. 122. Eiusdem Epistola ad Iarnogonum Priorem, & alios. Inc. *Dilectis fratribus Iarnogono Priori, & ceteris omnibus benedictionem &c. Mandastis nobis.* Des. *non sequi eum.* Ibid. Lib. IV. Ep. XLVI. pag. 548.

CLXXIV. pag. ead. *b.* Sequitur alia manu, sed antiqua, Epistola G. Archiepiscopi Mediolanensis (1): *Venerabilibus in Christo fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & omnibus Ecclesiarum Dei Praelatis, & universis in Christo fidelibus, ad quos praesentes litterae pervenerint*, qua poenitentia iniungitur cuidam, qui novercam suam gladio interfecerat. Inc. *Ab exordio.* Des. *ad aeterna mereamini gaudia pervenire.* Tum subiicitur ab eadem manu versiculus:

Mane puer gustas, quas servas vespere crustas.

Praecedit in primis duobus foliis eadem antiqua manu index Tractatuum, & Epistolarum, quae in hoc Volumine continentur; in alio vero folio, quod pro Codicis custodia alligatum est legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa, quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus* 1406. In summo vero margine ipsius folii alia haec addita sunt: *Istum Librum emit Pater Franciscus Vicarius Seneus. florenos X. den. 6. Sen. apud Urbem Veterem, primo die Lunae Quadragesimae, Decembri mense anno Domini MCCLXIV.* tum subiicitur index Librorum Senecae; ut videri possit hoc primum folium ab alio avulsum Volumine, fuisse cum hoc colligatum.

Indicavit hunc Codicem Io. Mabillonius Tomo I. Musei Italici editionis secundae Parisiensis anni MDCCXXIV. 4. pag. 162. his verbis: *In alio Codice S. Crucis exstant Goffridi Windocinensis Epistolae; ex quibus quadragesima tertia est ad Robertum de Arbruscello, sanctimonialium de Fonte Ebraudi Procuratorem. Codex scriptus est auctoris aetate. Verum haec Epistola non officit Roberti sanctitati, neque alia item Marbodii Episcopi Redonensis, utpote quae falsos tantum rumores continent a malevolis sparsos in Robertum, quem inculpata vita aliorum auctorum aequalium testimonia, ceteraque omnia ab his calumniis abunde purgant.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XII. cum litteris initialibus, & titulis rubricatis, num. 254. designatus. Constat foliis scriptis 122.

(1) Is forte est Grossolanus, teste Cl. Io. Chrysostomo Trombellio in Monito praevio ad hanc Epistolam, quam ex hoc Codice descriptam exhibet in cit. Veterum Patrum Volumine pag. 201. & 203.

INNOCENTII PAPAE III. SERMONES VARII.

Cod. VII. I. pag. 1. PRaecurrit Epistola Nuncupatoria Innocentii Papae III. *Arnaldo* (1) *Abbati Cisterciensi* (2), ut in Codice XIII. Plut. XX. supra pag. 575. §. II. Sermones autem hoc ordine progrediuntur:

I. pag. 1. *b.* Dominica I. de Adventu, ut ibid. §. I.

II. pag. 3. *b.* In eadem Dominica. Ibid. pag. 576. §. II.

III. pag. 4. *b.* De eadem. Ibid. §. III.

IV. pag. 6. Dominica III. in Adventu Domini. Ibid. §. IV.

V. pag. 7. In Nativitate Domini. Ibid. §. VI.

VI. pag. 8. *b.* De eodem (sc. *festo*). Ibid. §. VII.

VII. pag. 9. *b.* De eodem. Ibid. §. VIII.

VIII. p. 10. *b.* De Epiphania. Ibid. §. X.

IX. pag. 12. De Purificatione. Ibid. §. XI. sub titulo *In Hypapante*.

X. pag. 15. Sermo anepigraphus, qui est in Septuagesima. Ibid. §. XII.

XI. pag. ead. *b.* In Capite ieiunii. Ibid. pag. 577. §. XIV.

XII. pag. 18. De eodem. Ibid. §. XV.

XIII. pag. 19. *b.* De Eleemosyna. Ibid. §. XVI.

XIV. pag. 22. *b.* Dominica I. in Quadragesima. Ibid. §. XVII.

XV. pag. 24. Dominica II. in Quadragesima. Ibid. §. XVIII.

XVI. pag. 25. *b.* Dominica III. in Quadragesima. Ibid. §. XIX.

XVII. pag. 26. Feria V. Ibid. §. XX.

XVIII. pag. 27. *b.* Dominica IV. in Quadragesima. Ibid. §. XXI.

XIX. pag. 28. De eodem. Ibid. §. XXII.

XX. p. 29. *b.* Feria V. maioris Hebdomadae. Ibid. §. XXIII. sub titulo: *In Coena Domini*.

XXI. pag. 30. Dominica II. post Resurrectionem. Ibid. §. XXIV.

XXII. pag. 31. In Adscensione Domini. Ibid. §. XXV.

XXIII. pag. 32. *b.* In Pentecoste. Ibid. §. XXVI.

XXIV. pag. 33. *b.* De eodem. Ibid. §. XXVII.

XXV. pag. 34. Dominica VIII. post Pentecostem. Ibid. pag. 578. §. XXVIII.

XXVI. pag. 35. *b.* In Sancto Silvestro. Ibid. §. XXIX.

XXVII. pag. 36. *b.* In Conversione B. Paolli. Ibid. §. XXX.

XXVIII. pag. 38. In eodem festo. Ibid. §. XXXI.

XXIX. pag. ead. *b.* In Sancto Gregorio. Ibid. §. XXXII.

XXX. pag. 41. In Annunciatione B. Mariae. Ibid. §. XXXIII.

XXXI. pag. 42. In Sancto Ioanne Baptista. Ibid. §. XXXIV.

XXXII. pag. 43. De eodem. Ibid. §. XXXV.

XXXIII. pag. 44. De eodem. Ibid. p. 579. §. XLIV. sub titulo: *In Nativitate B. Mariae*.

XXXIV. pag. ead. *b.* In festo Omnium Sanctorum. Ibid. §. XLV.

XXXV. pag. 45. De Apostolis. Ibid. §. XLVII.

XXXVI. pag. 46. *b.* De eodem. Ibid. §. XLVI.

XXXVII. pag. 47. De eodem. Ibid. §. XLVIII. & inscribitur: *In festo unius Evangelistae*.

XXXVIII. pag. 48. De Martyribus. Ibid. §. XLIX.

XXXIX. pag. 49. *b.* De eodem. Ibid. §. L.

XL. pag. 50. De eodem. Ibid. §. LI.

XLI. pag. 51. De eodem. Ibid. §. LII.

XLII. pag. 52. *b.* De Confessoribus. Inc. *Vigilate quia nescitis &c. Duobus modis anima dormit in vitiis*. Des. *invenerit vigilantes*. In editione Operum Innocentii III. supra cit. Tom. I. pag. 180.

XLIII. pag. 53. *b.* De eodem. Inc. *Beati mundo corde &c. Plana, sed plena sunt verba*. Des. *ut Deum videre possitis, ipso praestante, qui vivit &c.* Ibid. pag. 157. sub titulo: *In solemnitate Omnium Sanctorum Sermo II. habitus in Monasterio Sublatense*.

XLIV. pag. 55. De Virginibus. Inc. *Simile est regnum caelorum &c. Regnum caelorum, cuius distinctio*. Des. *ut pretiosam illam margaritam comparemus a Domino ipso, praestante &c.* Ibid. pag. 182.

XLV. pag. ead. *b.* De consecratione Ecclesiae. Inc. *Introibo in domum tuam &c. Universorum Dominus & creator*. Des. *& propter salvationem, quam nobis praestare dignetur D. I. C. qui &c.* Ibid. pag. 73.

XLVI. pag. 57. De eodem. Inc. *Nescitis, quia corpora vestra &c. Si desideratis fieri participes*. Des. *& redde Altissimo vota tua*. Ibid. pag. 75.

XLVII. pag. ead. *b.* De eodem. Inc. *Egressus Iesus &c. Duo sunt Redemptoris eventus*. Des. *at in domo nostra Iesus habitare dignetur, qui est super omnia Deus benedictus in saecula &c.* Ibid. pag. 78.

XLVIII. pag. 60. *b.* Sermo anepigraphus. Inc. *Si dormiatis inter medios cleros &c. Duo sunt nobis ad meritum necessaria*. Des. *in regno Patris eorum, ad quam gloriam nos perducat D. N. I. C. &c.*

XLIX. pag. 62. *b.* Alius Sermo anepigraphus, qui est in anniversario Romani Pontificis. In cit. Cod. XIII. supra pag. 579. §. LIII.

L. p. 64. Alius Sermo anepigraphus, sed qui

(1) In edit. quam citavimus in recensione Cod. XIII. Plut. XX. supra pag. 575. §. II. legitur *Arnulpho*.
(2) In edit. *Ordinis Cisterciensis*.

qui est in conseeratione Pontificis Maximi. Ibid. pag. 580. §. LIV.

LI. pag. 65. *b.* Sermo anepigraphua, sed qui pariter est io consecratione Pontificia. Ibid. §. LV.

LII. pag. 66. *b.* Sermo anepigraphua de eodem. Ibid. §. LVI.

LIII. pag. 68. In Circumcisinne Domioi. Ibid. pag. 576. §. IX.

LIV. pag. 69. Sermo anepigraphua, sed qui est de Dominica io Septuagesima. Ibid. §. XIII.

LV. pag. 70. Sermo anepigraphus. Ine. *Quum audisses Ioanaes &c. Mirum fortasse videtur, quod Ioannes Baptista, qai Christum etiam perbibuit venturum, & ostendit praesentem.* Des. *in ruinam videlices insidelium, & resurrectionem rectorum; I. C. &c.* Non exstat in editione citata, habes autem in Codice Lucensi membr. Saec. XIII. de quo Cl. Mansiua in Addition. ad Biblioth. Med. Fabricii Tomo IV. pag. 36.

LVI. pag. 71. Sermo anepigraphua, ut in cit. Cod. XIII. supra pag. 576. §. V.

LVII. pag. 72. Sermo anepigraphua, qui est in Resurrectionem Domini. Ibid. pag. 580. §. LVII.

LVIII. pag. 74. *b.* Sermo anepigraphua. Ine. *Die tertia nuptiae factae sunt &c. Quia spiritus est, qai vivificat.* Des. *ut sic aquam convertat in vinum Sponsus Ecclesiae I. C. qui est &c.* In cit. edit. pag. 16. Subiiciuntur dicta quaedam pauca senrentiosa, & numerua annorum ab Adam usque ad Nativitatem Christi, secundum Hieronymum, Prosperum, & Orosium.

II. pag. 76. Anonymi Parabola quaedam de homine, qui tres habuit amicoa. Inc. *Amatores saecularium delectationum similes sunt bomiai, qui tres babuit amicos, quorum quidem duos praecordialiter, & affectuose honorabat, ac vebementer eorum charitate afficiebatur.* Des. *iste est gratus, amicus, & bonus, qai nos praecedit, quum eximus de hoc mundo.*

III. pag. 77. *b.* S. Bernardi fragmentum Sermonis de laude SS. Nominis Iesu diversa manu.

IV. pag. 78. Anonymi, forte eiusdem Innocentii III. (1) Sermonea varii, sive exemplaria Sermonum pro opportunitate recitandorum, quorum seriea haec est:

I. Sermo in Letaniis. Inc. *Dominus, & Salvator noster Iesus Christus docet modo, & instruit nos.* Des. *operis satisfactionem petentibus se, quod ipse nobis sua magna gratia praestare dignetur, qui &c.*

II. pag. ead. Sermo ad libitum. Inc. *In Ecclesia Dei, fratres charissimi, sunt multa genera hominum, & diversa.* Des. *quam vitam & gloriam ipse per misericordiam nobis omnibus tribuat, qui &c.*

III. pag. ead. *b.* Sermo ad libitum. Inc. *Sancta Mater nostra Ecclesia, a dilectissimi fratres.* Des. *dictura, venite, quod nobis, & vobis praestare dignetur &c.*

IV. pag. ead. Sermo Sanctae Mariae. Ine. *Intravit Iesus in quoddam Castellum, & mulier quaedam Martha nomine excepit illam in domum suam &c. Dicens Lucas Evangelista.* Des. *unde exaltata est Sancta Dei Genitrix super &c.*

V. pag. 79. In Palmis. Inc. *Dominus noster I. C. dilectissimi, ad terram descendere voluit.* Des. *quando videbimus eum, quod ipse concedat, qui &c.*

VI. pag. ead. *b.* De Resurrectione. Inc. *Hodie Redemptor noster, fratres charissimi, devicto mundi principe.* Des. *possimus eum sequi in caelum, quo ipse praecessit, ibique cum eo regnare sine fine in saecula &c.*

VII. pag. ead. Sermo in Penteeoste. Inc. *Scire debemus, fratres charissimi, quia Redemptor noster in illa die, in qua debebat adscendere in caelum.* Des. *& mansionem apud eum faciemus, quod nobis concedat, cui est honor &c.*

VIII. pag. 80. Apospasma de Poenitentia. Inc. *Poenitentia dicitur a poenitendo &c.*

IX. pag. ead. Sermo de S. Ioanne Baptista. Inc. *Priusquam te formarem in utero &c. Qui laudat & glorificat Dominum.* Des. *ut intercedente pro nobis Beato Ioanne Baptista de gaudio solemnitatis praesentis misericorditer nos perducat ad gaudium solemnitatis aeternae I. C. D. N. qui est &c.* Ut in cit. Cod. XIII. supra pag. 578. §. XXXIV.

X. pag. 81. Sermo ad Sacerdotea. Inc. *Omnis Sacerdos repraesentat ordinem.* Des. *& scitote, fratres charissimi, quod sacrificium utilius est aliis beneficiis, quae celebrantur pro animabus liberandis a poenis, ut refert nobis Gregorius.*

XI. pag. ead. *b.* Sermo Resurrectionis. Inc. *Celebrata sanctissima passione, ac gloriosissima morte nostri Salvatoris.* Des. *ut Deo devotissime in pace servire possimus.*

XII. pag. 82. Sermo ad libitum. Inc. *Creator omnium rerum mundi Deus.* Des. *remunerabit nos hereditate sempiternae benedictionis, qui vivit &c.*

XIII. pag. ead. Sermo S. Mariae. Inc. *Praesentis diei, fratres charissimi, solemnitate monemur, ut in laude Virginis Regis Genitricis loquendo moremur.* Des. *& sic nobis fiat peccatorum remissio, per Dominum &c.*

XIV. pag. ead. *b.* Sermo Martyrum. Inc. *Sancti per fidem vicerunt regna &c. Sancti pro fide, quam praedicabant, persequutiones passi sunt impiorum.* Des. *ut simul cum sanctis promissiones aeternae beatitudinis adipisci mereamur, ipso praestante, qui &c.*

XV. pag. 83. Sermo Apostolorum. Ine. *Dies diei eructat verbum &c. Dies noster Christus est.* Des. *quod sabbatum ipse vobis praestare dignetur &c.*

XVI. pag. 84. Sermo Natalis Domini. Inc.

(1) Praeter enim orationis stylum superioribus Sermonibus non absimilem, Sermo ille de S. Ioanne Baptista, qui infra sub num. IX. occurrit inter eiusdem Innocentii Sermones cit. edit. pag. 222. reperitur.

Inc. *Hodierna die, fratres mei dilectissimi, humano generi lux clara refulsit*. Des. *in ejus Humanitatem credamus, ut ad ipsius Divinitatem pervenire mereamur*.

XVII. p. ead. Sermo S. Stephani. Inc. *Beati Stephani protomartyris, fratres charissimi, festivitatem celebrantes*. Des. *ut cum illa mereamur in caelestibus coronari, per eum &c.*

XVIII. pag. ead. *b*. Sermo Sancti Ioannis Evangelistae. Inc. *Hodie, dilectissimi fratres, beatissimi Ioannis Apostoli & Evangelistae dies sacratissima colitur*. Des. *ad superna caelorum regna pervenire mereamur, ipso praestante &c.*

XIX. pag. ead. Sermo in Quadragesima. Inc. *Sicut miles in expeditione positus, armare contra hostem se studiose debet*. Des. *& palmam victoriae expleto hoc sacratissimo ieiunio recipiamus ab eo, qui &c.*

XX. pag. 85. De eodem. Inc. *Erigenda est, fratres dilectiss. nostrae mentis acies*. Des. *& sic secure a Deo peccatorum nostrorum veniam postulemus, quam ipse concedat &c.*

XXI. pag. ead. De eodem. Inc. *Postquam Dominus quatriduanum Lazarum resuscitavit*. Des. *sed ad remedium & remissionem peccatorum nostrorum digne percipiamus, qui vivit &c.*

XXII. pag. ead. *b*. Sermo in Resurrectione. Inc. *Resurrectionis Dominicae gloriam, fratres dilectissimi, vobis annunciare cupientibus*. Des. *qui pro nobis in morte dedit unicum Filium suum, Dominum nostrum &c.*

XXIII. pag. 86. Sermo ad libitum (1). Inc. *Huius sanctae observationis quae sit caussa*. Des. *in qua cum Rege nostro perpetuo regnare valeamus*.

XXIV. pag. ead. Sermo in die Adscensionis. Inc. *Gloriosum & admirabilem Adscensionem Domini, toto orbe venerandam, hodierna dies nobis attulit celebrandam*. Des. *adiuvet autem desiderium vestrum I. C. D. N. &c.*

XXV. pag. ead. *b*. Sermo in Pentecoste. Inc. *Hodiernam festivitatem Pentecosten descensione Sancti Spiritus consecratam*. Des. *ad aeterna beatitudinis praemia nos perducat, quod ipse praestare dignetur, qui &c.*

XXVI. pag. 87. Sermo S. Ioannis Baptistae. Inc. *Beati Ioannis Baptistae Praecursoris Domini nativitatis dies hodie colitur*. Des. *sentiamus, praestante Domino nostro &c.*

XXVII. pag. ead. Sermo ad libitum. Inc. *Dominus noster Iesus Christus, fratres charissimi, praevidens iuxta . . .* (2). Des. *Serve nequam, omne debitum tibi dimisi, quia rogasti me; nonne* ...., videtur in fine aliquid deesse.

XXVIII. pag. 88. Sermo de exitu Abrahae de cognatione sua. Inc. *Loquitur Propheta in persona Domini dicentis*. Des. *& regem Salomonem in throno suae gloriae videre possimus, ad quam gloriam ipse nos perducat, qui sine fine vivit &c.*

XXIX. pag. ead. Sermo in Quadragesima. Inc. *Tria sunt vobis necessaria, idest cordis contritio, oris confessio, satisfactio operis*. Des. *cum palma victoriae, ad palmam gloriae pervenire mereamur ad gloriam &c.*

XXX. pag. ead. *b*. Sermo de Veteri Testamento. Inc. *Parasceve, idest sexta sabbati, ideo in solemnitate habetur, quod in eo Christus mysterium crucis explevit*. Des. *collocari mereamur in caelestibus mansionibus, per eum qui &c.*

XXXI. pag. ead. Sermo Civitatum. Inc. *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, dicit Prophetarum eximius, charitate plenus*. Des. *ipsum Deum laudando, quod ipse praestare dignetur, qui &c.*

XXXII. pag. 89. De ordine lacrymarum. Inc. *Beati qui lugent, quoniam consolabuntur. Vita ista praesens, fratres mei charissimi, multis doloribus & angustiis est plena*. Des. *ut, sicut in Evangelio audistis, consolationem aeternae retributionis recipere valeamus, ad quam ipse nos perducat, qui &c.*

XXXIII. pag. ead. Sermo de Martyribus. Inc. *Beati pauperes spiritu &c. Considerandum est nobis, fratres charissimi, brevis est iste sermo*. Des. *ut cum ipsis audire mereamur. vestrum est regnum caelorum, quod nobis concedat, quod ipse praestare dignetur, qui vivit &c.*

XXXIV. pag. ead. *b*. Sermo de Confessoribus. Inc. *Sint lumbi vestri praecincti &c. Hoc brevi, fratres mei charissimi, & utili sarculo tres herbae radicitus exstirpantur*. Des. *pro nobis peccatoribus sentiamus, ipso praestante Domino nostro*.

XXXV. pag. 90. Sermo de Evang. (in festo S. Laurentii). Inc. *Dominus noster Iesus Christus, sicut ex praesenti lectione intelligere potestis, fratres*. Des. *venite benedicti &c. ad quod, beati Laurentii precibus interveniendibus, perducere dignetur, qui vivit &c.*

XXXVI. pag. ead. Sermo Sanctae Mariae. Inc. *Si aliorum festivitates Sanctorum devota mente in Ecclesia Dei recipimus*, Des. *apud unicum filium suum pro nobis intercedere non desistit, qui cum Patre &c.*

XXXVII. pag. ead. *b*. Sermo anepigraphus. Inc. *Qui loquitur pacem cum proximo suo &c. Homo iste fuit Adam, Ierusalem visio pacis*. Des. *ego, quum rediero ad iudicium, reddam tibi*.

XXXVIII. pag. ead. Alius. Inc. *Benedixisti, Domine, terram tuam &c. Haec est terra, quae dat lucem contra tenebras*. Des. *& det nobis regnum aeternum, quod ipse praestare dignetur, qui &c.*

XXXIX. pag. ead. Sermo Passionis Domini. Inc. *Hodierna die D. I. C. Redemptor noster suspensus est in ligno Crucis pro nostra redemptione*. Des. *& perducat vos incolumes ad gaudium sanctae resurrectionis, qui cum Patre &c.*

XL. pag. 91. Sermo de Nativitate. Inc. *Hodierna die, dilectissimi, humano generi lux cla-*

(1) In margine adscribitur: *Sermo Letaniae*.
(2) Verba quaedam temporis diuturnitate evanuerunt.

niore refulsit. Des. *ut ad ipsius Divinitatem pervenire mereamur, ipso &c.*

XLI. pag. ead. Sermo de eodem. Inc. *Hodierna solemnitate, fratres charissimi, nativitatem Domini & Salvatoris nostri celebrantes summa cum devotione piaque exsultatione gaudere debemus*. Des. *& pax Dei, quae exsuperat omnem sensum &c.*

XLII. pag. ead. Sermo S. Stephani. Inc. *Beatissimi Stephani protomartyris fr. ch. festivitatem celebrantes, debemus imitari quem colimus*. Des. *ut cum illo mereamur in caelestibus coronari, ipso &c.*

XLIII. pag. ead. *b*. De eodem. Inc. *Hesterna die, dilectissimi fratres, celebravimus Imperatoris natalem, hodie celebramus passionem protomartyris Stephani*. Des. *& Christo adiuvante resistamus, ut ad caelestem gloriam pervenire mereamur, qui &c.*

XLIV. pag. ead. Sermo S. Ioannis. Inc. *Hodie, fratres dilectissimi, B. Ioannis Apostoli & Evangelistae dies sacratissimus colitur*. Des. *& charitate candidi, ad superna caelorum regna pervenire mereamur, praestante &c.*

XLV. pag. ead. Sermo de Epiphania Domini. Inc. *Iustum & rationabile est, fratres mei*. Des. *semper cum Christo laetari mereamur, ipso adiuvante &c.*

XLVI. pag. 92. Brevissimum apospasma de gradibus Ecclesiae.

XLVII. pag. ead. Sermo de Dedicatione Templi. Inc. *Quam veneranda est, fr. ch. haec domus Deo soli dedicata*. Des. *ut ad thalamum quietis nos duceret, qui vivis &c.*

XLVIII. pag. ead. Sermo Apostolorum. Inc. *Nimis honorati sunt &c. Amici Dei sunt, quibus ipse Dominus dicit*. Des. *in hac vita contulit, qui est benedictus &c.*

XLIX. pag. ead. De eodem. Inc. *Ab aquilone nubes coloris aurei*. Des. *quatenus illorum patrocinio adiuti, ad summa caelorum gaudia, quae non sunt annua, sed aeterna pervenire valeamus.*

L. pag. ead. *b*. Sequuntur Sermonum themata VII. brevissima.

LI. pag. 93. Sermo Dominicus. Inc. *Veneranda nobis dies, quae dicitur sancta Dominica, quoniam haec dies sola Domini est*. Des. *sine ullo fine, ad quam claritatem ille perducat qui &c.*

LII. pag. ead. *b*. Sermo anepigraphus. Inc. *Fratres charissimi, & tempus admonet, & tempus suadet*. Des. *hanc ergo domum unusquisque habitare contendat, quod ille nobis concedat, qui sine fine &c.*

LIII. pag. 94. Item alius. Inc. *Credo, fratres mei, quod charitas Dei huc vos adduxerit; ecce Canonici, idest Regulares vocamini; curate ergo habere in vita quod habetis in nomine*. Des. *in aeterna vita remunerari valeatis.*

LIV. pag. ead. *b*. Sermo S. Veneris. Inc. *Ecce, fratres char. hoie videtis Redemptorem nostrum*. Des. *ad quod gaudium nos perducere dignetur, qui &c.*

LV. pag. ead. Occurrunt alia Sermonum themata IV. item brevissima.

LVI. pag. ead. Sermones V. pro mortuis. Primus inc. *De temporibus autem & momentis non indigent &c. Beatus Paullus Apostolus, fratres*. Des. *& nos cum eo sua gloria coronet aeterna, praestante &c.* Alter pag. 95. inc. *Melius est nomen bonum, quam unguenta pretiosa &c. Sapientissimus omnium Salomon in auctoritate praedicta*. Des. *cuius terrae ille nos faciat possessores &c.* Tertius pag. ead. inc. *Nolumus vos ignorare de dormientibus &c. Ad quemlibet nostrum, qui sumus Christiani*. Des. *cum aliis iustis hominibus, ad quod regnum nos perducat, qui vivis &c.* Quartus pag. ead. *b*. inc. *Beati mortui qui in Domino moriuntur. Scitis, fratres & Domini, quod quicumque in hunc mundum nascitur, privilegium mortis secum apportat*. Des. *& collocare, & gaudio perfrui sempiterno, ad quod gaudium ipse nos &c.* Quintus denique pag. ead. inc. *Pellem pro pelle, & cuncta quae habet homo dabit pro anima. Sanctus Iob volens ad aeternam beatitudinem perduci*. Des. *aeternam vitam consequi valeat, quod nobis & vobis praestare dignetur, qui &c.*

In primo ligneo tegumento adscripta haec sunt: *Sermones Innocentii tertii Papae ad usum Fratris Thedaldi. Dedit sibi Dominus Philippus de Villanis*. Tum haec alia: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Thedaldi de Casa. quem vivens assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini* 1406. Pro Codicis custodia tria interseruntur folia fragmentum Rhetoricum, manu Saec. XIV. continentia, in quo legitur Caput quoddam ita incipiens: *Quoniam dispositio est illa, per quam quae invenimus, in ordinem redigimus, ut certo quaeque in loco pronuntientur, videndum est cuiusmodi ratione in disponendo nos habere conveniat.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. oblongo Saec. XIII. ineuntis, binis columnis exaratus, duplici ut videtur manu, litteris breviatis, ac lectu quandoque difficillimis, num. 257. designatus. Constat foliis scriptis 95.

CASSIODORI TRACTATVS IN PSALMOS.

HVic Expositioni titulus sequens charactere maximo & quadrato praemittitur: *In Christi nomine incipit Liber Tractatus Psalmorum S. Cassiodorii Ravennatis Senatoris* (1). Succedunt Capita XIV. quorum tituli rubrica exarati, sunt isti: *Cod. VIII.*

I. *Interpretatio notarum.*

II. *Hoc*

(1) Hic est titulus genuinus Codicis, ubi animadvertas *Cassiodorii* nomen duplici iota scriptum, qua nempe ratione scribendum multis contendit Cl. Marchio *Maffeius*.

II. *Hoc in idiomatis, idest propriis loquutionibus legis Divinae.*

III. *Hoc in dogmatibus valde necessariis.*

IV. *Hoc in definitionibus.*

V. *Hoc in schematibus.*

VI. *Hoc in etymologicis.*

VII. *Hoc de interpretatione nominum.*

VIII. *Hoc in arte Rhetorica.*

IX. *Hoc in Topicis.*

X. *Hoc in Syllogismis.*

XI. *Hoc in Arithmetica.*

XII. *Hoc in Geometrica.*

XIII. *Hoc in Musica.*

XIV. *Hoc in Astronomia.*

Primum Caput sequens est: *Diversas notas, more maiorum, certis locis aestimavimus affigendas cum explanationibus suis; subtiliter adiunximus, ut quidquid lector voluerit inquirere, per similitudines earum sine aliqua difficultate debeat invenire.* Alterum ita habet: *Exsurge Domine, salvum me fac Deus meus. Non quod Deus dormiret, aut recubans, excitatur; sed Scripturis Divinis mos est ad exprimendam caussam per tropologiam ex nostra consuetudine aliquid de Deo dicere.* Ultimum des. *& permanebit eam Sole, & ante Lunam in saeculum saeculi. Luna enim Ecclesiae merito comparatur, quae nativum non habet splendorem, sed a Sole certis modis suscepit lumen. Quod Astronomi inter alia diligenter exponunt. Mirum prorsus, & altius stupendum, tot syderum cursus, tam ingentiam rerum arduas subtilesque mensuras macere creataris* (sic) *absque ad humanam potuisset pervenire notitiam. Sic ergo Ecclesia a vero illo Creatore mensurate suscepit lumen, quae modo persequutionibus videtur imminui, iterumque recepta tranquillitate clarissimi luminis hilaritate completur* (1). Sequitur deinde *Praefatio Expositionum in Psalterio*, quae inc. *Repulsis iam aliquando in Ravennati urbe sollicitudinibus dignitatum, & curis saecularibus noxio sapore conditis.* Definit imperfecte ob unius aut alterius folii iacturam in verbis: *permulcet aures, sed non ad superna . . . . .* Expositio quoque initio mutila, incipit a verbis Psalmi III. tali pacto . . . . *substantia una sine aliqua confusione persona. Hoc etiam ad Pelagianos pertinet destruendos.* Definit paullo post initium Ps. LXXXI. & in verbis: *quando dignatus est Verbum Caro fieri, & in gratiam nostrae vivificationis occidi. Denique Psalmus iste sic incohat, stetisse in Synagoga Deorum, nec illud omittendum . . . .*

In prima pagina legitur: *Iste Liber fuit ad usum Reverendi Patris Fratris Thedaldi de Casa, quem dum viveret assignavit Armario Fratrum Minorum de Florentia anno Domini 1406. in quo continetur Cassiodorus super Psalterium a primo usque ad Psalmum LXXX.* quae inscriptio repetitur etiam in summo primae paginae margine. Pro Codicis vero custodia folia quaedam adsuta sunt, in quibus continentur Provisiones quaedam Florentinae Reip. a Calendis Maii Anni MCCCLXIX. circa rationes introituum, & exituum multorum Camerae Communis Florentiae.

Codex membranac. Ms. in fol. atlant. Sec. X. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus figuratis & coloratis, num. 256. designatus, quem memorat Franc. Ant. Zacharias in Excursu Litter. per Italiam pag. 222. Constat foliis scriptis 106.

CASSIODORI VARIARUM LIBRI XII. ET DE ANIMA UNUS.

I. pag. 1. MAgni Aurelii Cassiodori Senatoris Viri Clarissimi & Illustris Exquaestoris Palatii, Exconsulis Ordinarii, Variarum Libri XII. cum Prologo, ut in Codice XI. Plutei XVI. sio. supra pag. 122. §. II. Heic tamen omnia sunt anepigrapha. Praecedit instar tituli sequens distichon rubrica exaratum: Cod. IX.

Iure Senator amans offert haec dona magistro,

Cui plus eloquio nulla metalla placent.

Ad calcem vero Libri XII. subiiciuntur Sidonii Epistolae tres item anepigraphae, quae in dicto Codice supra pag. 125. sunt secunda, tertia, & quarta.

II. pag. 124. Eiusdem Liber de Anima, qui tamen in Codice est anepigraphus, praevia Capitum Tabula, ut in Codice XIX. Plut. XVIII. Catalogi Tom. I. pag. 472. §. VI. Denotatur autem numero XIII. tamquam superioris Operis pars. Tam in principio, quam in fine legitur: *Ad usum Magistri Nicolai de Spinellis.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. paene quadrato, Saec. XII. cum initialibus rubricatis, num. 255. designatus. Constat foliis scriptis 134.

S. LEONIS PAPAE SERMONES, ET EPISTOLAE.

I. pag. 1. SErmones S. Leonis Papae num. XCVII. qui collati cum edit. Operum Veneta apud Andream Polettum MDCCXLVIII. duobus in folio Voluminibus, hoc ordine progrediuntur: Cod. X.

Ordo Cod.	*Ordo edit.*
I. pag. 1. Ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum contra Eutychis perfidiam & haeresim.	XXIV.
II. pag. 3. *b.* Sermo Ieiunii decimi mensis	XI.
III. pag. 4. *b.* Sermo de eodem.	XVII.
IV. pag. 5. *b.* Sermo de eodem.	XVIII.
V. pag.	

(1) Non occurrunt inter Cassiodori Prolegomena ad hanc Expositionem in editione curante I. Garetio Venet. per Ant. Groppum MDCCXXIX. Tom. II. fol. Ceterum multae sunt Codicem inter atque editum varietates.

Ordo Cod. *Ordo edit.*

v. pag. 6. Sermo de eodem— xv.
vi. pag. 7. *b.* Sermo de eodem. xvi.
vii. pag. 8. *b.* Sermo de eodem—————— xii.
viii. pag. ead. Sermo de eodem—————— xiii.
ix. pag. 9. *b.* In Nativitate Domini—————— xxi.
x. pag. 11. De eodem—— xxvi.
xi. pag. 12. *b.* De eodem—— xxviii.
xii. pag. 13. *b.* De eodem—— xxvii.
xiii. pag. 15. De eodem—— xxiv.
xiv. pag. 16. De eodem—— xxix.
xv. pag. 18. De eodem—— xx.
xvi. pag. ead. *b.* De eodem— xxv.
xvii. pag. 20. De eodem—— xxiii.
xviii. pag. 21. *b.* De eodem— xxii.
xix. pag. 22. *b.* In Epiphania. xxx.
xx. pag. 23. *b.* De eodem—— xxxiii.
xxi. pag. 25. De eodem—— xxxi.
xxii. pag. 26. De eodem—— xxxii.
xxiii. pag. 27. De eodem—— xxxvii.
xxiv. pag. 28. De eodem—— xxxvi.
xxv. pag. 29. De eodem—— xxxiv.
xxvi. pag. 30. De eodem—— xxxv.
xxvii. pag. 31. *b.* De Quadragesima—————— xl.
xxviii. pag. 32. De Passione Domini (1)—————— lv.
xxix. pag. 33. In Quadragesima. xxxviii.
xxx. pag. 34. *b.* De eodem— xlii.
xxxi. pag. 36. De eodem—— xliii.
xxxii. pag. 37. De eodem—— xliv.
xxxiii. pag. 38. De eodem—— xlv.
xxxiv. pag. 39. De eodem—— xlvi.
xxxv. pag. 40. De eodem—— xxxix.
xxxvi. pag. 41. De eodem—— xlvii.
xxxvii. pag. 42. De eodem— xli.
xxxviii. pag. 43. *b.* De eodem. xlviii.
xxxix. pag. 45. De eodem. Inc. *Dilectissimi nobis, fides vestra nos admonet.* Des. *ut vitam consequamur aeternam, praestante &c.*
xl. pag. ead. *b.* De Passione Domini—————— l.
xli. pag. 46. *b.* De eodem— lix.
xlii. pag. 47. *b.* De eodem— lxx.
xliii. pag. 49. De eodem—— lxii.
xliv. pag. 50. De eodem—— lxvii.
xlv. pag. 51. De eodem—— lx.
xlvi. pag. 52. *b.* De eodem— lxiii.
xlvii. pag. 53. *b.* De eodem— lxi.
xlviii. pag. 54. *b.* De eodem. lxiv.
xlix. pag. 55. *b.* De eodem. lvi.
l. pag. 57. De eodem—— lvii.
li. pag. 58. *b.* De eodem—— lxviii.
lii. pag. 60. De eodem—— lxix.
liii. pag. 61. *b.* De eodem— lxv.
liv. pag. 63. De eodem—— lxvi.
lv. pag. 64. De eodem—— lviii.
lvi. pag. 65. De eodem—— li.
lvii. pag. ead. *b.* De eodem— lii.

lviii. pag. 66. *b.* De eodem— liii.
lix. pag. 67. *b.* De Quadragesima—————— xlix.
lx. pag. 68. *b.* De Passione Domini—————— liv.
lxi. pag. 69. De Quadragesima. Inc. *Ieiunii tempora secundum Scripturas sanctas quatuor sunt.* Des. *& universale hac observatione celebrat.* In Cod. I. Plut. XIV. Catalogi Tom. I. pag. 85. §. CLXI. S. Isidoro tribuitur.
lxii. pag. 70. De Resurrectione Domini. Inc. *Licet omnes solemnitates, dilectissimi, quae in Ecclesiis pro Dei honore celebrantur &c.* Des. *custodiat corda & corpora vestra. Per Dominum &c.* Exstat & in Cod. XXXVII. Plut. XVII. Catalogi Tom. cit. pag. 381. §. VII. eidem Leoni tributus.
lxiii. pag. ead. *b.* De Adscensione Domini—————— lxxi.
lxiv. pag. 71. *b.* De eodem— lxxii.
lxv. pag. 72. *b.* In ieiunio Pentecostes in Letaniis maioribus—— lxxvi.
lxvi. pag. 73. *b.* De Pentecoste. lxxv.
lxvii. pag. 74. *b.* De ieiunio— lxxvii.
lxviii. pag. 75. De Pentecoste & ieiunio—————— lxxiv.
lxix. pag. 76. *b.* De eodem— lxxiii.
lxx. pag. 77. *b.* De ieiunio— lxxix.
lxxi. pag. 78. De eodem—— lxxviii.
lxxii. pag. ead. *b.* De eodem. lxxxix.
lxxiii. pag. 79. De eodem—— lxxxiv.
lxxiv. pag. ead. *b.* De eodem. xc.
lxxv. pag. 80. De eodem—— lxxxv.
lxxvi. pag. 81. De eodem—— xci.
lxxvii. pag. ead. *b.* De eodem. xcii.
lxxviii. pag. 82. *b.* In die ordinationis suae—————— ii.
lxxix. pag. 83. *b.* De eodem. i.
lxxx. pag. ead. In festo Apostolorum Petri & Paulli. Inc. *Apostolici Natalis gaudio, fr. char. Petri & Paulli, quorum hodie beatissimis passionibus iucundamur.* Des. *ac Deo nostro effusione devoti sanguinis consecrarunt.* Inter Sermones S. Maximi in calce Operum S. Leonis cit. edit. num. xxxiii.
lxxxi. pag. 84. Vnde supra. Inc. *Beatissimorum Apostolorum Petri & Paulli inseparabilem fidem, passionemque germanam.* Des. *coram nunc peculiari devota patrocinio gloriatur.* Ibid. xxxiv.
lxxxii. pag. ead. *b.* Vnde supra. Inc. *Beatissimorum Apostolorum passio, fratres, quorum hodie natalem solemniter celebramus, cunctis est honoranda credentibus.* Des. *& piis san-*

(1) Ad hunc Sermonem eadem antiqua manus notavit in margine: *Hic Sermo debet poni in 69. charta in tali signo* ✠

Ordo Cod. *Ordo edit.*

guinis effusione fundarunt. Ibid. xxxv.

LXXXIII. pag. 85. Vnde supra. IV. App. Interim notandum post verba editionis ultima: *nisi quod Petrus ligaveris, aut solveris*, in Codice per alios septem ac decem versus continuari.

LXXXIV. pag. ead. *b*. In festivitate S. Paulli. Inc. *Gemina hodiernae festivitatis nobis, fratres charissimi, renovantur gaudia*. Des. *ut multipliciter consolaretur*.

LXXXV. pag. 86. *b*. De Collectis. VIII.

LXXXVI. pag. 87. De eodem—— IX.

LXXXVII. pag. 88. *b*. De eodem. V.

LXXXVIII. pag. ead. De eodem. VII.

LXXXIX. pag. 89. De neglecta solemnitate—————— LXXXI.

XC. pag. ead. *b*. In Nativitate Apostolorum Petri & Paulli——— LXXX. In editione decem circiter versus in fine longior.

XCI. pag. 90. *b*. In Nativitate Sancti Petri Apostoli—————— III.

XCII. pag. 92. In Nativitate B. Laurentii. Inc. *Sanctum est, fratres, ac Deo placitum, ut natalem B. Laurentii praecipua devotione veneremur*. Des. *confusa torpesceret*. Inter Sermones S. Maximi loc. cit. sub num. XLII.

XCIII. pag. ead. *b*. Vnde supra. Inc. *Sicut Patrum nostrorum, fr. ch.* Des. *& confidenter evasit*.

XCIV. pag. 93. Vnde supra—— LXXXIII.

XCV. pag. 94. In Nativitate Omnium Sanctorum—————— XCV.

XCVI. pag. 95. *b*. Sabbato in ieiunio primi mensis—————— XCIV.

XCVII. pag. 97. De septem fratribus—————— LXXXII.

II. pag. 98. Eiusdem Epistolae XXVI. quarum series cum editis in cit. Tomo collata, sequens est:

Ordo Cod. *Ordo edit.*

I. Ad Palaestinos de Incarnatione Domini—————— XCVII.

II. pag. ead. *b*. Ad Aquileiensem Episcopum—————— VI.

III. pag. 99. Ad Anatolium Episcopum—————— CXXVIII.

IV. pag. ead. *b*. Ad Leonem Augustum Imperatorem—————— CXXXIV. In Codice autem brevior est, & definit in verbis: *sed de utero Virginis Matris assumpsit*, quae incidunt in pag. 223. lin. 13.

V. pag. 100. *b*. Ad Tyribium (1) Episcopum—————— XV.

VI. pag. 104. *b*. Ad Synodum Ephesinam—————— XXIX.

VII. pag. 105. Ad Theodosium Augustum—————— XL.

VIII. pag. ead. *b*. Ad Pulcheriam Augustam—————— XLI.

IX. pag. 106. Ad Martianum, & Faustum Presbyteros—————— XLIX.

X. pag. ead. *b*. Ad Theodosium Augustum—————— LIII.

XI. pag. 107. Ad Pulcheriam Augustam—————— LIV.

XII. pag. ead. *b*. Ad eamdem. LIX.

XIII. pag. 108. Ad Anatolium Episcopum—————— LX.

XIV. pag. 109. Ad Synodum Chalcedonensem—————— LXXII.

XV. pag. ead. *b*. Ad Marcianum Augustum—————— LXXVIII.

XVI. pag. 110. *b*. Ad Anatolium Episcopum—————— LXXX.

XVII. pag. 111. *b*. Ad Episcopos per Siciliam constitutos——— XVI.

XVIII. pag. 113. *b*. Ad Theodorum (2)—————— XVIII.

XIX. pag. 114. *b*. Ad Episcopos per Campaniam, & Picenum, & Thusciam &c. constitutos——— III.

XX. pag. 115. Ad Ianuarium Episcopum—————— XIV.

XXI. pag. ead. *b*. Ad Rusticum Narbonensem Episcopum——— II.

XXII. pag. 117. *b*. Ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem—— XII.

XXIII. pag. 119. *b*. Ad Nicetam Episcopum Aquileiensem——— CXXIX.

XXIV. pag. 120. *b*. Ad Episcopos per Africam constitutos——— I.

XXV. pag. 123. Ad Theodorum Foroiuliensem Episcopum——— LXXXIII.

XXVI. pag. ead. *b*. Ad Leonem (3) Ravennensem Episcopum——— CXXXV.

Hisce autem Epistolis, ferme omnibus, sua praemittuntur argumenta, nulla tamen in fine subiicitur temporis, quo datae sunt, adnotatio.

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIII. cum titulis rubricatis, & initialibus pictis, num. 258. designatus. Constat foliis scriptis 124.

SEVERINI BOETHII DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIAE, ET HORATII QVAEDAM.

Cod. XI.

I. pag. 1. ANicii Mallii Severini Boëthii Exconsulis Ordinarii Patritii de Consolatione Philosophiae Libri V. cum glossis marginalibus & interlinearibus, partim Latinis, partim Italicis manus recentioris, & cum Prologo, ut in Codice XX. Plut. LXXVIII.

(1) In edit. *Turribio*.
(2) In edit. *Dorum*.
(3) In edit. *Neonem*.

LXXVIII. Catalogi Tom. III. pag. 166.

II. pag. 70. Q. Horatii Flacci Ars Poëtica, ut alibi. Heic autem scholia quaedam adsunt marginalia eiusdem antiquae manus.

III. pag. 78. *b.* Eiusdem Epistolarum Libri II. ut alibi. In calce legitur versiculus:

Qui me furatur, vel reddat, vel suspendatur.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. cum initialibus Librorum rubricatis, num. 260. designatus, Constat foliis scriptis 106.

SEVERINI BOETHII LIBER DE TRINITATE.

Cod. XII. I. pag. 1. ANicii Mallii Severini Boethii V. C. & Illustria Exconsulis Ordinarii Patricii Liber, quomodo Trinitas unus Deus, ac non tres Dii, ad Quintum Aurelium Memmium Symmachum, & Illustrem, V. C. Exconf. Ord. atque Patricium socerum, ut in Codice XV. Plutei XIV. Catalogi Tom. I. pag. 118. §. I.

II. pag. 9. *b.* Eiusdem ad S. Ioannem Diaconem Ecclesiae Romanae, utrum Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus de Trinitate substantialiter praedicentur. Ibid. §. II.

III. pag. 10. *b.* Eiusdem ad eumdem, quomodo substantiae in eo quod sint, bonae sint, quum non sint substantialia bona. Ibid. §. III.

IV. pag. 13. *b.* Eiusdem Liber anepigraphus, sed est Fidei Confessio, seu brevis institutio Religionis Christianae. Ibid. pag. 119. §. IV.

V. pag. 19. Eiusdem adversus Nestorium & Eutychen pro Persona & Natura Liber Inscriptus: *Domino sancto ac venerabili Ioanni Diacono Boëthius filius.* Ibid. § V. Tum subditur: *Explicit Liber Boëthii de Sancta Trinitate.* Haec autem Opuscula omnia scholiis sunt marginalibus, & glossis interlinearibus eiusdem antiquae manus instructa.

Codex membranac. Ms. in 4. oblongo Saec. X. cum titulis rubricatis, & num. 259. designatus. Constat foliis scriptis 31.

PLVT. XXIV. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XI.

CODEX I.

PETRI LOMBARDI LIBRI IV. SENTENTIARVM.

MAgistri Sententiarum Libri IV. praevio Prologo, & Capitum tabula, ut in Cod. XXV. Plut. XXI. Catalogi Tom. I. pag. 700. Heic in calce legitur versiculus:

Explicit iste Liber, sit scriptor crimine liber.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, grandiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, initialibus coloratis, & cum glossis aliquot marginalibus, & interlinearibus, num. 262. designatus. Constat foliis scriptis 345.

ALEXANDRI DE HALES SVMMAE THEOLOGICAE LIBER I.

Cod. II. ALexandri de Hales (1) Summae Theologicae, seu Sententiarum Liber I. Inc. *Quoniam, sicut dicit Boëthius in Libro de Trinitate &c.* Des. *sit ergo ad laudem & gloriam Salvatoris terminata est inquisitio de iis, quae pertinent ad inquisitionem Sanctissimae Divinitatis, idest Divinae Veritatis, & Trinitatis, cui est honor &c.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis exaratus, cum initialibus rubricatis, & coloratis, num. 263. designatus. Constat foliis scriptis 120.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. III. ALexandri de Hales Theologicae Summae Liber I. ut in Codice superiore. Heic autem desinit imperfecte in verbis: *ideo Spiritus Sanctus missi dicitur in augmento, licet magis proprie in gratiae primo donatione . . .* Tum in calce paginae adnotatum est manu recentiore: *tria Quodlibeta desiciunt tantum.* In primis vero duabus paginis exaratus est index Quaestionum, quae in hoc Libro pertractantur, alia manu.

Codex membr. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis exaratus, cum litteris Capitum initialibus pictis, num. 264. designatus. Constat foliis scriptis 132.

(1) Alexander Halensis, sive de Hales Monasterio Comitatus Claudiocestrensis, fuit primo ob eminentem scientiam Archidiaconus in Anglicana aliqua Ecclesia, ut ex veteri eius epitaphio constat; deinde circa annum 1230. in Academia Parisiensi clarus; tandem ad Ordinem pauperum Fratrum Minorum se contulit, ac Parisiis anno 1245. fato cessit.

ALEXANDRI DE HALES SVMMAE THEOLOGICAE LIBER II.

Cod. IV. ALexandri de Hales Theologieae Summae Liber II. Inc. *Completis tructatibus de iss, quae pertinent ad speculationem Dei*. Des. *sed ne caeremonialia, numquam idololatriam gentium damnare crederetur*. Praecedit in primis quinque foliis index Rubricarum; in euiua calcę legitur: *Finis Rubricarum secundi Libri Summae Fratris Alexandri*.

In primo folio adnotatum est manu multo recentiore: *Alexander de Hales super secundum Sententiarum Conventus Sancti Marci de Florentia Ordinis Praedic. habitus a Cosmu Ioannis de Medicis*. Tum slia manu item recentiore subiicitur: *Iste Liber est Florentini Conventus Ordinis Minorum, quem habuimus a Fratribus Sancti Marci de Florentia Ordinis Praedicatorum, pro quo dedimus & commutavimus tertium Alexandri, de consensu Reverendi Patris Ministri, videlicet Magistri Nicolai de Spinellis de Florentia, qui tertius erat signatus littera B, coopertus corio rubeo, anno Domini MCCCCXLVI. XXVI. die Mensis Novembris.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saee. XIII. binia columnia, cum litteris initialibus variis coloribua pictis. num. 565. designatus. Constat foliis scriptis 325.

ALEXANDRI DE HALES SVMMAE THEOLOGICAE LIBER III.

Cod. V. ALexandri de Hales Theologicae Summae Liber III. Inc. *Tota Christianae fidei disciplina pertinet ad duo, ad fidem, & intelligentiam Conditoris, & ad fidem atque intelligentiam Salvatoris*. Des. *unde in Cantico ultimo, fortis est, ut mors, dilectio, & sic terminantur illud Symbolum*. Notandum ultimaa duas paginaa, manu Saeculi XV. fuisse suppletaa. In quatuor autem primis foliis tabula legitur Capitum, seu Quaestioonum, quae in hoc Volumine pertractantur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnia, cum initiali Operis littera picta & inaurata, & cum nonnullis correctionibus in margine ab eadem manu, num. 267. designatua. Constat foliis scriptis 264.

(1) De eo aliquid attigimus supra pag. 410. not. 3. Quod autem huic tribuenda sit Lectura ista, patet ex epigraphe Libro IV. praemissa, ubi legitur: *Incipit Liber quartus super Sententias Fratris Alexandri olim Generalis Ministri Ordinis Fratrum Minorum*, & ex alia, quae occurrit post Tabulam Quaestionum, pagina nimirum Codicis 215. quae ita habet, *Lectura Fratris Alexandri olim Generalis Ministri Ordinis Minorum super II. III. & IV. & est ad usum Fratris Nicolai Caccini de Florentia Ord. Minorum*.

ALEXANDRI DE ALEXANDRIA LECTVRA SVPER II. III. & IV. SENTENTIARVM &c.

Cod. VII. I. pag. 1. ALexandri de Alexandria (1) Lectura super II. III. & IV. Librum Sententiarum. Super secundum inc. *Fecit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis immiscuit quaestionibus. Eccl. VIII. in quibus verbis primo ostenditur hominis supernaturalis ortus*. Super quartum des. *proferendo super panem haec verba simpliciter sine alio praemissu: hoc est Corpus meum*. Tum subiieitur alia manu tabula Distinctionum, seu Quaestionum, quae in quatuor Sententiarum Libris pertractantur.

II. pag. 116. Anonymi (2) in secundum Librum Sententiarum Commentarius. Post introductionem, cuius initium est: *Qui vivit in aeternum creavit omnia simul. Eccl. XVIII. a. In his verbis opus creationis sufficienter exprimitur, in quo huius secundi Libri Sententiarum materia intelligitur &c.* Commentarius inc. *Creationem rerum &c. Liber totalis Sententiarum, ut dictum est in principio, in quatuor partes dividitur*. Des. *Deum time, & mandata eius observa, quia mandatorum eius observantia perducit ad vitam, quam nobis praestare dignetur &c.* In fine adsertur elenchus Titulorum huius secundi Libri.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnia, cum initialibus Capitum coloratis, num. 568. designatus. Constat foliis scriptis 267.

ALEXANDRI DE HALES POSTILLA SVPER GENESIM, EXODVM &c.

Cod. VIII. ALexandri de Halea Postilla in aliquot Veteris, & Novi Testamenti Libros, nimirum:

I. pag. 1. In Genesim. Prologus inc. *Principium verborum tuorum veritas, Deus Pater*. Des. *sic est de exemplaribus*. Postilla inc. *In principio &c. Agit Moyses in primo Libro de primordiali rerum creatione*. Des. *quotidie proficiendo perenni vitae reservatur*.

II. pag. 15. In Exodum. Prologus inc. *Erant quinque civitates in terra Aegypti*. Des. *qui omnes a principiis denominantur*. Postilla inc. *Haec sunt nomina &c. Non nominantur nisi undecim filii Iacob*. Des. *nube, profunditate scripturae; aperiente omnia, corda iniquorum; coruscante, bonis*.

III.

(2) In principio adscriptum est maiusculis litteris nomen *Petrus*, ita ut videri possit ipsius Petri Lombardi Sententiarum Liber II. sed ex progressu agnoscitur esse in ipsum Librum Commentarius.

III. pag. 28. In quinque Libros Sapientiales. Prologus in primum, scilicet in Parabolas Salomonis inc. *Dicit Ecclesiast. XXXIX. b. Occulta proverbiorum exquirit sapiens*. Des. *purissimae commendata testae suum saporem servaverant*. Postilla inc. *Parabolae Salomonis &c. Supple, hae sunt, idest Liber iste est de Parabolis Salomonis*. Postilla in quintum, scilicet in Ecclesiasticum, des. *alia ancilla est Isaias, quem post illam Libram, iuvante Domino, proponimus nos lecturos*. Vbi notandum est Postillam in Cantica Canticorum desinere in Capite IV. & in verbis: *& macula culpae mortalis non est in te; ta quo enim macula est, non est membrum Ecclesiae*.

IV. pag. 153. In Psalterium. Prologus inc. *Egredimini filiae Sion, & videte Regem Salomonem*. Des. *qui doctrinam & prophetiam effundit. Eccl. XXIV. cui est omnis laus & gloria &c.* Postilla inc. *Beatus vir qui non abiit &c. Psalmus iste titulum non habet*. Definit in Psalmo: *Super flumina Babylonis*, versu, *quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena*, & in verbis: *Isaiae LXI. rugiemus quasi ursi omnes, & quasi columbae gementes gememus*.

V. pag. 375. In duodecim Prophetas Minores. Prologus inc. *Stabat super XII. boves, ex quibus tres respiciebant ad Orientem &c.* Postilla in Oseam inc. *Verbum quod factum est &c. Liber in duas partes dividitur*. In Malachiam des. *anathemate. I. Cor. ult. omnis qui non amat Dominum Iesum sit anathema maranatha. Amen*.

VI. pag. 403. In Actus Apostolorum. Prologus inc. *Scribe visum, & explana eum super tabulam, ut percurrat qui leget &c.* Postilla inc. *Primum, nominaliter, idest Evangelium, quod dicitur primum respectu secundi, scilicet Actus*. Des. *usque ad XIV. annum Neronis, in quo teatus est, & martyrio coronatus*.

VII. pag. 413. *b*. In Epistolas Canonicas. Prologus inc. *Facies & velum de hyacintho & purpura &c.* Postilla in Epistolam Iacobi inc. *Iacobus &c. Sicut praedictum est, duodecim tribubus scribit*. In Epistolam Iudae des. *in requie sempiterna*.

In primo folio legitur: *Iste Liber fuit ad usum Fratris Sebastiani de Bacellis, qui pertinet Armario Florentini Conventus S. Crucis Ord. Fratrum Minorum, qui bonus pater debitum humanae conditionis exsolvit XI. mensis Maii MCCCCLXVI. cuius benedicta anima requiescat in pace. Amen. In quo sunt Opera Fratris Alexandri de Hales*.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 269. notatus. Constat foliis scriptis 429.

ALEXANDRI DE HALES POSTILLA
SVPER PSALTERIVM.

Cod. IX.

ALexandri de Hales Postilla copiosa & utilis super Psalterium, cum Prooemio, ut in Codice superiore §. IV. Heic quoque est imperfecta, & desinit in Psalmo CVIII. *Deus laudem meam ne tacueris &c.* & in verbis: *sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Vix exit. Gregorius; cum laxaria semel . . . .* Tum sequitur tabula super hanc Postillam ordine alphabetico digesta, & quidem, ut videtur, manu Fratris Thedaldi confecta, cui nota ista praecurrit: *Ista Postilla Magistri Alexandri de Hales Doctoris antiqui, est ad usum Fratris Ioannis Fantini, Ordinis Minorum, provinciae Thusciae, quam habet ad vitam a Conventu Florentino, de licentia Ministri, & consilio Discretorum Florentini Conventus, die III. Decembris MCCCLVIII.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, num. 270. designatus. Constat foliis scriptis 381.

ALEXANDRI DE HALES POSTILLA
SVPER V. LIBROS SAPIENTIALES.

Cod. X.

ALexandri de Hales Postilla super quinque Libros Sapientiales, ut in Codice VIII. huius Plutei §. III. Heic tamen Postilla in ultimum, scilicet in Ecclesiasticum, imperfecta est, & desinit in verbis: *& excepi illam desuper infusam; multam inveni in memetipso . . . . . .* quae in dicto Codice incidunt in pag. 151. *b*. paullo post dimidium col. 1. Cum ipso autem concordat quoad finem Postillae in Librum Canticorum, ac propterea adscriptum legitur ab alia manu: *medietas istius quarti Capituli deficit, & alia quatuor Capitula*.

In ultima pagina describuntur *casus, in quibus fratres non tenentur ad quartam*, qui enumerantur novem, quibus subiicitur: *Consilium Domini Ioannis Andreae* super eodem argumento, in cuius calce subscribuntur

Abbas Canathensis
Dominus Franc. de Fontana, & } Doctores.
Dominus Carlinus de Cremonis

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum notulis aliquot in margine. Constat foliis scriptis 185.

ALEXANDRI DE ALEXANDRIA POSTILLA SVPER EPISTOLAM
PAVLLI AD ROMANOS.

Cod. XI.

ALexandri de Alexandria Postilla super Epistolam Divi Paulli ad Romanos. Pro-

Prologus inc. *Annunciabo tibi quod expressum est tibi in scriptura veritatis. In hoc verbo scripto Dan. X. primò tangitur huius Epistolae caussalis efficiens.* Des. *hos revocat Apostolus ad veram & Evangelicam fidem scribens eis a Corinthe.* Postilla inc. *Paullus Apostolus &c. Haec Epistola dividitur in tres partes, in salutationem, narrationem, & gratiarum actionem.* Des. *notificavit eam Trinitatem, quia ut alia doceantur, quae cepit vel praecepit gentes baptizari in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Explicit Postilla super Epistolam ad Romanos edita a Fratre Alexandro de Alexandria* (1) *Ordinis Fratrum Minorum Generali Ministro, & Sacrae Theologiae Doctore.* Tum subiicitur tabula Quaestionum, quae pertractantur in superiore Postilla.

In ultimo folio adscriptum fuit hoc monumentum: *Anno Domini MCCCXLII. Dominus Gualterius de Francia, Comes Brenne, & Dux Athenarum, in mense Augusti decapitari fecit Dominum Ioannem Bernardini de Medicis, & Guilielmum de Altovitis populares, quorum prior exsistens Lucae Dominus pro Communi Florentiae fecit fugere Dominum Tarlatum de Petramala, propter quam fugam Pisani acceperunt Civitatem Lucanam, quam obsidebant, in octava Apostolorum Petri, & Paulli anno praedicto. Alius exsistens Dominus Aretii pro Communi Florentiae, mentita caussa, ad subiectionem Guelforum Aretii, pecunia mediante, cepit Dominos Petrum & Rodulphum de Petramala cum tribus eorum filiis, & captos misit Florentiam, & depraedatus est bona ipsorum, propter quae dictus Dominus Dux fecit eis capita amputari Florentiae, exsistens Capitaneus Guerrae, & Custodiae Civitatis Florentiae, & omnium ad eam pertinentium.* Tum a capite hoc aliud subiungitur: *Anno praedicto, die octava mensis Septembris, Dominus Gualterius praedictus, convocato Parlamento publico in platea, quae dicebatur Priorum, exivit de loco Fratrum Minorum cum multitudine equitum & peditum munitorum, processit ad dictum locum Parlamenti, conspirantibus secum magnatibus, & ibi per populum parvum, & per magnates, acclamantibus omnibus, factus est Dominus Civitatis Florentiae, & omnium Civitatum & Castrorum ad eam pertinentium ad vitam, & sic introductus fuit in Palatium, quod dicebatur Priorum, & postea in duobus publicis Consiliis confirmatus; & iste est primus, cui Florentini sponte fuerunt subiugati. Hoc totum factum est, quia populares crassi pessime tractabant magnates, & populum parvum, & illos de Comitatu, & vituperabant, & confundebant Commune, & depraedabantur & furabantur bona Communis, inter quos erant praecipui praedatores Antonius Laudi Albizi, Philippus de Magalottis, Iacobus de Albertis, Cenni di Nardo Oricellai, & omnes filii, Barone Cappelli, Caldus (seu Taldus) Valoris, Ardinghelli, Altoviti, Medici, Ricci, Dominus Vgo de Stufa, Corsini, P. . . . ichese Brancacci, Quaratesi, & Bordoni.*

In primo folio legitur: *Istam Postillam super Epistolam ad Romanos, editam a Fratre Alexandro Sacrae Theologiae Doctore, & Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, dedit Armario Florentini Conventus Frater Gerardus de Leonardis de Florentia, quando ivit Romam Inquisitor haereticae pravitatis anno Domini MCCCXXXIX.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, num. 273. notatus. Constat foliis scriptis 122.

ALEXANDRI DE HALES POSTILLA SVPER ECCLESIASTEN.

POstilla Magistri Alexandri de Hales super Ecclesiasten, cum Prologo, qui inc. *Beatus vir cuius est auxilium abs te &c. Hoc intelligitur communiter de quolibet fideli.* Des. *sed in medietate transtuli de Hebraeo.* Postilla inc. *Verba Ecclesiastes, idest concionatoris; filii David, in hoc notatur paterna dignitas.* Des. *sive bonum, sive malum sit, quod est factum supple.* Tum litteris rubricatis subiicitur versiculus: Cod. XII.

Explicit expliceat, ludere scriptor eat.

Exstat in Codice VIII. huius Plutei supra pag. 681. §. III. iunctim cum aliis quatuor Libris Sapientialibus.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, num. 272. designatus. Constat foliis scriptis 90.

PLVTEVS XXV. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. III.

C O D E X I.

PETRI LOMBARDI SENTENTIARVM LIBRI IV.

MAgistri Sententiarum Libri IV. ut in Cod. I. Plut. XXIV. supra pag. 677. Adsunt in hoc uberrimae glossae marginales ab alia manu; in superiore vero primae paginae margine legitur eadem antiqua manu hoc monumentum: *Fuit autem Magister Petrus de Vico Lemononii, de Districtu, floruit autem anno Domini MCLIII. & Gra-*

(1) Verba *Ordinis Fratrum &c.* adiecta sunt manu recentiore.

& Gracianus Magister Decretorum similiter; fuit etiam Episcopus Parisiensis, compilavit Sententias, glossavit Psalterium, & Epistolas Paulli.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, littera grandiori, cum initialibus Capitum pictis, titulis rubricatis, & icone auctoris in littera initiali, num. 274. designatus. Constat foliis scriptis 219.

S. BONAVENTVRAE SVPER SENTENTIAS LIBER I.

Cod. II. S. Bonaventurae Liber primus super Sententias. Inc. *Profunda fluviorum scrutatus est, & absconditu produxit in lucem. Verbum istud sumptum est ex Iob XXVIII.* Des. *ei igitur, qui potest omnia facere superabundanter quam petimus, aut intelligimus, secundum virtutem, quae operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, & in Christo Iesu &c.* Tum sequitur index Quaestionum, quae in hoc primo Libro pertractantur. Concordat cum edit. Operum Veneta per Ioannem Bapt. Albrizium A. MDCCLI. seqq. 4. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 810.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus Capitum rubricatis, num. 275. designatus. Constat foliis scriptis 189.

S. BONAVENTVRAE SVPER SENTENTIAS LIBER II.

Cod. VII. S. Bonaventurae super Sententias Liber secundus. Inc. *Solummodo hoc inveni, quod Deus fecerit hominem rectum, & ipse se infinitis immiscuerit quaestionibus. Sollicite considerati praesentis Libri, scilicet secundi Sententiarum principalem intentionem.* Des. *secundum quod series manifestat duorum Librorum praecedentium, cui est omnis honor, & gloria &c.* ut in cit. edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 1097. Subiungitur deinde ab alis manu index Titulorum, qui in hoc secundo Libro continentur, in cuius calce legitur: *Iste secundus Liber Sententiarum Fratris Bonaventurae habet XLIV. Distinctiones, & habet CCC. & VI. Problemata.*

Codex membr. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum aliquot marginalibus scholiis, num. 281. designatus. Constat foliis scriptis 256.

PLVTEVS XXVI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. II.

CODEX I.

S. BONAVENTVRAE SVPER SENTENTIAS LIBER III.

S. Bonaventurae super Sententias Liber III. Inc. *Deus autem, qui dives est in misericordia &c. Verbum istud scribitur II. ad Ephesios, in quo insinuatur nobis nostrae redemptionis mysterium.* Des. *& mandata dedit secundum quod in hoc Libro explanatum est, sit omnis honor & gloria &c.* Subiungitur in fine tabula Distinctionum huius III. Libri. In cit. edit. Tom. III. a pag. 1. ad p. 913.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, cum Summariis brevibus in margine, & initialibus Capitum pictis, num. 284. designatus. Constat foliis scriptis 189.

S. BONAVENTVRAE SVPER SENTENTIAS LIBER IV.

Cod. VIII. S. Bonaventurae super Sententias Liber IV. Inc. *Unguentarius faciet pigmenta suavitatis &c. Verbum istud scribitur Eccl. XXXVIII. in quo diligentius considerato explicatur, & commendatur materia quarti Libri Sententiarum.* Des. *tunc apparebit Christus vita nostra, & nos apparebimus cum ipso in gloria, ad quam nos perducat Pontifex, & Praecursor noster Iesus Christus &c.* Clauditur Codex tabula Capitum, quae in hoc quarto Libro continentur manu diversa. In cit. edit. Tom. IV. a pag. 1. ad pag. 1115.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum quibusdam Summariis in margine, & litteris initialibus Capitum coloratis, num. 291. designatus. Constat foliis scriptis 354.

FINIS PLVTEI XXVI.

PLV-

PLVTEVS XXVII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VII.

C O D E X I.

S. BONAVENTVRAE SVPER SENTENTIAS LIBER IV.

S. Bonsveoturae fuper Senteotias Liber IV. ut in eit. edit. Tom. IV. Singulis heic Diftinctionibus praemittuntur Capitum argumenta, quae in Libri calce iterum omnia repetuntur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, & icone auctoris in prims pagina, num. 294. defignatus. Cooftat foliis fcriptis 327.

POSTILLA FRATRIS DE TVRONIA SVPER LVCAM.

Cod. III. POftills cuiufdsm Fr. de Turonia fuper Evangelium Lucae (1), cum Prolegomenis, quae inc. *Spiritus Domini fuper me, eo quod unxerit me Deus &c. Confiderantibus nobis aliquod verbum, quod nos introducat in Evangelium Beati Lucae, nullum magis occurrit idoneum*. Def. *quia hoc intenditur ab Evangelifta*. Expofitio in Praefationem Evangelii inc. *Quoniam quidem &c. Impingua oblationem. & da locum medico. Ecc. XXXVIII. Haec fit, quum oratio, five lectio conditur charitatis affectu, fic enim effectum habet medicina*. Def. *dum ne fructum amitterem in faftidientibus, volui brevitate fermonis potius perftringere* (2). Expofitio in Evangelium ipfum inc. *Fuit in diebus Herodis regis Iudaeae &c. Hic poft Prooemium incipit tractatus, qui tamquam fluvius Paradifi in quatuor partes principales dividitur*. Def. *fed in laude Dei & benedictione concludit; omnia enim terminanda funt in Dei laude, & gratiarum actione. Deus enim eft alpha, & omega, principium, & finis; ideo omnis actio debet incipere ab oratione, & terminari in gratiarum actione. Nos ergo de libro finito Omnipotenti Deo gratias agimus, qui eft Deus fuper omnia benedictus. Explicit: hic liber eft fcriptus, qui fcripfit fit benedictus a Domino. Amen.*

In prima pagina occurrunt Tsbulse duae manu Fr. Thedaldi; primae titulus eft: *Tabula fuper Poftillam fuper Lucam Fratris de Turonia, Ordinis Minorum*. Alterius: *Tabula fuper Poftillam Fratris Ioannis de Vallenfis* (3) *fuper Ioannem*. In fummo vero eiufdem primae psginae margine legitur: *Ifte Liber fpectat ad Conventum Florentinum Ordinis Fratrum Minorum deputatus ad ufum Fratri Illuminato de Caponfaccis eiufdem Ordinis*.

Codex membrsnac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 296. defignatus. Conftst foliis fcriptis 156.

TABVLA ALPHABETICA SVPER LIBROS NATVRALIS PHILOSOPHIAE &c.

Cod. IV. TAbula per slphsbetum fuper Libros Naturalis Philofophise, Metaphyficae, & Ethicorum Ariftotelis, praeviis Cspitulis. Inc. *Abftrabere de Libro Phyficorum, quod abftrabentium non eft mendacium*. Def. *homologia & homologia quid funt &c. Explicit tabula fuper Librum Ethicorum*. Tum verficulus:

Qui fcripfit fcribat femper cum Domino vivat.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XII. binis columnis, cum initialibus rubricatis, num. 294. defignatus. Conftst foliis fcriptis 176.

S. BONAVENTVRAE APOLOGIA PAVPERVM.

Cod. VI. FRstris Bonaventorae Apologia pauperum sdverfus calumniatorem, prsevio Prologo, ut in Codice XII. Plutei XV. fupra pag. 476. §. XV. ubi initium, & finem dedimus tam Prologi, quam Apologiae. Heic autem habetur in principio manu diverfa *Tabula fuper totum Opus Bonaventurae facta per alphabetum*.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII.

(1) Hanc Poftillam, licet in exteriore Codicis titulo antiquitus appofitu, nomen S. Bonaventurae praeferat, tamen, quum, excepta aliqua Praefationis particula, diverfa omnino fit ab eius Expofitione edita Tom. VI. Part. I. cit. edit. Venetae, Fratri illi de Turonia, cuius nomen primae ex duabus Tabulis a fe confectis in principio Codicis praefixit Thedaldus, tribuendam duximus.

(2) Haec Prolegomena, licet ordine aliquantum immutato, occurrunt etiam in Cod. V. Plutei VII. fupra pag. 369. §. II. & quidem Fratri Hugoni tributa; fed Poftilla in Evangelium, quae ibi adfertur, ab hac omnino difcrepat.

(3) Fuit ifte Ioannes, natione Anglicus, ex Ordine Fratrum Minorum, Doctor Parifienfis, claruitque circa annum MCCLX. cuius tamen Poftilla fuper Ioannem a Thedaldo indicata, in hoc Codice defideratur.

XIII. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 298. designatus, Constat foliis scriptis 79.

S. BONAVENTVRAE BREVILOQVIVM.

Cod. VII. FRatris Bonaventurae Breviloquium, cum Prologo, qui inc. *Flecto genua mea.* Des. *ad faciliorem memoriam, & lucidiorem contuitum dicendorum, quae VII. partitionibus in septuaginta duobus Capitulis distinguuntur.* Post Capitum tabulam Liber inc. *In principio intelligendum est.* Des. *donec intret in gaudium Dei, qui est trinus & unus Deus benedictus in saecula saeculorum.* Tom. V. cit. edit. a pag. 1. ad pag. 103.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. exeuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, initialibus coloratis, & icone auctoris in prima Operis littera, num. 299. notatus. Constat foliis scriptis 37.

S. BONAVENTVRAE OPERA QVAEDAM, ALBERTI MINERALIA, ET ARISTOT. MAGNA MORALIA BARPTOLEMAEO DE MESSANA INTERPRETE.

Cod. IX. I. pag. 1. S. Bonaventurae Breviloquium, ut in Codice superiore.

II. pag. 26. Eiusdem Apologia pauperum adversus calumniatorem, ut in Codice XII. Plutei XV. supra pag. 476. §. XV.

III. pag. 59. Eiusdem Opusculum de declaratione quorumdam articulorum Regulae Minorum Fratrum. Inc. *Innominato Magistro spiritum intelligentiae & veritatis. Supponis, charissime.* Des. *& si te vocaverit, non recuses. Explicit eliminatio errorum Magistri contra Regulam Beati Francisci, Domino respondente per suum servum Bonaventuram, qui tunc rexit Parisius. Deo gratias.* Exstat Operum Tomo V. cit. edit. a pag. 734. ad pag. 739. sub titulo; *De tribus Quaestionibus ad Magistrum Innominatum.*

IV. pag. 61. Eiusdem Explicatio *In medio &c.* Inc. *In medio Ecclesiae aperuit os eius, & implevit eum Dominus spiritu sapientiae & intellectus &c. Eccl. XVI. In verbis istis docet Spiritus Sanctus.* Des. *descende ad interiora.* In cit. edit. Tom. VIII. a pag. 17. ad pag. 152. sub titulo: *Liber, qui inscribitur Illuminationes Ecclesiae in Hexaëmeron.*

V. pag. 101. Eiusdem de ortu Scientiarum Liber. Inc. *Scientiarum alia est divina, alia humana.* Des. *in prosperis exsultantes. Expliciit explicent.* Hoc Opusculum Ms. servari in hac S. Crucis Bibliotheca adfirmat auctor Vitae S. Bonaventurae pag. 138. cit. edit. Venetae Tomo I. p. 138. & Fabricius Biblioth. *Cat. Lat. Codd. Tom. IV.* Med. Tom. I. pag. 255. Illud autem nuperis annis exscripsit Frater Bonellius Tridentinus ex Observantium Reformatorum Ordine, qui iubente Ministro sui Ordinis Generali novam Operum S. Bonaventurae editionem cudere cogitabat.

VI. pag. 146. Alberti de Mineralibus Libri V. ut in Codice I. Plut. LXXXIII. Catalogi Tomo III. pag. 205. §. XV.

VII. pag. 176. Aristotelis Magnorum Ethicorum Liber, seu potius Libri II. translati de Graeco in Latinum a Magistro Birptolemaco de Messana in Curia Illustrissimi Maynfridi Serenissimi Regis Ciciliae scientiae amatoris de mandato suo (1). Liber primus inc. *Quoniam eligimus dicere de Moralibus, primum utique erit considerandum, mores cuius sint pars.* Liber secundus des. *quare scrutandum utique erit, qualiter oportet uti amico in amicitia, quae est in aequalibus amicis. Explicit Liber Magnorum Ethicorum Aristotelis.* Hinc patet auctor alterius illius versionis eiusdem Operis, quae licet imperfecta, occurrit in Codice VI. Plut. XIII. fin. huius Bibliothecae supra pag. 106. §. VI. utraque enim inter se mirifice concordat.

Notandum, pag. 100. in spatio vacuo, quod superarat aliam manum Sermonem adscripsisse in illa verba: *Prope erat Pascha Iudaeorum, & adscendit Iesus Hierosolymam Io. II.* qui inc. *Quando Iesus adscendit Hierosolymam terrenam, praesertim sabbato olivarum &c.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec XIII. exeuntis, binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 300. designatus. Constat foliis scriptis 188.

B. HVMILIANAE DE CIRCVLIS, ET ALIORVM SS. LEGENDAE.

I. pag. 1. LEgenda Beatae Humilianae de domo Circulorum, quam Legendam Fr. Vitus de Cortonio dictavit (*sic*), qui fuit receptus a Beato Francisco, & fuit Minister in Provincia Romaniae. Inc. *Domino quaedam, Humiliana nomine, filia Viverii de Circulis, civis Florentiae, quum esset annorum XVI. tradita est nuptui a parentibus.* Des. *& omnia iuramento firmavit in praesentia Fratris Vigoris supradicti, & Fratris Hippolyti praedicti anno Domini MCCXLVII.* Tum sequitur Hymnus, & Oratio. Aliud huius Vitae exemplar habes in Cod. Gadd. Plut. LXXXIX. inf. num. XXIV. Cat. Tom. III. pag. 384. §. I. ubi iam monuimus omnia haec edita fuisse ex hoc eodem Codice in Actis SS. Tom. IV. Maii sub die xix. Heic autem in principio recensentur testes de vita eiusdem Beatae Humilianae, & in fine adsertur Capitum tabula. Cod. XI.

II. pag. 33. Vita Beati Ioannis de Alver-

X x

(1) Hanc versionem ex hoc Codice memorat Cl. Mehus in Vita Ambrosii pag. CCV. quem vide.

vernia, cum Prologo, ut in eitato Codiee §. II.

III. p. 42. Legenda Sanctae Elisabeth. Inc. *Elisabeth illustris Regis Hungariae filia, genere nobilis*. Desinit, ut videtur imperfecte in verbis: *quod ille aegre ferens, tantam eius inobedientiam relaxare noluit, donec usque ad carnificem* . . . . spatio ad reliqua supplenda relicto.

IV. pag. 44. Legenda euiusdam Virginis de Antiochia, quam descripsit Beatus Ambrosius in Libro Virginum, & quidem Italice.

V. pag. 45. Legenda S. Catharinae, Italice.

VI. pag. 47. *b.* Legenda S. Felicitatis, item Italice.

Codex membranac. Ms. in 8. Saec. XIV. partim Latinus, partim Italicus, binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis. Constat foliis scriptis 49.

PLVT. XXVIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. XII.

CODEX I.

S. THOMAS IN PRIMVM SENTENTIARVM.

S. Thomae de Aquino, Ordinis Fratrum Praedicatorum, Commentarius in primum Librum Sententiarum Magistri Petri Lombardi, in cuius calce subditur index Distinctionum, & rerum notabilium per alphabetum, & scholia quaedam Codicem claudunt. Exstat in edit. Operum Veneta apud Dominicum Nicolinum & socios anni MDXCIII. fol. Tom. VI. a pag. 1. ad pag. 146.

In superiori margine postremae paginae notatum est: *Iste Liber est deputatus ad usum Fratris Alexandri de Sancta Lucia Florentini, Pretium quinque florenorum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 304. designatus. Constat foliis scriptis 126.

PETRI LOMBARDI SENTENTIARVM LIBRI IV.

Cod. II. PEtri Lombardi Sententiarum Libri quatuor, praevio Prologo, & singulis Libris Capitum tabula, ut in Cod. XXV. Plutei XXI. Catalogi Tom. I. pag. 700

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, grandiori littera exaratus, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 303. designatus. Constat foliis scriptis 202.

S. THOMAS SVPER LIBRVM IV. SENTENTIARVM.

Cod. III. S. Thomae de Aquino super Librum quartum Sententiarum Petri Lombardi Commentarius, ut in cit. edit. Tomo VIII. a pag. 1. ad pag. 268. Heic autem in fine sequuntur *Problemata super quartum Fratris Thomae de Aquino*.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 305. notatus. Constat foliis scriptis 307.

S. THOMAE IN ISAIAM, ET ANONYMI IN IOB COMMENT.

I. pag. 1. S. Thomae de Aquino Lectura super Isaiam Prophetam, ut in cit. edit. Tom. XIII. a pag. 1. ad pag. 51. Tum adiicitur versiculus: Cod. IV.

Laus tibi sit, Christe, quia transivit labor iste.

II. pag. 44. Anonymi Postilla super Iob. Inc. *Vir erat in terra Hus, nomine Iob. Sicut verbum propositum est Libri Beati Iob principium, ita potest esse in ipsum Librum introductorium; exprimit enim nobis ipsius Libri caussam materialem, finalem, & formalem*. Desinit in Capite XXVIII. & in verbis: *quod non dicit Angelos latere sapientiam; sed unde venit sapientia* . . . . Imperfectum Opus.

Pro Codicis tegumento duae compactae sunt paginae, Collectionis Canonicae partem continentes.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 306. notatus. Constat foliis scriptis 126.

S. THOMAE CATENA AVREA SVPER MATTHAEVM, ET MARCVM.

I. pag. 1. S. Thomae de Aquino Catena Aurea super Evangelium Matthaei, Cod. V.

thaei, praevia Epistola *Sanctissimo, ac Reverendissimo Patri Domino Vrbano Papae IV.* ut in Operum Tom. XV. a pag. 1. ad pag. 101. t.

II. pag. 212. Eiusdem initium Expositionis in Marcum, praevia Epistola *Reverendo in Christo Patri Ambaldo* (1). *Basilicae XII. Apostolorum venerabili Presbytero Cardinali.* Progreditur autem usque ad Caput: *Et factum est in diebus illis venit Iesus a Nazareth Galilaeae &c.* ut ibid. a pag. 102. ad pag. 103. lin. 10. Integram habes in Codice sequenti.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum textu Evangeliorum crassiori littera exarato, initialibus coloratis, & quibusdam pictis, inter quas observandae sunt initiales Epistolarum, in quibus auctor cuidam Expositiones suas offerens depictus est, num. 307. designatus. Constat foliis scriptis 214.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. VI. I. pag. 1. S. Thomae de Aquino Catena Aurea super Matthaeum, praevia Epistola, ut in Codice superiore §. I.

II. pag. 187. Eiusdem Catena Aurea super Marcum, praevia Epistola, ut in Codice superiore §. II. Heic autem est integra, & habetur Tom. XV. a pag. 102. t. ad pag. 134.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. ab eadem manu qua superior exaratus. num. 308. designatus. Constat foliis scriptis 259.

S. THOMAE EXPOS. SVPER IOANNEM, IOB, ET MATTHAEVM.

Cod. VII. I. pag. 1. EXpositio Evangelii Beati Ioannis Evangelistae, secundum Sanctum Thomam de Aquino, Ordinis Fratrum Praedicatorum, cum Prologis duobus, ut in edit. Tom. XIV. a pag. 1. ad pag. 110. Heic autem post verba Psalmi XXXIX. *annunciavi, & loquutus sum: multiplicati sunt super numerum*, quibus Expositio clauditur in editione, ita prosequitur Codex: *Haec ergo sunt, quae ego Frater Raynaldus de Piperno* (2), *Ordinis Praedicatorum, ad preces quorumdam sociorum, & specialiter ad mandatum Reverendi Patris Domini Praepositi Sancti Adimari, post Fratrem Thomam de Aquino, quasi qui colligit racemos post vindemiam, utinam non diminute, collegi; ubi de bene dictis Deo inspiranti laudes, magistro dicenti, grates a legentibus referantur; sed de minimis bene dictis, mihi tantum attribuendis, veniam, labor & imperitia impetrent; charitas vero, quo labor assumitur orationum suffragia mereatur.* Tum versiculus:

Laus tibi sit, Christe, quoniam labor explicit iste.

II. pag. 146. S. Thomae Expositio Libri Beati Iob, cum Prologo, ut in Tom. XIII. a pag. 1. ad pag. 49.

III. pag. 202. Eiusdem Expositio Evangelii B. Matthaei, cum Prologo, ut in Tom. XIV. a pag. 1. ad pag. 89. Heic autem in fine legitur: *Explicit Lectura S. Thomae de Aquino de Ordine Fratrum Praedicatorum, quam retulit Magister Leodegarius Bissuntinus &c.*

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XV. ineuntis, binis columnis, cum initialibus coloratis, & pictura in principio, in qua auctorem diademate aureo redimitum, & Librum apertum prae manibus tenentem videre est, num. 310. designatus. Constat foliis scriptis 305.

D. THOMAE CATENA AVREA SVPER LVCAM, ET IOANNEM.

I. pag. 1. D. Thomae Catena Aurea super Evangelium Lucae, cum Prologo, ut in edit. Tom. XV. a pag. 134. t. ad pag. 211. Cod. VIII.

II. pag. 174. Eiusdem Catena Aurea in Ioannem, item cum Prologo, ut ibid. a pag. 211. t. ad pag. 275. t.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum textu Evangeliorum grandiori littera exarato, & ab eadem manu, ut videtur ac Codex quintus, & sextus huius Plutei exaratus, num. 309. designatus. Constat foliis scriptis 313.

S. THOMAE POSTILLA SVPER IOANNEM.

S. Thomae de Aquino Postilla super Evangelium Ioannis, ut in Cod. VII. huius Plutei supra pag. 693. §. I. In prima pagina legitur: *Liber Fratris Guidonis . . . . . . Ordinis Min.* Cod. IX.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, num. 312. designatus. Constat foliis scriptis 135.

S. THOMAE EXPOSITIO SVPER EPISTOLAS PAVLLI.

S. Thomae de Aquino, Ordinis Praedicatorum, Expositio super Epistolas Paulinas, cum Prologo, ut in Tom. XVI. a pag. 1. ad p. 213. Cod. X.

(1) In edit. *Hanibaldo*.

(2) Fuit Monachus Dominicanus, Theologus, & Concionator, ut videtur e Priverno Campaniae municipio oriundus, discipulus, & comes individuus S. Thomae, cuius haec exstat Postilla in Ioannem, ab ipso quidem congesta, sed a D. Thoma emendata. unde inter eius Opera legitur. De hoc vide Echardum & Quetifum de Scriptor. Praedicator. Tom. I. pag. 382.

dae Partis Summae Theologiae, cum indice Capitum in fine, ut in Cod. I. huius Plutei.

Codex membranac. Ms. in fol Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, eiufdem manus, ac dictus Codex I. & num. 318. defignatus. Conftat foliis fcriptis 241.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. V. FRatris Thomae de Aquino, Ordinis Fratrum Praedicatorum, prima Pars fecundae Partis Summae de Theologia, cum indice Capitum in fine, ut in Codice fuperiore. In utroque tegumento legitur: *Ad ufum Magiftri Nicolai de Spinellis.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis num. 319. defignatus. Conftat foliis fcriptis 216.

S. THOMAE SECVNDA PARS SECVNDAE.

Cod. VI. FRatris Thomae de Aquino, Ordinis Praedicatorum, fecunda Pars fecundi Libri Summae, cum indice Capitum in fine, ut in Tom. XI. cit. edit. Parte II. a pag. 1. ad pag. 478. In calce legitur verficulus:

Explicit expliceat, ludere fcriptor eat.

Codex membranac. Ms. in fol. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, & rudi pictura in principio, quae auctorem adftantes difcipulos docentem exhibet, num. 320. notatus. Conftat foliis fcriptis 226.

S. THOMAE TERTIA PARS SVMMAE.

Cod. VII. FRatris Thomae de Aquino tertia Pars Summae, cum indice Quaeftionum in fine, ut in Tomo XII. a pag. 1. ad p. 298.

Occurrunt in calce Codicis monumenta duo, quae quum aliqua ex parte rafura expuncta fint, ita difficulter legimus. Primum eft: *Ego Frater Dionyfius confiteor me accepiffe tres florenos mutuo a Fratre Nicolao de Taderto pro debito afarario, quo incumbebam, eidem pro campana ficada, ideo indigenavi fuper iftum tertiam pro tribus florenis, & promiffo reddendo ad fuum beneplacitum, quando ipfe a me volebat repetere hoc fcripfi manu propria, & quod poffit eam fubpignorare etiam fratribus . . . .* Alterum eft: *Ifta tertia Pars Sancti Thomae eft Fratris Benedicti . . . . de Berzingellis de Florentia, Ordinis Fratrum . . . . . quam emit a Conventu Florentino, pretium autem huius eft tribus florenis.*

Codex membranac Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum litteris initialibus coloratis num. 321. diftinctus. Conftat foliis fcriptis 191.

S. THOMAE QVAESTIONES, ET ANONYMI VARIA.

I. pag. 1. QVaeftiones difputatae a Sancto Thoma de Aquino, quarum prima eft de Scientia Dei, ultima de Raptu Paulli. Exftant in cit. edit. Tom. VIII. Parte II. a pag. 296. t. ad pag. 384. t. lin. a. Cod. VIII.

II. pag. 53. *b.* Anonymi Expofitio in Evangelium S. Ioannis, quod in fine Miffae recitatur, cum Prooemio, quod inc. *In gutture tuo fit tuba &c. Ofee VIII. Verba haec Operi convenire videntur &c.* Expofitio inc. *In principio erat Verbum &c. Intentio Ioannis in hoc Evangelio eft Divinitatem Chrifti mundo manifeftare.* Def. *& hanc expofitionem ponit Origenes. Ioannes teftimonium perhibet de ipfo.*

III. pag. 57. *b.* Anonymi (1) Expofitio in Prologos, & Epiftolas, quas D. Hieronymus variis Scripturae Sanctae Libris a fe Latine redditis praemifit. Praecurrunt Prolegomena varia, quorum initium eft: *Repleta eft terra fcientia Domini, ficut aquae maris operientes &c. In verbo propofito, quod fcribitur Ifaiae XI. defcribitur excellentia Sacrae Scripturae &c.* Prolegomenia fuccedunt verfus hexametri XII. in perfona expofitoris, qui inc.

Partibus expofitis textus, nova cura cor angit.

Def.

Ut flet opus, fer opem, calamum rege, fis mihi fautor.

Expofitio in Epiftolam D Hieronymi ad Paullinum inc. *Frater Ambrofius &c. Ad evidentiam huius epiftolae, quam fcribit Hieronymus ad Paullinum Presbyterum notandum eft, quod Paullinus Presbyter elegantis fuit ingenii.* Expofitio Prologi in Apocalypfim def. *feptem vifiones, fcilicet fecundum feptem Ecclefias, quibus fcribit, fecundum feptem ftatus Ecclefiae generalis.* Tum fubiicitur diftichon:

Finitur labor iste; laus Chrifto grata fit oris,
Qui fit fcriptoris requies, merce[s]que laboris.

Tum alii *verfus*, ut dicuntur, *utiles ad retinendum memoriter nomina, & ordinem Librorum Bibliae*, nullius tamen momenti. Tandem fequitur tabula Quaeftionum, de quibus in Tractatu de Sacramentis differitur.

IV. pag. 96. Redeunt aliae Quaeftiones Anonymi, quarum prima *de fcientia Chrifti* inc. *Quaeritur de fcientia Chrifti, fecundum quod Verbum, utrum fe extendat ad infinita?* Et

(1) Forte auctor eft Gilbertus cognomento Crifpinus, cuius Expofitionem Prologorum S. Hieronymi in Libros Veteris Teftamenti tantum exhibet Codex MCLX. Biblioth. Taurin. Catalogi Tomo II. pag. 388.

Et quod sic, ostenditur prima auctoritate Augustini XII. de Civitate Dei Cap. XVIII. Vltima *de Paupere valido* des. *quum enim omnibus sit cavenda otiositas, tamquam sentina omnium vitiorum, potissime iis cavenda est, qui se perfectam Evangelicae adstrinxerunt.*

V. pag. 139. *b.* Anonymi introductio in explanationem Libri Sententiarum. Inc. *Ostendit mihi Angelus flumen aquae vivae splendidum tamquam crystallum &c. XXII. Apoc. Io. Verbum istud, in quo signantur caussae introductoriae in Librum Sententiarum.* Des. *haec est erga doctrina praeceptibilium. Secundo subiicitur doctrina exemplorum, quae sic dividitur.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, num. 322. designatus. Constat foliis scriptis 143.

S. THOMAE SCRIPTVM SVPER LIBRIS PHYSICOR. ET METAPHYS. ARISTOTELIS.

Cod. IX. I. pag. 1. S. Thomae de Aquino Scriptum super VIII. Libris Physicorum Aristotelis, ut in Tomo II. a pag. 1. ad pag. 133.

II. pag. 84. Eiusdem Scriptum super duodecim Libris Metaphysicae eiusdem Aristotelis, ut in Tomo IV. a pag. 1. ad pag. 166.

In ultima pagina scripta arant nomina quorumdam possessorum, postea penitus crasa, sicuti etiam in primo folio, in quo haec tantum verba suparsunt: *pretii florenorum quinque.* Tum haec alia notitia subiungitur: *Iste Liber est Magistri Angeli, filii olim Magistri Iacobi de Prato Doctoris eximii. Istum Librum dimisit Magister Iacobus de Prato, Medicinalis scientiae Professor, pro remedio animae suae, quem Librum assignavit Conventui Frater Andreas de Mausitana Confessor praedicti Magistri.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus Capitum litteris coloratis, num. 323. designatus. Constat foliis scriptis 189.

S. THOMAE SCRIPTVM SVPER VARIOS ARISTOTELIS LIBROS.

Cod. X. I. pag. 1. S. Thomae Scriptum super Libros X. Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum, ut in Tomo V. a pag. 1. ad pag. 142.

II. pag. 93. Eiusdem Scriptum super Librum de Caussis, ut in Tom. IV. a pag. 1. ad pag. 14.

III. pag. 108. Eiusdem Scriptum super III. Libros de Anima, ut in Tomo III. a pag. 1. ad pag. 54.

Ad calcem Scripti super Librum de Caussis pag. 107. *b.* legitur haec notitia: *Iste Liber spectat ad Conventum Flor. Fratrum Minorum, deputatus ad usum Fratris Iuvenalis de Florentia.*

Codex membranac. Ms. In fol. min. Saec. XIII. binis columnis, duplici manu exaratus, & num. 324. designatus. Constat foliis scriptis 159.

S. THOMAE COMMENTARIVS SVPER XII LIBROS METAPHYS. ARISTOTELIS.

S. Thomae Commentum super XII. Libros Metaphysicae Aristotelis, initio mutilum; licet autem antiqua manus adnotaverit in principio: *Principium quaere charta 6. b. universalia*; alia tamen inferius addidit *manca*. Integrum habes supra in Cod. IX. huius Plutei §. II. Cod. XI.

In calce variae leguntur subscriptiones, nimirum, prima: *Finita autem est ista Sententia anno Domini MCCXCII. intrante Aprile.* Secunda: *Istud Scriptum est Fratris . . . . itii . . . . & est istum librarium Turonensium.* Tertia: *Istud Scriptum est ad usum Armarii Florentini Conventus, quem recuperavit Fr. Benedictus de Cavalcantibus quondam existentem Bononiae perditum. Deo gratias.* Quarta tandem: *Istud Scriptum est ad usum Petri . . . . . de Florentia, Ordinis Minorum Fratrum . . . . . constitit florenos quatuor &c.*

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIII. exeuntis, binis colomnis, num. 325. designatus. Constat foliis scriptis 174.

S. THOMAE, ROBERTI, ET PETRI DE ALVERNIA SVPER QVOSDAM ARIST. LIBROS COMMENT.

I. pag. 1. SCriptum Thomae de Aquino super Aristotelis Libros duos priores de Caelo, & Mundo, ut in edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 60. In calce clauditur hac epigraphe: *Explicit Sententia Fratris Thomae super secundum Librum de Caelo & Mundo. Deo gratias.* Cod. XII.

II. pag. 39. *b.* Sententia Roberti super tertium & quartum Librum Aristotelis de Caelo. Inc. *De primo quidem igitur Caelo &c. Postquam Philosophus complevit considerationem de corporibus simplicibus.* Des. *aliqualis ars vel aliis assequendi ipsum vel simpliciter, vel in parte. Explicit Sententia Roberti super quartum de Caelo.*

III. pag. 57. Magistri Petri de Alvernia Scriprum super Libros IV. Meteororum Aristotelis. Inc. *Philosophus in primo Physicorum proponit innata ex certioribus, & notioribus nobis*

sis via. Des. *nefas mihi reputa, & manifestum ingratitudinis signum*. Memorat hoc Scriptum Fabricius Bibl. Med. Tom. V. pag. 240.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. ineuntis, binis columnis, num. 326. designatus. Constat foliis scriptis 121.

PLVTEVS XXX. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. VI.

C O D E X I.

MAGISTER SENTENTIARVM.

PEtri Lombardi Sententiarum Libri IV. ut in Codice XXV. Plut. XXI. Catalogi Tomo I pag. 700. Tum sequens distichon in calce legitur:

In numero cleri quisquis probat optat haberi,
Est opus ut scriptis iugiter meditetur in istis.

In primo folio habetur: *Iste Liber est ad usum Fratris Nicolai Chaccini de Flor. qui pertinet Armario Conventus Sanctae Crucis de Flor. Ordinis Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. binis columnis, cum scholiis aliquot in principio, titulis, & initialibus rubricatis, num. 327. designatus. Constat foliis scriptis 303.

RICHARDVS DE MEDIAVILLA SVPER PRIMVM SENTENTIARVM.

Cod. II. SCriptum super primum Librum Sententiarum editum a Fratre Richardo de Mediavilla, Ordinis Minorum (1). Inc. *Virum Theologia possit esse scientia evidens viatori*. Des. *sic & in aliqua, non ut ostensum est supra*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum litteris initialibus coloratis. Constat foliis scriptis 93.

RICHARDVS SVPER II. SENTENTIARVM.

Cod. V. SEcundus Richardi super Sententias. Inc. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Haec verba, quae scripta sunt Ioannis prima, sic possunt exponi &c.* Des. *hic salvus esset, ad quam salutem per obedientiae perseverantiam nos perducere dignetur, & specialiter me D. N. I. C. qui cum Patre &c.* Tum subiiciuntur *Tituli Quaestionum secundi Libri super Sententias editi a Fratre Richardo de Mediavilla, Ordinis Fratrum Minorum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, rudi pictura in principio, & icone auctoris in littera initiali, num. 331. designatus. Constat foliis scriptis 176.

RICHARDVS SVPER IV. SENTENTIARVM.

FRatris Richardi de Mediavilla, Ordinis Minorum, quartus Liber super Sententias, cum tabula Rubricarum in fine. Inc. *Innova signa, & immuta mirabilia, glorifica manum & brachium dextram*. Des. *parutus essem humiliter tractare*. Cod. X.

In prima pagina legitur: *Iste Liber spectat ad Conventum Flor. deputatus ad usum Fratri Rodulpho Flor. de Ordine Fratrum Minorum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, & rudi pictura in principio, ubi auctorem Franciscanos docentem videre est, num. 335. designatus. Constat foliis scriptis 256.

RICHARDI QVAESTIONES.

RIchardi de Mediavilla Quaestiones, praevio versiculo: Cod. XI.

Dulcis Maria sit mihi, duxque, via.

Inc. Quaeritur, *utrum Deus sit summe simplex*. Des. *& obscura explanare, prout sciens & possem*. Post Quaestionum tabulam ab alia adiectam manu, legitur: *Iste Liber est Armarii Conventus Flor. Deo gratia sit. Amen*. Tum alius versiculus:

Quam manibus mando, sine manibus omnia tango.

Iste Liber Quaestionum est ad usum Fratris Guillelmi Banchi Ordinis Minorum. Et paullo inferius: *Frater Ioannes de Plebe studuit hic*.

Co-

(1) Anglus, Oxoniae, & Parisiis Philosophiae, Iurisprudentiae, & Theologiae Scholasticae operam dedit, obiitque circa annum MCCC. Scripsit Quaestiones in Magistrum Sententiarum, quae cum Quodlibetis Theologicis LXXX. prodierunt Venetiis A. MDIX. & alibi.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, num. 337. designatus. Constat foliis scriptis 180.

ALIVD EXEMPLAR.

Cod. XII. FRatria Richardi de Mediavilla, Magistri in Theologia, de Ordine Fratrum Minorum, Quaestiones, seu Quodlibeta, cum indice eorumdem in fine, ut in Codice superiore.

In primo folio legitur: *Ad usum Magistri N. de Spinellis, Ordinis Minorum.*

Codex membranac Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, num. 338. notatus, Constat foliis scriptis 122.

PLVTEVS XXXI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

C O D E X I.

PETRVS LOMBARDVS.

PEtri Lombardi Sententiarum Libri IV. praevio singulia Capitum elencho, ut in Codice XXV. Plutei XXI. Catalogi Tomo I. pag. 700.

Habetur in principio Excerptum *ex Hilarii tertio Libro de Synodis; quomodo unu dicitur substantia trium*, & quidem ab eadem manu, cui totius Codicia scripturam debemus, exaratum. Inc. *Multi unum substantiam Patris & Filii praedicant, ut videri possint, non id pie magis quam impie praedicare*. Des. *ideo, quum sit una Trinitas, unus est Deus, quia inseparabiliter sint unius eiusdemque substantiae, vel, si hoc melius dicitur, essentiae.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. binis columnia, cum titulia, & initialibus rubricatia. Constat foliis scriptia 142.

PRIMVS SCOTI SVPER SENTENTIAS.

Cod. II. PRimus Scoti super Sententiaa. Inc. *Vtrum homini pro statu ista sit necessarium aliquam doctrinam spiritualem supernaturaliter inspirari*. Des. *unde omnis nostra volitio potissime debet ordinata esse ad finem ultimum, qui est alpha, & omega principium. & finis, cui sit honor &c.* Tum sequitur tabula Quaestionum huius primi Libri.

Codex membranac. Ms. in 4. maiori Saec. XIV. binia columnis, cum initiali Operis littera depicta, num. 340. designatua. Constat foliis scriptis 140.

PRIMVS SCOTI SVPER SENTENTIAS, GOTHEFRIDI ET ANONYMI QVAESTIONES.

I. pag. 1. PRimua Scoti super Sententias, ut in Codice superiore. Cod. III.

II. pag. 111. Gothefridi Anglici (1) Quaestionum Liber primus, & para secundi. Ille inc. *Quaeritur utrum ex conceptu creaturae possimus devenire in conceptum proprium Dei*. Hic vero desinit in verbis: *quod si ille locus alius applicaretur* . . . . Codex enim hoc loco mutilatus est.

III. pag. 159. Aliae Quaestionea item sine titulo. & ab alia manu recentiore. Inc. *In generali vestra disputatione fuerunt quaesita plura, respicientia Deum, & creaturas*. Des. *& ideo beati dicuntur esse in aevo, quia in ipsa beatitudine sunt sine fine, ad quam nos &c. Et per dicta patet responsio ad argumenta*. Sunt autem Quaestiones numero XXI. & in ipsarum limine, ac propemodum in summo primae paginae margine legitur: *Detur Fratri Iuvenali Bach.* (2) *Florent.*

In primo folio addita est ab alia manu tabula Quaestionum, quae pertractantur in Opere illo incompleto, quod paragrapho II. recensuimus, eique praefigitur titulus: *Primus Scoti, & primus & secundus incompletus Gottofredi Anglici. ad usum Fratris Nicolai Caccini de Florentia Ordinis Minorum*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. & XIV. binis columnis, & varia manu, cum initiali primi Operis depicta, num. 341. notatus. Constat foliis scriptis 165.

SE-

(1) Huic enim tribuuntur in Epigraphe ab antiqua manu, quae ferme omnes huius Bibliothecae Codices suis instruxit titulis, in principio Voluminis de more posita. Forte autem est Godfridus Cornubiensis, Anglus, Carmelita, circa annum Christi MCCCXL. clarus, cuius, praeter alia, commentarios etiam in Libros IV. Sententiarum memorat Fabricius Bibl. Med. Tom. III. pag. 67. col. 2.

(2) Forte *Bachalario*.

SECVNDVS SCOTI SVPER SENTENTIAS.

Cod. V. SEcundus Scoti ſuper Sententias, cum indice Quaeſtionum ad calcem. Inc. *Circa creationem &c. In hoc ſecundo tractat Magiſter de Deo quantum ad cauſſalitatem.* Deſ. *ita eſt a Deo, quoniam ex ipſo, & in ipſum ſunt omnia; ipſi honor &c.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, difficillima ſcriptura, cum initialibus Capitum coloratis, num. 343. notatus. Conſtat foliis ſcriptis 72.

SCOTI III. ET IV. SVPER SENTENTIAS.

Cod. VI. I. pag. 1. TErtius Scoti ſuper Sententias, cum tabula Quaeſtionum in fine. Inc. *Circa Incarnationem quaero primo de poſſibilitate, utrum poſſibile fuerit naturam humanam uniri Verbo in unitate ſuppoſiti.* Deſ. *iugum meum ſuave eſt, & onus meum leve, cui ſit honor &c. Explicit Liber tertius Subtilis Doctoris Fratris Ioannis Duns, de Ordine Fratrum Minorum.*

II. pag. 61. Eiuſdem quartus ſuper Sententias. Inc. *Samaritanus ille piiſſimus ſpoliatum videns hominem &c.* Deſ. *permanet in eis iuſtae retributionis damnatio, a qua nos cuſtodire dignetur, qui eſt benedictus in ſaecula.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 344. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 242.

SCOTI QVODLIBET.

Cod. VII. VEnerabilis Magiſtri Ioannis Scoti, Doctoris Sacrae Theologiae, de Ordine Fratrum Minorum, Quodlibet Quaeſtiones continens XXI. Inc. *Cunctae res difficiles, ait Salomon Eccl. I.* Deſ. *tamen ex hoc nihil novum ponimus in Deo, ut dictum eſt, per quod ſolutae ſunt rationes.* Tum ſubditur: *Quodlibet Venerabilis Magiſtri Fratris Ioannis Scoti, Doctoris Sacrae Theologiae, de Ordine Minorum Fratrum, exit feliciter.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XV. ineuntis, cum initialibus coloratis, & num. 346. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 110.

SCOTI, IAC. DE AESCVLO, ET GVILLELMI QVODLIBETA.

Cod. VIII. I. pag. 1. MAgiſtri Ioannis Scoti, Ordinis Fratrum Minorum, Quodlibet, cum tabula Quaeſtionum, ut in Codice ſuperiore.

II. pag. 51. Fratris Iacobi de Aeſculo Ordinis Fratrum Minorum Quodlibet. Inc. *Quia teſte Beato Io. Apoc. 1. Deus eſt principium & finis omnium.* Deſ. *ex actiua circumſcriptione eiuſdem loci cauſſaretur.* Tum ab alia, ut videtur, manu quatuor ſubiiciuntur medicamenta, I. *ad viſum clarificandum, & lacrymas reſtringendas*, II. *ad regenerandos capillos*, III. *ut capilli creſcant ubi volueris*, IV. *ut perpetuo auferantur.*

III. pag. 63. Eiuſdem aliud Quodlibet. Inc. *Convenienter quaerebatur, utrum accidentia in Sacramento altaris habeant propriae rationem ſuppoſiti.* Deſ. *concedo, quia concludit verum. Explicit Quodlibet Fratris Iacobi de Aeſculo, Ordinis Fratrum Minorum, Magiſtri Sacrae Theologiae.* Tum ſequitur tabula continens titulos Quaeſtionum huiuſce Quodlibeti, & cui ſuccedunt ſcholia quaedam alterius manus.

IV. pag. 79. *b.* Quaeſtiones Magiſtri Guillelmi Amoye Anglici, Lectoris Bononiae, uſque ad finem. Inc. *Utrum intellectus agens ſit ſubſtantia ſeparata; & arguitur quod ſic.* Deſ. *finis enim in ſuo genere cenſendi eſt cauſſa per ſe.* Licet autem Quaeſtiones iſtae ad Metaphyſicam utplurimum pertinentes, diverſis manibus ſint exaratae, tamen quum in titulo adlato adiectum fuerit *uſque ad finem*, eas ſub unius auctoris nomine duximus comprehendendas.

Codex membranac. Ms in 4. maiori, Saec. partim XIV. & partim XV. binis columnis, varia manu, cum initialibus coloratis, num. 347. deſignatus. Conſtat foliis ſcriptis 126.

IO. SCOTI QVODLIBET, ET QVAESTIONES IN METAPHYSICAM ARISTOTELIS.

I. pag. 1. VEnerabilis Magiſtri Fratris Ioannis Scoti, Doctoris Sacrae Theologiae, de Ordine Fratrum Minorum, Quodlibet, ut in Codice VII. huius Plutei. Cod. IX.

II. pag. 64. Eiuſdem Quaeſtiones ſuper IX. Libros Metaphyſicae Ariſtotelis. Inc. *Omnes homines natura ſcire deſiderant. In principio Metaphyſicae, quam prae manibus habemus, praemiſit Philoſophus hanc propoſitionem.* Deſ. *ideo iſta propoſitio non facit contra intentionem Ariſtotelis aſſignantis differentiam praedictam.* Sunt Quaeſtiones, ut adnotantur in margine, numero XCIV.

III. pag. 155. Sequuntur alia manu Quaeſtiones Theologico-Morales de Virginitate, Viduitate, Statu Coniugali &c.

Codex membranae. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, duplici manu, cum initialibus coloratis, num. 345. notatus. Conſtat foliis ſcriptis 161.

PETRI DE AQVILA QVAESTIONES SVPER LIBROS SENTENTIARVM &c.

Cod. XI. I. pag. 1. Magistri Petri de Aquila Quaestiones in priores tantum trea Libros Sententiarum, ut in Cod. XXVIII. Plutei XXI. Catalogi Tom I. pag. 701. ubi inscribitur *Commentarius &c.* Tum subiiciuntur heic sequentes versiculi satis rudes:

Pro me Francisce orare oro benedicte,
Qui vobis stylo haec porrigo calamo pleno.

II. pag. 138. Anonymi Quaestiones Theologicae manu diversa.

III. pag. 149. Sequitur alia tertia manu *Determinatio Magistri Francisci de Empoli de materia Montis.*

In prima pagina legitur; *Opus super quatuor Libris Sententiarum Magistri Petri de Aquila ad usum Fratris Nicolai Caccini de Flor. Ord. Min. & Determinatio Magistri Francisci de Empoli de materia Montis.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. & XV. binis columnis, varia manu, num. 349. notatus. Constat foliis scriptis 152.

PLVTEVS XXXII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. V.

CODEX IX.

S. THOMAE POSTILLA SVPER IOB.

S. Thomae de Aquino Postilla super Iob, ut in Cod. VII. Plutei XXVIII. supra pag. 694. §. II.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus Capitum rubricatis, num. 359. designatus. Constat foliis scriptis 57.

PETRI AVREOLI POSTILLA SVPER ISAIAM.

Cod. X. Petri Aureoli Provinciae Aquitaniae (1) Postilla super Isaiam Prophetam incompleta. Inc. *Doctrinam, quasi prophetiam effundam, & relinquam illam quaerentibus sapientiam. Eccles. XXIV. Quia eximii Prophetae Isaiae vaticinium.* Def. *in enim signum habemus heic quod iste Ezechias habebat in potestate sua infinitas . . . . . .*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus Capitum coloratis, num. 360. notatus. Constat foliis scriptis 166.

PETRI AVREOLI COMPENDIVM SENSVS LITTERALIS DIVINAE SCRIPTVRAE &c.

Cod. XI. I. pag. 1. Petri Aureoli Compendium litteralis sensus totius Divinae Scripturae, ut in Codice XXXIV. Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 281. Tum subditur epigraphe: *Explicit Compendium totius litteralis* (sic) *Divinae Scripturae, editum a Fratre Petro Aureoli Ordinis Fratrum Minorum, & Sacrae Theologiae Doctore. Deo gratias. Amen.* Hanc subsequitur tabula quaedam exhibens numerum Capitum, in quae dividuntur singuli tam Veteris, quam Novi Testamenti Libri, necnon explicationes variorum locorum Sacrae Scripturae, diversa manu.

II. pag. 109. Anonymi Commentarius uberrimus in Librum Iudicum, sed mutilus in fine. Inc. *Quumque Dominus suscitaret Iudices, in diebus eorum flectebatur misericordia, & audiebat afflictorum gemitus, & liberabat eos de caede vastantium. Iudic. II. Quoniam ex illa sacra radice, & fideli stirpe Abrahae Patriarchae originaliter oriri debuit celsitudo regnantium.* Definit in Capite XVIII. & in verbis: *quia sex & C. fuerunt sexcentos. Heic igitur perfectionem intelligere . . . . . .* Mutilatus enim in fine Codex.

Codex membranae. Ms. in 8. maiori Saec. XIV. quoad Aureoli Compendium binis columnis, duplici manu. & num. 362. notatus. Constat foliis scriptis 186.

PETRI AVREOLI QVAESTIONES, ET QVODLIBETA.

I. pag. 1. Petri Aureoli Ordinis Fratrum Minorum Quaestiones in tertium & quartum Librum Sententiarum, cum ipsarum titulis in calce singulorum. Quaestiones in tertium inc. *Quasi sit rota in medio rotae. Ezech. 1. Tertii Libri Sententiarum materia triplici rotae comparari posse videtur.* Quaestiones in quartum def. *nec propter hoc erant* Cod. XII.

(1) Hoc nomen in ipso Operis initio ab alia manu recentiore additum fuit.

erunt crudeles, quia non gaudebunt in poena propter se, sed propter Divinam iustitiam.

II. pag. 95. Eiusdem Quodlibeta XVI. Inc. *Proposui in animo meo quaerere & investigare sapientiam. Eccl. 1. &c. Sub his verbis provide exhortatur*, Des. *quantitas indivisa in actu*.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIV. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 361. designatus. Constat foliis scriptis 137.

PETRI AVREOLI COMPENDIVM DIVINAE SCRIPTVRAE.

Cod. XIII. PEtri Aureoli, Ordinis Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctoris, Compendium sensus litteralis totius Divinae Scripturae, cum scholiis aliquot, & tabula Capitum Librorum eiusdem Sacrae Scripturae in fine, ut in Cod. XI. huius Plutei.

Pro regumento Codicis habes manu saeculi XI. Homiliae fragmentum habitae in solemnitate Omnium Sanctorum, quae inc. *Hodie, dilectissimi, omnium Sanctorum sub una solemnitatis laetitia celebramus festivitatem &c.* Habes item mutilam Catalogi Tom. I. pag. 390. §. CIII.

Codex membran. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 363. notatus. Constat foliis scriptis 98.

PLVTEVS XXXIII. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. I.

CODEX I.

WILLELMI DE WARIA QVAEST. IN IV. LIB. SENTENT.

WIllelmi de Waria, seu Warronis, sive Guerronis, Angli, Ordinis Minorum (1) Quaestiones in quatuor Libros Sententiarum. Inc. *Utrum finis per se & proprias Theologiae, ut est habitus scientificus perficiens viatorem, ut viator est, sit cognitio veri, & dilectio boni? Et quod cognitio veri videtur.* Des. *solum beatitudinis, vel miseriae capax est voluntas.* Tum subiiciuntur tituli Quaestionum, quae in quatuor Sententiarum Libris pertractantur.

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. XIII. intricatissimis litteris exaratus, cum initialibus coloratis, & scholiis aliquot marginalibus, num. 364. notatus. Constat foliis scriptis 222.

PLVT. XXXVI. DEXT. CONTINENS LAT. CODD. MSS. IX.

CODEX IV.

CANCELLARII PARISIENSIS LIBER II. E III. THEOLOGIAE.

CAncellarii Parisiensis Summae Theologiae Liber II. & III. in Distinctiones, & Capita divisi; quorum praecedit index accuratissimus manu diversa, forte Fr. Thedaldi. Liber secundus inc. *Vadam in agrum, & colligam spicas, quae fugerunt manus metentium, ubicumque clementis in me patrisfamilias reperero gratiam. Ruth interpretatur videas. Utinam essem Ruth.* Liber tertius des. *non sunt tantum poenae, sed dispositiones quaedam materiales ad peccatum.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIII. binis columnis, cum initialibus coloratis, num. 405. notatus. Constat foliis scriptis 215.

POSTILLAE F. LANDVLPHI DE NEAPOLI SVPER EVANGELIA, ET ANONYMI QVAEDAM.

I. pag. 5. POstillae F. Landulphi (2) de Neapoli super loca quaedam E-an- Cod. V.

(1) Claruit circa annum MCCLXX. & praeceptor fuit Ioannis Duns, sive Scoti, cuius Quaestiones istae Mss. in variis delitescunt Bibliothecis.

(2) Forte est Landulphus, seu Landenulphus Caracciolus, Scoti auditor, Ordinis Minorum, qui ex Episcopo Stabiarum creatus est Archiepiscopus Amalphitanus in Regno Neapolitano anno MCCCXXX cuius Commentaria in IV. Evangelia memorat Fabricius Bibl. Med. Tom. IV. pag. 239. col. 1.

Evangeliorum, quae per anni circulum leguntur in Ecclesia, praevia Epistola, quae inscribitur, & inc. *Sincerae charitatis sibi nexibus copulato F. M. de Perasio*[1] *Ordinis Fratrum Minorum, Procuratori in Romana Curia, F. L. de Neapoli Religionis eiusdem, Sacrae Theologiae Doctor exiguus. aeternae iucunditatis dulcedine inter congregationes aethereas recreari. Super montem excelsum.* Des. *qui rudes Evangelistas effecit, per quos distenta per orbem spolia pacis Evangelio subiugavit.* Epistolam sequitur Introductio, quae inc. *Vidi alterum Angelum volantem per medium caelum, habentem Evangelium aeternum, ut evangelizaret sedentibus super terram. Apoc. IX. Glossa. Actus primo dicit, quod Evangelium est bona nuntiatio, in quo nuntiatur requies post laborem.* Des. *immo nonnulla de veteribus Sacramenta prodaxis, ut cognoscamus aperte altum exhibitum dependentem altero prosilisse* (sic) *& regnat per omnia saecula saeculorum, Amen.* Postilla prima in Evangelium: *Erant signa in Sole & Luna &c.* inc. *Doctor egregius Hugo Libro de Sacramentis dicit: In divino eloquio non tantum verba, sed res ipsae significant.* Vltima in Evangelium: *Nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae &c.* des. *& isti sunt Patriarchae, & Prophetae, Apostoli, & Praelati. Matth. V. Iesus adscendit in montem, & quom sedisset accesserunt ad eum discipuli eius . . . .* Imperfectum est Opus; ac propterea quatuor folia vacua relicta sunt in fine ad reliquum supplendum, in quorum ultimo adscriptum est: *Postillae Magistri Landulphi super Evangelia imperfectae.* Patres vero, quorum auctoritates, & loca adferuntur, sunt Alcimus, Ambrosius, Anselmus, Athanasius, Augustinus, Basilius, Beda, Bernardus, Cyprianus. Eusebius, Gregorius Papa, Hieronymus. Hilarius, Hugo, Io. Chrysostomus. Isidorus. Leo, Origenes, Rabanus, Remigius, Richardus, Seneca, Theophylactus &c.

II. pag. 72. Anonymi Liber, qui dicitur *Diaeta salutis.* Inc. *Haec est via: ambulate in ea, nec ad dexteram, nec sinistram. Isaiae XXX. Magnam misericordiam facit, qui erranti viam ostendit.* Des. *quaere in materia de castitate & luxuria per contrarium. Explicit Liber qui dicitur Diaeta salutis.* Tum post Capitum tabulam hoc monumentum occurrit: *Iste Liber est ad usum Fratris Gerardi de Leonardis de Florentia Ordinis Minorum.* Et paullo infra: *Istum Librum, qui vocatur Diaeta salutis, dedit Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus Frater Gerardus de Leonardis de Florentia, quando ivit Romam Inquisitor haereticae pravitatis, ubi decessit XXVI. die Novembris anno Domini MCCCXXXIX. in dicto Officio Inquisitionis.*

III. pag. 141. Anonymi Tractatus in tres partes divisus, in quo agitur de divisione multiplici animae potentiarum, scilicet secundum Philosophos, secundum Medicos, secundum Ioannem Damascenum, & secundum Augustinum. Inc. *Sicut dicit Ioannes Damascenus, magnus Theologus, Medicus, & Philosophus, anima est substantia vivens, simplex, & incorporea.* Des. *vita sine morte permanentibus, qui cum Patre &c. Explicit Tractatus de divisione multiplici potentiarum animae.*

IV. pag. 184. Anonymi Oratio ad Iesum Christum, alia manu. Inc. *Verbum mihi est ad te, o Rex Sanctorum Christe Iesu; ausu charitatis alloqui te praesumit factura manus tuae.* Des. *inviolabile decus, & solidum regnum permanens in saecula saeculorum. Amen.* Tum alia manu: *Iste Liber est ad usum Fratris Simonis Lotterii de Florentia, de Ordine Fratrum Minorum.*

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIV. binis columnis, & num. 406. designatus. Constat foliis scriptis 186.

GVIBERTI TORNACENSIS RVDIMENTVM DOCTRINAE.

RVdimentum Doctrinae editum a Fratre Guiberto Tornacense[2], de Ordine Fratrum Minorum, praevio Capitum elencho, manu recentissima exarato. Totum Opus in quatuor Tractatus dividitur, quorum tamen priores tantummodo tres in hoc habentur Volumine. Praecedit totius Operis Synopsis, quae prima quatuordecim folia complectitur, & inc. *Tractatus iste, qui dicitur Rudimentum Doctrinae, vel Erudimentum, quatuor habet partes.* Des. *hagiographica, prophetica, evangelica, apostolica, & est quadruviam.* Sequitur deinde Prologus, cuius initium est: *Saepennumero postulatus a pluribus.* Finis: *ex gratiae reformatione, ex philosophorum exercitatione.* Tractatus primus pag. 15. inc. *Naturae humanae conditionem dum attendimus, hominem ratione praeditum invenimus.* Tractatus tertius des. *ad subtiliora procedentes, ad quartam partem, vel ultimam accedamus.* Ad haec verba alia manus adnotavit in margine: *Hic deficit quartus Tractatus istius Operis. scilicet de Caussa Materiali.* Interim notandum Tractatum tertium, qui inscribitur *De modo addiscendi*, in gratiam Ioannis cuiusdam Praepositi Brugensis, filii Comitis Flandriae, fuisse scriptum, ut habetur in Rubrica eidem Tractatui instar tituli praemissa pag. 238. *b.* Cod. VI.

In

(1) Forte sub illa littera *M.* latet *Michaelis* nomen; sed uter sit ex duobus eiusdem nominis Minoritis; altero haereticae pravitatis in Arelatensi, Aquensi, Ebredunensi, & Viennensi Provinciis Inquisitore, altero Caesenate, totius Ordinis Franciscanorum Generali Ministro, eodemque Ioannis XXII. in celebri illa de Paupertate Christi, & Apostolorum controversia acerrimo oppugnatore, non ita facile diiudicari potest; utrumque circa eadem Landulphi tempora floruisse certum est; sed de hac re melius inquirant eruditi.

(2) Vergente Saeculo XIII. claruit, de quo vide Fabric. Bibl. Med Tomo III. pag. 58. ubi tamen nulla de hoc Opere fit mentio.

In primo folio legitur: *Iste Liber est Armarii Florentini S. Crucis, quem assignavit eidem Armario Frater Philippus de Sancta Trinitate.*

Codex membranac. Ms. in 8. maiori Saec. XIII. binis columnis, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 407. notatus. Constat foliis scriptis 309.

LIBER SOLITARII.

Cod. VIII. Liber Solitarii, sive silva rerum praedicabilium a viro solitario compilata, secundum alphabetum, ex diversis scriptis SS. Patrum, Philosophorum, Iuris utriusque Doctorum, Poëtarum &c. praevio Prologo, qui inc. *Cogitans ego Solitarius, quod originalia, sive auctoritates originalium sermones ac praedicationes ornant mirabiliter & decorant,* Des. *praesens autem Opus, quoniam fuit in loco solitudinis, & a viro solitario compilatum, si placet, Solitarius appelletur.* Incipit Liber a littera *A*, & quidem sic; *Abstinentia, abstinere, abstinens. Gregorius Moral. XX. per abstinentiam enim sunt carnis vitia exstinguenda, non cuto.* Desinit in littera *Z*, & in voce *Zelus*, cuius ultima verba sunt: *& si interim vacet, odio tamen furibundae mentis armata est. Explicit Liber Solitarii. Deo gratias. Amen.* Ex Codice Bibliothecae Taurinensis MCLXI. Catalogi Tom. II. pag. 389. auctoris nomen eruitur; ibi enim in calce legitur: *Explicit Liber Solitarii editus a Fr. Ioanne de Aretio Ord. Fratrum Minorum*, adnotaturque de hoc Scriptore ne verbum quidem fieri a Waddingo. In ultima Codicis nostri pag. haec legas; *Iste Liber est ad usum Fr. Petri de Leonardis de Florentia, Ord. Minorum, post cuius mortem debet remanere Armario praedicti Florentini Conventus.* Tum paullo infra; *Iste Liber est ad usum Fratris Iacobi Nuti de Flor. Ord. Minor. post cuius mortem debet remanere Armario Flor. Conventus.* Item: *Questo Libro è di Frate Iacopo Nuti di Firenze de' Frati Minori Inquisitor di Vinegia.*

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis rubricatis, num. 409. designatus. Constat foliis scriptis 238.

VINCENTII BELLVACENSIS LIBER DE AVCTORITATIBVS SANCTORVM, S. THOMAE, HVGONIS DE S. VICTORE, ET BERNARDI VARIA.

Cod. IX. I. pag. 1. Liber de Auctoritatibus Sanctorum editus a Fratre Vincentio Belluacensi Ordinis Praedic. (1) in quindecim partes divisus, in quibus agitur de Poenitentia, de Eleemosyna, de Oratione, de Abstinentia &c. Inscribitur autem *De Auctoritatibus Sanctorum*, quia est quaedam collectio sententiarum e variis SS. PP. Operibus desumptarum, & ad singula argumenta, de quibus in praedictis quindecim Libri sectionibus agitur, pertinentium. Pars prima *de Poenitentia* inc. *Quoniam peccantibus post Baptismum mortaliter, sola Poenitentia remedium est ad vitam.* Ultima *de vigiliis, & opere manuali* des. *& antefertur Maria, quae audiebat, Marthae quae ministrabat.* Patres, quorum auctoritates, & sententiae enarrantur, sunt Abbas Silvanus in vitis Patrum, Ambrosius, Anselmus, Athanasius, Augustinus, Basilius, Beda, Bernardus, Caesarius Arelatensis, Cassianus, Cyprianus, Dionysius, Ephraem, Fulgentius, Glossa super varios S. Scripturae Libros, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Papa, Hieronymus, Hilarius, Hugo de S. Victore, Io. Chrysostomus, Flavius Iosephus, Isidorus, Leo, Maximus, Origenes, Petrus in Itinerario, Petrus Lombardus, Petrus Ravennas, Polycarpus, Prosper, & Richardus.

II. pag. 77. Fratris Thomae de Aquino Tractatus de Praescientia, & Praedestinatione, cum Prologo, & Operis divisione. Inc. *Instantissime rogastis me.* Des. *cuius potestas non auferetur, & regnum non corrumpetur in saecula &c.* Non invenio in edit. Operum Veneta per Dominicum Nicolinum MDXCIV. fol. Exstare tamen in Parisiensi adfirmat Fabricius Bibl. Med. Tom. VI. pag. 242. col. 2. num. 74.

III. pag. 93. *b.* Eiusdem Tractatus de Aeternitate Mundi, contra murmurantes, utrum Deus potuerit facere Mundum ab aeterno. Inc. *Supposito secundum fidem Catholicam.* Des. *probabilitatem afferre.* Tom. XVII. cit. edit. a pag. 202. t. ad pag. 203. t.

IV. pag. 97. *b.* Eiusdem Tractatus de mixtione Elementorum ad Magistrum Philippum de Castrocaeli. Inc. *Dubium apud multos esse solet.* Des. *& haec de commixtione elementorum dicta sufficiant.* Ibid. a pag. 212. t. ad pag. 213.

V. pag 99. *b.* Eiusdem Libellus de decem Praeceptis Decalogi. Inc. *Tria sunt homini necessaria ad salutem.* Des. *& non desiderabis.* Ibid. a pag. 53. ad pag. 61.

VI. pag. 123. *b.* Eiusdem Expositio super Symbolum Apostolorum. Inc. *Credo in unum Deum.* Des. *ut semper magis memoriae imprimatur, ad quam vitam nos perducere dignetur Iesus &c.* Ibid. a pag. 64. ad pag. 71.

VII. pag. 146. Eiusdem Libellus de Articulis Fidei, & Ecclesiae Sacramentis ad Archidiaconum Panormitanum. Inc. *Postulat a me vestra dilectio.* Des. *seminatur corpus animale, resurget spirituale &c.* Ibid. a pag 61. ad

(1) Ita habet titulus rubrica exaratus tam in principio, quam in fine huius Operis, quod tamen non recensetur inter eius scripta neque ab Iac. Quetif, & Echard de Scriptor. Ord. Praedicat. neque a Fabricio Bibl. Med. Tom. VI. pag. 298.

ad pag. 64. Tum in Codice subiiciuntur alia Capita duo, quorum primum inscribitur: *Brevis distinctio super articulos fidei secundum unam opinionem*; alterum: *Alia distinctio, quod sint XIV.* Illud inc. *Credo &c. Tractaturi de articulis fidei, notandum est, quod articulus est res spiritualis ad credendum de Deo.* Hoc des. *qui quidem effectus Spiritus Sancti dicuntur, sive Spiritui Sancto appropriantur. Et haec dicta sufficiant ad laudem Creatoris &c.*

VIII. pag. 158. Hugonis de Sancto Victore Libellus de Aerha Animae, ut in Codice IV Plutei XXI. supra pag. 596. §. XVI. ubi in fine tres versus longior.

IX. pag. 174. B. Bernardi Abbatis de Conscientia, & de septem columnis erigendis in ea, ut fiat Dei habitatio digna, Liber, ut in Codice I. Plutei XVI. Catalogi Tom. I. pag. 160. §. XX. sub titulo *De interiori domo aedificanda*.

X. pag. 503. Anonymi Sermo anepigraphus, sed qui est de Sacramento Altaris, sumpto themate ex iis verbis: *Verbum Caro factum est, & habitavit in nobis*. Inc. *Vere Verbum Caro factum est, & nos vere Verbum Carnem Dominico cibo sumimus*. Des. *necesse est ergo, at ea devotione, qua accipitur custodiatur*. Tum in ultimo folio legitur: *Iste Liber est deputatus ad usum Fratris Gaidonis . . . . (1) Ordinis Minorum*.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV. binis columnis, cum titulis & initialibus rubricatis, num. 410. notatus. Constat foliis scriptis 505.

PETRI TRECENSIS HISTORIA SCHOLASTICA.

Cod. X. PEtri Trecensis Historia Scholastica, ut in Codice III. Plutei XXXIII. sin. supra pag. 283. §. I. In hoc tamen desideratur Epistola Nuncupatoria ad D. Guilielmum Archiepiscopum Senonensem, ac praeterea imperfecta est historia, desinit enim in Evangeliis, & in verbis: *translatus est Enoch, subvectus est Elias, adscendit Iesus, propria scilicet virtute*, quae in dicto Codice incidunt in pag. 152. *b*, col. 2. & in Capite *de Adscensione Domini*: quare desideratur Historia Actuum Apostolorum. Habetur in fine manu Fratris Thedaldi tabula Capitum totius historiae Librorum, tam veteris, quam novi Testamenti, quae in hoc Volumine continetur.

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIII. cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 411. designatus. Constat foliis scriptis 208.

(1) Cognomen penitus erasum fuit.
(2) Ita habet titulus in calce Operis appositus.

ANONYMI DIALOGUS DE CREDENTIBUS, ET FAUTORIBUS HAERETICORUM &c.

I. pag. 1. OPeris cuiusdam in forma dialogi inter Magistrum & Discipulum, in tres Partes divisi, Pars prima, in qua agitur de Haereticis, Libros continens septem, auctore Anonymo. Praecedit Prologus, in quo totius Operis divisio sub oculos ponitur. Inc. *In omnibus curiosus existis, nec me desinis infestare = quod* (sc. Opus) *opto in tres distingui Tractatus, quorum primum de Haereticis, secundum de Dogmatibus Ioannis XXII. tertium de gestis circa fidem alterentutrum orthodoxam volo versari. = Tractatum igitur primum de Haereticis acceleres inchoare, quem in septem divide Libros, quorum primus investiget, ad quos Theologos videlicet, vel Canonistas, pertinet principaliter definire, quae assertiones Catholicae, quae haereticae, qui etiam haeretici, & Catholici debeant reputari. Secundus inquirat, quae assertiones haereticae, quae Catholicae sunt censendae. Tertius principaliter consideret, qui errans est inter haereticos computandus. Quartus, quomodo de pertinacia, & pravitate haeretica debeat quis convinci. Quintus, qui possunt pravitate haeretica maculari. Sextus agat de punitione haereticorum, & maxime Papae, si efficiatur haereticus. Septimus tractet de credentibus, fautoribus, defensoribus, & receptatoribus haereticorum &c.* Des. *quod tibi places interroga*. Liber primus inc. *Quoniam occasione dissensionis*. Septimus des. *ad omnem utilitatem, fidem, & Dei omnipotentis honorem, cui sit gloria &c. Explicit Liber septimus primae Partis Dialogorum de credentibus, fautoribus, defensoribus, & receptoribus haereticorum*. Tum versiculus: Cod. XI.

Vinum scriptori debetur de meliori.

Ex Summariis Librorum huius primae Partis suspicari iure possumus, auctorem esse Guilelmum Ochamum, Ordinis Fratrum Minorum; similis enim Dialogi synopsim adfert Fabricius Bibl. Med. Tom. III. pag. 157. col. 2. ubi de hoc Scriptore verba facit.

II. p. 127. Anonymi de Dogmatibus Ioannis XXII. Liber (2), seu potius Tractatus, in quo Anonymus quidam ostendere conatur, retractationem (3) illam, quam Ioannes XXII. morti vicinus fecit sententiae suae *de visione beatifica, & faciali*, qua Sanctorum animas ante Iudicium extremum frui est inficiatus, verbalem tantummodo fuisse, inanem, ac subdolam. Inc. *Verba oris eius iniquitas, & dolus Ps. Psalmista per Spiritum Sanctum praevidens prophetice protestationem, seu revocationem, vel retractationem verbalem, fictam, vel frivolam Ioannis XXII. super suam ini-*

(3) Haec retractatio exstat apud Baluzium Tom. I Paparum Avenionensium pag. 183.

iniquitatem haereticam, & dolum mortiferum, qui in eadem protestatione, & retractatione, seu revocatione, ut in sequentibus apparebit, per rationes haereticales haeresim manifestum probare conatur &c. Des. *intentionis autem meae est solum formalem sententiam, & ipsius quicumque assertores fuerint, & non alios reprobare. Si autem dixi imperite, correctionem charitativam nullatenus recusabo. Explicit de Dogmatibus Domini Ioannis XXII. Amen.* Hic Tractatus manu diversa est exaratus, &, ni fallor, Fr. Thedaldi de Casa. Eidem autem Guilelmo Ochamo tribuendus videretur, utpote qui secundam Partem praedicti Operis, in qua de Ioannis XXII. haeresi differitur, constituerit; sed obstat Dialogi forma, quam in nostro Codice nullam praefeferet.

In primo folio legitur: *Iste liber est ad usum Fratris Ludovici de Neilis, quem emit Parisius, dum ibidem studens existeret anno Domini MCCCLXXII.*

Codex membranac. Ms. in fol. Saec. partim XIII. & partim XIV. binis columnis, duplici manu, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis, num. 412. designatus. Constat foliis scriptis 141.

RICHARDI CONYGTON TRACTATUS DE PAUPERTATE, IOANNIS PECHAM, ET IOANNIS SCOTI QUAEDAM.

Cod. XII. I. pag. 1. TRactatus Magistri Richardi Conygton Ministri Angliae (1) de Paupertate contra opiniones Fratris Petri Ioannis. Inc. *Beatus. qui intelligit super egenum & pauperem. Ps. Praecedit actus meritorius, ut succedat fructus consolatorius, quia qui votum paupertatis suae intelligit, beatus erit. Ad eius igitur intelligentiam primo agetur de paupertate simpliciter; secundo de paupertate voluntaria; tertia de paupertate Evangelica; & quarto de paupertate Fratrum Minorum.* Des. *quia argumentum a contrario sensu tenet in caussis praecisis, ut dictum est.*

II. pag. 18. *b.* Abbreviatura quam tradidit Communitas Ordinis Fratrum Minorum de intellectu, & observantia paupertatis, cuius sunt XIV. dicta principalia in universo. Inc. *Interest autem, dicit Communitas Ordinis Fratrum Minorum &c.* Finem non damus, quum imperfecta videatur ista disputatio, ac propterea inter hunc, & sequentem Tractatum plura folia vacua relicta sunt.

III. pag. 25. Tractatus Fr. Ioannis Pecham, Ordinis Minorum (2) contra Fratrem Rogerium obloquentem contra suum Ordinem. Inc. *Super tribus, & super quatuor sceleribus non faciliter convertitur fraternae innocentiae impugnator.* Des. *det igitur tibi Deus spiritum compunctionis, & maledictionem commutet in benedictionem, ut praedictum diligas veritatem.* Tum subiicitur: *Explicit Tractatus Domini & Fratris Ioannis Pecham, Ordinis Minorum Fratrum, contra Fratrem Rogerum Ordinis Praedicatorum, scriptus per me Fratrem Antonium Aulesa Ordinis Minorum in Conventu Coventriae, provinciae Angliae, tempore maioris vacationis (sic) in ante vigiliam Beati Laurentii consummatus anno Domini MCCCXCI.*

IV. p. 32. *b.* Tractatus pauperis contra insipientem novellarum haeresum confictorem circa Evangelicam perfectionem, compositus per Fratrem & Dominum Ioannem Pecham, Ordinis Minorum, Professorem eximium, Cantuariae Archiepiscopum, & in sacra pagina Doctorem profundissimum. Prologus inc. *Quis dabit capiti meo aquam.* Des. *videatur esse de serie veritatis.* Tum sequitur index Capitulorum XVI. quibus Tractatus constat. Capitulum I. *De Perfectione Evangelica in generali*, inc. *Perfectus omnis est, si sit sicut magister eius.* Ultimum inscriptum *Per cuiusmodi personas debeant finalia pericula & schismata in Ecclesia provenire*, des. *cui & si compatimur, & conregnabimus, cum quo & triumphabimus, Christo praestante, omnium triumphatore, qui cum Patre &c.* Innuit fortasse Opus istud Fabricius loc. cit. pag. 114. col. 1. illis verbis *Contra Insipientem.*

V. pag. 101 Tractatus Dons (seu Doctoris Subtilis) de Perfectione Statuum. Inc. *Quod status Praelatorum Ecclesiasticorum praesupponit actum &c.* Des. *& sumendo, quae toti mundo naturaliter sunt nota. Ista humiliter sunt dicta, & sine aliqua praesumptione, vel temeraria assertione, ad honorem Christi & Apostolorum, & eorum vitam sequentium.* Inter inedita Scoti Scripta reponit Fabricius Bibl. Med. Tom. IV. pag. 141. col. 2.

VI. pag. 123. Anonymi Quaestio de Mendicitate. Inc. *Utrum mendicare pro Christo sit perfectionis Christianae, & videtur quod non.* Des. *& sic patet solutio quaestionis, & argumentorum ostendentium, quod mendicare non sit de perfectione Christianae Religionis. Cetera concedunt.* Tum subiicitur: *Hanc Quaestionem determinavit ita Magister Bonaventura de Ordine Fratrum Minorum, secundum quod a quodam Clerico potuit reportari. Deo gratias. Amen.* Hoc autem postremum Opusculum plurimis marginalibus scholiis refertum est.

Codex membranac. Ms. in 4. min. Saec. XIV. exeuntis. cum initialibus coloratis, num. 413. notatus. Constat foliis scriptis 128.

THO-

(1) Obiit A. MCCCXXX. Cantabrigiae in Coenobio suo sepultus, de quo vid. Fabric. Tom. VI. pag. 76. ubi de hoc Opusculo nulla fit mentio.

(2) Anglus, discipulus S. Bonaventurae, qui docuit Parisiis, Oxonii, & Romae in Palatio Pont. inde Archiepiscopus Cantuariensis ab A. MCCLXXVIII. ad MCCXCII. Eius Opera recenset Fabric. Tomo IV. pag. 114. Tractatum autem, qui in hoc Codice continetur ignoravit.

THOMAE DE CAPVA SVMMA DICTAMINIS.

Cod. XIII. MAgiſtri Thomae de Capua, Sanctae Romanae Eccleſiae Cardinalia, Summa artis dictandi, ſeu, ut alirer inſcribitur, Dictatot Epiſtolaria, Opus in decem Partes diſtributum, de quo aliquid praeſati ſumus in recenſione Codicis XXVIII. Plutei LXVI. Catalogi Tom. II. pag. 802. §. II. qui partem tantummodo huius Operis continebat. Praecedunt igitur, ut io ipſo, duo Prologi, ae deinde Prolegomena circa artem dictandi, varia Epiſtolarum genera earumque partes. Tum pag. 6. ſuccedunt Epiſtolae ipſae, quarum prima Pars verſatur *ſuper invectivis, increpationibus, & reprehenſionibus*. Vltima, nempe decima, agit *de inquiſitionibus, de ordine inditario, praebendis, & electionibus*. In calce tandem legitur verſiculos:

Explicit hic Liber, ſit ſcriptor crimine liber,

Pro Codicis tegumento compacta eſt charta quaedam continens fragmentum locationis factae cuidam Ioanni Metlo platearum, *ubi venduntur piſces & zouclade*, anno MCCXCIV, cui ſubieribitur: *Ego Vguzonus quondam Duſii de Pagano ſacri Palatii Notarius &c.* In eodem tegumento depictum quoque eſt ſignum cuiuſdam Notarii, adſcriptis verbia: *Signum mei Petri Michaëlis de S. Miniate*: tum haec notitia: *De arte dictandi Fr. Bernardini Florentini, quem aſſignavit Armario Sanctae Crucis.*

Codex membranac. Ms. in 4. Saec. XIV, cum titulis rubricatis, & initialibus coloratis. Conſtat foliis ſeiptia 73.

FINIS PLVTEI XXXVI. ET VLTIMI BIBLIOTHECAE S. CRVCIS.

A P P E N D I X.

EN tibi ſub oculos poſita, erudite Lector, Codicum DXCV. Latinorum Mss. Bibliothecae Sanctae Crucis fidelis, & accurata deſcriptio; quo quidem numero ſcias velim non totam comprehendi illius ſupellectilem Bibliothecae; quum enim aliquot annia poſt eius in hanc Laurentianam translationem, Monaſterii Sanctae Crucis Ordinis Minorum Fratres Regiae Celſitudini humillimas preces porrexiſſent, ut ipſis Codices aliquot, ac praecipue illi, qui vel ad Seraphicum Ordinem ſpectabant, vel qui eorum induſtria potiſſimum, & eleemoſynia Saeculo XIII & XIV. collecti, & exſcripti comperiebantur, ſingulari munere donarentur, Clementiſſimus Princeps ſub die XXIII. Martii anni MDCCLXXII. benigniſſime annuit; quare habito iuxta ipſorum petitionem delectu, Codices CLXV. ex hac Bibliotheca iterum in priſtinas ſedes regreſſi ſunt. Nos igitur poſt exactam illorum Codicum, qui in hac Laurentiana adſervantur recenſionem, eorum quoque, qui in praeſens in Conventu S. Crucis reperiuntur notitiam dare non inopportunum duximus. Ii vero ſunt:

Partis Siniſtrae
Plut. II.

Cod. I. Opus aureum Beati Alphonſi Thoſtati, Epiſcopi Abulenſis, ſuper quatuor Libros Regum. Legitur ad calcem: *Beati Alphonſi Thoſtati, Epiſcopi Abulenſis, fructuoſiſſima, & numquam ſatis laudata Lectura ſuper primum Librum Regum hic fauſtum ſortitur finem. Laus Deo Optimo, Maximoque &c.* Prodiit anno MDXXVIII. Venetiis in aedibus Petri Liechtenſtein. Papyr. impr. in fol.

Cod. II. Eiuſdem ſuper Leviticum. In calce adſcriptum eſt: *Divi Alphonſi Thoſtati, Epiſcopi Abulenſis, Lectura hactenus abſcondita ſuper totum Leviticum in ſenſu litterali ſolum, explicit feliciter. Laus Deo Optimo Max.* Papyr. impr. in fol.

Cod. III. Sacrae Theologiae, & omnium bonarum artium conſummatiſſimi Profeſſoris Divi Alphonſi Thoſtati, Epiſcopi Abulenſis, ſuper quarto Libro Regum perlucida Explanatio. In fine: *Impreſſum Venetiis per Ioannem Antonium, & fratres de Sabio anno Domini MDXXVII.* Papyr. impr. in fol.

Cod. IV. Locupletiſſima, & utiliſſima Libri Exodi Expoſitio ab Alphonſo Abulenſi edita. Legitur in fine: *Fertiliſſima Divi Abulenſis totius Exodi Explanatio in ſenſu litterali ſolum, hic fauſtum ſortitur finem. Anno MDXXVIII. Venetiis in aedibus Petri Liechtenſtein.* Papyr. impr. in fol.

Cod. V. Tertia pars Abulenſis ſuper Matthaeum a ſexto uſque ad undecimum Capitulum incluſive. In fine: *Divi Alphonſi Thoſtati in Matthaeum tertia pars, a ſexto Capitulo videlicet uſque ad undecimum incluſive, hic feliciter conſummatur Anno MDXXIX. Venetiis in aedibus Petri Liechtenſtein.*

Eiuſ-

—— Eiusdem in Evangelium S. Matthaei Apostoli quarta pars, quae sex Capitula continet, a X. usque ad XVII. inelusive. In fine legitur: *Divi Alphonsi Thostati quarta pars in Matthaeum, sex Capitulis contenta, hic feliciter sortitur exitum anno MDXXIX. Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein*. Papyr. impr. in fol.

Cod. VI. Eiusdem super Libro Numerorum Explanatio litteralis amplissima nunc primom edita in apertum. Legitur in fine: *Divi Alphonsi Thostati, Episcopi Abulensis, super totum Librum Numerorum in sensu litterali accuratissima Lectura hic feliciter sortitur exitum. Laus Deo Optimo Maximoque. Anno Domini MDXXVIII. Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein*. Papyr. impress. in fol.

Cod. VII. Eiusdem in Evangelium S. Matthaei Apostoli quinta & sexta pars &c. *Anno MDXXIX. Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein*. Papyr. impr. in fol.

Plut. IV.

Cod. XI. Formula Confessionum edita a Fratre Ioanne de Pecciano de Ordine Fratrum Minorum, Domini Papae Poenitentiario. Initium est: *Sicut dicit Beatus Ioannes &c.* Legitur ad calcem Opusculi: *MCCCCXXXII. die XVII. Iunii*. Sequitur Summa de Casibus in foro poenitentiali Fratris Clari de Arretio Ordinis Minorum, Domini Papae Poenitentiarii. Inc. *Puta sex casus tantum &c.* In fine: *Expliciunt Casus Fratris Clari CXLVII. scripti MCCCCXXXIII. XVI. Iunii*. Membr. in 4.

Plut. V.

Cod. V. Summa Magistri Goffredi super Decretalibus. Inc. *Glossarum diversitas &c.* Membr. in 4.

Cod. XIII. Summa Fratris Monaldi de Ordine Fratrum Minorum. Legitur ad calcem:

Melius est haustu, quam te defendere fustu.

Membr. in 4.

Plut. VIII.

Cod. IV. Summa de singulis vitiis. Inc. *Dicturi de singulis vitiis &c.* Membran. in fol.

Cod. V. Summa Confessorum abbreviata Fratris Ioannis de Saxonia. Membr. in 4.

Plut. IX.

Cod. VII. Summa de Poenitentia. Inc. *Quoniam in Libello de exemplis naturalibus &c.* Praecurrunt Indices Capitulorum, in quorum fine legitur: *Expliciunt tituli Capitulorum Summae Servisancti de Poenitentia*. Membr. in 4.

Cod. XI. Summa Magistri Raymondi cum glossis marginalibus. Ad calcem adscribitur:

Sit tibi laus, Christe, quod Codex explicit iste.

Membr. in 4.

Plut. X.

Cod. I. Summa Magistri Guillielmi Antisiodorensis. Inc. *Sicut ait Apostolus, fides est substantia rerum sperandarum*.

—— Anonymi Expositio in Psalmum *Beatus vir, qui non abiit &c.* Membr. in fol.

Cod. III. Summa de Poenitentia. Membr. in 4.

Cod. VIII. Liber de Virtutibus & Vitiis, excerptus ex Libris melioribus, cuius est titulus *De exemplis naturalibus*; Membran. in 4.

Plut. XI.

Cod. VI. Logica Ocham. Membran. in fol.

Cod. XI. Scriptum D. Gentilis de Cingulo super Logicam Aristotelis. Legitur ad calcem: *Explicit sententia cum dictionibus, & notabilibus super Libro Perihermeneias, & totius Artis Veteris, recollecta sub provido viro & discreto Magistro Gentili de Cingulo per Guilielmum filium Magistri Bartolomaei de Varignone*. Membr. in fol.

Cod. XII. Scriptum Gentilis de Cingulo super totam Artem Veterem. Membran. in fol.

Cod. XIII. Tabula super Logicam. Membr. in 4.

Plut. XII.

Cod. I. Guillielmus Ocham super Logicam Aristotelis.

—— Casus Fratris Alexandri de Civitate Astensi. Ordinis Fratrum Minorum. Compositi fuere a Fr. Alexandro anno MCCCXVII. inscriptique Ioanni Caietano S. R. E. tit. S. Theodori Diacono Cardinali. Membr. in 4.

Cod. V. Logica Magistri Alberti de Saxonia, in cuius fine: *Explicit Loyca Magistri Alberti de Saxonia.*

Laus tibi sit, Christe, quoniam Liber explicit iste:

Frater Antonius de Campagnatico hoc Opus scripsit. Membr. in 4.

Cod. X. Commentum super Libros Ethicorum Aristotelis. Auctor est Frater Augustinus Ord. Fratrum Eremitarum, de quo Plut. XIII. Cod I. supra pag. 99. seqq.

—— Averroës de Somno & Vigilia, & alia quaedam. Membr. in fol.

Cod XI. Scriptum super Ethicam Fratris Ioannis de Pechano.

—— Scriptum Magistri Alexandri super Librum de Animalibus. Membr. in fol.

Plut. XIV.

Cod. III. Quaestiones super Libros Physicorum editae a Rev. Doctore Magistro Petro Goentin de Ortemberg. Membr. in fol.

Cod. IV. Metaphysica Aristotelis ex veteri Latina interpretatione. Membr. in fol.

Cod. V. Fr. Thomae de Eboraco super Metaphysicam Aristotelis. Membr. in fol.

Cod. VI. Bridanus super Metaphysicam Aristotelis. Membr. in fol.

Cod. VII. Bridanus super Libros Aristotelis de Anima. Chartac. in fol.

Cod. VIII. Tabula super totam Philosophiam. Membr. in fol.

Plut. XV.

Cod. II. Tabula super Philosophiam naturalem. Membr. in fol.

Cod. III. Tabula super totam naturalem Philosophiam. Membr. in fol.

Cod. IV. Scriptum Adae de Buchiphiz (f. *de Bockfeld*) super varios Libros Physicorum Aristotelis. Membr. in fol.

Cod. V. Summa super Libros de Generatione Fratris Alberti Vaccetta de Pergamo, Ord. Min. Membr. in 4.

Cod. VI. Quaestiones Magistri Alberti (forte *Vaccettae*) super Libros Physicorum. Membr. in 4.

Cod. VIII. Magistri Iacobi de Alexandria, Ord. Minor, compilatio super totam naturalem, & moralem Philosophiam ad R bertum Ierusalem, & Siciliae Regem. Membr. in 8.

Plut. XVI.

Cod. I. Aegidius Ord. Eremitarum S. Augustini super Libros Aristotelis de Anima.

—— Idem super Libros de Generatione, & Corruptione. Membr. in fol.

Cod. III. Scriptum super Libro Posteriorum, editum a Fratre Aegidio. Ord. Fratrum Eremitarum S. Augustini. Membr. in fol.

Cod. V. Aegidius super Libros Elenchorum. Membr. in fol.

Cod. VII. Aegidius super Libros Physicorum. Membr. in fol.

Plut. XVII.

Cod. III. Quodlibeta Arnulphi determinata per Magistrum Fratrem Herveum, Ord. Fratrum Praedicatorum. Adnotatum est hoc in Codice, fuisse ad usum Magistri Nicolai de Spinellis, quem emit Venetiis, dum esset Lector Paduae MCCCCXXXVII. Membr. in fol.

Cod. IV. Quodlibeta Henrici de Gandavo. Acephalum est usque ad septimum Quodlibet. Membr. in fol.

Cod. V Quaestiones Theologicae disputatae. Membr. in fol.

Cod. IX. Compilatio diversorum Doctorum. Membr. in fol.

Plut. XXXI.

Cod. IV. Opusculum Fratris Aegidii Ord. Minor. de Nomine Iesu. Membr. in 8.

Plut. XXXII.

Cod. I. Miracula B. Mariae Virginis. Membranac. in 4.

Plut. XXXIV.

Cod. V. Sermones Dominicales Venerabilis Lucae de Bitonto. Membr. in 4.

Cod. VI. Sermones Quadragesimales Rev. Fratris Alberti de Padua, Sacrae Theologiae Doctoris, Ord. Eremitarum. Membran. in fol.

Plut. XXXV.

Cod. I. Sermones Dominicales per totum annum compilati a Fratre Iacobo de Voragine, Ordinis Praedicatorum. Iste Codex suppletus in fine est manu Fratris Thedaldi de Casa. Membr. in fol.

Cod. II. Sermones Quadragesimales Fr. Iacobi de Voragine. Membr. in 8

Cod. III. Sermones Fratris Iacobi Petri-Sancti. Membr. in 4.

Cod. VI. Quaestiones Theologicae de Fide, de Deo &c. Membr. in 4.

Cod. VIII Sermones festivi pro Sanctis. Membr. in 4.

Cod. X. Sermones Dominicales Fratris Gilberti, Ord. Min. Membr. in 8.

Cod. XI. Lectura Fr. Iacobi super Summas. Membr. in 8.

Plut. XXXVI.

Codex I. Mariale, seu Vita B. Mariae Virginis sine principio. Membr. in fol.

Cod. II. Commentum super primum Sententiarum.

—— Miracula B. Virginis Mariae.

—— Sermones festivi acephali. Membr. in fol

Cod. III. Sermones ad status Fratris Gilberti de Tornaco. Membr. in 8.

Cod. V. Tractatus de Virtutibus & Vitiis. Membr. in 8.

Partis Dextrae

Plut. II.

Cod. I. Alphonsus Tostatus, Abulensis Episcopus, super Deuteronomio. Legitur ad calcem: *Anno MDXXX. Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein Germani*. Papyr. impr. in fol.

Cod. II. Idem super Libros Paralipomenon; *Venetiis typis Magistri Bernardini Vercellensis anno Domini MDVII. XXII. Aprilis*. Papyr. impr. in fol.

Cod. III. Eiusdem Pars prima super Matthaeum. Papyr. impr. in fol.

Cod. IV. Eiusdem super secundum Librum Regum: *Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein. MDXXX*. Papyr. impr. in fol.

Cod. V. Eiusdem prima pars super Iosue: *Anno MDXXX. Venetiis in aedibus Petri Liechtenstein*. Papyr. impr. in fol.

Cod. VI. Eiusdem septima & ultima pars in Matthaeum: *Anno MDXXIX. in aedibus Petri Liechtenstein*. Papyr. impr. in fol.

Cod. VII. Eiusdem Explanatio litteralis in Genesim: *Venetiis per Gregorium de Gregoriis sumptibus Domini Ioannis Iacobi de Angelis Civis Veneti anno Domini MDVII*. Papyr. impr. in fol.

Plut. VI.

Cod. II. Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium cum Postilla Fr. Nicolai de Lyra, Ad calcem Deuteronomii legitur: *Explicit Postilla super Deuteronomium. Ista Postilla est ad usum Fratris Thedaldi de Casa de Florentia, quam emit Mediolani per manus Fratris Ambrosii Zerle anno Domini MCCCLXXVIII. XXX. Maii*.

—— Sequitur partim manu Fratris Thedaldi, partim Henrici Conisbergensis Psalterium cum Postilla Fr. Nicolai de Lyra, cuius in fine: *Explicit Postilla super Librum Psalmorum, edita a Fratre Nicolao de Lyra* de

de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore.

Huic scribat simile, qui dixerit hoc fore vile,

Si melius fuerit, plus tibi laudis erit.

Henricus de Prasia de Civitate Conigesberg complevit. Deo gratias. Membr. in fol.

Cod. III. Iosue, Liber Iudicum, Ruth, Libri Regum, Paralipomenon, Esdras, Neemias, Esther, Tobias cum Postilla Fr. Nic. de Lyra, ad cuius calcem legitur: *Explicit Postilla super Librum Tobiae, edita a Fratre Nicolao de Lyra, Sacrae Theologiae Doctore, de Ordine Fratrum Minorum, scripta Florentiae per manum Fratris Thedaldi de Mucello, eiusdem Ordinis, MCCCLXXXII. die XVII. Februarii, indictione quinta.* Inde sequitur Iob, & Machabaeorum Libri, in quorum fine: *Explicit Postilla super secundum Librum Machabaeorum, edita a Fratre Nicolao de Lyra de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Venerabili Doctore. Scriptum Florentiae per Fratrem Thedaldum, eiusdem Ordinis, MCCCLXXXV. IV. Iulii.* Membr. in fol.

Cod. IV. Proverbiorum Lib. Ecclesiastes, Cantica Canticorum, Liber Sapientiae, Isaias, cum Postilla Lyrani, ad cuius terminum: *Scriptum Florentiae per Fratrem Thedaldum, eiusdem Ordinis Professorem, anno Domini MCCCLXXXIV. die XXIX. Martii completum.* Item Hieremias, Baruch, ad cuius finem:

Quam tribus digitis depinxit chela Thedaldi.

Sequitur Ezechiel, ad euius calcem:

Pollice quam fesso scriba Thedaldus arat.

Daniel, Susanna, Prophetae XII. Ad calcem Malachiae: *Completum Florentiae super totum Testamentum Vetus, anno Domini MCCCLXXXVI. quinta die Aprilis, per Fratrem Thedaldum de Mucello, Ordinis Minorum. Amen.* Membr. in fol.

Cod. V. Esdras, Neemias, Esther, Tobias, Iudith, Iob, Psalterium cum Postilla Lyrani. Ad calcem: *Explicit Postilla super Librum Psalmorum, edita a Fratre Nicolao de Lyra, de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore, anno Domini MCCCXXVI.* Membr. in fol.

Cod. VIII. Psalterium cum Postilla Fratris Nicolai de Lyra, ad cuius finem: *Explicit Postilla super Librum Psalmorum, edita a Fratre Nicolao de Lyra, de Ordine Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore, anno Domini MCCCXXVI.* Accedit alia super Psalterium Postilla. Membr. in fol.

Cod. IX. Epistola D. Paulli ad Hebraeos cum Postilla Fratris Nicolai de Lyra.

—— Evangelium S. Matthaei cum Postilla eiusdem. Membr. in fol.

Cod. X. Varii Novi Foederis Libri cum Postilla Lyrani. Membr. in fol.

Cod. XI. Epistola D. Paulli ad Hebraeos cum Postillis Fratris Nicolai de Lyra.

—— Daniel, & Ioannes cum Postilla eiusdem. Membr. in fol.

Plut. VII.

Cod. I. Libri Iosue, Iudicum, Regum, cum Postilla Nicolai de Lyra. Membran. in 4.

Cod. VI. Postilla super Lucam Fratris Hugonis de S. Iacobo. Membran. in fol.

Plut. VIII.

Cod. III. Anonymi Postilla super Iob, XII. Prophetas, Epistolam ad Romanos, Cantica Canticorum, Lamentationes Hieremiae Prophetae, Psalmos, Epistolam ad Corinthios, Proverbia. Membr. in fol. in fine mutilus.

Cod. IV. Alchod super Sapientiam. Membr. in 4.

Cod. VII. Scriptum super Epistolam S. Iacobi, & alia. Membr. in 4.

Plut. IX.

Cod. XII. Postilla in Apocalypsim Magistri Ioannis Petri, Ordinis Minorum. Legitur ad calcem: *Anno MCCXCII. ab Incarnatione Domini fuit Liber iste confectus. Obiit autem ille, qui composuit eodem anno II. Idus Martii. Explicit. Deo gratias, & suae dulcissimae Matri, & omnibus Angelis, & Sanctis Dei. Amen. Scriptum Florentiae in Thuscia anno Domini MCCCLXV. die XV. mensis Februarii.* Membr. in 4. manu Fratris Thedaldi.

Plut. X.

Cod. XI. Postilla super Epistolas Canonicas. Membr. in fol.

Cod. XII. Notabilia Fratris Guillielmi Britonis, Ordinis Minorum, super totam Bibliam. Membr. in 8.

Plut. XI.

Cod. I. Postilla S. Bonaventurae super Lucam. Membr. in fol.

Cod. IV. Postilla Petri Ioannis super S. Ioannem. Membr. in fol.

Cod. VII. Postillae Bertrandi de Turre super Epistolas Festivas & Dominicales. Membr. in fol.

Cod. XI. Postillae, & Sermones super omnes Festivas Epistolas totius anni, compilati per Fratrem Bertrandum de Turre, Episcopum Tusculanum, de Ordine Fratrum Minorum. Membr. in fol.

Plut. XII.

Cod. I. Postilla super Evangelia Dominicalia, edita a Fratre Philippo de Ianua de Monte Caleri, Ordinis Fratrum Minorum, Lectore Paduae. Membr. in fol.

Cod. V. Postilla super Epistolas Canonicas. Membr. in fol.

Cod. VII. Postilla super Apocalypsim. Membr. in fol.

Cod. VIII. Postilla Bertrandi de Turre super Epistolas, & Prophetias ab Adventu Domini usque ad Parasceven. Membr. in fol.

Cod. IX. Postilla super Evangelia Dominicalia, edita a Fratre Landulpho de Neapoli, Ordinis Fratrum Minorum, Sacrae Theologiae Doctore. Membr. in 4.

Cod. X. Postilla super Apocalypsim, & Collationes Magistri Guillelmi, Ordinis Praedicatorum. Membr. in fol.

Cod. XII. Postillae super Evangelia Dominicalia totius anni, excepta Quadragesima, de novo compilata, edita a Fratre Francisco de Abbate de Civitate Astensi de Ordine Fratrum Minor. Membr. in 8.

Plut. XXIV.

Cod. VI. Tertius Alexandri de Hales super Sententias. Membr. in fol.

Plut. XXV.

Cod. III. Primus Bonaventurae super Sententias. Membr. in fol.

Cod. IV. Aliud Exemplar. Adnotatum autem est hoc in Codice, adsignatum fuisse a Fratre Nereo de Cursu, Armario Conventus S. Crucis. Membr. in fol.

Cod. V. Aliud Exemplar. Membr. in 4.

Cod. VI. Aliud Exemplar, in cuius calce legitur: *Anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, die Lunae XXIV. mensis Septembris, Indict. XII.* Membr. in fol.

Cod. VIII. Aliud Exemplar. Membr. in fol.

Cod. IX. Aliud Exemplar. Membranae. in fol.

Cod. X. Aliud Exemplar. Membran. in fol.

Plut. XXVI.

Cod. II. S. Bonaventurae tertius super Sententias. Membr. in fol.

Cod. III. Aliud Exemplar. Membran. in fol.

Cod. IV. Aliud Exemplar. Membran. in fol.

Cod. V. Aliud Exemplar. Membr. in fol.

Cod. VI. Aliud Exemplar. Membran. in fol.

Cod. VII. Aliud Exemplar. Membr. in fol.

Cod. IX. Quartus Bonaventurae super Sententias. Membr. in fol.

Cod. X. Quartus Richardi de Mediavilla super Sententias. Membr. in 4.

Plut. XXVII.

Cod. II. Quartus Bonaventurae super Sententias. Hoc in Codice sunt notulae quaedam, editae a Cl. Laur. Mehus in Vita Ambrosii Camald. pag. CCCXL. Membran. in fol. min.

Cod. V. Postilla Fratris Bonaventurae super Lucam. Membr. in 4.

Cod. VIII. Veritates summariae Librorum Bonaventurae super Sententias. Membr. in 4.

Cod. X. Bonaventura abbreviatus. Membr. in 8.

Plut. XXX.

Cod. III. Scriptum super primo Sententiarum, editum a Fratre Richardo de Mediavilla, Ord. Fratrum Minor. Membran. in fol.

Cod. IV. Eiusdem Scriptum super primo, & tertio Sententiarum. Membr. in fol.

Cod. VI. Eiusdem Liber secundus super Sententias. Membr. in fol.

Cod. VII. Eiusdem Liber secundus super Sententias. Membr. in fol.

Cod. VIII. Eiusdem aliud Exemplar. Membr. in fol.

Cod IX. Eiusdem Quartus super Sententias. Membr. in fol.

Plut. XXXI.

Cod. IV. Primus Scoti super Sententias. Membr. in fol.

Cod. X. Eiusdem Scriptum super Metaphysicam. Membr. in ful.

Cod. XII. Quodlibeta Scoti. Membr. in fol.

Plut. XXXII.

Cod. I. Franciscus de Murrone super primo Sententiarum. Legitur ad calcem: *Iste Liber est Florentini Conventus, quem emit Sebastianus de Bucellis a Fratre Iacobo Morelli, precio ducatorum novem, & grossorum quatuor.* Membr. in fol.

Cod. II. Eiusdem secundus super Sententias. Membr. in 4.

Cod. III. Liber Francisci Mayronis super Sententias, in cuius termino legitur: *Explicit reportatio Magistri Francisci de Mayronis, Ordinis Fratrum Minorum, quem scripsit Raymundus Bayssetus, Monachus Monasterii Bonaecumbae, Ordinis Cisterciensis, anno Domini MCCCCXXXVIII. die vigesima tertia Augusti.* Membr. in 4.

Cod. IV. Scriptum Magistri Petri Aureoli super primum Sententiarum. Legitur ad calcem: *Iste Liber fuit finitus die Iovis, in vigilia S. Thomae Apostoli, anno Domini MCCCXXX. & scripsit eum Robertus a Beato Remigio de Florentia, de petitione Prioris ipsius Divi Remigii de Florentia.* Membr. in fol.

Cod. V. Eiusdem super secundum Sententiarum. In fine talis exstat memoria: *Explicit Lectura super secundum Librum Sententiarum sub Magistro Petro Aureoli, de Ordine Fratrum Minorum, Doctore in Sacra Theologia, tempore quo legebat Parisius, videlicet anno Domini MCCCXVIII. & sunt Quaestiones num. CXL.* Membr. in fol.

Cod. VI. Eiusdem Operis aliud Exemplar sub titulo: *Secundus Liber Sententiarum, secundum Lecturam Fratris Petri Aureoli, recollectum eo legente in scholis Parisius.* Membr. in fol.

Cod. VII. Eiusdem secundus & tertius super Sententias. Membr. in fol.

Cod VIII. Eiusdem super quartum Sententiar. Membr. in fol.

Plur. XXXIII.

Cod. II. Guarra (*lege* Guillelmus Werra) super quatuor Libros Sententiarum. Inc. *Quoniam testante Beato Augustino &c.* Legitur ad

ad calcem: *Expliciunt Quaestiones super quartum Librum Sententiarum Fratris Wilhelmi de Warre, Anglici, Ordinis Fratrum Minorum. Deo gratias.* Membr. in fol.

Cod. III Liber secundus Lecturae Fratris Hugonis, Ordinis Fratrum Minorum, ab eodem suppletus. Inc. *Mirabilia opera &c.* In fine: *Hic finitur secundus Sententiarum, compositus a Magistro Hugone, de Ordine Fratrum Minor.*

Hunc feci totam pro Christo, da mihi potum,
Sit scriptor sanus, sit sibi sana manus.

—— Eiusdem Lecturae Liber tertius. Legitur ad calcem:

Vinum scriptori tradatur de meliori,
Omnibus est notum, quod multum diligo potum,
Sed quia credo mori, potabo de meliori.

—— Secundus super Sententias Magistri Landulphi, Ordinis Fratrum Minor. In fine adnotatum est:

Explicit hic Liber, sit scriptor crimine liber,
Sit semper sanus, sit sibi sana manus.
Hunc feci totam pro Christo, da mihi potum,
Sed quia credo mori, potabo de meliori.

In isto Volumine continentur secundus, & tertius Magistri Hugonis super Sententias, & secundus Magistri Landulphi super Sententias, quod Volumen assignavit Societas Horti Sancti Michaëlis Armario Fratrum Minorum Florentini Conventus. Membran. in fol.

Cod. IV. Hugo super tertium Sententiarum. Legitur ad calcem: *Explicit Lectura Fratris Hugonis de Petraporis, Provinciae Aquitanicae, Ord. Minor. super tertium Senteut.* Membr. in 4.

Cod. V. Petrus de Trabibus super secundum Sententiar. In fine: *Explicit Liber secundus secundum Fratrem Petrum de Trabibus, Ordinis Fratrum Minorum.*

Laus tibi sit, Christe, quoniam Liber explicit iste.

Membr. in fol.

Cod. VI. Idem super quartum Sententiar. Membr. in fol.

Cod. VII. Primus eiusdem super Sentent. Membr. in fol.

Cod. VIII. Quartus Petri Tarentasii super Sententias. Membr. in fol.

Cod. IX. Primus Alexandri de Alexandria super Sententias. Membr. in fol.

Cod. X. Occam super primum Sententiar. In fine: *Explicit Scriptum Fr. Willelmi de Occam super primum Librum Sententiar.* Membran. in 4.

Plut. XXXIV.

Cod. I. Alexander de Alexandria super secundum, & quartum Sententiarum. In fine: *Explicit quartus Sententiarum Magistri Alexandri de Alexandria, Ordinis Fratrum Minorum. Barptolomaei Tomasii de Galileis.* Membr. in fol.

Cod. II. Idem super tertium Sententiarum. Membr. in fol.

Cod. III. Occam super primum Librum Sententiarum. In fine: *Explicit Scriptum Venerabilis inceptoris Guilielmi de Occam, super primum Sententiarum. Deo gratias.*

—— Idem super secundum Sententiar. Membr. in fol.

Cod. IV Primus Guillelmi de Marra super Sententias. Membr. in fol.

Cod. V. Primus & secundus eiusdem super Sententias. Membr. in fol.

Cod. VI. Tertius eiusdem super Sentent. Membr. in fol.

Cod. VII. Eiusdem super primum, secundum, & tertium Sententiar. Membran. in fol.

Cod. VIII. Ioannes de Enfordis super primum Sententiar. Membr. in 4.

Cod. IX. Magister Richardus de Hibernia super Sententias. Membr. in fol.

Cod. X. Secundus & tertius Sententiarum secundum diversos Doctores.

—— Sex Quodlibeta. Membr. in fol.

Cod. XI. Petrus de Candia super primum Sententiarum. In fine: *Expliciunt Quaestiones sex super primo Sententiarum per Dominum Petrum de Candia, Ordinis Minorum, ac Magistrum siquidem doctissimum in sacra pagina Parisius disputantem. Scriptae vero per me Fratrem Angelum Salvetti, eiusdem Ordinis pauperem studentem, Librorum scire tamen plurimum capientem. Faventiae complevi ipsas scribens pariter & repetens, anno Domini MCCCXCVI. die XXV. mensis Martii, tertio anno, quo ibidem fui Lector in Theologia.* Chartac. in 4.

Plut. XXXV.

Cod. I. Primus Landulphi super Sententias. Legitur ad calcem: *Expliciunt reportationes Fratris Landulphi, de Ordine Minorum, super primum Sententiarum, scriptae per Petrum de Corundia.* Membr. in fol.

Cod. II. Eiusdem quartus super Sententias. Membr. in fol.

Cod. III. Eiusdem Operis aliud Exemplar. Membr. in fol.

Cod. IV. Lectura Petri Ioannis super quartum Sententiar.

—— Eiusdem Lectura super Genesim.

—— Eiusdem Postilla super Matthaeum. Membr. in fol.

Cod. V. Quaestiones Holcot super quatuor Libros Sententiar. Membr. in fol.

Cod. VI. Primus Fratris Ioannis de Pechano super Sententias. Membranac. in fol.

Cod. VII. Quaestiones super primum Sententiarum Magistri Guarronis (*lege* Guillelmi Warronis) Doctorum fundati, Ordinis Minorum. Membr. in fol.

Cod.

Cod. VIII. Anonymi Scriptum fuper quartum Sententiarum. Membr. in fol.

Cod. IX. Anonymi Summa fuper primum Sententiar. Membr. in fol.

Cod. X. Quartus Sententiar. compilatus per Fratrem Carum Arretinum. Membr. in fol.

Cod. XI. Primus Fratris Ioannis de Padingia Sacrae Theologiae Doctoris, Ordinis Minor. Membr. in fol.

Plut. XXXVI.

Cod. I. Commentarium fuper Magiftrum Sententiar. In fine legitur: *Explicit quartus Liber fuper Sententias de reportatione Chach.* Membr. in fol.

Cod. II. Henricus fuper quartum Sententiar. Membr. in fol.

Cod. III. Anonymi Sermones Quadragefimales, in principio mutili.

—— Capita quaedam theologica, afceti-ca, aliaque mifcellanea. Membr. in fol.

In translatione autem huius Bibliothecae in Laurentianam, quae facta eft fub die XVI. Octobris Anni MDCCLXVI. compertum eft Codices fex omnino deeffe, nimirum:

Partis Siniftrae
Plut. XIX.

Cod. X. Speculum Paullini. Membr. in fol.

Plut. XXIV.

Cod. VII. T. Lucretius Carus de Rerum Natura. Membr. oblong. in 4.

Plut. XXVII.

Cod. IV. Nonius Marcellus. Membr. in fol.

Partis Dextrae
Plut XIII.

Cod. X. Cyrilli Archiepifcopi Alexandrini Liber, qui appellatur Thefaurus adverfus haereticos, quod Filius & Spiritus Sanctus unus Deus cum Patre funt, ad Fratrem fuum Nemefinum petentem confcriptus. & a Georgio Trapezuntio traductus ad Alphonfum Aragonum, & utriufque Siciliae Regem.

—— Ioannes Chryfoftomus de Providentia Dei ad Stagirium Monachum Latine verfus ab Ambrofio Monacho, cum aliis duobus eiufdem Chryfoftomi Libellis ad eumdem Stagirium. Membr. in fol.

Cod. XII. Liber S. Bafilii Caefarienfis Epifcopi ad Letoium Melitenfem Epifcopum de vera integritate Virginitatis per Venerabilem virum Fratrem Ambrofium tranflatus de Graeco in Latinum.

—— Aeneae Sophiftae Viri Clarifs. Dialogus, qui Theophraftus infcribitur ab Ambrofio de Graeco in Latinum translatus ad Andreolum Iuftinianum.

—— Ioanni Theologo, & Apoftolo, & Evangeliftae in Patmos Infula relegato Dionyfii Areopagitae Epiftola e Graeco in Latinum traducta per Fratrem Ambrofium, eximium Sacrae Theologiae Magiftrum.

—— Dionyfii Areopagitae Athenienfium Epifcopi ad Caium cultorem Epiftola modo praedicto translata.

—— Ad eumdem aliae Epiftolae III.

—— Dorotheo Miniftro.

—— Sofipatro Sacerdoti,

—— Polycarpo Epifcopo.

—— Enchiridion Xyfti Pythagorici a Rufino traductum.

—— Magni Bafilii Liber per Leonardum Arretinum de Graeco in Latinum translatus ad iuvenes Religiofos, quibus ftudiis opera danda fit. Membr. in 4.

Plut. XXXVI.

Cod. VII. Ioannis de Lano Tractatus contra errores Infidelium. Membr. in 8.

His tandem addendi funt alii Codices fex Italico fermone confcripti, quorum exactiffima recenfio dabitur in poftremo Catalogi Volumine, Scriptoribus, & Interpretibus Italicis deftinato; fed, ut uno veluti ictu oculi tota S. Crucis Bibliotheca perfpici poffit, horum quoque fimplices titulos fubiiciemus. Ii vero funt

Partis Siniftrae
Plut. XXVI.

Cod. I. Dantis Comoedia a Philippo Villanio iuniore fcripta anno MCCCXLIII. Chartac. in fol.

Cod. II. Commentum innominatum fuper dictam Comoediam, quod tamen eft Dominici Arretini, Bandini filii, Grammatici fuae aetatis celeberrimi. Membranac. in fol.

Plut. XXXVI.

Cod. VII. Plutarchi Vitae quaedam Italice traductae, quemadmodum & fequentium trium Codicum; in hoc habentur Vitae a Phocione ufque ad Eumenidem, Chartac. in fol. manu Philippi Villanii.

Cod. VIII. Altera Vitarum pars, a Philopemene ufque ad Pompeium. Chartac. in fol. manu eiufdem.

Cod. IX. Tertia Vitarum pars, a Cimone ufque ad Camillum. Chartac. in fol. manu eiufdem, in fine mutilus.

Cod. X. Quarta Vitarum pars, a Solone ufque ad Fabium Maximum. Chartac. in fol. manu eiufdem. Deeft igitur pars quinta, quae reliquas Plutarchi Vitas complecti debuerat.

Co-

Codices itaque Bibliothecae S. Crucis in hanc Laurentianam translati sunt	595
In Claustro Fratrum Minorum S. Crucis reconditi	165
Deperditi	6
Italici in postremo Catalogi Volumine recensendi	6
Tota igitur Bibliotheca S. Crucis constabat olim Codicibus	772

ERRATA QVAEDAM	ITA CORRIGENDA.
Pag. 96. *§. X. lin.* 6. Circa istud de sophisma quatuor queruntur	Circa istud sophisma quatuor quaeruntur
Pag. 277. *lin. penult.* Eodem: die posset	Eodem die; posset
Pag. 366. *In titulo Plutei pro* Codd. mss. XI. *legatur*	Codd. mss. X.

ΤΩΝ. ΠΟΝΩΝ. ΠΑΝΤΑ

VOLVMEN. HOC. QVARTVM. EXACTISS. EXHIBENS. RECENSIONEM

CODICVM. LATINORVM. OMNIGENAE. ERVDITIONIS. BIBL. S. CRVCIS

ADORNARI. ET. IMPRIMI. CAEPTVM

DIE. XIV. MENSIS. SEPTEMBRIS. ANNI. CIↃ. IↃ. CC. LXXVI.

FELICITER. ABSOLVTVM. EST

DIE. XXV. MENSIS. IVLI. ANNI. CIↃ. IↃ. CC. LXXVII.

REGNANTE. PETRO. LEOPOLDO. AVSTRIACO

REGIO. PRINCIPE. HVNG. ET. BOIOHEMIAE

MAGNO. ETRVRIAE. DVCE

QVI. DIV. VIVAT. REGNET. TRIVMPHET.